יהושע
LIBER IEHOSVAH.

CAP. I. א

Et fuit post morte Mosch serui DOMINI, dixit
וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַיֹּאמֶר
DOMINVS ad Iehosuah filiū Nun ministrū
יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מְשָׁרֵת
Mosch, dicēdo: Mosch seruus meus mortuꝰ est.
מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ מֹשֶׁה עַבְדִּי מֵת
Et nunc surge, transi Iarden hunc,
וְעַתָּה קוּם עֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה
tu & omnis populus hic, ad terram quam ego dans eis,
אַתָּה וְכָל־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם
filiis Israel. Omnem locum quo calcauerit vola pedis vestri,
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כָּל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף־רַגְלְכֶם בּוֹ
vobis dedi eū, quēadmodū loquutus sum ad Mosch. A deserto
לָכֶם נְתַתִּיו כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־מֹשֶׁה׃ מֵהַמִּדְבָּר
& Lebano isto, & vsq; ad flumen magnum flumē Perath, omnis terra
וְהַלְּבָנוֹן הַזֶּה וְעַד־הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר־פְּרָת כֹּל אֶרֶץ
Citthæorum & vsque ad mare magnū ingressu solis, erit terminꝰ vester.
הַחִתִּים וְעַד־הַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ יִהְיֶה גְּבוּלְכֶם׃
Non stabit vir ad faciés tuas omnibꝰ diebꝰ vitæ tuæ. Quēadmodū
לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ לְפָנֶיךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ כַּאֲשֶׁר
fui cum Mosch, ero tecum. Non te laxabo, & neque te derelinquam.
הָיִיתִי עִם־מֹשֶׁה אֶהְיֶה עִמָּךְ לֹא אַרְפְּךָ וְלֹא אֶעֶזְבֶךָּ׃
Cōforta te & robora te, quia tu hæreditare facies populum hunc
חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תַּנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה
terram quam iuraui patribus eorum ad dandum eis.
אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם׃
Tantū cōforta te & robora te valde ad custodiendū ad faciendū secūdum oēm
רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־
legem quā præcepit tibi Mosch seruꝰ meꝰ. Ne declines ab eo dextrorsum
הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוְּךָ מֹשֶׁה עַבְדִּי אַל־תָּסוּר מִמֶּנּוּ יָמִין
& sinistrorsum, vt intelligas in *omnibꝰ quæ ieris.
וּשְׂמֹאול לְמַעַן תַּשְׂכִּיל בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃
Non recedat liber legis huius ab ore tuo, & meditaberis in eo
לֹא־יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ וְהָגִיתָ בּוֹ
die & nocte, vt custodias ad faciendū secūdum omne scriptū in eo.
יוֹמָם וָלַיְלָה לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב בּוֹ
Quia tunc secundabis vias tuas, & tunc intelliges.
כִּי־אָז תַּצְלִיחַ אֶת־דְּרָכֶךָ וְאָז תַּשְׂכִּיל׃
Nōne præcepi tibi? Cōforta te & robora te; ne formides nec frangaris:
הֲלוֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמָץ אַל־תַּעֲרֹץ וְאַל־תֵּחָת
quia tecū DOMINVS Deus tuus in *omnibꝰ quæ ieris.
כִּי עִמְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ׃
Et præcepit Iehosuah præfectis populi dicendo:
וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־שֹׁטְרֵי הָעָם לֵאמֹר׃
Transite in intimo castrametationis, & præcipite populo, dicendo:
עִבְרוּ בְּקֶרֶב הַמַּחֲנֶה וְצַוּוּ אֶת־הָעָם לֵאמֹר
Parate vobis viaticum, quia adhuc tribus diebus vos
הָכִינוּ לָכֶם צֵידָה כִּי בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַתֶּם
transeuntes Iarden hunc, ad veniendum ad possidendū terram
עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה לָבוֹא לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ
quam DOMINVS Deus vester dans vobis ad possidendū eam.
אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם לְרִשְׁתָּהּ׃
Et Reubenitis & Gaditis, & dimidiæ tribui Menasseh ait
וְלָרֻאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה אָמַר
Iehosuah, dicendo: Memento verbi quod præcepit vobis
יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃ זָכוֹר אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם
Mosch seruꝰ DOMINI, dicendo: DOMINVS Deus vester dās requiem
מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מֵנִיחַ
vobis, & dedit vobis terram hanc. Vxores vestræ, familia vestra,
לָכֶם וְנָתַן לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת׃ נְשֵׁיכֶם טַפְּכֶם
& acquisitiones vestræ maneāt in terra, quam dedit vobis Moschi in transitu
וּמִקְנֵיכֶם יֵשְׁבוּ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר
Iarden. Et vos transibitis quintati ad facies fratrum vestrorum, omēs potētes
הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם תַּעַבְרוּ חֲמֻשִׁים לִפְנֵי אֲחֵיכֶם כֹּל גִּבּוֹרֵי
fortitudine, & auxiliabimini eis. Donec det quietem DOMINVS
הַחַיִל וַעֲזַרְתֶּם אוֹתָם׃ עַד אֲשֶׁר־יָנִיחַ יְהוָה
fratribus vestris sicut vobis, & possideat etiam ipsi terram quam
לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם־הֵמָּה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
DOMINVS Deus vester dās eis; & reuertemini ad terrā possessionis vestræ,
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם וְשַׁבְתֶּם לְאֶרֶץ יְרֻשַּׁתְכֶם
& possidebitis eam, quam dedit vobis Mosch seruus DOMINI
וִירִשְׁתֶּם אוֹתָהּ אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
in transitu Iarden ad ortum Solis.
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ׃
Et responderunt Iehosuah, dicendo: Omnia quæ præcepisti nobis,
וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־צִוִּיתָנוּ
faciemus; & ad omnia quæ miseris nos, ibimus.
נַעֲשֶׂה וְאֶל־כָּל־אֲשֶׁר תִּשְׁלָחֵנוּ נֵלֵךְ׃
Iuxta omnia quibus audiuimus ad Mosch, sic audiemus ad te:
כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁמַעְנוּ אֶל־מֹשֶׁה כֵּן נִשְׁמַע אֵלֶיךָ
tantum sit DOMINVS Deus tuus tecū, quemadmodū fuit cum
רַק יִהְיֶה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־
Mosch. Omnis vir qui rebellauerit ori tuo, & non
מֹשֶׁה׃ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יַמְרֶה אֶת־פִּיךָ וְלֹא־
audierit verba tua in omnibus quæ præceperis ei, morietur: tantùm
יִשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ לְכֹל אֲשֶׁר־תְּצַוֶּנּוּ יוּמָת רַק
conforta te & robora te.
חֲזַק וֶאֱמָץ׃

CAP. II. ב

Et misit Iehosuah filius Nun è Sitthim duos viros
וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מִן־הַשִּׁטִּים שְׁנַיִם־אֲנָשִׁים
explorantes silentio, dicendo: Ite, videte terram & Iericho.
מְרַגְּלִים חֶרֶשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ
Et iuerūt, & ingressi sunt domū mulieris meritricis, & nomen eius Rachab:
וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אִשָּׁה זוֹנָה וּשְׁמָהּ רָחָב
& cubuerunt ibi. Et dictum fuit regi Iericho, dicendo:
וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה׃ וַיֵּאָמַר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר
Ecce viri venerunt huc nocte è filiis Israel ad perscrutandum
הִנֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחְפֹּר
terram. Et misit rex Iericho ad Rachab, dicendo:
אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחָב לֵאמֹר
Educ viros venientes ad te, qui venerunt ad domū tuā:
הוֹצִיאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלַיִךְ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבֵיתֵךְ
quia ad perscrutandum omnem terram venerunt.
כִּי לַחְפֹּר אֶת־כָּל־הָאָרֶץ בָּאוּ׃
Et cepit mulier ambos viros, & abscondit eum, & ait:
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתִּצְפְּנוֹ וַתֹּאמֶר
Rectè venerunt ad me viri, & non cognoui vnde ipsi.
כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאַיִן הֵמָּה׃
Et fuit porta ad claudendum in obscuritate, & viri egressi sunt: non
וַיְהִי הַשַּׁעַר לִסְגּוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצָאוּ לֹא
cognoui quò abierunt viri: sequimini citò post eos, quia
יָדַעְתִּי אָנָה הָלְכוּ הָאֲנָשִׁים רִדְפוּ מַהֵר אַחֲרֵיהֶם כִּי
assequemini eos. Et ipsa fecit ascēdere eos in tectū, & abscōdit eos
תַשִּׂיגוּם׃ וְהִיא הֶעֱלָתַם הַגָּגָה וַתִּטְמְנֵם
in linis ligni ordinatis ei super tectum.
בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֲרֻכוֹת לָהּ עַל־הַגָּג׃
Et viri secuti sunt post eos itinere Iarden, ad vsque
וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַל
transitus: & portamque clauserunt post quemadmodum ingressi sunt
הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשַּׁעַר סָגָרוּ אַחֲרֵי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ
insequentes post eos. Et ipsi antequam iacerent, & ipsa
הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם׃ וְהֵמָּה טֶרֶם יִשְׁכָּבוּן וְהִיא
ascendit super eos super tectum. Et ait ad viros:
עָלְתָה עֲלֵיהֶם עַל־הַגָּג׃ וַתֹּאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים
Noui quòd dederit DOMINVS vobis terram, & quia cecidit
יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ וְכִי־נָפְלָה
terror vester super nos, & quia liquefacti sunt omnes habitatores terræ
אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמֹגוּ כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
à faciebus vestris. Quia audiuimus quòd siccari fecerit DOMINVS
מִפְּנֵיכֶם׃ כִּי שָׁמַעְנוּ אֵת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־
aquas maris Suph à faciebus vestris in exeundo vos ex Aegypto, & quæ
מֵי יַם־סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר
fecistis duobus regibus Emoræi qui in transitu Iarden, Sichon,
עֲשִׂיתֶם לִשְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחֹן
& Og, quos interemistis.
וּלְעוֹג אֲשֶׁר הֶחֱרַמְתֶּם אוֹתָם׃

spiritus vltrà surrexit non &, nostrū cor est liquefactū &, audiuim⁹ Et
11 ונשמע וימס לבבנו ולא־קמה עוד רוח
Deus ipse vester Deus DOMINVS quia ;vestris faciebus à viro in
באיש מפניכם כי יהוה אלהיכם הוא אלהים
iurate nunc Et .desubter‖ terram super & ,desuper cælis in
12 בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת : ועתה השבעו־
facietis & *,misericordiā vobiscū feci quia ,DOMINO in* mihi quęso
נא לי ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד ועשיתם
mihi dabitis & ,misericordiā mei patris domo cum vos etiam
גם־אתם עם־בית אבי חסד ונתתם לי
,meā matrem & ,meum patrē viuificabitis & .veritatis signum
13 אות אמת : והחיתם את־אבי ואת־אמי
eruetis & :eis ‡ quæ omnia & ,meas sorores & ,meos fratres &
ואת־אחי ואת־אחותי ואת כל־אשר להם והצלתם
: viri ei Dixeruntque .morte à nostras animas
14 את־נפשתינו ממות : ויאמרו לה האנשים
.hoc nostrū verbū indicaueritis non si ,moriendū ad vobis ,p nostra Anima
נפשנו תחתיכם למות אם לא תגידו את־דברנו זה
,misericordiā tecū faciem⁹ &,terrā nobis DOMINVS dando in ,erit &
והיה בתת יהוה לנו את־הארץ ועשינו עמך חסד
‡ei⁹ dom⁹ quia ;fenestrā per fune in eos fecit descēdere Et .veritatē &
15 ואמת : ותורדם בחבל בעד החלון כי ביתה
: eis Dixitque .sedens ipsa muro in & ,muri pariete in
16 בקיר החומה ובחומה היא יושבת : ותאמר להם
ibi abscondemini & ,insequentes vos in occurrant fortè ne ,ite montem Ad
ההרה לכו פן־יפגעו בכם הרדפים ונחבתם שמה
.vestrā viā ad† ibitis postea & :insequentes reuerti vsque‖ diebus tribus
שלשת ימים עד שב הרדפים ואחר תלכו לדרככם :
,hoc tuo iuramēto à nos* Innoxij : viri eam ad* Dixeruntque
17 ויאמרו אליה האנשים נקים אנחנו משבעתך הזה
,terram in ingredientibus nobis Ecce .nos fecisti iurare quo
18 אשר השבעתנו : הנה אנחנו באים בארץ
qua‡ ,fenestra in ligabis hanc coccinei fili lineam‖
את־תקות חוט השני הזה תקשרי בחלון אשר
,tuos fratres & ,tuam matrem & ,tuum patrem & ,ea in nos fecisti descēdere
הורדתנו בו ואת־אביך ואת־אמך ואת־אחיך
.domum in te ad colliges tui patris domum omnem ac
ואת כל־בית אביך תאספי אליך הביתה :
,foras tuæ domus ostiis ex fuerit egressus qui omnis ,erit Et
19 והיה כל אשר־יצא מדלתי ביתך החוצה
tecum fuerit qui omnis & :innoxij nos & ,eius caput in‡ eius sanguis
דמו בראשו ואנחנו נקים וכל אשר יהיה אתך
.illum in fuerit manus si ,nostrum caput in illius sanguis ,domo in
בבית דמו בראשנו אם־יד תהיה־בו :
innocentes erimus & ,hoc nostrum verbum indicaueris ‡ si Et
20 ואם־תגידי את־דברנו זה והיינו נקים
.nos fecisti iurare quo ,tuo iuramento à
משבעתך אשר השבעתנו :
:abierunt & ,eos dimisit & ·istud ita vestra verba Secundū : ait Et
21 ותאמר כדבריכם כן־הוא ותשלחם וילכו
venerunt & ,abierunt Et .fenestra in cocci lineam ligauit &
22 ותקשר את־תקות השני בחלון : וילכו ויבאו
;insecutores sunt reuersi donec ,diebus tribus ibi manserūt & ,montē ad
ההרה וישבו שם שלשת ימים עד־שבו הרדפים
.inuenerunt non & ,via omni in insecutores quæsierunt &
ויבקשו הרדפים בכל־הדרך ולא מצאו :
venerūtq; ,trāsierūt & ,mōte de descēderūt & ,viri ambo sunt reuersi Et
23 וישבו שני האנשים וירדו מההר ויעברו ויבאו
.eos inuenientia omnia ei narrauerunt & : Nun filiū Iehosuah ad
אל־יהושע בן־נון ויספרו־לו את כל־המצאות אותם :
oēm nostris manib⁹ in DOMINVS dedit Quia :Iehosuah ad dixerunt Et
24 ויאמרו אל־יהושע כי־נתן יהוה בידנו את־כל־
.nostris aspectibus ab terræ habitatores oēs sunt dissoluti etiam & :terram
הארץ וגם־נמגו כל־ישבי הארץ מפנינו :

CAP. III. ג

venerunt & ,Sittim è sunt pfecti & ,manè in Iehosuah manicauit Et
1 וישכם יהושע בבקר ויסעו מהשטים ויבאו
,ibi pernoctauerunt & :Israel filij omnes & ,ipse ,Iarden ad vsq;
עד־הירדן הוא וכל־בני ישראל וילנו שם
,dierum trium fine à ,fuit Et .transirent antequam
2 טרם יעברו : ויהי מקצה שלשת ימים
.castrametationis intimo in præfecti transierunt &
ויעברו השטרים בקרב המחנה :
fœderis arcam vos videre Circa :dicendo ,populo præceperunt Et
3 ויצוו את־העם לאמר כראתכם את ארון ברית־

m מסם
n קום à facie vestra; est sursum, ‖ deorsum.
* per Dñm, * quòd
o אמן p חיה ‡ sunt אחיותי ק
q נצל prodideritis
r נגד cū tradiderit
s נתן ‡ erat
t ירד v חבא habitabat.
pergite vobis latitate ‖ donec redeant † p viā vestrā.
x שוב y ילך *ei ‡ erimus
z נקה
‖ chordam
a קוה † per quā nos fecisti descendere, congregabis
‡ erit
b נקה
‡ prodideris
c נגד
sit.
filum coccineum d קוה e שוב reuerterentur
per omnem viam,
quę euenerūt eis.
Vtique tradidit
à facie nostra f מוג
surrexit
g לון post finem
per medium castrorum.
Cùm videritis h צוה i ראה

vos & : eam portantes Leuitas sacerdotes & , vestri Dei DOMINI
יהוה אלהיכם והכהנים הלוים נשאים אתו ואתם
longinquū Veruntamen .illam post ibitis & ,vestro loco de pficiscemini
4 תסעו ממקומכם והלכתם אחריו : אך רחוק
appinquetis Ne .mēsura in cubiti milliū duū ferè eā inter & vos inter erit
יהיה ביניכם ובינו כאלפים אמה במדה אל־תקרבו
quoniā sit in ambuletis qua viam cognoscatis quo vt ,eam ad
אליו למען אשר־תדעו את־הדרך אשר תלכו־בה כי
.nudiustertius ‖ heri ab via in transistis non
לא עברתם בדרך מתמול שלשום :
faciet cras quia ;vos Sanctificate :populum ad Iehosuah dixit Et
5 ויאמר יהושע אל־העם התקדשו כי מחר יעשה
Iehosuah Dixitque .mirabilia vestri medio in DOMINVS
6 יהוה בקרבכם נפלאות : ויאמר יהושע
facies ad transite & ,fœderis arcam Tollite :dicendo ,sacerdotes ad
אל־הכהנים לאמר שאו את־ארון הברית ועברו לפני
.populi facies ad ambulauerūt & ,fœderis arcam tulerunt & :populi
העם וישאו את־ארון הברית וילכו לפני העם :
incipiam hac Die :Iehosuah ad DOMINVS dixit Et
7 ויאמר יהוה אל־יהושע היום הזה אחל
quemadmodū quia ,sciant quo ,Israel omnis oculis in te magnificare
גדלך בעיני כל־ישראל אשר ידעון כי כאשר
.tecum ero ‡ ,Moseh cum fui
הייתי עם־משה אהיה עמך :
,fœderis arcam portantibus sacerdotibus præcipies tu Et
8 ואתה תצוה את־הכהנים נשאי ארון־הברית
.stabitis Iarden in ,Iarden aquarum finē ad vsque vos ingredi Circa:dicēdo
לאמר כבאכם עד־קצה מי הירדן בירדן תעמדו :
,huc Accedite :Israel filios ad Iehosuah dixit Et
9 ויאמר יהושע אל־בני ישראל גשו הנה
.vestri Dei DOMINI verba audite &
ושמעו את־דברי יהוה אלהיכם :
,vestro interiore in viuens De⁹ quòd ,cognoscetis hoc In :Iehosuah ait Et
10 ויאמר יהושע בזאת תדעון כי אל חי בקרבכם
,Chittæum & ,Chenahanæum vestris faciebus à expellet expellendo ‡ &
והורש יוריש מפניכם את־הכנעני ואת־החתי
.Iebusæum & ,Emoræū & ,Ghirgasæum & ,Perizæum & ,Chiuuæū &
ואת־החוי ואת־הפרזי ואת־הגרגשי והאמרי והיבוסי :
vestras facies ad transiens ,terræ vniuersæ dominatoris fœderis arca Ecce
11 הנה ארון הברית אדון כל־הארץ עבר לפניכם
viros duodecim vobis capite nunc Et .Iarden in
12 בירדן : ועתה קחו לכם שני עשר איש
.tribui vnum virum vnum virum ,Israel tribubus de
משבטי ישראל איש־אחד איש־אחד לשבט :
arcam portantium sacerdotum pedum volas quiescere circa ,erit Et
13 והיה כנוח כפות רגלי הכהנים נשאי ארון
,scindentur Iarden aquæ ,Iarden aquis in terræ omnis dñatoris DOMINI
יהוה אדון כל־הארץ במי הירדן מי הירדן יכרתון
.vno aceruo stabunt & ,desuper descendentes aquæ
המים הירדים מלמעלה ויעמדו נד אחד :
transeundum ad‖ ,suis tabernaculis de populus proficiscendo in‡ ,fuit Et
14 ויהי בנסע העם מאהליהם לעבר את־
.populi facies ad fœderis arcam portantes sacerdotes & ,Iarden
הירדן והכהנים נשאי הארון הברית לפני העם :
sacerdotum pedes & ,Iarden ad vsque arcam portantes venire circa Et
15 וכבוא נשאי הארון עד־הירדן ורגלי הכהנים
repleuerat Iarden &)aquarū extremo in essent intincti arcam portātium
נשאי הארון נטבלו בקצה המים והירדן מלא
(.messis diebus omnibus suas ripas omnes super
על־כל־גדותיו כל ימי קציר :
aceruo steterunt ,desuper descendentes aquæ steterunt Et
16 ויעמדו המים הירדים מלמעלה קמו נד־
,Sarthan latere ex‡ quæ , vrbe Adam in valde procul vno
אחד הרחק מאד באדם העיר אשר מצד צרתן
,sunt cōsumptæ,salis mare ,solitudinis mare super descendentes &
והירדים על ים הערבה ים־המלח תמו
.Iericho contra transierunt populus & : sunt excisæ
נכרתו והעם עברו נגד יריחו :
DOMINI fœderis arcam portantes sacerdotes stabant Et
17 ויעמדו הכהנים נשאי הארון ברית־יהוה
,sicco in transeuntes Israel omnis & ,præparando Iarden medio in ,sicco in
בחרבה בתוך הירדן הכן וכל־ישראל עברים בחרבה
.Iarden transire gens omnis consummauerunt donec
עד אשר־תמו כל־הגוי לעבור את־הירדן :

k לוה interstitium
l נסע cubitorum
m מדד ביו ק per quā ambuletis: per viam ‖ &
ante populū, n נשא ante populū.
o חלל vt
‡ sic
Cùm ingressi fueritis aquæ
p בוא q נגש
medio vestri,
‡ quòd facie vestra
Domini transit ante vos
tollite r לקח singulū virū per tribum.
cùm requieuerint plantę s כפף deficient,
‡ cùm proficisceretur ‖ vt transiret
portabant ante populū.
cū venissent
t גדה quæ descendebant
v קום x צרד ab ‡ est מאדם ק
y תמם in defecerunt: è regione
præparati transibāt per siccum,
z כון perfecerunt

CAP. IIII.

,Iarden transire gens omnis cõsummauerunt quẽadmodũ ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לַעֲבוֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
:dicendo ,Iehosuah ad DOMINVS dixit &
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
virum ,viros duodecim populo è vobis Capite
2 קְחוּ לָכֶם מִן־הָעָם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ־
:dicendo ,eis præcipite Et .tribu de vnum virum vnum
אֶחָד אִישׁ־אֶחָד מִשָּׁבֶט׃ וְצַוּוּ אוֹתָם לֵאמֹר
,sacerdotum pedum statione è ,Iarden medio è hinc vobis Tollite
3 שְׂאוּ־לָכֶם מִזֶּה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן מִמַּצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים
eos facietis transire & ,lapides duodecim præparando
הָכִין שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים וְהַעֲבַרְתֶּם אוֹתָם
eo in pernoctabitis quo ,diuersorio in eos facietis reponere & ,vobiscum
עִמָּכֶם וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בַּמָּלוֹן אֲשֶׁר־תָּלִינוּ בוֹ
duodecim ad Iehosuah clamauit Et .nocte
4 הַלָּיְלָה׃ וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנֵים הֶעָשָׂר
virum vnum virum ,Israel filiis defecerat præparari quos viros
אִישׁ אֲשֶׁר הֵכִין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־
Transite :Iehosuah eis dixit Et .tribu de vnum
5 אֶחָד מִשָּׁבֶט׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עִבְרוּ
leuate & ,Iarden medium in vestri Dei DOMINI arcæ facies ad
לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶל־תּוֹךְ הַיַּרְדֵּן וְהָרִימוּ
filiorũ tribuum numerum in suũ humerũ sup vnũ lapidem vir vobis
לָכֶם אִישׁ אֶבֶן אַחַת עַל־שִׁכְמוֹ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־
,vestro interiori in signum hoc sit Vt .Israel
6 יִשְׂרָאֵל׃ לְמַעַן תִּהְיֶה זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם
isti lapides Quid :dicendo ,cras vestri filij interrogauerit cũ
כִּי־יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה
sunt excisæ Quod :eis dicetis Et :vobis
לָכֶם׃ וַאֲמַרְתֶּם לָהֶם אֲשֶׁר נִכְרְתוּ
,Iarden eã transeundo in ,DOMINI fœderis arcæ faciebus à Iarden aquæ
7 מֵימֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה בְּעָבְרוֹ בַּיַּרְדֵּן
memoriã in isti lapides Eruntque .Iarden aquæ sunt excisæ
נִכְרְתוּ מֵי הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה לְזִכָּרוֹן
.seculum in vsque Israel filiis
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃
;Iehosuah præceperat queadmodũ ,Israel filij sic fecerunt Et
8 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
quemadmodũ ,Iarden medio de lapides duodecim tulerunt &
וַיִּשְׂאוּ שְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן כַּאֲשֶׁר
:Israel filiorum tribuum numerũ in Iehosuah ad DOMINVS est locut
דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לְמִסְפַּר שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
.ibi eos posuerunt & ,diuersorium ad secum eos fecerunt transire &
וַיַּעֲבִרוּם עִמָּם אֶל־הַמָּלוֹן וַיַּנִּחוּם שָׁם׃
medio in Iehosuah erexit lapides duodecim Et
9 וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ
arcam portantium sacerdotum pedum statione sub ,Iarden
הַיַּרְדֵּן תַּחַת מַצַּב רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
.hanc diem ad vsque ibi fuerunt & :fœderis
הַבְּרִית וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
,Iarden medio in stantes * arcam portantes sacerdotes Et
10 וְהַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי הָאָרוֹן עֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן
,Iehosuah DOMINVS præcepit quod ,verbũ omne consummari ad vsq;
עַד תֹּם כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
Mosch præcepit quæ omnia iuxta populum ad loquendum ad
לְדַבֵּר אֶל־הָעָם כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֶת־
sicut ,fuit Et .transierũt & populus festinauerũt & :Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ וַיְמַהֲרוּ הָעָם וַיַּעֲבֹרוּ׃
DOMINI arca transiuit & ,transire populus omnis consummauit
11 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תַּם כָּל־הָעָם לַעֲבוֹר וַיַּעֲבֹר אֲרוֹן־יְהוָה
,Reuben filij Transierũtque .populi facies ad & sacerdotes &
וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם׃
filiorum facies ad quintati Menasseh tribus dimidia & ,Gad filij &
12 וַיַּעַבְרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה חֲמֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי
.Mosch eos ad fuerat locutus quemadmodũ ,Israel
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה׃
DOMINI facies ad trãsierũt exercitus accincti mille quadraginta Circiter
13 כְּאַרְבָּעִים אֶלֶף חֲלוּצֵי הַצָּבָא עָבְרוּ לִפְנֵי יְהוָה
magnificauit ipsa die In .Iericho campestria ad prælium ad
לַמִּלְחָמָה אֶל עַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃
,eum timuerunt & :Israel omnis oculis in Iehosuah DOMINVS
14 בַּיּוֹם הַהוּא גִּדַּל יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ אֹתוֹ
.eius vitæ diebus omnibus ,Mosch timuerunt quemadmodum
כַּאֲשֶׁר יָרְאוּ אֶת־מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃

:dicendo ,Iehosuah ad DOMINVS Dixitque
15 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר׃
ascendãt & ,testimonij arcã portantibus sacerdotibus Præcipe
16 צַוֵּה אֶת־הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאֵי אֲרוֹן הָעֵדוּת וְיַעֲלוּ
:dicendo ,sacerdotibus Iehosuah præcepit Et .Iarden ex
17 מִן־הַיַּרְדֵּן׃ וַיְצַו יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר
sacerdotes ascendendo in ,fuit Et .Iarden ex Ascendite
18 עֲלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַכֹּהֲנִים
volæ sunt euulsæ ,Iarden medio de DOMINI fœderis arcam portãtes
נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן נִתְּקוּ כַּפּוֹת
,suũ locũ ad Iarden aquæ sunt reuersæ & ,siccum ad sacerdotum pedum
רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים אֶל הֶחָרָבָה וַיָּשֻׁבוּ מֵי־הַיַּרְדֵּן לִמְקוֹמָם
.suas ripas omnes super nudiustertius * heri sicut iuerunt &
וַיֵּלְכוּ כִתְמוֹל־שִׁלְשׁוֹם עַל־כָּל־גְּדוֹתָיו׃
,primi mensis decima in Iarden ex ascenderũt populus Et
19 וְהָעָם עָלוּ מִן־הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
.Iericho orientis extremo in Ghilgal in sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח יְרִיחוֹ׃
ex acceperunt quos ,illos lapides duodecim
20 וְאֵת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לָקְחוּ מִן־
filios ad Dixitque .Ghilgal in Iehosuah statuit ,Iarden
21 הַיַּרְדֵּן הֵקִים יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל׃ וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֵי
cras vestri filij interrogauerint Quod :dicendo ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁר יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר אֶת־
facietis cognoscere Et isti lapides Quid :dicendo ,suos patres
22 אֲבוֹתָם לֵאמֹר מָה הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה׃ וְהוֹדַעְתֶּם
.hunc Iarden Israel transiuit arida In :dicendo ,vestros filios
אֶת־בְּנֵיכֶם לֵאמֹר בַּיַּבָּשָׁה עָבַר יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃
Iarden aquas vester Deus DOMINVS fecit siccari Quod
23 אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן
vester Deus DOMINVS fecit quemadmodum ,vos transire vsque ,vestris faciebus à
מִפְּנֵיכֶם עַד־עָבְרְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
.nos transire vsque ,nostris faciebus à fecit siccari quod ,Suph mari in
לְיַם־סוּף אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ מִפָּנֵינוּ עַד־עָבְרֵנוּ׃
quoniã ,DOMINI manum terræ populos omnes sciendum Ad
24 לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ אֶת־יַד יְהוָה כִּי
.diebus omnib vestrũ Deũ DOMINVM timeatis vt ,ipsa fortis
חֲזָקָה הִיא לְמַעַן יְרָאתֶם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים׃

CAP. V. ה

Iarden transitu in * qui ,Emoræi reges omnes audire iuxta ,fuit Et
1 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
quod ,mare super * qui ,Chenahanæi reges omnes & ,mare ad
יָמָּה וְכָל־מַלְכֵי הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר עַל־הַיָּם אֵת אֲשֶׁר־
,Israel filiorum faciebus à Iarden aquas DOMINVS fecisset siccari
הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מֵי הַיַּרְדֵּן מִפְּנֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
spiritus vltra eis in erat nec ,eorum cor est liquefactum ,nos transire vsque
עַד־עָבְרֵנוּ וַיִּמַּס לְבָבָם וְלֹא־הָיָה בָם עוֹד רוּחַ
.Israel filiorum faciebus à
מִפְּנֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
tibi Fac :Iehosuah ad DOMINVS dixit illo tempore In
2 בָּעֵת הַהִיא אָמַר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ
cultros ,secundo Israel filios circuncide ,conuertere & ,petrarum
חַרְבוֹת צֻרִים וְשׁוּב מֹל אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית׃
filios circuncidit & ,petrarum cultros Iehosuah sibi fecit Et
3 וַיַּעַשׂ־לוֹ יְהוֹשֻׁעַ חַרְבוֹת צֻרִים וַיָּמָל אֶת־בְּנֵי
quo verbum hoc Et .præputiorum Collem ad Israel
4 יִשְׂרָאֵל אֶל־גִּבְעַת הָעֲרָלוֹת׃ וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־
masculi ,Aegypto ex egressus populus omnis ;Iehosuah circuncidit
מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם הַיֹּצֵא מִמִּצְרַיִם הַזְּכָרִים
,via in deserto in erant mortui belli * viri omnes
כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מֵתוּ בַמִּדְבָּר בַּדֶּרֶךְ
fuerunt circuncisi Quia .Aegypto ex eos egrediendo in
5 בְּצֵאתָם מִמִּצְרָיִם׃ כִּי־מֻלִים הָיוּ
deserto in natos populum omnem & :egredientes populus omnis
כָּל־הָעָם הַיֹּצְאִים וְכָל־הָעָם הַיִּלֹּדִים בַּמִּדְבָּר
.circunciderunt non ,Aegypto ex eos egrediendo in ,via in
בַדֶּרֶךְ בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם לֹא־מָלוּ׃
vsque ,deserto in Israel filij ambulauerunt annis quadraginta Nam
6 כִּי אַרְבָּעִים שָׁנָה הָלְכוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר עַד־
,Aegypto ex egressorum belli virorum gentem omnem consumi
תֹּם כָּל־הַגּוֹי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַיֹּצְאִים מִמִּצְרַיִם
DOMINVS iurauit quibus ,DOMINI voce in audierunt non qui
אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה
iurauit quam ,terram eis ostendendum non ad eis
לָהֶם לְבִלְתִּי הַרְאוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע

.melle & lacte fluentem terrã nobis dandum ad ,eorũ patribus DOMINVS vt daret
יְהוָה לַאֲבוֹתָם לָתֶת לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ נָתַן זוּב
quia ,Iehosuah circuncidit eos : eis pro fecit stare eorũ filios Et
7 וְאֶת־בְּנֵיהֶם הֵקִים תַּחְתָּם אֹתָם מָל יְהוֹשֻׁעַ כִּי־ קוּם
,fuit Et .via in eos circuncıderant non nam ;fuerunt præputiati
8 עֲרֵלִים הָיוּ כִּי לֹא־מָלוּ אוֹתָם בַּדָּרֶךְ׃ וַיְהִי
se subter manserunt & ,circuncidi gens omnis sunt consummati quando
כַּאֲשֶׁר־תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם
:Iehosuah ad DOMINVS Dixitque .eos viuere ad vsq; castrametatione in
9 בַּמַּחֲנֶה עַד חֲיוֹתָם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
nomen vocauit & ;vobis desuper Aegypti opprobrium reuolui Hodie
הַיּוֹם גַּלּוֹתִי אֶת־חֶרְפַּת מִצְרַיִם מֵעֲלֵיכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם
sunt castrametati Et .hanc diem ad vsque Reuolutio ipsius loci
10 הַמָּקוֹם הַהוּא גִּלְגָּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיַּחֲנוּ
die decima quarta in Transitum fecerunt & .Ghilgal in Israel filij
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּגִּלְגָּל וַיַּעֲשׂוּ אֶת־הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם
anni præteriti frumẽto de comederũt & .Iericho cāpestrib in vespera in mensis
11 לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב בְּעַרְבוֹת יְרִיחוֹ׃ וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר
.huius diei corpore in ,tostum & ,infermẽtata Trāsitus crastino à terræ
הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃
:terræ frumento de eos edendo in ,crastino à Man cessauit Et
12 וַיִּשְׁבֹּת הַמָּן מִמָּחֳרָת בְּאָכְלָם מֵעֲבוּר הָאָרֶץ
prouentu de comederunt & ,Man Israel filiis vltra fuit non &
וְלֹא־הָיָה עוֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מָן וַיֹּאכְלוּ מִתְּבוּאַת
.ipso anno in Chenahan terræ
אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא׃
;vidit &, suos oculos leuauit & ,Iericho in Iehosuah existẽdo in fuit Et
13 וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא
.ci manu in euaginatus eius gladius & ,eius regione é stans vir ecce &
וְהִנֵּה־אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ
;nostris coactatoribus an ,tu nobis An :ei ait & ,eũ ad Iehosuah iuit &
וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם־לְצָרֵינוּ׃
cecidit & :veni Nũc .DOMINI exercitꝰ princeps ego quia Nõ:dixit &
14 וַיֹּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שַׂר־צְבָא־יְהוָה עַתָּה בָאתִי וַיִּפֹּל
,incuruauit se & ,terram in suas facies ad Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־פָּנָיו אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ
princeps dixit Et :suum seruũ ad loquens meus DOMINVS Quid
15 מָה אֲדֹנִי מְדַבֵּר אֶל־עַבְדּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׂר־
tuo pede desuper tuũ calceamentũ Solue :Iehosuah ad DOMINI exercitus
צְבָא יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ שַׁל־נַעַלְךָ מֵעַל רַגְלֶךָ
fecit & :ipse sanctitas ,eo super stans tu quo locus quia
כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ
filiorum faciebus à clausa & ,claudens Iericho Et .sic Iehosuah
16 יְהוֹשֻׁעַ כֵּן׃ וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי
.ingrediens neque ,egrediens Non .Israel
יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא׃

CAP. VI. 1

tua manu in dedi ,Vide :Iehosuah ad DOMINVS Dixitque
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ
circuibitis Et .exercitus potentes ,eius regem & Iericho
2 אֶת־יְרִיחוֹ וְאֶת־מַלְכָּהּ גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃ וְסַבֹּתֶם אֶת־
.vna vice ciuitatem gyrando ,belli viri omnes ciuitatem
הָעִיר כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַקֵּיף אֶת־הָעִיר פַּעַם אֶחָת
tollent sacerdotes septem Et .diebus sex facies sic
3 כֹּה תַעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ
septima die in Et arca facies ad arietum tubas septem
שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי הָאָרוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
.tubis in clangent sacerdotes & ;vicibus septẽ ciuitatem circuibitis
תָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים וְהַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
vocem vos audiendo in ,arietum cornu in protrahendo in ,erit Et
4 וְהָיָה בִּמְשֹׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל בְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל
cadet & ,magna vociferatione populus omnis vociferabunt ,tubæ
הַשּׁוֹפָר יָרִיעוּ כָל־הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה וְנָפְלָה
.se coram vir populus ascẽdent & ,se sub ciuitatis murus
חוֹמַת הָעִיר תַּחְתֶּיהָ וְעָלוּ הָעָם אִישׁ נֶגְדּוֹ׃
:eos ad dixit & ,sacerdotes ad Nun filius Iehosuah clamauit Et
5 וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אֶל־הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
septem tollant sacerdotes septem & .fœderis arcam Tollite
שְׂאוּ אֶת־אֲרוֹן הַבְּרִית וְשִׁבְעָה כֹהֲנִים יִשְׂאוּ שִׁבְעָה
.DOMINI arca facies ad arietum tubas
שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃
expeditus & ,ciuitatem circuite & ,Transite :populum ad Dixitque
6 וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָעָם עִבְרוּ וְסֹבּוּ אֶת־הָעִיר וְהֶחָלוּץ
.DOMINI arca facies ad transeat
יַעֲבֹר לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה׃

vt daret / נָתַן זוּב / קוּם / incircuncisi erant / †cōpleta fuit in loco suo / †castris donec sanarentur. / חָיָה / גָּלַל *Ghilgal / חָגַג / †Pesach / ad vesperam / †fructu / in †Pesach / * polentam / †ipsomet die. / מַצָּה קָלָה / †in / †dum comedissent / † sed / †fructu / †dum esset / הָיָה נָשָׂא / רָאָה / †stabat cōtra eum, / * Ex nostris es, an ex aduersariis / צוּר נָפַל / †sed sum / in faciē suā / †adorauit / שָׁחָה / †loquitur de / * super quo tu stas, / †est: / * claudebat viros suos, & clausa omnino erat, ppter filios / * erat / סָבַב / bellatores / semel. / נָקַף / † arietinas ante arcam. / †quādo protrahent sonitum / †arietino cū audieritis / רוּעַ / quisq; è regione sui. / עָלָה / vocauit / נָשָׂא / †arietinas coram arca / †armatus / סָבַב / ante arcam / עָבַר

cùm diceret sacerdotes septem & ,populum ad Iehosuah dicere secũdũ ,fuit Et
7 וַיְהִי כֶּאֱמֹר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים
:transierũt DOMINI facies ad arietum tubas septem tollentes
נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת הַיּוֹבְלִים לִפְנֵי יְהוָה עָבְרוּ
vadens DOMINI fœderis arca & ;tubis in clanxerunt &
וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וַאֲרוֹן בְּרִית יְהוָה הֹלֵךְ
sacerdotum facies ad iens expeditus Et .eos post
8 אַחֲרֵיהֶם׃ וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים
arcam post iens colligens & ;tubis clangentes
תֹּקְעֵי הַשּׁוֹפָרוֹת וְהַמְאַסֵּף הֹלֵךְ אַחֲרֵי הָאָרוֹן
.tubis in clangendo & ,eundo
הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ בַּשּׁוֹפָרוֹת׃
neque ,clamabitis Non :dicẽdo ,Iehosuah præcepit populo Et
9 וְאֶת־הָעָם צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר לֹא תָרִיעוּ וְלֹא־
,verbum vestro ore ex egredietur neque ,vestram vocem facietis audire
תַשְׁמִיעוּ אֶת־קוֹלְכֶם וְלֹא־יֵצֵא מִפִּיכֶם דָּבָר
.vociferabitis & ,Clamate ,vos ad me dicere diem ad vsque
עַד יוֹם אָמְרִי אֲלֵיכֶם הָרִיעוּ וַהֲרֵיעֹתֶם׃
gyrando ciuitatem DOMINI arca circuiuit Et
10 וַיַּסֵּב אֲרוֹן־יְהוָה אֶת־הָעִיר הַקֵּף
pernoctārũt & ,castrametationem venerunt & ;vna vice
פַּעַם אֶחָת וַיָּבֹאוּ הַמַּחֲנֶה וַיָּלִינוּ
tulerunt & ,mane Iehosuah manicauit Et .castrametatione in
11 בַּמַּחֲנֶה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיִּשְׂאוּ
DOMINI arcam sacerdotes
הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה׃
tubas septem tollentes sacerdotes septem Et
12 וְשִׁבְעָה הַכֹּהֲנִים נֹשְׂאִים שִׁבְעָה שׁוֹפְרוֹת
,eundo euntes DOMINI arca facies ad arietum
הַיֹּבְלִים לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה הֹלְכִים הָלוֹךְ
colligens & ,eorum facies ad vadens expeditus & ;tubis in clangebant &
וְתָקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְהֶחָלוּץ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם וְהַמְאַסֵּף
clangendo & ,eundo DOMINI arcam post vadens
הֹלֵךְ אַחֲרֵי אֲרוֹן יְהוָה הָלוֹךְ וְתָקוֹעַ
die in ciuitatem circuierunt Et .tubis in
13 בַּשּׁוֹפָרוֹת׃ וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר בַּיּוֹם
fecerunt Sic .castrametationē ad sunt reuersi & ,vna vice secundo
הַשֵּׁנִי פַּעַם אַחַת וַיָּשֻׁבוּ הַמַּחֲנֶה כֹּה עָשׂוּ
,septimo die in ,fuit Et .diebus septem
14 שֵׁשֶׁת יָמִים׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
ciuitatem circuierunt & ,auroram ascendere iuxta manicarunt * &
וַיַּשְׁכִּמוּ כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיָּסֹבּוּ אֶת־הָעִיר
ipsa die in Tantùm .vicibus septem hoc iudiciũ † secũdũ
כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה שֶׁבַע פְּעָמִים רַק בַּיּוֹם הַהוּא
.vicibus septem ciuitatem circuierunt
סָבְבוּ אֶת־הָעִיר שֶׁבַע פְּעָמִים׃
tubis in sacerdotes clanxerunt ,septima vice fuit Et
15 וַיְהִי בַּפַּעַם הַשְּׁבִיעִית תָּקְעוּ הַכֹּהֲנִים בַּשּׁוֹפָרוֹת
vobis DOMINVS dedit quia ,Clamate :populum ad Iehosuah Dixitque
וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הָעָם הָרִיעוּ כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם
,anathema ciuitas erit Et .ciuitatem
16 אֶת־הָעִיר׃ וְהָיְתָה הָעִיר חֵרֶם
meritoria Rachab Tantùm .DOMINO ,ea in quæ omnia & ipsa
הִיא וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ לַיהוָה רַק רָחָב הַזּוֹנָה
abscondit quia ,domo in secum qui omnes & ipsa ,viuet
תִּחְיֶה הִיא וְכָל־אֲשֶׁר אִתָּהּ בַּבַּיִת כִּי הֶחְבְּאָתָה
.misimus quos legatos
אֶת־הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר שָׁלָחְנוּ׃
anathemati etis forte ne ,anathemate ab custodite vos tantùm Et
17 וְרַק־אַתֶּם שִׁמְרוּ מִן־הַחֵרֶם פֶּן־תַּחֲרִימוּ
Israel castrametationem ponatis & ,anathemate de tollatis &
וּלְקַחְתֶּם מִן־הַחֵרֶם וְשַׂמְתֶּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל
.illam turbetis & ,anathema in
לְחֵרֶם וַעֲכַרְתֶּם אוֹתוֹ׃
sanctitas ,ferrea & ,ærea vasa & ,aurum & ,argentum omne Et
18 וְכֹל כֶּסֶף וְזָהָב וּכְלֵי נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל קֹדֶשׁ
.ingredietur DOMINI thesaurum ;DOMINO istud
הוּא לַיהוָה אוֹצַר יְהוָה יָבוֹא׃
audire secundum ,fuit Et .tubis in clanxerunt & ,populus clamauit Et
19 וַיָּרַע הָעָם וַיִּתְקְעוּ בַּשֹּׁפָרוֹת וַיְהִי כִשְׁמֹעַ
,magno clamore populus clamauerũt & :tubæ vocem populum
הָעָם אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיָּרִיעוּ הָעָם תְּרוּעָה גְדוֹלָה
quisque ciuitatem in populus ascendit & ;se sub murus cecidit &
וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ וַיַּעַל הָעָם הָעִירָה אִישׁ
.vrbem ceperunt & se contra
נֶגְדּוֹ וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הָעִיר׃

cùm diceret / יָבַל / †arietinas ante arcam / ibat / †ibat ante sacerdotes / * aggregatus ibat / תָּקַע / רוּעַ / quo dixero vobis vociferate. / נָקַף / semel: / †castra, / לוּן נָשָׂא / †in castris. / † surrexit / arietinas ante arcā Dñi ambulabant †armati ibāt ante eos, recollecti reliqui ibant / הָלַךְ / † alia, / †castra. / שָׁנָה / שׁוּב / עָשָׂה / * surrexerunt cùm ascenderet aurora, / עָלָה סָבַב / †modū hunc / † tradidit / רוּעַ / †sunt / caupona / †sunt / nuncios / Veruntamen / †cauete / †capiatis anathema, / castra / שׂוּם / †ea. / sanctum est / כָּלָה / cùm audisset populus / נָפַל / è regione sui,

,mulierē ad vſq; & ,viro à ,ciuitate in* quæ omnia *anathematiſarũt* Et

21 וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּעִיר מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה

.gladij *os ad* aſinũ & ,*agnũ* & ,bouē ad vſq; & ,ſenē ad vſq; & puero à

מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן וְעַד שׁוֹר וָשֶׂה וַחֲמוֹר לְפִי־חָרֶב׃

dixit ,terram *pede explorantibus* viris duobus Et

22 וְלִשְׁנַיִם הָאֲנָשִׁים הַמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ אָמַר

inde educite & ,*meretricis* mulieris domũ Ingredimini :Ieſoſuah

יְהוֹשֻׁעַ בֹּאוּ בֵּית־הָאִשָּׁה הַזּוֹנָה וְהוֹצִיאוּ מִשָּׁם

.ei iuraſtis quemadmodũ ,ei * quæ omnia & ,mulierem

אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתֶּם לָהּ׃

Rachab eduxerunt & ,*explorantes* pueri ſunt ingreſſi Et

23 וַיָּבֹאוּ הַנְּעָרִים הַמְרַגְּלִים וַיֹּצִיאוּ אֶת־רָחָב

omnia & ,eius fratres & ,eius matrem & ,eius patrem &

וְאֶת־אָבִיהָ וְאֶת־אִמָּהּ וְאֶת־אַחֶיהָ וְאֶת־כָּל־

eos *locauerunt* & ;eduxerunt eius familias omnes & ,ei † quæ

אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־מִשְׁפְּחוֹתֶיהָ הוֹצִיאוּ וַיַּנִּיחוּם

ſuccenderunt ciuitatē Et .Iſrael *caſtrametationem*‡ extra *ab*

מִחוּץ לְמַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל׃ וְהָעִיר שָׂרְפוּ

vaſa & ,aurum & ,argentũ Tantum .ea in* quæ omnia & ,igni *in*

24 בָאֵשׁ וְכָל־אֲשֶׁר־בָּהּ רַק הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב וּכְלֵי

.DOMINI domus *theſaurum* dederunt ferri & ,æris

הַנְּחֹשֶׁת וְהַבַּרְזֶל נָתְנוּ אוֹצַר בֵּית־יְהוָה׃

omnia & ,eius patris domum & ,*meritoriam*‡ Rachab Et

25 וְאֶת־רָחָב הַזּוֹנָה וְאֶת־בֵּית אָבִיהָ וְאֶת־כָּל־

,Iſrael *interiori in* habitauit & ,Ieſoſuah fecit viuere ei * quæ

אֲשֶׁר־לָהּ הֶחֱיָה יְהוֹשֻׁעַ וַתֵּשֶׁב בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל

legatos † abſcondit quia :hanc diem ad vſque

עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי הֶחְבִּיאָה אֶת־הַמַּלְאָכִים

.Iericho explorandũ ad Ieſoſuah miſerat quos

אֲשֶׁר־שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְרַגֵּל אֶת־יְרִיחוֹ׃

vir Maledictus :dicendo ,illo tempore in Ieſoſuah adiurauit Et

26 וַיַּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא לֵאמֹר אָרוּר הָאִישׁ

iſtam ciuitatem ædificauerit & ,ſurrexerit qui DOMINI *facies ad*

לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יָקוּם וּבָנָה אֶת־הָעִיר הַזֹּאת

ſtatuat ſuo paruo in & ,eam fundet ſuo primogenito In .Iericho

אֶת־יְרִיחוֹ בִּבְכֹרוֹ יְיַסְּדֶנָּה וּבִצְעִירוֹ יַצִּיב

.Ieſoſuah cum DOMINVS fuit Et .eius portas

27 דְּלָתֶיהָ׃ וַיְהִי יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ

.terra omni in eius *auditio* fuit &

וַיְהִי שָׁמְעוֹ בְּכָל־הָאָרֶץ׃

CAP. VII. I

.anathemate in præuaricatione Iſrael filij ſunt præuaricati Et

1 וַיִּמְעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מַעַל בַּחֵרֶם

tribu ,Zerach filij Zabdi filij ,Charmi filius Hachan tulit Et

וַיִּקַּח עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶן־זַבְדִּי בֶן־זֶרַח לְמַטֵּה

.Iſrael filios in DOMINI *naſus* eſt iratus & ;anathemate de ,Iehudah

יְהוּדָה מִן־הַחֵרֶם וַיִּחַר־אַף יְהוָה בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

*cum** quæ ,Hai in Iericho de viros Ieſoſuah miſit Et

2 וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אֲנָשִׁים מִירִיחוֹ הָעַי אֲשֶׁר עִם־

:dicendo ,eos ad dixitque .Bethel *oriente ab* Auen Beth-

בֵּית אָוֶן מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר

explorauerũt & ,viri aſcenderunt & .terram explorate & aſcendite

עֲלוּ וְרַגְּלוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים וַיְרַגְּלוּ אֶת־

:eũ ad dixerunt atque ,Ieſoſuah ad ſunt reuerſi Et .Hai

3 הָעָי׃ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו

tria circiter vel viroru millia duo Circiter .popul* omnis aſcēdat Nõ

אַל־יַעַל כָּל־הָעָם כְּאַלְפַּיִם אִישׁ אוֹ כִּשְׁלֹשֶׁת

facias laborare ne .Hai percutiat &, aſcendant virorum millia

אֲלָפִים אִישׁ יַעֲלוּ וְיַכּוּ אֶת־הָעָי אַל־תְּיַגַּע

.ipſi paucũ quia ,populum omnem illuc

שָׁמָּה אֶת־כָּל־הָעָם כִּי מְעַט הֵמָּה׃

,*viri* millia tria ferè illuc populo è aſcenderunt Et

4 וַיַּעֲלוּ מִן־הָעָם שָׁמָּה כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ

viri eis ex percuſſerunt Et .Hai *virorum faciès ad* fugerũt &

וַיָּנֻסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי הָעָי׃ וַיַּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי

porta faciès ad eos ſunt pſecuti & ,viros ſex & triginta ferme Hai

5 הָעַי כִּשְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אִישׁ וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר

cor eſt liqueſactũ & :deſceſũ in eos pcuſſerunt & :Fractionẽ ad vſque

עַד־הַשְּׁבָרִים וַיַּכּוּם בַּמּוֹרָד וַיִּמַּס לְבַב־

.ſua veſtimēta Ieſoſuah ſcidit Et .*aquas in** fuit & ,populi

6 הָעָם וַיְהִי לְמָיִם׃ וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׂמְלֹתָיו

,veſperã ad vſq; DOMINI *arcæ faciès ad** terrã in *ſuas facies ſuper** cecidit &

וַיִּפֹּל עַל־פָּנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה עַד־הָעֶרֶב

.ſuũ caput ſuper pulucrē fecerunt aſcēdere & :Iſrael ſenes & ,ipſe

הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל־רֹאשָׁם׃

[Right margin notes: deſolauerunt; *erãt ouem, acie; רגל; *qui explorauerunt; cauponæ, *בוא יצא; *ſunt exploratores, יצא; †erant poſuerunt; *caſtra; *erant; כלה; ærea, & ferrea poſuerũt in theſauro ‡cauponam; *erant in medio; ישב; *nuncios; ante Dominum; fama; de tribu; לקח; נטה; furor Domini contra; †eſt *iuxta; חרה; ad orientem; עלה; שוב; pauci ſunt. עלה נכה; virorum; coram viris; coram porta; Sebarim; ירד מסס; *velut aqua; in faciē ſuã; *coram arca; נפל]

,*fecisti tráſire* quid ad DOMINVS* Dñe Ahah :Ieſoſuah Dixitque

7 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה לָמָה הֵעֲבַרְתָּ

manũ in nos *dandum ad* Iarden hunc populum faciendo tranſire

הַעֲבִיר אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הַיַּרְדֵּן לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד

manſiſſemus & ,*cœpiſſemus* vtinam & :nos *faciendũ perdere ad* ,Emoræi

הָאֱמֹרִי לְהַאֲבִידֵנוּ וְלוּ הוֹאַלְנוּ וַנֵּשֶׁב

poſt- :dicam quid :Domine *me In** .Iarden *tranſitum in*

8 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ בִּי אֲדֹנָי מָה אֹמַר אַחֲרֵי

.*ſuorum inimicorum facies ad** ceruicem Iſrael vertit quàm

אֲשֶׁר הָפַךְ יִשְׂרָאֵל עֹרֶף לִפְנֵי אֹיְבָיו׃

circuibunt‡ & ,terræ habitatores oēs & ,Chenahanæus audiet Et

9 וְיִשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכֹל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנָסַבּוּ

facies quid & ,terra è noſtrum nomen *ſuccident*‡ & ,nos *ſuper*

עָלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת־שְׁמֵנוּ מִן־הָאָרֶץ וּמַה־תַּעֲשֶׂה

:Ieſoſuah ad DOMINVS Dixitque .magno tuo nomini

10 לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ

:tuas facies ſuper cadens‡ tu hoc quid *ad** ;tibi Surge

קֻם לָךְ לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ׃

quod ,meum pactũ ſunt tranſgreſſi etiam & ,Iſrael Peccauit

11 חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר

,ſunt furati etiã & ,anathemate de *ceperunt** etiam & ;eis præcepi

צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן־הַחֵרֶם וְגַם גָּנְבוּ

.ſuis vaſis in‡ poſuerunt etiam & ,*negauerũt*‡ etiã &

וְגַם כִּחֲשׁוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם׃

ſuorum inimicorum facies ad ſtare Iſrael filij poterũt non Et

12 וְלֹא יֻכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם

Nõ .anathemate in fuerũt quia ,*ſuorum inimicorum facies ad** verterũt Ceruicē

עֹרֶף יִפְנוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם כִּי הָיוּ לְחֵרֶם לֹא

veſtro interiori ex anathema diſpdatis *non ſi* ,vobiſcum eſſe addam

אוֹסִיף לִהְיוֹת עִמָּכֶם אִם־לֹא תַשְׁמִידוּ הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃

,craſtinũ in vos Sanctificate : dices & ,populum ſanctifica ,Surge

13 קֻם קַדֵּשׁ אֶת־הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר

*tuo interiori** in *Anathema :Iſrael Deus DOMINVS dixit ſic Quia

כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל חֵרֶם בְּקִרְבְּךָ

*ad vſque ,ſuorum inimicorum facies ad** ſtare poteris Non .Iſrael

יִשְׂרָאֵל לֹא תוּכַל לָקוּם לִפְנֵי אֹיְבֶיךָ עַד־

mane in accedetis Et .*veſtro interiori ex*‡ anathema *vos remouere*

14 הֲסִירְכֶם הַחֵרֶם מִקִּרְבְּכֶם׃ וְנִקְרַבְתֶּם בַּבֹּקֶר

accedet ,DOMINVS *eam* ceperit quam tribus,erit & ;veſtras trib* *ad*

לְשִׁבְטֵיכֶם וְהָיָה הַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב

accedet ,DOMINVS *eam* ceperit quam familia & ;familias *ad*

לַמִּשְׁפָּחוֹת וְהַמִּשְׁפָּחָה אֲשֶׁר־יִלְכְּדֶנָּה יְהוָה תִּקְרַב

,viros *ad* accedet ,DOMINVS eã cõprehēderit quam dom* & ,domos *ad*

לַבָּתִּים וְהַבַּיִת אֲשֶׁר יִלְכְּדֶנּוּ יְהוָה יִקְרַב לַגְּבָרִים׃

& ,ipſe igni in cõburetur ,anathemate in deprehēſus* ,erit Et

15 וְהָיָה הַנִּלְכָּד בַּחֵרֶם יִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֶת־

quia & ,DOMINI pactũ eſt tranſgreſſus quia ;ei * quæ omnia

כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ כִּי עָבַר אֶת־בְּרִית יְהוָה וְכִי־

.Iſrael in *ſtultitiam** fecit

עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃

;ſuas tribus *ad* .Iſrael applicuit & ,mane in Ieſoſuah *manicauit* Et

16 וַיַּשְׁכֵּם יְהוֹשֻׁעַ בַּבֹּקֶר וַיַּקְרֵב אֶת־יִשְׂרָאֵל לִשְׁבָטָיו

familiam applicuit Et .Iehudah tribus eſt deprehēſa &

17 וַיִּלָּכֵד שֵׁבֶט יְהוּדָה׃ וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת

Zarchi familiam applicuit Et .Zarchi familiã deprehēdit & ,Iehudah

יְהוּדָה וַיִּלְכֹּד אֵת מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי וַיַּקְרֵב אֶת־מִשְׁפַּחַת הַזַּרְחִי

,viros *ad* eius domum applicuit Et .Zabdi eſt deprehēſus &,viros *ad*

לַגְּבָרִים וַיִּלָּכֵד זַבְדִּי׃ וַיַּקְרֵב אֶת־בֵּיתוֹ לַגְּבָרִים

18 *tribui* Zerach filij Zabdi filij Charmi filij Hachan eſt deprehēſ* &

וַיִּלָּכֵד עָכָן בֶּן־כַּרְמִי בֶן־זַבְדִּי בֶּן־זֶרַח לְמַטֵּה

quæſo *pone* ,mi Fili :Hachan ad Ieſoſuah Dixitque .Iehudah

19 יְהוּדָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־עָכָן בְּנִי שִׂים־נָא

indica & ;confeſſionem ei da & ,Iſrael Deo DOMINO gloriam

כָבוֹד לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתֶן־לוֹ תוֹדָה וְהַגֶּד־

.me à abſcondas ne ;feceris quid mihi quæſo

נָא לִי מֶה עָשִׂיתָ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי׃

peccaui ego Verè :ait & ,Ieſoſuah* Hachan reſpõdit Et

20 וַיַּעַן עָכָן אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמַר אָמְנָה אָנֹכִי חָטָאתִי

.feci *hoc ſicut & hoc ſicut* & ,Iſrael Deo DOMINO

לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי׃

ducentos & ,bonũ vnum Babylonicũ pallium *ſpolio in* vidi Et

21 וָאֵרֶא בַשָּׁלָל אַדֶּרֶת שִׁנְעָר אַחַת טוֹבָה וּמָאתַיִם

quinquaginta ,vnam auream *linguam* & ,*argenti* ſiclos

שְׁקָלִים כֶּסֶף וּלְשׁוֹן זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים

ipſa ecce & ;ea cepi & ,ea concupiui & ;eius pondus ſiclorum

שְׁקָלִים מִשְׁקָלוֹ וָאֶחְמְדֵם וָאֶקָּחֵם וְהִנָּם

[Left margin notes: †Deus vt; †vt traderes vt perdere faceres †voluiſſemus יאל ישב; *trans; *O * coram inimicis ſuis?; †vertent ſe contra; סבב; †diſperdent; †vt †cadis in faciem ſuam? קום; *tulerunt; †mẽtiti ſunt, †inter vaſa ſua. coram inimicis ſuis?; *corã inimicis ſuis, niſi è medio veſtri. היה קום *eſt *medio tui †corã inimicis tuis, donec remoueatis; יכל סור; †è medio veſtri. †per; † per; per; †qui fuerit; ſunt; *nefas; ſurrexit per; per per; de tribu נטה; da; שום; ידה; *ad; tale taleque; inter ſpolia ראה; argenteos virgam ſunt]

.eo ſub argentum & , mei *tentorij* medio in terra in abſcondita

טמנים בארץ בתוך האהלי והכסף תחתיה ׃

ecce & ,*tentorium** ad cucurrerũt &,*legatos** Iehoſuah miſit Et

22 † וישלח יהושע מלאכים וירצו האהלה והנה

ea *ceperunt* Et .*ea* ſub argentum & ,*eius tentorio* in†abſconditũ

23 טמונה באהלו והכסף תחתיה ׃ † ויקחום

,Iſrael filios omnes ad &, Iehoſuah ad ea adduxerũt & ,*tentorij* medio de

מתוך האהל ᵞ ויצקום אל־יהושע ואל כל־בני ישראל

,Hachan Iehoſuah tulit Et .DOMINI *facies ad* ea ſtatuerũt &

24 ᶻ ויצקם לפני יהוה ׃ † ויקח יהושע את־עכן

,*auri linguam* & ,pallium & ,argentum &,Zerach filium

בן־זרח ואת־הכסף ואת־האדרת ואת־לשון הזהב

,eius *aſinum* & , eius *bouem* & ,eius filias & ,eius filios &

ואת־בניו ואת־בנתיו ואת־שורו ואת־חמורו

omnis & ,ei * quæ omnia & ,eius *tentorium* & ,eius *pecus* &

ואת־צאנו ואת־אהלו ואת־כל־אשר־לו וכל־

.*perturbationis Vallem* eos fecerunt aſcendere & ,eo cum Iſrael

ישראל עמו ᵃ ויעלו אתם עמק עכור ׃

DOMINVS te Turbet ?nos turbaſti Quid :Iehoſuah dixit Et

25 † ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך יהוה

eos combuſſerunt & ,*lapide* Iſrael omnis eum *obruerunt* Et. hac die in

ביום הזה וירגמו אתו כל־ישראל אבן וישרפו אתם

eũ ſuper erexerunt Et .lapidibus in eos *lapidauerunt* &,igni in

26 באש ויסקלו אתם באבנים ׃ ᵇ † ויקימו עליו

ira ab DOMINVS eſt auerſus Et.hanc diem ad vſq; magnũ lapidũ aceruum

גל־אבנים גדול עד היום הזה ᶜ וישב יהוה מחרון

,*turbationis* Vallem ,illius loci nomen vocauit Ideo .ſui *naſi*

אפו על־כן קרא שם המקום ההוא עמק עכור

. hanc diem ad vſque

עד היום הזה ׃

*nuncios, *tabernaculũ †erat tabernaculo, eo tulerunt tabernaculi,
ᵞ בוא ᶻ יצק coram Dño. virgã aureã, boues aſinos pecora tabernaculũ *erant in valle Hachor. ᵃ עלה Cur lapidauerunt lapidibus obruerunt ᵇ קום ᶜ שוב furoris Hachor,

CAP. VIII. ח

.*conſterneris* ne &,timeas Ne :Iehoſuah ad DOMINVS dixit Et

1 † ויאמר יהוה אל־יהושע אל־תירא ואל ᵃ תחת

. Hai in aſcende ſurge & ;*belli* populum omnem tecum *Cape*

קח עמך את כל־עם המלחמה וקום עלה העי

& , eius populum & ,Hai regem tua manu in dedi ,Vide

ראה נתתי בידך את־מלך העי ואת־עמו ואת־

,eius regi & ,Hai facies Et .eius terram &,eius ciuitatem

2 עירו ואת־ארצו ׃ ᵇ † ועשית לעי ולמלכה

eius *animal* &,eius *ſpolium* Tantùm .eius regi &,Iericho fecisti quéadmodũ

כאשר עשית ליריחו ולמלכה רק־שללה ובהמתה

.eius tergo à ciuitati *inſidiantem* tibi Pone .vobis prædabimini

ᶜ תבזו לכם שים־לך ארב לעיר מאחריה ׃

.Hai in *aſcendendum ad* ,*belli* populus omnis & ,Iehoſuah ſurrexit Et

3 † ויקם יהושע וכל־עם המלחמה לעלות העי

eos miſit & ,*virtute fortes viros mille* triginta Iehoſuah elegit Et

ויבחר יהושע שלשים אלף איש גבורי החיל וישלחם

vos Videte :dicendo ,eis præcepit Et .nocte

4 לילה ׃ ᵈ † ויצו אתם לאמר ᵉ ראו אתם

vrbe ab vos elongetis ne , ciuitatis tergo à ciuitati *inſidiantes*

ארבים לעיר מאחרי העיר אל־תרחיקו מן־העיר

.parati vos omnes *eritis &* , valde

מאד והייתם כלכם נכנים ׃

erit Et .vrbem ad accedemus*mecum qui populus omnis & ,ego Et

5 † ואני וכל־העם אשר אתי נקרב אל־העיר והיה

.*eorum facies ad* fugiem⁹ & ,*principio in* ſicuti noſtrũ occurſum in exierĩt cum

כי־יצאו לקראתנו כאשר בראשנה ᶠ ונסנו לפניהם ׃

Quia .vrbe ab eos *nos euellere vſque** nos poſt egredientur Et

6 † ויצאו אחרינו עד ᵍ התיקנו אותם מן־העיר כי

.*eorũ aſpectus ad* fugiem⁹ & ,*prima in* vt *noſtros cõſpectus ad* Fugientes :dicẽt

יאמרו נסים לפנינו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם ׃

.*ciuitatem*† expelletis & ,inſidiis ex ſurgetis vos Et

7 † ואתם תקמו מהאורב ʰ והורשתם את־העיר

.veſtra manu in veſter Deus DOMINVS eam *dabit Et**

ונתנה יהוה אלהיכם בידכם ׃

ciuitatem ſuccenderis ,ciuitatem *vos comprehendere circa*‖ erit Et

8 † והיה כתפשכם את־העיר ⁱ תציתו את־העיר

.vobis præcepi ,Videte .facietis DOMINI verbũ iuxta,igni in

באש כדבר יהוה תעשו ראו צויתי אתכם ׃

inter manſerunt & ,inſidias ad *iuerunt* & ,Iehoſuah eos miſit Et

9 † וישלחם יהושע וילכו אל־המארב ᵏ וישבו בין

nocte in Iehoſuah *pernoctauit* Et. Hai *mari à** Hai inter & ,Bethel

בית־אל ובין העי מים לעי ˡ וילן יהושע בלילה

.populi medio in illa

ההוא בתוך העם ׃

terrearis. ᵃ חתת Tolle bellatorem; ᵇ עשה ſpolia animalia inſidias ᶜ בזז bellator, vt aſcenderet millia virorũ fortiũ robore, ᵈ צוה ᵉ ראה inſidiamini ſed eſtote *eſt, prius, ante eos. ᶠ פנה *donec euellamus ᵍ נתק fugiunt ante nos prius, ante eos. ‡habitatores ciuitatis. ʰ ירש ⁱ יצת *Tradetque ‖cũ ceperitis perrexerunt ᵏ ישב *ab occidẽte manſit ˡ לון

,ipſe aſcendit & ,populum *viſitauit* & ,mane Iehoſuah *manicauit* Et

10 † וישכם יהושע בבקר ויפקד את־העם ᵐ ויעל הוא

populus omnis Et .Hai in *populi facies ad* Iſrael ſenes &

11 וזקני ישראל לפני העם העי ׃ † וכל־העם

:ciuitatẽ contra venerũt & ,*acceſſerũt* & aſcẽderunt ,ſecũ*qui *belli*

המלחמה אשר אתו עלו ⁿ ויגשו ויבאו נגד העיר

.Hai inter & ,eũ inter*vallis & :Hai ipſi aquilone ab ſunt caſtrametati &

ᵒ ויחנו מצפון לעי ᵖ והגי בינו ובין העי ׃

inſidias eos poſuit & ,virorum millia quinque circiter *cepit** Et

12 † ויקח כחמשת אלפים איש ᑫ וישם אותם ארב

populus poſuerunt Et .ciuitati ipſi *mari* ab Hai inter & ,Bethel inter

13 בין בית־אל ובין העי מים לעיר ׃ † וישימו העם

*mari à**eius *calcem** & ,ciuitati ipſi aquilone ab‡quæ *caſtrametationem omnem*†

את־כל־המחנה אשר מצפון לעיר ואת־עקבו מים

.vallis medium in illa nocte in Iehoſuah *iuit*† & ,ciuitati ipſi

לעיר וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק ׃

ſunt egreſſi &,*manicarũt*†& ,feſtinarũt & ,Hai *regem videre vt*‡ fuit Et

14 † ויהי כראות מלך־העי וימהרו וישכימו ויצאו

omnis & ,ipſe ,prælium ad Iſrael occurſum in ciuitatis homines

אנשי־העיר לקראת־ישראל למלחמה הוא וכל־

*inſidians quia nouit non ipſe**& :*planitiei facies ad*‖ſtatutũ tẽp⁹ ad ei⁹ populus

עמו ʳ למועד לפני הערבה והוא לא ידע כי־ארב

Iſrael omnis & Iehoſuah ſunt *percuſſi* Et . ciuitatis tergo à ſibi

15 לו מאחרי העיר ׃ † וינגעו יהושע וכל־ישראל

populus omnis ſunt vociferati Et .*deſerti via* fugerunt & ,*eorũ facies ad*

16 לפניהם ˢ וינסו דרך המדבר ׃ † ויזעקו כל־העם

;Iehoſuah poſt ſunt perſecuti & :eos poſt perſequendo ciuitate in qui

אשר בעיר לרדף אחריהם וירדפו אחרי יהושע

,Bethel & ,Hai *in* vir eſt relictus non Et . ciuitate à ſunt euulſi &

17 וינתקו מן־העיר ׃ † ולא־נשאר איש בעי וביתאל

ciuitatem reliquerunt & ,Iſrael poſt ſint egreſſi non qui

אשר לא־יצאו אחרי ישראל ויעזבו את־העיר

.Iſrael poſt ſunt perſecuti & , apertam

פתוחה וירדפו אחרי ישראל ׃

* quæ *haſta in* Extende :Iehoſuah ad DOMINVS dixit Et

18 † ויאמר יהוה אל־יהושע נטה בכידון אשר־

haſta in Iehoſuah extẽdit Et .eã dabo tua manu in quia,Hai *ad* tua manu in

בידך אל־העי כי בידך אתננה ᵗ ויט יהושע בכידון

feſtinanter *ſurrexit inſidiator* Et . ciuitatem *ad* ſua manu in†quæ

19 אשר־בידו אל־העיר ׃ † והאורב ᵛ קם מהרה

,ciuitatẽ ad venerũt & ,ſuã manũ *extendere vt* cucurrerunt & ,ſuo loco è

ˣ ממקומו וירוצו כנטות ידו ויבאו העיר

.igni *in* ciuitatem ſuccenderunt & ,feſtinauerũt & ,eã ceperũt atq;

וילכדוה וימהרו ויציתו את־העיר באש ׃

aſcendebat ecce & ,viderunt & ,ſe poſt Hai viri ſe verterunt Et

20 ʸ † ויפנו אנשי העי אחריהם ויראו והנה עלה

huc fugiendũ ad *manus* eis *in* *fuit* non & ,cælos ad ciuitatis fumus

עשן העיר השמימה ולא־היה בהם ידים לנוס הנה

.perſequentem ad eſt conuerſus ,deſertũ in *fugiens* populus & :illuc &

והנה והעם הנס המדבר נהפך אל־הרודף ׃

inſidiator cepiſſet quòd viderunt Iſrael omnis & Iehoſuah Et

21 † ויהושע וכל־ישראל ᶻ ראו כי־לכד הארב את־

percuſſerũt & ,ſunt reuerſi & ,ciuitatis fumus aſcẽdiſſet quòd & , ciuitatẽ

העיר וכי עלה עשן העיר ᵃ וישבו ᵇ ויכו את־

:eorum occurſum in ciuitate de ſunt egreſſi illi Et . Hai viros

22 אנשי העי ׃ † ואלה יצאו מן־העיר לקראתם

eos percuſſerunt & :inde illi & ,hinc iſti,medio in Iſraeli fuerunt &

ויהיו לישראל בתוך אלה מזה ואלה מזה ויכו אותם

.euaſor & ,ſuperſtes eis remanſit non vſquequo

עד־בלתי השאיר־להם שריד ופליט ׃

.Iehoſuah ad eũ fecerũt accedere & ,viuũ cõprehẽderũt Hai Regẽq;

23 † ואת־מלך העי תפשו חי ויקרבו אתו אל־יהושע ׃

,Hai habitatores omnes occidere Iſrael *complere iuxta* fuit Et

24 † ויהי ᶜ ככלות ישראל להרג את־כל־ישבי העי

os ad ipſi oẽs cecidiſsẽt &,*eo in* eos fuerãt pſecuti quo‖deſerto in*agro in‡

בשדה במדבר אשר רדפום בו ᵈ ויפלו כלם לפי־

,Hai ad Iſrael omnis ſunt reuerſi & ,*eos conſumi vſque* , gladij

חרב עד־ᵉ תמם ᶠ וישבו כל־ישראל העי

die in *cadentes* omnes *fuit* Et .gladij *os ad* eã percuſſerunt &

25 ᵍ ויכו אתה לפי־חרב ׃ † ויהי כל־הנפלים ביום

omnes ,*mille* duodecim mulierem ad vſque & viro à illa

ההוא מאיש ועד־אשה ʰ שנים עשר אלף כל

extenderat quam ſuam manũ *conuertit* non Iehoſuah Et .Hai viri

26 אנשי העי ׃ † ויהושע לא־השיב ידו אשר נטה

.Hai habitatores omnes interficeret donec ,lancea in

בכידון עד אשר החרים את כל־ישבי העי ׃

ſurrexit numerauit ᵐ עלה ante populũ bellator ‡erat appropinquauerunt, ⁿ נגש ᵒ חנה *erat ‡tulit ᵖ גיא ᑫ שום ביניו ק occidente †omnia caſtra ‡erant ‡inſidias *ab occidẽte †perrexit ‡cùm videret rex †ſurrexerunt ‖ante campeſtria, *neſciebat quòd inſidiæ eſſent ʳ יעד cæſi ante eos, per viam ſolitudinis. ˢ נוס בעי ק de haſtam ‡eſt contra haſtam ᵗ נטה ᵛ קום †erat contra inſidiæ ſurrexerunt cũ extẽdiſſet ˣ קום ʸ פנה erant loca qui fugerat cepiſſent inſidiæ ᶻ ראה ᵃ שוב ᵇ נכה cùm cõpleuiſſet ᶜ כלה ᵈ נפל ‡tam *quàm ‖in in acie donec cõſumerentur: ᵉ תמם ᶠ שוב acie fuerunt qui ceciderũt millia, ᵍ נכה ʰ שנה reduxit

ferite nunc Et .venimus longinqua terra E :Israel virum ad &
וְאֶל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ־
: Chiuuæum ad Israel vir Dixitque .fœdus *nobis*
7 לָנוּ בְרִית׃ † וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶל־הַחִוִּי
? fœdus *tibi excindam* quomodo & ,*sedens* tu *meo interiore* in Forte
אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ אֶכְרָות־לְךָ בְרִית׃
eos ad dixit Et .*nos* tui Serui : Iehosuah ad Dixeruntque
8 † וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ עֲבָדֶיךָ אֲנָחְנוּ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם
?venistis vnde & ,*vos* Qui : Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ מִי אַתֶּם וּמֵאַיִן [f] תָּבֹאוּ׃
,tui serui venerunt valde longinqua terra E : *eum ad* dixerunt Et
9 † וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה מְאֹד בָּאוּ עֲבָדֶיךָ
quæ omnia & *eius auditū* audiuimus Quia .tui Dei DOMINI nomine in
לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־שָׁמַעְנוּ שָׁמְעוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר
duobus fecit quæ omnia Et .Aegypto in fecit
10 עָשָׂה בְּמִצְרָיִם׃ † וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה [g] לִשְׁנֵי
,Chesbon regi Sichon ; Iarden *transitu in* ‡ qui ,Emoræi regibus
מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן לְסִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן
.Hastharoth in † qui ,Basan regi Ogh &
וּלְעוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן אֲשֶׁר בְּעַשְׁתָּרוֹת׃
:dicēdo ,nostræ terræ habitatores oēs & ,nostri seniores *nos ad* ‖ Dixerūtq;
11 † וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ זְקֵינֵינוּ וְכָל־יֹשְׁבֵי אַרְצֵנוּ לֵאמֹר
dicetis ‡ ac :eorū occursum in ite & ,*viā ad viaticum* † vestra manu in *Capite**
[h] קְחוּ בְיֶדְכֶם צֵידָה לַדֶּרֶךְ וּלְכוּ לִקְרָאתָם וַאֲמַרְתֶּם
.fœdus *nobis excidite* ‡ nunc & .*nos* * vestri Serui : *eos ad*
אֲלֵיהֶם עַבְדֵיכֶם אֲנַחְנוּ וְעַתָּה כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃
die in nostris domibus de *eum cepimus viaticū calidum** ,noster panis Hic
12 † זֶה לַחְמֵנוּ [i] חָם [k] הִצְטַיַּדְנוּ אֹתוֹ מִבָּתֵּינוּ בְּיוֹם
.*punctati fuit* ‡ & siccus *ecce nunc & :vos ad *eundum ad nos egrediendi* ‡
[l] צֵאתֵנוּ לָלֶכֶת אֲלֵיכֶם וְעַתָּה הִנֵּה יָבֵשׁ וְהָיָה נִקֻּדִים׃
ecce & ,† noui ,impleuimus quos ,vini vtres isti Et
13 † וְאֵלֶּה נֹאדוֹת הַיַּיִן אֲשֶׁר מִלֵּאנוּ חֲדָשִׁים וְהִנֵּה
veterauerunt nostra calceamina & ,nostra vestimenta ista & :sunt scissi
הִתְבַּקָּעוּ וְאֵלֶּה שַׂלְמוֹתֵינוּ וּנְעָלֵינוּ [m] בָּלוּ
os & ,eorū *viatico* ‡ de viri acceperunt Et .*valde via multitudine præ* ‡
14 מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד׃ † וַיִּקְחוּ הָאֲנָשִׁים מִצֵּידָם וְאֶת־פִּי
,pacem Iehosuah eis ‡ fecit Et .interrogauerunt non DOMINI
15 יְהוָה לֹא שָׁאָלוּ׃ [n] וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ שָׁלוֹם
.*conuētus* ‡ prælati eis iurauerūt & :eos viuificandū ad fœd* eis † percussit &
וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית [o] לְחַיּוֹתָם וַיִּשָּׁבְעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי הָעֵדָה׃
eis exciderunt * postquam dierum trium fine à ,fuit Et
16 † וַיְהִי מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־כָּרְתוּ לָהֶם
.*sedentes ipsi eius interiore in* † & ,*se ad ipsi* ‖ propinqui quòd audierūt & ,fœdus
בְּרִית וַיִּשְׁמְעוּ כִּי־קְרֹבִים הֵם אֵלָיו וּבְקִרְבּוֹ הֵם יֹשְׁבִים׃
die in eorum ciuitates ad venerunt & ,Israel filij sunt profecti Et
17 † [p] וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵיהֶם בַּיּוֹם
,Beeroth &. Chephirah & ,Ghibhon ‡ eorum ciuitates & :tertio
הַשְּׁלִישִׁי וְעָרֵיהֶם גִּבְעוֹן וְהַכְּפִירָה וּבְאֵרוֹת
quia ,Israel filij eos percusserunt non Et .Chiriathieharim &
18 וְקִרְיַת יְעָרִים׃ † וְלֹא [q] הִכּוּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־
.Israel Deo DOMINO *in conuentus prælati* ‡ eis iurauerant
נִשְׁבְּעוּ לָהֶם נְשִׂיאֵי [r] הָעֵדָה בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
.*prælatos super conuentus omnis murmurauerunt* † Et
[s] וַיִּלֹּנוּ כָל־הָעֵדָה עַל־הַנְּשִׂיאִים׃
Nos :*cœtum* † omnem ad *prælati* * omnes Dixeruntque
19 † וַיֹּאמְרוּ כָל־הַנְּשִׂיאִים אֶל־כָּל־הָעֵדָה אֲנַחְנוּ
poterimus ‡ non nunc & ,Israel Deo DOMINO in ‡ eis iurauimus
נִשְׁבַּעְנוּ לָהֶם בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה לֹא [t] נוּכַל
: eos faciendo viuere & ,eis faciemus Hoc .eos in contingere
20 לִנְגֹּעַ בָּהֶם׃ † זֹאת נַעֲשֶׂה לָהֶם וְהַחֲיֵה אוֹתָם
iurauimus quod ,iuramentum *super incādescētia* ‡ nos *super** erit non &
וְלֹא־יִהְיֶה עָלֵינוּ קֶצֶף עַל־הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְנוּ
sint † & ,Viuant : *prælati* ‡ eos ad dixerunt Et .eis
21 לָהֶם׃ † וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם הַנְּשִׂיאִים [v] יִחְיוּ וַיִּהְיוּ
quemadmodum ,*conuentui* ‡ omni *aquas haurientes** & ,ligna *scindentes*
חֹטְבֵי עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְכָל־הָעֵדָה כַּאֲשֶׁר
,Iehosuah eos vocauit Et .*prælati* * eis sunt locuti
22 דִּבְּרוּ לָהֶם הַנְּשִׂיאִים׃ † וַיִּקְרָא לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ
:dicendo ,nos decepistis quid Ad ‡ :dicendo ,eos ad est locutus &
וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר לָמָּה [x] רִמִּיתֶם אֹתָנוּ לֵאמֹר
:*sedentes nostro interiori* in vos & ,valde vobis à *nos** Longinqui
רְחוֹקִים אֲנַחְנוּ מִכֶּם מְאֹד וְאַתֶּם בְּקִרְבֵּנוּ יֹשְׁבִים׃
cædētes & ,*seruus* † vobis ex *excidetur* ‡ non & ,*vos* * maledicti nunc Et
23 † וְעַתָּה אֲרוּרִים אַתֶּם וְלֹא־יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד וְחֹטְבֵי
.mei Dei domui *aquas* haurientes & ,ligna
עֵצִים וְשֹׁאֲבֵי־מַיִם לְבֵית אֱלֹהָי׃

percutite nobiscum | ויאמר | ק | medio mei habitas, percutiā tecū | sumus. | estis, | [f] בוא | ei: | famam eius | [g] שנה | ‡ erant trans | † erant | ‖ nobis | * Tollite | † escam pro itinere, | ‡ dicite eis: | [h] לקח | * sumus. | ‡ pcutite nobiscum | * calidū in escam parauimus eum | [i] חמם [k] צוד | † qua egressi sumus vt veniremus * est | ‡ mucidus. | † erāt, | [l] יצא | ‡ propter maximum iter. | [m] בלה | ‡ esca | ‡ cum | [n] עשה [o] חיה | † cum | ‡ congregationis. | in | * percusserunt cum eis | ‖ essent sibi | † in medio sui habitarent. | [p] נסע | ‡ erant | [q] נכה [r] יעד | * principes synagogæ per Dnm Deum | † murmurauit oīs synagoga contra principes. | [s] לון | * principes | † synagogā: | ‡ p Dnm Deū | ‡ possumus | [t] יכל | * contra | ‡ ita propter | ‡ principes: | † scindant | [v] חיה | * hauriant aquam | ‡ synagogæ, | * principes. | ‡ Vt | [x] רמה | * sumus medio nostri habitatis. | * estis, | ‡ excidentur | † serui, | aquam

‡ sibi sunt prædati eius ciuitatis *spolium &* *animal* Tantùm
27 † רַק הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל הָעִיר הַהִיא בָּזְזוּ לָהֶם
.Iehosuah præcepit quod DOMINI verbū iuxta Israel
יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ׃
,*seculi* tumulum eam posuit & ,Hai Iehosuah succendit Et
28 † וַיִּשְׂרֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָי [i] וַיְשִׂימֶהָ [k] תֵּל־עוֹלָם
suspendit Hai regem Et .hanc diem ad vsq; desolationē
29 שְׁמָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ † וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּלָה
,Iehosuah præcepit ,*solem ingredi circa* Et .*vespera* tēpus ad vsq; ligno *super*
עַל־הָעֵץ עַד־עֵת הָעָרֶב וּכְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
ostium ad illud proiecerunt & ,ligno de eius cadauer *fecerūt descendere* &
וַיֹּרִידוּ אֶת־נִבְלָתוֹ מִן־הָעֵץ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתָהּ אֶל־פֶּתַח
vsque grandem lapidum aceruum illud super statuerūt & ,ciuitatis portæ
שַׁעַר הָעִיר [l] וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־אֲבָנִים גָּדוֹל עַד
DOMINO altare Iehosuah ædificauit Tunc .hanc diem ad
30 הַיּוֹם הַזֶּה׃ † אָז יִבְנֶה יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה
.Hebal monte in ,Israel Deo
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל׃
Israel filiis DOMINI seruus Mosch præcepit Quemadmodū
31 † כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
lapidum altare ,Mosch legis libro in ‡ scriptum * secundū
כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר [m] תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח אֲבָנִים
illud sup immolarūt & ,ferrū *eos super* fecit eleuare non quos ‡ ,*integrorum*
שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא־[n] הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל [o] וַיַּעֲלוּ עָלָיו
.pacifica sacrificauerunt & ,DOMINO *ascensiones*
עֹלוֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ שְׁלָמִים׃
legis *duplicationem* lapidibus *super* ibi scripsit Et
32 † וַיִּכְתָּב־שָׁם עַל־הָאֲבָנִים אֵת מִשְׁנֵה תּוֹרַת
.Israel *filiorum facies ad* scripsit quod ,Mosch
מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
stantes eius iudices & ,præfecti & ,eius seniores & Israel omnis Et
33 † וְכָל־יִשְׂרָאֵל וּזְקֵנָיו וְשֹׁטְרִים וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים
arcam portantibus Leuitis sacerdotibus coram arcam ad inde & ,hine
מִזֶּה וּמִזֶּה לָאָרוֹן נֶגֶד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן
montis regione è eius Medietas .indigena sic peregrin* sicut ,DOMINI fœderis
בְּרִית־יְהוָה [p] כַּגֵּר כָּאֶזְרָח [q] חֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־
quemadmodum ,Hebal *montis regione è* eius medietas & ,Gherizim
גְּרִזִים וְהַחֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־עֵיבָל כַּאֲשֶׁר
Israel populo *benedicendum ad* ,DOMINI seruus Mosch præcepit
צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם יִשְׂרָאֵל
omnia *clamauit* postea Et .*prima in*
34 בָּרִאשֹׁנָה׃ † וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶת־כָּל־
‡ scriptum * omne iuxta maledictionē & ,Benedictionem .legis verba
דִּבְרֵי [r] הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה כְּכָל־הַכָּתוּב
præcepit quæ omnibus ex verbum fuit Non .legis libro in
35 בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה׃ † לֹא־הָיָה דָבָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה
.Israel *concione* omni coram Iehosuah *vocauerit* non quod ,Mosch
מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־קָרָא יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל
.eorum *interiori in ambulanti ,peregrino & ,pube* & ,mulieribus &
וְהַנָּשִׁים [s] וְהַטַּף וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם׃

CAP. IX. ט

,Iarden *transitu in* † qui reges omnes *audire iuxta* fuit Et
1 † וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
regione è magni ,maris *portu* omni in & ,planitie in & ,mōte in
בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל [a] חוֹף הַיָּם הַגָּדוֹל אֶל־מוּל
Chiuuæus ,Perizæus ,Chenahanæus ,Emoræus & ,Chittæus ,Lebanon
הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי
cum pugnandum ad pariter sunt congregati Et :Iebusæus &
2 וְהַיְבוּסִי׃ † וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֵם עִם־
.vno *ore* ,Israel cum & ,Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ וְעִם־יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד׃
,Iericho ipsi Iehosuah fecerat quod audierunt ,Ghibhon habitatores Et
3 † וְיֹשְׁבֵי גִבְעוֹן שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ
abierunt & *astutia in* ipsi etiam fecerunt Et .Hai &
4 וְלָעָי׃ [b] † וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵמָּה בְּעָרְמָה וַיֵּלְכוּ
vini vtres & ,suis asinis veteres saccos *ceperūt** & ,*finxerūt se legatos* ‡ &
[c] וַיִּצְטַיָּרוּ וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמוֹרֵיהֶם וְנֹאדוֹת יַיִן
.colligatos & ,scissos & ,veteres
בָּלִים וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים׃
veteres vestes & ,suis pedibus in *maculosa* ‡ & ,vetera calceamina &
5 † וּנְעָלוֹת [d] בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת
.*punctati erat siccus* eorum *viatici panis omnis* & .se super
עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם [e] צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נִקֻּדִים׃
,eū ad dixerunt & ,Ghilgal *castrametationē ad* Iehosuah ad *iuerunt* Et
6 † וַיֵּלְכוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו

animalia & spolia | ‡ filij | sempiternū, | [i] שום [k] תלל | in vespertinum. Et cùm occubuisset sol, deposuerunt | [l] קום | * quod ‡ est | [m] ירה | ex lapidibus integris | † super holocausta | [n] נוף [o] עלה | in deuteronomium coram | stabant | cōtra montē | [p] גור [q] חצה | cōtra montē | vt benediceret primùm. | legit | * quod | ‡ est | [r] ירה | legerit | cœtu | paruulis, peregrinis ambulantibus in medio | [s] טפף | cùm audissēt | † erant trans | littore contra | [a] חפף | consensu | callidè. | [b] עשה | ‡ legatos se ostenderunt, | * tulerunt | [c] צור | ‡ resarcita | [d] בלה [e] צוד | omnes panes cibi sicci erant & mucidi. | perrexerunt in castra

è magnos lapides eos super proiecit DOMINVS &,choron
חוֹרֹן וַיהוָה הִשְׁלִיךְ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדֹלוֹת מִן־
lapidib[a] in sunt mortui qui*Plures.sunt mortui &.Hazechah ad vsq; cœlis
הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזֵקָה וַיָּמֻתוּ רַבִּים אֲשֶׁר־מֵתוּ בְּאַבְנֵי
.gladio in Israel filij interfecerũt quos quàm grandinis
הַבָּרָד מֵאֲשֶׁר הָרְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בֶּחָרֶב׃
DOMINVM *dare*die in DOMINO Iehosuah *loquutus*† Tunc 12
אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה בְּיוֹם תֵּת יְהוָה אֶת־
;Israel oculis in dixit & ,Israel *filiorum facies ad* †Emoræi
הָאֱמֹרִי לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמַר לְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל
.Aialon valle in Luna & ,*siste*† Ghibhon in Sol
שֶׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן׃
nõ An.*suos inimicos*ˢgẽs *vindicaret* donec*,stetit luna & ,sol *siluit*† Et 13
וַיִּדֹּם הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ עָמָד עַד־יִקֹּם גּוֹי אֹיְבָיו הֲלֹא־
medio in sol stetit Et .*recti** libro *super* † scriptum hoc
הִיא כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶשׁ בַּחֲצִי
.perfecta die quasi occubere festinauit nõ & ,cælorum
הַשָּׁמַיִם וְלֹא־אָץ לָבוֹא כְּיוֹם תָּמִים׃
audiendũ ad†,eã post & ,*eius facies ad* illa dies sicut fuit non Et 14
וְלֹא הָיָה כַּיּוֹם הַהוּא לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לִשְׁמֹעַ
.Israel ‖ pugnauit DOMINVS quia .viri *voce in DOMINVM*
יְהוָה בְּקוֹל אִישׁ כִּי יְהוָה נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃
castrametationem ad eo cum Israel omnis & ,Iehosuah est reuersus Et 15
וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה
;isti reges quinque fugerunt Et .Ghilgal in 16
הַגִּלְגָּלָה׃ וַיָּנֻסוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה
Iehosuah ipsi est nunciatũ Et .Macchedah in spelunca in se abscõderũt & 17
וַיֵּחָבְאוּ בַמְּעָרָה בְּמַקֵּדָה׃ וַיֻּגַּד לִיהוֹשֻׁעַ
spelunca in abscõnditi reges quinque sunt Inuenti :dicendo
לֵאמֹר נִמְצְאוּ חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים נֶחְבְּאִים בַּמְּעָרָה
magnos lapides Voluite :Iehosuah Dixitque .Macchedah in 18
בְּמַקֵּדָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת
.eos custodiendũ ad viros eam *super* constituite & ;speluncæ os ad
אֶל־פִּי הַמְּעָרָה וְהַפְקִידוּ עָלֶיהָ אֲנָשִׁים לְשָׁמְרָם׃
,vestros inimicos post persequimini ,stetis ne vos Et 19
וְאַתֶּם אַל־תַּעֲמֹדוּ רִדְפוּ אַחֲרֵי אֹיְבֵיכֶם
quia .suas vrbes ad ingredi eos *detis* ne ,*eos decaudetis* &
וְזִנַּבְתֶּם אוֹתָם אַל־תִּתְּנוּם לָבוֹא אֶל־עָרֵיהֶם כִּי
.vestra manu in vester Deus DOMINVS *eos dedit*
נְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּיֶדְכֶם׃
eos percutere Israel filij & ,Iehosuah *consummare iuxta* fuit Et 20
וַיְהִי כְּכַלּוֹת יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכּוֹתָם
superfuerunt ‡ superstites & ,*eos consumi vsque** ,valde magna plaga
מַכָּה גְדוֹלָה מְאֹד עַד־תֻּמָּם וְהַשְּׂרִידִים שָׂרְדוּ
munitionis † ciuitates ad essent ingressi & ,eis ex
מֵהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר׃
Iehosuah ad *castrametationem* ad populus omnis funt reuersi Et 21
וַיָּשֻׁבוּ כָל־הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
viro Israel *filiis* mouit Non ,pace in Macchedah*
מַקֵּדָה בְּשָׁלוֹם לֹא־חָרַץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֶת־
;speluncæ os Aperite :Iehosuah Dixitque .suam linguam 22
לְשֹׁנוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ פִּתְחוּ אֶת־פִּי הַמְּעָרָה
.spelunca de illos reges quinque me ad educite &
וְהוֹצִיאוּ אֵלַי אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה׃
reges quinque eum ad eduxerunt & ;ita fecerunt Et 23
וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיֹּצִיאוּ אֵלָיו אֶת־חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים
,Chebron regem ,Ierusalaim regem ,spelunca de illos
הָאֵלֶּה מִן־הַמְּעָרָה אֵת ׀ מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ אֶת־מֶלֶךְ חֶבְרוֹן
.Heglon regem ,Lachis regem ,Iarmuth regem
אֶת־מֶלֶךְ יַרְמוּת אֶת־מֶלֶךְ לָכִישׁ אֶת־מֶלֶךְ עֶגְלוֹן׃
;Iehosuah ad illos reges *eos eduxisse vt* ,fuit Et 24
וַיְהִי כְּהוֹצִיאָם אֶת־הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ
duces ad dixitque ,Israel virum omnem ad Iehosuah vocauit &
וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֶל־קְצִינֵי
ponite Accedite :secum *iuerant* qui belli virorum
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הֶהָלְכוּא אִתּוֹ קִרְבוּ שִׂימוּ אֶת־
,accesserunt Et .istorum regum colla super vestros pedes
רַגְלֵיכֶם עַל־צַוְּארֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיִּקְרְבוּ
.eorum colla super suos pedes posuerunt &
וַיָּשִׂימוּ אֶת־רַגְלֵיהֶם עַל־צַוְּארֵיהֶם׃
tõsternemini ne & ,timeatis Ne :Iehosuah eos ad Dixitque 25
וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחָתּוּ
omnibus DOMINVS faciet sic Quia .vos roborate & ,vos cõfortate
חִזְקוּ וְאִמְצוּ כִּי כָכָה יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל־
.*eos pugnantes* vos quos † inimicis vestris
אֹיְבֵיכֶם אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים אוֹתָם׃

Marginalia: * fuerunt מֵתוּ — † locutus est *qua tradidit Dominus ‡coram filiis נָתַן — † expecta † expectauit ‡ vlcisceretur se *de inimicis suis. — נָקַם † est in Iasar. — חָצָה אוֹץ ante eam, * vt obediret Dñs voci ‖ pro — castra שׁוּב — נָגַד — saxa magna גָּלַל — iuxta — caudam eorũ cædite, finatis tradidit e-nim — cùm finisset כָּלָה נָכָה *donec consumerentur ‡ qui — תָּמַם † munitas. castra *in שׁוּב contra filios quisquam — יָצָא — עָשָׂה — cùm eduxissent — principes — bellatorũ perrexerant שׂוּם — paueatis יָרֵא † contra pugnatis

tuis seruis est indicatũ indicãdo Cũ:dixerũt atq; ,Iehosuah ‡ respõderũt Et 24
וַיַּעֲנוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמְרוּ כִּי הֻגֵּד הֻגַּד לַעֲבָדֶיךָ
,eius seruo Mosech tuus Deus DOMINVS præcepit quod omne
אֵת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה עַבְדּוֹ
omnes *disperdendum ad* ,terram omnem vobis *dandum ad*
לָתֵת לָכֶם אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וּלְהַשְׁמִיד אֶת־כָּל־
nostris animabus valde timuimus & :*vestris faciebus* à terræ habitatores
יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וַנִּירָא מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵינוּ
.hoc *verbum* fecimus & ,*vestris faciebus* à
מִפְּנֵיכֶם וַנַּעֲשֵׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
,tuis oculis in ‡ rectũ ficut &, bonũ Sicut.tua manu in *nos* ecce nunc Et 25
וְעַתָּה הִנְנוּ בְיָדֶךָ כַּטּוֹב וְכַיָּשָׁר בְּעֵינֶיךָ
liberauit & :ita eis fecit Et .fac ,*nobis faciendum ad* 26
לַעֲשׂוֹת לָנוּ עֲשֵׂה׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם כֵּן וַיַּצֵּל
.eos interfecerunt non & ,Israel filiorum manu de eos
אוֹתָם מִיַּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְלֹא הֲרָגוּם׃
,lignorum cæsores ipsa die in Iehosuah eos Deditque 27
וַיִּתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא חֹטְבֵי עֵצִים
diem ad vsque DOMINI altari & ,*cætui* *aquas haurientes* &
וְשֹׁאֲבֵי מַיִם לָעֵדָה וּלְמִזְבַּח יְהוָה עַד־הַיּוֹם
.elegerit quem *locum* ad ,hanc
הַזֶּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר׃

CAP. X. יוד

cepisset quod ,Ierusalaim rex Adonisedech *audire iuxta* fuit Et
וַיְהִי כִשְׁמֹעַ אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ כִּי־לָכַד
,Iericho fecit quemadmodum ,eam *deuastasset* & ,Hai Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעַי וַיַּחֲרִימָהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִירִיחוֹ
fecissent pacem quod & ,eius regi & ,Hai fecisset sic ,eius regi &
וּלְמַלְכָּהּ כֵּן־עָשָׂה לָעַי וּלְמַלְכָּהּ וְכִי הִשְׁלִימוּ
;eorum *interiore* in essent & ,Israel cum Gibhon habitatores
יֹשְׁבֵי גִבְעוֹן אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּהְיוּ בְּקִרְבָּם׃
ciuitatum vna veluti ,Gibhon magna ciuitas Quia .valde timuerunt Et 2
וַיִּירְאוּ מְאֹד כִּי עִיר גְּדוֹלָה גִּבְעוֹן כְּאַחַת עָרֵי
.fortes eius viri omnes & ,Hai *pra* magna *ipsa* quia & ;regni
הַמַּמְלָכָה וְכִי הִיא גְדוֹלָה מִן־הָעַי וְכָל־אֲנָשֶׁיהָ גִּבֹּרִים׃
Hoham ad Ierusalaim rex Adonisedech misit Et 3
וַיִּשְׁלַח אֲדֹנִי־צֶדֶק מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ אֶל־הוֹהָם
Iaphiah ad & ,Iarmuth regem Piram ad & ,Chebron regem
מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן וְאֶל־פִּרְאָם מֶלֶךְ־יַרְמוּת וְאֶל־יָפִיעַ
:dicendo ,Heglon regem Debir ad & ,Lachis regem
מֶלֶךְ־לָכִישׁ וְאֶל־דְּבִיר מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן לֵאמֹר׃
quia:Ghibhon percutiemus & ,mihi auxiliamini & ,me ad Ascendite 4
עֲלוּ־אֵלַי וְעִזְרֻנִי וְנַכֶּה אֶת־גִּבְעוֹן כִּי־
.Israel filiis cum & ,Iehosuah cum pacem fecit
הִשְׁלִימָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
,Ierusalaim rex ,Emoræi reges quinq; ascenderunt & ,funt *collecti* Et 5
וַיֵּאָסְפוּ וַיַּעֲלוּ חֲמֵשֶׁת ׀ מַלְכֵי הָאֱמֹרִי מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַםִ
ipsi Heglon rex ,Lachis rex ,Iarmuth rex ,Chebron rex
מֶלֶךְ־חֶבְרוֹן מֶלֶךְ־יַרְמוּת מֶלֶךְ־לָכִישׁ מֶלֶךְ־עֶגְלוֹן
.ea *super* pugnauerũt &, Ghibhõ *super* funt castrametati &:eorũ castra oia &
וְכָל־מַחֲנֵיהֶם וַיַּחֲנוּ עַל־גִּבְעוֹן וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃
castrametationem ad ,Iehosuah ad Ghibhon viri miserunt Et 6
וַיִּשְׁלְחוּ אַנְשֵׁי גִבְעוֹן אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה
Ascende .tuis seruis à tuas manus *relaxes* Ne :dicendo ,Ghilgal in
הַגִּלְגָּלָה לֵאמֹר אַל־תֶּרֶף יָדֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ עֲלֵה
funt congregati quia ,nobis auxiliare & ,nobis salutẽ fac & ,citò nos ad
אֵלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹשִׁיעָה לָּנוּ וְעָזְרֵנוּ כִּי נִקְבְּצוּ
Iehosuah ascendit Et .*montem* habitantes Emoræi reges omnes nos ad
אֵלֵינוּ כָּל־מַלְכֵי הָאֱמֹרִי יֹשְׁבֵי הָהָר׃ וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ 7
.*virtute* potentes oẽs & ,eo cũ belli populus oĩs & ,ipse Ghilgal de
מִן־הַגִּלְגָּל הוּא וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה עִמּוֹ וְכֹל גִּבּוֹרֵי הֶחָיִל׃
Quia .eis ab timeas Ne :Iehosuah ad DOMINVS dixit Et 8
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מֵהֶם כִּי
.*tuas facies* in eis ex quisquam stabit nõ :eos *dedi* tua manu in
בְיָדְךָ נְתַתִּים לֹא־יַעֲמֹד אִישׁ מֵהֶם בְּפָנֶיךָ׃
ascendit nocte tota :repente Iehosuah eos ad venit Et 9
וַיָּבֹא אֲלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ פִּתְאֹם כָּל־הַלַּיְלָה עָלָה
,Israel *facies ad* DOMINVS eos contriuit Et .Ghilgal de
מִן־הַגִּלְגָּל׃ וַיְהֻמֵּם יְהוָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל 10
ascensus via eos est persecut⁹ & :Ghibhõ in magna *percussione* eos percussit &
וַיַּכֵּם מַכָּה־גְדוֹלָה בְּגִבְעוֹן וַיִּרְדְּפֵם דֶּרֶךְ מַעֲלֵה
.Macchedah vsque & ,Hazechah vsque eos percussit & ,Bethchoron
בֵית־חוֹרֹן וַיַּכֵּם עַד־עֲזֵקָה וְעַד־מַקֵּדָה׃
Beth descensu in ‡ ipsis ,Israel *faciebus* à *eos fugiendo in* ,fuit Et 11
וַיְהִי בְּנֻסָם ׀ מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרַד בֵּית־

Marginalia: * ad עָנָה נָגַד — vt daret vt disperderet facie vestra, יָרֵא facie vestra — sumus placet, † est vt facias נָצַל — Posuitque hauritores aquæ synagogæ, in loco — cùm audisset deleuisset — medio — * erat è ciuitatibus regalibus, erat maior — עָלָה נָכָה — congregati — contra contra חָנָה castra — cessare facias רָפָה יָשַׁע — contra in monte. bellator viribus. — יָרֵא tradidi cõspectu tuo. — coram הָמַם נָכָה plaga per viam dum fugeret à facie existentibus ‡ נוּס יָרַד

26 eos suspēdit &, eos fecit mori &, hæc post Iehosuah eos percussit Et
וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי־כֵן וַיְמִיתֵם וַיִּתְלֵם
vesperam ad vsque lignis super suspensi fuerūt &, lignis quinque super
עַל חֲמִשָּׁה עֵצִים וַיִּהְיוּ תְּלוּיִם עַל־הָעֵצִים עַד־הָעָרֶב׃
27 Iehosuah præcepit solem ingredi tempore in fuit Et
וַיְהִי לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
speluncam in eos proiecerunt &, lignis desuper eos fecerūt descēdere &
וַיֹּרִידוּם מֵעַל הָעֵצִים וַיַּשְׁלִכֻם אֶל־הַמְּעָרָה
speluncæ os super ingentes lapides posuerunt Et, ibi latitarant quo
אֲשֶׁר נֶחְבְּאוּ־שָׁם וַיָּשִׂמוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת עַל־פִּי הַמְּעָרָה
Iehosuah cepit Macchedah Et, huius diei corpus ad vsque
עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה׃
28 occidit eius regem &, gladij os ad eam percussit &, ipsa die
וְאֶת־מַקֵּדָה לָכַד יְהוֹשֻׁעַ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכֶּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ הֶחֱרִם
superstitem reliquit non, ea in * quæ animam omnem &, ipsos
אוֹתָם וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד
Iericho regi fecit quēadmodū, Macchedah regi fecitque
וַיַּעַשׂ לְמֶלֶךְ מַקֵּדָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃
29 Macchedah de eo cū Israel omnis &, Iehosuah transiuit Et
וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִמַּקֵּדָה
30 Dominus Deditque. Libnah cum pugnauit &, Libnah in
לִבְנָה וַיִּלָּחֶם עִם־לִבְנָה׃ וַיִּתֵּן יְהוָה
os ad eam percussit Et, eius regem &, Israel manu in eam etiam
גַּם־אוֹתָהּ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מַלְכָּהּ וַיַּכֶּהָ לְפִי־
superstitē ea in reliquit non, ea in * quæ animam omnem &, gladij
חֶרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר בָּהּ שָׂרִיד
Iericho regi fecit quemadmodū, eius regi fecit &
וַיַּעַשׂ לְמַלְכָּהּ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ׃
31 Lachis in Libnah de eo cum Israel omnis &, Iehosuah transiuit Et
וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלִּבְנָה לָכִישָׁה
eam in pugnauit &, eam super est castrametatus &
וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּלָּחֶם בָּהּ׃
32 eam cepit &, Israel manu in Lachis Dominus dedit Et
וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־לָכִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדָהּ
* quæ animam omnem &, gladij os ad eam percussit &, secunda die in
בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וַיַּכֶּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־
Libnah ipsi fecit quæ omnia iuxta, ea in
בָּהּ כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה לְלִבְנָה׃
33 Lachis auxiliandum ad Ghezer rex Horam ascendit Tunc
אָז עָלָה הֹרָם מֶלֶךְ גֶּזֶר לַעְזֹר אֶת־לָכִישׁ
superstitē ei reliquit non donec, eius populū &, Iehosuah eū percussit &
וַיַּכֵּהוּ יְהוֹשֻׁעַ וְאֶת־עַמּוֹ עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃
34 Heglon in Lachis de eo cum Israel omnis &, Iehosuah transiuit Et
וַיַּעֲבֹר יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מִלָּכִישׁ עֶגְלֹנָה
eam super pugnauerunt &, eam super sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃
35 & gladij os ad eam percusserunt &, ipsa die eam Ceperunt
וַיִּלְכְּדוּהָ בַּיּוֹם הַהוּא וַיַּכּוּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֵת
quæ omnia iuxta, interfecit ipsa die in ea in * quæ animam omnē
כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ בַּיּוֹם הַהוּא הֶחֱרִים כְּכֹל אֲשֶׁר־
Israel omnis &, Iehosuah ascendit Et, Lachis ipsi fecit
עָשָׂה לְלָכִישׁ׃
36 eam ceperunt Et, eam super pugnauerūt &, Chebron in Heglō de eo cū
וַיַּעַל יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ מֵעֶגְלוֹנָה חֶבְרוֹנָה וַיִּלָּחֲמוּ עָלֶיהָ׃
37 & eius vrbes omnes &, eius regem &, gladij os ad eā percusserūt &
וַיִּלְכְּדוּהָ וַיַּכּוּהָ לְפִי־חֶרֶב וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ וְאֶת־
quæ omnia iuxta, superstitē reliquit non, ea in * quæ animam omnē
כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לֹא־הִשְׁאִיר שָׂרִיד כְּכֹל אֲשֶׁר־
ea in * quæ animam omnem &, eam interfecit &: Heglon ipsi fecit
עָשָׂה לְעֶגְלוֹן וַיַּחֲרֵם אוֹתָהּ וְאֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ׃
38 pugnauit &: Debir in eo cū Israel omnis &, Iehosuah est reuersus Et
וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ דְּבִרָה וַיִּלָּחֶם
39 eius vrbes omnes &, eius regem &, eam Cepitque eam super
עָלֶיהָ׃ וַיִּלְכְּדָהּ וְאֶת־מַלְכָּהּ וְאֶת־כָּל־עָרֶיהָ
ea in * quæ animam omnem interfecerunt &, gladij os ad eos percusserūt &
וַיַּכּוּם לְפִי־חֶרֶב וַיַּחֲרִימוּ אֶת־כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ
fecit sic, Chebron ipsi fecit quemadmodū: superstitē reliquit non
לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְחֶבְרוֹן כֵּן־עָשָׂה
eius regi &, Libnah ipsi fecit queadmodū &, eius regi &, Debir ipsi
לִדְבִרָה וּלְמַלְכָּהּ וְכַאֲשֶׁר עָשָׂה לְלִבְנָה וּלְמַלְכָּהּ׃
40 planitiei & meridiei & montis terram omnem Iehosuah percussit Et
וַיַּכֶּה יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ הָהָר וְהַנֶּגֶב וְהַשְּׁפֵלָה
omne * &: superstitem reliquit non, eorum reges oēs &, effusiones &
וְהָאֲשֵׁדוֹת וְאֵת כָּל־מַלְכֵיהֶם לֹא הִשְׁאִיר שָׂרִיד וְאֵת כָּל־
Israel Deus Dominus præcepit queādmodū, interfecit spiraculum
הַנְּשָׁמָה הֶחֱרִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

Marginalia: [d] מוּת * mori; תָּלָה in; quo occubuit sol; deposuerunt; de; in qua se abscondērant; ad huncmet diē; נָכָה [f] acie; * erat euasorem; עָשָׂה; Tradiditque; acie; * erat; iuxta cum ea; חָנָה [h]; acie; * erat; שָׁנָה; aduersus contra; acie; * erat; עָלָה contra; acie; נָכָה * erat; eius habitatores; * erat; שׁוּב contra; acie; * erat; montanā, & meridianā, & campestrem, Asedoth * omnē animam

41 omnem &, Hazzah vsque & Barneah Cades à Iehosuah eos percussit Et
וַיַּכֵּם יְהוֹשֻׁעַ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ וְעַד־עַזָּה וְאֵת כָּל־
reges omnes Et, Ghibhon vsque & Goshen terram
42 אֶרֶץ גֹּשֶׁן וְעַד־גִּבְעוֹן׃ וְאֵת כָּל־הַמְּלָכִים
Dominus quia, vna vice Iehosuah cepit eorum terram &, istos
הָאֵלֶּה וְאֶת־אַרְצָם לָכַד יְהוֹשֻׁעַ פַּעַם אֶחָת כִּי יְהוָה
43 Iehosuah est reuersus Et. Israel * pugnans Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נִלְחָם לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ
Ghilgal in castrametationem ad eo cum Israel omnis &
וְכָל־יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּלָה׃

CAP. XI. יא

1 Iobab ad misit &, Chasor rex Iabin audire circa fuit Et
וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹבָב
Achsaph regem ad &, Simron regem ad &, Madon regē
מֶלֶךְ מָדוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ שִׁמְרוֹן וְאֶל־מֶלֶךְ אַכְשָׁף׃
2 meridie planitie in &, mōte in aquilone ab qui reges ad Et
וְאֶל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מִצְּפוֹן בָּהָר וּבָעֲרָבָה נֶגֶב
mari à Dor tractibus in &, planitie in &, Chinneroth
כִּנְרוֹת וּבַשְּׁפֵלָה וּבְנָפוֹת דּוֹר מִיָּם׃
3 Perizæ &, Chittæ &, Emoræ &, mari à &, oriente ab Chenahanæus
הַכְּנַעֲנִי מִמִּזְרָח וּמִיָּם וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי
Mispah terra in Chermon sub Chiuuæus &, mōte in Iebusæ &
וְהַיְבוּסִי בָּהָר וְהַחִוִּי תַּחַת חֶרְמוֹן בְּאֶרֶץ הַמִּצְפָּה׃
4 multus populus, eis cum eorum castra omnia &, ipsi sunt egressi Et
וַיֵּצְאוּ הֵם וְכָל־מַחֲנֵיהֶם עִמָּם עַם־רָב
currus & equus &, multitudine in maris labium super * quæ arena tāquam
כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־הַיָּם לָרֹב וְסוּס וָרֶכֶב
5 venerūt &, isti reges omnes conuenerunt Et. valde multus
רַב־מְאֹד׃ וַיִּוָּעֲדוּ כֹּל הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה וַיָּבֹאוּ
Israel cum pugnandum ad, Merom aquas ad pariter sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ יַחְדָּו אֶל־מֵי מֵרוֹם לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל׃
6 eorum faciebus à timeas Ne: Iehosuah ad Dominus dixit Et
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם
occisos istos omnes dans ego hoc tempus circiter cras quia
כִּי־מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־כֻּלָּם חֲלָלִים
eorum currus &, subneruabis eorum equos: Israel facies ad
לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־סוּסֵיהֶם תְּעַקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם
7 belli populus oīs &, Iehosuah venit Et. igni in combures
תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃ וַיָּבֹא יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־עַם הַמִּלְחָמָה
eos in ceciderunt &, repente Merom aquas super eos super eo cum
עִמּוֹ עֲלֵיהֶם עַל־מֵי מֵרוֹם פִּתְאֹם וַיִּפְּלוּ בָּהֶם׃
8 eos percusserunt &, Israel manu in Dominus eos dedit Et
וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּם
aquarū combustiones vsque &, magnam Sidon ad vsque eos sunt psecuti &
וַיִּרְדְּפוּם עַד־צִידוֹן רַבָּה וְעַד מִשְׂרְפוֹת מַיִם
reliquit non donec, eos percussit &, orientē ad Mispah campū ad vsque &
וְעַד־בִּקְעַת מִצְפֶּה מִזְרָחָה וַיַּכֻּם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־
9 dixerat quēadmodū Iehosuah eis fecit Et. superstitem eis
לָהֶם שָׂרִיד׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ כַּאֲשֶׁר אָמַר־
eorum currus &, subneruauit eorum equos: Dominus ei
לוֹ יְהוָה אֶת־סוּסֵיהֶם עִקֵּר וְאֶת־מַרְכְּבֹתֵיהֶם
10 ipso tempore in Iehosuah est reuersus Et. igni in combussit
שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וַיָּשָׁב יְהוֹשֻׁעַ בָּעֵת הַהִיא
Chasor quia: gladio in percussit eius regem &, Chasor cepit &
וַיִּלְכֹּד אֶת־חָצוֹר וְאֶת־מַלְכָּהּ הִכָּה בֶחָרֶב כִּי־חָצוֹר
istorum regnorum omnium caput ipsa facies ad
לְפָנִים הִיא רֹאשׁ כָּל־הַמַּמְלָכוֹת הָאֵלֶּה׃
11 gladij os ad ea in * quæ animam omnem percusserunt Et
וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־בָּהּ לְפִי־חֶרֶב
igni in combussit Chasor &, spiraculum omne remansit non: interficiendo
הַחֲרֵם לֹא נוֹתַר כָּל־נְשָׁמָה וְאֶת־חָצוֹר שָׂרַף בָּאֵשׁ׃
12 eorum reges omnes &, istorum regum vrbes omnes Et
וְאֶת־כָּל־עָרֵי הַמְּלָכִים־הָאֵלֶּה וְאֶת־כָּל־מַלְכֵיהֶם
quemadmodū, eos interficiendo gladij os ad eos percussit &, Iehosuah cepit
לָכַד יְהוֹשֻׁעַ וַיַּכֵּם לְפִי־חֶרֶב הֶחֱרִים אוֹתָם כַּאֲשֶׁר
Domini seruus Mosheh præcepit
צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃
13 non, eorū tumulum super stantes vrbes omnes Tantūmodo
רַק כָּל־הֶעָרִים הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם לֹא־
Iehosuah combussit solam Chasor præter, Israel eas combussit
שְׂרָפָם יִשְׂרָאֵל זוּלָתִי אֶת־חָצוֹר לְבַדָּהּ שָׂרַף יְהוֹשֻׁעַ׃
14 sibi sunt prædati animal &, istarum ciuitatum spolium omne Et
וְכֹל שְׁלַל הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְהַבְּהֵמָה בָּזְזוּ לָהֶם
vsque *, gladij os ad percusserūt hominem omnem tantum: Israel filij
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק אֶת־כָּל־הָאָדָם הִכּוּ לְפִי־חֶרֶב עַד־

Marginalia: cùm audisset; הָיָה [a]; † erant ad austrum; Naphothdor ab occidēte. ab occidēte; חָנָה [b] * est iuxta littus; præ equi, & currus multi; שָׂפָה [c]; רָבַב [d]; יָעַד בּוֹא; vt pugnarēt; facie; cras enim in tempore trado coram; bellator; aduersus ad; irruerunt; נָפַל [g]; tradidit; נָכָה [h]; Misrephoth; עָשָׂה; שׁוּב [k]; antea fuit; * erat acie; נָכָה [l]; omnis anima; acie; quæ stant iuxta; תָּלַל [m]; † quam omnia spolia animalia; acie * donec; נָכָה [n]

Quemadmodū .ſpirationem omnē reliquerūt non :eos ipſos diſperdere — perdiderunt animam
15 השמדם אותם לא השאירו כל נשמה׃ † כאשר
ipſi Moſeh præcepit ſic ,ſuo ſeruo Moſeh DOMINVS præcepit
צוה יהוה את־משה עבדו כן־צוה משה את־
quæ omnibus ex verbum remouit non .Iehoſuah fecit ſic &,Iehoſuah — ° סור tulit
יהושע וכן עשה יהושע לא־°הסיר דבר מכל אשר־
Iehoſuah cepit Et .Moſeh ipſi DOMINVS præcepit
16 צוה יהוה את־משה׃ † ויקח[p] יהושע את־ — [p] לקח montanam, auſtralem,
terram omnem & ,meridiem omnem & ,montis iſtam terram omnem
כל־הארץ הזאת ההר ואת־כל־הנגב ואת כל־ארץ
,Iſrael montem & ,campeſtrem & ,planiciem & ,Ghoſen — campeſtria, qui aſcendit
הגשן ואת־השפלה ואת־הערבה ואת־הר ישראל
Seir in aſcendente Leni monte A .eius planiciem &
17 ושפלתה׃ † מן־ההר החלק העלה שעיר
& ;Chermon monte ſub ,Lebanon campo in Gad Bahal vſq; &
ועד־בעל גד בבקעת הלבנון תחת הר־חרמון ואת
.eos fecit mori & ,eos percuſſit & ,cepit eorum reges omnes — [p] נכה [q] מות
כל־מלכיהם לכד [p] ויכם [q] וימיתם׃
regibus omnibus cum Iehoſuah fecit multis Diebus
18 † ימים רבים עשה יהושע את־כל־המלכים
quæ ciuitas fuit Non .bellum iſtis — bella.
19 האלה מלחמה׃ † לא־היתה עיר אשר
;Ghibhō habitatores ,Chiuuæum præter ,Iſrael filios ad fecerit pacem — cum filiis Chiuuæos,
השלימה אל־בני ישראל בלתי החוי ישבי גבעון
DOMINO cum à Quia .prælio in ceperunt omnes
20 את־הכל לקחו במלחמה׃ † כי־מאת יהוה
,Iſrael cum belli occurſum in eorū cor roborandum ad ,fuit — vt induraret
היתה לחזק את־לבם לקראת המלחמה את־ישראל
vt quoniam ;miſericordia eis exiſtendum non ad ,eos occideret vt — vt non eſſet ſed [r] היה [s] חנן
למען החרימם לבלתי [r] היות להם [s] תחנה כי למען
.Moſeh DOMINVS præcepit ſicut ,eos diſperderet
השמידם כאשר צוה יהוה את־משה׃
torquatos excidit & ,illo tempore in Iehoſuah venit Et — Hanachim
21 † ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את־הענקים
monte omni de & ,Hanab de ,Debir de ,Chebron de ,monte de
מן־ההר מן־חברון מן־דבר מן־ענב ומכל הר
eos interfecit eorum vrbibus cum :Iſrael monte omni de & ,Iehudah
יהודה ומכל הר ישראל עם־עריהם החרימם — remanſerunt Hanachim
:Iſrael filiorum terra in torquati remanſit Non .Iehoſuah
22 יהושע׃ † לא־[t]נותר ענקים בארץ בני ישראל — [t] יתר
.remanſerunt Aſdod in & ,Gath in ,Hazah in tantùm
רק בעזה בגת ובאשדוד נשארו׃
quæ omnia iuxta terram omnem Iehoſuah accepit Et — [v] לקח
23 † [v]ויקח יהושע את־כל־הארץ ככל אשר
hereditatē in Iehoſuah eam dedit & ,Moſeh ad DOMINVS eſt locutus
דבר יהוה אל־משה ויתנה יהושע לנחלה
terra & :eorum tribubus eorū partitiones ſecundum ,Iſrael ipſi — partes per tribus
לישראל כמחלקתם לשבטיהם והארץ
.bello à quieuit
שקטה ממלחמה׃

CAP. XII. יב

,Iſrael filij percuſſerunt quos ,terræ reges ‡hi Et — ‡ ſunt [a] נכה trans
1 † ואלה מלכי הארץ אשר [a]הכו בני־ישראל
torrente à ,Solis ortum ad Iarden tranſitu in eorum terram poſſederūt &
וירשו את־ארצם בעבר הירדן מזרחה השמש מנחל
.Orientem ad planiciem omnem & ,Chermon montem ad vſque Arnon — orientalem.
ארנון עד־הר חרמון וכל־הערבה מזרחה׃
Aroher ab dominantē ,Cheſbon in habitātē Emoræū regem Sichon — qui dominabatur
2 † סיחון מלך האמרי היושב בחשבון משל מערוער
dimidium & ,torrentis mediū & ,Arnon torrentis labium ſuper quæ — iuxta ripam [b] חצה
אשר על־שפת־נחל ארנון ותוך הנחל [b]וחצי
.Hammon filiorum terminum ,torrentem Iabboc ad vſque & Ghilhad
הגלעד ועד יבק הנחל גבול בני עמון׃
mare ad vſque & ,orientem ad Chinneroth mare ad vſq; planiciem Et
3 † והערבה עד־ים כנרות מזרחה ועד ים
ſubter auſtro ab & ,ſolitudinum domus via orientē ad ſalis mare ,ſolitudinis — deſerti, per viā Beth-haieſimoth *aquarum ‖ Piſgah.
הערבה ים־המלח מזרחה דרך בית הישמת ומתימן תחת
reſiduo à Baſan regis Hogh terminum Et .‖collis ‡ effuſiones — qui habitabat dn̄abatur
4 אשדות הפסגה׃ † וגבול עוג מלך הבשן מיתר
monte in dominantis Et .Edrehi in & ,Haſtaroth in habitantis ,Rephaim
5 הרפאים היושב בעשתרות ובאדרעי׃ † ומשל בהר
,Gheſuri terminum ad vſque Baſan omni in & ,Salchah in & ,Chermon
חרמון ובסלכה ובכל־הבשן עד־גבול הגשורי
.Cheſbon regis Sichon terminum;Ghilghad dimidium & ;Mahachati &
והמעכתי וחצי הגלעד גבול סיחון מלך־חשבון׃

eam dedit &, eos percuſſerūt Iſrael filij &,DOMINI ſeruus Moſeh
6 † משה עבד־יהוה ובני ישראל הכום ויתנה — *in
dimidiæ & ,Ghaditis &,Reubenitis poſſeſſionē* DOMINI ſeruus Moſeh
משה עבד־יהוה ירשה לראובני ולגדי ולחצי
quos ,terræ reges ‡ iſti Et .Menaſſeh tribui — ‡ ſunt
7 שבט המנשה׃ † ואלה מלכי הארץ אשר — trans occidentem,
Bahalgad à ,mare ad Iarden tranſitu in Iſrael filij & ,Iehoſuah percuſſit
הכה יהושע ובני ישראל בעבר הירדן ימה מבעל גד — qui aſcendit
:Sehir in aſcendentem lenem montē ad vſque & ,Lebanon campo in
בבקעת הלבנון ועד־ההר החלק העלה שעירה — tradidit *in partes Aſedoth
.ſuas partitiones ſecundū poſſeſſionē*Iſrael tribubus Iehoſuah eam dedit &
ויתנה יהושע לשבטי ישראל ירשה כמחלקתם׃
,deſerto in & ,effuſionibus in & ,cāpeſtri in & ,planicie in &,monte In
8 † בהר ובשפלה ובערבה ובאשדות ובמדבר — auſtro
,Chiuuæus ,Perizæus ,Cenahanæus & ,Emoræus ,Chittæus ,meridie in &
ובנגב החתי האמרי והכנעני הפרזי החוי
.Iebuſæus &
והיבוסי׃

.vnus ,Bethel latere ex†qui ,Hai Rex :vnus Iericho Rex — † erat [c] צדד
9 † מלך יריחו אחד מלך העי אשר־[c]מצד בית־אל אחד׃
.vnus Chebron Rex :vnus Ieruſalaim Rex
10 † מלך ירושלם אחד מלך חברון אחד׃
.vnus Lachis Rex :vnus Iarmuth Rex
11 † מלך ירמות אחד מלך לכיש אחד׃
.vnus Gheſer Rex : vnus Heglon Rex
12 † מלך עגלון אחד מלך גזר אחד׃
.vnus Gheder Rex : vnus Debir Rex
13 † מלך דבר אחד מלך גדר אחד׃
.vnus Harad Rex : vnus Chormah Rex
14 † מלך חרמה אחד מלך ערד אחד׃
.vnus Hadullam Rex :vnus Libnah Rex
15 † מלך לבנה אחד מלך עדלם אחד׃
.vnus Bethel Rex :vnus Machedah Rex
16 † מלך מקדה אחד מלך בית־אל אחד׃
.vnus Chepher Rex :vnus Tapuah Rex
17 † מלך תפוח אחד מלך חפר אחד׃
.vnus Laſſaron Rex :vnus Aphec Rex
18 † מלך אפק אחד מלך לשרון אחד׃
.vnus Chaſor Rex :vnus Madon Rex
19 † מלך מדון אחד מלך חצור אחד׃
.vnus Achſaph Rex :vnus Meroon;Simron Rex
20 † מלך שמרון מראון אחד מלך אכשף אחד׃
.vnus Meghiddo Rex :vnus Tahanach Rex
21 † מלך תענך אחד מלך מגדו אחד׃
.vnus Charmelo Iochneham Rex :vnus Chedes Rex
22 † מלך קדש אחד מלך־יקנעם לכרמל אחד׃
.vnus Ghilgal ad gentium Rex :vnus Dor tractui ipſi Dor Rex — Naphathdor Ghoim
23 † מלך דור לנפת דור אחד מלך־גוים לגלגל אחד׃
.vnus & triginta ,reges omnes :vnus Tirſah Rex
24 † מלך תרצה אחד כל־מלכים שלשים ואחד׃

CAP. XIII. יג

:cū ad DOMINVS dixit & :dies in venit ,ſenuit Iehoſuah Et
1 † ויהושע זקן [a]בא בימים ויאמר יהוה אליו — [a] בוא
valde multa eſt relicta terra & ,dies in veniſti ,ſenuiſti Tu
אתה זקנתה באת בימים והארץ נשארה הרבה־מאד — ‖ eſt ‡quæ eſt oēs limites
confinia omnia ,relicta ‡ terra ‖ Iſta .eam poſſidendum ad
2 לרשתה׃ [b] † זאת הארץ הנשארת כל־גלילות — [b] ירש
‡ qui Nigro A .Gheſuri omnis & ,Peliſtinorū — Nilo ‡ eſt
3 הפלשתים וכל־הגשורי׃ † מן־השיחור אשר — faciem Chenahanæi ipſius reputatur,
Cenahanæo,aquilonē ad Hecron terminū ad vſque & ,Aegypti facies ſuper
על־פני מצרים ועד גבול עקרון צפונה לכנעני
,Aſdodæus & ,Hazathæus ,Peliſtinorum ſatrapæ quinque :reputabitur
תחשב חמשת סרני פלשתים העזתי והאשדודי
.Hauuæi & ,Hæcronæus & ,Ghittæus ,Aeſchelonæus
האשקלוני הגתי והעקרוני והעוים׃
,Sidoniis ‡ quæ ſpelunca & ,Chenahanæi terra omnis auſtro Ab — Meharah ‡ eſt,
4 † מתימן כל־ארץ הכנעני ומערה אשר לצידנים
terra Et .Emoræi terminum ad vſque Aphec ad vſque
5 עד־אפקה עד גבול האמרי׃ † והארץ
ſub Bahalgad à ,ſolis ortum ad Lebanon omnis & ,Ghibli
הגבלי וכל־הלבנון מזרח השמש מבעל גד תחת
.Chamath veniendū ad vſque ,Chermon monte — donec ingrediaris
הר־חרמון עד לבוא חמת׃
aquarum combuſtiones ad vſque Libano à montis habitatores Omnes — Miſrephoth
6 † כל־ישבי ההר מן־הלבנון עד־משרפת מים

Tantū. Israel filiorum *facicbus* à eos expellam ego ,Sidonios omnes
כָּל־צִידֹנִים אָנֹכִי אוֹרִישֵׁם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַק
.tibi præcepi sicuti ,hæreditatem in Israel ipsi fac cadere
הַפִּלֶהָ לְיִשְׂרָאֵל בְּנַחֲלָה כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ׃
nouem hæreditatē in istam terram *partire* nunc Et
7 † וְעַתָּה חַלֵּק אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת בְּנַחֲלָה לְתִשְׁעַת
Reubenitæ ea Cum .Menasseh tribui dimidiæ &, tribubus
הַשְּׁבָטִים וַחֲצִי הַשֵּׁבֶט הַמְנַשֶּׁה׃ 8 † עִמּוֹ הָרְאוּבֵנִי
transitu in Mosch eis dedit *quam* ,suam hæreditatē acceperunt Ghadite &
וְהַגָּדִי לָקְחוּ נַחֲלָתָם אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה בְּעֵבֶר
.DOMINI seruus Mosch eis dedit sicuti ,orientem ad Iarden
הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה כַּאֲשֶׁר נָתַן לָהֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה׃
.quæ ciuitatē &, Arnon *torrentis labium super* † quæ Haroher Ab
9 † מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל אַרְנוֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר
.Dibon ad vsque Medebah planiciem omnē & ,*torrētis* medio in
בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר מֵידְבָא עַד־דִּיבוֹן׃
,Chesbon in regnauit qui ,Emoræi regis Sichon vrbes omnes Et
10 † וְכֹל עָרֵי סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן
Ghesuri terminū &, Ghilghad Et .Hammon filiorū terminū ad vsque
עַד־גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃ 11 † וְהַגִּלְעָד וּגְבוּל הַגְּשׁוּרִי
ad vsque Basan omnem &, Chermon montem omnē &, Mahachati &
וְהַמַּעֲכָתִי וְכֹל הַר חֶרְמוֹן וְכָל־הַבָּשָׁן עַד־
regnauit qui, Basan in Ogh *regnum* Totum .Salchah
סַלְכָה׃ 12 † כָּל־מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן אֲשֶׁר־מָלַךְ
eos percussit &, Rephaī residuo ex remāsit Ipse .Edrehi in &, Hastharoth in
בְּעַשְׁתָּרוֹת וּבְאֶדְרֶעִי הוּא נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים וַיַּכֵּם
Israel filij expulerunt non Et .eos expulit &, Mosch
מֹשֶׁה וַיֹּרִשֵׁם׃ 13 † וְלֹא הוֹרִישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
interiore in Mahachathi &, Ghessur habitauit & .Mahachati & ,Ghesuri
הַגְּשׁוּרִי וְאֶת־הַמַּעֲכָתִי וַיֵּשֶׁב גְּשׁוּר וּמַעֲכָת בְּקֶרֶב
Leui †tribui Tantùm .hanc diem ad vsque Israel
יִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ 14 † רַק לְשֵׁבֶט הַלֵּוִי
†ipsum ,Israel Dei DOMINI *ignitiones* :hæreditatem in dedit non
לֹא נָתַן נַחֲלָה אִשֵּׁי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא
Mosch Deditque .ei est locutus quemadmodum ,eius hæreditas
נַחֲלָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ׃ 15 † וַיִּתֵּן מֹשֶׁה
eis fuit Et .suas familias *ad* Reuben filiorum *extensioni*
לְמַטֵּה בְנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ 16 † וַיְהִי לָהֶם
ciuitas &, Arnon torrentis *labium super* † quæ ,Haroher ab terminus
הַגְּבוּל מֵעֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת־נַחַל־אַרְנוֹן וְהָעִיר
.Medebah *super* planicies omnis & ,*torrentis* medio in † quæ
אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל וְכָל־הַמִּישֹׁר עַל־מֵידְבָא׃
Bamoth- & Dibon ,planicie in † quæ ,eius vrbes omnes & ,Chesbon
17 † חֶשְׁבּוֹן וְכָל־עָרֶיהָ אֲשֶׁר בַּמִּישֹׁר דִּיבוֹן וּבָמוֹת
,Chedemoth & ,Iahasah Et .*habitaculi domini domus* & ,Bahal
בַּעַל וּבֵית בַּעַל מְעוֹן׃ 18 † וְיַהְצָה וּקְדֵמֹת
Sahar Sereth & ,Sibmah & ,Chiriathaim Et .Mephahath &
וּמֵפָעַת׃ 19 † וְקִרְיָתַיִם וְשִׂבְמָה וְצֶרֶת הַשַּׁחַר
Pisgah Asdoth* & ,Bethpehor Et .vallis monte in
בְּהַר הָעֵמֶק׃ 20 † וּבֵית פְּעוֹר וְאַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה
regnum totum & ,planiciei vrbes omnes Et .*solitudinum domus* &
וּבֵית הַיְשִׁמוֹת׃ 21 † וְכֹל עָרֵי הַמִּישֹׁר וְכָל־מַמְלְכוּת
,Mosch percussit quem ,Chesbon in regnauit qui ,Emoræi regis Sichon
סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר מָלַךְ בְּחֶשְׁבּוֹן אֲשֶׁר הִכָּה מֹשֶׁה
& ,Sur & ,Recem & ,Eui ,Midian *prælatos* & ,*eum*
אֹתוֹ וְאֶת־נְשִׂיאֵי מִדְיָן אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם וְאֶת־צוּר וְאֶת־
.terræ habitatores, Sichon *præfectos* ,Rebah & ,Chur
חוּר וְאֶת־רֶבַע נְסִיכֵי סִיחוֹן יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
Israel filij occiderunt diuinatorem Behor filium Bilham Et
22 † וְאֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הַקּוֹסֵם הָרְגוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
,Reuben filiorū terminus fuit Et .eorum *interfectos ad* gladio in
בַּחֶרֶב אֶל־חַלְלֵיהֶם׃ 23 † וַיְהִי גְּבוּל בְּנֵי רְאוּבֵן
,suas familias *ad* Reuben filiorum hæreditas * Hæc .terminus & Iarden
הַיַּרְדֵּן וּגְבוּל זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־רְאוּבֵן לְמִשְׁפְּחֹתָם
Gad *extensioni* Mosch Deditque .earum villæ & ,vrbes
הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ 24 † וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לְמַטֵּה־גָד
,terminus eis fuit Et .suas familias *ad* Gad filiis
לִבְנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ 25 † וַיְהִי לָהֶם הַגְּבוּל
,Hammon filiorum terræ dimidium & ,Ghilhad vrbes oēs & ,Iahazer
יַעְזֵר וְכָל־עָרֵי הַגִּלְעָד וַחֲצִי אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן
.Rabbah *facies super* † quæ ,Haroher ad vsque
עַד־עֲרוֹעֵר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי רַבָּה׃
castris à & ,Betonim & ,Mispeh ipsi° Ramath ad vsq; Chesbon à Et
26 † וּמֵחֶשְׁבּוֹן עַד־רָמַת הַמִּצְפֶּה וּבְטֹנִים וּמִמַּחֲנַיִם
,Bethnimrah & ,Betharā valle in & .Debir ipsi° terminū ad vsque
עַד־גְּבוּל לִדְבִר׃ 27 † וּבָעֵמֶק בֵּית הָרָם וּבֵית נִמְרָה

facie ירש — נפל צוה divide — חצה partes suas, quas trans — est iuxta ripam fluminis — est vallis שפה — Omnia regna — נכה — medio — sacrificium est — tribui per — נטה — est iuxta ripam — est vallis, vsque — erant — Bethbahal-mehon. — effusiones collis — Beth-Iesimoth. regna omnia — cū interfectis — principes — duces — est per — tribui נטה per — חצה est coram — Machanaim

Iarden, Chesbon regis Sichon regni residuum Saphon & ,Succoth &
וְסֻכּוֹת וְצָפוֹן יֶתֶר מַמְלְכוּת סִיחוֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַיַּרְדֵּן
.orientem ad Iarden trans Chinnereth maris extremum ad vsq; *termin*° &
וּגְבֻל עַד־קְצֵה יָם־כִּנֶּרֶת עֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃
,ciuitates ;suas familias ad Ghad filiorum hæreditas * Hæc
28 † זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־גָד לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים
.Menasseh *virgæ* dimidiæ Mosch dedit Et .earum villæ &
וְחַצְרֵיהֶם׃ 29 † וַיִּתֵּן מֹשֶׁה לַחֲצִי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה
.suas familias *ad* Menasseh filiorum *extensioni* dimidiæ fuit &
וַיְהִי לַחֲצִי מַטֵּה בְנֵי־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃
regnum omne ,Basan omnis ,Machanaim à ,eorū termin° fuit Et
30 † וַיְהִי גְבוּלָם מִמַּחֲנַיִם כָּל־הַבָּשָׁן כָּל־מַמְלְכוּת׀
sexaginta ,Basan in * quæ ,Iair *villæ* omnes & ,Basan regis Ogh
עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן וְכָל־חַוֹּת יָאִיר אֲשֶׁר בַּבָּשָׁן שִׁשִּׁים
vrbes, Edrehi & ,Astaroth & ,Ghilhad dimidium Et .vrbes
עִיר׃ 31 † וַחֲצִי הַגִּלְעָד וְעַשְׁתָּרוֹת וְאֶדְרֶעִי עָרֵי
filiorū dimidio ,Menasseh filij Machir filiis ,Basan in Ogh regni
מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן לִבְנֵי מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לַחֲצִי בְנֵי־
fecit hæreditare quæ * Ista .suas familias ad Machir
מָכִיר לְמִשְׁפְּחוֹתָם׃ 32 † אֵלֶּה אֲשֶׁר־נִחַל
.orientem ad Iericho * Iarden transitu à ,Moab campestribus in Mosch
מֹשֶׁה בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֶר לְיַרְדֵּן יְרִיחוֹ מִזְרָחָה׃
DOMINUS :hæreditatem Mosch dedit non Leui tribui Et
33 † וּלְשֵׁבֶט הַלֵּוִי לֹא נָתַן מֹשֶׁה נַחֲלָה יְהוָה
.eos ad est locutus quemadmodū ,eorū hæreditas † ipse ,Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם׃

CAP. XIIII. יד

,Chenahan terra in Israel filij acceperūt hæreditate quæ † ista Et
1 † וְאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָחֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
Iehosuah & ,sacerdos Elhazar eos fecerunt accipere hæreditate quæ
אֲשֶׁר נִחֲלוּ אוֹתָם אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וִיהוֹשֻׁעַ
.Israel filiorum *extensionum* patrum capita & ,Nun filius
בִּן־נוּן וְרָאשֵׁי אֲבוֹת הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
,Mosch *manu in* DOMINUS præcepit sicuti ,eorū *hæreditatis sorte In*
2 † בְּגוֹרַל נַחֲלָתָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה
Mosch dederat Nam .tribui dimidiæ & ,*extensionibus* nouem
לְתִשְׁעַת הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה׃ 3 † כִּי־נָתַן מֹשֶׁה
Leuitis .Iarden *transitu à* tribui dimidiæ & tribubus duab° hæreditatē
נַחֲלַת שְׁנֵי הַמַּטּוֹת וַחֲצִי הַמַּטֶּה מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וְלַלְוִיִּם
filij fuerunt Quia .eorum medio in hæreditatem dederat non
לֹא־נָתַן נַחֲלָה בְּתוֹכָם׃ 4 † כִּי־הָיוּ בְנֵי־
partem dederunt nō & ;Ephraim & Menasseh ,*extensiones* duæ Ioseph
יוֹסֵף שְׁנֵי מַטּוֹת מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם וְלֹא־נָתְנוּ חֵלֶק
earū suburbana & ,habitandum ad vrbes *nisi* ,terra in Leuitis
לַלְוִיִּם בָּאָרֶץ כִּי אִם־עָרִים לָשֶׁבֶת וּמִגְרְשֵׁיהֶם
præcepit Quemadmodum .eorum *possessioni* & ,eorum *acquisitionib*°
לְמִקְנֵיהֶם וּלְקִנְיָנָם׃ 5 † כַּאֲשֶׁר צִוָּה
sunt partiti & ,Israel filij fecerunt sic ,Mosch DOMINUS
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחְלְקוּ אֶת־
Ghilgal in Iehosuah ad Iehudah filij accesserunt Et .terram
הָאָרֶץ׃ 6 † וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל
nosti Tu :Chenizæus Iephunneh filius Caleb eum ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו כָּלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־
Dei virum Mosch ad DOMINUS est locutus quod verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים
.Barneah Cades in *tuas causas super* & ,*meas causas super*
עַל אֹדוֹתַי וְעַל אֹדוֹתֶיךָ בְּקָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃
seruus Mosch *mittendo in* ,ego *annorum quadraginta Filius*
7 † בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אָנֹכִי בִּשְׁלֹחַ מֹשֶׁה עֶבֶד־
retuli & :terram explorandum ad Barneah Cades de me DOMINI
יְהוָה אֹתִי מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ לְרַגֵּל אֶת־הָאָרֶץ וָאָשֵׁב
qui mei fratres Et .meo corde cum quemadmodū ,verbū ei
אֹתוֹ דָּבָר כַּאֲשֶׁר עִם־לְבָבִי׃ 8 † וְאַחַי אֲשֶׁר
post * compleui ego & ,populi cor *liquefecerunt* ,mecū ascēderunt
עָלוּ עִמִּי הִמְסִיו אֶת־לֵב הָעָם וְאָנֹכִי מִלֵּאתִי אַחֲרֵי
,illa die in Mosch iurauit Et .meum Deum DOMINUM
יְהוָה אֱלֹהָי׃ 9 † וַיִּשָּׁבַע מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַהוּא
tibi ,*ea in* tuus pes calcauit *quam* terra non Si :dicendo
לֵאמֹר אִם־לֹא הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרְכָה רַגְלְךָ בָּהּ לְךָ
post compleuisti quia *seculum in vsque* tuis filiis & ,hæreditatem in erit
תִהְיֶה לְנַחֲלָה וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי מִלֵּאתָ אַחֲרֵי
DOMINUS fecit viuere ecce nunc Et .meum Deum DOMINUM
יְהוָה אֱלֹהָי׃ 10 † וְעַתָּה הִנֵּה הֶחֱיָה יְהוָה
tunc ex annis quinque & ,quadraginta istis est locutus sicut ,me
אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר זֶה אַרְבָּעִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מֵאָז

סכך confiniū — קצה est per — tribui חצה tribui per — נטה — Chauoth sunt חיה — עיר — per sunt נחל ipsi — est — sunt — tribuum — Per sortem fuit hæreditas per manum tribubus — trans — tribus, præter ישב גרש pecoribus reliqua substantia — קנה diuiserunt עשה — נגש — propter me & te, Quadragenarius eram, quādo misit — שוב erat — dissoluerunt ire — עלה מסה — in qua — æternum, vt ires — eo tempore quo

ambulauit quibus ,Moseh ad hoc verbum DOMINVS est locutus

דבר יהוה את הדבר הזה אל משה אשר הלך

quinque filius hodie ego ecce nunc & :deserto in Israel

ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום בן חמש

quemadmodum fortis hodie ego Adhuc .annorum octoginta & sum

11 ושמנים שנה׃ עודני היום חזק כאשר

mea fortitudo † sic ,tunc mea fortitudo Sicut. Moseh me mittere die in

ביום שלח אותי משה ככחי אז וכחי

.ingrediendum & ,excundum ad & ,prælium ad ,nunc

עתה למלחמה ולצאת ולבוא׃

DOMINVS est locutus quem ,istum montem mihi da nunc Et

12 ועתה תנה לי את ההר הזה אשר דבר יהוה

Hanachim quia ,illa die in audisti tu quia : illa die in

ביום ההוא כי אתה שמעת ביום ההוא כי ענקים

,mecum * DOMINVS fortè si :munitæ ,magnæ vrbes & ,ibi

שם וערים גדלות בצרות אולי יהוה אותי

.DOMINVS est locutus quemadmodum ,eos expulero &

והורשתים כאשר דבר יהוה׃

filio Caleb ipsi Chebron deditque ,Iehosuah ei benedixit Et

13 ויברכהו יהושע ויתן את חברון לכלב בן

Caleb ipsi Chebron fuit Ideirco .hæreditatem in Iephunneh

14 יפנה לנחלה׃ על כן היתה חברון לכלב

quod † pro :hanc diem ad vsque ,hæreditatem in Chenizæo Iephuneh filio

בן יפנה הקנזי לנחלה עד היום הזה יען אשר

.Israel Deum DOMINVM post * compleuit

מלא אחרי יהוה אלהי ישראל׃

magnus homo ;Arbah Chiriath facies ad Chebron nomen Et

15 ושם חברון לפנים קרית ארבע האדם הגדול

.bello à quieuit terra & . ipse Hanachim in

בענקים הוא והארץ שקטה ממלחמה׃

CAP. XV. טו

,eorum familias ad Iehudah filiorum tribui sors fuit Et

1 ויהי הגורל למטה בני יהודה למשפחתם

.Austri extremo ab ,meridiem ad Sin deserti Edom terminum ad

אל גבול אדום מדבר צן נגבה מקצה תימן׃

à ,salis maris extremo ab meridies terminus eis Fuitque

2 ויהי להם גבול נגב מקצה ים המלח מן

meridie à ad egreditur Et .meridiem ad respiciente lingua

הלשן הפנה נגבה׃ ויצא אל מנגב

Cades in meridie à ascender & ,Sin in transibit & ,scorpionum ascensum ad

3 למעלה עקרבים ועבר צנה ועלה מנגב לקדש

circuibit & ,Adar in ascendet & ,Chesron transibit & ,Barneah

ברנע ועבר חצרון ועלה אדרה ונסב

torrentem ad egredietur & ,Asmon in transibit Et :Carcahah in

4 הקרקעה׃ ועבר עצמונה ויצא נחל

vobis erit iste ;mare ad termini egressus erunt & ,Aegypti

מצרים והיה תצאות הגבול ימה זה יהיה לכם

ad vsque salis mare orientem ad terminus Et .meridiei terminus

5 גבול נגב׃ וגבול קדמה ים המלח עד

extremo ab maris lingua à aquilonis anguli terminus & :Iarden extremum

קצה הירדן וגבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה

transibit & ,Bethchoglah in terminus Ascendetque .Iarden

6 הירדן׃ ועלה הגבול בית חגלה ועבר

filij Bohan lapidem terminus ascendet & ,Betharabah aquilonem ab

מצפון לבית הערבה ועלה הגבול אבן בהן בן

,Hachor valle à Debir in terminus Ascendetque .Reuben

7 ראובן׃ ועלה הגבול דברה מעמק עכור

ascensum contra * quæ ,Ghilgal ad respiciens aquilonem ad &

וצפונה פנה אל הגלגל אשר נכח למעלה

Hen aquas ad terminus transibit & .torrenti meridie à quæ ,Adummim

אדמים אשר מנגב לנחל ועבר הגבול אל מי עין

Henrogel ad eius exitus erunt & ,semes

שמש והיו תצאתיו אל עין רגל׃

Iebuzæi humerum ad Hinom filij vallem terminus ascendet Et

8 ועלה הגבול גי בן הנם אל כתף היבוסי

;montis caput ad terminus ascendetque : Ierusalaim * ipsa ,meridie à

מנגב היא ירושלם ועלה הגבול אל ראש ההר

vallis extremo in quæ ,mare ad Hinnom vallis facies super qui

אשר על פני גי הנם ימה אשר בקצה עמק

.Aquilone ad Rephaim

רפאים צפונה׃

:Hephron montis vrbes ad egredietur & ,Nephtoah aquarum fontem ad

9 ותאר הגבול מראש ההר אל מעין מי נפתוח ויצא אל ערי הר עפרון

.Chiriathiecharim quæ Bahalah ipsi terminus designabitur &

ותאר הגבול בעלה היא קרית יערים׃

circuibit Et :Seir montem ad mare ad Bahalah à terminus Circuibit Et

10 ונסב הגבול מבעלה ימה אל הר שעיר ועבר

descendet & :Chesalon ipsa ,aquilone ab Iecharim montis humerum ad

אל כתף הר יערים מצפונה היא כסלון וירד

terminus egredietur Et .Timnah in transibit & ,Bethsemes in

11 בית שמש ועבר תמנה׃ ויצא הגבול

:Sichron ad terminus designabitur & ,aquilonem ad Hechron humeri ad

אל כתף עקרון צפונה ותאר הגבול שכרונה

exitus eruntque ,Iabnel egredietur & ,Bahalah montem pertransibit &

ועבר הר הבעלה ויצא יבנאל והיו תצאות

.terminus & ;magnum mare ad maris terminus Et .mare ad termini

12 הגבול ימה׃ וגבול ים הימה הגדול וגבול

.suas familias ad circumquaque Iehudah filiorum terminus iste

זה גבול בני יהודה סביב למשפחתם׃

Iehudah filiorum medio in partem dedit Iephunneh filio Calebque

13 ולכלב בן יפנה נתן חלק בתוך בני יהודה

ipsa ,Hanach patris Arbah Chiriath ,Iehosuah ad DOMINI os ad

אל פי יהוה ליהושע את קרית ארבע אבי הענק היא

filios tres Caleb inde Expulitque .Chebron

14 חברון׃ וירש משם כלב את שלושה בני

.Hanach natos Talmai & ,Achiman & ,Sesai ,Hanach

הענק את ששי ואת אחימן ואת תלמי ילידי הענק׃

facies ad Debir nome & :Debir habitatores ad inde Ascenditque

15 ויעל משם אל ישבי דבר ושם דבר לפנים

percusserit Qui :Caleb Dixitque .Chiriathsepher

16 קרית ספר׃ ויאמר כלב אשר יכה את

.vxorem in meā filiā Hachsah ei dabo & ,eā ceperit & ,Chiriathsepher

קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה בתי לאשה׃

ei deditque : Caleb fratris Chenaz filius Hathniel eam cepit Et

17 וילכדה עתניאל בן קנז אחי כלב ויתן לו

ipsa veniendo in ,fuit Et .vxorem in suam filiam Hachsah

18 את עכסה בתו לאשה׃ ויהי בבואה

.asino desuper se deiexit & : agrum suo patre à petendum ad eum incitauit &

ותסיתהו לשאול מאת אביה שדה ותצנח מעל החמור

mihi Da : dixit Et tibi Quid :Caleb ei dixitque

19 ויאמר לה כלב מה לך׃ ותאמר תנה לי

reuolutiones mihi dabis & :mihi dedisti meridiei terram quia ,benedictionem

ברכה כי ארץ הנגב נתתני ונתתה לי גלת

.inferiores reuolutiones & ,superiores reuolutiones ei dedit & : aquarum

מים ויתן לה את גלת עליות ואת גלת תחתיות׃

.suas familias ad Iehudah filiorum extensionis hæreditas Ista

20 זאת נחלת מטה בני יהודה למשפחתם׃

terminum ad Iehudah filiorum extensioni extremo ab vrbes fuerunt Et

21 ויהיו הערים מקצה למטה בני יהודה אל גבול

Iaghur & ,Heder & ,Chabseel ,meridie in Edom

אדום בנגבה קבצאל ועדר ויגור׃

.Hadhadah & ,Dimonah & ,Chinah Et

22 וקינה ודימונה ועדעדה׃

.Ithnan & ,Chasor & ,Chedes Et

23 וקדש וחצור ויתנן׃

.Behaloth & ,Telem & ,Ziph

24 זיף וטלם ובעלות׃

.Chasor ipsa Chesron ,Cherioth & ,Chadathah Chasor Et

25 וחצור חדתה וקריות חצרון היא חצור׃

.Moladah & ,Semah & ,Amam

26 אמם ושמע ומולדה׃

.Bethphaleth & ,Chesmon & ,Ghaddah ,Chasar Et

27 וחצר גדה וחשמון ובית פלט׃

.Beziothiah & ,Beersabah & ,Chasarsuhal Et

28 וחצר שועל ובאר שבע ובזיותיה׃

.Hasem & ,Hiim & ,Bahalah

29 בעלה ועיים ועצם׃

.Chormah & ,Chesil & ,Eltholad Et

30 ואלתולד וכסיל וחרמה׃

.Sansanah & ,Madmannah & ,Siclag Et

31 וצקלג ומדמנה וסנסנה׃

,viginti vrbes oēs :Rimmon & ,Hain & ,Silchim & ,Lebaoth Et

32 ולבאות ושלחים ועין ורמון כל ערים עשרים

.earum villæ & ,nouem &

ותשע וחצריהן׃

.Asnah & ,Sorhah & ,Esthahol ,planicie In

33 בשפלה אשתאול וצרעה ואשנה׃

.Henam & ,Tapuah ,Henghannim & ,Zanoach Et

34 וזנוח ועין גנים תפוח והעינם׃

.Hazechah & ,Sochoh ,Adullam & ,Iarmuth

35 ירמות ועדלם שוכה ועזקה׃

vrbes ,Ghederothaim & ,Ghederah & ,Hadithaim & ,Saharaim Et
36 וְשַׁעֲרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרֹתָיִם עָרִים
Ghad Migdal & ,Chadascah & Senan .earum villæ & ,quatuordecim
37 אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃ צְנָן וַחֲדָשָׁה וּמִגְדַּל־גָּד׃
.Iocteel & ,Mitspeh & ,Dilhan Et
38 וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֶּה וְיָקְתְאֵל׃
.Heglon & ,Bascecath & ,Lachis
39 לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן׃
.Chithlis & ,Lachamam & ,Chabbon Et
40 וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ׃
ciuitates ,Macchedah & ,Nahamah & ,Bethdaghon ,Ghederoth Et
41 וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה עָרִים
.Hasan & ,Hether & ,Libnah .earum villæ & ,sedecim
42 שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃ לִבְנָה וָעֶתֶר וְעָשָׁן׃
.Nesib & ,Asnah & ,Iphthach Et
43 וְיִפְתָּח וְאַשְׁנָה וּנְצִיב׃
.earum villæ & ,nouem ciuitates ,Maresah & ,Achzib & ,Chehilah Et
44 וּקְעִילָה וְאַכְזִיב וּמָרֵאשָׁה עָרִים תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃
.eius villæ & ,eius filiæ & ,Hechron
45 עֶקְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ׃
.earũ villæ & ,Asdod manum super * quæ oẽs ,mare ad & ,Hechron Ab
46 מֵעֶקְרוֹן וָיָמָּה כֹּל אֲשֶׁר־עַל־יַד אַשְׁדּוֹד וְחַצְרֵיהֶן׃
eius villæ & ,eius filiæ ,Hazzah ,eius villæ & ,eius filiæ ,Asdod
47 אַשְׁדּוֹד בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַזָּה בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ
.terminum & ,termini mare & , Aegypti torrentem ad vsque
עַד־נַחַל מִצְרָיִם וְהַיָּם הַגָּבוֹל וּגְבוּל׃
.Sochoh & ,Iathir & ,Samir ,monte in Et
48 וּבָהָר שָׁמִיר וְיַתִּיר וְשׂוֹכֹה׃
.Debir ipsa ,Sannah Chiriath & ,Dannah Et
49 וְדַנָּה וְקִרְיַת־סַנָּה הִיא דְבִר׃
.Hanim & ,Esthemoh & ,Hanab Et
50 וַעֲנָב וְאֶשְׁתְּמֹה וְעָנִים׃
.earũ villæ & ,vndecim ciuitates ,Ghiloh & ,Cholon & ,Ghosen Et
51 וְגֹשֶׁן וְחֹלֹן וְגִלֹה עָרִים אַחַת־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
.Eshan & ,Dumah & ,Harab
52 אֲרַב וְדוּמָה וְאֶשְׁעָן׃
.Apecah & ,Bethtappuach & ,Ianum Et
53 וְיָנוּם וּבֵית־תַּפּוּחַ וַאֲפֵקָה׃
ciuitates ,Sihor & ,Chebron ipsa ,Chiriatharbah & ,Chumtah Et
54 וְחֻמְטָה וְקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן וְצִיעֹר עָרִים
.Iuttah & ,Ziph & ,Carmel ,Mahon .earum villæ & ,nouem
55 תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃ מָעוֹן כַּרְמֶל וָזִיף וְיוּטָּה׃
.Zanoach & ,Iocdeham & ,Izrehel Et
56 וְיִזְרְעֶאל וְיָקְדְעָם וְזָנוֹחַ׃
.earum villæ & ,decem ciuitates ,Timnah & ,Ghibhah Cain
57 הַקַּיִן גִּבְעָה וְתִמְנָה עָרִים עֶשֶׂר וְחַצְרֵיהֶן׃
.Ghedor & ,Bethsur ,Chalchul
58 חַלְחוּל בֵּית־צוּר וּגְדוֹר׃
.earũ villæ & ,sex ciuitates ,Elthecon & ,Bethhanoth & ,Maharath Et
59 וּמַעֲרָת וּבֵית־עֲנוֹת וְאֶלְתְּקֹן עָרִים שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃
,duæ ciuitates ,Rabbah & ,Chiriathieharim ipsa ,Bahal Chiriath
60 קִרְיַת־בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים וְהָרַבָּה עָרִים שְׁתַּיִם
,Sechachah & ,Middin ,Bethharabah ,deserto In .earum villæ &
61 וְחַצְרֵיהֶן׃ בַּמִּדְבָּר בֵּית הָעֲרָבָה מִדִּין וּסְכָכָה׃
,sex ciuitates ,Henghedi & ,salis ciuitas & ,Nibsan &
62 וְהַנִּבְשָׁן וְעִיר־הַמֶּלַח וְעֵין גֶּדִי עָרִים שֵׁשׁ
non ,Ierusalaim habitatores Iebusæum Et .earum villæ &
63 וְחַצְרֵיהֶן׃ וְאֶת־הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא־
filiis cum Iebusæus habitauit & ;eos expellere Iehudah filii potuerunt
יָכְלוּ בְנֵי־יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי
.hanc diem ad vsque Ierusalaim in Iehudah
יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

oppida / *sunt iuxta latus / oppida / magnum, הגדול / quæ est / quæ est / quæ est שְׁנָה / Iebusæos / יָכְלוּ / יָצָא

CAP. XVI. טז

Iericho aquas ad Iericho Iarden à Ioseph filiis sors est egressa Et
1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ לְמֵי יְרִיחוֹ
.Bethel montem in Iericho à ascendens desertum ,orientem ad
מִזְרָחָה הַמִּדְבָּר עֹלֶה מִירִיחוֹ בָּהָר בֵּית־אֵל׃
terminum ad transibit & ,Luz in Bethel à egredietur Et
2 וְיָצָא מִבֵּית־אֵל לוּזָה וְעָבַר אֶל־גְּבוּל
terminum ad mare versus descendet Et .Archihataroth
3 הָאַרְכִּי עֲטָרוֹת׃ וְיָרַד יָמָּה אֶל־גְּבוּל
Ghazer ad vsq; & inferiorem Bethchoron terminum ad vsque ,Iaphleti
הַיַּפְלֵטִי עַד־גְּבוּל בֵּית־חֹרֹן תַּחְתּוֹן וְעַד־גָּזֶר
.mare ad eius exitus eruntque
וְהָיוּ תֹצְאֹתָו יָמָּה׃

,Ephraim & ,Menasseh Ioseph filii acceperunt hæreditate Et
4 וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־יוֹסֵף מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃
terminus fuit & :suas familias ad Ephraim filiorum terminus fuit Et
5 וַיְהִי גְּבוּל בְּנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְבוּל
Bethchoron ad vsque ,Addar Hathroth *orientem ad eorum hæreditatis
נַחֲלָתָם מִזְרָחָה עַטְרוֹת אַדָּר עַד־בֵּית חוֹרֹן
,aquilone ab Michmethath ad mare ad termin⁹ exibit Et .superiorem
6 עֶלְיוֹן׃ וְיָצָא הַגְּבוּל הַיָּמָּה הַמִּכְמְתָת מִצָּפוֹן
oriente ab ipsum transibit & :Siloh Taanath oriente ad termin⁹ circuibit &
וְנָסַב הַגְּבוּל מִזְרָחָה תַּאֲנַת שִׁלֹה וְעָבַר אוֹתוֹ מִמִּזְרַח
:Naharath & ,Hataroth ⸗Ianoach à descendet Et .Ianoach ad
7 יָנוֹחָה׃ וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת וְנַעֲרָתָה
terminus ibit Tappuach A .Iarden egredietur & ,Iericho in occurret &
8 וּפָגַע בִּירִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן׃ מִתַּפּוּחַ יֵלֵךְ הַגְּבוּל
hæreditas *Hæc .mare ad eius exitus erunt & :canna torrentem *ad
יָמָּה נַחַל קָנָה וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה זֹאת נַחֲלַת
vrbes Et .suas familias ad Ephraim filiorum extensionis
9 מַטֵּה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וְהֶעָרִים
Menasseh filiorũ hæreditatis medio in Ephraim filiis separatæ
הַמִּבְדָּלוֹת לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה
Chenahanæum expulerunt non Et .earum villæ & ,vrbes omnes
10 כָּל־הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃ וְלֹא הוֹרִישׁוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי
ad vsq; Ephraim interiore in Chenahanæus habitauit & :Ghazer in habitante
הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקֶרֶב אֶפְרַיִם עַד־
.seruiens tributum in fuit & :hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי לְמַס־עֹבֵד׃

CAP. XVII. יז

,Ioseph primogenit⁹ ipse quia ,Menasseh extensioni sors fuit Et
1 וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי־הוּא בְּכוֹר יוֹסֵף
vir fuit ipse quia ,Ghilhad patri Menasseh primogenito Machir
לְמָכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי הַגִּלְעָד כִּי הוּא הָיָה אִישׁ
filiis Fuitque .Basan & ,Ghilhad ei fuit & ;belli
2 מִלְחָמָה וַיְהִי־לוֹ הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וַיְהִי לִבְנֵי
,Chelech filiis & ,Abihezer filiis ,suas familias ad reliquis Menasseh
מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי־חֵלֶק
,Semidah filiis & ,Chepher filiis & ,Sechem filiis & ,Asriel filiis &
וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי־שֶׁכֶם וְלִבְנֵי־חֵפֶר וְלִבְנֵי שְׁמִידָע
.suas familias ad mares Ioseph filii Menasseh filii Isti
אֵלֶּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף הַזְּכָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
filii ,Machir filii ,Ghilhad filii ,Chepher filio Selophchad Et
3 וְלִצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר בֶּן־גִּלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־
nomina * ista & :filiæ quinimo ,filii ipsi fuerunt non ,Menasseh
מְנַשֶּׁה לֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
.Tirsah & ,Milchah ,Choglah ,Nohah & ,Machalah ,eius filiarum
בְּנֹתָיו מַחְלָה וְנֹעָה חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃
Iehosuah facies ad & ,sacerdotis Elhazar facies ad accesserunt Et
4 וַתִּקְרַבְנָה לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
præcepit DOMINVS :dicendo ,prælatorum facies ad & ,Nun filii
בִּן־נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִים לֵאמֹר יְהוָה צִוָּה אֶת־
dedit & :nostrorũ fratrum medio in hæreditatem nobis dandum ad ,Moseh
מֹשֶׁה לָתֶת־לָנוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵינוּ וַיִּתֵּן
.earum patris fratrum medio in ,hæreditatem DOMINI os ad
לָהֶם אֶל־פִּי יְהוָה נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן׃
,Ghilhad terram præter ,decem Menasseh funiculi ceciderunt Et
5 וַיִּפְּלוּ חַבְלֵי־מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה לְבַד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד
filiæ Quoniam .Iarden transitu à quæ ,Basan &
6 וְהַבָּשָׁן אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃ כִּי בְּנוֹת
Ghilhad terra & :eius filiorũ medio in hæreditatem hæreditarunt Menasseh
מְנַשֶּׁה נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד
terminus fuit Et .residuis Menasseh filiis fuit
7 הָיְתָה לִבְנֵי־מְנַשֶּׁה הַנּוֹתָרִים׃ וַיְהִי גְבוּל־
ibit & :Sechem facies super quæ ,Hamichmethath Aser ab Menasseh
מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר הַמִּכְמְתָת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי שְׁכֶם וְהָלַךְ
.Hentappuah habitatores ad dexteram ad terminus
הַגְּבוּל אֶל־הַיָּמִין אֶל־יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ׃
terminum ad *Tappuah & :Tappuah terra fuit Menasseh Ipsi
8 לִמְנַשֶּׁה הָיְתָה אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל־גְּבוּל
torrentem terminus Descenditque .Ephraim filiis Menasseh
9 מְנַשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרָיִם׃ וְיָרַד הַגְּבוּל נַחַל
medio in Ephraim ⸗istæ Ciuitates .torrentem ad meridiẽ ad canna
קָנָה נֶגְבָּה לַנַּחַל עָרִים הָאֵלֶּה לְאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ
fuit & :torrenti ipsi aquilone ab Menasseh terminus & :Menasseh ciuitatũ
עָרֵי מְנַשֶּׁה וּגְבוּל מְנַשֶּׁה מִצְּפוֹן לַנַּחַל וַיְהִי
.mare ad eius exitus
תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה׃

per הָיָה / *ad / ⸗in / perueniet ad perget / *ad arundinis, / *est tribus / per נָטָה / יָרַשׁ medio / tributo מַס / tribui fuit הָיָה / bellicosus: / reliquis per יֶתֶר / ⸗sunt per / sed *sunt / in conspectu / in conspectu principum, / vt daret נָתַן / iuxta sermonem / hæreditates נָפַל / ⸗erant trans / sortitæ sunt / reliquis. / *est coram perget / ⸗erat / ad / arundinis & ⸗erant

fuitq́ue :Menaſſch ipſi aquilonem ad & ,Ephraim ipſi meridiē Ad
10 נגבה לאפרים וצפונה למנשה ויהי
Iſſachar *in* & ,aquilone ab *concurrebant* Aſer in & : eius terminus mare
הים גבולו ובאשר יפגעון מצפון וביששכר
Aſer in & ,Iſſachar in Menaſſch ipſi Fuitq́ue .oriente ab
11 ממזרח ׃ ויהי למנשה ביששכר ובאשר
habitatores & :eius *filia* & ,Ibleham & ,eius *filia* & ,Bethſean
בית־שאן ובנותיה ויבלעם ובנותיה ואת־ישבי
habitatores & :eius *filia* & ,Hendor habitatores & :eius *filia* & ,Dor
דאר ובנותיה וישבי עין־דר ובנותיה וישבי
.climata tria ;eius *filia* &,Meghiddo habitatores & :ei' *filia* &,Tahanach
תענך ובנותיה וישבי מגדו ובנותיה שלשת הנפת ׃
:*iſtas vrbes* expellere Menaſſch filij potuerunt non Et
12 ולא יכלו בני מנשה להוריש את־הערים האלה
.ipſa terra in habitare Chenahanæus *voluit &*
ויואל הכנעני לשבת בארץ הזאת ׃
Chenahanæum *dederunt &* ,Iſrael filij eſſent roborati cùm ,fuit Et
13 ויהי כי חזקו בני ישראל ויתנו את־הכנעני
.eum expulerunt non expellendo & ,*tributum in*
למס והורש לא הורישו ׃
dediſti Cur :dicendo ,Iehoſuah *cum* Ioſeph filij ſunt locuti Et
14 וידברו בני יוסף את־יהושע לאמר מדוע נתתה
multus populus ego & ,*vnum funiculum* & ,vnam ſortem hæreditatē mihi
לי נחלה גורל אחד וחבל אחד ואני עם רב
Dixitq́ue ?DOMINVS mihi benedixerit hucuſque *donec*
15 עד אשר־עד־כה ברכני יהוה ׃ ויאמר
,ſiluam in tibi aſcende ,*tu* multus populus Si :Iehoſuah eos ad
אליהם יהושע אם־עם־רב אתה עלה לך היערה
tibi eſt anguſtus ſi ,Rephaim & ,Perizæi terra in ibi *tibi eliges* &
ובראת לך שם בארץ הפרזי והרפאים כי־אץ לך
inuenietur Non :Ioſeph filij Dixeruntq́ue .Ephraim mons
16 הר־אפרים ׃ ויאמרו בני יוסף לא־ימצא
terra in *habitante* Chenahanæo omni in * ferrei currus & :mons nobis
לנו ההר ורכב ברזל בכל־הכנעני הישב בארץ־
.Izrehel valle in qui * & ,eius *filiis* & ,Bethſean in qui * & ,vallis
העמק לאשר בבית־שאן ובנותיה ולאשר בעמק יזרעאל ׃
,Menaſſeh ad & ,Ephraim ad ,Ioſeph domum ad Iehoſuah Dixitq́ue
17 ויאמר יהושע אל־בית יוסף לאפרים ולמנשה
tibi erit non :tibi *magna fortitudo & ,*tu* mult' Populus :dicendo
לאמר עם־רב אתה וכח גדול לך לא־יהיה לך
,*ipſe* ſilua quia ,tibi erit mons Quia .vna ſors
18 גורל אחד ׃ כי הר יהיה־לך כי־יער הוא
,Chenahanæum expelles quia :eius exitus tibi *erit* & ,eum *eliges* &
ובראתו והיה לך תצאתיו כי־תוריש את־הכנעני
.*ipſe fortis quia* ,ei *ferri* * currus *quia*
כי רכב ברזל לו כי חזק הוא ׃

CAP. XVIII. יח

fecerūt habitare & ,Siloh Iſrael filiorum cœtus omnis ſunt congregati Et
1 ויקהלו כל־עדת בני־ישראל שלה וישכינו
.*eorum facies ad* eſt ſubacta terra & :*conuentus tentorium* ibi
שם את־אהל מועד והארץ נכבשה לפניהם ׃
,ſuam hæreditatē diuiſerāt non *qui* ,Iſrael filiis *in* remāſerunt Et
2 ויותרו בבני ישראל אשר לא־חלקו את־נחלתם
filios ad Iehoſuah Dixitq́ue .tribus ſeptem
3 שבעה שבטים ׃ ויאמר יהושע אל־בני
poſsidendum ad , ingrediendum ad *remiſsi vos* quo Vſque :Iſrael
ישראל עד־אנה אתם מתרפים לבוא לרשת
?veſtrorum patrum Deus ,DOMINVS vobis dedit quam ,terram
את־הארץ אשר נתן לכם יהוה אלהי אבתיכם ׃
,eos mittam & :*tribui* viros tres vobis Date
4 הבו לכם שלשה אנשים לשבט ואשלחם
os ad eam deſcribentq́ue ,*terra in* ambulabunt & ,ſurgentq́ue
ויקמו ויתהלכו בארץ ויכתבו אותה לפי
.me ad venient & ,eorum *hæreditatis*
נחלתם ויבאו אלי ׃
ſtabit Iehudah :partes ſeptem in *eam partientur* Et
5 והתחלקו אתה לשבעה חלקים יהודה יעמד
ſuum terminū *ſuper* ſtabunt Ioſeph *domus* & :meridie à ſuum terminū *ſuper*
על־גבולו מנגב ובית יוסף יעמדו על־גבולם
ſeptem * terram deſcribetis vos Et .aquilone ab
6 מצפון ׃ ואתם תכתבו את־הארץ שבעה
hîc ſortem vobis iaciam & :huc me ad adducetis & ,partes
חלקים והבאתם אלי הנה וירתי לכם גורל פה
.*noſtri* Dei DOMINI *facies ad*
לפני יהוה אלהינו ׃

ſacerdotium quia ,*veſtro interiore* in Leuitis pars * non Quoniam
7 כי אין־חלק ללוים בקרבכם כי־כהנת
tribus dimidia & ,Reuben & ,Ghad & : eius hæreditas* DOMINI
יהוה נחלתו וגד וראובן וחצי שבט
quam ,orientem ad Iarden *tranſitu à* ſuam hæreditatē acceperūt Menaſſeh
המנשה לקחו נחלתם מעבר לירדן מזרחה אשר
.DOMINI ſeruus Moſeh eis dedit
נתן להם משה עבד יהוה ׃
Iehoſuah præcepitq́ue :abierunt atque ,viri Surrexeruntq́ue
8 ויקמו האנשים וילכו ויצו יהושע את־
ambulate & ,Ite :dicendo ,terram *deſcribendum ad euntibus*
ההלכים לכתב את־הארץ לאמר לכו והתהלכו
vobis iaciam hîc & :me ad reuertimini & ,eam deſcribite & ,*terra in*
בארץ וכתבו אותה ושובו אלי ופה אשליך לכם
,viri Abieruntq́ue .Siloh in DOMINI *facies ad* ſortem
9 גורל לפני יהוה בשלה ׃ וילכו האנשים
partes ſeptem in ,vrbes *ad* eam deſcripſerunt atque ,*terra in* trāſierunt &
ויעברו בארץ ויכתבוה לערים לשבעה חלקים
.Siloh *caſtrametationem* * ad Iehoſuah ad venerunt & : libro *ſuper*
על־ספר ויבאו אל־יהושע אל־המחנה שלה ׃
:DOMINI *facies ad* Siloh in ſortem Iehoſuah eis iecit Et
10 וישלך להם יהושע גורל בשלה לפני יהוה
Iſrael filiis terram Iehoſuah ibi diuiſitq́ue
ויחלק־שם יהושע את־הארץ לבני ישראל
filiorum *extenſionis* ſors aſcendit Et .eorum partes ſecundum
11 כמחלקתם ׃ ויעל גורל מטה בני־
filios inter eorum ſortis terminus exiuit & : ſuas familias *ad* Biniamin
בנימן למשפחתם ויצא גבול גורלם בין בני
terminus eis Fuitq́ue .Ioſeph filios inter & ,Iehudah
12 יהודה ובין בני יוסף ׃ ויהי להם הגבול
humerum ad terminus aſcendit & ,Iarden à aquilonis *angulum* ad
לפאת צפונה מן־הירדן ועלה הגבול אל־כתף
eius exitus fueruntq́ue ,mare ad montē in aſcendit & ,aquilone ab Iericho
יריחו מצפון ועלה בהר ימה והיה תצאתיו
terminus inde tranſiuit Et .Bethauen deſertum ad
13 מדברה בית און ׃ ועבר משם הגבול
deſcendit & (:Bethel * ipſa) ,meridiem ad Luz *humerum* ad Luz in
לוזה אל־כתף לוזה נגבה היא בית־אל וירד
Bethchoron ipſi meridie à * qui montem *ſuper* ,Adar Hateroth* terminus
הגבול עטרות אדר על־ההר אשר מנגב לבית־חרון
maris *angulum* ad circuiuit & ,terminus eſt deſignat' Et ,inferiori
14 תחתון ׃ ותאר הגבול ונסב לפאת־ים
:meridiem ad Bethchoron *facies ſuper* † qui monte à meridiem ad
נגבה מן־ההר אשר על־פני בית־חרון נגבה
,Ieharim Chiriath ipſa :Bahal Chiriath ad eius exitus fueruntq́ue
והיה תצאתיו אל־קרית־בעל היא קרית יערים
.maris *angulus* * hoc : Iehudah filiorum vrbs
עיר בני יהודה זאת פאת־ים ׃
exiuit & :Ieharim Chiriath extremo ab meridiem ad *angulus* Et
15 ופאת־נגבה מקצה קרית יערים ויצא
.Nephthoach *aquarum* fontem ad exiuit & ,mare ad terminus
הגבול ימה ויצא אל־מעין מי נפתוח ׃
vallis *facies ſuper* * qui ,montis extremum ad terminus deſcendit Et
16 וירד הגבול אל־קצה ההר אשר על־פני גי
vallis deſcendit & :aquilonē ad Rephaim † valle in quæ ,Benhinnom
בן־הנם אשר בעמק רפאים צפונה וירד גי
.Henrogel * deſcendit & :meridiem ad Iebuzæi *humerum* ad Hinnom
הנם אל־כתף היבוסי נגבה וירד עין רגל ׃
ad exiuit & ,Henſemes exiuit & ,aquilone ab eſt deſignata Et
17 ותאר מצפון ויצא עין־שמש ויצא אל־
filij Bohan Eben † deſcēdit & :Adummim aſcēſum cōtra* qui ,Gheliloth
גלילות אשר־נכח מעלה אדמים וירד אבן בהן בן־
,aquilonē ad planiciem cōtra *humerum* ad pertranſiuit Et .Reuben
18 ראובן ׃ ועבר אל־כתף מול־הערבה צפונה
humerum ad terminus pertranſiuit Et .Harabah in deſcendit &
19 וירד הערבתה ׃ ועבר הגבול אל־כתף
ad termini exitus fuerunt & ,aquilonem ad Bethchoglah
בית־חגלה צפונה והיה תוצאות הגבול אל־
:meridiē ad Iarden extremum ad ,aquilonem ad ſalis maris *linguam*
לשון ים־המלח צפונה אל־קצה הירדן נגבה
eum terminabit Iarden Et .*meridiei* terminus † iſte
20 זה גבול נגב ׃ והירדן יגבול־אתו
eius terminos *ad* Biniamin filiorum hæreditas * iſta : orientis *angulum* ad
לפאת־קדמה זאת נחלת בני בנימן לגבולתיה
.ſuas familias *ad circumquaque*
סביב למשפחתם ׃

contingebāt — ſi; oppida; oppida; oppida tres regiones.; נוף; ירש habitatores vrbium iſtarū, ſed cœpit; ויאל; ישב; poſuerunt; tributarium,; מסס ad; in hæreditatem vnā,; cum; es,; ſuccide; אוץ ſufficiet; *ſunt qui habitat; ei oppidis; es * eſt; כחה eſt,; ſuccides erunt; ירש יצא quanquam ferrei ſunt quanquā fortes ſunt.; in; יעד tabernaculū Eccleſiæ; coram eis.; è quibus; יתר; vacatis vt poſſideatis; רפה ירש; Tradite ex per tribum,; יהב per terram, ſecundū hæreditatem; קום; diuidētur ī ea iuxta familiæ; * in; בוא ירה coram Dño Deo noſtro.

* eſt medio veſtri,; לוה; * eſt חצה trans; קום צוה pergentib' vt deſcriberent; הלך per terram,; coram Dño; per terram per; in * caſtra in; coram Domino:; נא לפני; tribus; עלה נטה per; latus latus; פאה; יצא; היו ק; latus * eſt; in iuxta * eſt; latus; * eſt è regione; * eſt; יצא; * eſt latus; פאה latus; aquæ; * eſt è regione; גיא; * eſt; * gigantum latus * ad; * ſunt † ad; latus; latus; חיו ק limitem; * eſt Auſtri.; latus * eſt per; in circuitu p

,suas familias *ad* Beniamin filiorum *extensioni* ciuitates Fuerunt́que
21 וְהָיוּ הֶעָרִים לְמַטֵּה בְּנֵי בִנְיָמִן לְמִשְׁפְּחוֹתֵיהֶם
,Betharabah Et ,Chesis vallis & ,Bethchoglah & ,Iericho
יְרִיחוֹ וּבֵית־חָגְלָה וְעֵמֶק קְצִיץ ׃ וּבֵית הָעֲרָבָה
,Hophrah & ,Parah & ,Hauuim Et ,Bethel & ,Semaraim &
22 וּצְמָרַיִם וּבֵית־אֵל ׃ 23 וְהָעַוִּים וְהַפָּרָה וְעָפְרָה ׃
,duodecim ciuitates ,Gabah & ,Hophni & ,Hamonai villa Et
24 וּכְפַר הָעַמֹּנִי וְהָעָפְנִי וָגָבַע עָרִים שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה
,Beeroth & ,Ramah & ,Gibhon .earum villæ &
25 וְחַצְרֵיהֶן ׃ גִּבְעוֹן וְהָרָמָה וּבְאֵרוֹת ׃
,Mosah & ,Chephirah & ,Mispeh Et
26 וְהַמִּצְפֶּה וְהַכְּפִירָה וְהַמֹּצָה ׃
,Tarelah & ,Irpeel & ,Rechem Et
27 וְרֶקֶם וְיִרְפְּאֵל וְתַרְאֲלָה ׃
,Chiriath ,Ghibhath ,Ierusalaim ‡ipsa ,Iebuzi & ,Eleph ,Selah Et
28 וְצֵלַע הָאֶלֶף וְהַיְבוּסִי הִיא יְרוּשָׁלִַם גִּבְעַת קִרְיַת
Biniamin filiorum hæreditas ‡Hæc ‡ista .earum atria & ,quatuordecim ciuitates
עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־בִנְיָמִן
.suas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחֹתָם ׃

CAP. XIX. יט

Simhon filiorum *extensioni* ,Simhoni ipsi secunda sors est egressa Et
1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַשֵּׁנִי לְשִׁמְעוֹן לְמַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן
filiorum hæreditatis medio in eorum hæreditas fuit & :suas familias *ad*
לְמִשְׁפְּחוֹתָם וַיְהִי נַחֲלָתָם בְּתוֹךְ נַחֲלַת בְּנֵי־
,Beersebah ,eorum hæreditate in eis Fuitque .Iehudah
2 יְהוּדָה ׃ וַיְהִי לָהֶם בְּנַחֲלָתָם בְּאֵר־שֶׁבַע
,Hasem & ,Balah & ,Chasarsuhal Et ,Moladah & ,Sebah &
3 וְשֶׁבַע וּמוֹלָדָה ׃ וַחֲצַר שׁוּעָל וּבָלָה וָעָצֶם ׃
,Chormah & ,Bethul & ,Eltholad Et
4 וְאֶלְתּוֹלַד וּבְתוּל וְחָרְמָה ׃
,Chasarsusah & ,Bethhamerchaboth & ,Siglagh Et
5 וְצִקְלַג וּבֵית־הַמַּרְכָּבוֹת וַחֲצַר סוּסָה ׃
,earum atria & ,tredecim ciuitates ,Saruchen & ,Bethlebaoth Et
6 וּבֵית לְבָאוֹת וְשָׁרוּחֶן עָרִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן ׃
.earum atria &,quatuor ciuitates,Hasan &, Heter &, Rimmon, Hain
7 עַיִן רִמּוֹן וָעֶתֶר וְעָשָׁן עָרִים אַרְבַּע וְחַצְרֵיהֶן ׃
ad vsque ,istarum vrbium circuitus ‡ quæ villæ omnes Et
8 וְכָל־הַחֲצֵרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹת הֶעָרִים הָאֵלֶּה עַד־
Simhon filiorum *extensionis* hæreditas ‡ ista .meridiei ‡ Ramath Bahalathbeer
בַּעֲלַת בְּאֵר רָאמַת נֶגֶב זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־שִׁמְעוֹן
filiorum hæreditas ‡Iehudah filiorum *fune* De .suas familias *ad*
9 לְמִשְׁפְּחֹתָם ׃ מֵחֶבֶל בְּנֵי יְהוּדָה נַחֲלַת בְּנֵי
hæreditauerunt & ,ipsis *præ multa* Iehudah filiorum portio erat quia :Simhon
שִׁמְעוֹן כִּי־הָיָה חֵלֶק בְּנֵי־יְהוּדָה רַב מֵהֶם וַיִּנְחֲלוּ
tertia sors ascendit Et .eorū hæreditatis medio in Simhon filij
10 בְנֵי־שִׁמְעוֹן בְּתוֹךְ נַחֲלָתָם ׃ וַיַּעַל הַגּוֹרָל הַשְּׁלִישִׁי
ad vsq; eorum hæreditatis terminus fuit & :suas familias *ad* Zebulun filiorum
לִבְנֵי זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם עַד־
pertinget & ,Marhalah & ,mare ad eorū terminus Ascendet ;Sarid
11 שָׂרִיד ׃ וְעָלָה גְבוּלָם לַיָּמָּה וּמַרְעֲלָה וּפָגַע
.Iochneham *facies super* qui *torrentem ad occurret* & :Dabbaseth in
בְּדַבָּשֶׁת וּפָגַע אֶל־הַנַּחַל אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יָקְנְעָם ׃
terminum *super* ,Solis ortum ‡ orientem ad Sarid a reuertitur Et
12 וְשָׁב מִשָּׂרִיד קֵדְמָה מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ עַל־גְּבוּל
,Iaphiah ascendet & ,Dabrath ad egredietur & :Thabor Chisloth
כִּסְלֹת תָּבֹר וְיָצָא אֶל־הַדָּבְרַת וְעָלָה יָפִיעַ ׃
Hittah*,Chepher Gittah ortum ad orientem ad transit inde Et
13 וּמִשָּׁם עָבַר קֵדְמָה מִזְרָחָה גִּתָּה חֵפֶר עִתָּה
ipsum circuibit Et .Nehah ‡ *figurans* Rimmon ‡ exibit & ,Casin
קָצִין וְיָצָא רִמּוֹן הַמְּתֹאָר הַנֵּעָה ׃ וְנָסַב אֹתוֹ
Iphthachel *vallis* eius egressus erunt & :Hanathon ‡aquilone ab terminus
14 הַגְּבוּל מִצְּפוֹן חַנָּתֹן וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו גֵּי יִפְתַּח־אֵל ׃
ciuitates ,Bethlechem & ,Idalah & ,Simron & ,Nahalal & ,Cattath Et
15 וְקַטָּת וְנַהֲלָל וְשִׁמְרוֹן וְיִדְאֲלָה וּבֵית לָחֶם עָרִים
filiorum hæreditas ‡Hæc .earum atria & ,duodecim
שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן ׃ זֹאת נַחֲלַת בְּנֵי־
.earum atria & ,istæ vrbes ,suas familias *ad* Zebulun
16 זְבוּלֻן לְמִשְׁפְּחוֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן ׃
Issachar filiis ,quarta sors est egressa Issachar
17 לְיִשָּׂשכָר יָצָא הַגּוֹרָל הָרְבִיעִי לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
Izrehelah ,eorum terminus Fuit Et .suas familias *ad*
18 לְמִשְׁפְּחוֹתָם ׃ וַיְהִי גְּבוּלָם יִזְרְעֶאלָה
,Sunem & ,Chesuloth &
וְהַכְּסֻלּוֹת וְשׁוּנֵם ׃

Marg.: tribui per נַטָּה ; עָמוּנָה ; שָׁנָה ; ‡est ; villæ ‡est ; per ; tribui ; שָׁנָה נַטָּה per ; villæ ; villæ ; ‡erant per ; ‡ad Austrū: ‡est tribus ; portione ‡fuit maior hæreditatem acceperunt ; עָלָה per ; pertinget ad flumen, quod est è regione ‡ad contra טוּב ; ‡ad ; in quę terminatur ‡ad gyrabit ei ‡ad valle ; יָצָא גֵּיא ; villæ ‡est ; per villæ ; per הָיָה

,Anacharath & ,Sion & ,Chapharaim Et
19 וַחֲפָרַיִם וְשִׁיאֹן וַאֲנָחֲרַת ׃
,Ebes & ,Chision & ,Rabbith Et
20 וְהָרַבִּית וְקִשְׁיוֹן וָאָבֶץ ׃
,Bethpasses & ,Henchaddah & ,Hengannim & ,Remeth Et
21 וְרֶמֶת וְעֵין־גַּנִּים וְעֵין חַדָּה וּבֵית פַּצֵּץ ׃
erunt & ,Bethsemes & ,Sachasimah & ,Thabor in terminus *occurrit* Et
22 וּפָגַע הַגְּבוּל בְּתָבוֹר וְשַׁחֲצוּמָה וּבֵית שֶׁמֶשׁ וְהָיוּ
.earum atria & ,sedecim ciuitates :Iarden ‡ eorum termini exitus
תֹּצְאוֹת גְּבוּלָם הַיַּרְדֵּן עָרִים שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן ׃
,suas familias *ad* Issachar filiorum *extensionis* hæreditas ‡ Hæc
23 זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־יִשָּׂשכָר לְמִשְׁפְּחֹתָם
extensioni quinta sors est egressa Et .earum atria & vrbes
24 הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן ׃ וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הַחֲמִישִׁי לְמַטֵּה
,Chelcath ,eorum terminus Fuitq́ue .suas familias *ad* Aser filiorum
25 בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחוֹתָם ׃ וַיְהִי גְּבוּלָם חֶלְקַת
,Misal & ,Hamhad & ,Alamelech Et ,Achsaph & ,Beten & ,Chali &
26 וַחֲלִי וָבֶטֶן וְאַכְשָׁף ׃ וְאַלַּמֶּלֶךְ וְעַמְעָד וּמִשְׁאָל
.Libnath Sichor in & ,mare ad Charmel in *occurrit* &
וּפָגַע בְּכַרְמֶל הַיָּמָּה וּבְשִׁיחוֹר לִבְנָת ׃
valle in & ,Zebulū in *occurrit* & ,Bethdagon ‡Solis *ortus* reuertetur Et
27 וְשָׁב מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ בֵּית דָּגֹן וּפָגַע בִּזְבֻלוּן וּבְגֵי
Chabul ad exibit & :Nehiel & ,Bethemech aquilonem ad Iphthachel
יִפְתַּח־אֵל צָפוֹנָה בֵּית הָעֵמֶק וּנְעִיאֵל וְיָצָא אֶל־כָּבוּל
ad viq; ,Canah & ,Chammon & ,Rechob & ,Hebron Et ,sinistra a
28 מִשְּׂמֹאל ׃ וְעֶבְרֹן וּרְחֹב וְחַמּוֹן וְקָנָה עַד
ad vsque & ,Ramah ‡ terminus reuertetur Et .*multam* Sidon
29 צִידוֹן רַבָּה ׃ וְשָׁב הַגְּבוּל הָרָמָה וְעַד־
eius exitus eruntq́ue ;Chosah ‡terminus reuertetur & ,Sor munitā ciuitate
עִיר מִבְצַר־צֹר וְשָׁב הַגְּבוּל חֹסָה וְהָיוּ תֹּצְאֹתָיו
,Rechob & ,Aphec & ,Hummah Et .Achzib ad funiculo a mare ad
30 הַיָּמָּה מֵחֶבֶל אַכְזִיבָה ׃ וְעֻמָה וַאֲפֵק וּרְחֹב
hæreditas * Hæc .earum atria & ,duæ & viginti ciuitates
31 עָרִים עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְחַצְרֵיהֶן ׃ זֹאת נַחֲלַת
,earum atria & ,istæ ciuitates ,suas familias *ad* Aser filiorum *extensionis*
מַטֵּה בְנֵי־אָשֵׁר לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים הָאֵלֶּה וְחַצְרֵיהֶן ׃
Naphthali filiis ,sexta sors exiuit Naphthali Filiis
32 לִבְנֵי נַפְתָּלִי יָצָא הַגּוֹרָל הַשִּׁשִּׁי לִבְנֵי נַפְתָּלִי
Elon ab ,Cheleph à eorum terminus fuit Et .suas familias *ad*
33 לְמִשְׁפְּחֹתָם ׃ וַיְהִי גְבוּלָם מֵחֵלֶף מֵאֵלוֹן
:Laccum ad vsque Iabneel & ,Necheb ipsius Adami & ,Sahannim in
בְּצַעֲנַנִּים וַאֲדָמִי הַנֶּקֶב וְיַבְנְאֵל עַד־לַקּוּם
.Iarden ‡ eius exitus *fuit* &
וַיְהִי תֹצְאֹתָיו הַיַּרְדֵּן ׃
inde egredietur & ,Thabor Aznoth*,mare ad terminus reuertetur Et
34 וְשָׁב הַגְּבוּל יָמָּה אַזְנוֹת תָּבוֹר וְיָצָא מִשָּׁם
,mari à *occurrit* Aser in & ,meridie à Zebulun in *occurrit* & :Chuchoch*
חוּקֹקָה וּפָגַע בִּזְבֻלוּן מִנֶּגֶב וּבְאָשֵׁר פָּגַע מִיָּם
.Solis ortum ‡ Iarden ad Iehudah in &
וּבִיהוּדָה הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשָּׁמֶשׁ ׃
.Chinnereth & ,Raccath ,Chammath & ,Ser Siddim ,*munitionis* ciuitates Et
35 וְעָרֵי מִבְצָר הַצִּדִּים צֵר וְחַמַּת רַקַּת וְכִנָּרֶת ׃
.Chasor & ,Ramah & ,Adamah Et
36 וַאֲדָמָה וְהָרָמָה וְחָצוֹר ׃
.Henchasor & ,Edrehi & ,Chedes Et
37 וְקֶדֶשׁ וְאֶדְרֶעִי וְעֵין חָצוֹר ׃
,Bethsames & ,Bethhanath & ,Chorem, Migdalel & ,Iron Et
38 וְיִרְאוֹן וּמִגְדַּל־אֵל חֳרֵם וּבֵית־עֲנָת וּבֵית שֶׁמֶשׁ
extensionis hæreditas ‡ Hæc .earum atria & ,nonendecim ciuitates
39 עָרִים תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן ׃ זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה
.earum atria & ,vrbes ,suas familias *ad* Naphthali filiorum
בְנֵי־נַפְתָּלִי לְמִשְׁפְּחֹתָם הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן ׃
,septima sors exiuit ,suas familias *ad* Dan filiorum Extensioni
40 לְמַטֵּה בְנֵי־דָן לְמִשְׁפְּחֹתָם יָצָא הַגּוֹרָל הַשְּׁבִיעִי ׃
,Hirsemes & ,Esthaol & ,Sorhah ,eorū hæreditatis terminus fuit Et
41 וַיְהִי גְּבוּל נַחֲלָתָם צָרְעָה וְאֶשְׁתָּאוֹל וְעִיר שָׁמֶשׁ ׃
.Ithlah & ,Aialon & ,Sahalabbin Et
42 וְשַׁעֲלַבִּין וְאַיָּלוֹן וְיִתְלָה ׃
.Hechron & ,Timnatah & ,Elon Et
43 וְאֵילוֹן וְתִמְנָתָה וְעֶקְרוֹן ׃
.Bahalath & ,Gibbethon & ,Eltheceh Et
44 וְאֶלְתְּקֵה וְגִבְּתוֹן וּבַעֲלָת ׃
.Gathrimon & ,Beneberach & ,Iehud &
45 וִיהֻד וּבְנֵי־בְרַק וְגַת־רִמּוֹן ׃
.Iapho contra termino cum Raccon & ,Mechaiarchon Et
46 וּמֵי הַיַּרְקוֹן וְהָרַקּוֹן עִם־הַגְּבוּל מוּל יָפוֹ ׃

Marg.: perueniet וּשְׁחָצוּמָה ; ‡ad villæ ; יָצָא נַטָּה ‡est tribus ; per villæ tribui ; per ; perueniet ; ab ortu ‡in perueniet שׁוּב ; magnam ‡in ; ‡in וְהָיוּ ; villæ *est ; שָׁנָה נַטָּה tribus per villæ ; per ; fuerunt ‡ vsque ad יָצָא שׁוּב ‡ad ; *in perueniet ab occidēte, ‡ad ; munitæ ; nouē & decē, villæ ‡est tribus per villæ ; Tribui per

pugnauerũt & ,Dan filij aſcẽderũtq; :eis ab Dan filiorũ termin⁹ exiuit Et

47 † ויצא גבול בני־דן מהם ^p ויעלו בני־דן וילחמו

hæreditauerũt & ,gladij os ad eam pcuſſerunt & ,eam ceperuntq; ,Leſem cum

עם־לשם וילכדו אותה ויכו אותה לפי־חרב וירשו

Dan nomẽ ſecũdũ ,Dan Leſem vocauerunt & :ea in habitauerũt & ,eam

אותה וישבו בה ויקראו ללשם דן כשם דן

,ſuas familias ad Dan filiorũ extenſionis hæreditas ‖ Hæc .ſui patris

48 אביהם ׃ † זאת נחלת מטה בני־דן למשפחתם

hæreditare compleuerunt Et .earum atria & iſtæ ciuitates

49 הערים האלה וחצריהן ׃ ^q † ויכלו לנחל את־

hæreditatem Iſrael filij dederuntque : ſuos terminos ad terram

הארץ לגבולתיה ^r ויתנו בני־ישראל נחלה

.ſui medio in Nun filio Iehoſuah

ליהושע בן־נון בתוכם ׃

,poſtulauit quam vrbem ei dederunt DOMINI os Super

50 † על־פי יהוה נתנו לו את־העיר אשר שאל

,ciuitatem ædificauit & :Ephraim monte in Serach Thimnath

את־תמנת־סרח בהר אפרים ויבנה את־העיר

Elhazar fecerũt hæreditare quas ,hæreditates * Iſtæ .ea in habitauit &

51 וישב בה ׃ † אלה הנחלת אשר נחלו אלעזר

filiorum extenſionum patrum capita & ,Nun filius Iehoſuah & ,ſacerdos

הכהן ויהושע בן־נון וראשי האבות ^s למטות בני־

:conuentus tentorij oſtiũ ‖ ,DOMINI facies ad Siloh in ſorte in Iſrael

ישראל בגורל בשלה לפני יהוה פתח אהל ^t מועד

.terram diuidendo à finierunt &

ויכלו מחלק את־הארץ ׃

CAP. XX. כ

:dicendo ,Iehoſuah ad DOMINVS eſt locutus Et

1 † וידבר יהוה אל־יהושע לאמר ׃

,retractionis ciuitates vobis Date :dicẽdo ,Iſrael filios ad Loquere

2 † דבר אל־בני ישראל לאמר תנו לכם את־ערי המקלט

illuc fugiendum Ad .Moſeh manu in vos ad ſum locutus quas

3 אשר־דברתי אליכם ביד־משה ׃ † לנוס שמה

vobis eruntque ;ſcientia non in ignorantia in ‡ animã percutientem homicidam

רוצח ^a מכה־נפש בשגגה בבלי־ ^b דעת והיו לכם

vnam ad fugiet Et .ſanguinis redemptore à retractionem in

4 למקלט מגאל הדם ׃ ^c † ונס אל־אחת

loquetur ac ,ciuitatis portæ oſtium ‡ ſtabitque ,iſtis ciuitatibus ex

מהערים האלה ועמד פתח שער העיר ודבר

cum recolligent & :ſua verba ipſius vrbis ſeniorum auribus in

באזני זקני העיר־ההיא את־דבריו ואספו אתו

.eis cum habitabit & ,locum ei dabuntque : ſe ad vrbem in

העירה אליהם ונתנו־לו ^d מקום וישב עמם ׃

concludent non & ,eum poſt ſanguinis redemptor fuerit inſecutus cùm Et

5 † וכי ירדף גאל הדם אחריו ולא־יסגרו

,ſuum proximum percuſſit ſcientia non in quia ;eius manu in homicidam

את־הרצח בידו כי בבלי־דעת הכה את־רעהו

.nudiuſtertius ‖ ,heri ab eum ipſe odio habens non &

ולא־שנא הוא לו מתמול שלשום ׃

cœtus facies ad ſe ſtare vſque ,ipſa ciuitate in habitabit Et

6 † וישב בעיר ההיא עד־עמדו לפני ^e העדה

:illis diebus in erit qui ,magnum ſacerdotem mori vſque ,iudicium ad

למשפט עד־מות הכהן הגדול אשר יהיה בימים ההם

,ſuam domũ ad & ,ſuam ciuitatẽ ad veniet & ,homicida reuertetur tunc

אז ישוב הרוצח ובא אל־עירו ואל־ביתו

.inde fugerat qua ciuitatem ad

אל־העיר אשר־נס משם ׃

,Sechem & ,Naphthali monte in Galil in Chedes * ſanctificauerunt Et

7 † ויקדשו את־קדש בגליל בהר נפתלי ואת־שכם

monte in (Chebron † ipſa) Chiriatharbah & ,Ephraim monte in

בהר אפרים ואת־קרית ארבע היא חברון בהר

dederunt orientem ad Iericho Iarden trans de Et .Iehudah

8 יהודה ׃ † ומעבר לירדן יריחו מזרחה נתנו את־

Ghilhad in Ramoth & ;Reuben extenſione de planitie in deſerto in Beſer

בצר במדבר במישר ^f ממטה ראובן ואת־ראמות בגלעד

.Menaſſeh extenſione de Baſan in Gholan & ,Ghad extenſione de

ממטה גד ואת־גלון בבשן ממטה מנשה ׃

peregrino & ,Iſrael filiis omnibus conuentionis * ciuitates fuerũt Iſtæ

9 † אלה היו ערי ^g המועדה לכל בני ישראל ^h ולגר

animam percutiens omnis illuc fugiendum ad ‡ ,eorum medio in peregrinanti

הגר בתוכם לנוס שמה כל־ ^i מכה־נפש

eum ſtare vſque ,ſanguinis redemptoris manu in moriatur non & ,ignorantia in

בשגגה ולא ימות ביד גאל הדם עד־עמדו

.cœtus facies ad

לפני העדה ׃

CAP. XXII. כא

,ſacerdotem Elhazar ad Leuitarum patrum capita acceſſerunt Et

1 ^a † ויגשו ראשי אבות ^b הלוים אל־אלעזר הכהן

filiorum extenſionum patrum capita ad & ,Nun filium Iehoſuah ad &

ואל־יהושע בן־נון ואל־ראשי אבות המטות לבני

,Chenahã terra in Siloh in eos ad ſunt Locutique .Iſrael

2 ישראל ׃ † וידברו אליהם בשלה בארץ כנען

ciuitates nobis dandum ad Moſeh manu in præcepit DOMINVS :dicendo

לאמר יהוה צוה ביד־משה לתת־לנו ערים

filij Dederũtque .noſtris animalib⁹ ‖ earũ ſuburbana & ,habitãdũ ad

3 ^c לשבת ומגרשיהן לבהמתנו ׃ † ויתנו בני־

vrbes ,DOMINI os ad ſua hæreditate de Leuitis Iſrael

ישראל ללוים מנחלתם אל־פי יהוה את־הערים

familias ad ſors exiit ‖ Et .earum ſuburbana & ,iſtas

4 האלה ואת־מגרשיהן ׃ † ויצא הגורל למשפחת

extenſione de Leuitis de ſacerdotis Aharon filiis fuitque ,Chohathitarũ

הקהתי ^d ויהי לבני אהרן הכהן מן־הלוים ממטה

ciuitates ,ſorte in Beniamin tribu de & ,Simhon extenſione de & ,Iehudah

יהודה וממטה השמעני וממטה בנימן בגורל ערים

reſiduis ,Chohath filiis Et .tredecim

5 שלש עשרה ׃ † ולבני קהת ^e הנותרים

tribu dimidia de & ,Dan tribu de & ,Ephraim extenſionis familiis de

ממשפחת מטה־אפרים וממטה־דן ^f ומחצי מטה

.decem ciuitates ,ſorte in Menaſſeh

מנשה בגורל ערים עשר ׃

extenſione de & ,Iſſachar extenſionis familiis de Gherſon filiis Et

6 † ולבני גרשון ממשפחת ^g מטה־יששכר וממטה־

Baſan in Menaſſeh tribu dimidia de & ,Naphthali extenſione de & ,Aſer

אשר וממטה נפתלי ומחצי מטה מנשה בבשן

.tredecim ciuitates ,ſorte in

בגורל ערים שלש עשרה ׃

,Ghad tribu de & ,Reuben extenſione de ſuas familias ad Merari Filiis

7 † לבני מררי למשפחתם ממטה ראובן וממטה־גד

.duodecim ciuitates ,Zebulun extenſione de &

וממטה זבולן ערים ^h שתים עשרה ׃

& ,has ciuitates Leuitis Iſrael filij Dederuntque

8 ^i † ויתנו בני־ישראל ^k ללוים את־הערים האלה ואת־

.ſorte in Moſeh manu in DOMINVS præcepit ſicuti ,earum ſuburbana

מגרשיהן כאשר צוה יהוה ביד־משה בגורל ׃

,Simhon filiorũ extenſione de & ,Iehudah filiorũ extenſione de dederũt Et

9 † ויתנו ממטה ^l בני יהודה וממטה בני שמעון

.nomine in eas vocabit quas ,has ciuitates

את הערים האלה אשר־יקרא אתהן בשם ׃

quoniã :Leui filiis de Chohathitarũ familiis de Aharon filiis fuit Et

10 † ויהי לבני אהרן ממשפחת הקהתי מבני לוי כי

.prima ſors erat eis

להם היה הגורל ראישנה ׃

ipſa) :Hanoch patris Arbah Chiriath eis Dederuntque

11 † ויתנו להם את־קרית ארבע אבי הענוק היא

.eius circuitus eius ſuburbana & ;Iehudah monte in (Chebron ‡

חברון בהר יהודה ואת־מגרשה סביבתיה ׃

Iephũneh filio Caleb dederũt ,eius atria & ,ciuitatis agrum Et

12 † ואת־שדה העיר ואת־חצריה נתנו לכלב בן־יפנה

dederunt ſacerdotis Aharon filiis Et .eius poſſeſſionem in

13 באחזתו ׃ † ולבני אהרן הכהן נתנו את־

,Libnah & ,eius ſuburbana & ,Chebron ,homicidæ retractionis ciuitatẽ

עיר מקלט הרצח את־חברון ואת־מגרשה ואת־לבנה

& ,eius ſuburbana & ,Iathir Et .eius ſuburbana &

14 ואת־מגרשה ׃ † ואת־יתר ואת־מגרשה ואת־

.eius ſuburbana & ,Eſthemoah

אשתמע ואת־מגרשה ׃

.eius ſuburbana & ,Debir & ,eius ſuburbana & ,Cholon Et

15 † ואת־חלן ואת־מגרשה ואת־דבר ואת־מגרשה ׃

,eius ſuburbana & ,Iuttah & ,eius ſuburbana & ,Hain Et

16 † ואת־עין ואת־מגרשה ואת־יטה ואת־מגרשה

duabus de nouem ciuitates ,eius ſuburbana & ,Bethſemes

את־בית שמש ואת־מגרשה ערים תשע מאת שני

.iſtis tribubus

השבטים האלה ׃

,Ghebah ,eius ſuburbana & ,Ghibhon ,Biniamin extenſione de Et

17 † וממטה בנימן את־גבעון ואת־מגרשה את־גבע

& ,eius ſuburbana & ,Hanathoth .eius ſuburbana &

18 ואת־מגרשה ׃ † את־ענתות ואת־מגרשה ואת־

.quatuor ciuitates ,eius ſuburbana & ,Halmon

עלמון ואת־מגרשה ערים ארבע ׃

40 residuis ,suas familias ad Merari filiis ciuitates Omnes
כָּל־הֶעָרִים לִבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם הַנּוֹתָרִים
duodecim ciuitates eorum fors fuit & ,Leuitarum familiis de
מִמִּשְׁפְּחוֹת הַלְוִיִּם וַיְהִי גּוֹרָלָם עָרִים שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה׃
ciuitates ,Israel filiorum apprehensionis medio in Leuitarū ciuitates Omnes

41 כֹּל עָרֵי הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ אֲחֻזַּת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל עָרִים
ciuitates Erunt .earum suburbana & ,octo & quadraginta

42 אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ תִּהְיֶינָה הֶעָרִים
ciuitatibus oībus sic ,eius circuitus eius expulsoria & ,ciuitas ciuitas istæ
הָאֵלֶּה עִיר עִיר וּמִגְרָשֶׁיהָ סְבִיבֹתֶיהָ כֵּן לְכָל־הֶעָרִים
terram omnem Israel ipsi DOMINVS dedit Et .istis

43 הָאֵלֶּה׃ וַיִּתֵּן יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
.ea in habitauerunt & ,ea possederūt & :eorū patribus dare iurauit quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָתֵת לַאֲבוֹתָם וַיִּרָשׁוּהָ וַיֵּשְׁבוּ בָהּ׃
iurauit qua oīa iuxta circuitu à eis DOMINVS requiem dedit Et

44 וַיָּנַח יְהוָה לָהֶם מִסָּבִיב כְּכֹל אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
omnibus ex eorum faciēs in vir stetit non & :eorum patribus
לַאֲבוֹתָם וְלֹא־עָמַד אִישׁ בִּפְנֵיהֶם מִכָּל־
.eorum manu in DOMINVS dedit eorum inimicos omnes :eorū inimicis
אֹיְבֵיהֶם אֵת כָּל־אֹיְבֵיהֶם נָתַן יְהוָה בְּיָדָם׃
est locut' quod bono verbo omni ex verbum cecidit Non

45 לֹא־נָפַל דָּבָר מִכֹּל הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר־דִּבֶּר
.venit omne ,Israel domum ad DOMINVS
יְהוָה אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הַכֹּל בָּא׃

Marginalia: filiorū per qui residui erant; שָׁנָה possessionis; Fuerunt הָיָה singulæ ciuitates,& suburbana earū p circuitum; נָתַן; in super quibus נוּחַ conspectu; בּוֹא

CAP. XXII.

1 extensionē dimidiā & ,Ghaditas & ,Reubenitas Iehosuah vocabit Tunc
אָז יִקְרָא יְהוֹשֻׁעַ לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי וְלַחֲצִי מַטֵּה
omnia custodistis Vos :eos ad Dixitque .Menasseh

2 מְנַשֶּׁה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אַתֶּם שְׁמַרְתֶּם אֵת כָּל־
mea voce in obediſtis & ,DOMINI seru' Moseh vobis præcepit quæ
אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה וַתִּשְׁמְעוּ בְקוֹלִי
reliquistis Non .vobis præcepi quæ cunctis in

3 לְכֹל אֲשֶׁר־צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃ לֹא־עֲזַבְתֶּם אֶת־
seruastis & :hanc diem ad vsque multis diebus iam vestros fratres
אֲחֵיכֶם זֶה יָמִים רַבִּים עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּשְׁמַרְתֶּם
.vestri Dei DOMINI præcepti custodiam
אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
,fratribus vestris vester Deus DOMINVS dedit requiē nunc Et

4 וְעַתָּה הֵנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לַאֲחֵיכֶם
,vestra tētoria ad vobis itote & ,respicite nunc & :eis est locut' quēadmodū
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם וְעַתָּה פְּנוּ וּלְכוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם
DOMINI seruus Moseh vobis dedit quam ,vestræ apprehensionis terram ad
אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד יְהוָה
faciendum ad valde custodite Tantum .Iarden transitu in

5 בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן׃ רַק שִׁמְרוּ מְאֹד לַעֲשׂוֹת אֶת־
seruus Moseh vobis præcepit quam legem & ,præceptum
הַמִּצְוָה וְאֶת־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם מֹשֶׁה עֶבֶד־
eundum ad & ,vestrum Deum DOMINVM diligendum ad DOMINI
יְהוָה לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָלֶכֶת
,eo in adhærendum ad & ,eius præcepta seruandum ad & ,eius viis omnibus in
בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו וּלְדָבְקָה־בוֹ
.vestra anima tota in & ,vestro corde toto in ei seruiendū ad &
וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃
:sua tentoria in abierunt & ;eos dimisit & ,Iehosuah eis Benedixitque

6 וַיְבָרְכֵם יְהוֹשֻׁעַ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אָהֳלֵיהֶם׃
ci' dimidio & :Basan in Moseh dedit Menasseh virgæ dimidiæ Et

7 וְלַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה נָתַן מֹשֶׁה בַּבָּשָׁן וּלְחֶצְיוֹ
cum etiam & : mare ad Iarden transitu à suis fratribus cum Iehosuah dedit
נָתַן יְהוֹשֻׁעַ עִם־אֲחֵיהֶם מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן יָמָּה וְגַם כִּי
.eis benedixit & ,suas aulas ad Iehosuah eos dimisit
שִׁלְּחָם יְהוֹשֻׁעַ אֶל־אָהֳלֵיהֶם וַיְבָרְכֵם׃
ad reuertimini multis substantiis In : dicendo ,eos ad dixit Et

8 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר בִּנְכָסִים רַבִּים שׁוּבוּ אֶל־
,ære in & ,auro in & ,argēto in* ,valde multa acquisitione in & ,vestra tentoria
אָהֳלֵיכֶם וּבְמִקְנֶה רַב־מְאֹד בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִנְחֹשֶׁת
vestrorū inimicorū spoliū partimini :valde multum vestibus in & ,ferro in &
וּבְבַרְזֶל וּבִשְׂלָמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד חִלְקוּ שְׁלַל־אֹיְבֵיכֶם
,Reuben filij abierunt & ,sunt reuersi Et .vestris fratribus cum

9 עִם־אֲחֵיכֶם׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן
,Siloh de Israel filiis à Menasseh virga dimidia & ,Ghad filij &
וּבְנֵי־גָד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁלֹה
terram ad Ghilhad terram ad eundum ad :Chenahan terra in * quæ
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ־כְּנָעַן לָלֶכֶת אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־אֶרֶץ
.Moseh manu in DOMINI os ad ,ea in apprehensi sunt qua ,suæ apprehensionis
אֲחֻזָּתָם אֲשֶׁר נֹאחֲזוּ־בָהּ עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

Marginalia: vocauit tribum חָצָה נָטָה; voci meæ; צוה; *fecit requiescere fratres vestros; *reuertimini, *prospicimini; tabernacula פָּנָה הָלַךְ possessionis; trans; vt faciatis; ירה; vt diligatis ambuletis; seruetis adhæreatis ei; seruiatis; tabernacula; tribui trans occidentem: נָעַר; dimitteret tabernacula sua, benediceret; Cum diuitiis tabernacula cū pecudibus *cum multis diuidite; שׁוּב tribus *est; vt irent הָלַךְ; possessionis in qua possessionē acceperant, iuxta sermonem Dñi p manū

19 ciuitates tredecim ,sacerdotum Aharon filiorū ciuitates Omnes
כָּל־עָרֵי בְנֵי־אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה עָרִים
Leuitarum Chehath filiorū familiis Et .earum suburbana &

20 וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ וּלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־קְהָת הַלְוִיִּם
extensione de eorum sortis ciuitates fuit & : Chehath filiis de residuorum
הַנּוֹתָרִים מִבְּנֵי קְהָת וַיְהִי עָרֵי גוֹרָלָם מִמַּטֵּה
homicidæ retractionis ciuitatem eis dederunt Et .Ephraim

21 אֶפְרָיִם׃ וַיִּתְּנוּ לָהֶם אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ
& ,Ghezer & ,Ephraim monte in eius suburbana & ,Sechem
אֶת־שְׁכֶם וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ בְּהַר אֶפְרָיִם וְאֶת־גֶּזֶר וְאֶת־
.eius suburbana & ,Chibsaim Et .eius suburbana

22 מִגְרָשֶׁהָ׃ וְאֶת־קִבְצַיִם וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־
.quatuor ciuitates ,eius suburbana & ,Bethchoron
בֵּית חוֹרֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
& ,eius suburbana & ,Eltheche ,Dan extensione de Et

23 וּמִמַּטֵּה־דָן אֶת־אֶלְתְּקֵא וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־
:eius suburbana & ,Aialon Et .eius suburbana & ,Gibbethon
גִּבְּתוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃ אֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ

24 quatuor ciuitates ,eius suburbana & ,Gathrimmon
אֶת־גַּת־רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
,eius suburbana & ,Tahnach ,Menasseh extensionis dimidio de Et

25 וּמִמַּחֲצִית מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת־תַּעְנַךְ וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
.duæ ciuitates ,eius suburbana & ,Ghathrimmon &
וְאֶת־גַּת־רִמּוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים שְׁתָּיִם׃
filiorum familiis ,earum suburbana & ,decem ciuitates Omnes

26 כָּל־עָרִים עֶשֶׂר וּמִגְרְשֵׁיהֶן לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־
קְהָת הַנּוֹתָרִים׃ וְלִבְנֵי גֵרְשׁוֹן מִמִּשְׁפְּחֹת
familiis de Gherson filiis Et .residuis Chehath
,homicidæ retractus ciuitatem ,Menasseh extensionis dimidio de ;Leuitarum

27 הַלְוִיִּם מֵחֲצִי מַטֵּה מְנַשֶּׁה אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ
& ,Beesterah & ,eius suburbana & ,Basan in Gholan
אֶת־גּוֹלָן בַּבָּשָׁן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־בְּעֶשְׁתְּרָה וְאֶת־
,Issachar extensione de Et .duæ ciuitates ,eius suburbana

28 מִגְרָשֶׁהָ עָרִים שְׁתָּיִם׃ וּמִמַּטֵּה יִשָּׂשכָר
.eius suburbana & ,Dabrath :eius suburbana & ,Chision
אֶת־קִשְׁיוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־דָּבְרַת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃
& ,Gannim Hen :eius suburbana & ,Iarmuth

29 אֶת־יַרְמוּת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־עֵין גַּנִּים וְאֶת־
.quatuor ciuitates ,eius suburbana
מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
.eius suburbana & ,Misal ,Aser extensione de Et

30 וּמִמַּטֵּה אָשֵׁר אֶת־מִשְׁאָל וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־
:eius suburbana & ,Chelcath ,eius suburbana & ,Habdon

31 עַבְדּוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃ אֶת־חֶלְקָת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
.quatuor ciuitates ,eius suburbana & ,Rechob &
וְאֶת־רְחֹב וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
Chedes ,homicidæ retractus ciuitatem Naphtali extensione de Et

32 וּמִמַּטֵּה נַפְתָּלִי אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־קֶדֶשׁ
,eius suburbana & ,Chamathdor & ;eius suburbana & ,Galil in
בַּגָּלִיל וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־חַמֹּת דֹּאר וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
.tres ciuitates ,eius suburbana & ,Chartan &
וְאֶת־קַרְתָּן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים שָׁלֹשׁ׃
,ciuitates tredecim ,suas familias ad Ghersunitarū ciuitates Omnes

33 כָּל־עָרֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה עִיר
Leuitarum Merari filiorum familiis Et .earum suburbana &

34 וּמִגְרְשֵׁיהֶן׃ וּלְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־מְרָרִי הַלְוִיִּם
:eius suburbana & ,Iochneham ,Zebulun extensione de residuorum
הַנּוֹתָרִים מֵאֵת מַטֵּה זְבוּלֻן אֶת־יָקְנְעָם וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
& ,Dimnah :eius suburbana & ,Cartah &
וְאֶת־קַרְתָּה וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃

35 אֶת־דִּמְנָה וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־
.quatuor ciuitates ,eius suburbana & ,Nahalal :eius suburbana
נַהֲלָל וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
,Iahasah & ,eius suburbana & ,Beser ,Reuben extensione de Et

36 וּמִמַּטֵּה רְאוּבֵן אֶת־בֶּצֶר וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־יַהְצָה
& :eius suburbana & ,Chedemoth .eius suburbana &

37 וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃ אֶת־קְדֵמוֹת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־
.quatuor ciuitates ,eius suburbana & ,Mephahath
מֵיפָעַת וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ עָרִים אַרְבַּע׃
Ramoth :homicidæ retractus ciuitatem ,Ghad tribu de Et

38 וּמִמַּטֵּה־גָד אֶת־עִיר מִקְלַט הָרֹצֵחַ אֶת־רָמֹת
.eius suburbana & ,Machanaim & :eius suburbana & ,Ghilhad in
בַּגִּלְעָד וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ וְאֶת־מַחֲנַיִם וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ׃
,eius suburbana & ,Iahazer :eius suburbana & ,Chesbon

39 אֶת־חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ אֶת־יַעְזֵר וְאֶת־מִגְרָשֶׁהָ
.quatuor ciuitates omnes
כָּל־עָרִים אַרְבַּע׃

Marginalia: qui residui erant fuerunt; tribu יָתַר נָטָה; refugij; tribu; dimidia tribu; dimidia tribu refugij; חָצָה; גּוֹל; tribu; שָׁנָה; tribu; נָטָה; tribu ciuitates refugij; per; tribu יָתַר; tribu; refugij

:Chenahan terra in quæ ;Iarden confinia ad venerunt Et
10 † ויבאו אל־גלילות הירדן אשר בארץ כנען
Menasseh tribus dimidia & ,Ghad filij & ,Reuben filij ædificauerunt &
ויבנו בני־ראובן ובני־גד וחצי שבט המנשה
.visum ad magnum altare ,Iarden super altare ibi
שם מזבח על־הירדן מזבח גדול למראה׃
filij ædificauerunt Ecce : dicere Israel filij audierunt Et
11 † וישמעו בני־ישראל לאמר הנה־בנו בני־
è altare Menasseh virga dimidia & ,Ghad filij & ,Reuben
ראובן ובני־גד וחצי שבט המנשה את־המזבח אל־
.Israel filiorum transitum ad ,Iarden confinia ad ,Chenahan terræ regione
מול ארץ כנען אל־גלילות הירדן אל־עבר בני ישראל׃
filiorum cœtus omnis coacti sunt & ,Israel filij audierunt Et
12 † וישמעו בני ישראל ויקהלו כל־עדת בני־
.pugnam ad eos super ascendendum ad ,Siloh * Israel
ישראל שלה לעלות עליהם לצבא׃
,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad Israel filij miserunt Et
13 † וישלחו בני־ישראל אל־בני־ראובן ואל־בני־גד
Pinechas ,Ghilhad terram ad ,Menasseh virgam dimidiam ad &
ואל־חצי שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד את־פינחס
prælatum ,eo cum prælatos decem Et .sacerdotis Elhasar filium
14 בן־אלעזר הכהן׃ † ועשרה נשיאים עמו נשיא
:Israel extensionibus omnibus*,patris domum ad vnum prælatum ,vnum
אחד נשיא אחד לבית אב לכל מטות ישראל
.Israel millibus in ipsi suorum patrum domus caput vir &
ואיש ראש בית־אבותם המה לאלפי ישראל׃
dimidiam ad & ,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad venerunt Et
15 † ויבאו אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי
:dicendo ,eis cum sunt locuti & :Ghilhad terram ad ,Menasseh tribum
שבט־מנשה אל־ארץ הגלעד וידברו אתם לאמר׃
,ista præuaricatio*Quæ :DOMINI cœtus omnis dixerunt Sic
16 † כה אמרו כל עדת יהוה מה־המעל הזה
post à * hodie reuertendum ad ,Israel Deum in estis præuaricati quam
אשר מעלתם באלהי ישראל לשוב היום מאחרי
hodie vos rebellandum ad ,altare vobis vos ædificando in ;DOMINVM
יהוה בבנותכם לכם מזבח למרדכם היום
qua ,Pehor peruersitas * nobis parum An ?DOMINVM in
17 ביהוה׃ † המעט־לנו את־עון פעור אשר
cœtu in plaga fuit & :hanc diem ad vsque ea ab mundati sumus non
לא־הטהרנו ממנו עד היום הזה ויהי הנגף בעדת
:DOMINVM post à * hodie auertimini vos Et ?DOMINI
18 יהוה׃ † ואתם תשבו היום מאחרי יהוה
totum in cras & ,DOMINVM in hodie rebellabitis vos ,erit &
והיה אתם תמרדו היום ביהוה ומחר אל־כל־
terra est immunda si quidem Et .ira feruescet Israel cœtum
19 עדת ישראל יקצף׃ † ואך אם־טמאה ארץ
,DOMINI possessionis terram ad vobis transite ,vestræ possessionis
אחזתכם עברו לכם אל־ארץ אחזת יהוה
,nostrū medio in apprehendimini & :DOMINI tabernaculū ibi habitans quo
אשר שכן־שם משכן יהוה והאחזו בתוכנו
vos ædificando in ,sitis rebelles ne nobis * & ,rebelletis ne DOMINVM in &
וביהוה אל־תמרדו ואתנו אל־תמרדו בבנתכם
.nostri Dei DOMINI altare præter ,altare vobis
לכם מזבח מבלעדי מזבח יהוה אלהינו׃
,anathemate in præuaricationē est præuaricatꝰ Zerah filiꝰ Hachā Nōne
20 † הלוא עכן בן־זרח מעל מעל בחרם
non vnus vir ipse & ?ira fuit Israel cœtum omnem super &
ועל־כל־עדת ישראל היה קצף והוא איש אחד לא
,Ghad filij & ,Reuben filij responderunt Et .sua peruersitate in obiit
21 גוע בעונו׃ † ויענו בני־ראובן ובני־גד
:Israel millium capita ad sunt locutique :Menasseh virga dimidia &
וחצי שבט המנשה וידברו את־ראשי אלפי ישראל׃
DOMINVS Deorum Deus‖,DOMINVS Deorum Deus‖
22 † אל אלהים יהוה אל אלהים יהוה
si & ,rebellione in si ,cognoscet ipse Israel & ,cognoscens ipse
הוא ידע וישראל הוא ידע אם־במרד ואם־
(.hac die nos serues ne) DOMINVM in præuaricatione in
במעל ביהוה אל־תושיענו היום הזה׃
,DOMINVM post à*reuertendum ad ,altare nobis ædificandum Ad
23 † לבנות לנו מזבח לשוב מאחרי יהוה
si & ,muneri ‖ & ,ascensionem‡illud super ascendere faciendum ad † si &
ואם־להעלות עליו עולה ומנחה ואם־
.requirat ipse DOMINVS ,pacificorum sacrificia illud super faciendum ad
לעשות עליו זבחי שלמים יהוה הוא יבקש׃
:dicendo ,hoc fecimus verbo à sollicitudine præ non si Et
24 † ואם־לא מדאגה מדבר עשינו את־זאת לאמר

limites qui erant / בוא / בנה / iuxta visu. / tribus / cōtra terram in confinibus in transitu / conuenerūt / יעד / *in vt ascenderet contra / עלה / tribum / principes principem per *ex tribubus / נטה / quisque erant / חצה / *est / יעד / contra vt auertamini *ne eatis cùm ædificaueritis vt rebelletis contra *est cū iniquitate / בנה עוה / *ne eatis / שוב / contra / irascetur. / in qua habitat possessiones accipite contra *à deficiatis ædificando / contra / tantū propter iniquitatem suam. / ענה / tribus principes / ‖ Fortis cognoscit, propter rebellionē egimus, propter præuaricationē Vt ædificaremus vt auerteremur / *ne iremus / ישע בנה / †ad immolādū ‡holocaustū ‖sacrificiū, / עלה / timore huius rei

,vobis Quid :dicendo ,nostris filiis vestri filij dicent Cras
מחר יאמרו בניכם לבנינו לאמר מה־לכם
?Israel Deo DOMINO &
וליהוה אלהי ישראל׃
filij vos inter & ,nos inter DOMINVS dedit terminum Et
25 † וגבול נתן־יהוה ביננו וביניכם בני־
:DOMINO in pars vobis* non :Iarden Ghad filij & ,Reuben
ראובן ובני־גד את־הירדן אין־לכם חלק ביהוה
.DOMINVM timendum non ad,nostros filios vestri filij facient cessare &
והשביתו בניכם את־בנינו לבלתי ירא את־יהוה׃
non ,altare ædificando ,nobis nunc Faciamus :diximus Et
26 † ונאמר נעשה־נא לנו לבנות את־המזבח לא
nos inter ipse testis Quia .sacrificio ‡ nec ascensioni
27 לעולה ולא לזבח׃ † כי עד הוא בינינו
seruitutem seruiendū ad ,nos post nostras generationes inter & ;vos inter &
וביניכם ובין דרותינו אחרינו לעבד את־עבדת
,nostris sacrificiis in & ,nostris ascensionibus in eius facies ad DOMINI
יהוה לפניו בעלותינו ובזבחינו
*Non ,nostris filiis cras vestri filij dicant non & :nostris pacificis in &
ובשלמינו ולא־יאמרו בניכם מחר לבנינו אין־
.DOMINO in pars vobis
לכם חלק ביהוה׃
,cras nostras gnationes ad &,nos ad dixerint cùm,erit Et:diximus Et
28 † ונאמר והיה כי־יאמרו אלינו ואל־דרתינו מחר
fecerunt quod DOMINI altaris exemplar Videte :dicemus &
ואמרנו ראו את־תבנית מזבח יהוה אשר־עשו
,nos inter ipsum † testis quia ,sacrificio‖nec ,ascensioni* non ,nostri patres
אבותינו לא לעולה ולא לזבח כי־עד הוא בינינו
rebellandum ad * ,nobis à ,nobis Absit .vos inter &
29 וביניכם׃ † חלילה לנו ממנו למרד
ædificādo DOMINVM post à * ,hodie reuertendum ad &,DOMINVM in
ביהוה ולשוב היום מאחרי יהוה לבנות
,nostri Dei DOMINI altare præter ,sacrificio & muneri ,ascensioni ‖ altare
מזבח לעלה למנחה ולזבח מלבד מזבח יהוה אלהינו
,sacerdos Pinechas audiuit Et‡ .eius tabernaculi facies ad quod
30 אשר לפני משכנו׃ † וישמע פינחס הכהן
,† secum qui Israel millium capita & ,cœtus prælati &
ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל אשר אתו את־
:Menasseh filij & ,Ghad filij & ,Reuben filij sunt locuti quæ verba
הדברים אשר דברו בני־ראובן ובני־גד ובני מנשה
Elhazar filius Pinechas Dixitque .eorum oculis in fuit bonum‖&
31 וייטב בעיניהם׃ † ויאמר פינחס בן־אלעזר
:Menasseh filios ad & ,Ghad filios ad & ,Reuben filios ad sacerdotis
הכהן אל־בני־ראובן ואל־בני־גד ואל־בני מנשה
non quòd ,DOMINVS ‖ nostri medio in quòd nouimus Hodie
היום ידענו כי־בתוכנו יהוה אשר לא־
eruistis tunc :istam præuaricationē DOMINVM in estis præuaricati
מעלתם ביהוה המעל הזה אז הצלתם
Pinechas est reuersus Et .DOMINI manu de Israel filios
32 את־בני ישראל מיד יהוה׃ † וישב פינחס
à & ,Reuben filiis à prælati & ,sacerdotis Elhazar filius
בן־אלעזר הכהן והנשיאים מאת בני־ראובן ומאת
:Israel filios ad Chenahan terram ad Ghilhad terra de ,Ghad filiis
בני־גד מארץ הגלעד אל־ארץ כנען אל־בני ישראל
.verbum eis retulerunt &
וישבו אותם דבר׃
benedixerunt & ,Israel filiorum oculis in verbum fuit bonum Et
33 † וייטב הדבר בעיני בני ישראל ויברכו
,exercitum ad eos super ascendendum ad ,dixerunt nō & ,Israel filij Deo
אלהים בני ישראל ולא אמרו לעלות עליהם לצבא
Ghad filij & ,Reuben filij quā ,terram corrumpendum ad
לשחת את־הארץ אשר בני־ראובן ובני־גד
Ghad filij & ,Reuben filij vocauerunt Et .ea in habitantes
34 ישבים בה׃ † ויקראו בני־ראובן ובני־גד
.Deus * DOMINVS quòd ,nos inter ipsum testis quia ,altare
למזבח כי־עד הוא בינתינו כי יהוה האלהים׃

CAP. XXIII. כג

DOMINVS dedit requiē postquam ,multis diebus à fuit Et
1 † ויהי מימים רבים אחרי אשר־הניח יהוה
venit ‡ ,senuit Iehosuah & ,circuitu à suis inimicis omnibus ab Israel
לישראל מכל־איביהם מסביב ויהושע זקן בא
,eius seniores ,Israel omnem Iehosuah Vocauitque .dies in
2 בימים׃ † ויקרא יהושע לכל־ישראל לזקניו
:eos ad dixitque ,eius præfectos & ,eius iudices & ,eius capita &
ולראשיו ולשפטיו ולשטריו ויאמר אלהם

בינינו / *est / vt nō timeāt / ירא / *pro holocausto *pro Sed vt sit testis / עוד / generationē nostram vt seruiamus coram eo holocaustis *est / si / דור / similitudinē / בנה / עשה / *pro holocausto, *pro oblatione, & pro / *fit / *vt rebellemꝰ vt auertamur *ne eamus / holocausto, pro oblatione, & pro est ante tabernaculum / ‖ Audierunt autem principes ‡erant, / יעד / placuit / fit / contra liberastis / נצל / שוב / principes / rem. / placuit res / vt ascenderet contra pugnam, vt disperderet in qua habitant. / est *est / עוד / post dies multos, requiescere fecit / היה נוח / in *& / duces principes

vidistis Vosque .dies in veni ,senui Ego

3 בֹּא רָאָה אֲנִי זָקַנְתִּי בָּאתִי בַּיָּמִים ׃ וְאַתֶּם רְאִיתֶם

gentibus omnibus vester Deus DOMINVS fecit quæ omnia

אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְכָל־הַגּוֹיִם

pugnans ipse vester Deus DOMINVS quia ,vestris faciebus à istis

הָאֵלֶּה מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם

residuas gentes vobis feci cadere ,Videte .vobis

4 לָכֶם ׃ רְאוּ הִפַּלְתִּי לָכֶם אֶת־הַגּוֹיִם הַנִּשְׁאָרִים

,gentes omnes & ,Iarden à ,vestris tribubus hæreditatem in istas

הָאֵלֶּה בְּנַחֲלָה לְשִׁבְטֵיכֶם מִן־הַיַּרְדֵּן וְכָל־הַגּוֹיִם

.Solis ingressu magnum mare & ,succidi quas

אֲשֶׁר הִכְרַתִּי וְהַיָּם הַגָּדוֹל מְבוֹא הַשָּׁמֶשׁ ׃

,vestris faciebus à eas propulsabit ipse ,vester Deus DOMINVS Et

5 וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא יֶהְדֳּפֵם מִפְּנֵיכֶם

quéadmodū ,earū terram possedistis & ,vestris faciebus à eas expulit &

וְהוֹרִישׁ אֹתָם מִלִּפְנֵיכֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־אַרְצָם כַּאֲשֶׁר

.vobis vester Deus DOMINVS est locutus

דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לָכֶם ׃

scriptum omne faciendum ad & custodiendū ad ,valde confortabimini Et

6 וַחֲזַקְתֶּם מְאֹד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַכָּתוּב

,sinistra & dextera ea ab recedendum non ad ,Mosch legis libro in

בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה לְבִלְתִּי סוּר־מִמֶּנּוּ יָמִין וּשְׂמֹאול ׃

,vobiscum illas residuas ,istas gentes in ingrediendū non Ad

7 לְבִלְתִּי־בוֹא בַּגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם

neque ,iuretis neque ,cōmemoretis non earum deorum nomine in &

וּבְשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם לֹא־תַזְכִּירוּ וְלֹא תַשְׁבִּיעוּ וְלֹא

.eis vos incuruetis neque ,eis seruiatis

תַעַבְדוּם וְלֹא תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם ׃

fecistis sicut ,adhærealis vestro Deo DOMINO in Quinimo

8 כִּי אִם־בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּדְבָּקוּ כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם

vestris faciebus à DOMINVS expulit Et .hanc diem ad vsque

9 עַד הַיּוֹם הַזֶּה ׃ וַיּוֹרֶשׁ יְהוָה מִפְּנֵיכֶם

vestris faciebus in vir stetit non vos & ,fortes & ,magnas gentes

גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצוּמִים וְאַתֶּם לֹא־עָמַד אִישׁ בִּפְנֵיכֶם

persequetur vnus ex vobis Vir .hanc diem ad vsque

10 עַד הַיּוֹם הַזֶּה ׃ אִישׁ־אֶחָד מִכֶּם יִרְדָּף־

sicut ,vobis pugnans ipse vester Deus DOMINVS quia ,mille

אָלֶף כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלְחָם לָכֶם כַּאֲשֶׁר

vestris animabus valde custodimini Et .vobis est locutus

11 דִּבֶּר לָכֶם ׃ וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם

.vestrum Deum DOMINVM diligendum ad

לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׃

gentium residuo in adhæseritis & ,fueritis auersi auertendo si Quia

12 כִּי אִם־שׁוֹב תָּשׁוּבוּ וּדְבַקְתֶּם בְּיֶתֶר הַגּוֹיִם

,eis in cōtraxeritis affinitatē & ,vobiscum istarum residuarum istarum

הָאֵלֶּה הַנִּשְׁאָרִים הָאֵלֶּה אִתְּכֶם וְהִתְחַתַּנְתֶּם בָּהֶם

Sciendo .vobis in & ,eis in fueritis ingressi &

13 וּבָאתֶם בָּהֶם וְהֵם בָּכֶם ׃ יָדוֹעַ תֵּדְעוּ

gentes expellendum ad vester Deus DOMINVS addet non quòd

כִּי לֹא יוֹסִיף יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְהוֹרִישׁ אֶת־הַגּוֹיִם

,offendiculū & ,laqueū in vobis erunt & :vestris faciebus à istas

הָאֵלֶּה מִלִּפְנֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ

donec ,vestris oculis in spinas in & ,vestris lateribus in flagellum in &

וּלְשֹׁטֵט בְּצִדֵּיכֶם וְלִצְנִנִים בְּעֵינֵיכֶם עַד

vobis dedit quam ,ista optima humo desuper vos disperdere

אֲבָדְכֶם מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם

hodie vadens ego ecce Et .vester Deus DOMINVS

14 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי הוֹלֵךְ הַיּוֹם

,vra anima tota in & ,vestro corde toto in scietis & terræ vniuersæ via in

בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וִידַעְתֶּם בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם

,optimis verbis omnibus ex vnum verbum cecidit non quòd

כִּי לֹא־נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכֹּל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים

venerunt omnia :vos super vester Deus DOMINVS est locutus quæ

אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲלֵיכֶם הַכֹּל בָּאוּ

.vnum verbum eis ex cecidit non ,vobis

לָכֶם לֹא־נָפַל מִמֶּנּוּ דָּבָר אֶחָד ׃

quod ,bonum verbum omne vos super venit sicuti ,erit Et

15 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־בָּא עֲלֵיכֶם כָּל־הַדָּבָר הַטּוֹב אֲשֶׁר

DOMINVS adducet sic ,vos ad vester Deus DOMINVS est locut

דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲלֵיכֶם כֵּן יָבִיא יְהוָה

vos eum disperdere vsque ,malum verbum omne vos super

עֲלֵיכֶם אֵת כָּל־הַדָּבָר הָרָע עַד־הַשְׁמִידוֹ אוֹתְכֶם

DOMINVS vobis dedit quam ,ista optima humo desuper

מֵעַל הָאֲדָמָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם יְהוָה

,vestri Dei DOMINI pactum vos transgrediendo In .vester Deus

16 אֱלֹהֵיכֶם ׃ בְּעָבְרְכֶם אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

Margin: d בּוֹא; pugnauit in conspectu vestro; e pro נֹפֵל; feci disperdere, vsque ad ab occasu; propulsauit facie vestra, facie vestra; יָרַשׁ; cōfortamini vt custodiatis, & faciatis quod est עָשָׂה יָרֵה; & non recedatis ad dexteram & ad sinistram; Vt nō ingrediamini inter quæ remanent nomen Dei earum; שָׁמַם; Sed; facie vestra; fortes, quisquam cōspectu vestro; pugnat pro; custodite propter animas vestras, vt diligatis; residuis gentibus istis residuis istis; cum cū vobiscum scitote; vt expellat facie vestra: sed laqueus, פּוּחַ יָקֹשׁ spinæ שׁוֹט צָנַן; disperdat è terra; vado; per viam cognoscetis; בּוֹא; donec disperdat; רוּעַ è terra; Cùm transgressi fueritis.

,alienis diis seruieritis & ,ambulaueritis & ;vobis præcepit quod

אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

,vos in DOMINI nasus irascetur & ,eis vos incuruaueritis &

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם

.vobis dedit quam ,optima terra desuper citò peribitis &

וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם ׃

CAP. XXIIII. כד

;Sechem in Israel tribus omnes Iehosuah collegit Et

1 וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת־כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה

,eius iudices ad & ,eius capita ad & ,Israel seniores ad vocauitque

וַיִּקְרָא לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְרָאשָׁיו וּלְשֹׁפְטָיו

.Dei facies ad steteruntque ,eius præfectos ad &

וּלְשֹׁטְרָיו וַיִּתְיַצְּבוּ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים ׃

DOMINVS dixit Sic :populum omnem ad Iehosuah Dixitque

2 וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל־כָּל־הָעָם כֹּה־אָמַר יְהוָה

,seculo à vestri patres habitauerunt fluminis transitu In :Israel Deus

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם

.alienis diis seruieruntque ;Nachor pater & ,Abrahā pater Terach

תֶּרַח אֲבִי אַבְרָהָם וַאֲבִי נָחוֹר וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים ׃

,fluminis transitu à ,Abraham vestrum patrem cepi Et

3 וָאֶקַּח אֶת־אֲבִיכֶם אֶת־אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר

,eius semē multiplicaui & ;Chenahā terrā oēm in eum feci ambulare &

וָאוֹלֵךְ אוֹתוֹ בְּכָל־אֶרֶץ כְּנָעַן וָאַרְבֶּה אֶת־זַרְעוֹ

,Iahacob Ischac ipsi dedi Et .Ischac ei dedi &

4 וָאֶתֶּן־לוֹ אֶת־יִצְחָק ׃ וָאֶתֵּן לְיִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב

possidendum ad ,Sehir montem Hesau ipsi dedi & ;Hesau &

וְאֶת־עֵשָׂו וָאֶתֵּן לְעֵשָׂו אֶת־הַר שֵׂעִיר לָרֶשֶׁת

.Aegyptum descenderunt eius filij & Iahachob :eum

אוֹתוֹ וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם ׃

,Aegyptum percussi & ;Aharon & ,Mosch Misique

5 וָאֶשְׁלַח אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וָאֶגֹּף אֶת־מִצְרַיִם

.vos eduxi postea & ,eius interiore in feci quemadmodū

כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ וְאַחַר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם ׃

:mare ad venistis & ;Aegypto ex vestros patres eduxi Et

6 וָאוֹצִיא אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַתָּבֹאוּ הַיָּמָּה

,equitibus in & ,curru in vestros patres post Aegyptij sunt persecuti &

וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵי אֲבוֹתֵיכֶם בְּרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים

posuit & ,DOMINVM ad clamauerunt Et .Suph mare ad

7 יַם־סוּף ׃ וַיִּצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׂם

eum super adduxit & ,Aegyptios inter & ,vos inter caliginem

מַאֲפֵל בֵּינֵיכֶם וּבֵין הַמִּצְרִים וַיָּבֵא עָלָיו אֶת־

feci quæ vestri oculi viderunt & :eum operuit & ,mare

הַיָּם וַיְכַסֵּהוּ וַתִּרְאֶינָה עֵינֵיכֶם אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי

.multis diebus deserto in habitastis & ;Aegypto in

בְּמִצְרָיִם וַתֵּשְׁבוּ בַמִּדְבָּר יָמִים רַבִּים ׃

transitu in habitantis Emoræi terram ad vos adduxi Et

8 וָאָבִא אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בְּעֵבֶר

possedistis & ,vra manu in eos dedi & ;vobiscum pugnaueruntq; ;Iardē

הַיַּרְדֵּן וַיִּלָּחֲמוּ אִתְּכֶם וָאֶתֵּן אוֹתָם בְּיֶדְכֶם וַתִּירְשׁוּ

.vestris faciebus à eos deleui & ,eorum terram

אֶת־אַרְצָם וָאַשְׁמִידֵם מִפְּנֵיכֶם ׃

pugnauit & ,Moab rex Sippor filius Balac surrexit Et

9 וַיָּקָם בָּלָק בֶּן־צִפּוֹר מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֶם

maledicēdum ad ,Behor filium Bilham ad vocauit & misitque :Israel in

בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח וַיִּקְרָא לְבִלְעָם בֶּן־בְּעוֹר לְקַלֵּל

bndicēdo bndixit & ,Bilhā ad audire nolui Et .vobis

10 אֶתְכֶם ׃ וְלֹא אָבִיתִי לִשְׁמֹעַ לְבִלְעָם וַיְבָרֶךְ בָּרוֹךְ

.eius manu è vos erui & vobis

אֶתְכֶם וָאַצִּל אֶתְכֶם מִיָּדוֹ ׃

pugnauerunt & :Iericho ad venistis & ,Iarden transistis Et

11 וַתַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַתָּבֹאוּ אֶל־יְרִיחוֹ וַיִּלָּחֲמוּ

,Chenahanæus & ,Perizæus & ,Emoræus ,Iericho domini vos in

בָכֶם בַּעֲלֵי־יְרִיחוֹ הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי

dedique ;Iebuzæus & ,Chiuuæus ,Ghirghazæus & ,Chittæus &

וְהַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי וָאֶתֵּן

,crabronem vestras facies ad misi Et .vestra manu in eos

12 אוֹתָם בְּיֶדְכֶם ׃ וָאֶשְׁלַח לִפְנֵיכֶם אֶת־הַצִּרְעָה

non ,Emoræi reges duos ,vestris faciebus à eos expulit &

וַתְּגָרֶשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי לֹא

non qua terram vobis Dedique .tuo arcu in neque ,tuo gladio in

13 בְחַרְבְּךָ וְלֹא בְקַשְׁתֶּךָ ׃ וָאֶתֵּן לָכֶם אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־

vineas :eis in habitastis & ,ædificastis non quas vrbes & ,ea in laborasti

יָגַעְתָּ בָּהּ וְעָרִים אֲשֶׁר לֹא־בְנִיתֶם וַתֵּשְׁבוּ בָּהֶם כְּרָמִים

.comedentes vos plantastis non quæ oliueta &

וְזֵיתִים אֲשֶׁר לֹא־נְטַעְתֶּם אַתֶּם אֹכְלִים ׃

Margin: furor contra שָׁחָה; Congregauit; duces; coram Deo.; Trans flumē; tuli è loco qui est trans flumē; לָקַח הָלַךְ רָבָה; tradidique vt possideret יָרַשׁ; נָגַף medio; עָשָׂה יָצָא; cum curribus; שׂוּם Aegyptum; כָּסָה רָאָה solitudine; יָשַׁב trans; tradidi; facie vestra.; קוּם vt malediceret; sed אָבָה liberaui נָצַל; contra viri; tradidique; ante vos; facie vestra; שָׁנָה in qua nō laborastis, בָּנָה יָשַׁב; comeditis.

,perfectione in ei seruite & ,DOMINVM timere nunc Et

14 † ועתה יראו את־יהוה ועבדו אתו בתמים

vestri patres seruierunt quibus ,deos remouete & ;veritate in &

ובאמת והסירו את־אלהים אשר עבדו אבותיכם

.DOMINO seruite & ,Aegypto in & ,fluminis transitu in

בעבר הנהר ובמצרים ועבדו את־יהוה׃

eligite ;DOMINO seruire vestris oculis in ‡ malum si Et

15 † ואם רע בעיניכם לעבד את־יהוה בחרו

quibus ;Deos siue ,seruiatis cui hodie vobis

לכם היום את־מי תעבדון אם את־אלהים אשר־

deos siue ,fluminis transitu in * qui ,vestri patres seruierunt

עבדו אבותיכם אשר בעבר הנהר ואם את־אלהי

,mea dom⁹ & ,ego & :eorum terra in habitantes vos quorum ,Emoræi

האמרי אשר אתם ישבים בארצם ואנכי וביתי

.DOMINO seruiemus

נעבד את־יהוה׃

derelinquendo à nobis Absit :dixit & ,populus respondit Et

16 † ויען העם ויאמר חלילה לנו מעזב את־

.alienis diis seruiendo ,DOMINVM

יהוה לעבד אלהים אחרים׃

& ,nos faciens ascendere ipse ,noster Deus DOMINVS Quoniã

17 † כי יהוה אלהינו הוא המעלה אתנו ואת־

fecit qui & ,seruorum domo è Aegypti terra è nostros patres

אבתינו מארץ מצרים מבית עבדים ואשר עשה

omni in nos custodiuit & ,ista magna signa nostris oculis in

לעינינו את־האתות הגדלות האלה וישמרנו בכל־

transiuimus quorum ,populis omnibus in & ,ea in ambulauimus qua ,via

הדרך אשר הלכנו בה ובכל העמים אשר עברנו

,populos omnes DOMINVS Expulitque .eorum interiori in

בקרבם׃ 18 † ויגרש יהוה את־כל־העמים

seruiemus nos etiam :nostris faciebus à terræ habitatorem Emoræum &

ואת־האמרי ישב הארץ מפנינו גם־אנחנו נעבד

.noster Deus ‡ ipse quia ,DOMINO

את־יהוה כי־הוא אלהינו׃

,DOMINO seruire poteritis Non :populũ ad Iehosuah Dixitque

19 † ויאמר יהושע אל־העם לא תוכלו לעבד את־יהוה

parcet non :ipse æmulator Deus ,ipse sancti Deus quia

כי־אלהים קדשים הוא אל־קנוא הוא לא־ישא

.vestris peccatis atque ,vestro sceleri

לפשעכם ולחטאותיכם׃

,alienigenæ diis seruieritis & ,DOMINVM dereliqueritis Cùm

20 † כי תעזבו את־יהוה ועבדתם אלהי נכר

postquam ,vos consumet & ,vobis malefaciet & ,se conuertet &

ושב והרע לכם וכלה אתכם אחרי אשר־

:Iehosuah ad populus Dixitque .vobis benefecerit

היטיב לכם׃ 21 † ויאמר העם אל־יהושע

.seruiemus DOMINO quia ;Nequaquam

לא כי את־יהוה נעבד׃

quia ,vos in vos Testes :populum ad Iehosuah Dixitque

22 † ויאמר יהושע אל־העם עדים אתם בכם כי־

:dixerunt Et .ei seruiendum ad DOMINVM vobis elegistis vos

אתם בחרתם לכם את־יהוה לעבד אותו ויאמרו

.Testes

עדים׃

[r] ירא
[s] אמן trãs flumen;
* est
[t] רוע
*fuerunt trãs flumen, מעבר ק in quorũ habitatis terra;
vt derelinquamus
[v] ענה
fecit
[x] אות per quam per quorum transiuimus medium.
facie nostra,
‡ est
sanctus est, est:
[y] נשא vestris scele-ribus
Si dimiseritis deo alieno,
[z] שוב
[a] יטב sed
estis contra
[b] עוד vt seruiatis

:vestro interiori in * qui alienigenæ deos remouete nunc Et

23 † ועתה הסירו את־אלהי הנכר אשר בקרבכם

.Israel Deum DOMINVM ad vestrum cor inclinate &

והטו את־לבבכם אל־יהוה אלהי ישראל׃

nostro Deo DOMINO :Iehosuah ad populus Dixeruntque

24 † ויאמרו העם אל־יהושע את־יהוה אלהינו

.audiemus eius voce in & ,seruiemus

נעבד ובקולו נשמע׃

proposuit & ;illa die in populo ‡ fœdus Iehosuah excidit Et

25 † ויכרת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם

.Sechem in iudicium & ,statutum ei

לו חק ומשפט בשכם׃

legis libro in ista verba Iehosuah Scripsitque

26 † ויכתב יהושע את־הדברים האלה בספר תורת

subter ibi eum statuit & ,magnum lapidem cepit & ,Dei

אלהים ויקח אבן גדולה ויקימה שם תחת

.DOMINI sanctuario in ‡ quæ ,quercum

האלה אשר במקדש יהוה׃

iste lapis Ecce :populum omnem ad Iehosuah Dixitque

27 † ויאמר יהושע אל־כל־העם הנה האבן הזאת

dicta omnia audiuit ipse quia ,testimonium in vobis in erit

תהיה־בנו לעדה כי־היא שמעה את כל־אמרי

forte ne ,testimoniũ in vos in erit & :nobiscũ est locutus quæ ,DOMINI

יהוה אשר דבר עמנו והיתה בכם לעדה פן־

populum Iehosuah Dimisitque .vestrum Deum in negetis

תכחשון באלהיכם׃ 28 † וישלח יהושע את־העם

,hæc verba post fuit Et .suam hæreditatem in virum

איש לנחלתו׃ 29 † ויהי אחרי הדברים האלה

centum filius ,DOMINI seruus ,Nun filius Iehosuah est mortuus &

וימת יהושע בן־נון עבד יהוה בן־מאה

,eius hereditatis termino in eum Sepelieruntq; .annorum decem &

ועשר שנים׃ 30 † ויקברו אתו בגבול נחלתו

montis aquilone ab ,Ephraim monte in ‡ quæ ,Timnathserach in

בתמנת־סרח אשר בהר־אפרים מצפון להר־

diebus oĩbus DOMINO Israel Seruiuitque .Ghahas

געש׃ 31 † ויעבד ישראל את־יהוה כל ימי

post dies prolongauerunt qui ,seniorũ diebus omnibus & ;Iehosuah

יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי

quod ,DOMINI opus omne cognouerunt qui & ,Iehosuah

יהושע ואשר ידעו את כל־מעשה יהוה אשר

.Israel ipsi fecerat

עשה לישראל׃

Israel filij fecerunt ascendere quæ ,Ioseph ossa Et

32 † ואת־עצמות יוסף אשר־העלו בני־ישראל

acquisierat quam ,agri parte in Sechem in sepelierũt ,Aegypto ex

ממצרים קברו בשכם בחלקת השדה אשר קנה

;agnellis centum in ,Sechem patris Chamor filiis à Iahacob

יעקב מאת בני־חמור אבי־שכם במאה קשיטה

filius Elhazar Et .hæreditatem in Ioseph filiis fuerunt &

33 † ויהיו לבני־יוסף לנחלה׃ † ואלעזר בן־

,eius filij Pinechas Gibhath in eum sepelierunt & :est mortuus Aharon

אהרן מת ויקברו אתו בגבעת פינחס בנו

.Ephraim monte in ei fuit datus qui

אשר נתן־לו בהר אפרים׃

alienos sunt medio vestri,
[c] סור [d] נטה
voci obediemus
percussit ‡ cum
[e] שום præceptum;
[f] ירה
tulit
[g] לקח [h] קום
‡ erat
eloquia
contra
contra
quemlibet
[i] מות
‡ est
[k] עלה
nummis;
[l] היה colle
[m] מות

נשלם ספר יהושע

Finis libri Iehosuah.

LIBER IVDICVM;

HEBRAICE SOPHTIM.

CAP. I. א

interrogauerũt &, Iehoſuah mori poſt fuit Et
1 ויהי אחרי מות יהושע וישאלו
Quis :dicendo ,DOMINO in Iſrael filij
בני ישראל ביהוה לאמר מי
principio in Chenahanæum ad nobis aſcendet
יעלה לנו אל הכנעני בתחלה
?eum in pugnandum ad
להלחם בו׃
terram dedi Ecce .aſcẽdet Iehudah :DOMINVS dixit Et
2 ויאמר יהוה יהודה יעלה הנה נתתי את הארץ
:ſuum fratrem Simhon ad Iehudah Dixitque .eius manu in
3 בידו׃ ויאמר יהודה לשמעון אחיו
: Chenahanæum in pugnabimus & ,meam ſortem in mecum Aſcende
עלה אתי בגורלי ונלחמה בכנעני
.Simhon eo cum iuit & .tuam ſortem in tecum ego etiam ibo &
והלכתי גם אני אתך בגורלך וילך אתו שמעון׃
Perizæũ & ,Chenahanæũ DOMINVS dedit & ;Iehudah Aſcenditque
4 ויעל יהודה ויתן יהוה את הכנעני והפרזי
.virorum millia decem ,Bezec in eos percuſſerunt & :eorum manu in
בידם ויכום בבזק עשרת אלפים איש׃
pcuſſerũt & ,eũ in pugnauerũt &,Bezec in Adonibezec* inuenerunt Et
5 וימצאו את אדני בזק בבזק וילחמו בו ויכו
,Adonibezec* Fugitque .Perizæum & ,Chenahanæum
6 את הכנעני ואת הפרזי׃ וינס אדני בזק
pollices abſciderunt & ,eũ apprehenderunt & ,eũ poſt ſunt perſecuti &
וירדפו אחריו ויאחזו אתו ויקצצו את בהנות
Septuaginta :Adonibezec† Dixitque .eius pedum & ,eius manuũ
7 ידיו ורגליו׃ ויאמר אדני בזק שבעים
colligentes fuerunt ,abſciſſis eorum pedũ & ,eorũ manuũ pollicibus ,reges
מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים היו מלקטים
.Deus mihi rependit ſic ,feci Sicut :mea menſa ſub
תחת שלחני כאשר עשיתי כן שלם לי אלהים
.ibi eſt mortuus & ,Ieruſalaim ‡ eum adduxerunt &
ויביאהו ירושלם וימת שם׃
,eam ceperunt & ,Ieruſalaim in Iehudah filij Pugnaueruntque
8 וילחמו בני יהודה בירושלם וילכדו אותה
.ignem in miſerunt ciuitatem & ,gladij os ad eam percuſſerunt &
ויכוה לפי חרב ואת העיר שלחו באש׃
,Chenahanæũ in pugnandum ad Iehudah filij deſcenderunt poſtea Et
9 ואחר ירדו בני יהודה להלחם בכנעני
.planiciem & ,meridiem & ,montem habitantem
יושב ההר והנגב והשפלה׃
nomen &):Chebron in habitantem Chenahanæũ ad Iehudah iuit Et
10 וילך יהודה אל הכנעני היושב בחברון ושם
,Achiman & ,Seſai percuſſerũt & (Chiriatharbah facies ad Chebron
חברון לפנים קרית ארבע ויכו את ששי ואת אחימן
nomẽ &):Debir habitatores ad inde iuit Et .Talmai &
11 ואת תלמי׃ וילך משם אל יושבי דביר ושם
Qui :Caleb Dixitque (.Chiriathſepher † antea Debir
12 דביר לפנים קרית ספר׃ ויאמר כלב אשר
Hachſah ei dabo & ,eã ceperit & ,Chiriathſepher percuſſerit
יכה את קרית ספר ולכדה ונתתי לו את עכסה
fratris Chenaz filius Hothniel eam cepit Et .vxorem in meã filiam
13 בתי לאשה׃ וילכדה עתניאל בן קנז אחי
.vxorem in ſuam filiam Hachſah ei deditque :eo ab minor* ,Caleb
כלב הקטן ממנו ויתן לו את עכסה בתו לאשה׃
ſuo patre à petendum ad eum incitauit & ,ipſam veniendo in ,fuit Et
14 ויהי בבואה ותסיתהו לשאול מאת אביה
?tibi ‡ Quid :Caleb ei dixitque :aſino deſuper ſe defixit Et .agrum
השדה ותצנח מעל החמור ויאמר לה כלב מה לך׃
,mihi dediſti meridiei terrã quia ;bñdictionẽ mihi Da :ei Dixitque
15 ותאמר לו הבה לי ברכה כי ארץ הנגב נתתני
ſcaturigines Caleb ei dedit & :aquarum ſcaturigines mihi dabis &
ונתתה לי גלת מים ויתן לה כלב את גלת

mortem [a] היה Dominum, / [b] חלל cum eo? / contra / perrexit / tradidit / [c] עלה / [d] נכה / ‡dominũ Bezec cum eo, / *domin⁹ Bezec / [e] נוס / †domin⁹ Bezec / colligebant / reddidit / [f] עשה / ‡ in / [g] בוא [h] מות / contra / acie / contra / in monte, in meridie, in planicie. / perrexit qui habitabat antea fuit / perrexit / †fuit ciuitas literarum. / [i] פנה / [k] נכה / [l] בנה / *qui erat / cũm pergeret ipſa, & inſtigauit vt peteret / deſcendit de / ‡ eſt / [m] היה [n] יהב / aridam / da fontes / [o] גלל

ſoceri Cheni filij Et .inferioris partis ſcaturigines & ,partis ſuperioris
16 עלית ואת גלת תחתית׃ ובני קיני חתן
deſertum *Iehudah filijs cum Palmarum ciuitate deaſcenderunt Moſeh
משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר
.populo cum habitauit & ,iuit & :Harad meridie in ‡quod ,Iehudah
יהודה אשר בנגב ערד וילך וישב את העם׃
percuſſerunt & ,ſuo fratre Simhon cum Iehudah iuit Et
17 וילך יהודה את שמעון אחיו ויכו את
nomen vocauit & :eam interfecerũt & :Sephath habitatorẽ Chenahanæũ
הכנעני יושב צפת ויחרימו אותה ויקרא את שם
& ,Hazzah Iehudah Cepitque .Chormah ‡ ciuitatis
18 העיר חרמה׃ וילכד יהודה את עזה ואת
& ,Hechron & ,eius terminum & ,Aſchelon & ,eius terminum
גבולה ואת אשקלון ואת גבולה ואת עקרון ואת
poſſedit & ;Iehudah cum DOMINVS Fuitque .eius terminũ
19 גבולה׃ ויהי יהוה את יהודה וירש
currus quia ,vallis habitatores expellendum ad ‡ non quia :montem
את ההר כי לא להוריש את ישבי העמק כי רכב
ſicut ,Chebron Caleb ipſi Dederuntque .eis † ferrei
20 ברזל להם׃ ויתנו לכלב את חברון כאשר
.Hanac filios tres inde expulit & :Moſeh eſt locutus
דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק׃
filij expulerunt non Ieruſalaim habitatorem Iebuzæum Et
21 ואת היבוסי ישב ירושלם לא הורישו בני
ad vſq; Ieruſalaim in Biniamin filiis cum Iebuſçus habitauit &:Biniamin
בנימן וישב היבוסי את בני בנימן בירושלם עד
.ipſi etiam ,Ioſeph domus aſcenderunt Et .hanc diem
22 היום הזה׃ ויעלו בית יוסף גם הם
domus fecerunt explorari Et .eis cum * DOMINVS & ,Bethel ‡
23 בית אל ויהוה עמם׃ ויתירו בית
(.Luz antea ‡ vrbis nomen &) : Bethel in ,Ioſeph
יוסף בבית אל ושם העיר לפנים לוז׃
:ei dixerũtque ,vrbe ex egredientem virum cuſtodes viderunt Et
24 ויראו השמרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו
.miſericordiã tecum faciemus & ,vrbis introitum quæſo nobis Oſtende
הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד׃
os ad vrbem percuſſeruntque ,vrbis introitum eis oſtendit Et
25 ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי
.dimiſerunt eius familiam omnem & ,virum & :gladij
חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו׃
vocauit & ,vrbẽ ædificauit & :Chitthim terram ‡ vir iuit Et
26 וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא
.hanc diem ad vſque eius nomen ‡ hoc ;Luz eius nomen
שמה לוז הוא שמה עד היום הזה׃
& ,eius filias & ,Bethſean Menaſſeh expulit non Et
27 ולא הוריש מנשה את בית שאן ואת בנותיה ואת
& ,eius filias & ,Dor habitatores & ,eius filias & ,Tahanach
תענך ואת בנתיה ואת יושב דור ואת בנותיה ואת
& ,Meghiddo habitatores & ,eius filias & ,Ibleham habitatores
יושבי יבלעם ואת בנתיה ואת יושבי מגדו ואת
.ipſa terra in habitare Chenahanæus voluitque ;eius filias
בנותיה ויואל הכנעני לשבת בארץ הזאת׃
:tributum ad Chenahanæũ poſuit & ,Iſrael eſſet roboratus cũ ,fuit Et
28 ויהי כי חזק ישראל וישם את הכנעני למס
expulit non Ephraim Et .eum expulit non expellendo ſed
29 והוריש לא הורישו׃ ואפרים לא הוריש את
ei⁹ interiore in Chenahanæ⁹ habitauit ſed ,Ghazer in habitãtẽ Chenahanæũ
הכנעני היושב בגזר וישב הכנעני בקרבו
& ,Chitron habitatores expulit non Zebulun .Ghazer in
30 בגזר׃ זבולן לא הוריש את יושבי קטרון ואת
fueruntq; ,ei⁹ interiore in Chenahanæus habitauit ſed ,Nahalol habitatores
יושבי נהלל וישב הכנעני בקרבו ויהיו
& ,Hacho habitatores expulit non Aſer .tributum in
31 למס׃ אשר לא הוריש את יושבי עכו ואת
& ,Chelbah & ,Achzib & ,Achlab & ,Sidon habitatores
יושבי צידון ואת אחלב ואת אכזיב ואת חלבה ואת

Fontes ſuperiores, & fontes inferiores. / [p] עלה *in ‡ eſt perrexit, / eos: / ‡anathema. / ‡ erat expellere / [q] ירש † erant / [r] עלה ‡in *fuit / [s] תור ‡fuit / [t] ראה / acie / [v] נכה / perrexit ‡ in / [x] בנה ‡ eſt / oppida / [y] ירש / oppida / יושבי / oppida / oppida cœpitque / [z] יאל / tributarium: / [a] היה [b] שום / medio / medio / tributarij. / [c] מסס / [d] ירש

Chenahanæi *interiore* in Aſer habitauit Et .Rechob & ,Aphic

32 אפיק ואת־רחב : † וישב האשרי בקרב הכנעני

expulit non Naphthali .eum expulit non quia ,terræ *habitatorum*

33 יושבי הארץ כי לא הורישו : † נפתלי לא־הוריש

habitauit ſed :Bethhanath habitatores & ,Bethſemes habitatores

את־ישבי בית־שמש ואת־ישבי בית־ענת וישב

,Bethſemes habitatores & : terræ habitatorum *Chenahanæi interiori in*

בקרב הכנעני ישבי הארץ וישבי בית־שמש

Emoræus oppreſſerunt Et .*tributum in* eis erant Bethhanath &

34 ובית ענת היו להם למס : † וילחצו האמרי

.vallem *in deſcendere eis dederat* non quia ;montem ad Dan filios

את־בני־דן ההרה כי־לא נתנו [c] לרדת לעמק :

,Aialon in Cheres monte in habitare Emoræus Cœpitque

35 † [f] ויואל האמרי [g] לשבת בהר־חרס באילון

.tributũ in fuerũt &,Ioſeph domus manus eſt aggrauata &:Sahalbim in &

ובשעלבים ותכבד יד בית־יוסף [h] ויהיו למס :

.ſupra & ,petra à ,ſcorpionum aſcenſu ab † Emoræi terminus Et

36 † וגבול האמרי ממעלה עקרבים מהסלע ומעלה :

medio | habitatoris | medio Chenahançorum | tributarij, cõpulerunt Emoræi | permiſerat eis vt deſcẽderet | [c] ירד | [f] יאל [g] ישב | [h] היה | ‡ erat

CAP. II. ב

,Bochim [ǁ] ad Ghilgal de DOMINI angelus aſcendit Et

1 † [a] ויעל מלאך יהוה מן־הגלגל אל־[b] הבכים

in vos introduxi & ,Aegypto ex vos feci Aſcendere :dixit &

ויאמר אעלה אתכם ממצרים [c] ואביא אתכם אל־

faciam irritum Non : dixi & ; veſtris patribus iuraui quam ‡ , terram

הארץ אשר נשבעתי לאבתיכם ואמר לא־[d] אפר

excidetis non vos Et .*ſeculum* in vobiſcum meum pactum

2 בריתי אתכם לעולם : † ואתם לא־תכרתו

non & :diruetis eorum altaria :huius terræ habitatoribus † pactum

ברית ליושבי הארץ הזאת מזבחותיהם [e] תתצון ולא־

: dixi etiam Et ?feciſtis hoc cur ;*mea voce in audiſtis*

3 שמעתם בקולי מה־זאת עשיתם : † וגם אמרתי

,lateribus in vobis erunt ſed :*veſtris faciebus* à eos expellam Non

לא־אגרש אותם מפניכם והיו לכם [f] לצדים

loqui ſecundum ,fuit Et .laqueum in vobis erunt eorum dij &

4 ואלהיהם יהיו לכם [g] למוקש : † ויהי כדבר

,Iſrael filios omnes ad hæc verba DOMINI *angelum*

מלאך יהוה את־הדברים האלה אל־כל־בני ישראל

Vocaueruntque .fleuerunt & ,ſuam vocẽ populus eleuauerunt &

5 [h] וישאו העם את־קולם ויבכו : † ויקראו

.DOMINO ibi immolauerunt &:Bochim ‡ ipſius loci nomen

שם־המקום ההוא [i] בכים ויזבחו־שם ליהוה :

vir ,Iſrael filij abierunt & ,populum Iehoſuah dimiſit Et

6 † וישלח יהושע את־העם וילכו בני־ישראל איש

Seruieruntque .terram poſſidendum ad ,ſuam hæreditatem ad

7 לנחלתו [k] לרשת את־הארץ : † ויעבדו

ſeniorum diebus omnibus &,Iehoſuah diebus oĩbus DOMINO populus

העם את־יהוה כל ימי יהושע וכל [l] ימי הזקנים

opus omne viderunt qui ,Iehoſuah poſt dies prolongauerunt qui

אשר האריכו ימים אחרי יהושוע אשר [m] ראו את כל־מעשה

eſt mortuus Et .Iſraeli fecit quod ,magnum DOMINI

8 יהוה הגדול אשר עשה לישראל : † [n] וימת

.annorum decem & centum vir ,DOMINI ſeruus ,Nun filius Iehoſuah

יהושע בן־נון עבד יהוה בן־מאה ועשר [o] שנים :

mõte in,Heres Thimnath in ei⁹ hæreditatis termino in eũ ſepelierũt Et

9 † ויקברו אותו בגבול נחלתו בתמנת־חרס בהר

generatio omnis etiam Et .Ghahas montis aquilone ab, Ephraim

10 אפרים מצפון להר־געש : † וגם כל־הדור

,eos poſt alia generatio ſurrexitque :ſuos patres ad *ſunt collecti* illa

ההוא נאספו אל־אבותיו [p] ויקם דור אחר אחריהם

fecit quod *factum* etiam & ,DOMINVM nouerunt non qui

אשר לא־ידעו את־יהוה וגם את־המעשה אשר עשה

oculis in malum Iſrael filij Feceruntque .Iſraeli

11 לישראל : † [q] ויעשו בני־ישראל את־הרע בעיני

DOMINVM dereliquerũt Et .Behalim ſeruierunt & ,DOMINI

12 יהוה ויעבדו את־הבעלים : † ויעזבו את־יהוה

iuerunt & ,Aegypti terra è eos *educentem* ,ſuorum patrum Deum

אלהי אבותם [r] המוציא אותם מארץ מצרים וילכו

,eorum *circuitu* † qui ,populorum diis è ,alienos deos poſt

אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר סביבותיהם

Dereliquerũtq; .DOMINVM irritauerunt & ,eis ſe incuruauerunt &

13 [s] וישתחוו להם ויכעסו את־יהוה : † ויעזבו

eſt iratus Et .Aſtaroth & ,Bahal ſeruierunt & ,DOMINVM

14 את־יהוה ויעבדו לבעל ולעשתרות : † [t] ויחר־

diripuerũt & :diripientiũ manu in eos *dedit* & ,Iſrael *in* DOMINI *naſus*

אף יהוה בישראל ויתנם ביד [v] שסים [x] וישסו

[a] עלה [b] בכה ‡*flenies*, | [c] בוא ‡ ſuper | [d] פור æternum, ferietis | † cum | [e] נתץ obediſtis voci meæ; | facie veſtra: | [f] צדד | cùm loquere tur angelus | [g] יקש | [h] נשא | ‡*flentium* | [i] בכה vnuſquiſque | [k] ירש | [l] יום | [m] ראה | [n] מות | [o] שנה | cõgregata eſt | [p] קום opus | [q] עשה | qui eduxerat | [r] יצא | †erant in circuitu | [s] שחה | [t] חרה furor cõtra | tradidit | [v] שסה | [x] שסס

vendiderunt potuerũt non & ,circuitu à corũ inimicorũ manu in eos *vendidit* & ,eos

אותם וימכרם ביד אויביהם מסביב ולא־יכלו

,egrediebãtur *quò omni In* .*ſuorum inimicorum facies in* ſtare vltra

15 עוד לעמד לפני אויביהם : † בכל אשר יצאו

,DOMINVS eſt locutus ſicuti ,malum in eos *in* erat DOMINI manus

יד־יהוה היתה־בם לרעה כאשר דבר יהוה

.valde *eis fuit anguſtia* & :eis DOMINVS iurauit ſicut &

וכאשר נשבע יהוה להם [x] ויצר להם מאד :

manu è eos ſeruauerunt & ,Iudices DOMINVS ſuſcitauit Et

16 † ויקם יהוה שפטים ויושיעום מיד

quia ,audierunt non ſuos iudices *ad* etiam Et .eos diripientium

17 שסיהם : † וגם אל־שפטיהם לא שמעו כי

citò receſſerunt :eis ſe incuruauerũt & ,alienos Deos poſt ſunt fornicati

זנו אחרי אלהים אחרים [y] וישתחוו להם [z] סרו מהר

;DOMINI præcepta *audiendũ ad* ,eorũ patres ambulauerãt *qua* via de

מן־הדרך אשר הלכו אבותם לשמע [a] מצות־יהוה

,Iudices eis DOMINVS ſuſcitaret cùm Et .ſic fecerunt non

18 לא־עשו כן : † וכי־[b] הקים יהוה להם שפטים

corũ inimicorũ manu è eos ſeruabat & ,iudice cum DOMINVS erat &

והיה יהוה עם־השפט והושיעם מיד איביהם

eorum *gemitu* à DOMINVS miſerebatur quia ;iudicis diebus omnib⁹

כל ימי השופט כי־ינחם יהוה מנאקתם

,*iudicem moriendo in* ,erat Et .eorũ *coarctatorum* & ,*eos opprimentium facie* à

19 מפני לחציהם ודחקיהם : † והיה במות השופט

deos poſt *eundum ad* *ſuis patribus præ corrũpebant ſe*‡ & ,reuertebãtur

[c] ישבו והשחיתו מאבותם [d] ללכת אחרי אלהים

faciebant cadere non :eis ſe incuruando & ,eis ſeruiendo ,alienos

אחרים לעבדם ולהשתחות להם לא [e] הפילו

naſus * eſt iratus Et .dura ſua via de & ,ſuis actibus de

20 ממעלליהם ומדרכם הקשה : † ויחר־אף

iſta gens ſunt tranſgreſſi quòd eo Pro :dixit & ,Iſrael *in* DOMINI

יהוה בישראל ויאמר יען אשר עברו הגוי הזה את־

:meæ voci obedierunt nõ & ,eorum patribus præcepi quod meum pactũ

בריתי אשר צויתי את־אבותם ולא שמעו לקולי :

,eorum *faciebus* à *virum* expellendum ad addam non ego Etiam

21 † גם־אני לא [f] אוסיף [g] להוריש איש מפניהם

tentare Pro .eſt mortuus & ,Iehoſuah dimiſit quas gentibus de

22 מן־הגוים אשר־עזב יהושע [h] וימת : † למען [i] נסות

,DOMINI viam *ipſi cuſtodientes num* ,Iſrael *eis in*

בם את־ישראל השמרים הם את־דרך יהוה

.non an ,eorum patres ſeruauerunt ſicut ,*eis in* *ambulandum ad*

ללכת בם כאשר שמרו אבותם אם־לא :

eas *expellendum non ad* ↔ ,iſtas gentes DOMINVS dimiſit Et

23 † [k] ויניח יהוה את־הגוים האלה לבלתי הורישם

.Iehoſuah manu in eas *dedit* non & :citò

מהר ולא נתנם ביד יהושע :

CAP. III. ג

eis in tentandum ad ,DOMINVS dimiſit quas ,gentes* iſtæ Et

1 † ואלה הגוים אשר־הניח יהוה לנסות בם את־

.Chenahan *prælia* omnia nouerant non qui omnes ,Iſrael

ישראל את כל־אשר לא־ידעו את כל־מלחמות כנען :

eos docere Iſrael filiorum generationes *ſcire* *pro* Tantùm

2 † רק למען [a] דעת [b] דרות בני־ישראל ללמדם

Quinque .ea cognouerant non antea qui tantùm ,*prælium*

3 מלחמה רק אשר־[c] לפנים לא ידעום : † חמשת

Chiuuæum & ,Sidonium & ,Chenahanæũ omnem & ,Peliſtim ſatrapas

סרני פלשתים וכל־הכנעני והצידני והחוי

ingrediendum ad vſque Chermon Bahal monte à :*Libanum montem* habitantẽ

ישב הר הלבנון מהר בעל חרמון עד לבוא

ſciendum ad ,Iſrael *eis in tentandum ad* Fueruntque .Chamath

4 חמת : † [d] ויהיו [e] לנסות בם את־ישראל לדעת

eorum patribus præcepit quæ ,DOMINI præcepta audirent vtrùm

הישמעו את־[f] מצות יהוה אשר־צוה את־אבותם

,Chenahanæi *interiore* in habitauerunt Iſrael filij Et .Moſeh *manu in*

5 ביד־משה : † ובני ישראל ישבו בקרב הכנעני

Acceperuntq; .Iebuzæi & ,Chiuuæi &,Perizæi &,Emoræi & ,Chittæi

6 החתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי : † [g] ויקחו

:eorum filiis dederunt ſuas filias & ,vxores in ſibi eorum filias

את־בנותיהם להם לנשים ואת־בנותיהם נתנו לבניהם

Iſrael filij Feceruntque .eorum diis ſeruieruntque

7 ויעבדו את־אלהיהם : † [h] ויעשו בני־ישראל את־

,ſui Dei DOMINI ſunt oblitique ;DOMINI oculis in malum

[i] הרע בעיני יהוה וישכחו את־יהוה אלהיהם

.Lucis & ,Behalim ſeruierunt &

ויעבדו את־הבעלים ואת־האשרות :

vendiderunt | in corã inimicis ſuis. | Quocunque | contra | anguſtiis affecti ſunt | [x] יצר | ſed | [y] שחה [z] סור | per quam vt audirent | [a] צוה [b] קום | gemitus | ppter oppreſſores eorũ coarctatores | mortuo iudice | ‡deteri⁹ agebant quã patres eorum vt irent | [c] שוב [d] הלך | [e] נפל | * furor | quenquam | facie | [f] יסף [g] ירש | Vt tentem | [h] מות [i] נסה | per eas | vtrum cuſtodiant | vt ambulent per eam, | vt non expelleret | [k] ינח | tradidit | * ſunt | vt tentaret per eas | bella | vt ſcirent | [a] ידע [b] דור | bellum | [c] פנה | in monte Libano: | introitum | vt tẽtaret per eas | vt ſciret | [d] היה [e] נסה | [f] צוה | per manum | medio | [g] לקח | [h] עשה | [i] רוע

manu in eos vendidit & ,Israel *in* DOMINI *nasus* est iratus Et
8 ויחר־אף יהוה בישראל וימכרם ביד [k] †
Israel filij seruieruntque : Naharim *Aram regis Rishathaim ‖ Chuscan
כושן רשעתים מלך ארם נהרים ויעבדו בני־ישראל
filij clamauerunt Et .annos octo Rishathaim Chuscan
9 את־כושן רשעתים שמנה שנים ׃ † ויזעקו בני־
filiis seruatorem DOMINVS suscitauitque ;DOMINVM ad Israel
ישראל אל־יהוה ויקם [l] יהוה מושיע [m] לבני
minoris Caleb fratris Chenaz filius Hothniel : eos seruauit & ;Israel
ישראל ויושיעם את עתניאל בן־קנז אחי כלב הקטן
iudicauit & ,DOMINI spiritus eum super fuit Et .illo *ab*
10 ממנו ׃ † ותהי עליו רוח־יהוה וישפט
eius manu in DOMINVS *deditque* ,bellum ad est egressusque : Israel
את־ישראל ויצא למלחמה ויתן יהוה בידו
super eius manus est roborata & :Aram regem Rishathaim ‖ Chuscan
את־כושן רשעתים מלך ארם [n] ותעז ידו על
:annis quadraginta terra Quieuitque .Rishathaim Chuscan
11 כושן רשעתים ׃ † ותשקט הארץ ארבעים שנה
Israel filij addiderunt Et .Chenaz filius Hothniel est mortu⁹ &
12 [o] וימת עתניאל בן־קנז ׃ † [p] ויספו בני ישראל
DOMINVS confortauit & : DOMINI oculis in malum *faciendum ad*
לעשות [p] הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה את־
malum fecerant quòd *super* ,Israel *super* Moab regem Heglon
עגלון מלך־מואב על־ישראל על כי־עשו את־הרע
,Hammon filios se ad collegit Et .DOMINI oculis in
13 בעיני יהוה ׃ † ויאסף אליו את־בני־עמון
vrbem possederunt & ,Israel percussit & ,iuit & : Hamalec &
ועמלק וילך [q] ויך את־ישראל ויירשו את־עיר
regi Heglon Israel filij Seruieruntque .Palmarum
14 התמרים ׃ † ויעבדו בני־ישראל את־עגלון מלך־
Israel filij clamauerunt Et .annos octodecim ,Moab
15 מואב שמונה עשרה שנה ׃ † ויזעקו בני־ישראל
Ehud seruatorem eis DOMINVS suscitauitque :DOMINVM ad
אל־יהוה ויקם יהוה להם מושיע את־אהוד
miseruntque : *sua dextera manu obturatum* virum ,Iemini filij Ghera filium
בן־גרא בן־הימיני איש אטר יד־ימינו וישלחו
.Moab regi Heglon munus eius *manu in* Israel filij
בני־ישראל בידו מנחה לעגלון מלך מואב ׃
;eius lõgitudo cubit⁹ :*ora duo* * ei & ,gladium Ehud sibi fecit Et
16 † [r] ויעש לו אהוד חרב ולה שני [s] פיות גמד ארכה
.suum dextrum femur super *suis vestibus desub eum* accinxit &
ויחגר אתה מתחת למדיו על ירך ימינו ׃
*Heglon & :Moab regi Heglon munus *fecit appropinquare* Et
17 † ויקרב את־המנחה לעגלון מלך מואב ועגלון
facere appropinquare compleuit quemadmodũ ,fuit Et .valde *pinguis* vir
18 איש בריא מאד ׃ † ויהי כאשר כלה להקריב
ipse Et .munus *ferentes* populum dimisit & ,*munus*
19 את־המנחה וישלח את־העם נשאי המנחה ׃ † והוא
*secretum Verbũ :dixit &,Ghilgal *cum* ‖ quæ *dolaturis* à est reuersus
[t] שב מן־הפסילים אשר את־הגלגל ויאמר דבר־סתר
stãtes omnes eo *desuper* sunt egressi Et . Sile :dixit Et .rex ò te ad mihi
לי אליך המלך ויאמר הס ויצאו מעליו כל־העמדים
cœnaculo in sedebat ipse & :eũ ad est ingressus Ehud Et cum *super*
20 עליו ׃ † ואהוד ׀ בא אליו והוא [v] ישב בעלית
mihi † Dei Verbum : Ehud Dixitque .*ipsi* soli ei * quod ,*refrigerij*
[x] המקרה אשר־לו לבדו ויאמר אהוד דבר־אלהים לי
manum Ehud Misitque .solio *desuper* surrexit Et .te ad
21 אליך [y] ויקם מעל הכסא ׃ † וישלח אהוד את־יד
eum infixit & ,suo dextro femore *desuper* gladium *cepit* & ,suã sinistram
שמאלו [z] ויקח את־החרב מעל ירך ימינו ויתקעה
,*laminam* post capulus etiam est ingressus Et .eius ventrem in
22 בבטנו ׃ † ויבא גם־הנצב אחר הלהב
:ei⁹ ventre è *gladium eduxerat* non quia ;*laminam* propter adeps se clausit &
ויסגר החלב בעד הלהב כי לא שלף החרב מבטנו
clausit & ,vestibulum per Ehud est egressus Et .*effusio stercoris* exiuit &
23 ויצא הפרשדנה ׃ † ויצא אהוד המסדרונה ויסגר
,est egressus ipse Et .sera offirmauit & ,se pro cœnaculi fores
24 דלתות העליה בעדו ונעל ׃ † והוא יצא
:obseratæ cœnaculi fores ecce & , viderunt & ,sunt ingressi *eius* serui &
ועבדיו [b] באו [c] ויראו והנה דלתות העליה נעלות
.*refrigerij conclaui in suos pedes ipse tegens* Certè :dixerunt &
ויאמרו אך [d] מסיך הוא את־רגליו בחדר המקרה ׃
fores *aperiens* ipse non ecce & :*pudefieri ad vsque* expectauerunt Et
25 † ויחילו עד־בוש והנה איננו פתח דלתות
eorum dominus ecce & :aperuerunt & ,*apertorium* ceperunt & :cœnaculi
העליה ויקחו את־המפתח ויפתחו והנה אדניהם

furor contra [k] חרה
[l] *impietatum duarum*
* *duorũ fluuiorũ*
[l] קום [m] ישע
tradiditque
‖ *impietatum duarum*
[n] עזז
* [o] מות [p] יסף
vt facerent
[p] רוע contra propterea
[q] נכה
qui dextera manu nihil efficiebat, sed sinistra: per manum
* erant acies duæ
[r] עשה [s] פה
se eo sub veste sua
Obtulitque
* erat crassus
oblato munere
qui detulerat
lapidicinis ‖ erant in * est
[t] שוב
ab
iuxta
[v] עלה
æstiuo , * erat † est
[x] קרר
de
[y] קום
tulit à
[z] לקח
ferrum,
[a] נצב
ferrum;
exierat gladi⁹
stercus.
regis
[b] בוא [c] ראה
ventris deponit onus in cœnaculo æstiuo.
[d] סוך
donec tardaret
aperiebat
clauem

,*eos tardare ad vsque* euasit Ehud Et .mortuus terram in *cadens*
26 נפל ארצה [e] מת ׃ † ואהוד נמלט עד התמהמהם
.Sehirath *in euasit & ,*dolaturas* transiuit ipse &
והוא עבר את־הפסילים וימלט השעירתה ׃
:Ephraim monte in tuba *in* clanxit & , *eũ ingrediendo in* ,fuit Et
27 † ויהי בבואו ויתקע בשופר בהר אפרים
.*eorum facies ad* ipse & ,monte de Israel filij eo cum descenderũtq;
וירדו עמו בני־ישראל מן־ההר והוא לפניהם ׃
DOMINVS *dedit quia* ;me *post* Sequimini :eos ad Dixitque
28 † ויאמר אלהם רדפו אחרי כי־נתן יהוה את־
ceperũt &,eũ post descenderũt Et .vestra manu in Moab vestros inimicos
איביכם את־מואב בידכם וירדו אחריו וילכדו
.transire *virum dederunt* non & ,Moab ipsi Iarden *transitus*
את־מעברות הירדן למואב ולא־נתנו איש לעבר ׃
,virorum millia decem circiter illo tempore in Moab Percusseruntque
29 † [f] ויכו את־מואב בעת ההיא כעשרת אלפים איש
.*vir* euasit non & :*virtutis* virum omnem & ,pinguem omnem
כל־שמן וכל־איש חיל ולא נמלט איש ׃
:Israel manu sub illa die in Moab est humiliatus Et
30 † ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל
fuit ipsum post Et .annis octoginta terra quieuit &
31 ותשקט הארץ שמונים שנה ׃ † ואחריו היה
viros sexcentos Pelistim percussit & ;Hanath filius Samghar
שמגר בן־ענת ויך את־פלשתים שש־[g] מאות איש
.Israel ipse etiam seruauit & :bouis *documento in*
במלמד הבקר ויושע גם־הוא את־ישראל ׃

CAP. IIII. ד

:DOMINI oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filij addiderũt Et
1 † [h] ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה
Iabin manu in DOMINVS eos *vendidit* Et .erat mortuus Ehud &
2 ואהוד מת ׃ † וימכרם יהוה ביד יבין
,Sisera *eius exercit⁹ princeps & ;Chasor in regnauit qui ,Chenahan regis
מלך־כנען אשר מלך בחצור ושר־צבאו סיסרא
Israel filij clamauerunt Et .gentium Charoseth ‡ in *habitans* ipse &
3 והוא יושב בחרשת הגוים ׃ † ויצעקו בני־ישראל
oppressit ipse & ,ei *ferri* currus nongenti quia ,DOMINVM ad
אל־יהוה כי תשע מאות רכב־ברזל לו והוא לחץ
Deborah Et .annis viginti *fortitudine in* Israel filios
4 את־בני ישראל בחזקה עשרים שנה ׃ † ודבורה
Israel *iudicans* ipsa ,Lappidoth vxor ,prophetes mulier
אשה נביאה אשת לפידות היא שפטה את־ישראל
Deborah palma sub *sedens* ipsa Et .illo tempore in
5 בעת ההיא ׃ † והיא יושבת תחת־תמר דבורה
eam ad ascendebant & :Ephraim monte in Bethel inter & ,Ramah inter
בין הרמה ובין בית־אל בהר אפרים [i] ויעלו אליה
filium Barac vocauit & Misitque .iudicium ad Israel filij
6 בני ישראל למשפט ׃ † ותשלח ותקרא לברק בן־
DOMINVS præcepit Nõne:eũ ad dixitque ,Naphthali Chedes de Abinohã
אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו הלא־צוה ׀ יהוה
decem tecum *capies* & ,Thabor montẽ in *trahes* & Vade ,Israel Deus
אלהי־ישראל [k] לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת
;Zebulun filiis è & ,Naphthali filiis de ,virorum millia
אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבלון ׃
principem Siseram Chison torrentem ad *te ad* traham Et
7 † ומשכתי אליך אל־נחל קישון את־סיסרא [l] שר־
.tua manu in eũ *dabo* & ;eius multitudinẽ & ,eius *currum* &,Iabin exercit⁹
צבא יבין ואת־רכבו ואת־המונו ונתתיהו בידך ׃
non si & :ibo & ,mecum *ieris* Si :Barac eam ad Dixitque
8 † ויאמר אליה ברק אם־תלכי עמי והלכתי ואם־לא
.tecum ibo Eundo :dixit Et .ibo non ,mecum *ieris*
9 תלכי עמי לא אלך ׃ † ותאמר הלך אלך עמך
:*ambulans tu qua* ,via *super tuus decor* erit non veruntamẽ
אפס כי לא תהיה תפארתך על־הדרך אשר־אתה הולך
,Deborah Surrexitque .Siseram DOMINVS *vendet* mulieris manu in quia
כי ביד־אשה ימכר יהוה את־סיסרא ותקם דבורה
,Zebulun Barac *conclamauit* Et .Chedes in Barac cum *iuit* Et
10 ותלך עם־ברק קדשה ׃ † ויזעק ברק את־זבולן
.virorũ millibus decem *suis pedibus *in* ascẽdit & ,Chedes in Naphthali &
ואת־נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפי איש
se separauit Chenæus Cheber Et .Deborah eo cum ascenditque
11 ותעל עמו דבורה ׃ † וחבר הקיני נפרד
ad vsque *suam aulam* tetendit & :Moseh soceri Chobab filiis de ,Chain à
מקין מבני חבב חתן משה [m] ויט אהלו עד־
.Chedes *cum* * quæ ,Sahananim in quercum
אלון בצענים אשר את־קדש ׃

tecciderat
dũ tardarent illi,
lapidicinas,
* cõdensum saltum.
dum ingrederetur,
ante eos.
tradidit enim
vada
permiserunt quenquam
[f] נכה
fortem,
quisquam.
[g] מאה
stimulo
vt facerent
[h] יסף
tradidit
* erat
habitabat
‡ silua
ferrei erant
fortiter
iudicabat
sedebat
[i] עלה
trahe
tolle
[k] הלך
tibi
[l] שור
currus
tradam
veneris
veneris
gloria tua in ; erquam ambulas:
tradet
perrexit
congregauit
* cum
tabernaculũ suum
* est in
בצענים
[m] ק

Abinoham filius Barac ascendiſſet quòd ,Siſeræ ipſi nunciauerunt Et

11 וַיַּגִּדוּ לְסִיסְרָא כִּי עָלָה בָּרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם הַר־תָּבוֹר׃

,ſuum currum omnem Siſera conuocauit Et .Thabor montem

13 וַיַּזְעֵק סִיסְרָא אֶת־כָּל־רִכְבּוֹ

Charoſeth de ,ſecum qui ,populum omnē & ,ferri currus nongentos

תְּשַׁע מֵאוֹת רֶכֶב בַּרְזֶל וְאֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ מֵחֲרֹשֶׁת

ad Deborah Dixitque .Chiſon torrentem ad gentium

14 הַגּוֹיִם אֶל־נַחַל קִישׁוֹן׃ וַתֹּאמֶר דְּבֹרָה אֶל־

Siſeram DOMINUS dedit quo dies hic quia ,Surge :Barac

בָּרָק קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֶת־סִיסְרָא

Barac deſcēdit Et :tuas facies ad eſt egreſſus DOMINUS nonne:tua manu in

בְּיָדֶךָ הֲלֹא יְהוָה יָצָא לְפָנֶיךָ וַיֵּרֶד בָּרָק

contudit Et .eum poſt virorum millia decem & ,Thabor monte de

15 מֵהַר תָּבוֹר וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ אַחֲרָיו׃ וַיָּהָם

caſtrametationem omnem & ,currum omnem & ,Siſeram DOMINUS

יְהוָה אֶת־סִיסְרָא וְאֶת־כָּל־הָרֶכֶב וְאֶת־כָּל־הַמַּחֲנֶה

curru deſuper Siſera deſcenditque :Barac facies ad gladij os ad

לְפִי־חֶרֶב לִפְנֵי בָרָק וַיֵּרֶד סִיסְרָא מֵעַל הַמֶּרְכָּבָה

currum poſt eſt perſecutus Barac Et .ſuis pedibus in fugit &

16 וַיָּנָס בְּרַגְלָיו׃ וּבָרָק רָדַף אַחֲרֵי הָרֶכֶב

caſtrametatio omnis cecidit & :gentium Charoſeth vſque caſtrametationē poſt &

וְאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה עַד חֲרֹשֶׁת הַגּוֹיִם וַיִּפֹּל כָּל־מַחֲנֵה

Siſera Et .vnum ad vſque remanſit non :gladij os ad Siſeræ

17 סִיסְרָא לְפִי־חֶרֶב לֹא נִשְׁאַר עַד־אֶחָד׃ וְסִיסְרָא

quia :Chenæi Cheber vxoris Iahel tentorium ad ſuis pedibus in fugit

נָס בְּרַגְלָיו אֶל־אֹהֶל יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי כִּי

.Chenæi Cheber domum inter & ,Chaſor regem Iabin inter pax

שָׁלוֹם בֵּין יָבִין מֶלֶךְ־חָצוֹר וּבֵין בֵּית חֶבֶר הַקֵּינִי׃

Declina:eum ad dixitque ,Siſeræ occurſum in Iahel eſt egreſſa Et

18 וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרַאת סִיסְרָא וַתֹּאמֶר אֵלָיו סוּרָה

tentorium in eam ad declinauit & .timeas ne ,me ad declina ,mi Domine

אֲדֹנִי סוּרָה אֵלַי אַל־תִּירָא וַיָּסַר אֵלֶיהָ הָאֹהֱלָה

:eam ad Dixitque .craſſo tegumento in eum operuit &

19 וַתְּכַסֵּהוּ בַּשְּׂמִיכָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ

aperuit Et .ſitiui quia ,aquarum paululum quæſo mihi bibere Da

הַשְׁקִינִי־נָא מְעַט־מַיִם כִּי צָמֵאתִי וַתִּפְתַּח אֶת־

Dixitque .eum operuit & ,ei potum dedit & ,lactis vtrem

20 נֹאוד הֶחָלָב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ׃ וַיֹּאמֶר

,fuerit ingreſſus vir ſi ,erit & ;tentorij oſtium Sta :eam ad

אֵלֶיהָ עֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וְהָיָה אִם־אִישׁ יָבֹא

.Non :dices & ?vir hic Eſtne :dixerit & ,te interrogauerit &

וּשְׁאֵלֵךְ וְאָמַר הֲיֵשׁ־פֹּה אִישׁ וְאָמַרְתְּ אָיִן׃

poſuit & ,tentorij paxillum Cheber vxor Iahel cepit Et

21 וַתִּקַּח יָעֵל אֵשֶׁת־חֶבֶר אֶת־יְתַד הָאֹהֶל וַתָּשֶׂם אֶת־

infixit & ,ſilentio in eum ad eſt ingreſſa & ,ſua manu in terebellum

הַמַּקֶּבֶת בְּיָדָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו בַּלָּאט וַתִּתְקַע

,eſt ſoporatus ipſe & : terram in ſe fixit & ,eius tempus in clauum

אֶת־הַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ וְהוּא־נִרְדָּם

:Siſeram perſequens Barac ecce Et .eſt mortuus & ,eſt laſſus &

22 וַיָּעַף וַיָּמֹת׃ וְהִנֵּה בָרָק רֹדֵף אֶת־סִיסְרָא

tibi oſtendam & ,Vade :ei dixitque ,eius occurſum in Iahel eſt egreſſa Et

וַתֵּצֵא יָעֵל לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר לוֹ לֵךְ וְאַרְאֶךָּ

Siſera ecce & :eam ad eſt ingreſſus Et .quæris tu quem ,virum

אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וְהִנֵּה סִיסְרָא

Deus Humiliauitque .ipſius tempore in paxillus & ,mortuus cadens

23 נֹפֵל מֵת וְהַיָּתֵד בְּרַקָּתוֹ׃ וַיַּכְנַע אֱלֹהִים

.Iſrael filiorum facies ad Chenahan regem Iabin ipſo die in

בַּיּוֹם הַהוּא אֵת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Iabin ſuper erat dura & ,eundo Iſrael filiorum manus ibat Et

24 וַתֵּלֶךְ יַד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הָלוֹךְ וְקָשָׁה עַל יָבִין

.Chenahan regem Iabin exſcinderent donec ,Chenahan regem

מֶלֶךְ־כְּנָעַן עַד אֲשֶׁר הִכְרִיתוּ אֵת יָבִין מֶלֶךְ־כְּנָעַן׃

(Margin: נָגַד in; congregauit ferreos ; erant מֵאָה; hæc eſt ; in qua tradidit; ante te?; contriuit; הָמַם omnia caſtra; acie ante de curtus,; נוּס נָפַל caſtra, ceciderūt oīa caſtra acie ne vnus quidem. tabernaculi; erat familiam; יָצָא tabernacul; יָרֵא סוּר; שָׁקָה צָמֵא; חֵמָר חֵסר; כָּסָה ad tabernaculi, quiſquā quiſquā?; בּוֹא לָקַח tulit clauu tabernaculi, malleū clā; שׂוּם נָקַב אֵט רַקָּק; עוּף מוּת Veni, יָצָא quæris. ceciderat clauus coram filiis contra הָלַךְ)

CAP. V. ה

,illa die in Abinoham filius Barac & ,Deborah cecinit Et

1 וַתָּשַׁר דְּבוֹרָה וּבָרָק בֶּן־אֲבִינֹעַם בַּיּוֹם הַהוּא

:dicendo

לֵאמֹר׃

,populus ſpontaneum ſe offerendo in ,Iſrael in vltiones vlciſcendo In

2 בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עָם

.DOMINO benedicite

בָּרְכוּ יְהוָה׃

,DOMINO Ego :principes auribus percipite ,reges Audite

3 שִׁמְעוּ מְלָכִים הַאֲזִינוּ רֹזְנִים אָנֹכִי לַיהוָה

.Iſrael Deo DOMINO pſallam ,canam ego

אָנֹכִי אָשִׁירָה אֲזַמֵּר לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

(Margin: שׁוּר Dum vlciſcitur dum ſponte ſe offert populus)

---

cùm exires ,DOMINE

4 יְהוָה בְּצֵאתְךָ מִשֵּׂעִיר בְּצַעְדְּךָ מִשְּׂדֵה

agro ex te incedendo in ,Sehir ē te exeundo in

.aquas ſtillauerūt nubes etiā ,ſtillauerunt cæli etiā ,eſt cōmota terrā ,Edom

אֱדוֹם אֶרֶץ רָעָשָׁה גַּם־שָׁמַיִם נָטָפוּ גַּם־עָבִים נָטְפוּ מָיִם׃

faciebus à Sinai iſte :DOMINI faciebus à fluxerunt Montes

5 הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי יְהוָה זֶה סִינַי מִפְּנֵי

.Iſrael Dei DOMINI

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

:ſemitæ ceſſauerunt ,Iahel diebus in ,Hanath filij Samghar diebus In

6 בִּימֵי שַׁמְגַּר בֶּן־עֲנָת בִּימֵי יָעֵל חָדְלוּ אֳרָחוֹת

.tortuoſas ſemitas perambulabant ,ſemitas perambulantes &

וְהֹלְכֵי נְתִיבוֹת יֵלְכוּ אֳרָחוֹת עֲקַלְקַלּוֹת׃

,Deborah ſurrexi donec ,ceſſauerunt ,Iſrael in pagi Ceſſauerunt

7 חָדְלוּ פְרָזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדֵלּוּ עַד שַׁקַּמְתִּי דְּבוֹרָה

.Iſrael in mater ſurrexi donec

שַׁקַּמְתִּי אֵם בְּיִשְׂרָאֵל׃

ſi clypeus ,portis bellum tunc :nouos deos Eliget

8 יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים אָז לָחֶם שְׁעָרִים מָגֵן אִם־

.Iſrael in millibus quadringenta in ,lancea & ,conſpicietur

יֵרָאֶה וָרֹמַח בְּאַרְבָּעִים אֶלֶף בְּיִשְׂרָאֵל׃

benedicite ,populo in ſpontanei :Iſrael ſcribas ad meum Cor

9 לִבִּי לְחוֹקְקֵי יִשְׂרָאֵל הַמִּתְנַדְּבִים בָּעָם בָּרְכוּ

.DOMINO

יְהוָה׃

ambulātes & ,Middin ſuper ſedentes ,candidas aſinas Equitantes

10 רֹכְבֵי אֲתֹנוֹת צְחֹרוֹת יֹשְׁבֵי עַל־מִדִּין וְהֹלְכֵי

.meditemini ,via ſuper

עַל־דֶּרֶךְ שִׂיחוּ׃

differēt ibi ,aqua hauritur vbi loca inter ſagittariorum voce A

11 מִקּוֹל מְחַצְצִים בֵּין מַשְׁאַבִּים שָׁם יְתַנּוּ

portas ad deſcēderūt tunc :Iſrael in eius villæ iuſtitias ,DOMINI iuſtitias

צִדְקוֹת יְהוָה צִדְקֹת פִּרְזוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אָז יָרְדוּ לַשְּׁעָרִים

.DOMINI populus

עַם־יְהוָה׃

Excitate .canticū loquere ,exurge ,exurge :Deborah exurge ,Exurge

12 עוּרִי עוּרִי דְּבוֹרָה עוּרִי עוּרִי דַּבְּרִי־שִׁיר קוּם

.Abinoham fili tuam captiuitatem captiua & ,Barac

בָּרָק וּשְׁבֵה שֶׁבְיְךָ בֶּן־אֲבִינֹעַם׃

dominabitur DOMINUS :populi illuſtribus ſuperſtes dominabitur Tūc

13 אָז יְרַד שָׂרִיד לְאַדִּירִים עָם יְהוָה יְרַד־

.fortibus in mihi

לִי בַּגִּבּוֹרִים׃

Biniamin te poſt ,Hamalech in eorum radix Ephraim De

14 מִנִּי אֶפְרַיִם שָׁרְשָׁם בַּעֲמָלֵק אַחֲרֶיךָ בִנְיָמִין

Zebulun de & ,legiſlatores deſcenderunt Machir de :tuis populis in

בַּעֲמָמֶיךָ מִנִּי מָכִיר יָרְדוּ מְחֹקְקִים וּמִזְּבוּלֻן

.ſcribæ virga in trahentes

מֹשְׁכִים בְּשֵׁבֶט סֹפֵר׃

,Barac ſic Iſſachar & :Deborah cum Iſſachar in principes Et

15 וְשָׂרַי בְּיִשָּׂשכָר עִם־דְּבֹרָה וְיִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק

magni Reuben diuiſionibus in :ſuis pedibus in eſt miſſus vallem in

בָּעֵמֶק שֻׁלַּח בְּרַגְלָיו בִּפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדֹלִים

.cordis decretarij

חִקְקֵי־לֵב׃

ſibilos audiendum ad ,duos ordines inter ſediſti quid Vt

16 לָמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתַיִם לִשְׁמֹעַ שְׁרִקוֹת

.cordis ſcrutationes magnæ Reuben diuiſionibus in :gregum

עֲדָרִים לִפְלַגּוֹת רְאוּבֵן גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב׃

naues habitabit quid vt Dan & ,habitauit Iarden tranſitu in Ghilhad

17 גִּלְעָד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן וְדָן לָמָּה יָגוּר אֳנִיּוֹת

.habitabit eius fracturas ſuper & ,marium portum ad ſedit Aſer

אָשֵׁר יָשַׁב לְחוֹף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכּוֹן׃

,moriendum ad ſuam animam repudiauit populus Zebulun

18 זְבֻלוּן עַם חֵרֵף נַפְשׁוֹ לָמוּת

.agri altitudines ſuper Naphthali &

וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי שָׂדֶה׃

Chenahan reges pugnauerūt tunc ,pugnauerūt ,reges Venerunt

19 בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ אָז נִלְחֲמוּ מַלְכֵי כְנַעַן

.acceperunt non argenti cupiditatem :Meghiddo aquas ſuper Tahanach in

בְּתַעְנַךְ עַל־מֵי מְגִדּוֹ בֶּצַע כֶּסֶף לֹא לָקָחוּ׃

ſuis exaltationibus de ,ſtellæ pugnauerunt cælis De

20 מִן־שָׁמַיִם נִלְחָמוּ הַכּוֹכָבִים מִמְּסִלּוֹתָם

torrens ,eos deuoluit Chiſon Torrens .Siſera cum pugnauerunt

21 נִלְחֲמוּ עִם־סִיסְרָא׃ נַחַל קִישׁוֹן גְּרָפָם נַחַל

.robur mea anima conculcabit ,Chiſon torrens :Chedummim

קְדוּמִים נַחַל קִישׁוֹן תִּדְרְכִי נַפְשִׁי עֹז׃

(Margin: cùm exires dum incedere; יָצָא concuſſa facie tremuit facie; villæ abſque muro & munitione; קוּם Cùm elegit in; conſpectus eſt, legiſlatores qui voluntarij eſtis; habitātes iuxta lindicaturā, רִין in loquimini. שׂוּחַ תָּנָה ppter ſonitū iaculantium ſagittas doceant villarum; Surge apprehende prædam dñatus eſt & uaſor fortib dominatus eſt; רָדָה inter fortes.; contra; ſtilo; ſicut; cogitabundi corde. duas caulas, vt audires; maiores ſcrutatores trans māſit habitauit in nauibus?; אָנָה in portu in fracturis ſ, ſbris affecit; altitudinem; בּוֹא iuxta vtile argentū; gradibus; ſcopauit; antiquitatum: robuſtum.)

,seruorum domo è vos eduxi & ,Aegypto ex vos
אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאֹצִיא אֶתְכֶם מִבֵּית עֲבָדִים׃
:vos opprimētiū omniū manu de & ,Aegyptiorū manu de vos erui Et
9 וָאַצִּל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד כָּל־לֹחֲצֵיכֶם
,eorum terram vobis dedique ,*vestris facie bus* à eos expuli &
וָאֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם וָאֶתְּנָה לָכֶם אֶת־אַרְצָם׃
timeatis non ;vester Deus DOMINUS Ego :vobis dixi Ac
10 וָאֹמְרָה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִירְאוּ
;eorum terra in *habitantes* vos quorum ,Emoræorum Deos
אֶת־אֱלֹהֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר אַתֶּם יוֹשְׁבִים בְּאַרְצָם
,DOMINI angelus venit Et *.mea voce in audiuistis* non &
11 וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹלִי׃ וַיָּבֹא מַלְאַךְ יְהוָה
patri Ioas ipsi *quæ ,Hophrah in quæ ,quercu sub mansit &
וַיֵּשֶׁב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר בְּעָפְרָה אֲשֶׁר לְיוֹאָשׁ אֲבִי
fugiendum ad ,torculari in frumenta *excutiens* eius filius Ghidhon & :Hezri
הָעֶזְרִי וְגִדְעוֹן בְּנוֹ חֹבֵט חִטִּים בַּגַּת לְהָנִיס
dixit ac ;DOMINI angelus *eum ad* est conspectus Et .Midian *facie bus* à
12 מִפְּנֵי מִדְיָן׃ וַיֵּרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהוָה וַיֹּאמֶר
eum ad Dixitque *.virtute potens* tecum DOMINUS :eum ad
13 אֵלָיו יְהוָה עִמְּךָ גִּבּוֹר הֶחָיִל׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו
nos inuenit quid vt &?nobiscū DOMINUS est &,mi domine *me In*:Ghidhō
גִּדְעוֹן בִּי אֲדֹנִי וְיֵשׁ יְהוָה עִמָּנוּ וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ
nobis narrauerunt quæ ,eius mirabilia omnia ? vbi & ?hoc totum
כָּל־זֹאת וְאַיֵּה כָל־נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר סִפְּרוּ־לָנוּ
?DOMINUS nos fecit ascendere Aegypto de Nonne :dicendo ,nostri patres
אֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹר הֲלֹא מִמִּצְרַיִם הֶעֱלָנוּ יְהוָה
Midian *vola* in nos *dedit que* ,DOMINUS nos dereliquit nunc &
וְעַתָּה נְטָשָׁנוּ יְהוָה וַיִּתְּנֵנוּ בְּכַף־מִדְיָן׃
,hac tua fortitudine in Vade :ait & ,DOMINUS eum ad respexit Et
14 וַיִּפֶן אֵלָיו יְהוָה וַיֹּאמֶר לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה
?te misi nonne :Midian *vola* de Israel facies saluum &
וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכַּף מִדְיָן הֲלֹא שְׁלַחְתִּיךָ׃
?Israel faciam saluum quo in ,mi domine *me In* :eum ad Dixitque
15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו בִּי אֲדֹנָי בַּמָּה אוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל
.mei patris domo in minimus ego & ,Menasseh in *tenuis mea chilias* Ecce
הִנֵּה אַלְפִּי הַדַּל בִּמְנַשֶּׁה וְאָנֹכִי הַצָּעִיר בְּבֵית אָבִי׃
percutiesque ,tecum ero Quia :DOMINUS eum ad Dixitque
16 וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְהִכִּיתָ אֶת־
inueni *nunc* Si :eum ad Dixitque .vnum virum tanquā Midian
17 מִדְיָן כְּאִישׁ אֶחָד׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אִם־נָא מָצָאתִי
,mecum *loquens* tu quòd ,signum mihi *facies &* ,tuis oculis in gratiam
חֵן בְּעֵינֶיךָ וְעָשִׂיתָ לִּי אוֹת שָׁאַתָּה מְדַבֵּר עִמִּי׃
educam & ,te ad *me venire ad vsque* ,hinc recedas *nunc* Ne
18 אַל־נָא תָמֻשׁ מִזֶּה עַד־בֹּאִי אֵלֶיךָ וְהֹצֵאתִי
vsque ,manebo Ego :dixit Et *.tuas facies ad* ponam & ,meum *munus*
אֶת־מִנְחָתִי וְהִנַּחְתִּי לְפָנֶיךָ וַיֹּאמַר אָנֹכִי אֵשֵׁב עַד
,caprarum hœdum *fecit* & ,est ingressus Ghidhon Et *.te reuerti*
19 שׁוּבֶךָ׃ וְגִדְעוֹן בָּא וַיַּעַשׂ גְּדִי־עִזִּים
posuit carniū ius &,canistro in posuit carnē;*infermentatorum* farinæ modiū &
וְאֵיפַת־קֶמַח מַצּוֹת הַבָּשָׂר שָׂם בַּסַּל וְהַמָּרַק שָׂם
.obtulit & ,quercu sub † ad eum ad eduxit & ;olla in
בַּפָּרוּר וַיּוֹצֵא אֵלָיו אֶל־תַּחַת הָאֵלָה וַיַּגַּשׁ׃
& ,carnem Cape :Dei angelus eum ad Dixitque
20 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים קַח אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־
fecit & .effunde † ius & ,*illam petram ad* pone & ,infermentata
הַמַּצּוֹת וְהַנַּח אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז וְאֶת־הַמָּרַק שְׁפוֹךְ וַיַּעַשׂ
,fulcri extremitatem DOMINI angelus *misit* Et .sic
21 כֵּן׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־קְצֵה הַמִּשְׁעֶנֶת
ignis ascendit & ;infermentata *in* & ,carnē *in* tetigitque ,eius manu in *quod*
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר וּבַמַּצּוֹת וַתַּעַל הָאֵשׁ
angelus Et .infermentata & ,carnem *comedit* & ,petra de
מִן־הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וּמַלְאַךְ
.eius oculis ab *abiit* DOMINI
יְהוָה הָלַךְ מֵעֵינָיו׃
;Ghidhon dixit & ;*ipse* DOMINI angelus quod Ghidhon vidit Et
22 וַיַּרְא גִּדְעוֹן כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן
facies DOMINI angelum vidi idcirco quia ;Deus domine Heu
אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי מַלְאַךְ יְהוָה פָּנִים
ne :tibi Pax :DOMINUS ei Dixitque *.faciès ad*
23 אֶל־פָּנִים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם לְךָ אַל־
altare Ghidhon ibi ædificauit Et .morieris non ,timeas
24 תִּירָא לֹא תָּמוּת׃ וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן מִזְבֵּחַ
:hanc diem ad vsque ,Salom Adonai ‡ *ei* vocauit &,DOMINO
לַיהוָה וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה
.Hezri patris Hophrath in *illud* adhuc
עוֹדֶנּוּ בְּעָפְרַת אֲבִי הָעֶזְרִי׃

Marginalia (left): h וָאַצִּל ,i נצל à facie vestra, habitatis, obtēperastis voci meæ. † erat, excutiebat vt fugeret, k חבט נוס facie ei, m ראה vir fortis. Obsecro, ‡ sunt, tradiditque manu, n פנה° כוח manu, o ישע° כף Obsecro, pater meus pauper est, נכה quæso, fac loquaris, חנן quæso, donec veniā sacrificium coram te. donec reuertaris. ינח° ישב *parauit infermentate מץ, † locum qui erat accessit. נגש Tolle, לקח in petra illa, carnium extendit summitatem baculi, קצה נגע qui erat, מן° עלה consumpsit recessit esset; ראה facie ad faciem. בנה illud Dominus pacis, est

calcitratibus ,calcitratibus à ,equi calcanei *sunt contusi* Tunc
22 אָז הָלְמוּ עִקְּבֵי־סוּס מִדַּהֲרוֹת דַּהֲרוֹת
.eius fortium
אַבִּירָיו׃
maledicite DOMINI *legatus* dixit ,Meroz Maledicite
23 אוֹרוּ מֵרוֹז אָמַר מַלְאַךְ יְהוָה אֹרוּ
DOMINI auxilium ad venerunt nō quia :eius habitatores maledicendo
אָרוֹר יֹשְׁבֶיהָ כִּי לֹא־בָאוּ לְעֶזְרַת יְהוָה
.fortibus *in* DOMINI auxilium ad
לְעֶזְרַת יְהוָה בַּגִּבּוֹרִים׃
:Cenæi Cheber vxor Iahel mulieribus præ Benedicetur
24 תְּבֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּינִי
.benedicetur *tentorio in* mulieribus præ
מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבֹרָךְ׃
illustrium phiala in :dedit lac ,postulauit *Aquas*
25 מַיִם שָׁאַל חָלָב נָתָנָה בְּסֵפֶל אַדִּירִים
.butyrum obtulit
הִקְרִיבָה חֶמְאָה׃
malleum ad *eius dextera* & *sese miserunt* clauum ad *eius Manus*
26 יָדָהּ לַיָּתֵד תִּשְׁלַחְנָה וִימִינָהּ לְהַלְמוּת
,transfixit & ,eius caput *amouit* :Sisera *contudit* & ;laborantium
עֲמֵלִים וְהָלְמָה סִיסְרָא מָחֲקָה רֹאשׁוֹ וּמָחֲצָה
.eius tempus *penetrauit* &
וְחָלְפָה רַקָּתוֹ׃
eius pedes inter :*decubuit* ,cecidit ,est incuruatus eius pedes Inter
27 בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע נָפַל שָׁכָב בֵּין רַגְלֶיהָ
.vastatus cecidit ibi ,se curuauit *quo in* ;cecidit ,se curuauit
כָּרַע נָפָל בַּאֲשֶׁר כָּרַע שָׁם נָפַל שָׁדוּד׃
per Sisera mater *exclamauit* & ,respexit fenestram Per
28 בְּעַד הַחַלּוֹן נִשְׁקְפָה וַתְּיַבֵּב אֵם סִיסְרָא בְּעַד
tardauerunt cur ? *veniendum ad* eius currus *erubescit* * Cur :cancellum
הָאֶשְׁנָב מַדּוּעַ בֹּשֵׁשׁ רִכְבּוֹ לָבוֹא מַדּוּעַ אֶחֱרוּ
?eius quadrigarum *vices*
פַּעֲמֵי מַרְכְּבוֹתָיו׃
conuertebat ipsa etiam ,ei *respondebant* eius dominæ Sapientes
29 חַכְמוֹת שָׂרוֹתֶיהָ תַּעֲנֶינָּה אַף־הִיא תָּשִׁיב
amasia ;*spolium* ? diuident ,inuenient Nonne :sibi *sua dicta*
30 אֲמָרֶיהָ לָהּ׃ הֲלֹא יִמְצְאוּ יְחַלְּקוּ שָׁלָל רַחַם
colorum spolium ;Siseræ ipsi ,*colorum spolium* ;viri capiti duæ *amasiæ*
רַחֲמָתַיִם לְרֹאשׁ גֶּבֶר שְׁלַל צְבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלַל צְבָעִים
pereant Sic ? spolij *collis* duo recamata ,color ,recamatum
31 רִקְמָה צֶבַע רִקְמָתַיִם לְצַוְּארֵי שָׁלָל׃ כֵּן יֹאבְדוּ
solis exire secundum * eum diligentes & ;DOMINE tui inimici omnes
כָל־אוֹיְבֶיךָ יְהוָה וְאֹהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ
.annis quadraginta terra quieuit & . *sua fortitudine in*
בִּגְבֻרָתוֹ וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

CAP. VI.

DOMINUS eos *dedit* & :DOMINI oculis in malum Israel filij fecerūt Et
1 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיִּתְּנֵם יְהוָה
;Israel super Midian man' inualuit Et .annis septem Midian manu in
2 בְּיַד־מִדְיָן שֶׁבַע שָׁנִים׃ וַתָּעָז יַד־מִדְיָן עַל־יִשְׂרָאֵל
*quæ antra Israel filij sibi fecerunt Midian faciebus à
מִפְּנֵי מִדְיָן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְהָרוֹת אֲשֶׁר
serebat si ,erat Et .munitiones & ,speluncas & ,montibus in
3 בֶּהָרִים וְאֶת־הַמְּעָרוֹת וְאֶת־הַמְּצָדוֹת׃ וְהָיָה אִם־זָרַע
ascendebāt & ;Kedem *filij & ,Hamalec & ,Midian ascēdebāt & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וְעָלָה מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם וְעָלוּ
vsque,terræ productionē corrumpebāt &;eos super castrametabatur Et ,eis super
4 עָלָיו׃ וַיַּחֲנוּ עֲלֵיהֶם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־יְבוּל הָאָרֶץ עַד־
,bouem & ,agnum & ‡,Israel in victū relinquebāt nō & :Hazzah in *te venire*
בּוֹאֲךָ עַזָּה וְלֹא־יַשְׁאִירוּ מִחְיָה בְּיִשְׂרָאֵל וְשֶׂה וָשׁוֹר
,asinum & ;ipsi Quia ,coru tentoria & ,ascendebāt eorū acquisitiones & ,
5 וַחֲמוֹר׃ כִּי הֵם וּמִקְנֵיהֶם יַעֲלוּ וְאָהֳלֵיהֶם
*non eorū *camelis & ,ipsis &* ;multitudine in *locusta* *tanquam veniebant &
יָבֹאוּ כְדֵי־אַרְבֶּה לָרֹב וְלָהֶם וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין
est attenuatus Et .eam *corrumpendā* ad terrā in veniebant & :numerus
6 מִסְפָּר וַיָּבֹאוּ בָאָרֶץ לְשַׁחֲתָהּ׃ וַיִּדַּל
.DOMINUM ad Israel filij clamauerūt & :Midian *faciebus* à valde Israel
יִשְׂרָאֵל מְאֹד מִפְּנֵי מִדְיָן וַיִּזְעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה׃
causas super * DOMINUM ad Israel filij clamassent cùm ,fuit Et
7 וַיְהִי כִּי־זָעֲקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה עַל אֹדוֹת
;Israel filios ad prophetam virum DOMINUS misit Et :Midian
8 מִדְיָן׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אִישׁ נָבִיא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
feci ascēdere Ego :Israel Deus DOMINUS dixit Sic :eis dixitque
וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי הֶעֱלֵיתִי

Marginalia (right): quassatę sunt plantæ sono pedum, sono pedum. angelus ארר° לאך cum tabernaculo Aquam fortium Manum suā misit, suam dexterā conquassauit abscidit perfodit, מחק incidit רקק dormiuit; vbi vlulauit *moratur in quit vt veniat? pedes responderunt respōdit verba sua ענה ‡spolia? puellæ puellæ ‡spolia discolorium, ‡spolia discolorium polymitum, polymita collo *erunt exitum יצא tradidit עזז facie ‡essent פנה עשה *orientis. עלה ‡aduersus ‡vastabat fructum ‡donec venias חיה ‡nec pecudes, boues, & asinos. greges & tabernacula ‡locustæ ipsorū camelorū ‡erat קנה דלל ‡deuastandū facie ‡propter

Cape :DOMINVS ei dixit & ,ipsa nocte in fuit Et

25 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה קַח

sannorum septem secundum iuuencum & ,tuo patri qui ,bouis iuuencum

אֶת־פַּר־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי שֶׁבַע שָׁנִים

,lucum & ,tuo patri quod ,Bahal altare destruesque

וְהָרַסְתָּ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה

,succides ,illud super qui

אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת׃

fortitudinis capite super tuo Deo DOMINO altare ædificabis Et

26 וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ הַמָּעוֹז

faciès ascendere & ,secundum iuuencum capies & ; ordine in huius

הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפָּר הַשֵּׁנִי וְהַעֲלִיתָ

,succides quem ,luci lignis in holocaustum

עוֹלָה בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃

fecit & ,suis seruis de viros decem Ghidhon Cepitque

27 וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו וַיַּעַשׂ

quemadmodum ,fuit Et .DOMINVS eum ad est locutus quemadmodum

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר

,die in facere ,ciuitatis viros & ,sui patris domum timebat

יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת יוֹמָם

ecce & ,mane in ciuitatis viri manicauerunt Et .nocte fecit &

28 וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה וַיַּעַשׂ לָיְלָה׃

& :erat succisus ,illud super qui lucus & ,Bahal altare erat destructu

נֻתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו כֹּרָתָה וְאֵת

.ædificatum altare super ascendere factum secundum iuuencum

הַפָּר הַשֵּׁנִי הֹעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃

:hoc verbum fecit Quis :suum socium ad vir Dixeruntque

29 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה

fecit Ioas filius Ghidhon :dixerunt & ,inuestigauerũt & ,quæsierũt &

וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ עָשָׂה

:Ioas ad ciuitatis viri Dixeruntque .hoc verbum

30 הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־יוֹאָשׁ

,Bahal altare diruit quia ,moriatur & ,tuum filium Educ

הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ וְיָמֹת כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל

.illud super qui ,lucum succidit quia &

וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו׃

vos Nunquid : se super stabant qui omnibus Ioas Dixitque

31 וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם

litigauerit qui :eum facietis saluum vos si : Bahal litigabitis

תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־אַתֶּם תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב

quia ,sibi litiget ,ipse Deus si :manè vsque moriatur ,ei

לוֹ יוּמַת עַד־הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ כִּי

.eius aram diruit

נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃

eum in Litiget :dicendo ,Ierubbahal ipsa die in eum vocauit Et

32 וַיִּקְרָא־לוֹ בַיּוֹם־הַהוּא יְרֻבַּעַל לֵאמֹר יָרֶב בּוֹ

,Midian omnis Et .eius aram diruit quia ,Bahal

33 הַבַּעַל כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃ וְכָל־מִדְיָן

,transierunt & ,pariter sunt collecti Cedem filij & ,Hamalec &

וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ

induit DOMINI spiritus Et .Izrehel valle in sunt castrametati &

34 וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה

.eum post Abihezer est accitus & ,tuba in clanxit & ,Ghidhon

אֶת־גִּדְעוֹן וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃

ipse etiam est accitus & ,Menasseh omnem in misit legatos Et

35 וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־הוּא

,Naphthali in & ,Zebulun in & ,Aser in misit nuncios & :eum post

אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלוּן וּבְנַפְתָּלִי

ad Ghidhon Dixitque .eorum occursum in ascenderunt &

36 וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃ וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־

quemadmodum ,Israel mea manu in saluans tu es Si :Deum

הָאֱלֹהִים אִם־יֶשְׁךָ מוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר

lanæ vellus statuens ego Ecce :es locutus

37 דִּבַּרְתָּ׃ הִנֵּה אָנֹכִי מַצִּיג אֶת־גִּזַּת הַצֶּמֶר

terram totam super & ,ipsum solum vellus super fuerit ros si ,area in

בַּגֹּרֶן אִם טַל יִהְיֶה עַל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־הָאָרֶץ

queadmodum ,Israel mea manu in facies saluum quòd sciam & ,siccitas

חֹרֶב וְיָדַעְתִּי כִּי־תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר

constrinxit & ,crastino à manicauit & :ita fuit Et .es locutus

38 דִּבַּרְתָּ׃ וַיְהִי־כֵן וַיַּשְׁכֵּם מִמָּחֳרָת וַיָּזַר

aquarum phiala plenitudinem ,vellere de rorem expressit & ,vellus

אֶת־הַגִּזָּה וַיִּמֶץ טַל מִן־הַגִּזָּה מְלוֹא הַסֵּפֶל מָיִם׃

tuus nasus irascatur Ne : Deum ad Ghidhon Dixitque

39 וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלֹהִים אַל־יִחַר אַפְּךָ

semel tantum nunc tentabo :semel tantum loquar & ,me in

בִּי וַאֲדַבְּרָה אַךְ הַפָּעַם אֲנַסֶּה־נָּא רַק־הַפַּעַם

Tolle הֶיֵה לָקַח *est septennem, פָּרָה *est *est iuxta vertice arcis ordinatæ; & tolles עֹז *anni שָׁנָה cum Tulitque עָשָׂה *fecit quia familiam surrexerunt *erat iuxta oblatum vnusquisque proximum aram יָצָא מוּת *erat iuxta illam. aduersum pro litigatorem num רִיב *est ישׁע pro eo, est, iudicium faciat litigatorem Bahal, cum eo orientis congregati חָנָה congregatus est nuncios congregatus est saluas per manum meam statuo יָצַג גֵּז tantum *fuerit per manum meam surrexit זוּר plenâ phialâ aquæ. מָצָה furor חָרָה contra

totam super & ,ipsum solum vellus ad siccitas nunc sit :vellere in

בַּגִּזָּה יְהִי־נָא חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־

nocte in sic Deus Fecitque .ros sit terram

40 הָאָרֶץ יִהְיֶה־טָּל׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בַּלַּיְלָה

terram totam super & ,ipsum solum vellus ad siccitas fuit & :ipsa

הַהוּא וַיְהִי־חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־הָאָרֶץ

.ros fuit

הָיָה טָל׃

CAP. VII.

qui populus omnis & ,Ghidhon ipse Ierubbahal manicauit Et

1 וַיַּשְׁכֵּם יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר

erat Midian castrametatio & :Charod oculum super sunt castrametati & ,eo cum

אִתּוֹ וַיַּחֲנוּ עַל־עֵין חֲרֹד וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה־

.valle in Hammoreh colle à ,aquilone ab sibi

לוֹ מִצָּפוֹן מִגִּבְעַת הַמּוֹרֶה בָּעֵמֶק׃

,tecum qui populus Multus :Ghidhon ad DOMINVS Dixitque

2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן רַב הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ

,Israel me super glorietur forte ne ;eorum manu in Midian me dare quàm

מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל

nunc clama nunc Et .mihi fecit salutem mea Manus ,dicendo

3 לֵאמֹר יָדִי הוֹשִׁיעָה לִּי׃ וְעַתָּה קְרָא נָא

abeat manè & :reuertatur ,pauidus & timidus Qui :dicêdo ,populi auribus in

בְּאָזְנֵי הָעָם לֵאמֹר מִי־יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר

;millia duo & viginti populo de est reuersus & :Ghilhad monte è

מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם אֶלֶף

ad DOMINVS Dixitque .remanserunt millia decem &

4 וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־

,aquas ad eos descendere fac ;multus populus Adhuc :Ghidhon

גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב הוֹרֵד אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם

vadat Iste ,te ad dixero quem ,erit & :ibi tibi eum probabo &

וְאֶצְרְפֶנּוּ לְךָ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה יֵלֵךְ

vadet non Iste ,te ad dixero quem ,omnis & :tecum ibit ipse ,tecum

אִתָּךְ הוּא יֵלֵךְ אִתָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה לֹא־יֵלֵךְ

populum fecit descendere Et .ibit non ipse ,tecum

5 עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֵךְ׃ וַיּוֹרֶד אֶת־הָעָם

lambuerit qui Omnem :Ghidhon ad DOMINVS dixitque .aquas ad

אֶל־הַמָּיִם וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן כֹּל אֲשֶׁר־יָלֹק

eum facies stare ,canis lamberet quemadmodum ,aquis de sua lingua in

בִּלְשׁוֹנוֹ מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב תַּצִּיג אוֹתוֹ

.bibendum ad sua genua super se incuruauerit qui omnem & :solum ad

לְבָד וְכֹל אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו לִשְׁתּוֹת׃

trecenti ,suum os ad sua manu in lambentium numerus fuit Et

6 וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְקִים בְּיָדָם אֶל־פִּיהֶם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת

bibendũ ad sua genua super se incuruauerunt populi reliquũ totum & :viri

אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם כָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם לִשְׁתּוֹת

trecentis In :Ghidhon ad DOMINVS Dixitque .aquas

7 מָיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת

.tua manu in Midian dabo & ,vos saluabo lambentibus viris

הָאִישׁ הַמְלַקְקִים אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדֶךָ

.suum locum in vir ,eant populus omnis &

וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃

:suas tubas & ,sua manu in populus escam ceperunt Et

8 וַיִּקְחוּ אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת שׁוֹפְרֹתֵיהֶם

trecentos in & ,sua tentoria in virum ,dimisit Israel virum omnem &

וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת

.valle in desubter ei erat Midian castrametatio & :apprehendit viros

הָאִישׁ הֶחֱזִיק וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בָּעֵמֶק׃

,Surge :DOMINVS eum ad dixit & ,ipsa nocte in fuit Et

9 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה קוּם

.tua manu in eam dedi quia ;castrametationem in descende

רֵד בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ׃

tuus puer Purah & tu descende ,descendere tu timens si Et

10 וְאִם־יָרֵא אַתָּה לָרֶדֶת רֵד אַתָּה וּפֻרָה נַעַרְךָ

confortabũtur postea & :loquantur quid audies Et .castrametationẽ ad

11 אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ וְשָׁמַעְתָּ מַה־יְדַבֵּרוּ וְאַחַר תֶּחֱזַקְנָה

Purah & ,ipse descendit Et .castrametationem in descendesque ,tuæ manus

יָדֶיךָ וְיָרַדְתָּ בַּמַּחֲנֶה וַיֵּרֶד הוּא וּפֻרָה

.castrametatione in qui ,quintatorum extremum ad eius puer

נַעֲרוֹ אֶל־קְצֵה הַחֲמֻשִׁים אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃

valle in cadentes Cedem filij omnes & ,Hamalec & ,Midian Et

12 וּמִדְיָן וַעֲמָלֵק וְכָל־בְּנֵי־קֶדֶם נֹפְלִים בָּעֵמֶק

,numerus non eorum camelorum & ,multitudine in locusta tanquam

כָּאַרְבֶּה לָרֹב וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר

.multitudine in maris labium super quæ arena tanquam

כַּחוֹל שֶׁעַל־שְׂפַת הַיָּם לָרֹב׃

quæso sup tantum גֵּז עָשָׂה super tantum surrexit manè *est iuxta fontê castra erant חָנָה *est vt nô tradam contra נָתַן est formidolosus, manè facto discedat sunt reuersi *est, יָרַד perget לָקַק aqua, lambit seorsum: שָׁתָה מֵאָה שָׁתָה aquam. qui lambeerunt tradamque יָשַׁע vadat, quisq; tulerunt לָקַח quemque tabernacula retinuit: castra erant castra: tradidi ea יָרַד times castra. castra, armatorum, *erant castris. קָצָה *orientis iacebant locustæ *erat *est iuxta littus שָׂפָה

CAP. VIII. ח

Fecisti hoc *verbum* Cur : Ephraim *vir* eum ad dixerunt Et
1 † ויאמרו אליו איש אפרים מה־הדבר הזה [h] עשית
,nobis *ad non vocandum nobis* cùm *ibas* ad pugnandum *in* Midian?
לנו לבלתי קראות לנו כי הלכת להלחם במדין
.fortitudine in secum iurgauerunt &
ויריבון אתו בחזקה ׃
bonum nonne? vos sicut nunc feci Quid :eos ad Dixitque
2 † ויאמר אליהם מה־עשיתי עתה ככם הלא טוב
racemi Ephraim *præ* vindemia Abihezer?
עללות אפרים מבציר אביעזר ׃
In manu vestra *dedit* Deus principes Midian, Horeb,
3 † בידכם נתן אלהים את־שרי מדין את־ערב
& Zeeb: & quid potui facere sicut vos? Tunc *remisit* se
ואת־זאב ומה־יכלתי עשות ככם אז [i] רפתה
spiritus eorum *desuper eo*, *in loquendo ipsum* verbum hoc.
רוחם מעליו בדברו הדבר הזה ׃
Et venit Ghidhon ad Iarden, transiens ipse, & trecenti
4 † ויבא גדעון הירדנה עבר הוא ושלש־מאות
viri ‡ qui secum, lassi, & persequentes. Dixitque viris
5 האיש אשר אתו עיפים ורדפים † ויאמר לאנשי
Succoth: Date *nunc* tortas panis populo qui‡ *in* pedibus meis;
סכות [k] תנו־נא ככרות לחם לעם אשר ברגלי
quia lassi *ipsi*: & ego *persequens post* Zebach, & Salmunnah reges
כי־עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי
Midian. *Dixitque* principes Succoth: Num palma Zebach,
6 מדין ׃ † ויאמר שרי סכות [l] הכף זבח
& Salmunnah nunc ‡ in manu tua, *quod* demus exercitui tuo panem?
וצלמנע עתה בידך כי־נתן לצבאך לחם ׃
Dixitque Ghidhon: Idcirco *in dando* DOMINVS Zebach, &
7 † ויאמר גדעון לכן [m] בתת יהוה את־זבח ואת־
Salmunnah in manu mea, & triturabo carnē vestram *cum* spinis deserti,
צלמנע בידי [n] ודשתי את־בשרכם את־קוצי המדבר
& *cum* tribulis. Et ascendit inde Penuel,
8 ואת־הברקנים ׃ [o] † ויעל משם פנואל
& locutus est ad eos secundū hoc: & responderunt ei homines Penuel
וידבר אליהם כזאת [p] ויענו אתו אנשי פנואל
sicut responderunt viri Succoth. Dixitque etiam
9 כאשר ענו אנשי סכות ׃ † ויאמר גם־
hominibus Penuel, dicendo: In *reuertendo me* in pace, diruam
לאנשי פנואל לאמר בשובי בשלום [q] אתץ את־
turrim hanc. Et Zebach, & Salmunnah † in Carcor, & castra eorū
10 המגדל הזה ׃ † וזבח וצלמנע בקרקר ומחניהם
cum eis ferme quindecim millia, omnes ex *residui* omni *castrametatione*
עמם כחמשת עשר אלף כל הנותרים מכל מחנה
filiorū † Chedem: & *cadentes* centum & viginti millia *viri* *educentis*
בני־קדם והנפלים מאה ועשרים אלף איש שלף
gladium. Et ascendit Ghidhon *via* habitantium in *tentoriis*,
11 חרב ׃ † ויעל גדעון דרך השכוני באהלים
ab oriente ipsius Nobach, & Iogbehah: & percussit *castrametationem*.
מקדם לנבח ויגבהה [r] ויך את־המחנה
& *castrametatio erat* fiducialiter.
והמחנה היה בטח ׃
Fugeruntque Zebach, & Salmunnah, & persecutus est *post* eos, cepitque
12 [s] † וינסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם וילכד
duos reges Midian, Zebach, & Salmunnah, & *omnē castrametationē*
את־שני מלכי מדין את זבח ואת־צלמנע וכל־המחנה
perterruit. Et reuersus est Ghidhon filius Ioas de bello
13 החריד ׃ [t] † וישב גדעון בן־יואש מן־המלחמה
desuper † sole. Cepitque puerum de viris Succoth,
14 מלמעלה החרס ׃ † וילכד־נער מאנשי סכות
& interrogauit eū; & scripsit *ad eum* principes Succoth, & seniores eius,
וישאלהו ויכתב אליו את־שרי סכות ואת־זקניה
septuaginta & septem viros.
שבעים ושבעה איש ׃
Venitque ad viros Succoth, & dixit: Ecce Zebach, & Salmunnah,
15 † ויבא אל־אנשי סכות ויאמר הנה זבח וצלמנע
quibus exprobrastis mihi dicendo: Num *vola* Zebach, & Salmunnah
אשר חרפתם אותי לאמר הכף זבח וצלמנע
nūc in manu tua‖; quia dabimus viris tuis lassis panem?
עתה בידך כי נתן לאנשיך היעפים לחם ׃
Et *cepit* seniores ciuitatis, spinasque deserti, ac
16 † ויקח את־זקני העיר ואת־קוצי המדבר ואת־
tribulos; & *fecit cognoscere in* eis viros Succoth.
הברקנים וידע בהם את אנשי סכות ׃

viri [h] עשה ut non vocares nos pergeres contra fortiter. melior est racemus. tradidit. leniuit [i] רפה ab eo, quādo locutus est. ‡ erant. obsecro ‡ est cum [k] נתן sunt: persequor Dixeruntque [l] כפף ‡ est ut cùm tradiderit [m] נתן [n] דוש [o] עלה [p] ענה Cū reuersus fuero [q] נתץ † erant qui remāserāt omnibus castris † orientis: qui ceciderāt fuerunt virorum educentium per viam tabernaculis castra. [r] נכה castra erant [s] נוס omnia castra [t] שוב † existente sibi ‖ de manus ‖ est tulit confregit cū

Venitque Ghidhon, & ecce vir *narrans* proximo suo somnium,
13 † ויבא גדעון והנה־איש מספר לרעהו חלום
& dicebat: Ecce somnium somniaui, & ecce torta panis *hordeorum*
ויאמר הנה חלום חלמתי והנה [q] צלול לחם שערים
voluens se in *castrametatione* Midian, & venit *usque ad* tentorium:
מתהפך במחנה מדין ויבא עד־האהל
& percussit illud, & cecidit, & subuertit illud desuper, & cecidit *tentorium*.
ויכהו [r] ויפל [s] ויהפכהו למעלה ונפל האהל ׃
Et respondit *socius* eius, & ait: Non ‖ hoc nisi gladius
14 [t] † ויען רעהו ויאמר אין זאת בלתי אם־חרב
Ghidhon filij Ioas viri Israel: dedit Deus in manu eius
גדעון בן־יואש איש ישראל נתן האלהים בידו את־
Midian, & *omnem castrametationem*. Et fuit, *circa audire* Ghidhon
15 מדין ואת־כל־המחנה ׃ † ויהי כשמע גדעון
narrationem somnij, & *solutionem* eius; & incuruauit se: & reuersus est
את־מספר החלום ואת־שברו [v] וישתחו [x] וישב
ad *castrametationem* Israel, & ait: Surgite, quia dedit DOMINVS
אל־מחנה ישראל ויאמר קומו כי־נתן יהוה
in manu vestra *castrametationem* Midian. Diuisitque
16 בידכם את־מחנה מדין ׃ [y] † ויחץ את־
trecentos viros * tria capita, & dedit tubas in manu
שלש־מאות האיש שלשה ראשים ויתן שופרות ביד־
omnium eorū, & hydrias vacuas; & *titiones* in medio hydriarum.
כלם וכדים רקים ולפדים בתוך הכדים ׃
Dixitque ad eos, Ex me videbitis, & sic facietis: & ecce *ego*
17 † ויאמר אליהם ממני תראו וכן תעשו והנה אנכי
ingrediens in extremum *castrametationis*: & erit, quemadmodum faciam, sic
בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן
facietis. Et clangam in tuba, ego & omnis qui‡ mecum:
18 תעשון ׃ † ותקעתי בשופר אנכי וכל־אשר אתי
& clangetis in tubis etiam vos ‡ circuitus *omnis castrametationis*.
ותקעתם בשופרות גם־אתם סביבות כל־המחנה
dicetisque, DOMINO, & Ghidhon: Et ingressus est Ghidhon,
19 ואמרתם ליהוה ולגדעון ׃ † ויבא גדעון
& centum viri qui ‡ secum, in extremum *castrametationis*, * caput
ומאה־איש אשר־אתו בקצה המחנה ראש
custodiæ mediæ; tantùm suscitando suscitauerunt custodes;
האשמרת התיכונה אך [z] הקם הקימו את־השמרים
& clanxerunt *in* tubis, & collidendo hydrias, quæ * in *manu* eorum.
ויתקעו בשופרות ונפוץ הכדים אשר בידם ׃
Et clanxerunt tria capita in tubis, & fregerunt
20 † ויתקעו שלשת הראשים בשופרות וישברו
hydrias, & apprehēderunt in manu sinistra sua *titiones*, & in manu
הכדים ויחזיקו ביד־שמאולם בלפידים וביד־
dextera sua tubas ad clangendum; clamaueruntque: Gladius DOMINO,
ימינם השופרות לתקוע ויקראו חרב ליהוה
& Ghidhon. Steteruntque † *vir sub se* circum *castrametationem*;
21 ולגדעון ׃ † ויעמדו איש תחתיו סביב למחנה
& confracta *est omnis castrametatio*, & sunt vociferati, fugeruntque.
[a] וירץ כל־המחנה [b] ויריעו [c] וינוסו ׃
Clanxeruntque trecenti tubis: & posuit DOMINVS
22 † ויתקעו שלש־מאות השופרות [d] וישם יהוה
gladium *viri* in *socium* suū, & in omnem *castrametationē*: & fugit *castrametatio*
את־חרב איש ברעהו ובכל־המחנה [e] וינס המחנה
vsq; ad Beth-hasittah in Seredath, vsque ad *labium* Abel-mecholah, *super*
עד־בית השטה צררתה עד [f] שפת־אבל מחולה על־
Tabbath. Et accitus est vir Israel de Naphthali, & de
23 טבת ׃ † ויצעק איש־ישראל מנפתלי ומן־
Aser, & de omni Menasseh: & persecuti sunt post Midian.
אשר ומן־כל־מנשה וירדפו אחרי מדין ׃
Nunciosque misit Ghidhon in omnē montē Ephraim, dicendo:
24 † ומלאכים שלח גדעון בכל־הר אפרים לאמר
Descendite in occursum Midian, & capite eis aquas vsque ad
[g] רדו לקראת מדין ולכדו להם את־המים עד
Bethbarah, & Iarden. Et accitus est omnis vir Ephraim, & ceperunt
בית ברה ואת־הירדן ויצעק כל־איש אפרים וילכדו
aquas vsque ad Bethbarah, & Iarden.
את־המים עד בית ברה ואת־הירדן ׃
Et comprehenderunt duos principes Midian, Horeb, & Zeeb,
25 † וילכדו שני־שרי מדין את־ערב ואת־זאב
& interfecerunt Horeb in petra Horeb; & Zeeb occiderunt
ויהרגו את־עורב בצור־עורב ואת־זאב הרגו
in torculari Zeeb; & persecuti sunt *ad* Midian: & caput Horeb & Zeeb
ביקב־זאב וירדפו אל־מדין וראש־ערב וזאב
attulerunt ad Ghidhon à *transitu* Iarden.
הביאו אל־גדעון מעבר לירדן ׃

narrabat hordeacei [q] צליל קׄ castra צלה vel צלל tabernaculū: tabernaculū. [r] נכה [s] נפל proximus ‡ est [t] ענה oīa castra. cùm audisset interpretationem [v] שחה castra [x] שוב castra * in [y] חצה lampades ingredior castrorum: * erit ‡ per omnium castrorum. † erant castrorū, * in vigiliæ [z] קום * erant manibus lampades, † quisq; in loco suo p circuitū castrorum, sunt oīa castra, [a] רצץ [b] רוע [c] נוס וינוסו קׄ [d] שום נום vniuscuiusq; proximum oīa castra: fugerunt omnia castra limitē iuxta [f] שפה congregatus [g] ירד congregatus trans

.ciuitatis viros interfecit & ;diruit Penuel turrim Et
17 † ואת־מגדל פנואל נתץ ויהרג את־אנשי העיר׃
quos viri Vbi : Salmunnah ad & ,Zebach ad Dixitque
18 † ויאמר אל־זבח ואל־צלמנע איפה האנשים אשר
formā secundū vnus ;ipsi *sicut tu Sicut* :dixerunt Et ?Thabor in interfecistis
הרגתם בתבור ויאמרו כמוך כמוהם אחד כתאר
Viuit .*ipsi* meæ matris filij ,mei Fratres : ait Et .¶ regis filiorum
19 בני המלך׃ † ויאמר אחי בני־אמי הם [v] חי־
.vos occiderem non ,eos fecissetis viuere *vtinam* ,DOMINVS
יהוה לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם׃
eduxit non Et .eos interfice ,Surge :suo primogenito Iether Dixitque
20 † ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם ולא־שלף
.puer *ipse* adhuc quia ,timebat quia ,suum gladium puer
הנער חרבו כי ירא כי עודנו נער׃
quia ,nos *in* irruito & ,tu Surge : Salmunnah & ,Zebach Dixitque
21 † ויאמר זבח וצלמנע קום אתה ופגע־בנו כי
& ,Zebach interfecit & ,Ghidhon Surrexitque .eius fortitudo vir sicut
כאיש גבורתו [x] ויקם גדעון ויהרג את־זבח ואת־
.eorum camelorum collis in* quæ ,lunulas *cepitque* : Salmunnah
צלמנע [y] ויקח את־השהרנים אשר בצוארי גמליהם׃
etiam *nos in* Dominare :Ghidhon ad Israel vir *Dixeruntque*
22 † ויאמרו איש־ישראל אל־גדעון משל־בנו גם־
manu de nos saluasti quia ;tui filij filius etiam ,tuus filius etiam ,tu
אתה גם־בנך גם בן־בנך כי [z] הושעתנו מיד
ego dominabor Non : Ghidhon eos ad dixit Et .Midian
23 מדין׃ † ויאמר אלהם גדעון לא־אמשל אני
dominabitur DOMINVS *: vos in* meus filius dominabitur nec *;vos in*
בכם ולא־ימשל בני בכם יהוה ימשל
vobis à Postulabo :Ghidhon eos ad Dixitque *.vos in*
24 בכם׃ † ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם
aureæ inaures quia *:sui spolij* inaurem *vir* mihi date & ,postulationem
שאלה [a] ותנו־לי איש נזם שללו כי־נזמי זהב
.*ipsi* Ismahelitæ quia ,eis *
להם כי ישמעאלים הם׃
,piecerūt & ,vestimentum extenderunt & .dabimus Dando:dixerunt Et
25 † ויאמרו נתון נתן ויפרשו את־השמלה וישליכו
inaurium pondus fuit Et .*sui spolij* inaurem *vir* ibi
26 שמה איש נזם שללו׃ † ויהי משקל נזמי
præ solùm ,aureorum septingentorum & ,mille ,postulauerat quas *auri*
הזהב אשר שאל אלף ושבע־[b]מאות זהב לבד מן־
reges super * quæ *,purpuræ vestibus* & *,collaribus* & *,lunulis*
השהרנים והנטפות ובגדי הארגמן שעל מלכי
.eorum camelorum collis in * quæ ,*torquibus præ solùm* & ,Midian
מדין ולבד מן־הענקות אשר בצוארי גמליהם׃
sua ciuitate in illud *statuit* & ,Ephod Ghidhon *illud* fecit Et
27 † [c] ויעש אתו גדעון לאפוד [d] ויצג אתו בעירו
fuitque :ibi eum post Israel omnis sunt fornicati & :Hophrah in
בעפרה [e] ויזנו כל־ישראל אחריו שם ויהי
.*laqueum* in eius domui & ,Ghidhon
לגדעון ולביתו [f] למוקש׃
addiderunt non & ;Israel *filiorum facies ad* Midian est humiliatus Et
28 † ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא יספו
diebus in annis quadraginta terra quieuitque : suum caput *eleuare*
[g] לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי
.sua domo in mansit & ,Ioas filius Ierubbahal abiit Et .Ghidhon
28 גדעון׃ † וילך ירבעל בן־יואש וישב בביתו׃
quia *:eius femur egredientes* filij septuaginta fuerunt Ghidhon ipsi Et
30 † ולגדעון היו שבעים בנים יצאי ירכו כי־
.ei fuerunt *multæ* vxores
נשים רבות היו לו׃
;filium ipsa etiam ei peperit ,Sechem in * quæ ,eius *pellex* Et
31 † ופילגשו אשר בשכם ילדה־לו גם־היא בן
Ghidhon est mortuus Et .Abimelech eius nomen posuit &
32 [h] וישם את־שמו אבימלך׃ † [i] וימת גדעון
sui patris Ioas sepulchro in est sepultusque :bona *canitie* in Ioas filius
בן־יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו
esset mortuus *quemadmodum* ,fuit Et .Hezri patris Hophrah in
33 בעפרה אבי העזרי׃ † ויהי כאשר מת
:Behalim post sunt fornicati & ;Israel filij sunt reuersi & ,Ghidhon
גדעון וישובו בני ישראל ויזנו אחרי הבעלים
.*deum in* Bahalberith sibi posuerunt &
וישימו להם בעל ברית לאלהים׃
,sui Dei DOMINI Israel filij sunt recordati non Et
34 † ולא זכרו בני ישראל את־יהוה אלהיהם
.circuitu à suorum inimicorum omnium manu de eos *eruentis*
[k] המציל אותם מיד כל־איביהם מסביב׃

Quales erāt — Qualis tu, tales & — ¶ erat. — erant. — חיה [v] — si — erat — occide — קום [x] — tulitque — * erant — לקח [y] — Dixitque nobis — ישע [z] — vobis: — vobis. — vnusquisque spoliorū suorum; — נתן [a] — * erant — erant. quisque spoliorū suorum. — aurearum, præter lunulas, — מאה [b] — monilia, vestes purpureas, — * erant præter torques, — * erant ex eo — posuit — עשה [d] יצג [c] — זנה [e] — offendiculū, — יקש [f] — coram filiis — vt eleuarent — נשא [g] — qui egressi sunt de femore suo, — plures — concubina — * erat — שום [i] מות [h] — senectute — cùm — pro deo. — qui eruit * in — נצל [k]

omne iuxta,Ghidhō Ierubbahal domo cū misericordiā fecerunt Nec
35 † ולא־עשו חסד עם־בית ירבעל גדעון ככל־
.Israel cum fecerat quod bonum
הטובה אשר עשה עם־ישראל׃

CAP. IX. ט

;suæ matris fratres ad Sechem in Ierubbahal filius Abimelech *iuit* Et
1 † וילך אבימלך בן־ירבעל שכמה אל־אחי אמו
,suæ matris patris domus familiam omnem ad & ,eos ad est locutusque
וידבר אליהם ואל־כל־משפחת בית־אבי אמו
dominorum omnium auribus in *nunc* Loquimini : dicendo
2 לאמר׃ † דברו־נא באזני כל־בעלי
omnes viri septuaginta *vos in dominari an* vobis *bonum* Quid :Sechem
שכם מה־טוב לכם המשל בכם שבעים איש כל
quòd *recordabimini &* ?vnus vir *vos in dominari* an ,Ierubbahal filij
בני ירבעל אם־משל בכם איש אחד וזכרתם כי־
.*ego* vestra caro & ,vestrum os
עצמכם ובשרכם אני׃
dominorum omnium auribus in *eo super* eius matris fratres sunt locuti Et
3 † וידברו אחי־אמו עליו באזני כל־בעלי
post eorum cor se inclinauit & : ista verba omnia Sechem
שכם את כל־הדברים האלה [a] ויט לבם אחרי
ei dederunt Et .*ipse* noster Frater :dixerunt quia ;Abimelech
4 אבימלך כי אמרו אחינו הוא׃ [b] † ויתנו־לו
eis *in* conduxit mercede & ;Bahalberith domo è argenteos septuaginta
שבעים כסף מבית בעל ברית וישכר בהם
.eum post iuerunt & *;leues* & ,vacuos viros Abimelech
אבימלך אנשים ריקים ופחזים וילכו אחריו׃
,suos fratres interfecit & ,Hophrah in sui patris domum * venit Et
5 [c] † ויבא בית־אביו עפרתה ויהרג את־אחיו
remansit Et .vnum lapidem super viros septuaginta Ierubbahal filios
בני־ירבעל שבעים איש על־אבן אחת [d] ויותר
.se abscondit quia ,paruus Ierubbabal filius Iotham
יותם בן־ירבעל הקטן כי נחבא׃
;Millo domus omnis & ,Sechem *domini* omnes sunt *collecti* Et
6 † ויאספו כל־בעלי שכם וכל־בית מלוא
,sita planitie cum regem in Abimelech fecerunt regnare & ,iuerunt &
וילכו וימליכו את־אבימלך למלך עם־אלון [e] מצב
stetit & *,iuit* & ,Iotham ipsi nunciauerunt Et .Sechem in † quæ
7 אשר בשכם׃ † ויגדו ליותם וילך ויעמד
dixit & ;clamauitque ,suam vocem leuauit & :Gherizim montis *capite* in
בראש הר־גרזים [f] וישא קולו ויקרא ויאמר
.Deus vos *ad* audiat & ,Sechem *domini* me *ad* Audite :eis
להם שמעו אלי בעלי שכם וישמע אליכם אלהים׃
dixeruntque :regem se super vngendum ad ligna iuerunt Eundo
8 † הלוך הלכו העצים למשח עליהם מלך ויאמרו
: oliua eis Dixitque .nos super Regna : oliuæ
9 לזית מלוכה עלינו׃ † ויאמר להם הזית
,deos *honorificabūt* me *in* qua ,meam pinguedinem *faciam cessare* Nunquid
החדלתי את־דשני אשר־בי יכבדו אלהים
?ligna super *promouendum ad* ,vadam & ;homines &
ואנשים והלכתי לנוע על־העצים׃
.nos super regna ,tu *Vade* : ficum ad ligna Dixeruntque
10 † ויאמרו העצים לתאנה לכי־את מלכי עלינו׃
,meam dulcedinem *faciam cessare* Num : ficus eis dixit Et
11 † ותאמר להם התאנה החדלתי את־מתקי
?ligna super *promoueri* vadam & ;optimum meum fructum &
ואת־תנובתי הטובה והלכתי לנוע על־העצים׃
.nos super regna ,tu *Vade* : vitem ad ligna Dixeruntque
12 † ויאמרו העצים לגפן לכי־את מלוכי עלינו׃
,meum mustum *faciam cessare* Num : vitis eis dixit Et
13 † ותאמר להם הגפן החדלתי את־תירושי
super *promoueri* ibo & ,homines & deum *lætificans*
המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע על־
:carduum ad ligna omnia dixerunt Et ?ligna
14 העצים׃ † ויאמרו כל־העצים אל־האטד
.nos super regna ,tu *Vade*
[g] לך אתה מלך־עלינו׃
vos veritate in Si :ligna ad *carduus* dixit Et
15 † ויאמר האטד אל־העצים אם באמת אתם
:mea vmbra in *confidite* ,venite ,vos super regem in me *vngentes*
משחים אתי למלך עליכם [h] באו [i] חסו בצלי
cedros *peredat* & ,*carduo* de ignis egrediatur ,non si &
ואם־אין [k] תצא אש מן־האטד ותאכל את־ארזי
.Lebanon
הלבנון׃

Perrexit autē — obsecro virorum — melius vt dominentur vobis vt dominetur vobis — mementote — sum. — de eo virorum — נטה [a] — est. — נתן [b] — cum — vagos, — * in — בוא [c] — יתר [d] — congregati viri — iuxta quercū statuæ, — יצב [e] — † erat — perrexit, — vertice — נשא [f] — viri — מלכה ק — derelinquam — per honorificant — vt promoueat — Veni — derelinquam — vt pmoueat — Veni — מלכי ק — derelinquam — quod lætificat — vt pmoueat rhamnum: — Veni — הלך [g] — rhamnus — vngitis — sperate — בוא [h] חסה [i] — rhamno, deuoret — יצא [k]

egrediatur ,tua manus inuenerit quod secundum et facies & ,te ad egredientes

יֹצְאִים אֵלֶיךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ׃

:noctu secum * qui populus omnis & ,Abimelech surrexit Et

34 וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ לָיְלָה

est egressus Et .capita quatuor ,Sechem super sunt insidiati &

35 וַיֶּאֶרְבוּ עַל־שְׁכֶם אַרְבָּעָה רָאשִׁים׃ וַיֵּצֵא

,Abimelech surrexit & ;ciuitatis portæ ostiū ^ steritque ,Hebed filius Ghahal

גַּעַל בֶּן־עֶבֶד וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וַיָּקָם אֲבִימֶלֶךְ

Ghahal vidit Et .insidiis de secum * qui populus &

36 וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִן־הַמַּאְרָב׃ וַיַּרְא־גַעַל

capitibus de descendens populus Ecce :Zebul ad ait & ,populum

אֶת־הָעָם וַיֹּאמֶר אֶל־זְבֻל הִנֵּה־עָם יוֹרֵד מֵרָאשֵׁי

videns tu montium Vmbram :Zebul eum ad ait Et .montium

הֶהָרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל אֵת צֵל הֶהָרִים אַתָּה רֹאֶה

:dixit & ,loquendum ad Ghahal adhuc addidit Et .homines quasi

37 כָּאֲנָשִׁים׃ וַיֹּסֶף עוֹד גַּעַל לְדַבֵּר וַיֹּאמֶר

veniens vnum caput & ,terræ vmbilico cum descendentes populus Ecce

הִנֵּה־עָם יוֹרְדִים מֵעִם טַבּוּר הָאָרֶץ וְרֹאשׁ־אֶחָד בָּא

,Zebul eum ad Dixitque .Meonenim quercus via de

38 מִדֶּרֶךְ אֵלוֹן מְעוֹנְנִים׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו זְבֻל

ei seruiam ^ quòd ,Abimelech ? Quis :dices quod ,tuum os * nunc Vbi

אַיֵּה אֵפוֹא פִיךָ אֲשֶׁר תֹּאמַר מִי אֲבִימֶלֶךְ כִּי נַעַבְדֶנּוּ

,nunc obsecro Egredere ? eo in spreuisti quem ,populus * iste nonne

הֲלֹא זֶה הָעָם אֲשֶׁר מָאַסְתָּה בּוֹ צֵא־נָא עַתָּה

;Sechem dominorum facies ad Ghahal est egressus Et .eo in pugna &

39 וְהִלָּחֶם בּוֹ׃ וַיֵּצֵא גַעַל לִפְנֵי בַּעֲלֵי שְׁכֶם

,Abimelech eum est persecutus Et .Abimelech in pugnauitque

40 וַיִּלָּחֶם בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּרְדְּפֵהוּ אֲבִימֶלֶךְ

ostium ad vsque multi vulnerati ceciderunt & ;eius faciebus à fugit &

וַיָּנָס מִפָּנָיו וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים רַבִּים עַד־פֶּתַח

Zebul expulit & ,Arumah in Abimelech mansit Et .portæ

41 הַשָּׁעַר׃ וַיֵּשֶׁב אֲבִימֶלֶךְ בָּארוּמָה וַיְגָרֶשׁ זְבֻל

.Sechem in manendo à eius fratres & ,Ghahal ipsum

אֶת־גַּעַל וְאֶת־אֶחָיו מִשֶּׁבֶת בִּשְׁכֶם׃

nunciauerunt & ;agrum * populus est egressus & ,crastino à ,fuit Et

42 וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיֵּצֵא הָעָם הַשָּׂדֶה וַיַּגִּדוּ

tria in eos dimidiauit & ,populum cepit Et .Abimelech ipsi

43 לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיִּקַּח אֶת־הָעָם וַיֶּחֱצֵם לִשְׁלֹשָׁה

de egrediens populus ecce & ,vidit & ;agro in est insidiatus & ,capita

רָאשִׁים וַיֶּאֱרֹב בַּשָּׂדֶה וַיַּרְא וְהִנֵּה הָעָם יֹצֵא מִן־

,Abimelech Et .eos percussit & ,eos super surrexit & ;ciuitate

44 הָעִיר וַיָּקָם עֲלֵיהֶם וַיַּכֵּם׃ וַאֲבִימֶלֶךְ

:ciuitatis portæ ostium ad steterūt & ,vastauerunt ,secum * quæ capita &

וְהָרָאשִׁים אֲשֶׁר עִמּוֹ פָּשְׁטוּ וַיַּעַמְדוּ פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר

.eos percusserunt & ,agro in * qui omnes super vastauerunt * capita duo &

וּשְׁנֵי הָרָאשִׁים פָּשְׁטוּ עַל־כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה וַיַּכּוּם׃

cepit & ,illa die tota ciuitate in pugnauit Abimelech Et

45 וַאֲבִימֶלֶךְ נִלְחָם בָּעִיר כֹּל הַיּוֹם הַהוּא וַיִּלְכֹּד אֶת־

,vrbem diruit & ,interfecit ea in * qui populum ac ,vrbem

הָעִיר וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הָרָג וַיִּתֹּץ אֶת־הָעִיר

.Sechem turris domini omnes audierunt Et .sale eam conseuit &

46 וַיִּזְרָעֶהָ מֶלַח׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם

,Abimelech ipsi est Nunciatūq; .Bethelberith arcem ad venerunt &

47 וַיָּבֹאוּ אֶל־צְרִיחַ בֵּית אֵל בְּרִית׃ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ

ascendit Et .Sechem turris domini omnes essent cōgregati quod

48 כִּי הִתְקַבְּצוּ כָּל־בַּעֲלֵי מִגְדַּל־שְׁכֶם׃ וַיַּעַל

cepit & ;secum * qui populus omnis & ipse ,Salmon montem Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ הַר־צַלְמוֹן הוּא וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וַיִּקַּח

,lignorum ramum præcidit & ,sua manu in secures Abimelech

אֲבִימֶלֶךְ אֶת־הַקַּרְדֻּמּוֹת בְּיָדוֹ וַיִּכְרֹת שׂוֹכַת עֵצִים

:qui populum ad dixitque ;suū humerū super posuit & ,eū portauit &

וַיִּשָּׂאֶהָ וַיָּשֶׂם עַל־שִׁכְמוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־הָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ

.ego sicut facite ,festinate :feci vidistis Quod :secum

מָה רְאִיתֶם עָשִׂיתִי מַהֲרוּ עֲשׂוּ כָמוֹנִי׃

iuerunt & ,suum ramum vir populus omnis etiam præciderunt Et

49 וַיִּכְרְתוּ גַם־כָּל־הָעָם אִישׁ שׂוֹכֹה וַיֵּלְכוּ

eis super combusserūt & ,arcem super posuerunt & ,Abimelech post

אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיָּשִׂימוּ עַל־הַצְּרִיחַ וַיַּצִּיתוּ עֲלֵיהֶם אֶת־

Sechem turris domini omnes etiam sunt mortui & :igni in arcem

הַצְּרִיחַ בָּאֵשׁ וַיָּמֻתוּ גַּם כָּל־אַנְשֵׁי מִגְדַּל־שְׁכֶם

ad Abimelech iuit Et .mulieres & vir mille fere

50 כְּאֶלֶף אִישׁ וְאִשָּׁה׃ וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ אֶל־

.eam cepit & ,Thebes in est castrametatus & :Thebes

תֵּבֵץ וַיִּחַן בְּתֵבֵץ וַיִּלְכְּדָהּ׃

omnes illuc fugerunt & ;ciuitatis medio in erat fortis turris Et

51 וּמִגְדַּל־עֹז הָיָה בְתוֹךְ־הָעִיר וַיָּנֻסוּ שָׁמָּה כָּל־

Margin (left): egrediatur; * erat; קוּם contra duces; * ad; * erat; descendit cacuminibus; vides צֵל vt loquere- tur; descendunt dux vnus venit; planiciei; * est dicebas: * est * est; cum cotam viris; cum; facie נוּס נָפַל; ne maneret יָשַׁב in בְּ; tulit diuisit לָקַח חָצָה egredieбatur רָאָה; aduersus קוּם נָכָה grassati sunt * grassati sunt aduersus * erant contra; * erat נָתַץ seminauit in ea sal; viri; נָגַד viri; עָלָה in monte; * erat tulit arboris; שׂוֹךְ * erat נָשָׂא שׂוּם; רָאָה עָשָׂה vnusquisque iuxta cum; viri יָצַת מוּת; contra חָנָה נוּס

16 וְעַתָּה אִם־בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם וַתַּמְלִיכוּ

fecistis regnare & ,fecistis perfectione in & ,veritate in si nunc Et

אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ

,ei ^ domo cū & ,Ierubbahal cum fecistis bonum si & ,Abimelech

17 וְאִם־כִּגְמוּל יָדָיו עֲשִׂיתֶם לוֹ׃ אֲשֶׁר־נִלְחַם

pugnauit Quia .ei fecistis eius manuum retributione iuxta si &

אָבִי עֲלֵיכֶם וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד וַיַּצֵּל

eruit & ,eminus suam animam proiecit & ,vobis super meus pater

18 אֶתְכֶם מִיַּד מִדְיָן׃ וְאַתֶּם קַמְתֶּם עַל־בֵּית

domum super surrexistis vos Et .Midian manu è vos

אָבִי הַיּוֹם וַתַּהַרְגוּ אֶת־בָּנָיו שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן

lapide super viros septuaginta ,eius filios interfecistis & ,hodie mei patris

אֶחָת וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֲמָתוֹ עַל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם

,Sechem dominos super eius ancillæ filiū Abimelech fecistis regnare & :vnū

19 כִּי אֲחִיכֶם הוּא׃ וְאִם־בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם

fecistis perfectione in & ,veritate in si Et .ipse vester frater quia

עִם־יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שִׂמְחוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ

,Abimelech in lætemini :hac die eius domo cum & ,Ierubbahal cum

20 וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם׃ וְאִם־אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ

ignis egrediatur ,non si Et .vobis in ipse etiam lætetur &

מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְאֶת־בֵּית מִלּוֹא

:Millo domum & ,Sechem dominos comedat & ,Abimelech de

וְתֵצֵא אֵשׁ מִבַּעֲלֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית מִלּוֹא וְתֹאכַל אֶת־

comedat & ,Millo domo de & ,Sechem dominis à ignis egrediatur &

21 אֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּנָס יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיֵּלֶךְ בְּאֵרָה וַיֵּשֶׁב

mansit & :Beer in abiit & ,fugit & ,Iotham fugit Et .Abimelech

22 שָׁם מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיו׃ וַיָּשַׂר אֲבִימֶלֶךְ עַל־

super Abimelech imperauit Et .sui fratris Abimelech faciebus à ibi

23 יִשְׂרָאֵל שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים רוּחַ רָעָה

malum spiritum Deus Misitque .annis tribus Israel

בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶם וַיִּבְגְּדוּ בַעֲלֵי־שְׁכֶם

Sechem domini sunt præuaricati & :Sechem dominos inter & ,Abimelech inter

24 בַּאֲבִימֶלֶךְ׃ לָבוֹא חֲמַס שִׁבְעִים בְּנֵי־יְרֻבָּעַל

Ierubbahal filiorum septuaginta iniuria veniendum Ad .Abimelech in

וְדָמָם לָשׂוּם עַל־אֲבִימֶלֶךְ אֲחִיהֶם אֲשֶׁר

quia ,eorum fratrem Abimelech super ponendum ad ,eorum sanguis &

הָרַג אוֹתָם וְעַל בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֲשֶׁר־חִזְּקוּ אֶת־יָדָיו

,eius manus roborauerunt quia ,Sechem dominos super & ,eos interfecit

25 לַהֲרֹג אֶת־אֶחָיו׃ וַיָּשִׂימוּ לוֹ בַעֲלֵי שְׁכֶם

Sechem domini ei Posuerunt que .suos fratres occidendum ad

מְאָרְבִים עַל רָאשֵׁי הֶהָרִים וַיִּגְזְלוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר־יַעֲבֹר

transibat qui omnem diripiebant & ,montium capita super insidias

26 עֲלֵיהֶם בַּדָּרֶךְ וַיֻּגַּד לַאֲבִימֶלֶךְ׃ וַיָּבֹא גַּעַל

Ghahal venit Et .Abimelech ipsi est nunciatum & : via in eos super

בֶּן־עֶבֶד וְאֶחָיו וַיַּעַבְרוּ בִּשְׁכֶם וַיִּבְטְחוּ־בוֹ

eo in sperauerunt que :Sechem in transierunt & ;eius fratres & ,Hebed filius

27 בַּעֲלֵי שְׁכֶם׃ וַיֵּצְאוּ הַשָּׂדֶה וַיִּבְצְרוּ אֶת־

vindemiauerunt & ,agrum in sunt egressi Et .Sechem domini

כַּרְמֵיהֶם וַיִּדְרְכוּ וַיַּעֲשׂוּ הִלּוּלִים וַיָּבֹאוּ בֵּית

domum sunt ingressi Et ;laudes fecerunt & ,calcauerunt & ,eorum vineas

אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיְקַלְלוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ׃

,Abimelech maledixerunt & ,biberunt & ,comederunt & ;suorum deorum

28 וַיֹּאמֶר גַּעַל בֶּן־עֶבֶד מִי־אֲבִימֶלֶךְ וּמִי־שְׁכֶם

Sechem ^ quæ & ,Abimelech ? Quis :Hebed filius Ghahal dixit Et

כִּי נַעַבְדֶנּוּ הֲלֹא בֶן־יְרֻבַּעַל וּזְבֻל פְּקִידוֹ

? eius præpositus Zebul & ,Ierubbahal filius Nonne ? ei seruiamus quòd

עִבְדוּ אֶת־אַנְשֵׁי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם וּמַדּוּעַ נַעַבְדֶנּוּ אֲנָחְנוּ׃

? nos ei seruiemus cur & :Sechem patris Chamor viris seruite

29 וּמִי יִתֵּן אֶת־הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְאָסִירָה אֶת־

remouebo & ,mea manu in istum populum dabit quis Et

אֲבִימֶלֶךְ וַיֹּאמֶר לַאֲבִימֶלֶךְ רַבֶּה צְבָאֲךָ וָצֵאָה׃

,egredere & ,tuum exercitum Auge : Abimelech ^ dixit Et : Abimelech

30 וַיִּשְׁמַע זְבֻל שַׂר־הָעִיר אֶת־דִּבְרֵי גַּעַל בֶּן־עָבֶד

:Hebed filij Ghahal verba ciuitatis princeps Zebul audiuit Et

31 וַיִּחַר אַפּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אֲבִימֶלֶךְ

Abimelech ad legatos misit Et .eius nasus est iratus &

בְּתָרְמָה לֵאמֹר הִנֵּה גַעַל בֶּן־עֶבֶד וְאֶחָיו בָּאִים

venientes eius fratres & ,Hebed filius Ghahal Ecce :dicendo ,dolo in

שְׁכֶמָה וְהִנָּם צָרִים אֶת־הָעִיר עָלֶיךָ׃

.te super ciuitatem angustiantes ipsi ecce & ,Sechem in

32 וְעַתָּה קוּם לַיְלָה אַתָּה וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתָּךְ וֶאֱרֹב

insidiare & ;tecum ^ qui populus & tu ,nocte surge nunc Et

33 בַּשָּׂדֶה׃ וְהָיָה בַבֹּקֶר כִּזְרֹחַ הַשֶּׁמֶשׁ תַּשְׁכִּים

manicabis ;solem oriri circa manè in ,erit Et .agro in

וּפָשַׁטְתָּ עַל־הָעִיר וְהִנֵּה־הוּא וְהָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ

secum ^ qui populus & ,ipse ecce & ;ciuitatem super vastabis &

Margin (right): אָמֵן; pro à lōgè נָצַל contra; קוּם; viros; est; deuoret viros; viris deuoret; נוּס facie; שׂוּר; רוּעַ viros viri; vt veniret; vt poneret; viros; vt occideret viri; שׂוּם cacumina prædabantur; iuxta per viam: נָגַד; viri inciderunt lætitias: Dei sui, שָׁתָה * est * est; det סוּר quispiam יָצָא; furor nuncios חָרָה venientes בּוֹא obsidentes contra צוּר; * est in quando orietur sol, surges, grassaberis cōtra * est

;se super se clauserunt & ;ciuitatis domini omnes & ,mulieres & ,viri
הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְכֹל בַּעֲלֵי הָעִיר וַיִּסְגְּרוּ בַּעֲדָם
ad vsque Abimelech venit Et .turris tectum super ascenderunt &
52 וַיָּבֹא אֲבִימֶלֶךְ עַד־ וַיַּעֲלוּ עַל־גַּג הַמִּגְדָּל
illud cōburēdū ad,turris ostiū ad vsq; appropinquauit & ;ea in pugnabat & ,turri
הַמִּגְדָּל וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ עַד־פֶּתַח הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ
caput super curruis fragmen vna mulier proiecit Et .igni in
53 בָאֵשׁ וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ
ad citò clamauit Et .eius caluariam quassauit & ;Abimelech
54 אֲבִימֶלֶךְ וַתָּרִץ אֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל־
;me interfice &,tuū gladiū Euagina :ei dixit & ,sua vasa portante puerum
הַנַּעַר נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ וּמוֹתְתֵנִי
,eius puer eum perfodit Et .eum interfecit Mulier :mihi dicant fortè ne
פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ
esset mortuus quòd Israel viri viderunt Et .est mortuus &
55 וַיָּמֹת וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מֵת
Deus Reddiditque .suum locum in vir abierunt & :Abimelech
56 אֲבִימֶלֶךְ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים
interficiendo ,suo patri fecerat quod Abimelech malum
אֵת רָעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג אֶת־
Sechem virorum malum omne Et .suos fratres septuaginta
57 שִׁבְעִים אֶחָיו וְאֵת כָּל־רָעַת אַנְשֵׁי שְׁכֶם
Iotham maledictio eos ad venit & ;eorum caput in Deus reddidit
הֵשִׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם
.Ierubbaal filij
בֶּן־יְרֻבָּעַל

viri — עָלָה [a] בּוֹא [b] — contra vt cōbureret — נָגַשׁ — molæ — cōfregit cer uicem vocauit vel — רָצַץ [d] — arma — כְּלִי de me: — מוּת — vnusquisque — קוּם [g] — רוּעַ [h] — שׁוּב [i]

CAP. X. י

filius Tholah Israel saluandum ad Abimelech post surrexit Et
1 וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל תּוֹלָע בֶּן־
monte in, Samir in habitans ipse & ;Issachar vir ,Dodo filij Puah
פּוּאָה בֶּן־דּוֹדוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא־ישֵׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר
:annis tribus & viginti Israel Iudicauitque .Ephraim
2 אֶפְרָיִם וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה
Iair eum post surrexit Et .Samir in est sepultus & ,est mortuus &
3 וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּשָׁמִיר וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר
.annis duobus & viginti Israel iudicauitque :Ghilhadites
הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה
;pullos triginta super equitantes filij triginta ei fuit Et
4 וַיְהִי־לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רֹכְבִים עַל־שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים
ad vsque ,Iair Chauuoth vocabant ipsis :eis in vrbes triginta &
וּשְׁלֹשִׁים עֲיָרִים לָהֶם לָהֶם יִקְרְאוּ חַוֺּת יָאִיר עַד
,Iair est Mortuusque .Ghilhad terra in quæ ,hanc diem
5 הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיָּמָת יָאִיר
faciendum ad ,Israel filij addiderunt Et .Chamon in est sepultus &
6 וַיִּקָּבֵר בְּקָמוֹן וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת
,Hastaroth & ;Behalim seruierūtque ,DOMINI oculis in malū
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת
,Moab diis & ,Sidon diis & ,Aram diis &
וְאֶת־אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי צִידוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֵת
DOMINVM dereliquerūt & ;Pelistim diisque ;Hammō filiorū diis
אֱלֹהֵי בְנֵי־עַמּוֹן וְאֵת אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה
;Israel in DOMINI nasus est Iratusque .ei seruierunt non &
7 וְלֹא עֲבָדוּהוּ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
.Hammon filiorum manu in & ,Pelistim manu in eos vendidit &
וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן
octo ,ipso anno in Israel filios perfregerunt & ,detriuerunt Et
8 וַיִּרְעֲצוּ וַיְרֹצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה הַהִיא שְׁמֹנֶה
,Iarden transitu in qui ,Israel filios omnes ,annis decem
עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
Hāmon filij Transieruntque .Ghilhad in quæ Emoræi terra in
9 בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בַּגִּלְעָד וַיַּעַבְרוּ בְנֵי־עַמּוֹן
domo in & ,Biniamin in & ,Iehudah in etiam pugnandum ad Iarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן לְהִלָּחֵם גַּם־בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִין וּבְבֵית
filij clamauerunt Et .valde Israel fuit angustia & :Ephraim
10 אֶפְרָיִם וַתֵּצֶר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד וַיִּזְעֲקוּ בְּנֵי
dereliquimus quia & ,tibi Peccauimus :dicendo DOMINVM ad Israel
יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ וְכִי עָזַבְנוּ אֶת־
DOMINVS Dixitque .Behalim seruiuimus & ,nostrum Deum
11 אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים וַיֹּאמֶר יְהוָה
,Hāmon filiis à ,Emoræo ab & ,Aegyptiis ab Nonne :Israel filios ad
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא מִמִּצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי מִן־בְּנֵי עַמּוֹן
oppresserūt Mahon & ,Hamalec & ,Sidonim Et .Pelistim à &
12 וּמִן־פְּלִשְׁתִּים וְצִידוֹנִים וַעֲמָלֵק וּמָעוֹן לָחֲצוּ
:eorum manu de vos feci saluosque ,me ad clamastis & ,vos
אֶתְכֶם וַתִּצְעֲקוּ אֵלַי וָאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם מִיָּדָם

vt saluum faceret — יָשַׁע [a] — & de habitabat — fuerunt quas villas — חַוָּה [b] — erant — vt facerent — עָשָׂה — רוּעַ [d] — furor cōtra — חָרָה — tradidit — oppresserunt — & erant trans — & est — cum — affectus est — צָרַר — & qui — יָשַׁע [g]

ideirco ;alienis diis seruiistis & ,me dereliquistis vos Et
13 וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן
ad clamate & ,Ite .vos saluandum ad addam non
14 לֹא־אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם לְכוּ וְזַעֲקוּ אֶל־
tempore in vobis faciant salutem ipsi :eis in elegistis quos ,deos
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם בָּם הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת
:DOMINVM ad Israel filij Dixeruntque .vestræ angustiæ
15 צָרַתְכֶם וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה
veruntamē :tuis oculis in bonū omne secūdum nobis tu fac ;Peccauimus
חָטָאנוּ עֲשֵׂה־אַתָּה לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ אַךְ
deos remouerunt Et .hac die nunc nos libera
16 הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה וַיָּסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי
est abbreuiata & ,DOMINO seruieruntque ,ipsorum interiore de extranei
הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה וַתִּקְצַר
,Hammō filij sunt acciti Et .Israel labore in eius anima
17 נַפְשׁוֹ בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי עַמּוֹן
sunt castrametati & ,Israel filij sūt collecti & :Ghilhād in sūt castrametati &
וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ
:suū socium ad vir ,Ghilhad principes ,populus Dixeruntq; .Mispah in
18 בַּמִּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ הָעָם שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ
caput in erit ,Hammon filios in pugnare cœperit qui vir Quis
מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ
.Ghilhad habitatoribus omnibus
לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד

vt saluos faciam — saluent vos — quod est tantum quæsumus — נָצַל [h] סוּר — alienos medio sui, angustiis affecta — pp̄ter laborē cōuenerunt — congregati — חָנָה [k] — quilibet proximum — Quicunque cōtra dux — חָלַל [l]

CAP. XI. יא

mulieris filius ipse & ,virtute potens erat Ghilhadites Iphtach Et
1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן־אִשָּׁה
vxor peperit Et .Iphtach ipsum Ghilhad genueratque :meretrix
2 זוֹנָה וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח וַתֵּלֶד אֵשֶׁת־
expulerunt & ,vxoris filij euaserunt grandes & :filios ei Ghilhad
גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ בְנֵי־הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת־
,nostri patris domo in accipies hæreditatē Non :ei dixeruntque ,Iphtach
יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־תִנְחַל בְּבֵית־אָבִינוּ
faciebus à Iphtach Fugitque .tu alterius mulieris filius quia
3 כִּי בֶּן־אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי
homines Iphtach ad sunt collecti & ;Tob terra in māsit & ,suorū fratrū
אֶחָיו וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל־יִפְתָּח אֲנָשִׁים
pugnauerunt & ,diebus à fuit Et .eo cum sunt egressi & ,vacui
4 רֵיקִים וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ
pugnauerunt quemadmodum ,fuit Et .Israel cum Hammon filij
5 בְנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ
capiendum ad ,Ghilhad seniores iuerunt & ,Israel cum Hammon filij
בְנֵי־עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת אֶת־
eris & ,Abi :Iphtach ad Dixeruntque .Tob terra de Iphtach
6 יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב וַיֹּאמְרוּ לְיִפְתָּח לְכָה וְהָיִיתָה
Iphtach Dixitque .Hammon filios in pugnabimus & :ducem in nobis
7 לָּנוּ לְקָצִין וְנִלָּחֲמָה בִּבְנֵי עַמּוֹן וַיֹּאמֶר יִפְתָּח
me expulistis & ,me habuistis odio vos Nonne :Ghilhad senioribus
לְזִקְנֵי גִלְעָד הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי וַתְּגָרְשׁוּנִי
?vobis angustia quemadmodū ,nunc me ad venistis cur & :mei patris domo è
מִבֵּית אָבִי וּמַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי עַתָּה כַּאֲשֶׁר צַר לָכֶם
sumus reuersi nunc Ideirco :Iphtach ad Ghilhad seniores Dixeruntque
8 וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח לָכֵן עַתָּה שַׁבְנוּ
nobis eris & ;Hammon filios in pugnabis & ,nobiscum ibis & ,te ad
אֵלֶיךָ וְהָלַכְתָּ עִמָּנוּ וְנִלְחַמְתָּ בִּבְנֵי עַמּוֹן וְהָיִיתָ לָּנוּ
seniores ad Iphtach Dixitque .Ghilhad habitatoribus omnibus caput in
9 לְרֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד וַיֹּאמֶר יִפְתָּח אֶל־זִקְנֵי
,Hammon filios in pugnandū ad me vos facientes reuerti Si :Ghilhad
גִלְעָד אִם־מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן
?caput in vobis ero ego ;meas facies ad eos DOMINVS dederit &
וְנָתַן יְהוָה אוֹתָם לְפָנָי אָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ
audiens sit DOMINVS :Iphtach ad Ghilhad seniores Dixeruntque
10 וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי־גִלְעָד אֶל־יִפְתָּח יְהוָה יִהְיֶה שֹׁמֵעַ
faciamus sic ,tuum verbū secundum non si ,nos inter
בֵּינוֹתֵינוּ אִם־לֹא כִדְבָרְךָ כֵּן נַעֲשֶׂה
populus posuerunt & ,Ghilhad senioribus cum Iphtach iuit Et
11 וַיֵּלֶךְ יִפְתָּח עִם־זִקְנֵי גִלְעָד וַיָּשִׂימוּ הָעָם
sua verba omnia Iphtach est Locutusq; .ducē in & ,caput in se super eum
אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקָצִין וַיְדַבֵּר יִפְתָּח אֶת־כָּל־דְּבָרָיו
legatos Iphtach misit Et .Mispah in DOMINI facies ad
12 לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּצְפָּה וַיִּשְׁלַח יִפְתָּח מַלְאָכִים
veniſti quia ,tibi & mihi Quid :dicendo ,Hammon filiorum regem ad
אֶל־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ כִּי־בָאתָ
:mea terra in pugnandum ad me ad
אֵלַי לְהִלָּחֵם בְּאַרְצִי

viribus, eratque meretricis: — יָלַד [a] — creuerunt — es. facie — boni — יָשַׁב [b] — per aliquot dies — cum pugnarent — perrexerunt vt tollerent — boni. Veni, esto — הָיָה [c] — principem: cum filiis — בּוֹא [d] — quando est — צוּר [e] — vt venias pugnes cū filiis — הָיָה [f] — dux — facitis cum filiis — שׁוּב [g] — tradiderit coram me, dux? audiat — שׂוּם [h] — ducem, principem. coram Domino nuncios — בּוֹא [i] — vt pugnes cō tra terram meam?

Quia :Iphtach *legatos* ad Hammon filiorum rex Dixitque
13 † ויאמר מלך בני־עמון אל־מלאכי יפתח כי־
Arnon ab ,Aegypto ex *eo ascendendo in* ,meam terram Israel *cepit*
לקח ישראל את־ארצי [k] בעלותו ממצרים מארנון
eas redde nunc & :Iarden ad vsque & ,Iabboc ad vsque &
ועד־היבק ועד־הירדן ועתה השיבה אתהן
ad *legatos* misit & ,Iphtach adhuc addidit Et .pace *in*
בשלום׃ 14 † ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים אל־
:Iphtach *dixit* Sic :ei Dixitque .Hammon filiorum regem
מלך בני עמון׃ 15 † ויאמר לו כה אמר יפתח
.Hammon filiorum terram & ,Moab terram Israel *cepit* Non
לא־לקח ישראל את־ארץ מואב ואת־ארץ בני עמון׃
ad vsque *deserto in* Israel ambulauit &,Aegypto ex *eos ascendēdo in* Quia
16 † כי בעלותם ממצרים וילך ישראל במדבר עד־
legatos Israel Misitque .Cades in venit & ;Suph*mare
ים־סוף ויבא קדשה׃ 17 † וישלח ישראל מלאכים
audiuit non Et .*tua terra in quaeso* Transeam :dicendo ,Edom regem ad
אל־מלך אדום לאמר אעברה־נא בארצך ולא שמע
mansitque :*voluit non* & ,misit Moab regem ad etiam & ;Edom rex
מלך אדום וגם אל־מלך מואב שלח ולא אבה וישב
terram circuiuit & ,*deserto in* ambulauit Et .Cades in Israel
ישראל בקדש׃ 18 † וילך במדבר [l] ויסב את־ארץ
,Moab terrae Solis ortu ab venitque :Moab terram & ,Edom
אדום ואת־ארץ מואב [m] ויבא ממזרח־שמש לארץ מואב
;Moab terminū in intrauerunt nec :Arnon *transitu in* sunt castrametati &
[n] ויחנון בעבר ארנון ולא־באו בגבול מואב
legatos Israel Misitque .Moab terminus * Arnon quia
כי ארנון גבול מואב׃ 19 † וישלח ישראל מלאכים
:Israel ei dixit & :Chesbon regem ,Emoraeum regem Sichon ad
אל־סיחון מלך־האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל
.meum locum ad vsque *tua terra in nunc Transeamus*
נעברה־נא בארצך עד־מקומי׃
,suum terminū *in* transire Israelem Sichon credidit non Et
20 † ולא־האמין סיחון את־ישראל עבר בגבלו
;Iahas in sunt castrametati & ,suum populum omnem Sichon *collegit* sed
ויאסף סיחון את־כל־עמו ויחנו ביהצה
Israel Deus DOMINVS *dedit* Et .Israel cum pugnauit &
וילחם עם־ישראל׃ 21 † [o] ויתן יהוה אלהי־ישראל
possedit &:eos pcusserūt & ,Israel manu in ei⁹ populū oēm & ,Sichon
את־סיחון ואת־כל־עמו ביד ישראל [p] ויכום ויירש
.ipsius terrae habitatoris Emoraei terram omnem Israel
ישראל את כל־ארץ האמרי יושב הארץ ההיא׃
,Iabboc ad vsq; & ,Arnon ab,Emoraei terminum omnem possederunt Et
22 † ויירשו את כל־גבול האמרי מארנון ועד־היבק
Deus DOMINVS nunc Et .Iarden ad vsque & ,deserto à &
ומן־המדבר ועד־הירדן׃ 23 † ועתה יהוה אלהי
tu & :Israel sui populi *faciebus* à Emoraeum eiecit Israel
ישראל [q] הוריש את־האמרי מפני עמו ישראל ואתה
,tuus deus Chemos te faciet possidere quod Nonne ?eum possidebis
תירשנו׃ 24 † הלא את אשר יורישך כמוש אלהיך
noster Deus DOMINVS*fecit possidere *quod omne* & ?possidebis illud
אותו תירש ואת כל־אשר הוריש יהוה אלהינו
tu bonus bonus num nunc Et .possidebimus illud ,*nostris faciebus à*
מפנינו אותו נירש׃ 25 † ועתה הטוב טוב אתה
cum est iurgatus iurgando num ?Moab rege Sippor filio Balac *prae*
מבלק בן־צפור מלך מואב [r] הרוב רב עם־
Israel *manendo In* .eos *in* pugnauit pugnando *an* ,Israel
ישראל אם־נלחם נלחם בם׃ 26 † [s] בשבת ישראל
omnib⁹ in & ,eius *filiabus* in & ,Haroher in &,eius *filiabus* in &,Chesbon in
בחשבון ובבנותיה ובערעור ובבנותיה ובכל־
quare & ?annos trecentos † ,Arnon *manus super* * quae ,ciuitatibus
הערים אשר על־ידי ארנון שלש [t] מאות שנה ומדוע
peccaui non ego Et ?illo tempore in eruistis non
לא־[v] הצלתם בעת ההיא׃ 27 † ואנכי לא־חטאתי
DOMINVS iudicet:me *in* pugnando malum *mecum faciens* tu & ,tibi
לך ואתה עשה אתי [x] רעה להלחם בי ישפט יהוה
.Hammon filios inter & ,Israel filios inter ;diei iudex
השפט היום בין בני ישראל ובין בני עמון׃
quae ,Iphtach verba *ad* Hammon filiorum rex audiuit non Et
28 † ולא שמע מלך בני עמון אל־דברי יפתח אשר
transiuit & ,DOMINI spiritus Iphtach super fuit Et .eum ad misit
שלח אליו׃ 29 † [y] ותהי על־יפתח רוח יהוה ויעבר
,Ghilhad Mispeh * transiuit & .Menasseh & ,Ghilhad ad
את־הגלעד ואת־מנשה ויעבר את־מצפה גלעד
.Hammon filios † transiuit Ghilhad Mispeh de &
וממצפה גלעד עבר בני עמון׃

nuncios. tulit quando ascēdit [k] עלה. cum nuncios. dicit. tulit. Sed cū ascenderent per desertum *carectosum, nuncios. Transibo per terram tuam. noluit: per desertū, [l] סבב. [m] בוא. trans. [n] חנה. *est. nuncios. Transeā obsecro per terram tuam. per. congregauit. Traditque [o] נתן. [p] נכה. facie [q] ירש. sic & quicquid *nos corā nobis, tu melior, melior es [r] רוב. aut contra Quando mā sit [s] ישב. villis. * sunt iuxta terminos † per [t] מאה [v] נצל. facis mihi contra [x] רוע. [y] היה. * ad. † ad.

dederis dando Si :ait & ,DOMINO votum Iphtach Vouitque
30 †[z] וידר יפתח נדר ליהוה ויאמר אם־נתון תתן את־
foribus è fuerit egressū quod,egrediēs erit Et :mea manu in Hāmon filios
בני עמון בידי׃ 31 † והיה היוצא אשר יצא מדלתי
,Hammon filiis à pace in *me redeundo in* ,meum occursum in meae domus
ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון
transiuit Et .*ascensionem* illud *faciam ascendere* & ,DOMINO erit &
והיה ליהוה [a] והעליתיהו עולה׃ 32 † ויעבר
DOMINVS eos *dedit* & ;*eos in* pugnandum ad Hāmon filios ad Iphtach
יפתח אל־בני עמון להלחם בם ויתנם יהוה
viginti ,Minith *te venire vsque* &, Aroher ab eos pcussit Et .eius manu in
בידו׃ 33 †[b] ויכם מערוער ועד־בואך מנית עשרים
sunt humiliati & :valde magna plaga,vinearum Abel ad vsque & ,ciuitates
עיר ועד אבל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו
Mispah in Iphtach venit Et .Israel filiorum *faciebus* à Hammon filij
בני עמון מפני בני ישראל׃ 34 † ויבא יפתח המצפה
,tympanis *in* ,eius occursum in *egrediens* eius filia ecce & :suam domum ad
אל־ביתו והנה [c] בתו יצאת לקראתו [d] בתפים
vel ,filius se ex ei † non :vnica ipsa tantum & ;choris *in* &
[e] ובמחלות ורק היא יחידה אין־לו ממנו בן או־
lacerauit & ,eam *eum videre circa* ,fuit Et .filia
בת׃ 35 † ויהי [f] כראותו אותה ויקרע את־
,me fecisti incuruare incuruando ,mea filia Ahah :ait & ,sua vestimenta
בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע הכרעתני
,DOMINVM ad meum os *patefeci* ego & :me *turbantibus in* fuisti tu &
ואת היית בעכרי ואנכי [g] פציתי פי אל־יהוה
patefecisti ,mi Pater :eum ad Dixitque .*conuerti* potero non &
ולא אוכל לשוב׃ 36 † ותאמר אליו אבי פציתה
,tuo ore ex est egressū queādmodū,mihi fac,DOMINVM *ad* tuum os
את־פיך אל־יהוה עשה לי כאשר יצא מפיך
filiis de tuis inimicis de vltiones DOMINVS tibi fecit postquam
אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאיביך מבני
verbum mihi Fiat :suum patrem ad Dixitque .Hammon
עמון׃ 37 † ותאמר אל־אביה יעשה לי הדבר
,montes super descendā & ,ibo & ,mensibus duobus me *à relaxa* :hoc
הזה הרפה ממני שנים חדשים ואלכה וירדתי על־ההרים
.meae *sociae* & ,ego *meas virginitates* super flebo &
ואבכה על־בתולי אנכי [h] ורעיתי׃
,ipsa iuit & :mensibus duobus eam dimisitque .Vade :ait Et
38 † ויאמר [i] לכי וישלח אותה שני חדשים ותלך היא
.montes super *suas virginitates* super fleuit & ;eius *socia* &
ורעותיה [k] ותבך על־בתוליה על־ההרים׃
,suum patrem ad est reuersa & ,mensium duorum *fine à* ,fuit Et
39 † ויהי [l] מקץ שנים חדשים [m] ותשב אל־אביה
:virum cognouerat non ipsa & :vouerat quod suum votum *ei* fecit &
ויעש לה את־נדרו אשר נדר והיא לא־ידעה איש
ibunt dies in diebus A .Israel in *statutum* fuit &
40 [n] ותהי־[o] חק בישראל׃ † מימים ימימה תלכנה
quatuor ,Ghilhaditae Iphtach filiam alloquendum ad Israel filiae
בנות ישראל [p] לתנות לבת־יפתח הגלעדי ארבעת
.anno in diebus
[q] ימים בשנה׃

tradendo tradideris. cūm reuersus fuero. offeram in holocaustum. [a] עלה. cum eis; tradiditque. vsquequo venias in. [b] נכה. facie. egrediebatur cum. [c] בנה [d] תפף. erat. [e] חלל. cūm vidisset scidit. [f] ראה. interturbātes. aperui. [g] פצה. retractare. aperuisti. Domino, dimitte. virginitatem meā amicę. [h] רעה. ורעותי. [i] הלך. amicae virginitatem suam. [k] בכה. circa finem. [l] קצץ [m] שוב. de ea lex. Annuatim vadunt. [n] היה. [o] חקק. [p] תנה. [q] יום.

CAP. XII. יב

dixeruntque ;aquilonem ad transiuit & ,Ephraim vir *est accitus* Et
1 † ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה ויאמרו
non nos & ,Hammon filiis *in* pugnandum ad transisti Quare :Iphtach ad
ליפתח מדוע עברת להלחם בבני־עמון ולנו לא
Dixitque .igni *in te super* cōburemus tuā domum?tecū *eundum ad*,vocasti
קראת [a] ללכת עמך ביתך נשרף עליך באש׃ 2 † ויאמר
Hammon filij & ,me⁹ popul⁹ & ,ego fui rixae Vir :eos ad Iphtach
יפתח אליהם איש ריב הייתי אני ועמי ובני־עמון
.eorum manu è me seruastis non & .vos *accivi* & :valde
מאד ואזעק אתכם ולא־[b] הושעתם אותי מידם׃
,mea *vola* in meam animā posui & ,*saluans tu* non quòd vidi Et
3 † ואראה כי־אינך מושיע [c] ואשימה נפשי בכפי
.mea manu in DOMINVS eos *dedit* & ;Hammon filios ad transiui &
ואעברה אל־בני עמון ויתנם יהוה בידי
cōgregauit Et ?me *in* pugnandū ad hac die me ad ascendistis quid vt Et
ולמה [d] עליתם אלי היום הזה להלחם בי׃ 4 † ויקבץ
pcusserūt & :Ephraim cū pugnauit & ;Ghilhad viros omnes Iphtach
יפתח את־כל־אנשי גלעד וילחם את־אפרים [e] ויכו
vos Ephraim *Euasores* :dixerunt quia ;Ephraim Ghilhad viri
אנשי גלעד את־אפרים כי אמרו פליטי אפרים אתם
.Menasseh medio in ,Ephraim medio in Ghilhad
גלעד בתוך אפרים בתוך מנשה׃

conuenit. cum. vt pergerem tecum. [a] הלך. vocaui. [b] ישע. seruaretis, manu. [c] שום. ואשימה. [d] tradidit contra. עלה. [e] נכה. Abiecti estis.

,fuit Et .Ephraim ipsi Iarden *transitus* Ghilhad cepit Et
5 † וַיִּלְכֹּד גִּלְעָד אֶת־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן לְאֶפְרָיִם וְהָיָה
:Ghilhad viri ei dicebant & :Transibo ,Ephraim *euasores* dicebant *quòd*
כִּי יֹאמְרוּ פְּלִיטֵי אֶפְרַיִם אֶעֱבֹרָה וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי־גִלְעָד
Dic :ei Dicebantque .Non :dicebat Et ?*tu* Euphrateus Num
הַאֶפְרָתִי אַתָּה וַיֹּאמֶר לֹא׃ 6 † וַיֹּאמְרוּ לוֹ אֱמָר־
: sic loqui *dirigebat* non & ; Siboleth dicebat & :Sciboleth nunc
נָא שִׁבֹּלֶת וַיֹּאמֶר סִבֹּלֶת וְלֹא [f] יָכִין לְדַבֵּר כֵּן
cecidit & :Iarden *transitus ad* eum iugulabant & ,eũ apprehendebant &
וַיֹּאחֲזוּ אוֹתוֹ וַיִּשְׁחָטוּהוּ אֶל־מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן [g] וַיִּפֹּל
.millia duo & quadraginta Ephraim de illo tempore in
בָּעֵת הַהִיא מֵאֶפְרַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אָלֶף׃
est mortuus & :annis sex Israel Iphtach iudicauit Et
7 † וַיִּשְׁפֹּט יִפְתָּח אֶת־יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ שָׁנִים [h] וַיָּמָת
.Ghilhad ciuitatibus in est sepultus ac , Ghilhadites Iphtach
יִפְתָּח הַגִּלְעָדִי וַיִּקָּבֵר בְּעָרֵי גִלְעָד׃
.Bethlechem de Ibsan Israel eum post iudicauit Et
8 † וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל אִבְצָן מִבֵּית לָחֶם׃
,foras misit filias triginta & ;filij triginta ei *fuit* Et
9 † וַיְהִי־לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת שִׁלַּח הַחוּצָה
iudicauitque : foris de suis filiis adduxit filias triginta &
וּשְׁלֹשִׁים בָּנוֹת [i] הֵבִיא לְבָנָיו מִן־הַחוּץ וַיִּשְׁפֹּט אֶת־
est sepultus & ,Ibsan est mortuus Et .annis septem Israel
יִשְׂרָאֵל שֶׁבַע שָׁנִים׃ 10 † וַיָּמָת אִבְצָן וַיִּקָּבֵר
Elon Israel eum post iudicauit Et .Bethlechem in
בְּבֵית לָחֶם׃ 11 † וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל אֵילוֹן
.annis decem Israel iudicauitque :Zebulonites
הַזְּבוּלֹנִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים׃
terra in Aialon in est sepultus & ,Zebulonites Elon est mortuus Et
12 † וַיָּמָת אֵילוֹן הַזְּבוּלֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּאַיָּלוֹן בְּאֶרֶץ
filius Habdon ,Israel eum post iudicauit Et .Zebulon
זְבוּלֻן׃ 13 † וַיִּשְׁפֹּט אַחֲרָיו אֶת־יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹן בֶּן־
,filij quadraginta ei *fuit* Et .Pirhathonites Hillel
הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי׃ 14 † וַיְהִי־לוֹ אַרְבָּעִים בָּנִים
:pullos septuaginta super equitantes filiorum filij triginta &
וּשְׁלֹשִׁים בְּנֵי בָנִים רֹכְבִים עַל־שִׁבְעִים עֲיָרִם
.annis octo Israel iudicauitque
וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה שָׁנִים׃
,Pirhathõ in est sepult' ac,Pirhathonites Hillel filius Habdõ est mortu' Et
15 † וַיָּמָת עַבְדּוֹן בֶּן־הִלֵּל הַפִּרְעָתוֹנִי וַיִּקָּבֵר בְּפִרְעָתוֹן
.Hamalechitarum monte in ,Ephraim terra in
בְּאֶרֶץ אֶפְרַיִם בְּהַר הָעֲמָלֵקִי׃

(Margin: vada. — quando fugitiui es? — valebat [f] כּוּן — in vadis ceciderunt [g] נָפַל — [h] מוּת ‖vna ex — fuerunt — [i] בּוֹא — fuerunt)

CAP. XIII. יג

:DOMINI oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filij addiderunt Et
1 † וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל [a] לַעֲשׂוֹת [b] הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
.annis quadraginta Pelistinorum manu in DOMINVS eos *deditque*
[c] וַיִּתְּנֵם יְהוָה בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים אַרְבָּעִים שָׁנָה׃
eius nomẽ & ,Danitarũ familia de ,Sorah de vnus vir fuit Et
2 † וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִצָּרְעָה מִמִּשְׁפַּחַת הַדָּנִי וּשְׁמוֹ
.peperit non & , sterilis eius vxor & ,Manoach
מָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ עֲקָרָה וְלֹא יָלָדָה׃
Ecce : eam ad dixit & ,*mulierem ad* DOMINI angelus est cõspectus Et
3 † [d] וַיֵּרָא מַלְאַךְ־יְהוָה אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִנֵּה־
.filium paries & ,concipies & :peperisti non & ,sterilis tu nunc
נָא אַתְּ־עֲקָרָה וְלֹא יָלַדְתְּ [e] וְהָרִית וְיָלַדְתְּ בֵּן׃
ne & ,sechar & ,vinum bibas ne & , *nunc custodire* nunc Et
4 † וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא וְאַל־[f] תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־
paries & ,prægnans tu ecce Quia .immundum omne comedas
תֹּאכְלִי כָּל־טָמֵא׃ 5 † כִּי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ
Dei Nazaræus‖ quia :eius caput super ascendet non nouacula & ;filium
בֵּן וּמוֹרָה לֹא־יַעֲלֶה עַל־רֹאשׁוֹ כִּי־נְזִיר אֱלֹהִים
Israel seruare incipiet ipse & :vtero ab puer erit
יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבָּטֶן וְהוּא [g] יָחֵל [h] לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל
,suo viro dixit & ,mulier venit Et .Pelistinorum manu de
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים׃ 6 † [i] וַתָּבֹא הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר לְאִישָׁהּ
aspectus tanquã eius aspectus & ,me ad venit Dei Vir :dicendo
לֵאמֹר אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלַי וּמַרְאֵהוּ כְּמַרְאֵה
vnde ,vbi eum interrogaui non & :valde terribilis Dei angeli
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים [k] נוֹרָא מְאֹד וְלֹא שְׁאִלְתִּיהוּ אֵי־מִזֶּה
.mihi indicauit non suum nomen & :*ipse*
הוּא וְאֶת־שְׁמוֹ לֹא־[l] הִגִּיד לִי׃
ne nunc & :filium paries & ,prægnans *tu* Ecce :mihi dixit Et
7 † וַיֹּאמֶר לִי הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְעַתָּה אַל־
Nazareus* quia ;immundum omne comedas ne & ,sechar & ,vinũ bibas
תִּשְׁתִּי יַיִן וְשֵׁכָר וְאַל־תֹּאכְלִי כָּל־טֻמְאָה כִּי־נְזִיר

(Margin: vt facerent [a] עָשָׂה [b] רוּעַ — traditique [c] נָתַן — mulieri, [d] רָאָה — [e] הָרָה — caue quæso, [f] שָׁתָה — ‖separatus — [g] חָלַל [h] יָשַׁע — [i] בּוֹא — [k] יָרֵא esset: — [l] נָגַד es — *Separatus)

.suæ mortis diem ad vsque vtero ab puer erit Dei
אֱלֹהִים יִהְיֶה הַנַּעַר מִן־הַבֶּטֶן עַד־יוֹם מוֹתוֹ׃
vir ;mi domine *me In* :ait & ,DOMINVM ad Manoach orauit Et
8 † וַיֶּעְתַּר מָנוֹחַ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר בִּי אֲדוֹנָי אִישׁ
,nos doceat & ,nos ad *adhuc* quæso veniat ,misisti quem Dei
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ יָבוֹא־נָא עוֹד אֵלֵינוּ [m] וְיוֹרֵנוּ
Deus audiuit Et .*nato* puero faciamus quid
מַה־נַּעֲשֶׂה לַנַּעַר הַיּוּלָּד׃ 9 † וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים
ipsa & ;*mulierem* ad *adhuc* Dei angelus venit & :Manoach *voce in*
בְּקוֹל מָנוֹחַ וַיָּבֹא מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים עוֹד אֶל־הָאִשָּׁה וְהִיא
.ea cum ‖non eius vir Manoach & : agro in *sedens*
יוֹשֶׁבֶת בַּשָּׂדֶה וּמָנוֹחַ אִישָׁהּ אֵין עִמָּהּ׃
:eum ad ait & ,suo viro nunciauit & ,cucurrit & ,mulier festinauit Et
10 † וַתְּמַהֵר הָאִשָּׁה [n] וַתָּרָץ [o] וַתַּגֵּד לְאִישָׁהּ וַתֹּאמֶר אֵלָיו
.me ad ‡ die in venit qui vir *me ad* est conspectus Ecce
הִנֵּה נִרְאָה אֵלַי הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא בַיּוֹם אֵלָי׃
,virum ad venit & ;suam vxorem post Manoach iuit & ,Surrexitque
11 † [p] וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ מָנוֹחַ אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ
:ait Et ?mulierem ad es locutus qui ,vir ‡ tu Num : ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ הַאַתָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
quod ;*tua verba* veniat Nunc :Manoach Dixitque .Ego
אָנִי׃ 12 † וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ עַתָּה יָבֹא דְבָרֶיךָ מַה־
?eius opus & ,pueri iudicium erit
יִּהְיֶה מִשְׁפַּט־הַנַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ׃
quæ omnibus Ab :Manoach ad DOMINI angelus dixit Et
13 † וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ מִכֹּל אֲשֶׁר־
egredietur quod omni De .*custodiatur* ,mulierem ad dixi
אָמַרְתִּי אֶל־הָאִשָּׁה תִּשָּׁמֵר׃ 14 † מִכֹּל אֲשֶׁר־יֵצֵא
immũdũ omne & ;bibat ne sechar & ,vinum & ,comedat nõ ,vini vite de
מִגֶּפֶן הַיַּיִן לֹא תֹאכַל וְיַיִן וְשֵׁכָר אַל־[q] תֵּשְׁתְּ וְכָל־טֻמְאָה
.custodiat ,ei præcepi quod omne:comedat ne
אַל־תֹּאכַל כֹּל אֲשֶׁר־[r] צִוִּיתִיהָ תִּשְׁמֹר׃
,te *nunc* Retineamus :DOMINI angelum ad Manoach Dixitque
15 † וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־מַלְאַךְ יְהוָה נַעְצְרָה־נָּא אוֹתָךְ
angelus Dixitque .caprarum hœdum *tuas facies ad faciemus* &
וְנַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ גְּדִי עִזִּים׃ 16 † וַיֹּאמֶר מַלְאַךְ
si & :tuo pane *in* comedam non ,me *retinueris* Si :Manoach ad DOMINI
יְהוָה אֶל־מָנוֹחַ אִם־תַּעְצְרֵנִי לֹא־[s] אֹכַל בְּלַחְמֶךָ וְאִם־
Manoach sciebat non quia ;*eam facies ascendere* DOMINO ,*ascensionem* feceris
תַּעֲשֶׂה עֹלָה לַיהוָה תַּעֲלֶנָּה כִּי לֹא־יָדַע מָנוֹחַ
ad Manoach Dixitque .*ipse* DOMINI angelus quòd
כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ 17 † וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־
,*tua verba* venerit cùm ? tuum nomen Quod :DOMINI angelum
מַלְאַךְ יְהוָה מִי שְׁמֶךָ כִּי־יָבֹא דְבָרְךָ
quid Vt :DOMINI angelus ei Dixitque .te psequemur honore &
וְכִבַּדְנוּךָ׃ 18 † וַיֹּאמֶר לוֹ מַלְאַךְ יְהוָה לָמָּה
Manoach *cepit Et* ?*mirabile* ipsum & ,meo nomine *in interrogabis* hoc
זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וְהוּא־פֶלִאי׃ 19 † [t] וַיִּקַּח מָנוֹחַ
.DOMINO petram super *fecit ascendere &* ;*munus* & ,caprarum hœdum
אֶת־גְּדִי הָעִזִּים וְאֶת־הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל־הַצּוּר לַיהוָה
.*videntes* eius vxor & ,Manoach & :faciendum ad fecit miraculum &
וּמַפְלִא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים׃
ascendit & ,cælum in altare desuper flamma *ascendendo in* ,fuit Et
20 † וַיְהִי [v] בַעֲלוֹת הַלַּהַב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשָּׁמַיְמָה וַיַּעַל
,*videntes* eius vxor & ,Manoach & :altaris flamma in DOMINI angelus
מַלְאַךְ־יְהוָה בְּלַהַב הַמִּזְבֵּחַ וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ [x] רֹאִים
angelus *adhuc* addidit non Et .terram in *suas facies* super *ceciderunt* &
[y] וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אָרְצָה׃ 21 † וְלֹא־יָסַף עוֹד מַלְאַךְ
,Manoach cognouit Tũc .eius *vxorem ad* & ,Manoach *ad cõspici* DOMINI
יְהוָה לְהֵרָאֹה אֶל־מָנוֹחַ וְאֶל־אִשְׁתּוֹ אָז יָדַע מָנוֹחַ
ad Manoach Dixitque .*ipse* DOMINI angelus quòd
כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא׃ 22 † וַיֹּאמֶר מָנוֹחַ אֶל־
Dixitque .vidimus Deum quia ,moriemur Moriendo :suã vxorẽ
אִשְׁתּוֹ מוֹת נָמוּת כִּי אֱלֹהִים רָאִינוּ׃ 23 † וַתֹּאמֶר
suscepisset non ,nos occidere DOMINVS voluisset Si : sua vxor ei
לוֹ אִשְׁתּוֹ לוּ חָפֵץ יְהוָה [z] לַהֲמִיתֵנוּ לֹא־לָקַח
,hæc omnia nobis ostendisset nec ,*munus & ascensionem* nostra manu de
מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה וְלֹא הֶרְאָנוּ אֶת־כָּל־אֵלֶּה
mulier peperit Et .*ista sicut* nos fecisset audire non tempus scdm &
וְכָעֵת לֹא הִשְׁמִיעָנוּ כָּזֹאת׃ 24 † [a] וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה
ei benedixit & ,puer *euasit grandis* & ;Simson eius nomen vocauit & ,filium
בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שִׁמְשׁוֹן וַיִּגְדַּל הַנַּעַר וַיְבָרְכֵהוּ
castrametatione in eũ *agitare vices per* DOMINI spiritus Cœpitque .DOMINVS
יְהוָה׃ 25 † [b] וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה לְפַעֲמוֹ בְּמַחֲנֵה־
.Esthaol inter & , Sorhah inter ,Dan
דָן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֶשְׁתָּאֹל׃

(Margin: Obsecro — iterum [m] יָרָה nasciturō. — vocem iterum vxorem eius; sedebat ‖erat — [n] רוּץ [o] נָגַד mihi ‡illa — [p] קוּם ‡ es — Sum. sermo tuus, — caueat. egreditur — [q] שָׁתָה — [r] צָוָה — Retardemus quæso præparabim' coram te — retardaueris, de — [s] אָכַל — holocaustũ, offeres eum esset. — verbum tuũ, דברך ק — interrogas de occultum? — Tulit autem פלי ק — oblationem, & obtulit [t] לָקַח — intuebantur. — cùm ascenderet [v] עָלָה — intuebantur, [x] רָאָה [y] נָפַל — prostrauerũt se faciẽ suã — vltra vt cõspiceretur vxori esset. — [z] מוּת — holocaustũ, & oblationẽ, talia. — [a] יָלַד creuit — roborare castris [b] חָלַל)

CAP. XIIII. יד

filiab' de Timnath in mulierē viditq; Timnath in Simson descēdit Et

1 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן תִּמְנָתָה וַיַּרְא אִשָּׁה בְּתִמְנָתָה מִבְּנוֹת

:ait & ,suę matri ac suo patri nunciauitq; ascēdit Et .Pelistinorum

2 פְּלִשְׁתִּים: וַיַּעַל וַיַּגֵּד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר

accipite nunc & ;Pelistinorū filiabus de Timnath in vidi Mulierem

אִשָּׁה רָאִיתִי בְתִמְנָתָה מִבְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים וְעַתָּה קְחוּ־

non An suą mater & suꝰ pater ei Dixitq; .vxorem in mihi eam

3 אוֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה: וַיֹּאמֶר לוֹ אָבִיו וְאִמּוֹ הַאֵין

vadens tu quia ,mulier meo populo omni in & ,tuorū fratrū filiabus in

בִּבְנוֹת אַחֶיךָ וּבְכָל־עַמִּי אִשָּׁה כִּי־אַתָּה הוֹלֵךְ

:suū patrem ad Simson dixitque? preputiatis Pelistinis de vxorem capiendum ad

לָקַחַת אִשָּׁה מִפְּלִשְׁתִּים הָעֲרֵלִים וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־אָבִיו

pater suus Et .meis oculis in recta ipsa quia ,mihi accipe Eam

4 אוֹתָהּ קַח־לִי כִּי־הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי: וְאָבִיו

ipse occasionem quia ,ipsa DOMINO à quod sciebant non sua mater &

וְאִמּוֹ לֹא יָדְעוּ כִּי מֵיְהוָה הִיא כִּי־תֹאֲנָה הוּא־

Israel in dominantes Pelistæi illo tempore in & :Pelistæis à quærens

מְבַקֵּשׁ מִפְּלִשְׁתִּים וּבָעֵת הַהִיא פְּלִשְׁתִּים מֹשְׁלִים בְּיִשְׂרָאֵל:

venerunt & ;Timnath in eius mater & eius pater & Simson descēdit Et

5 וַיֵּרֶד שִׁמְשׁוֹן וְאָבִיו וְאִמּוֹ תִּמְנָתָה וַיָּבֹאוּ

:eius occursum in rugiens leænarum catulus ecce & ,Timnath vineas ad vsq;

עַד־כַּרְמֵי תִמְנָתָה וְהִנֵּה כְּפִיר אֲרָיוֹת שֹׁאֵג לִקְרָאתוֹ:

,hædum findere secundūeum fidit & ,DOMINI spiritus eū super prosperè egit Et

6 וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיְשַׁסְּעֵהוּ כְּשַׁסַּע הַגְּדִי

suę matri & suo patri indicauit non Et .eius manu in non quicquam &

וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ וְלֹא הִגִּיד לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ

fuit recta & ;mulieri et locutus & ,descendit Et .fecerat quod

7 אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיֵּרֶד וַיְדַבֵּר לָאִשָּׁה וַתִּישַׁר

diuertit & ,eam accipiendum ad diebus à et reuersus Et .Simson oculis in

8 בְּעֵינֵי שִׁמְשׁוֹן: וַיָּשָׁב מִיָּמִים לְקַחְתָּהּ וַיָּסַר

corpore in apum conuentus ecce & ;leonis cadauer videndum ad

לִרְאוֹת אֵת מַפֶּלֶת הָאַרְיֵה וְהִנֵּה עֲדַת דְּבוֹרִים בִּגְוִיַּת

:comedēdo & ,eūdo iuit & ,suas volas ad illud accepit Et .mel & ,leonis

9 הָאַרְיֵה וּדְבָשׁ: וַיִּרְדֵּהוּ אֶל־כַּפָּיו וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְאָכֹל

,comederunt & ,eis dedit due ;suā matrem ad & suum patrem ad iuit &

וַיֵּלֶךְ אֶל־אָבִיו וְאֶל־אִמּוֹ וַיִּתֵּן לָהֶם וַיֹּאכֵלוּ

.mel accepisset leonis corpore de quod ,eis indicauit non &

וְלֹא־הִגִּיד לָהֶם כִּי מִגְּוִיַּת הָאַרְיֵה רָדָה הַדְּבָשׁ:

,conuiuium Simson ibi fecitque ,mulierem ad eius pater descendit Et

10 וַיֵּרֶד אָבִיהוּ אֶל־הָאִשָּׁה וַיַּעַשׂ שָׁם שִׁמְשׁוֹן מִשְׁתֶּה

acceperunt & ,eum eos videre circa fuit Et .electi faciebant sic quia

11 כִּי כֵּן יַעֲשׂוּ הַבַּחוּרִים: וַיְהִי כִּרְאוֹתָם אוֹתוֹ וַיִּקְחוּ

:Simson eis Dixitque .eo cum fuerunt & ,socios triginta

12 שְׁלֹשִׁים מֵרֵעִים וַיִּהְיוּ אִתּוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן

illud indicaueritis indicando si :ænigma vobis nunc loquar Aenigmaticè

אָחוּדָה־נָּא לָכֶם חִידָה אִם־הַגֵּד תַּגִּידוּ אוֹתָהּ

triginta vobis dabo & ,inueneritis & ,conuiuij diebus septem mihi

לִי שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה וּמְצָאתֶם וְנָתַתִּי לָכֶם שְׁלֹשִׁים

poterit is non si Et .vestes mutatorias triginta & ,sindones

13 סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים חֲלִפֹת בְּגָדִים: וְאִם־לֹא תוּכְלוּ

triginta & ,sindones triginta mihi vos dabitis & ,mihi indicare

לְהַגִּיד לִי וּנְתַתֶּם אַתֶּם לִי שְׁלֹשִׁים סְדִינִים וּשְׁלֹשִׁים

,tuum ænigma Aenigmatiza :ei dixerunt Et .vestes mutatorias

חֲלִיפוֹת בְּגָדִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ חוּדָה חִידָתְךָ

,cibus exiuit comedente De :eis Dixitque .illud audiemus &

14 וְנִשְׁמָעֶנָּה: וַיֹּאמֶר לָהֶם מֵהָאֹכֵל יָצָא מַאֲכָל

tribus ænigma indicare potuerunt nō Et .dulcedo est egressa forti de &

וּמֵעַז יָצָא מָתוֹק וְלֹא יָכְלוּ לְהַגִּיד הַחִידָה שְׁלֹשֶׁת

Seduc :Simson vxori dixerunt & ,septima die in fuit Et .diebus

15 יָמִים: וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֹּאמְרוּ לְאֵשֶׁת־שִׁמְשׁוֹן פַּתִּי

te comburamus forte ne ,ænigma nobis indicet & ,tuum virum

אֶת־אִישֵׁךְ וְיַגֶּד־לָנוּ אֶת־הַחִידָה פֶּן־נִשְׂרֹף אוֹתָךְ

:nos ad vocastis nos possidendum ad Num .igni in tui patris domum &

וְאֶת־בֵּית אָבִיךְ בָּאֵשׁ הַלְיָרְשֵׁנוּ קְרָאתֶם לָנוּ

Dūtaxat :at & ,eum super Simson vxor fleuit Et .nōn nōquid

16 הֲלֹא: וַתֵּבְךְּ אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן עָלָיו וַתֹּאמֶר רַק־

filiis ænigmatizasti Aenigma .me diligis non & ,me odisti

שְׂנֵאתַנִי וְלֹא אֲהַבְתָּנִי הַחִידָה חַדְתָּ לִבְנֵי

meæ matri & ,meo patri Ecce :ei Dixitq; ,indicasti nō mihi &,populi mei

עַמִּי וְלִי לֹא הִגַּדְתָּה וַיֹּאמֶר לָהּ הִנֵּה לְאָבִי וּלְאִמִּי

diebus septem eum super fleuit Et ?indicabo tibi & ,indicaui non

17 לֹא הִגַּדְתִּי וְלָךְ אַגִּיד: וַתֵּבְךְּ עָלָיו שִׁבְעַת הַיָּמִים

,ei indicauit & ,septima die in ,fuit Et .conuiuium eis fuit quibus

אֲשֶׁר־הָיָה לָהֶם הַמִּשְׁתֶּה וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיַּגֶּד־לָהּ

Margin (right column): עָלָה · לָקַח est inter filias vadis vt accipias incircuncisis? patri suo, placuit · esset · quærebat dominabatur · בוא leonum · transiuit diuisit vt diuiditur hœdus · erat · נגד placuit · post dies aliquot vt acciperet · declinauit · שוב vt videret examen erat · נפל · גוה · ירה manus · cadauere tulisset · iuuenes cū vidissent · עשה · ראה · רעה · linteamina · כל · linteamina · Aenigmaticè loquere · Suade viro tuo · vt · היה · פתה · גר · vt possideret nos · nos: · Profecto · בכה · Aenigmaticè locutus es · שתה

...sui populi filiis ænigma indicauit Et .eum coartabat quia

כִּי הֱצִיקַתְהוּ וַתַּגֵּד הַחִידָה לִבְנֵי עַמָּהּ:

ingrederetur antequam ,septima die in ciuitatis viri ei Dixeruntque

18 וַיֹּאמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי בְּטֶרֶם יָבֹא

:eis Dixitque ?leone præ forte quid & ,melle præ dulce Quid :sol

הַחַרְסָה מַה־מָּתוֹק מִדְּבַשׁ וּמֶה עַז מֵאֲרִי וַיֹּאמֶר לָהֶם

.meum ænigma inuenissetis non ,mea vitula in arassetis Nisi

לוּלֵא חֲרַשְׁתֶּם בְּעֶגְלָתִי לֹא מְצָאתֶם חִידָתִי:

,Aschelon in descendit & ,DOMINI spiritus eum super prosperè egit Et

19 וַתִּצְלַח עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַיֵּרֶד אַשְׁקְלוֹן

dedit & ,eorum nouas vestes cepit & ,viros triginta eis ex percussit &

וַיַּךְ מֵהֶם שְׁלֹשִׁים אִישׁ וַיִּקַּח אֶת־חֲלִיצוֹתָם וַיִּתֵּן

domū ascendit & ,eius nasus est iratus & :ænigmatis indicatoribus mutatorias

הַחֲלִיפוֹת לְמַגִּידֵי הַחִידָה וַיִּחַר אַפּוֹ וַיַּעַל בֵּית

.ei fuerat socius qui ;suo sodali Simson vxor fuit Et .sui patris

20 אָבִיהוּ: וַתְּהִי אֵשֶׁת שִׁמְשׁוֹן לְמֵרֵעֵהוּ אֲשֶׁר רֵעָה לוֹ:

CAP. XV. טו

Simson visitauit & ,triticorum messis diebus in diebus à fuit Et

1 וַיְהִי מִיָּמִים בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים וַיִּפְקֹד שִׁמְשׁוֹן אֶת־

meam vxorem ad Ingrediar :Dixitque .caprarum hœdo cum suā vxorem

אִשְׁתּוֹ בִּגְדִי עִזִּים וַיֹּאמֶר אָבֹאָה אֶל־אִשְׁתִּי

,eius pater Dixitque .intrandum ad eius pater eum dedit nō & ,cubiculū in

2 הֶחָדְרָה וְלֹא־נְתָנוֹ אָבִיהָ לָבוֹא: וַיֹּאמֶר אָבִיהָ

non An .tuo sodali eam dedi & ,eam odires odiendo quòd Dixi :dicendo

אָמֹר אָמַרְתִּי כִּי־שָׂנֹא שְׂנֵאתָהּ וָאֶתְּנֶנָּה לְמֵרֵעֶךָ הֲלֹא

.illa pro tibi nunc Sit illa præ bona ,minor eius soror

אֲחֹתָהּ הַקְּטַנָּה טוֹבָה מִמֶּנָּה תְּהִי־נָא לְךָ תַּחְתֶּיהָ:

faciens quia ;Pelistæis à semel sum Innocēs :Simson eis Dixitque

3 וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן נִקֵּיתִי הַפַּעַם מִפְּלִשְׁתִּים כִּי־עֹשֶׂה

trecentas cepit & ,Simson iuit Et .malum eis cum ego

4 אֲנִי עִמָּם רָעָה: וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן וַיִּלְכֹּד שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת

titionem posuit & ,caudam ad caudā vertit & ,titiones accepit & ,vulpes

שׁוּעָלִים וַיִּקַּח לַפִּדִים וַיֶּפֶן זָנָב אֶל־זָנָב וַיָּשֶׂם לַפִּיד

titionibus in ignem succendit Et .medio in caudas duas inter vnam

5 אֶחָד בֵּין־שְׁנֵי הַזְּנָבוֹת בַּתָּוֶךְ: וַיַּבְעֶר־אֵשׁ בַּלַּפִּידִים

,segetem ad vsq; & acervo ab succendit & ;Pelistinorū segetes in misit &

וַיְשַׁלַּח בְּקָמוֹת פְּלִשְׁתִּים וַיַּבְעֵר מִגָּדִישׁ וְעַד־קָמָה

?hoc fecit Quis :Pelistæi Dixeruntq; .oliveam vineam ad vsq; &

6 וְעַד־כֶּרֶם זָיִת: וַיֹּאמְרוּ פְלִשְׁתִּים מִי עָשָׂה זֹאת

eam dedit & ,eius vxorem cepit quia ,Timni gener Simson :dixerūt Et

וַיֹּאמְרוּ שִׁמְשׁוֹן חֲתַן הַתִּמְנִי כִּי לָקַח אֶת־אִשְׁתּוֹ וַיִּתְּנָהּ

eius patrem & ,eam cōbusserunt & ,Pelistæi ascenderūt Et .eius sodali

לְמֵרֵעֵהוּ וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׂרְפוּ אוֹתָהּ וְאֶת־אָבִיהָ

Quinimo ?hoc sicut facietis Si :Simson eis Dixitque .igni in

7 בָּאֵשׁ: וַיֹּאמֶר לָהֶם שִׁמְשׁוֹן אִם־תַּעֲשׂוּן כָּזֹאת כִּי אִם־

super coxa eos percussit Et .cessabo postea & ,vobis in me vindicaui

8 נִקַּמְתִּי בָכֶם וְאַחַר אֶחְדָּל: וַיַּךְ אוֹתָם שׁוֹק עַל־

.Hetam petræ cacumine in mansit & ,descendit Et .magna plaga femur

יָרֵךְ מַכָּה גְדוֹלָה וַיֵּרֶד וַיֵּשֶׁב בִּסְעִיף סֶלַע עֵיטָם:

se extenderūt & ,Iehudah in sunt castrametati & ,Pelistim ascenderūt Et

9 וַיַּעֲלוּ פְלִשְׁתִּים וַיַּחֲנוּ בִּיהוּדָה וַיִּנָּטְשׁוּ

nos super ascendistis quid Vt :Iehudah vir Dixeruntque .maxilla in

10 בַּלֶּחִי: וַיֹּאמְרוּ אִישׁ יְהוּדָה לָמָה עֲלִיתֶם עָלֵינוּ

quemadmodū ,ei faciendum ad ,ascendimus Simson ligandum Ad ,dixerūt Et

וַיֹּאמְרוּ לֶאֱסוֹר אֶת־שִׁמְשׁוֹן עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ כַּאֲשֶׁר

Iehudah de virorū millia tria descenderunt Et .nobis fecit

11 עָשָׂה לָנוּ: וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ מִיהוּדָה

quòd ,nosti Nōnne :Simson ad Dixeruntque .Hetam petræ summitatē ad

אֶל־סְעִיף סֶלַע עֵיטָם וַיֹּאמְרוּ לְשִׁמְשׁוֹן הֲלֹא יָדַעְתָּ כִּי־

:eis Dixitque ?nobis fecisti hoc quid Et ?Pelistim nos in dominantes

מֹשְׁלִים בָּנוּ פְּלִשְׁתִּים וּמַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ וַיֹּאמֶר לָהֶם

Dixeruntq; .eis feci sic ,mihi fecerunt Quēadmodum

12 כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי כֵּן עָשִׂיתִי לָהֶם: וַיֹּאמְרוּ

Dixitq; ,Pelistinorū manu in te dandum ad ,descendimus te ligandū Ad :ei

לוֹ לֶאֱסָרְךָ יָרַדְנוּ לְתִתְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר

.vos me in occurratis forte ne ,mihi Iurate :Simson eis

לָהֶם שִׁמְשׁוֹן הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן־תִּפְגְּעוּן בִּי אַתֶּם:

te dabimus & ,te ligabimus ligando quia ,Non :dicendo ,ei dixerunt Et

13 וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֵאמֹר לֹא כִּי־אָסֹר נֶאֱסָרְךָ וּנְתַנּוּךָ

duobus in eū ligauerunt Et .te occidemus non occidēdo & ,eorū manu in

בְיָדָם וְהָמֵת לֹא נְמִיתֶךָ וַיַּאַסְרֻהוּ בִּשְׁנַיִם

Ipse .petra de eū fecerunt ascēdere & ,nouis funibus

עֲבֹתִים חֲדָשִׁים וַיַּעֲלוּהוּ מִן־הַסָּלַע: הוּא־

prosperè egit & ,eius occursum in ouarunt Pelistim & ;maxillam ad vsque venit

14 בָא עַד־לֶחִי וּפְלִשְׁתִּים הֵרִיעוּ לִקְרָאתוֹ וַתִּצְלַח

Margin (left column): צוק occumberet · dulcius fortius · עזז · venit · tulit exuuias · נכה · ijs qui indicauerāt ænigma: furor · חרה · societatem fecerat · עלה · post dies aliquot · triticeæ · חנט · בוא · permisit ei vt intraret. · tradidi · רעה · pulchrior est · היה · si fecero · נקה · מאה · faces facem · פנה · שום · facibus, · vineas & oleas. · tulit · tradidit · עלה · Nunquid facitis · עשה · verè vindicabo · נכה · חנה · Lechi. · viri aduersus · Vt ligemus · vt faciamus · dominantur nobis · cur · vt demus · נתן · contingatis · sed trademusque · sed · מות · עלה · Lechi: vociferati sūt · venit

eius brachijs super * qui funes fuerunt Et .DOMINI spiritus eũ sup

עָלָיו רוּחַ יְהוָה וַתִּהְיֶינָה הָעֲבֹתִים אֲשֶׁר עַל־זְרוֹעוֹתָיו

desuper eius vincula sunt dissoluta & ; igni in sunt cõbusta quæ lina tanquã

כַּפִּשְׁתִּים אֲשֶׁר בָּעֲרוּ בָאֵשׁ וַיִּמַּסּוּ אֱסוּרָיו מֵעַל

,suam manu misitque ,humentẽ asini maxillã Inuenitque .eius manibus

15 יָדָיו׃ וַיִּמְצָא לְחִי־חֲמוֹר טְרִיָּה וַיִּשְׁלַח יָדוֹ

:Simson Dixitque .viros mille ea in percussit & ,eam accepit &

16 וַיִּקָּחֶהָ וַיַּךְ־בָּהּ אֶלֶף אִישׁ׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן

.viros mille percussi asini maxilla in duos aceruos aceruũ asini maxilla In

בִּלְחִי הַחֲמוֹר חֲמוֹר חֲמֹרָתָיִם בִּלְחִי הַחֲמוֹר הִכֵּיתִי אֶלֶף אִישׁ׃

,sua manu e maxillam proiecit & , loqui eum consummare circa fuit Et

17 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וַיַּשְׁלֵךְ הַלְּחִי מִיָּדוֹ

.valdè sitiuit Et .lechi Ramath ipsum locum vocauit &

18 וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא רָמַת לֶחִי׃ וַיִּצְמָא מְאֹד

tui serui manu in dedisti Tu :ait & ,DOMINVM ad clamauit &

וַיִּקְרָא אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר אַתָּה נָתַתָּ בְיַד־עַבְדְּךָ אֶת־

manu in cadam & ,siti in moriar nunc & ;hanc magnam salutem

הַתְּשׁוּעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְעַתָּה אָמוּת בַּצָּמָא וְנָפַלְתִּי בְּיַד

.maxilla in quod ,mortarium Deus rupit Et .præputiatorum

19 הָעֲרֵלִים׃ וַיִּבְקַע אֱלֹהִים אֶת־הַמַּכְתֵּשׁ אֲשֶׁר־בַּלֶּחִי

.vixit & ,eius spiritus est reuersus & ,bibit & ,aquæ eo ex sunt egressæ &

וַיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ מַיִם וַיֵּשְׁתְּ וַתָּשָׁב רוּחוֹ וַיֶּחִי

.hanc diem ad vsq; ,ballechi aser haccore-Hen ei nomẽ vocauit idcirco

עַל־כֵּן קָרָא שְׁמָהּ עֵין הַקּוֹרֵא אֲשֶׁר בַּלֶּחִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

.annis viginti Pelistinorum diebus in Israel Iudicauitque

20 וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל בִּימֵי פְלִשְׁתִּים עֶשְׂרִים שָׁנָה׃

CAP. XVI. טז

,meritoriam mulierem ibi viditque ,Hazzah in Simson iuit Et

1 וַיֵּלֶךְ שִׁמְשׁוֹן עַזָּתָה וַיַּרְא־שָׁם אִשָּׁה זוֹנָה

.huc Simson Venit :dicendo Hazzitis .eam ad est ingressus &

2 וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃ לָעַזָּתִים לֵאמֹר בָּא שִׁמְשׁוֹן הֵנָּה

mutos se simularũt & .vrbis porta i nocte tota ei sũt insidiati & ,circũdederũt &

וַיָּסֹבּוּ וַיֶּאֶרְבוּ־לוֹ כָל־הַלַּיְלָה בְּשַׁעַר הָעִיר וַיִּתְחָרְשׁוּ

.cum occidemus & ,matutinam lucem ad Vsque :dicendo ,nocte tota

כָל־הַלַּיְלָה לֵאמֹר עַד־אוֹר הַבֹּקֶר וַהֲרַגְנֻהוּ׃

,noctis dimidio in surrexit & ,noctis dimidiũ ad vsq; Simson cubuit Et

3 וַיִּשְׁכַּב שִׁמְשׁוֹן עַד־חֲצִי הַלַּיְלָה וַיָּקָם בַּחֲצִי הַלַּיְלָה

eas amouit & ,postes duos in & ,vrbis portæ fores in apprehendit &

וַיֶּאֱחֹז בְּדַלְתוֹת שַׁעַר־הָעִיר וּבִשְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וַיִּסָּעֵם

caput ad eas fecit ascẽdere & ,suos humeros super posuitque ,vecte cum

עִם־הַבְּרִיחַ וַיָּשֶׂם עַל־כְּתֵפָיו וַיַּעֲלֵם אֶל־רֹאשׁ

dilexit & ,post hæc fuit Et .Chebron facies super * qui montis

4 הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי חֶבְרוֹן׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיֶּאֱהַב

.Delilah eius nomen & ,Sorec torrente in mulierem

אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק וּשְׁמָהּ דְּלִילָה׃

Decipe :ei dixeruntque ,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderunt Et

5 וַיַּעֲלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ לָהּ פַּתִּי

:ei præualeamus quo in & , magna eius fortitudo quo in vide & , eum

אוֹתוֹ וּרְאִי בַּמֶּה כֹּחוֹ גָדוֹל וּבַמֶּה נוּכַל לוֹ

centũ & ,mille vir tibi dabimus nos & ;eũ affligendũ ad ,eum ligabimus

וַאֲסַרְנֻהוּ לְעַנֹּתוֹ וַאֲנַחְנוּ נִתַּן־לָךְ אִישׁ אֶלֶף וּמֵאָה

quæso Indica :Simson ad Delilah Dixitque .argenteos

6 כָּסֶף׃ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן הַגִּידָה־נָּא

;te affligendum ad ligeris quo in & ,magna tua fortitudo * quo in mihi

לִי בַּמֶּה כֹּחֲךָ גָדוֹל וּבַמֶּה תֵאָסֵר לְעַנּוֹתֶךָ׃

,humidis viminibus septem in me ligauerint Si :Simson eam ad Dixitque

7 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ שִׁמְשׁוֹן אִם־יַאַסְרֻנִי בְּשִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים

.homo vnus sicut ero & ,ero debilis & ,sint arida non quæ

אֲשֶׁר לֹא־חֹרָבוּ וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם׃

,humida vimina septem Pelistinorũ satrapæ eam ad fecerunt ascendere Et

8 וַיַּעֲלוּ־לָהּ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה יְתָרִים לַחִים

ei insidens insidiator Et .illis in eum ligauit & ,aruerant non quæ

9 אֲשֶׁר לֹא־חֹרָבוּ וַתַּאַסְרֵהוּ בָּהֶם׃ וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב לָהּ

rupit Et .Simson te super Pelistim :eum ad dixitque ;cubiculo in

בַּחֶדֶר וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיְנַתֵּק אֶת־

,ignem ipsum odorando in stuppæ filum rumpitur quemadmodum vimina

הַיְתָרִים כַּאֲשֶׁר יִנָּתֵק פְּתִיל־הַנְּעֹרֶת בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ

:Simson ad Delilah Dixitque .eius fortitudo est agnita non &

10 וְלֹא נוֹדַע כֹּחוֹ׃ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן

quæso indica Nunc .mendacia me ad es locutus & ;me in delusisti Ecce

הִנֵּה הֵתַלְתָּ בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים עַתָּה הַגִּידָה־נָּא

me ligaueris ligando Si :eam ad Dixitque .ligeris quo in ,mihi

11 לִי בַּמֶּה תֵּאָסֵר׃ וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אִם־אָסוֹר יַאַסְרוּנִי

,ero debilis & ;opus eis in est factum non quibus ,nouis funibus in

בַּעֲבֹתִים חֲדָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשָׂה בָהֶם מְלָאכָה וְחָלִיתִי

Delilah accepit Et .homo vnus sicut ero &

12 וְהָיִיתִי כְּאַחַד הָאָדָם׃ וַתִּקַּח דְּלִילָה עֲבֹתִים

te super Pelistim ,eum ad dixitque :eis in eum ligauit & ,nouos

חֲדָשִׁים וַתַּאַסְרֵהוּ בָהֶם וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ

,suis brachijs desuper eos rupit Et .cubiculo in sedens insidiator Et .Simson

שִׁמְשׁוֹן וְהָאֹרֵב יֹשֵׁב בֶּחָדֶר וַיְנַתְּקֵם מֵעַל זְרֹעֹתָיו

delusisti quo Vsque :Simson ad Delilah Dixitque .filum sicut

13 כַּחוּט׃ וַתֹּאמֶר דְּלִילָה אֶל־שִׁמְשׁוֹן עַד־הֵנָּה הֵתַלְתָּ

Dixitque .ligeris quo in mihi Indica ? mendacia me ad es locutus & , me in

בִּי וַתְּדַבֵּר אֵלַי כְּזָבִים הַגִּידָה לִּי בַּמֶּה תֵּאָסֵר וַיֹּאמֶר

:licio cum mei capitis cincinnos septem texueris Si :eam ad

אֵלֶיהָ אִם־תַּאַרְגִי אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשִׁי עִם־הַמַּסָּכֶת׃

.Simson te super Pelistim :eum ad Dixitque .clauo in fixeris Et

14 וַתִּתְקַע בַּיָּתֵד וַתֹּאמֶר אֵלָיו פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן

,texturæ clauum extraxit & ,suo somno de est expergefactus Et

וַיִּיקַץ מִשְּׁנָתוֹ וַיִּסַּע אֶת־הַיְתַד הָאֶרֶג

,te Dilexi ,dices Quomodo :eũ ad Dixitque .licium &

15 וְאֶת־הַמַּסָּכֶת׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו אֵיךְ תֹּאמַר אֲהַבְתִּיךְ

non & ,me in delusisti vicibus tribus Iam ? mecum * non tuum cor &

וְלִבְּךָ אֵין אִתִּי זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הֵתַלְתָּ בִּי וְלֹא־

cum fuit Et .magna tua fortitudo * quo in mihi indicasti

16 הִגַּדְתָּ לִּי בַּמֶּה כֹּחֲךָ גָדוֹל׃ וַיְהִי כִּי־

,eum molestaret & , diebus omnibus suis verbis in ei præberet coarctationem

הֵצִיקָה לּוֹ בִדְבָרֶיהָ כָּל־הַיָּמִים וַתְּאַלֲצֵהוּ

totum ei indicauit Et .moriendum ad eius anima est abbreuiata &

17 וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ לָמוּת׃ וַיַּגֶּד־לָהּ אֶת־כָּל־

quia ,meum caput super ascendit non Nouacula : ei dixitque ,suum cor

לִבּוֹ וַיֹּאמֶר לָהּ מוֹרָה לֹא־עָלָה עַל־רֹאשִׁי כִּי־

recedet & ,fuero rasus Si .meæ matris vtero ab ego Dei Nazaræus

נְזִיר אֱלֹהִים אֲנִי מִבֶּטֶן אִמִּי אִם־גֻּלַּחְתִּי וְסָר

.homo omnis sicut ero & ,ero debilis & ,mea fortitudo me à

מִמֶּנִּי כֹחִי וְחָלִיתִי וְהָיִיתִי כְּכָל־הָאָדָם׃

,misit & ;suum cor totum sibi indicasset quòd Delilah vidit Et

18 וַתֵּרֶא דְלִילָה כִּי־הִגִּיד לָהּ אֶת־כָּל־לִבּוֹ וַתִּשְׁלַח

quia ,semel Ascendite :dicendo , Pelistinorum satrapas ad vocauit &

וַתִּקְרָא לְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים לֵאמֹר עֲלוּ הַפַּעַם כִּי־

,Pelistinorũ satrapæ eum ad ascenderunt Et .suũ cor totũ mihi indicauit

הִגִּיד לִי אֶת־כָּל־לִבּוֹ וְעָלוּ אֵלֶיהָ סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים

.suis manibus in argentum fecerunt ascendere &

וַיַּעֲלוּ הַכֶּסֶף בְּיָדָם׃

fecit radi & ,virum ad vocauitque ,sua genua super eum fecit dormire Et

19 וַתְּיַשְּׁנֵהוּ עַל־בִּרְכֶּיהָ וַתִּקְרָא לָאִישׁ וַתְּגַלַּח

ei fortitudo recessit & ,eũ affligere cœpit & ,eius capitis cincinnos septem

אֶת־שֶׁבַע מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ וַתָּחֶל לְעַנּוֹתוֹ וַיָּסַר כֹּחוֹ

est expergefactus Et .Simson te super Pelistim , Dixitque .eo desuper

20 מֵעָלָיו׃ וַתֹּאמֶר פְּלִשְׁתִּים עָלֶיךָ שִׁמְשׁוֹן וַיִּקַץ

ipse & :me excutiam & ,vice in vice Egrediar :dixit & ,suo somno à

מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֵצֵא כְּפַעַם בְּפַעַם וְאִנָּעֵר וְהוּא

.eo desuper recesserat DOMINVS quòd sciebat non

לֹא יָדַע כִּי יְהוָה סָר מֵעָלָיו׃

fecerũt descẽdere & ,eius oculos effoderũt & ,Pelistim eũ apprehẽderũt Et

21 וַיֹּאחֲזוּהוּ פְלִשְׁתִּים וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו וַיּוֹרִידוּ

domo in molens fuit & ;compedibus in eum ligauerunt & ,Hazzah in eum

אוֹתוֹ עַזָּתָה וַיַּאַסְרוּהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם וַיְהִי טוֹחֵן בְּבֵית

.est rasus quando germinare eius capitis pilus cœpit Et .vinctorum

22 הָאֲסִירִים׃ וַיָּחֶל שְׂעַר־רֹאשׁוֹ לְצַמֵּחַ כַּאֲשֶׁר גֻּלָּח׃

sacrificium sacrificandum ad sunt congregati Pelistinorum satrapæ Et

23 וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לִזְבֹּחַ זֶבַח־

noster deus Dedit :dixerunt Et .lætitiam ad & ,suo deo Dagon magnũ

גָּדוֹל לְדָגוֹן אֱלֹהֵיהֶם וּלְשִׂמְחָה וַיֹּאמְרוּ נָתַן אֱלֹהֵינוּ

.nostrum inimicum Simson nostra manu in

בְּיָדֵנוּ אֵת שִׁמְשׁוֹן אוֹיְבֵנוּ׃

:dixerunt quia ,suum deum laudauerunt que ,populus eum Viderunt que

24 וַיִּרְאוּ אֹתוֹ הָעָם וַיְהַלְלוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי אָמְרוּ

desolantem & ,nostrum inimicum nostris manibus in noster deus Dedit

נָתַן אֱלֹהֵינוּ בְיָדֵנוּ אֶת־אוֹיְבֵנוּ וְאֵת מַחֲרִיב

.nostros occisos multiplicauit qui & ,nostram terram

אַרְצֵנוּ וַאֲשֶׁר הִרְבָּה אֶת־חֲלָלֵינוּ׃

,Simson ad Vocate :dixerunt & , eorum cor esse bonum circa fuit Et

25 וַיְהִי כִּי טוֹב לִבָּם וַיֹּאמְרוּ קִרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן

lusit & ,vinctorum domo de Simson ad Vocauerũt que .nobis corideat &

וִישַׂחֶק־לָנוּ וַיִּקְרְאוּ לְשִׁמְשׁוֹן מִבֵּית הָאֲסִירִים וַיְצַחֵק

.columnas inter eum fecerunt stare & ;eorum facies ad

לִפְנֵיהֶם וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ בֵּין הָעַמּוּדִים׃

Dimitte :eius manum in apprehendentem puerum ad Simson Dixitque

26 וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל־הַנַּעַר הַמַּחֲזִיק בְּיָדוֹ הַנִּיחָה

;eas super firmatur domus quas ,columnas me palpare fac & , me
אותי [i] והימשני את־העמדים אשר הבית נכון עליהם
;mulierum & virorum erat plena domus Et .eis super innitar &
27 ואשען עליהם׃ † והבית מלא האנשים והנשים
millia tria circiter tectum super & :Pelistim satrapæ omnes ibi &
ושמה כל סרני פלשתים ועל־הגג כשלשת אלפים
.Simson ludendo in videntium mulierum & virorum
איש ואשה הראים בשחוק שמשון׃
DOMINE Domine :ait & DOMINVM ad Simson Clamauitque
28 † ויקרא שמשון אל־יהוה ויאמר אדני יהוה
;Deus hac vice tantū obsecro me fortifica &,obsecro mei memēto
זכרני נא וחזקני נא אך הפעם הזה האלהים
.Pelistinis de meis oculis duobus de vnius vltione vlciscar &
ואנקמה נקם־אחת [k] משתי עיני מפלשתים׃
domus quas medii columnas duas Simson inclinauit Et
29 † [l] וילפת שמשון את־שני עמודי התוך אשר הבית
,eius dextera in vna * .eis super est innixus & ,eas super erat firma
נכון עליהם ויסמך עליהם אחד בימינו
mea anima Moriatur :Simson Dixitque .eius sinistra in vna &
30 ואחד בשמאלו׃ † ויאמר שמשון [m] תמות נפשי
, satrapas super domus ceciditque ,robore in se inclinauit & . Pelistæis cum
עם־פלשתים [n] ויט בכח [o] ויפל הבית על־הסרנים
fecit mori quos ,mortui Fueruntque .ea in * qui populum omnē super &
ועל־כל־העם אשר־בו ויהיו המתים אשר המית
.sua vita in † fecit mori quos quàm multi ,ipsum moriendo in
במותו רבים מאשר המית [p] בחייו׃
, eū tulerunt &,eius patris domus omnis & ,eius fratres descenderunt Et
31 † וירדו אחיו וכל־בית אביהו [q] וישאו אתו
sepulchro in ,Esthaol inter & Sorhah inter eum sepelierūt & ascēderūt &
[r] ויעלו ויקברו אותו בין צרעה ובין אשתאול בקבר
.annis viginti Israel iudicauit ipse Et .sui patris Manoach
מנוח אביו והוא שפט את־ישראל עשרים שנה׃

[i] משש והמישני [k] קֿ — qui spectabāt dum luderet — Deus — vna — [k] שנה complex' est medias — [l] לפת — * erat à — altera à — [m] מות — fortiter — [n] נטה [o] נפל — * erat — cū moreretur ipse,plures dum viueret ipse. — [p] חיה — [q] נשא [r] עלה

CAP. XVII. יז

.Michaiehu eius nomen & , Ephraim monte de vir fuit Et
1 † ויהי־איש מהר־אפרים ושמו מיכיהו׃
tu &,tibi est captum quod argentum centum & Mille :suæ matri Dixitque
2 † ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר לקח־לך ואתי
.illud accepi ego, mecū argentū ecce,meis aurib' in dixisti etiā & ,adiurasti
[a] אלית וגם אמרת באזני הנה־הכסף אתי אני לקחתיו
.DOMINO † mi fili Benedictus :eius mater dixit Et
ותאמר אמו ברוך בני ליהוה׃
:eius mater Dixitque .suæ matri argenteos centum & mille reddidit Et
3 [b] † וישב את־אלף־ומאה הכסף לאמו ותאמר אמו
meo filio mea manu de DOMINO argentum sanctificaui Sanctificando
הקדש הקדשתי את־הכסף ליהוה מידי לבני
.tibi illud restituam nunc & .conflatile & sculptile faciendum ad
[c] לעשות פסל [d] ומסכה ועתה אשיבנו לך׃
, argentum ducentos eius mater cepitque :suæ matri argentum reddidit Et
4 † וישב את־הכסף לאמו [e] ותקח אמו [f] מאתים כסף
domo in fuit & ,conflatile & sculptile illud fecit & ,argētario illud dedit &
ויתנהו לצורף ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית
.Michaiehu
מיכיהו׃
Fecitque .deorum domus ei , Michah vir Et
5 † והאיש מיכה לו בית אלהים [g] ויעש
ei fuit & ,suis filijs de vnius manum impleuit & ,Theraphī & superhumerale
אפוד ותרפים וימלא את־יד אחד מבניו [h] ויהי־לו
.sacerdotem in
לכהן׃
rectum vir :Israel in rex † non illis diebus In
6 † בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר
.faciebat suis oculis in
בעיניו יעשה׃
Iehudah Bethlechem de puer fuit Et
7 † ויהי־נער מבית לחם יהודה
.ibi peregrinabatur ipse & ,Leuita ipse & ,Iehudah familia de
ממשפחת יהודה והוא [i] לוי והוא [k] גר־שם׃
peregrinandū ad ,Iehudah Bethlechem de ciuitate de vir abiit Et
8 † וילך האיש מהעיר מבית לחם יהודה לגור
,Michah domū ad vsque Ephraim montē Venitque .inuenisset vbicunque
באשר ימצא ויבא הר־אפרים עד־בית מיכה
?venies Vnde : Michah ei Dixitque .suum iter faciendum ad
לעשות דרכו׃
9 † ויאמר־לו מיכה מאין תבוא
vadens ego & ,Iehudah Bethlechem de * Ego : Leuita eū ad Dixitque
ויאמר אליו לוי אנכי מבית לחם יהודה ואנכי הולך
Mane :Michah ei Dixitque .inuenero vbicunque peregrinandū ad
לגור באשר אמצא׃
10 † ויאמר לו מיכה [l] שבה
decem tibi dabo ego & : sacerdotem in & patrem in mihi esto & ,me apud
עמדי והיה־לי לאב ולכהן ואנכי אתן־לך עשרת
.Leuita iuit & :tuum victum & ,vestimētorum ordinem & ,dies in argēteos
כסף לימים וערך בגדים [m] ומחיתך וילך הלוי׃

argentei qui ablati fuerunt à te — ואת קֿ — maledixisti — [a] אלה — iest ‡ à — [b] שוב — [c] עשה [d] נסך — tulitque argenteos, — [e] לקח [f] מאה — cos ex eis — Viro autem Michah fuit Dei: — [g] עשה — Ephod & imagines, — consecrauit — [h] היה — † erat vnusquisque quod rectum erat — [i] לוה [k] גור — in — venis? — ei * sum vado — [l] ישב — pro patre & pro sacerdote — annuatim — [m] חיה

vnus tanquā ei puer fuit Et .viro cum manere Leuita voluit Et
11 † [n] ויואל הלוי לשבת את־האיש ויהי הנער לו כאחד
sibi fuit & , Leuitæ manum Michah impleuit Et .suis filiis de
12 מבניו׃ † וימלא מיכה את־יד הלוי ויהי־לו
:Michah Dixitque .Michah domo in fuit &, sacerdotem in adolescens
13 הנער לכהן ויהי בבית מיכה׃ † ויאמר מיכה
est Leuita mihi fuit quia ;mihi DOMINVS benefaciet quòd cognoui Nunc
עתה ידעתי כי־ייטיב יהוה לי כי היה־לי הלוי
. sacerdotem in
לכהן׃

adolescens — [n] יאל — consecrauit — prosacerdote; — est — prosacerdote.

CAP. XVIII. יח

tribus illis diebus in & :Israel in rex ‡ non illis diebus In
1 † בימים ההם אין מלך בישראל ובימים ההם שבט
sibi ciderat non quia . habitandū ad hæreditatem sibi quærens Danitica
הדני מבקש־לו נחלה לשבת כי לא־נפלה לו
.hæreditate in Israel tribuum medio in ipsum diem ad vsque
עד־היום ההוא בתוך שבטי־ישראל בנחלה׃
suis finibus de viros quinque sua familia de Dan filij Miseruntque
2 † וישלחו בני־דן ממשפחתם חמשה אנשים [o] מקצותם
,terram pedibus explorādū ad,Esthaol de & ,Sorhah de ,virtutis filios viros
אנשים בני־חיל מצרעה ומאשתאל לרגל את־הארץ
.terram explorate , Ite :eos ad dixeruntque :eam inuestigādum ad &
ולחקרה ויאמרו אלהם לכו חקרו את־הארץ
.ibi pernoctarunt & ;Michah domum ad vsque Ephraim montē ‡ venerunt Et
[p] ויבאו הר־אפרים עד־בית מיכה [q] וילינו שם׃
adolescentis vocem agnouerunt ipsi & ,Michah domo cum Ipsis
3 † המה עם־בית מיכה והמה [r] הכירו את־קול הנער
?huc te adduxit Quis :ei dixeruntque ,illuc declinauerunt & ,Leuitæ
הלוי ויסורו שם ויאמרו לו מי־הביאך הלם
? hîc tibi quid & ? hoc in faciens tu quid &
ומה־אתה עשה בזה ומה־לך פה׃
:Michah mihi fecit hoc sicut & hoc Sicut : eos ad Dixitque
4 † ויאמר אלהם כזה וכזה עשה לי מיכה
:ei Dixeruntque .sacerdotem in ei fui & ,me conduxit mercede &
5 וישכרני ואהי־לו לכהן׃ † ויאמרו לו
nos qua † , via nostra prosperabitur an sciemus & , Deo in nunc Pete
שאל־נא באלהים [s] ונדעה התצליח דרכנו אשר אנחנו
.pace in Ite :sacerdos eis Dixitque .ea super ambulantes
6 הלכים עליה׃ † ויאמר להם הכהן לכו לשלום
.ea in ambulabitis qua ,vestra via * DOMINVM Ante
נכח יהוה דרככם אשר תלכו־בה׃
viderunt & ,Lais in venerunt & ,viri quinque abierunt Et
7 † וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה [t] ויראו את־
,Sidoniorū iudiciū iuxta ,fiduciam ad manentis eius interiori * in ‡ qui populum
העם אשר־בקרבה יושבת־לבטח כמשפט צידנים
possidens terra in verbum calumnians non & ;confidentem & quiescentem
שקט ובטח ואין־מכלים דבר בארץ יורש
.homine cum eis * non verbum & ,Sidonijs à ipsi longinqui & ;retentionē
עצר ורחקים המה מצידנים ודבר אין־להם עם־אדם׃
dixeruntque : Esthaol & , Sorhah in suos fratres ad venerunt Et
8 † ויבאו אל־אחיהם צרעה ואשתאל ויאמרו
? vos Quid :eorum fratres eis
להם אחיהם מה אתם׃
, terram vidimus quia ;eos super ascendamus & Surge :dixerunt Et
9 † ויאמרו קומה ונעלה עליהם כי ראינו את־הארץ
,eundum ad pigri sitis Ne ?tacentes vos & :valde bona ecce &
והנה טובה מאד ואתם מחשים אל־תעצלו ללכת
,vos venire Secundum .terram possidendum ad veniendum ad
10 לבא לרשת את־הארץ׃ † כבאכם
eam dedit quia , manibus lata terra & ,confidentem populum ad intrabitis
תבאו אל־עם בטח והארץ רחבת ידים כי־נתנה
,rei omnis defectus ibi non quo locum ,vestra manu in Deus
אלהים בידכם מקום אשר אין־שם מחסור כל־דבר
,Sorhah de ,Danita familia de inde sunt profecti Et .terra in * quæ
11 אשר בארץ׃ [u] † ויסעו משם ממשפחת הדני מצרעה
.belli vasis accincti viri sexcenti , Esthaol de &
ומאשתאל שש־[x] מאות איש חגור [z] כלי מלחמה׃
.Iehudah in Chiriathieharim in sunt castrametati & ,ascenderunt Et
12 † [z] ויעלו [a] ויחנו בקרית יערים ביהודה
diem ad vsque ,Dan Machaneh ipsum locum ad vocauerunt Idcirco
על־כן קראו למקום ההוא מחנה־דן עד היום
inde transierunt Et .Chiriathieharim post † ecce .hanc
13 הזה הנה אחרי קרית יערים׃ † ויעברו משם
.Michah domum ad vsque veneruntque :Ephraim montem †
הר־אפרים ויבאו עד־בית מיכה׃

‡ erat — quærebat — hæreditas. — [o] קצה — fortes — considerate — ‡ in mānseruntque — [p] בוא [q] לון — Ipsis existētibus apud domum — [r] נכר — hîc facis? hîc habes? — Talia & talia — prosacerdote. — Consule obsecro Deum, vt sciamus an secundet viam nostrā — [s] ידע — † per quā ambulamus * est per quam ambulabitis. — [t] ראה — ‡ erat * medio habitantem confidenter consuetudinē confundentē eos in aliquo non possidentem regnum, & distantem commerciū — * erat — Surgite ad — estis — & ingrediamini — Quando intrabitis, — locis est; tradidit — in quo nō est — * est — [u] נסע — instrumentis bellicis. — [x] מאה [y] כלה — [z] עלה [a] חנה — castrametatio vel castra — † est — † in

terram explorādum ad *euntes* viri quinque *responderunt* Et

14 ויענו חמשת האנשים ההלכים לרגל את הארץ

domibus in est quòd nostis Num : suos fratres ad dixeruntque , Lais

ליש ויאמרו אל אחיהם הידעתם כי יש בבתים

scitote nunc Et ?cōflatile &, sculptile &, Theraphī ‖& *superhumerale* istis

האלה אפוד ותרפים ופסל ומסכה ועתה דעו

domum ad veneruntque ,illuc declinauerunt Et .faciatis quid

15 מה תעשו : ויסורו שמה ויבאו אל בית

.*pacem in ei optauerunt* & ;Michah domum * Leuitæ adolescentis

הנער הלוי בית מיכה וישאלו לו לשלום :

ostium ‡ *stantes sui belli vasis* accincti viri sexcenti Et

16 ושש מאות איש חגורים כלי מלחמתם נצבים פתח

euntes viri quinque ascenderunt Et .Dan filijs de * qui ,portæ

17 השער אשר מבני דן : ויעלו חמשת האנשים ההלכים

superhumerale & ,sculptile *ceperunt* ;illuc sunt ingressi ;terrā explorandū ad

לרגל את הארץ באו שמה לקחו את הפסל ואת האפוד

,portæ ostium ‡ *stans* sacerdos Et .conflatile & Teraphim * &

ואת התרפים ואת המסכה והכהן נצב פתח השער

.*belli vasis* accincti viri sexcenti &

ושש מאות האיש החגור כלי המלחמה :

superhumerale ,sculptile *acceperunt* & ,Michah domum sunt ingressi isti Et

18 ואלה באו בית מיכה ויקחו את פסל האפוד

Quid : sacerdos eos ad Dixitque .conflatile & Teraphim * &

ואת התרפים ואת המסכה ויאמר אליהם הכהן מה

tuam manum pone ,Tace : ei Dixeruntque ?*facientes vos*

19 אתם עשים : ויאמרו לו החרש שים ידך

:*sacerdotem in* & ,*patrem in* nobis esto & ,nobiscum *ito* & ,tuum os super

על פיך ולך עמנו והיה לנו לאב ולכהן

sacerdotem te esse aut ,vnius viri domus sacerdotem te esse melius Num

הטוב היותך כהן לבית איש אחד או היותך כהן

?Israel in familiæ & ,tribus

לשבט ולמשפחה בישראל :

,Teraphim & ,Ephod *cepitque* ,sacerdotis cor fuit *bonum* Et

20 וייטב לב הכהן ויקח את האפוד ואת התרפים

.populi *interius in* est ingressus & : sculptile &

ואת הפסל ויבא בקרב העם :

acquisitionem & ,pubem posueruntque ;abierunt & ,se verterunt Et

21 ויפנו וילכו וישימו את הטף ואת המקנה

,Michah domo à erant longè Ipsi .*suas facies ad pretiosum* &

22 ואת הכבודה לפניהם : המה הרחיקו מבית מיכה

, sunt *acciti* ,Michah *domo cum* ‡ qui ,domibus in * qui viri &

והאנשים אשר בבתים אשר עם בית מיכה נזעקו

,Dan filios ad clamauerunt Et .Dan filios *sunt insecuti* &

23 וידביקו את בני דן : ויקראו אל בני דן

?*es accitus* quia ,tibi Quid : Michah ad dixeruntque ,suas facies verterunt &

ויסבו פניהם ויאמרו למיכה מה לך כי נזעקת :

,sacerdotem & ,*cepistis* feci quos meos Deos : dixit Et

24 ויאמר את אלהי אשר עשיתי לקחתם ואת הכהן

?tibi Quid :*mead dicetis* hoc *quid* & ?vltrà mihi quid & ;abistis &

ותלכו ומה לי עוד ומה זה תאמרו אלי מה לך :

,nobiscum tuam vocem facias audire Ne : Dan filij eum ad Dixeruntque

25 ויאמרו אליו בני דן אל תשמע קולך עמנו

,tuam animam *recolligas* & , animo amari viri vos *in occurrant* fortè ne

פן יפגעו בכם אנשים מרי נפש ואספתה נפשך

vidit & : suam viam in Dan *filij* abierunt Et .tuæ domus animam &

26 ונפש ביתך : וילכו בני דן לדרכם וירא

.suam domū in est reuersus & ,se vertit & ,se *præ ipsi fortes* quòd ,Michah

מיכה כי חזקים המה ממנו ויפן וישב אל ביתו :

qui ,sacerdotem & ,Michah fecerat quod acceperant ipsi Et

27 והמה לקחו את אשר עשה מיכה ואת הכהן אשר

;cōfidentem & ,quiescentē populū *super* Lais *super* veneruntque .ei fuerat

היה לו ויבאו על ליש על עם שקט ובטח

.igne in succenderunt vrbemque ;gladij *os ad* eos percusserunt &

ויכו אותם לפי חרב ואת העיר שרפו באש :

eis ‡ non *verbum* ‖ & ,Sidon à *ipsa* longinqua quia , *eruens* non Et

28 ואין מציל כי רחוקה היא מצידון ודבר אין להם

ædificauerunt & : Bethrechob ipsi ‡ quæ , valle in ‡ ipsa & . homine cum

עם אדם והיא בעמק אשר לבית רחוב ויבנו

.ea in manserunt & ,vrbem

את העיר וישבו בה :

,sui patris Dan nomen secundum ,Dan vrbis nomen Vocaueruntque

29 ויקראו שם העיר דן בשם דן אביהם

.*principio in vrbis* ‡ nomen Lais quidem Et .Israel ipsi est natus qui

אשר יולד לישראל ואולם ליש שם העיר לראשנה :

filius Iehonathan Et .sculptile Dan filij sibi statuerunt Et

30 ויקימו להם בני דן את הפסל ויהונתן בן

,Danitæ tribui sacerdotes fuerūt eius filij & , ipse Menasseh filij Ghersom

גרשם בן מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני

sibi posuerunt Et .*terram transmigrare* diem ad vsque

31 עד יום גלות הארץ : וישימו להם

Dei *domum esse* ,diebus omnibus ,fecerat quod ,Michah sculptile

את פסל מיכה אשר עשה כל ימי היות בית האלהים

.Siloh in

בשלה :

CAP. XIX. יט

fuit Et .Israel in * non rex & ,ipsis diebus in fuit Et

1 ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל ויהי

sibi accepit & ,Ephraim montis lateribus in peregrinans Leuita vir

איש לוי גר בירכתי הר אפרים ויקח לו

.Iehudah Bethlechem de *pellicem* vxorem

אשה פילגש מבית לחם יהודה :

sui patris domū ad eo *cum à abijt* & ,eius *pellex* eum *super* est fornicata Et

2 ותזנה עליו פילגשו ותלך מאתו אל בית אביה

.mensium quatuor *dies* ibi Fuitque .Iehudah Bethlechem in

אל בית לחם יהודה ותהי שם ימים ארבעה חדשים :

,eius cor *super loquendum ad* ,eam post *iuit* & , eius vir surrexit Et

3 ויקם אישה וילך אחריה לדבר על לבה

eum introduxit ‖ & :asinorum par & ,secum * eius puer & :eam *reducendum ad*

להשיבו ונערו עמו וצמד חמרים ותביאהו

.eius occursum in est lętatus & ,puellæ pater eū vidit & ;sui patris domū in

בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח לקראתו :

tribus secum Mansitque .puellæ pater eius socer eum *in apprehendit* Et

4 ויחזק בו חתנו אבי הנערה וישב אתו שלשת

.ibi *pernoctarunt* & ,biberunt ac Comederuntque .diebus

ימים ויאכלו וישתו וילינו שם :

:*eundum ad* surrexitque . mane *in manicauerunt* & , quarta die in fuit Et

5 ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם ללכת

,panis buccella tuum cor Fulci : suum generum ad puellæ pater dixitq;

ויאמר אבי הנערה אל חתנו סעד לבך פת לחם

,pariter ambo ipsi comederunt ac Sederuntque .ibitis postea &

6 ואחר תלכו : וישבו ויאכלו שניהם יחדו

, *pernocta* & quæso *Velis* :virum ad puellæ pater Dixitque .biberunt &

וישתו ויאמר אבי הנערה אל האיש הואל נא ולין

fecit vim & :*eundum ad* vir Surrexitque .tuum cor *sit bonum* &

7 ויטב לבך : ויקם האיש ללכת ויפצר

:ibi *pernoctauit* & ,est reuersus & ,suus socer eum *in*

בו חתנו וישב וילן שם :

: puellæ pater dixit Et .*eundum ad* quinta die in mane *in manicauit* Et

8 וישכם בבקר ביום החמישי ללכת ויאמר אבי הנערה

:*diem declinare ad vsque* , *tardauerunt* Et . tuum cor quæso Fulci

סעד נא לבבך והתמהמהו עד נטות היום

eundum ad vir surrexit Et . ipsi ambo comederuntque

9 ויאכלו שניהם : ויקם האיש ללכת

Ecce : puellæ pater eius socer ei Dixitque .eius puer & ,eius *pellex* & *ipse*

הוא ופילגשו ונערו ויאמר לו חתנו אבי הנערה הנה

.*diem castrametari* ecce ,quæso Pernoctate .*aduesperascendum* ad dies *se remisit* nunc

נא רפה היום לערוב לינו נא הנה חנות היום

,vestram viam in cras *manicabitis* & ,tuum cor *bonum sit* & , hîc *pernocta*

לין פה וייטב לבבך והשכמתם מחר לדרככם

;*pernoctare* vir noluit Et .tuum tabernaculum in *ibis &*

10 והלכת לאהלך : ולא אבה האיש ללון

eo cū Et .Ierusalaim ipsa ,Iebus *vsq; contra* venit & ,abijt & ,surrexit sed

ויקם וילך ויבא עד נכח יבוס היא ירושלם ועמו

.secum eius *pellex* & ,*stratorum* asinorum par

צמד חמורים חבושים ופילגשו עמו :

:*suum dominū ad* puer Dixitque .valdè descēderat dies & ,Iebus *cum* ‡ Ipsis

11 הם עם יבוס והיום רד מאד ויאמר הנער אל אדניו

.ea in *pernoctemus* & , hanc Iebusęi vrbem ad declinemus & ,obsecro Ito

לכה נא ונסורה אל עיר היבוסי הזאת ונלין בה :

,alienigenā vrbem ad declinemus Non : eius dominus eum ad Dixitque

12 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל עיר נכרי

.Ghibhah ad vsque transeamus sed : huc Israel filijs de ‡ non quæ

אשר לא מבני ישראל הנה ועברנו עד גבעה :

,*locorum* vnum *in* appropinquabimus & ,Vade : suo puero Dixitque

13 ויאמר לנערו לך ונקרבה באחד המקמות

.Ramah in vel Ghibhah in *pernoctabimus* &

ולנו בגבעה או ברמה :

* quæ Ghibhah iuxta sol eis *intrauit* & :abierunt & Transieruntque

14 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל הגבעה אשר

.Biniamin

לבנימן :

Marginal notes: Locuti; sunt quiperexerat — Ephod *imagines — *ad salutauerunt eum pacificè. armis bellicis suis stabant — ‡ad *erant qui perrexerant tulerunt Ephod — *imagines stabat ‡ ad armis bellicis. tulerunt Ephod — *imagines — facitis? — veni pro patre, & sacerdote. — Quid — iocundum tulitque — medium — paruulos, & iumenta, — preciosa ante se. — *erant *erant apud domū congregati & persecuti sunt cōgregat? es? — tulistis, — cur dicitis mihi: — attingant perdas — viri fortiores essent — ad — acie — fuit liberator ‡ commercii ‡ erat — ‡ erat vrbi prius. — *erat — captiuitatis terræ. — quibus fuit domus — *erat — concubinam — apud concubina recessit ad tempus — perrexit vt loqueretur ad — vt reduceret — *erat illa amplexat? est — manserunt — surrexerunt vt iret: — Acquiesce mane — iocundetur vt pergeret: compulit mansit — Surrexitque vt pergeret: — retardauit eū donec inclinaretur dies: vt iret: — concubina debilitata est occidendum. Manete māsio et dicit: — Mane iocundetur surgetis pergetisque manere, è regione — ‡ erat onustorum, concubina ‡ existentibus iuxta domino suo: Veni maneamus — ‡ est — delocis, ad — manebimus — occubuit ‡ est

intrauit Et . Ghibhah in pernoctandum ad intrandum ad , illuc declinauerunt Et
15 וַיָּסֻרוּ שָׁם לָבוֹא לָלוּן בַּגִּבְעָה וַיָּבֹא
domum in eos recolligens vir * non & , ciuitatis platea in sedit &
וַיֵּשֶׁב בִּרְחוֹב הָעִיר וְאֵין אִישׁ מְאַסֵּף־אוֹתָם הַבַּיְתָה
agro ex sua opera ab venit senex vir ecce Et .pernoctandum ad
16 לָלוּן׃ וְהִנֵּה אִישׁ זָקֵן בָּא מִן־מַעֲשֵׂהוּ מִן־הַשָּׂדֶה
viri Et . Ghibhah in peregrinans ipse & , Ephraim monte de * vir & : vespera in
בָּעֶרֶב וְהָאִישׁ מֵהַר אֶפְרַיִם וְהוּא־גָר בַּגִּבְעָה וְאַנְשֵׁי
virum vidit & , suos oculos Leuauitque .Iemini filij † loci
הַמָּקוֹם בְּנֵי יְמִינִי׃ 17 וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הָאִישׁ
vnde & , ibis Quò : senex vir dixitque . ciuitatis platea in iter facientem
הָאֹרֵחַ בִּרְחֹב הָעִיר וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן אָנָה תֵלֵךְ וּמֵאַיִן
Iehudah Bethlechem de nos Transeuntes : eum ad Dixitque † venies
תָּבוֹא׃ 18 וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֹבְרִים אֲנַחְנוּ מִבֵּית־לֶחֶם יְהוּדָה
Bethlechem ad vsque & ego vnde Ephraim montis latera ad vsque
עַד־יַרְכְּתֵי הַר־אֶפְרַיִם מִשָּׁם אָנֹכִי וָאֵלֵךְ עַד־בֵּית לֶחֶם
.domum in me colligens vir * nō & ; vadens ego DOMINI domū & ; Iehudah
יְהוּדָה וְאֶת־בֵּית יְהוָה אֲנִי הֹלֵךְ וְאֵין אִישׁ מְאַסֵּף אוֹתִי הַבָּיְתָה׃
, panis etiam & , nostris asinis est pabulum etiam palea etiam Et
19 וְגַם־תֶּבֶן גַּם־מִסְפּוֹא יֵשׁ לַחֲמוֹרֵינוּ וְגַם לֶחֶם
defectus * non . tuis seruis cum puero & , tuæ ancillæ & , mihi est vinum &
וָיַיִן יֶשׁ־לִי וְלַאֲמָתֶךָ וְלַנַּעַר עִם־עֲבָדֶיךָ אֵין מַחְסוֹר
tantum . tibi Pax : senex vir Dixitque .rei omnis
כָּל־דָּבָר׃ 20 וַיֹּאמֶר הָאִישׁ הַזָּקֵן שָׁלוֹם לָךְ רַק
.pernoctes ne platea in tantum ; me super tuus defectus omnis
כָּל־מַחְסוֹרְךָ עָלָי רַק בָּרְחוֹב אַל־תָּלַן׃
lauerunt & ; asinis miscuit & , suam domum in eum Introduxitque
21 וַיְבִיאֵהוּ לְבֵיתוֹ וַיָּבָול לַחֲמוֹרִים וַיִּרְחֲצוּ
bonificantibus Ipsis .biberunt ac comederuntque , suos pedes
רַגְלֵיהֶם וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃ 22 הֵמָּה מֵיטִיבִים אֶת־
circuierunt profectò absque filij viri ciuitatis viri ecce & , suum cor
לִבָּם וְהִנֵּה אַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי בְנֵי־בְלִיַּעַל נָסַבּוּ אֶת־
dominum virum ad dixeruntque : ostium super pulsantes , domum *
הַבַּיִת מִתְדַּפְּקִים עַל־הַדָּלֶת וַיֹּאמְרוּ אֶל־הָאִישׁ בַּעַל
, tuā domū in est ingressus qui virum Educ : dicēdo , senem domū
הַבַּיִת הַזָּקֵן לֵאמֹר הוֹצֵא אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר־בָּא אֶל־בֵּיתְךָ
dominus vir eos ad est egressus Et .eum cognoscamus vt
וְנֵדָעֶנּוּ׃ 23 וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם הָאִישׁ בַּעַל
postquā , obsecro faciatis malè ne , mei fratres Ne : eos ad dixitque , dom*
הַבַּיִת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַל־אַחַי אַל־תָּרֵעוּ נָא אַחֲרֵי אֲשֶׁר־
.hanc turpitudinem faciatis ne , meā domū in iste vir est ingressus
בָּא הָאִישׁ הַזֶּה אֶל־בֵּיתִי אַל־תַּעֲשׂוּ אֶת־הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃
affligite & , eas nunc educam , eius pellex & virgo mea filia Ecce
24 הִנֵּה בִתִּי הַבְּתוּלָה וּפִילַגְשֵׁהוּ אוֹצִיאָה־נָּא אוֹתָם וְעַנּוּ
faciatis ne huic viro Et . vestris oculis in bonum * eis facite & , eas
אוֹתָם וַעֲשׂוּ לָהֶם הַטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם וְלָאִישׁ הַזֶּה לֹא תַעֲשׂוּ
ei audire viri noluerunt Et .huius turpitudinis verbum
דְּבַר הַנְּבָלָה הַזֹּאת׃ 25 וְלֹא־אָבוּ הָאֲנָשִׁים לִשְׁמֹעַ לוֹ
cognouerūt & ; foras eos ad eduxit & , suā pellicem in vir apprehenditque
וַיַּחֲזֵק הָאִישׁ בְּפִילַגְשׁוֹ וַיֹּצֵא אֲלֵיהֶם הַחוּץ וַיֵּדְעוּ
eam dimiserūtque ; mane vsque nocte tota eam in illuserunt & , eam
אוֹתָהּ וַיִּתְעַלְּלוּ־בָהּ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וַיְשַׁלְּחוּהָ
mane respiciendum ad mulier venit Et .aurorā ascendendo in
בַּעֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ 26 וַתָּבֹא הָאִשָּׁה לִפְנוֹת הַבֹּקֶר
.lucem ad vsque , ibi suus dominus quo , viri domus ostium * ceciditq;
וַתִּפֹּל פֶּתַח בֵּית־הָאִישׁ אֲשֶׁר־אֲדוֹנֶיהָ שָּׁם עַד־הָאוֹר׃
et egressus & , domus fores aperuit & , mane in eius domini Surrexitque
27 וַיָּקָם אֲדֹנֶיהָ בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח דַּלְתוֹת הַבַּיִת וַיֵּצֵא
, domus ostium * cedens sua pellex mulier ecce & , suam viam in eundum ad
לָלֶכֶת לְדַרְכּוֹ וְהִנֵּה הָאִשָּׁה פִילַגְשׁוֹ נֹפֶלֶת פֶּתַח הַבַּיִת
.limen super * eius manus &
וְיָדֶיהָ עַל־הַסַּף׃
super eam cepit Et . respondens non & ; eamus & , Surge : eam ad Dixitque
28 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ קוּמִי וְנֵלֵכָה וְאֵין עֹנֶה וַיִּקָּחֶהָ עַל־
.suum locum in abijt & , vir surrexit & , asinum
הַחֲמוֹר וַיָּקָם הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ לִמְקֹמוֹ׃
apprehendit & , cultrum accepit & , suam domum ad venit Et
29 וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּקַּח אֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיַּחֲזֵק
:frusta duodecim in suis ossibus in * eam truncauit & , suam pellicem in
בְּפִילַגְשׁוֹ וַיְנַתְּחֶהָ לַעֲצָמֶיהָ לִשְׁנֵים עָשָׂר נְתָחִים
.Israel terminum omnem in eam misit &
וַיְשַׁלְּחֶהָ בְּכֹל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃
visum neque , fuit factum Non : dicebat & , videns omnis fuit Et
30 וְהָיָה כָל־הָרֹאֶה וְאָמַר לֹא־נִהְיְתָה וְלֹא־נִרְאֲתָה
diem ad vsque ; Aegypti terræ Israel filios ascendere die à hoc sicut
כָּזֹאת לְמִיּוֹם עֲלוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם

loquimini & , consulite , illud super vobis Ponite . hanc
הַזֶּה שִׂימוּ־לָכֶם עָלֶיהָ עֻצוּ וְדַבֵּרוּ׃

CAP. XX. כ

vir tanquam cœtus est congregatus & , Israel filij omnes sunt egressi Et
1 וַיֵּצְאוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה כְּאִישׁ
DOMINVM ad , Ghilhad terram & , Beersebah ad vsque & , Dan à vnus
אֶחָד לְמִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד אֶל־יְהוָה
omnes , populi omnis anguli Steteruntque .Mispah in
הַמִּצְפָּה׃ 2 וַיִּתְיַצְּבוּ פִּנּוֹת כָּל־הָעָם כֹּל
viri mille quadringenti ; Dei populi ecclesia in Israel tribus
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בִּקְהַל עַם הָאֱלֹהִים אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ
Biniamin filij audierunt Et .gladium educentis peditis
רַגְלִי שֹׁלֵף חָרֶב׃ 3 וַיִּשְׁמְעוּ בְּנֵי בִנְיָמִן
:Israel filij Dixeruntque . Mispah in Israel filij ascendissent quòd
כִּי־עָלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַמִּצְפָּה וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.hoc malum fuit quomodo Loquimini
דַּבְּרוּ אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה הַזֹּאת׃
Ghibhah In : ait & , occisæ mulieris vir Leuita vir respondit Et
4 וַיַּעַן הָאִישׁ הַלֵּוִי אִישׁ הָאִשָּׁה הַנִּרְצָחָה וַיֹּאמַר הַגִּבְעָתָה
.pernoctandum ad mea pellex & , ego veni , Biniamin ipsi * quæ
אֲשֶׁר לְבִנְיָמִן בָּאתִי אֲנִי וּפִילַגְשִׁי לָלוּן׃
me super circuierunt & , Ghibhah domini † me super Surrexeruntque
5 וַיָּקֻמוּ עָלַי בַּעֲלֵי הַגִּבְעָה וַיָּסֹבּוּ עָלַי אֶת־
, afflixerunt meā pellicem & , occidere cogitauerunt me : noctu domum
הַבַּיִת לָיְלָה אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג וְאֶת־פִּילַגְשִׁי עִנּוּ
, eam truncaui & , meā concubinā in apprehendi Et .est mortua &
וַתָּמֹת׃ 6 וָאֹחֵז בְּפִילַגְשִׁי וָאֲנַתְּחֶהָ
, scelus fecerunt Quia . Israel hæreditatis agrum omnem in eam misi &
וָאֲשַׁלְּחֶהָ בְּכָל־שְׂדֵה נַחֲלַת יִשְׂרָאֵל כִּי עָשׂוּ זִמָּה
, Israel filij vos omnes Ecce .Israel in fœditatem &
וּנְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל׃ 7 הִנֵּה כֻלְּכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.hic consilium & , verbum vobis date
הָבוּ לָכֶם דָּבָר וְעֵצָה הֲלֹם׃
ibimus Non : dicendo , vnus vir tanquam populus omnis Surrexitque
8 וַיָּקָם כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד לֵאמֹר לֹא נֵלֵךְ
.suam domum in vnusquisq; declinabimus neque , suum tentorium in quisque
אִישׁ לְאָהֳלוֹ וְלֹא נָסוּר אִישׁ לְבֵיתוֹ׃
: sorte in eam super , Ghibhah ipsi faciemus quod , verbum hoc nunc Et
9 וְעַתָּה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה לַגִּבְעָה עָלֶיהָ בְּגוֹרָל׃
, Israel tribubus omnibus † centum ad viros decem accipiemus Et
10 וְלָקַחְנוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים לַמֵּאָה לְכֹל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
, populo venatione accipiēdum ad millia decem ad mille & , mille in * centum &
וּמֵאָה לָאֶלֶף וְאֶלֶף לָרְבָבָה לָקַחַת צֵדָה לָעָם
turpitudinem omnem secundum , Biniamin Ghibhah in eos venire faciendū ad
לַעֲשׂוֹת לְבוֹאָם לְגֶבַע בִּנְיָמִן כְּכָל־הַנְּבָלָה
.Israel in fecit quam
אֲשֶׁר עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל׃
vnus vir tanquam ciuitatem in Israel vir omnis est collectus Et
11 וַיֵּאָסֵף כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד
.socij
חֲבֵרִים׃
, Biniamin tribus omnes in viros Israel tribus miserunt Et
12 וַיִּשְׁלְחוּ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים בְּכָל־שִׁבְטֵי בִנְיָמִן
? vobis in est factum quod hoc malum Quod ; dicendo
לֵאמֹר מָה הָרָעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר נִהְיְתָה בָּכֶם׃
, Ghibhah in † qui , profectò sine filios viros date nunc Et
13 וְעַתָּה תְּנוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים בְּנֵי־בְלִיַּעַל אֲשֶׁר בַּגִּבְעָה
Biniamin filij noluerunt Et . Israel ex malum abigemus & , eos occidam * vt
וּנְמִיתֵם וּנְבַעֲרָה רָעָה מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא אָבוּ בְּנֵי בִּנְיָמִן
.Israel filiorum suorum fratrum vocem in audire
לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אֲחֵיהֶם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃
exeundum ad , Ghibhah in ciuitatibus è Biniamin filij sunt collecti Et
14 וַיֵּאָסְפוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הֶעָרִים הַגִּבְעָתָה לָצֵאת
.Israel filios cum bellum in
לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
viginti ciuitatibus de illa die in Biniamin filij sunt visitati Et
15 וַיִּתְפָּקְדוּ בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא מֵהֶעָרִים עֶשְׂרִים
fuerūt visitati † Ghibhah habitatores præter ; gladiū educentis viri mille sex &
וְשִׁשָּׁה אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב לְבַד מִיֹּשְׁבֵי הַגִּבְעָה הִתְפָּקְדוּ
.electi viri sexcenti
שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר׃
, sua dextera manu obturati , electi viri septingenti isto populo omni Ex
16 מִכֹּל הָעָם הַזֶּה שְׁבַע מֵאוֹת אִישׁ בָּחוּר אִטֵּר יַד־יְמִינוֹ
.aberrabat nec , capillum ad lapide in funda iaciens hic omnis
כָּל־זֶה קֹלֵעַ בָּאֶבֶן אֶל־הַשַּׂעֲרָה וְלֹא יַחֲטִא׃

33 ,suo loco è surrexerunt Israel vir omnis Et :stratas semitas

וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל קָמוּ מִמְּקוֹמוֹ הַמְסִלּוֹת׃

suo loco è educens Israel insidians & :Thamar-Baal in disposuerunt &

וַיַּעַרְכוּ בְּבַעַל תָּמָר וְאֹרֵב יִשְׂרָאֵל מֵגִיחַ מִמְּקֹמוֹ

:Ghebah gramineto è

מִמַּעֲרֵה־גָבַע׃

34 omni de electi viri millia decem Ghibhah ad regione è venerunt Et

וַיָּבֹאוּ מִנֶּגֶד לַגִּבְעָה עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־

quòd , nesciebant illi & :est aggrauatum prælium & ;Israel

יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה כָּבֵדָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי־

:malum eos super attingens

נֹגַעַת עֲלֵיהֶם הָרָעָה׃

35 corruperunt & , Israel facies ad Biniamin DOMINVS Percussitque

וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־בִּנְיָמִן לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִיתוּ

,millia quinque & viginti ,illa die in Biniamin in Israel filij

בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּבִנְיָמִן בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף

.gladium euaginans illi omnes :virorum centum &

וּמֵאָה אִישׁ כָּל־אֵלֶּה שֹׁלֵף חָרֶב׃

36 vir dederunt Et . percuterentur quòd ,Biniamin filij viderunt Et

וַיִּרְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן כִּי נִגָּפוּ וַיִּתְּנוּ אִישׁ־

posuerat quem ,insidiatorem ad sperauerunt quia ,Biniamin ipsi locum Israel

יִשְׂרָאֵל מָקוֹם לְבִנְיָמִן כִּי בָטְחוּ אֶל־הָאֹרֵב אֲשֶׁר שָׂמוּ

ad vastauerunt & ,festinauerunt insidiator Et :Ghibhah super

37 אֶל־הַגִּבְעָה׃ וְהָאֹרֵב הֵחִישׁוּ וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־

.gladij os ad vrbem totam percussit &, insidiator pertraxit & , Ghibhah

הַגִּבְעָה וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב וַיַּךְ אֶת־כָּל־הָעִיר לְפִי־חָרֶב׃

38 multiplicare ,insidiante cum Israel viro erat constitutum tempus Et

וְהַמּוֹעֵד הָיָה לְאִישׁ יִשְׂרָאֵל עִם־הָאֹרֵב הֶרֶב

.ciuitate è fumi elationem eos faciendi ascendere ad

לְהַעֲלוֹתָם מַשְׂאַת הֶעָשָׁן מִן־הָעִיר׃

39 percutere cœpit Biniamin & ;prælium in Israel vir se vertit Et

וַיַּהֲפֹךְ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל בַּמִּלְחָמָה וּבִנְיָמִן הֵחֵל לְהַכּוֹת

Profectò : dixerunt Quia .viros triginta ferè Israel viro in vulneratos

חֲלָלִים בְּאִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ כִּי אָמְרוּ אַךְ

.primo prælio sicut nostras facies ad ipse est percussus percutiendo

נִגּוֹף נִגָּף הוּא לְפָנֵינוּ כַּמִּלְחָמָה הָרִאשֹׁנָה׃

40 respexit Et .fumi columna ,ciuitate è ascendere cœpit combustio Et

וְהַמַּשְׂאֵת הֵחֵלָּה לַעֲלוֹת מִן־הָעִיר עַמּוּד עָשָׁן וַיִּפֶן

.cœlum ad ciuitatis consumptio ascendebat ecce & ,se post Biniamin

בִּנְיָמִן אַחֲרָיו וְהִנֵּה עָלָה כְלִיל־הָעִיר הַשָּׁמָיְמָה׃

41 quòd vidit quia ;Biniamin vir festinauit et ;se vertit Israel vir Et

וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הָפַךְ וַיִּבָּהֵל אִישׁ בִּנְיָמִן כִּי רָאָה כִּי־

.malum se super attingeret

נָגְעָה עָלָיו הָרָעָה׃

42 bellum & ,deserti viam ad Israel viri facies ad Respexeruntque

וַיִּפְנוּ לִפְנֵי אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל־דֶּרֶךְ הַמִּדְבָּר וְהַמִּלְחָמָה

.eius medio in eum corrumpentes ciuitatibus de qui & :eū cōtigebat

הִדְבִּיקָתְהוּ וַאֲשֶׁר מֵהֶעָרִים מַשְׁחִיתִים אוֹתוֹ בְּתוֹכוֹ׃

43 requiem ,cum fecerunt persequi ,Biniamin Circundederunt

כִּתְּרוּ אֶת־בִּנְיָמִן הִרְדִיפֻהוּ מְנוּחָה

. Solis ortu ab Ghibhah contra vsque ,eū fecerunt conculcare

הִדְרִיכֻהוּ עַד נֹכַח הַגִּבְעָה מִמִּזְרַח־שָׁמֶשׁ׃

44 illi omnes :vir mille octodecim Biniamin de ceciderunt Et

וַיִּפְּלוּ מִבִּנְיָמִן שְׁמֹנָה־עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אֶת־כָּל־אֵלֶּה

.virtutis viri

אַנְשֵׁי־חָיִל׃

45 , Rimmon petram ad desertum ad fugerunt & , se verterunt Et

וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן

adhæserunt & :virorum millia quinque ,altis semitis in eum racemauerunt &

וַיְעֹלְלֻהוּ בַּמְסִלּוֹת חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ וַיַּדְבִּיקוּ

.virorum millia duo eo ex percusserunt &, Ghidhom ad vsque eum post

אַחֲרָיו עַד־גִּדְעֹם וַיַּכּוּ מִמֶּנּוּ אַלְפַּיִם אִישׁ׃

46 vir mille quinque & viginti Biniamin de cadentes omnes fuit Et

וַיְהִי כָל־הַנֹּפְלִים מִבִּנְיָמִן עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף אִישׁ

.virtutis viri ij omnes :illa die in gladium educens

שֹׁלֵף חֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה אַנְשֵׁי־חָיִל׃

47 sexcenti ,Rimmon petram ad desertum in fugerunt & ,sunt conuersi Et

וַיִּפְנוּ וַיָּנֻסוּ הַמִּדְבָּרָה אֶל־סֶלַע הָרִמּוֹן שֵׁשׁ מֵאוֹת

.mensibus quatuor Rimmon petra in manserunt & ;viri

אִישׁ וַיֵּשְׁבוּ בְּסֶלַע רִמּוֹן אַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃

48 eos percusserunt & ,Biniamin filios ad sunt reuersi Israel vir Et

וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל שָׁבוּ אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן וַיַּכּוּם

omne ad vsque , iumentum ad vsque perfectionem ciuitate de gladij os ad

לְפִי־חֶרֶב מֵעִיר מְתֹם עַד־בְּהֵמָה עַד כָּל־

.ignem in miserunt inuentas vrbes omnes etiam :inuentum

הַנִּמְצָא גַּם כָּל־הֶעָרִים הַנִּמְצָאוֹת שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ׃

Marg.: Ossaque viri חלל — Insidiæ autē exibant גוח — contra virorum electorum — attingeret רוע — coram perdiderunt נגף — de omnes hi euaginabant — viri ראה נתן vt tutò accederent ad insidias, quas שום contra — Insidiæ autē impetu fecerunt contra חוש נכה pertraxerunt buccinæ sonitū insidiæ, & percusserūt vniuersos vrbis habitatores acie insidijs, vt plurimum — יעד רבה ascenderefacerēt cōbustionem נשא — ex viris חלל Equidem — corā nobis — in — vt פנה combustio — ante viros — perdebant — ne esset requies — millia virorū fortes נפל — פנה — occiderunt, non dimittentes racemum ex eo, & persecuti sūt חלל נכה — fuerunt qui ceciderūt millia virorū euaginātium fortes. — מאה viri — טוב acie viros — תמם quodinueniebatur quæ inueniebatur

17 mille quadringenti ,Biniamin præter sunt visitati Israel vir Et

וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל הִתְפָּקְדוּ לְבַד מִבִּנְיָמִן אַרְבַּע מֵאוֹת אֶלֶף

.belli vir hic omnis :gladium euaginans vir

אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב כָּל־זֶה אִישׁ מִלְחָמָה׃

18 , Deo in interrogauerunt & , Bethel ascenderunt & ,surrexerunt Et

וַיָּקֻמוּ וַיַּעֲלוּ בֵית־אֵל וַיִּשְׁאֲלוּ בֵאלֹהִים

cum bellum ad initio in nobis ascendet Quis : Israel filij dixerunt &

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ בַתְּחִלָּה לַמִּלְחָמָה עִם־

.initio in Iehudah : DOMINVS dixitque ;Biniamin filiis

בְּנֵי בִנְיָמִן וַיֹּאמֶר יְהוָה יְהוּדָה בַתְּחִלָּה׃

19 .Ghibhah super sunt castrametati & ,mane in Israel filij surrexerunt Et

וַיָּקוּמוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּבֹּקֶר וַיַּחֲנוּ עַל־הַגִּבְעָה׃

20 disposuerunt & ;Biniamin cum bellum ad Israel vir est egressus Et

וַיֵּצֵא אִישׁ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עִם־בִּנְיָמִן וַיַּעַרְכוּ

.Ghibhah in bellum Israel vir eis cum

אִתָּם אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִלְחָמָה אֶל־הַגִּבְעָה׃

21 die in Israel in corruperunt & ,Ghibhah de Biniamin filij sunt egressi Et

וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן מִן־הַגִּבְעָה וַיַּשְׁחִיתוּ בְיִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם

.terram ad virum mille viginti & duo illa

הַהוּא שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ אָרְצָה׃

22 bellum disponere addiderunt & ,Israel vir populus est confortatus Et

וַיִּתְחַזֵּק הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וַיֹּסִפוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה

.prima die in ibi disposuerunt quo ,loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־עָרְכוּ שָׁם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן׃

23 ad vsque DOMINI facies ad fleuerunt & ,Israel filij ascenderunt Et

וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּבְכּוּ לִפְנֵי־יְהוָה עַד־

accedere addam Num :dicēdo DOMINO in interrogauerūt & ,vesperam

הָעֶרֶב וַיִּשְׁאֲלוּ בַיהוָה לֵאמֹר הַאוֹסִיף לָגֶשֶׁת

.eū ad Ascēdite : DOMINVS Dixitq; ;mei fratris Biniamin filiis cum bellum ad

לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי בִנְיָמִן אָחִי וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ אֵלָיו׃

24 .secunda die in Biniamin filios ad Israel filij accesserunt Et

וַיִּקְרְבוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי׃

25 ,secunda die in Ghibhah de eorū occursum in Biniamin est egressus Et

וַיֵּצֵא בִנְיָמִן לִקְרָאתָם מִן־הַגִּבְעָה בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי

:terram ad virum mille octodecim adhuc Israel filiis in corruperunt &

וַיַּשְׁחִיתוּ בִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד שְׁמֹנַת עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ אַרְצָה

.gladij euaginatores hi omnes

כָּל־אֵלֶּה שֹׁלְפֵי חָרֶב׃

26 ,Bethel venerunt & ,populus omnis & ,Israel filij oēs Ascenderuntque

וַיַּעֲלוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָל־הָעָם וַיָּבֹאוּ בֵית־אֵל

ieiunauerunt que ;DOMINI facies ad ibi manserunt ac fleuerunt que

וַיִּבְכּוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה וַיָּצוּמוּ

pacifica & ascensiones fecerunt ascendere & ;vesperam ad vsque illa die in

בַיּוֹם־הַהוּא עַד־הָעָרֶב וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת וּשְׁלָמִים

.DOMINI facies ad

לִפְנֵי יְהוָה׃

27 fœderis arca ibi & : DOMINO in Israel filij interrogauerunt Et

וַיִּשְׁאֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בַּיהוָה וְשָׁם אֲרוֹן בְּרִית

.illis diebus in Dei

הָאֱלֹהִים בַּיָּמִים הָהֵם׃

28 diebus in eius facies ad stans Aaron filij Elhazar filius Pinechas Et

וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן עֹמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים

filiis cum bellum ad egredi vltrà addam Num :dicendo ,illis

הָהֵם לֵאמֹר הַאוֹסִף עוֹד לָצֵאת לַמִּלְחָמָה עִם־בְּנֵי־

quia ,Ascendite : DOMINVS Dixitque ? cessabo an ,mei fratris Biniamin

בִנְיָמִן אָחִי אִם־אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר יְהוָה עֲלוּ כִּי

.tua manu in eum dabo cras

מָחָר אֶתְּנֶנּוּ בְיָדֶךָ׃

29 .vndiquaque Ghibhah ad insidiantes Israel posuit Et

וַיָּשֶׂם יִשְׂרָאֵל אֹרְבִים אֶל־הַגִּבְעָה סָבִיב׃

30 ;tertia die in Biniamin filios ad Israel filij Ascenderuntque

וַיַּעֲלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־בְּנֵי בִנְיָמִן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי

vice in vice sicut Ghibhah ad disposuerunt &

וַיַּעַרְכוּ אֶל־הַגִּבְעָה כְּפַעַם בְּפָעַם׃

31 ;ciuitate è sunt euulsi ;populi occursum in Biniamin filij sunt egressi Et

וַיֵּצְאוּ בְנֵי־בִנְיָמִן לִקְרַאת הָעָם הָנְתְּקוּ מִן־הָעִיר

,stratis in vice in vice sicut vulneratos populo de percutere cœperunt &

וַיָּחֵלּוּ לְהַכּוֹת מֵהָעָם חֲלָלִים כְּפַעַם בְּפַעַם בַּמְסִלּוֹת

triginta ferè ;agro in Ghibhah in vna & ;Bethel ascendens vna quarum

אֲשֶׁר אַחַת עֹלָה בֵית־אֵל וְאַחַת גִּבְעָתָה בַּשָּׂדֶה כִּשְׁלֹשִׁים

.Israel in viros

אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל׃

32 .principio in sicut nostras facies ad ipsi Cæsi :Biniamin filij Dixeruntque

וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי בִנְיָמִן נִגָּפִים הֵם לְפָנֵינוּ כְּבָרִאשֹׁנָה

ad vrbe ex eum euellamus & ,Fugiamus : dixerunt Israel filij &

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ נָנוּסָה וּנְתַקְנֻהוּ מִן־הָעִיר אֶל־

Marg.: viri numerati qua dringēta millia virorū euaginātium omnes isti viri bellatores. — קום עלה in Deum — pro primis contra filios חלל — sit primis. — contra חנה — egressi sūt viri cōtra eos viri — contra — perdiderūt de millia virorū — שנה virorum — vt disponere יסף in quo — ante Dominū בכה פנה Dominum — contra filios — perdiderūt de octo & decē millia virorū — in עלה — coram Dño בכה ישב — obtulerunt holocausta coram Dño. — Dñi: — erat שום stabat anteā — contra filios יצא — נתן insidias cōtra per circuitū. — contra semel & iterum. — semel et iterū per semitas: חלל נכה — ascēdebat in altera — de — sunt coram nobis prius

CAP. XXI כא

dabit non nobis ex Vir : dicendo ,Mispah in iurauit Israel vir Et
1 ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן
.vxorem in Beniamin ipsi suam filiam
[a]בתו לבנימן לאשה:
facies ad vesperam ad vsque ibi manserunt &,Bethel ‡ populus venit Et
2 ויבא העם בית אל וישבו שם עד הערב לפני
.magno fletu fleuerunt & ,suam vocem leuaueruntque : Dei
האלהים [b]וישאו קולם [c]ויבכו בכי גדול:
hoc fuit Israel Deus DOMINE quid Vt :dixerunt Ac
3 ויאמרו למה יהוה אלהי ישראל היתה זאת
?vna tribus Israel de hodie *deficiendum ad*;Israel in
בישראל להפקד היום מישראל שבט אחד:
ibi ædificauerunt & ,populus *manicauerunt* & ,crastino à fuit Et
4 [d]ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו שם
.pacifica & ,*ascensiones fecerunt ascendereque* ,altare
מזבח [c]ויעלו עלות ושלמים:
oĩbus ex cœtum in ascendit non qui † Quis :Israel filij dixerunt Et
5 ויאמרו בני ישראל מי אשר לא עלה בקהל מכל
fuit grande iuramentum quia ?DOMINVM ad Israel tribubus
שבטי ישראל אל יהוה כי השבועה הגדולה היתה
Moriendo :dicendo ,Mispah in DOMINVM ad ascendit non qui ,ei
לאשר לא עלה אל יהוה המצפה לאמר מות
,*suũ fratrem* Biniamin *ad* Israel *filij sunt ducti pœnitudine* Et .morietur
6 יומת: וינחמו בני ישראל אל בנימן אחיו
.Israel ex vna tribus hodie est Excisa :dixerunt ac
ויאמרו נגדע היום שבט אחד מישראל:
iurauerimus nos & ‖ vxoribus *residuis* eis faciemus Quid
7 מה נעשה להם [f]לנותרים לנשים ואנחנו נשבענו
?vxores in nostris filiabus de eis dare non *pro* ,DOMINO *in*
ביהוה לבלתי [g]תת להם מבנותינו לנשים:
ad ascendit non qui ,‡ Israel tribubus de vnus Quis :dixerunt Et
8 ויאמרו מי אחד משבטי ישראל אשר לא עלה אל
castrametationem ad vir venerat non ecce & ?Mispah in DOMINVM
יהוה המצפה והנה לא בא איש אל המחנה
ecce & ,populus est *visitatus* Et .*concionem* ad Ghilhad Iabes de
9 מיבש גלעד אל הקהל: ויתפקד העם והנה
.Ghilhad Iabes habitatoribus de quisquam ibi * non
אין שם איש מיושבי יבש גלעד:
filijs de virorum millium duodecim *cœtum* illuc Miseruntque
10 וישלחו שם [h]העדה שנים עשר אלף איש מבני
Iabes habitatores *percutietis* & ,Ite : dicendo ,eis præceperũt & ; *virtutis*
החיל [i]ויצוו אותם לאמר לכו [k]והכיתם את יושבי יבש
.*pubem* & ,mulieres & ,gladij *os ad* Ghilhad
גלעד לפי חרב והנשים [l]והטף:
mulierem omnem & ,masculum Omnem :facietis quod *verbum* ‖ hoc Et
11 וזה הדבר אשר תעשו כל זכר וכל אשה
.interficietis ,masculi concubitum *cognoscentem*
ידעת משכב זכר תחרימו:
puellam quadringentas Ghilhad Iabes habitatoribus de inuenerunt Et
12 וימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע מאות נערה
adduxerunt & : masculi concubitu in virum *cognouit* non quæ ,*virginem*
בתולה אשר לא ידעה איש למשכב זכר [m]ויבאו
:Chenahan terra in * quę ,Siloh ‖ *castrametationem* ad eas
אותם אל המחנה שלה אשר בארץ כנען:

[a] בנה ‡ in coram Deo: [b] נשא [c] בכה vt deficeret in ‖ surrexerũt [d] היה obtuleruntq; holocausta [e] עלה † est pęnituit filios fratris sui, qui remanserunt pro ‖ cũ [f] יתר per Dominũ [g] נתן ‡ est castra congregationem. numeratus * erat congregationem [h] יעד fortibus; percutite [i] צוה [k] נכה acie paruulos. ‖ est [l] טפף quę cognouit puellas virgines cognouerant [m] בוא castra ‖ in * est

‡ qui Biniamin filios ad sunt locuti & ,*cœtum* omnis Miseruntque
13 וישלחו כל העדה וידברו אל בני בנימן אשר
est reuersus Et .*pacem eis* vocauerunt & :Rimmon petra in
14 בסלע רמון ויקראו להם שלום: [n]וישב
viuificauerãt quas vxores eis dederunt & ,illo tẽpore in Biniamin
בנימן בעת ההיא ויתנו להם הנשים אשר חיו
.sic eis *inuenerunt* non & :Ghilhad Iabes mulieribus ex
מנשי יבש גלעד ולא מצאו להם כן:
fracturam DOMINVS fecit quia ,Beniamin pœnituit populum Et
15 והעם נחם לבנימן כי עשה יהוה פרץ
faciemus Quid :cœtus seniores Dixeruntque .Israel tribubus in
16 בשבטי ישראל: ויאמרו זקני העדה מה נעשה
.mulier Biniamin de est deleta quia ? vxoribus ‡ relictis
לנותרים לנשים כי נשמדה מבנימן אשה:
tribus deleatur non & ,Biniamin *euasionis* hæreditas ‖ : dixerunt Et
17 ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא ימחה שבט
vxores eis dare *poterimus* non nos Et .Israel de
18 מישראל: ואנחנו לא [o]נוכל [p]לתת להם נשים
dans Maledictus :dicendo ,Israel filij iurauerunt quia ;nostris filiabus de
מבנותינו כי נשבעו בני ישראל לאמר ארור נתן
DOMINI *tripudium* Ecce :dixerunt Et .Biniamin ipsi vxorem
19 אשה לבנימן: ויאמרו הנה [q]חג יהוה
,Solis ortu † ,Bethel ipsi aquilone ab ‡ qui ,*dies in diebus à* Siloh in
בשלו מימים ימימה אשר מצפונה לבית אל מזרחה השמש
.Lebonah ipsi meridie à & ,Sechem ad Bethel è *ascendentem altã* viam ad
[r]למסלה העלה מבית אל שכמה ומנגב ללבונה:
.vineis in *insidiabimini* & ,Ite :dicendo ,Biniamin filijs præceperunt Et
20 [s]ויצו את בני בנימן לאמר לכו וארבתם בכרמים:
agendas choreas ad ‖ Siloh filiæ fuerint egressæ si ecce & :*videbitis* Et
21 [t]וראיתם והנה אם יצאו בנות שילו לחול
suã vxorẽ vnusquisq; vobis *rapietis* * & ,vineis ex *exibitis* & ,choris in
במחלות ויצאתם מן הכרמים וחטפתם לכם איש אשתו
.Biniamin terram ‡ *ibitis* & ;Siloh filiabus de
מבנות שילו והלכתם ארץ בנימן:
iurgandum ad ,earum fratres vel ,earum patres venerint cũm ,erit Et
22 והיה כי יבאו אבותם או אחיהם לרובי
accepimus non quia ,eorũ *nostri* Miseremini : eos ad dicemus & ,nos *ad* ‖
אלינו ואמרנו אליהם חנונו אותם כי לא לקחנו
tempus iuxta ,eis dedistis vos nõ quia ;bello in suã mulierẽ vnusquisq;
איש אשתו במלחמה כי לא אתם נתתם להם כעת
†,*delinquetis*
תאשמו:
suum numerum * vxores tuleruntque :Biniamin filij ita Feceruntque
23 ויעשו כן בני בנימן [v]וישאו נשים למספרם
,suã hereditatẽ ad sunt reuersi &,abierũt & :rapuerũt quas *agẽtibus choreas* de
מן המחללות אשר גזלו וילכו וישובו אל נחלתם
.eis in habitauerunt & ,vrbes ædificauerunt &
[x]ויבנו את הערים וישבו בהם:
,suã tribũ ad vnusquisq; ,illo tempore in Israel filij inde abierunt Et
24 ויתהלכו משם בני ישראל בעת ההיא איש לשבטו
.suam hæreditatem ad vnusquisq; inde sunt egressi & :suã familiam ad &
ולמשפחתו [y]ויצאו משם איש לנחלתו:
‡ rectum ‖ vnusquisque :Israel in rex ‡ non illis diebus In
25 בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר
.faciebat ,suis oculis in
בעיניו יעשה:

congregatio ‡ erant eos cũ pace. [n] שוב suffecerunt ‡ pro ‖ Opus est vt sit iis qui euaserunt de possumus [o] יכל [p] נתן qui dederit solemnitas [q] חגג annualis ‡ est † ab quæ ascendit [r] סלל insidiamini [s] צוה ויצוו ק videte. ad saltãdum [t] ראה exite * rapite ite ‡ in לריב ק ante tẽpore hoc ne delinqueretis: † sed ipsi acceperunt sibi vxores. * secundum [u] נשא saltantibus [x] בנה [y] יצא ‡ erat ‖ quod

נשלם ספר שופטים

Finis Libri Iudicum.

רות
LIBER RVTH.

CAP. I. א

1 וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו

fames fuit & ,iudices iudicare diebus in fuit ET ,Ichudah Bethlehem de vir Abijtq; .terra in ,eius vxor & ipse ,Moab agris in peregrinandum ad .eius filij duo & ,Elimelech viri nomen Et

2 וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־שָׁם

Machlon eius filiorum duorum nomen & ;Nahomi eius vxoris nomen & ,Moab agros sunt ingressique :Ichudah Bethlechem de Ephratæi Chilion & .ibi fuerunt &

3 וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ

remansit & ;Nahomi vir Elimelech est Mortuusque .eius filij duo & ,ipsa

4 וַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים

nomen ;Moabitidas vxores sibi tulerunt Et .annis decẽ fermè ibi mãserunt; ;Ruth alterius nomẽ & ,Horpah vnius

5 וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ

remansit Et .Chilion & ,Machlon ipsi ambo etiam sunt mortui Et .suo marito à & ,suis natis duob à mulier

6 וַתָּקָם הִיא וְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם

,eius nurus & ,ipsa Surrexitq; visitasset quòd ,Moab agro in audierat quia .Moab agris ex est reuersa & .panem eis dando suũ populũ DOMINVS

7 וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה

loco è est egressa Et redeundo via in abierunt & ;secum eius nurus duæ & ,ibi erat quo .Ichudah terram ad

8 וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעֲשֶׂה יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעִמָּדִי

,Ite :suis nuribus duabus Nahomi Dixitque vobiscum DOMINVS faciat ;suæ matris domum in vnaquæq; redite .mecũ & ,mortuis cũ fecistis quẽadmodũ ,misericordiã DOMINVS Det

9 יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁהּ וַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה

,eis dedit osculũ & .sui viri domo vnaquæq; ,requiem inuenite & ,vobis .fleuerũt & ,suã vocẽ leuauerunt &

10 וַתֹּאמַרְנָה־לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב לְעַמֵּךְ

.tuũ populũ ad reuertemur tecũ Quia :ei Dixerũt &

11 וַתֹּאמֶר נָעֳמִי שֹׁבְנָה בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד־לִי בָנִים בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים

ibitis quid Vt .meæ filiæ Reuertimini :Nahomi Dixitque ?viros in vobis sint & ,meis visceribus in filij mihi vltra Nũquid ?mecũ

12 שֹׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי מִהְיוֹת לְאִישׁ כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלַּיְלָה לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים

mihi est ,dixi quia .viro esse ab senui quia ,ite ,meæ filiæ Reuertimini :filios peperi etiam & ,viro nocte hac fui etiam ,spes

13 הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי־יָצְאָה בִי יַד־יְהוָה

non ad eritis clausæ eis Nũquid ?grandescant donec ,expectabitis eos Nũquid quia ,vobis præ valdè mihi amaritudo quia ,meæ filiæ Ne ? viro esse .me in est egressa DOMINI manus

14 וַתִּשֶּׂנָה קוֹלָן וַתִּבְכֶּינָה עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לַחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ

.adhuc fleuerunt & ,suã vocẽ leuauerunt Et :ait Et .ea in adhæsit Ruth & ,suæ socrui Horpah osculum dedit Et

15 וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבִמְתֵּךְ אֶל־עַמָּהּ וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרֵי יְבִמְתֵּךְ

Ecce post reuertere ;suos deos ad & ,suũ populũ ad tua fratria est reuersa .tuæ fratriam

16 וַתֹּאמֶר רוּת אַל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעָזְבֵךְ לָשׁוּב מֵאַחֲרָיִךְ כִּי אֶל־אֲשֶׁר תֵּלְכִי אֵלֵךְ וּבַאֲשֶׁר תָּלִינִי אָלִין עַמֵּךְ עַמִּי וֵאלֹהַיִךְ אֱלֹהָי

recedendũ ad ,te deserendum ad ,me in incurras Ne :Ruth dixit Et :pernoctabo ,pernoctaueris quo in & :ibo ,iueris quocunque quia .te post à .meus deus ,tuus deus & :meus populus ,tuus populus

17 בַּאֲשֶׁר תָּמוּתִי אָמוּת וְשָׁם אֶקָּבֵר כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִי וְכֹה יֹסִיף כִּי הַמָּוֶת יַפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֵךְ

fueris mortua quo In ,moriar mors quia ,addat sic & ,mihi DOMINVS faciat Sic .sepeliar ibi & .te inter & ,me inter diuidet

18 וַתֵּרֶא כִּי־מִתְאַמֶּצֶת הִיא לָלֶכֶת אִתָּהּ וַתֶּחְדַּל לְדַבֵּר אֵלֶיהָ

eundum ad ipsa se roborans quòd vidit Et .eam ad loqui cessauit & ,secum

19 וַתֵּלַכְנָה שְׁתֵּיהֶם עַד־בּוֹאָנָה בֵּית לָחֶם וַיְהִי כְּבוֹאָנָה בֵּית לֶחֶם וַתֵּהֹם כָּל־הָעִיר עֲלֵיהֶן וַתֹּאמַרְנָה הֲזֹאת נָעֳמִי

ipsas venire vsque ,ipsæ ambæ iuerunt Et .eis sup ciuitas tota est cõmota & ,Bethlechẽ eas venire circa fuit & .Bethlechẽ :Nahomi hæc Num :dixerunt & vocetis Ne :eos ad dixit Et

20 וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן אַל־תִּקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי קְרֶאןָ לִי מָרָא כִּי־הֵמַר שַׁדַּי לִי מְאֹד

.valde mihi sufficiẽs sibi amaritudine dedit quia ,Mara me vocate :Nahomi me

21 אֲנִי מְלֵאָה הָלַכְתִּי וְרֵיקָם הֱשִׁיבַנִי יְהוָה לָמָּה תִקְרֶאנָה לִי נָעֳמִי וַיהוָה עָנָה בִי וְשַׁדַּי הֵרַע לִי

vocabitis quid Vt .DOMINVS me reduxit vacuã & ,abij plena Ego .mihi malefecit sibi sufficiẽs & ,me i testificat DOMINVS & ?Nahomi me

22 וַתָּשָׁב נָעֳמִי וְרוּת הַמּוֹאֲבִיָּה כַלָּתָהּ עִמָּהּ הַשָּׁבָה מִשְּׂדֵי מוֹאָב וְהֵמָּה בָּאוּ בֵּית לֶחֶם בִּתְחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים

reuersa ea cum eius nurus Moabitis Ruth & ,Nahomi est reuersa Et .hordeorum messis principio in Bethlechem venerunt ipsæ & :Moab agris ex

CAP. II. ב

1 וּלְנָעֳמִי מוֹדַע לְאִישָׁהּ אִישׁ גִּבּוֹר חַיִל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וּשְׁמוֹ בֹּעַז

familia è virtute potens vir ,eius viro notus Nahomi ipsius Et .Bohaz eius nomen & ,Elimelech

2 וַתֹּאמֶר רוּת הַמּוֹאֲבִיָּה אֶל־נָעֳמִי אֵלְכָה־נָּא הַשָּׂדֶה וַאֲלַקֳטָה בַשִּׁבֳּלִים אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו וַתֹּאמֶר לָהּ לְכִי בִתִּי

colligam & ,agrum in nunc Ibo :Nahomi ad Moabitis Ruth Dixitque .mea filia Vade :ei dixit Et .eius oculis in gratiã inuenero quem post spicis in

3 וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֵּט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ

accidit Et .messores post agro in collegit & ,venit & ,abijt Et .Elimelech familia de qui ,Bohaz ipsius agri pars eius accidens

4 וְהִנֵּה־בֹעַז בָּא מִבֵּית לֶחֶם וַיֹּאמֶר לַקּוֹצְרִים יְהוָה עִמָּכֶם וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְבָרֶכְךָ יְהוָה

DOMINVS ;messoribus dixitque ,Bethlechẽ de venit Bohaz ecce Et .DOMINVS tibi Benedicat ;ei dixerunt Et .vobiscum

5 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת

?hæc puella Cuius :messores super stanti suo puero Bohaz Dixitq;

6 וַיַּעַן הַנַּעַר הַנִּצָּב עַל־הַקּוֹצְרִים וַיֹּאמַר נַעֲרָה מוֹאֲבִיָּה הִיא הַשָּׁבָה עִם־נָעֳמִי מִשְּׂדֵה מוֹאָב

,ipsa Moabitis Puella : ait & ,messores super stans puer respondit Et .Moab agris de Nahomi cum est reuersa quæ

7 וַתֹּאמֶר אֲלַקֳטָה־נָּא וְאָסַפְתִּי בָעֳמָרִים אַחֲרֵי הַקּוֹצְרִים וַתָּבוֹא וַתַּעֲמוֹד מֵאָז הַבֹּקֶר וְעַד־עַתָּה זֶה שִׁבְתָּהּ הַבַּיִת מְעָט

.messores post manipulis in cõgregabo & ,obsecro ,Colligã ,dixit Et .paululũ domi eius sessio hæc :nunc vsque & mane tunc à stetit & ,venit &

8 וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל־רוּת הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל־תֵּלְכִי לִלְקֹט בְּשָׂדֶה אַחֵר וְגַם לֹא תַעֲבוּרִי מִזֶּה וְכֹה תִדְבָּקִין עִם־נַעֲרֹתָי

vadas Ne :mea filia audisti Nõnne :Ruth ad Bohaz Dixitque hic & .hinc transeas non etiam & ,alterum agrum in colligendum ad .meis puellis cum adhærebis

9 עֵינַיִךְ בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־יִקְצֹרוּן וְהָלַכְתְּ אַחֲרֵיהֶן הֲלוֹא צִוִּיתִי אֶת־הַנְּעָרִים לְבִלְתִּי נָגְעֵךְ וְצָמִת וְהָלַכְתְּ אֶל־הַכֵּלִים וְשָׁתִית מֵאֲשֶׁר יִשְׁאֲבוּן הַנְּעָרִים

quem ,agro in tui Oculi te tãgẽdũ non ad pueris præcepi non An .eas post ibis & ,messuerit haurierint quæ his de bibes & ,vasa ad ibis & sities & .pueri

10 וַתִּפֹּל עַל־פָּנֶיהָ וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתֹּאמֶר אֵלָיו מַדּוּעַ מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְהַכִּירֵנִי וְאָנֹכִי נָכְרִיָּה

:terram in se incuruauit & ,suas facies super cecidit Et me agnoscendum ad ,tuis oculis in gratiam inueni Quare :eum ad dixitque ?alienigena ego &

11 וַיַּעַן בֹּעַז וַיֹּאמֶר לָהּ הֻגֵּד הֻגַּד לִי כֹּל אֲשֶׁר־עָשִׂית אֶת־חֲמוֹתֵךְ אַחֲרֵי מוֹת אִישֵׁךְ וַתַּעַזְבִי אָבִיךְ וְאִמֵּךְ וְאֶרֶץ מוֹלַדְתֵּךְ וַתֵּלְכִי אֶל־עַם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעַתְּ תְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם

:ei dixit & ,Bohaz Respõditque post ,tua socru cum fecisti quod omne mihi est nunciatum Nunciando terram & ,tuam matrem & , tuum patrem reliquisti & : tui viri mortem heri nosti non quem populum ad iuisti & ,tuæ natiuitatis .nudiustertius

12 יְשַׁלֵּם יְהוָה פָּעֳלֵךְ וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ שְׁלֵמָה מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו

Reddat tibi DOMINO cum à perfecta tua merces sit & ,tuũ opus DOMINVS Rependat .eius alis sub sperandum ad venisti cuius Israel Deo

quãdo ingressæ sunt
est
decorans
iucundam amaram
amaritudine affecit me omnipotens
omnipotens
regione hordeaceæ
consanguineus erat diuitijs
spicas in agro illi, in cuius oculis inueneo gratiam
vt pars esset erat
qui stabat est
regione
manipulos
mansio in domo fuit
audis
sed
erũt in quo pergesque
vt non tangãt
si sitieris
perge bibe
in faciẽ suam
vt agnosceres
quæ sum
socrui tuæ
postquã mortuus est vir tuus
perrexisti ab

,me es cõsolat⁹ quia ,mi dñe tuis oculis in gratiã Inueniã : dixit Et
13 † ותאמר אמצא־חן בעיניך אדני כי נחמתני
vna sicut ero non ego Et .tuæ ancillæ cor super es locutus quia &
וכי דברת על־לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת
,huc accede cibi tempus Ad :Bohaz ei Dixitque .tuarum ancillarum
14 שפחתיך: † ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם
latere ex sedit Et .aceto in tuam buccellam intinges & ,pane de comedes &
ואכלת מן־הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד
.reliquũ fecit &,est saturata & ,cõedit & :triticũ tostũ ei porrexit Et .messorũ
הקצרים ויצבט־לה קלי ותאכל ותשבע ותתר:
:dicẽdo,suis pueris Bohaz præcepit & .colligendum ad surrexit Et
15 † ותקם ללקט ויצו בעז את־נעריו לאמר
.eam afficiatis pudore non & ,colligat manipulos inter Etiam
גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה:
nõ & ,colligat & ,relinquetis & ,fasciculis de ei soluetis soluendo etiã Et
16 † וגם של־תשלו לה מן־הצבתים ועזבתם ולקטה ולא
excussit & ,vesperam ad vsque agro in collegit Et .eam in increpetis
17 תגערו־בה: † ותלקט בשדה עד־הערב ותחבט
tulit Et .hordeorum Epha † ferè fuit & ,collegerat quod
18 את אשר־לקטה ויהי כאיפה שערים: † ותשא
,protulit & :collegerat quod eius socrus vidit Et .vrbem est ingressa &
ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר־לקטה ותוצא
.sua saturitate de reliquum fecerat quod ei dedit &
ותתן־לה את אשר־הותרה משבעה:
,Sit ?fecisti vbi & ,hodie collegisti Vbi : sua socrus ei Dixitque
19 † ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי
,eo cum fecerat quo ,suæ socrui indicauit Et .benedictus,te cognoscẽs
מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר־עשתה עמו
.Bohaz *,hodie eo cum feci quo viri Nomen : ait &
ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז:
non qui DOMINO † ipse Benedict⁹ : suæ nurui Nahomi Dixitque
20 † ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליהוה אשר לא־
ei ait Et .mortuis cum nec,viuentibus cum suã misericordiam reliquit
עזב חסדו את־החיים ואת־המתים ותאמר לה
.ipse nostris redemptoribus de ;vir * nobis Propinquus : Nahomi
נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:
* qui pueris Cum : me ad dixit quia Etiã : Moabitis Ruth Dixitque
21 † ותאמר רות המואביה גם כי־אמר אלי עם־הנערים אשר־
.mihi * quæ ,messem totam compleuerint donec ,adhærebis mihi
לי תדבקין עד אם־כלו את כל־הקציר אשר־לי:
quòd ,mea filia ‖ Bonum : suam nurum Ruth ad Nahomi ait Et
22 † ותאמר נעמי אל־רות כלתה טוב בתי כי
.alio agro in te in obuiabunt non & ,eius puellis cum exeas
תצאי עם־נערותיו ולא יפגעו־בך בשדה אחר:
messem consummare vsque colligendum ad Bohaz puellis in adhæsit Et
23 † ותדבק בנערות בעז ללקט עד־כלות קציר־
.sua socra cum sedit & :triticorum messem & ,hordeorum
השערים וקציר החטים ותשב את־חמותה:

CAP. III. ג

tibi quæram nónne ,mea Filia : sua socrus Nahomi ei Dixitque
1 † ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש־לך
cuius ,nostra cognatio Bohaz nónne ,nũc Et ?tibi sit bene quò ,requiẽ
2 מנוח אשר ייטב־לך: † ועתה הלא בעז מדעתנו אשר־
.nocte hordeorum aream ventilans ipse Ecce ? eius puellis cum fuisti
היית את־נערותיו הנה־הוא זרה את־גרן השערים הלילה:
descendes & ,te super tua vestimenta pones & ,te vnges & ,te lauabis Et
3 † ורחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך וירדתי
.bibere & comedere eum finire vsque ‖ viro cognoscaris non .aream *
הגרן אל־תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות:
venies & :ibi cubabit quo locum scies & ,eũ cubãdo in ,erit Et
4 † ויהי בשכבו וידעת את־המקום אשר ישכב־שם ובאת
.facias quid tibi indicabit ipse & :accubes & ,eius pedes discoopies &
וגלית מרגלתיו ושכבתי והוא יגיד לך את אשר תעשין:
.faciam ,me ad dixeris quæ Omnia :eum ad Dixitque
5 † ותאמר אליה כל אשר־תאמרי אעשה:
.sua socrus sibi præceperat quæ oĩa iuxta fecit & ,aream † descendit Et
6 † ותרד הגרן ותעש ככל אשר־צותה חמותה:
dormiẽdũ ad venit & ,eius cor bonũ fuit & ,bibit & ,Bohaz comedit Et
7 † ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב
.accubuit & ,eius pedes discooperuit & ,silentio in venitq; :acerui extremitate in
בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתיו ותשכב:
mulier ecce & ,se inclinauit & ,vir expauit & :noctis dimidio in fuit Et
8 † ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה
Ruth ‡ Ego : dixit Et ?tu † Quæ : dixit Et .eius pedibus accubans
9 שכבת מרגלתיו: † ויאמר מי־את ותאמר אנכי רות

חנן ad sum ex ãcillis tuis. Tempore נגש comede intinge ישב צבט polentam יתר צוה dimittendo dimittetis manipulis, שלל † modius hordei. portauit נשא יצא superfuerat sibi qui cognouit cum quo fecerat, נכר נגד * est sit † à כלל היה מות * est; propinquis est. * sunt ‡ est כלה ‖ est בנה tibi יצא iunxit se donec finiretur messis frumẽtorum reuersa est ad socrum suã. חנט ישב vt est de cõsanguinitate ventilat ידע היה laua vnge pone סוך שום ושמת ק וירדת ק * ad ‖ donec finiuerit cũ dormierit nota * in quo dormiet: à parte pedum eius; גלה ושכבת ק אלי ק עשה † in ירד צוה iocundũ erat שתה summitate abscondite à parte pedũ media nocte חצה dormiebat à parte pedũ † es ‡ sum

.tu redemptor quia ,tuam ancillam super tuam alam expandes Et .tua ancilla
אמתך ופרשת כנפך על־אמתך כי גאל אתה:
fecisti meliorem .mea filia DOMINO † tu Benedicta :Dixitque
10 † ויאמר ברוכה את ליהוה בתי היטבת
iuuenes post eundum ‖ non ad ,prima præ posteriorẽ tuã misericordiã
חסדך האחרון מן־הראשון לבלתי־לכת אחרי הבחורים
omnia :timeas ne ,mea filia nunc Et .diuitem si & ,tenuem si †
11 אם־דל ואם־עשיר: † ועתה בתי אל־תיראי כל
mulier quia ,mei populi porta tota scit quia .tibi faciam dixeris quæ
אשר־תאמרי אעשה־לך כי יודע כל־שער עמי כי אשת
est etiam & ,ego redemptor quinimo verè quia ,nunc Et .tu virtutis
12 חיל את: † ועתה כי אמנם כי אם גאל אנכי וגם יש
si ,mane in erit & :nocte Pernocta .me præ propinquus redemptor
13 גאל קרוב ממני: † ליני הלילה והיה בבקר אם־
,ego te redimam & ,te redimere noluerit si Et .redimat ,bonum ,te redemerit
יגאלך טוב יגאל ואם־לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי
,eius pedibus ‡ accubuit Et .mane vsque cuba † :DOMINVS viuit
14 חי־יהוה שכבי עד־הבקר: † ותשכב מרגלותו
.suum socium vir cognosceret antequam surrexit Et .mane vsque
עד־הבקר ותקם בטרום יכיר איש את־רעהו
.aream * mulier venerit quòd ,sciatur Non :dixit Et
ויאמר אל־יודע כי־באה האשה הגרן:
.illud in apprehende & ,te super ‖ quod linteum Da :dixit Et
15 † ויאמר הבי המטפחת אשר־עליך ואחזי־בה
,eã super posuit & ,hordeorum sex est mensus & ,illud in apprehendit Et
ותאחז בה וימד שש־שערים וישת עליה
tu * Quæ :dixit & ,suã socrum ad venit Et .ciuitatem introiit &
16 ויבא העיר: † ותבוא אל־חמותה ותאמר מי־את
.vir sibi fecit quæ omnia ei narrauit & ?mea filia
בתי ותגד־לה את כל־אשר עשה־לה האיש:
Non :me ad dixit Quia .mihi dedit horum hordeorum Sex :ait Et
17 † ותאמר שש־השערים האלה נתן לי כי אמר אל־
,mea filia Mane :dixit Et .tuam socrum ad vacuè ingredieris
18 תבואי ריקם אל־חמותך: † ותאמר שבי בתי
vir quiescet non quia :verbum cadat quomodo ,cognoscas donec
עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש
.hodie verbum compleuerit quin
כי־אם־כלה הדבר היום:

CAP. IIII. ד

transiẽs redemptor ecce & :ibi sedit & ,portam ad ascendit Bohaz Et
1 † ובעז עלה השער וישב שם והנה הגואל עבר
.singularis quidam ô hîc sede ,Declina :dixit & ,Bohaz est allocutus quem
אשר דבר־בעז ויאמר סורה שבה־פה פלני אלמני
senioribus de viros decem cepit Et .sedit & ,declinauit Et
2 ויסר וישב: † ויקח עשרה אנשים מזקני
:redemptori Dixitque .sederunt & .hîc Sedete :dixit & ,ciuitatis
3 העיר ויאמר שבו־פה וישבו: † ויאמר לגאל
,Nahomi vendidit Elimelech nostri fratris * quæ ,agri Partem
חלקת השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי
,tuã aurẽ Reuelabo :dixi ego Et .Moab agro ex est reuersa quæ
4 השבה משדה מואב: † ואני אמרתי אגלה אזנך
,mei populi senioribus coram & ,habitatoribus coram Acquire :dicendo
לאמר קנה נגד הישבים ונגד זקני עמי
* non quòd sciam vt ,mihi indica ,redemeris non si & :redime ,redemeris si
אם־תגאל גאל ואם־לא יגאל הגידה לי ואדע כי אין
.redimam Ego :dixit Et .te post ‡ ego & ,redimendum ad ,te præter
זולתך לגאול ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל:
à & ,Nahomi manu de agrum te acquirere die In :Bohaz dixit Et
5 † ויאמר בעז ביום־קנותך השדה מיד נעמי ומאת
mortui nomen suscitandum ad ,acquires mortui vxore Moabitide Ruth
רות המואביה אשת־המת קניתי להקים שם־המת
potero Non :redemptor Dixitque .eius hæreditate super
6 על־נחלתו: † ויאמר הגאל לא אוכל
tu tibi Redime .meam hæreditatem corrumpam fortè ne ,mihi redimere
לגאול־לי פן־אשחית את־נחלתי גאל־לך אתה
.redimere potero non quia ,meam redemptionem
את־גאלתי כי לא־אוכל לגאול:
permutatione super & ,redemptione ‖ super Israel in antè ‡ hoc Et
7 † וזאת לפנים בישראל על־הגאולה ועל־התמורה
dabat & ,suum calciamentum vir soluebat :verbum omne confirmandũ ad
לקים כל־דבר שלף איש נעלו ונתן
.Israel in testimonium hoc & :suo proximo
לרעהו וזאת התעודה בישראל:
.suum calceamentũ soluit & :tibi Acquire :Bohaz ad redemptor Dixitque
8 † ויאמר הגאל לבעז קנה־לך וישלף נעלו:

expãde palliũ tuum propinquus es † à בנה יטב quàm primã vt ‖ ambulares † tum pauperem, tumque דלל בנה ciuitas ירא virtuosa es. propinqu⁹ sũ כתיב ולא ק propinquus propinquior לון si propinquus tuus esse voluerit, bene propinqu⁹ sit. propinquus tuus esse, propinquus tuus ero. † dormi ‡ à parte pedum חיה קום proximum נכר רעה ‡ in Affer ‖ est tene tenuit יהב hordei mensuras: מדד שות ingressa est * es hordei mensuras has אלי vacua ק ישב res: נפל nisi rem propinquus transibat de quo locutus fuerat tu talis & talis פלא אלם tulit סור לקח propinquo, * erat è regione שוב si propinquus esse vis, propinquus esto * est נגד ידע ואדעה ק vt sit propinquus ‡ sum propinquus ero. qua acquisieris קנה Moabitidem vxorẽ defũcti defuncti מות קום קנית ק propinquus: possum propinquus esse deleam sis tu propinquus propinquitate mea, possum esse propinquus. | ‡ erat ‖ propinquitate omnem rem עוד propinquus

,hodie *vos* Testes :populum omnē & ,seniores ad Bohaz Dixitque
9 † ויאמר בעז לזקנים וכל־העם עדים אתם היום
* quæ omnia & ,Elimelech ‡ quæ omnia acquisiui [quòd
כי קניתי את־כל־אשר לאלימלך ואת כל־אשר
Ruth etiam Et .Nahomi manu de ,Machalon & ,Chilion
10 לכליון ומחלון מיד נעמי: † וגם את־רות
suscitandū ad ,vxorem in mihi acquisiui Machalon vxorem Moabitidem
המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים
cum à mortui nomen excidatur non & ,sua hæreditate *super mortui* nomen
שם־המת על־נחלתו ולא־יכרת שם־המת מעם
Dixeruntque .hodie *vos* Testes .sui loci porta à & ,suis fratribus
11 אחיו ומשער מקומו עדים אתם היום: † ויאמרו
DOMINVS Det . ‡ Testes :seniores & ,porta in ‡ qui populus omnis
כל־העם אשר־בשער והזקנים עדים יתן יהוה
quæ ,Leah sicut & Rachel sicut, tuam domum in *venientem* mulierem
את־האשה הבאה אל־ביתך כרחל וכלאה אשר
,Ephrathah in virtutē *fac* & ;Israel domum *ipsæ ambæ* ædificauerunt
בנו [m] שתיהם את־בית ישראל ועשה־חיל [n] באפרתה
domus sicut tua domus sit Et .Bethlechem in nomen *voca* &
12 וקרא־שם בבית לחם: † ויהי ביתך כבית
dederit quod semine de ,Iehudah ipsi Thamar peperit quem , Peres
פרץ אשר־ילדה תמר ליהודה מן־הזרע אשר יתן
,Ruth Bohaz *cepit* Et .hac puella de tibi DOMINVS
13 יהוה לך מן־הנערה הזאת: † [o] ויקח בעז את־רות
ei DOMINVS dedit & :eam adest ingressus Et ;*vxorem in* sibi fuit &
ותהי־לו לאשה ויבא אליה ויתן יהוה לה

estis
*erant *erant
defuncti in defuncti
estis
*erāt ‡sumus.
quæ ingreditur
faciat
[n] בנה [n] שנה
celebre
tulit
[o] לקח
vxor

ad mulieres Dixeruntque .filium peperit & ,conceptum
14 [p] הריון [q] ותלד בן: † ותאמרנה הנשים אל־
propinquum *redemptorem* tibi fecit cessare non qui ,DOMINVS Benedictus, Nahomi
נעמי ברוך יהוה אשר לא השבית לך גאל
reducentem in tibi erit Et .Israel in eius nomen vocetur vt ,hodie
15 היום ויקרא שמו בישראל: † והיה לך [r] למשיב
quæ tua nurus quia ;tuam senectutem alendum ad & ,animam
נפש ולכלכל את־[s] שיבתך כי [t] כלתך אשר־
. *filius* septem *præ* tibi bona *ipsa* quæ ,eum peperit ,te diligit
אהבתך ילדתו אשר־היא טובה לך משבעה בנים:
.*nutricē in* ei fuit & ,suo sinu in eū posuit & ,*natum* Nahomi *cepit* Et
16 † ותקח נעמי את־הילד ותשתהו בחיקה ותהי־לו לאמנת:
:Nahomi ipsi filius est Natus :dicēdo ,nomen vicinæ *ei* vocauerunt Et
17 † ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד־בן לנעמי
.Dauid patris Isai pater ‡ ipse . Hobed eius nomen vocauerunt &
ותקראנה שמו עובד הוא אבי־ישי אבי דוד:
.Chesron genuit Peres :Peres generationes † istæ, Et
18 † ואלה תולדות פרץ פרץ הוליד את־חצרון:
. Hamminadab genuit Ram & ,Ram genuit Chesron Et
19 † וחצרון הוליד את־רם ורם הוליד את־עמינדב:
genuit Nachson & ,Nachson genuit Hamminadab Et
20 † ועמינדב הוליד את־נחשון ונחשון הוליד את־
genuit Bohaz & :Bohaz genuit Salmon Et . Salmah
21 שלמה: † ושלמון הוליד את־בעז ובעז הוליד את־
. Dauid genuit Isai & : Isai genuit Hobed Et . Hobed
22 עובד: † ועובד הוליד את־ישי וישי הוליד את־דוד:

[p] הרה [q] ילד
propinquum
ad quiescere faciendum
[r] שוב
[s] שוב [t] כלל
est melior quàm filij.
tulit infantem, vt nutrix:
[u] לקח
eum
‡ est
† sunt

Finis Libri Ruth.

שמואל א
LIBER SAMVEL;
QVI DICITVR PRIMVS REGVM.

CAP. I. א

ET
Sophim Ramathaim*de vnus vir fuit
1 ויהי איש אחד מן־הרמתים [b] צופים
fili⁹ Elcanah eius nomē & , Ephraim mōte de
מהר אפרים ושמו אלקנה בן־
filij ,Tochu filij , Elihu filij ,Ierocham
ירחם בן־אליהוא בן־תחו בן־
:vxores duæ ‡ ei Et .Ephratæi Suph
2 צוף אפרתי: † ולו [c] שתי נשים
Peninnah ipsi *fuit* Et .Peninnah *secunda* nomen & ,Channah vnius nomen
שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי לפננה
ipse vir ascendebat Et . nati ‡ non Channah & ; nati
3 ילדים ולחנה אין ילדים: † ועלה האיש ההוא
DOMINO immolandū & ,*se incuruandū* ad ,*dies in diebus* à sua ciuitate ē
מעירו מימים ימימה [d] להשתחות ולזבח ליהוה
sacerdotes Pinechas & Chophni ,Heli filij duo ‡ ibi & :Siloh in exercituū
צבאות בשלה ושם שני בני־עלי חפני ופנחס כהנים
deditque ; Elcanah immolauit & ,dies fuit Et .DOMINO
4 ליהוה: † ויהי היום ויזבח אלקנה ונתן
.*distributiones* eius filiabus & ,eius filijs omnibus & ,suæ vxori Peninnah
לפננה אשתו ולכל־בניה ובנותיה [e] מנות:
Channah quoniam ;*facierum* vnam *distributionem* dedit Channah ipsi Et
5 † ולחנה יתן מנה אחת אפים כי את־חנה
eam irritabat Et . eius vuluam concluserat DOMINVS & :diligebat
6 אהב ויהוה סגר רחמה: † וכעסתה
DOMINVS cōcluserat quia ,*eam faceret fremere vt* , ira etiam eius *angustiatrix*
[f] צרתה גם־כעס בעבור הרעמה כי־סגר יהוה
eā ascendendo ab , *anno in anno* faciebat sic Et .eius vuluam *super*
7 בעד רחמה: † וכן יעשה שנה בשנה מדי [g] עלתה
.comedebat non & ,flebat & .eam irritabat sic , DOMINI domum in
בבית יהוה כן תכעסנה ותבכה ולא תאכל:
nō quid vt & ,*flebis* quid vt ,Channah :suus vir Elcanah ei Dixitque
8 † ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה [h] תבכי ולמה לא
decem *præ* tibi *bonus ego* Nōnne ?tuū cor *habebit* male quid vt & ? *comedes*
תאכלי ולמה ירע לבבך הלוא אנכי טוב לך מעשרה
post & , Siloh in *comedere post* Channah Surrexitque ? *filiis*
9 בנים: † [k] ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי

**duobus excelsis spectantibus*
[a] היה [b] צפה
‡ fuerunt
[c] שנה
alterius fuerunt
sed ‡ fuerunt
annuatim adorandum
[d] שחה
‡ erant
partes.
[e] מנה
partem honorabilē; inimica ,ppterea quòd improperaret ei,
[f] צור [g] עלה
annuatim à tēpore quo ascēdebat ipsa fles,
[h] בכה
comedis ? se habet melior sum quàm filij? postquam comederant postquam
[k] רוץ קום

. *bibere* Heli Et sacerdos *sedens* super solium, *super* postem templi DOMINI:
שתה ועלי הכהן ישב על־הכסא על־מזוזת היכל יהוה:
.fleuit flendo & ,DOMINVM *super* orauitque :animo *amara* ipsa Et
10 † והיא [l] מרת נפש ותתפלל על־יהוה ובכה תבכה:
videndo si ,exercituum DOMINE : ait & ,votum vouit Et
11 † [m] ותדר נדר ותאמר יהוה צבאות אם־ראה
fueris oblit⁹ nō & ,mei fueris recordat⁹ & , tuæ ancillæ *afflictione in* videris
תראה בעני אמתך וזכרתני ולא־תשכח
illud dabo & ; *virorum* semen tuæ famulæ dederisque ,tuæ ancillæ
את־אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו
super ascendet non nouacula & ,eius vitæ diebus omnibus DOMINO
ליהוה כל־ימי [n] חייו ומורה לא־יעלה על־
,DOMINI *facies ad orare multiplicaret* cùm ,fuit Et . eius caput
12 ראשו: † והיה כי [o] הרבתה להתפלל לפני יהוה
super loquens ipsa Channah Et . eius os *obseruans* Heli &
13 ועלי שמר את־פיה: † וחנה היא מדברת על־
.audiebatur non eius vox sed :*se mouentia* eius labia *tantùm* , suo corde
לבה רק [p] שפתיה נעות וקולה לא ישמע
:Heli eam ad Dixitque . ebriam *in* Heli eam *reputauit* Et
14 ויחשבה עלי לשכרה: † ויאמר אליה עלי
respondit Et .te *super* tuum vinum remoue ? eris ebria Vsquequo
15 עד־מתי תשתכרין [q] הסירי את־יינך מעליך: † [r] ותען
vinum & ; *ego* spiritu dura mulier ‡ mi domine Non : ait & ,Channah
חנה ותאמר לא אדני אשה קשת־רוח אנכי ויין
.DOMINI *facies ad* meam animam effudi sed ;bibi non sechar &
ושכר לא שתיתי ואשפך את־נפשי לפני יהוה:
multitudine ex quia ; *profectu sine filiæ facies ad tuam ancillam dederis* Ne
16 † אל־תתן את־אמתך לפני בת־בליעל כי מרב
.hactenus sum locuta meæ indignationis & *meæ meditationis*
[s] שיחי וכעסי דברתי עד־הנה:
det Israel Deus & ;pace in Vade :dixit & ,Heli respondit Et
17 † ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל יתן את־
.eo *cum à* petisti quam , tuam petitionem
[t] שלתך אשר שאלת מעמו:
mulier abiit Et . tuis oculis in gratiā tua ancilla Inueniat : dixit Et
18 † ותאמר תמצא שפחתך [u] חן בעיניך [x] ותלך האשה
. vltrà ei *fuerunt* non eius *facies* & ,comedit & ; suam viam in
לדרכה ותאכל [y] ופניה לא־היו לה עוד:

biberant. sedebat iuxta ‡ erat amaro ad
[l] מרר
[m] נדר
afflictionem
virile;
[n] חיה
diu oraret corā Domino.
[o] רבה
obseruabat loquebatur in sed mouebantur:
[p] שפה
æstimauit tamquam à
[q] סור [r] ענה
‡ sū ebria, sed sum; coram Dño.
reputes quòd ancilla tua stet corā Domino tāquā filia impia, eloquij mei
[s] שוח
ab
[t] שאל
חסר א׳
[u] חנן [x] הלך
itaque fuit
[y] פנה

,sunt reuersique :DOMINI facies ad se incuruauerũt & ,mane in manicatunt Et

19 וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה וַיָּשֻׁבוּ

Channah Elcanah cognouit & :Ramah in suã domũ in venerunt &

וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת־חַנָּה

.DOMINVS eius est recordatus & ,suam vxorem

אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֶהָ יְהוָה׃

:filiũ peperit & ,Channah concepit & ,dierum reuolutionibus in ,fuit Et

20 וַיְהִי לִתְקֻפוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן

.cum petiui DOMINO à quòd ,Semuel eius nomen vocauitque

וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו׃

immolandum ad ,eius domus omnis & ,Elcanah vir ascendit Et

21 וַיַּעַל הָאִישׁ אֶלְקָנָה וְכָל־בֵּיתוֹ לִזְבֹּחַ

non Channah Et .suum votum & ,dierum hostiam DOMINO

לַיהוָה אֶת־זֶבַח הַיָּמִים וְאֶת־נִדְרוֹ׃ 22 וְחַנָּה לֹא

eum adducam & :puer ablactetur donec * :suo viro dixit quia .ascendit

עָלָתָה כִּי־אָמְרָה לְאִישָׁהּ עַד יִגָּמֵל הַנַּעַר וַהֲבִאֹתִיו

.seculum in vsque ibi maneat & ,DOMINI faciebus cum conspiciatur &

וְנִרְאָה אֶת־פְּנֵי יְהוָה וְיָשַׁב שָׁם עַד־עוֹלָם׃

mane :tuis oculis in bonum Fac :suus vir Elcanah ei Dixitque

23 וַיֹּאמֶר לָהּ אֶלְקָנָה אִישָׁהּ עֲשִׂי הַטּוֹב בְּעֵינַיִךְ שְׁבִי

.suum verbum DOMINVS confirmet veruntamẽ :eum te ablactare donec

עַד־גָּמְלֵךְ אֹתוֹ אַךְ יָקֵם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ

.eum ablactaret donec ,suum filium lactauit & ,mulier Mansitque

וַתֵּשֶׁב הָאִשָּׁה וַתֵּינֶק אֶת־בְּנָהּ עַד־גָמְלָהּ אֹתוֹ׃

,tribus iuuencis in eum ablactauit quum ,secum eum fecit Ascẽdereque

24 וַתַּעֲלֵהוּ עִמָּהּ כַּאֲשֶׁר גְּמָלַתּוּ בְּפָרִים שְׁלֹשָׁה

DOMINI domũ * eũ adduxit & ;vini vtre & ,farinæ vno modio &

וְאֵיפָה אַחַת קֶמַח וְנֵבֶל יַיִן וַתְּבִאֵהוּ בֵית־יְהוָה

adduxerũt & ,iuuencum iugulauerunt Et .puer || puer & ;Siloh

שִׁלוֹ וְהַנַּעַר נָעַר׃ 25 וַיִּשְׁחֲטוּ אֶת־הַפָּר וַיָּבִאוּ

viuit ;mi domine me In :dixit Et .Heli ad puerum

אֶת־הַנַּעַר אֶל־עֵלִי׃ 26 וַתֹּאמֶר בִּי אֲדֹנִי חֵי

orandum ad ,hoc in tecum stans mulier * ego :mi domine tua anima

נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי אֲנִי הָאִשָּׁה הַנִּצֶּבֶת עִמְּכָה בָּזֶה לְהִתְפַּלֵּל

dedit & ;oraui hunc puerum Ad .DOMINVM ad

אֶל־יְהוָה׃ 27 אֶל־הַנַּעַר הַזֶּה הִתְפַּלָּלְתִּי וַיִּתֵּן

.eo cum à petij quam ,meam petitionem mihi DOMINVS

יְהוָה לִי אֶת־שְׁאֵלָתִי אֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מֵעִמּוֹ׃

quibus diebus omnibus DOMINO eum feci petere ego etiam Et

28 וְגַם אָנֹכִי הִשְׁאִלְתִּהוּ לַיהוָה כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר

.DOMINO ibi se incuruauit & ;DOMINO commodatus ipse fuit

הָיָה הוּא שָׁאוּל לַיהוָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁם לַיהוָה׃

CAP. II. ב

,DOMINO in meum cor Exultauit : dixit & ,Channah orauit Et

1 וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר עָלַץ לִבִּי בַּיהוָה

super meum os est dilatatum :DOMINO in meum cornu est exaltatum

רָמָה קַרְנִי בַּיהוָה רָחַב פִּי עַל־

.tua salute in sum læta quia ,meos inimicos

אוֹיְבַי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃

*non & ,te præter * non quia ,DOMINVS sicut sanctus * Non

2 אֵין־קָדוֹשׁ כַּיהוָה כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ וְאֵין

altum loquamini *,multiplicetis Ne .noster Deus sicut petra

צוּר כֵּאלֹהֵינוּ׃ 3 אַל־תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְבֹהָה

:DOMINVS scientiarum Deus quia ;vestro ore ex vetus egrediatur : altum

יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם כִּי אֵל דֵּעוֹת יְהוָה

,Arcus .sunt confracti fortes * .opera sunt directa non &

וְלֹא נִתְכְּנוּ עֲלִלוֹת׃ 4 קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים

:se locauerunt pane in Saturi .robore sunt accincti vacillantes &

וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל׃ 5 שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ

,filiis multa * & ,septem peperit sterilis donec * deserunt famelici &

וּרְעֵבִים חָדֵלּוּ עַד־עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים

facit descendere : viuificat & ,mortificat DOMINVS .est infirmata

אֻמְלָלָה׃ 6 יְהוָה מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד

;ditat & ,facit pauperem DOMINVS .facit ascendere & ,infernum

שְׁאוֹל וַיָּעַל׃ 7 יְהוָה מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר

pulueres * e Suscitat .exaltat etiam ,facit cadere

מַשְׁפִּיל אַף־מְרוֹמֵם׃ 8 מֵקִים מֵעָפָר דָּל

solium & ,ingenuis * cum faciendum sedere ad ,egentem & eleuabit stercore

מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן לְהוֹשִׁיב עִם־נְדִיבִים וְכִסֵּא

posuit & :terræ stationes DOMINI quia ;eos hæreditare faciat gloriæ

כָבוֹד יַנְחִלֵם כִּי לַיהוָה מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת

impij & ,seruabit suorum piorum Pedes .confusionem eas super

עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃ 9 רַגְלֵי חֲסִידָו יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים

.vir roborabitur fortitudine in non quia ;conticescent obscuritate in

בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמּוּ כִּי־לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר־אִישׁ׃

:tonabit cælis in ipsum super ,eius rixantes conterantur DOMINE

10 יְהוָה יֵחַתּוּ מְרִיבָו עָלָו בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם

suo regi fortitudinem dabit & ,terræ fines iudicabit DOMINVS

יְהוָה יָדִין אַפְסֵי־אָרֶץ וְיִתֶּן־עֹז לְמַלְכּוֹ

Ramah in Elcanah abiit Et .sui Christi cornu sublimabit &

וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃ 11 וַיֵּלֶךְ אֶלְקָנָה הָרָמָתָה

faciebus cum DOMINO ministrans erat puer & ;suam domum super

עַל־בֵּיתוֹ וְהַנַּעַר הָיָה מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה אֶת־פְּנֵי

cognoscebãt nec ;profectu absque filij Heli filij Et sacerdotis Heli

עֵלִי הַכֹּהֵן׃ 12 וּבְנֵי עֵלִי בְּנֵי בְלִיָּעַל לֹא יָדְעוּ

omni * populo cum sacerdotum iudicium Et .DOMINVM

אֶת־יְהוָה׃ 13 וּמִשְׁפַּט הַכֹּהֲנִים אֶת־הָעָם כָּל־

,carnem coqui circa ,sacerdotis puer veniebat & ,sacrificium sacrificante viro

אִישׁ זֹבֵחַ זֶבַח וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן כְּבַשֵּׁל הַבָּשָׂר

concha in percutiebat Et .eius manu in dentium trium fuscinula &

וְהַמַּזְלֵג שְׁלֹשׁ־הַשִּׁנַּיִם בְּיָדוֹ׃ 14 וְהִכָּה בַכִּיּוֹר

faciebat ascẽdere quod omne .olla in vel ,lebetem in vel ,ahenu in vel

אוֹ בַדּוּד אוֹ בַקַּלַּחַת אוֹ בַפָּרוּר כֹּל אֲשֶׁר יַעֲלֶה

Israeli vniuerso faciebant sic : eo in sacerdos accipiebat ,fuscinula

הַמַּזְלֵג יִקַּח הַכֹּהֵן בּוֹ כָּכָה יַעֲשׂוּ לְכָל־יִשְׂרָאֵל

facerent suffire antequam Etiam .Siloh in illuc venientibus

הַבָּאִים שָׁם בְּשִׁלֹה׃ 15 גַּם בְּטֶרֶם יַקְטִרוּן

Da : immolanti viro dicebat & ,sacerdotis puer veniebat & ,adipem

אֶת־הַחֵלֶב וּבָא נַעַר הַכֹּהֵן וְאָמַר לָאִישׁ הַזֹּבֵחַ תְּנָה

coctam carnem te à accipiet non & ,sacerdoti assandum ad carnem

בָשָׂר לִצְלוֹת לַכֹּהֵן וְלֹא־יִקַּח מִמְּךָ בָּשָׂר מְבֻשָּׁל

faciant suffire Suffiendo : vir eum ad Dicebatque .vinam quiuimo

כִּי אִם־חָי׃ 16 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאִישׁ קַטֵּר יַקְטִירוּן

dicebat Et .tua anima desiderabit sicuti ,tibi cape & ,adipem die sicut

כַּיּוֹם הַחֵלֶב וְקַח־לְךָ כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְאָמַר

.violentia in accipiam ,non si & :dabis nunc Quia : ei

לוֹ כִּי עַתָּה תִתֵּן וְאִם־לֹא לָקַחְתִּי בְחָזְקָה׃

faciebus cum valde magnum puerorum peccarum Eratque

17 וַתְּהִי חַטַּאת הַנְּעָרִים גְּדוֹלָה מְאֹד אֶת־פְּנֵי

.DOMINI sacrificium viri contemnebant quia : DOMINI

יְהוָה כִּי נִאֲצוּ הָאֲנָשִׁים אֵת מִנְחַת יְהוָה׃

ephod accinctus puer ,DOMINI faciebus cum ministrans Semuel Et

18 וּשְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־פְּנֵי יְהוָה נַעַר חָגוּר אֵפוֹד

,sua mater ei faciebat paruum pallium Et .lini

בָּד׃ 19 וּמְעִיל קָטֹן תַּעֲשֶׂה־לּוֹ אִמּוֹ

suo viro cum eam ascendendo in ,dies in diebus à ei faciebat ascendere &

וְהַעַלְתָה לוֹ מִיָּמִים יָמִימָה בַּעֲלוֹתָהּ אֶת־אִישָׁהּ

Heli benedixit Et .dierum hostiam immolandum ad

לִזְבֹּחַ אֶת־זֶבַח הַיָּמִים׃ 20 וּבֵרַךְ עֵלִי אֶת־

de semen tibi DOMINVS Ponat : dixit & ,eius vxori & ,Elcanah

אֶלְקָנָה וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאָמַר יָשֵׂם יְהוָה לְךָ זֶרַע מִן־

abierũt Et .DOMINO petiuit quam ,petitione pro hac muliere

הָאִשָּׁה הַזֹּאת תַּחַת הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל לַיהוָה וְהָלְכוּ

Channah DOMINVS visitauit Quia .suum locum in

לִמְקֹמוֹ׃ 21 כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־חַנָּה

puer euasit grandis & : filias duas & ,filios tres peperit & ,concepit &

וַתַּהַר וַתֵּלֶד שְׁלֹשָׁה־בָנִים וּשְׁתֵּי בָנוֹת וַיִּגְדַּל הַנַּעַר

audiuit & ;valde senex * Heli Et .DOMINO cum Semuel

שְׁמוּאֵל עִם־יְהוָה׃ 22 וְעֵלִי זָקֵן מְאֹד וְשָׁמַע

quod & ,Israel vniuerso eius filij faciebant quæ vniuersa

אֵת כָּל־אֲשֶׁר יַעֲשׂוּן בָּנָיו לְכָל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת אֲשֶׁר־

.conuentus tabernaculi ostium militantibus mulieribus cum cubarent

יִשְׁכְּבֻן אֶת־הַנָּשִׁים הַצֹּבְאוֹת פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃

quæ || hæc verba secundum faciatis quid Vt : eos ad Dixitque

23 וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תַעֲשׂוּן כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר

isto populo omni ab mala vestra verba audiens ego

אָנֹכִי שֹׁמֵעַ אֶת־דִּבְרֵיכֶם רָעִים מֵאֵת כָּל־הָעָם אֵלֶּה׃

audiens ego quam auditio bona || non quia ;mei filij Ne

24 אַל בָּנָי כִּי לוֹא־טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ

.DOMINI populum transgredi facientes

מַעֲבִרִים עַם־יְהוָה׃

si & :Deus eum iudicabit & ,virum in vir peccauerit Si

25 אִם־יֶחֱטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים וְאִם

voci audierunt non & ? ei orabit quis ,vir peccauerit DOMINVM in

לַיהוָה יֶחֱטָא־אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל־לוֹ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקוֹל

.eos occidere DOMINVS voluit quia ;sui patris

אֲבִיהֶם כִּי־חָפֵץ יְהוָה לַהֲמִיתָם׃

cum etiam ,bonus & ,grandescens & ambulans Semuel puer Et

26 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל וָטוֹב גַּם עִם־

.hominibus cum etiam & ,DOMINO

יְהוָה וְגַם עִם־אֲנָשִׁים׃

dixit Sic :eum ad dixitque ,Heli ad Dei vir venit Et

27 וַיָּבֹא אִישׁ־אֱלֹהִים אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר

,tui patris domum ad me manifestaui manifestando Nonne :DOMINVS

יְהוָה הֲנִגְלֹה נִגְלֵיתִי אֶל־בֵּית אָבִיךָ

:Pharoh domo in Aegypto in eos existendo in

בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית פַּרְעֹה׃

,facerdotem in mihi Israel tribubus omnibus ex eum eligendo Et

28 וּבָחֹר אֹתוֹ מִכָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן

portandum ad ,thymiama suffitiendum ad ,meum altare super ascendere faciendū ad

לַעֲלוֹת עַל־מִזְבְּחִי לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לָשֵׂאת

ignitiones omnes tui patris domui dedi & ;meas facies ad superhumerale

אֵפוֹד לְפָנָי וָאֶתְּנָה לְבֵית אָבִיךָ אֶת־כָּל־אִשֵּׁי

,meum munus in & ,meū facrificium in calcitrabitis *Cur :Israel filiorū

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 29 לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי וּבְמִנְחָתִי

vos impinguādū ad ,me prę tuos filios honorasti & ;habitaculo præcepi quod

אֲשֶׁר צִוִּיתִי מָעוֹן וַתְּכַבֵּד אֶת־בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם

:mei populi Israel muneris omnis initio de

מֵרֵאשִׁית כָּל־מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי׃

:dixi Dicendo :Israel Deus DOMINVS dixit Idcirco

30 לָכֵן נְאֻם־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אָמַרְתִּי

.feculū in vfque meas facies ad ambulabunt ,tui patris domus & ,tua Domus

בֵּיתְךָ וּבֵית אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ לְפָנַי עַד־עוֹלָם

:honorabo ,me honorātes quia ,mihi Abfit :DOMINVS dicit nunc &

וְעַתָּה נְאֻם־יְהוָה חָלִילָה לִּי כִּי־מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד

,venientes dies Ecce .pendentur vili ,me contemnentes &

וּבֹזַי יֵקָלּוּ׃ 31 הִנֵּה יָמִים בָּאִים

existendo ab ,tui patris domus brachium & ,tuum brachium præcidā &

וְגָדַעְתִּי אֶת־זְרֹעֲךָ וְאֶת־זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ מִהְיוֹת

cunctis in habitaculi angustiatorem contemplaberis Et .tua domo in fenem

זָקֵן בְּבֵיתֶךָ׃ 32 וְהִבַּטְתָּ צַר מָעוֹן בְּכֹל

omnibus tua domo in fenex erit non & :Israel ipfi benefaciet quibus

אֲשֶׁר־יֵיטִיב אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל־

,meo altari cum à tibi excidam non virum Et .diebus

הַיָּמִים׃ 33 וְאִישׁ לֹא־אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי

omnis & ;tuam animam dolere afficiendum ad & ,tuos oculos confumendū ad

לְכַלּוֹת אֶת־עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת־נַפְשֶׁךָ וְכָל־

,fignum tibi hoc Et .viri morientur tuæ domus multitudo

מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים׃ 34 וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת

vna die in ;Pinechas & ,Chophni ad ,tuos filios duos ad veniet quod

אֲשֶׁר יָבֹא אֶל־שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל־חָפְנִי וּפִינְחָס בְּיוֹם אֶחָד

:fidelem facerdotem mihi fufcitabo Et .ipfi ambo morientur

יָמוּתוּ שְׁנֵיהֶם׃ 35 וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן

domum ei ædificabo & ;faciet,meo animo in &,meo corde in quēadmodū

כַּאֲשֶׁר בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ בַּיִת

.diebus omnibus mei Chrifti facies ad ambulabit & ,fidelem

נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי־מְשִׁיחִי כָּל־הַיָּמִים׃

ei fe incuruandum ad veniet ,tua domo in refiduus omnis ,erit Et

36 וְהָיָה כָּל־הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לוֹ

vnum ad nunc me Iunge ,dicet & ;panis torta & ,argenti minuto

לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר־לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי נָא אֶל־אַחַת

.panis buccellam comedendum ad ,facerdotiorum

הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת־לָחֶם׃

CAP. III. ג

fermo &:Heli facies ad DOMINO minifirans Samuel puer Et

1 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי וּדְבַר־

.aperta vifio * non illis diebus in preciofus erat DOMINI

יְהוָה הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חָזוֹן נִפְרָץ׃

inceperāt ei oculi & ;fuo loco in cubans Heli &,illa die in ,fuit Et

2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב בִּמְקֹמוֹ וְעֵינָו הֵחֵלּוּ

antequam Dei lucerna Et .videre poterat non ;caligare

כֵהוֹת לֹא יוּכַל לִרְאוֹת׃ 3 וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם

arca ibi quo ,DOMINI tēplo in ;cubans Samuel & ;extingueretur

יִכְבֶּה וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל יְהוָה אֲשֶׁר־שָׁם אֲרוֹן

.ego Ecce :dixit & ,Samuel ad DOMINVS Vocauitque .Dei

אֱלֹהִים׃ 4 וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

:dixit Et .me vocafti quia ,ego Ecce :dixit & ,Heli ad cucurrit Et

5 וַיָּרָץ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי־קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר

.cubuit & ,abiit & .cuba ,reuertere .vocaui non

לֹא־קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁכָּב׃

.Samuel furrexit & .Samuel adhuc vocare DOMINVS Addiditque

6 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל וַיָּקָם שְׁמוּאֵל

vocaui Non :dixit & .mihi vocafti quia ,ego Ecce :dixit & ,Heli ad abiit &

וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא־קָרָאתִי

.cuba ,reuertere :mi fili

בְנִי שׁוּב שְׁכָב׃

dicit / domui / cùm effent / הָיָה / elegi / vt offerret / vt fuffitet / vt portaret / עָלָה / נָשָׂא / coram me: oblationes / calcitraftis oblationem meam, quam tabernaculo: magis quàm vt impinguaretis / צָוָה / primitijs oblationis coram me / contemnentur. veniunt, ne fit fenex / הָיָה / videbis æmulum in habitaculo / צַר / ab / vt confumā afficiam / כָּלָה / iuuenes. / רַבָּה / duobus filijs tuis: eadem / שָׁנָה קוּם / eft coram Chrifto meo / qui relictus fuerit / vt incuruet / אֲגוֹרָה pro nūmo argenteo, buccella quæfo vni parti facerdotali, vt comedam / minifirabat coram / erat / חָזָה / dormiebat / חָלַל / כָּהָה / רָאָה נֵר / dormiebat, in quo erat adfum: / adfum: / רוּץ / dormi. / dormiuit. / vt vocaret / adfum, me. / dormi.

antequam nondum & ,DOMINVM cognouerat nondum ,Samuel Et

7 וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת־יְהוָה וְטֶרֶם

DOMINVS addidit Et .DOMINI verbum eum ad fuerat reuelatus

יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר־יְהוָה׃ 8 וַיֹּסֶף יְהוָה

:dixit & ,Heli ad abiit & ,furrexit & .tertio in Samuel vocare

קְרֹא־שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־עֵלִי וַיֹּאמֶר

vocans DOMINVS quòd ,Heli intellexit & .mihi vocafti quia ,ego Ecce

הִנְנִי כִּי קָרָאתָ לִי וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא

,erit & ,cuba ,Vade :Samuel ad Heli Dixitque .puero

לַנָּעַר׃ 9 וַיֹּאמֶר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה

.tuus feru audiens quia ,DOMINE Loquere :dices & ,te ad vocauerit fi

אִם־יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ

DOMINVS Venitque .fuo loco in cubuit & ,Samuel abiit &

וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ׃ 10 וַיָּבֹא יְהוָה

dixitque .Samuel ,Samuel :vice in vice ficut vocauit & ,ftetit &

וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְפַעַם־בְּפַעַם שְׁמוּאֵל ׀ שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר

.tuus feruus audiens quia ,Loquere :Samuel

שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ׃

verbum faciens ego Ecce :Samuel ad DOMINVS Dixitque

11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל הִנֵּה אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר

.eius aures ambæ tinnient ,illud audiens omnis quod ;Ifrael in

בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעוֹ תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃

fum locutus quæ omnia Heli ad fufcitabo illa die In

12 בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל־עֵלִי אֵת כָּל־אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי

quòd ,ei indicabo Et .finiendo & ,incipiendo ,eius domum ad

אֶל־בֵּיתוֹ הָחֵל וְכַלֵּה׃ 13 וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי־

,cognouit quā peruerfitate in ,feculum in vfque fuam domum ego indicans

שֹׁפֵט אֲנִי אֶת־בֵּיתוֹ עַד־עוֹלָם בַּעֲוֹן אֲשֶׁר־יָדַע

.eos in vetuit non & ,eius filij fibi maledicentes quia

כִּי־מְקַלְלִים לָהֶם בָּנָיו וְלֹא כִהָה בָּם׃

domus iniquitas expiabitur fi ,Heli domui iuraui idcirco Et

14 וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם־יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית־

recubuit Et .feculum in vfque munere in & ,facrificio in Heli

עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד־עוֹלָם׃ 15 וַיִּשְׁכַּב

Samuel & .DOMINI domus oftia aperuit & ,manè vfque Samuel

שְׁמוּאֵל עַד־הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וּשְׁמוּאֵל

Heli Vocauitque .Heli ad vifionem indicando ab timens

יָרֵא מֵהַגִּיד אֶת־הַמַּרְאָה אֶל־עֵלִי׃ 16 וַיִּקְרָא עֵלִי

.ego Ecce :dixit & .mi fili Samuel :dixit & ,Samuel

אֶת־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃

celes nunc ne :te ad eft locutus quod ,verbum Quod :dixit Et

17 וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־נָא תְכַחֵד

me à celaueris fi ,addat fic & ,Deus tibi faciat fic :me à

מִמֶּנִּי כֹּה יַעֲשֶׂה־לְּךָ אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף אִם־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי

.te ad eft locutus quod ,verbo omni ex verbum

דָּבָר מִכָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיךָ׃

.eo ab celauit non & ,verba omnia Samuel ei indicauit Et

18 וַיַּגֶּד־לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ

.faciat ,fuis oculis in bonum ;ipfe DOMINVS :ait &

וַיֹּאמַר יְהוָה הוּא הַטּוֹב בְּעֵינָו יַעֲשֶׂה׃

fecit cadere neque ,eo cū erat DOMINVS & ,Samuel euafit grandis Et

19 וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל וַיהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא־הִפִּיל

Ifrael omnis cognouit Et .terram in eius verbis omnibus ex

מִכָּל־דְּבָרָיו אָרְצָה׃ 20 וַיֵּדַע כָּל־יִשְׂרָאֵל

.DOMINO prophetam in Samuel fidelis quòd ,Sebah Beer ad vfque & ,Dan à

מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא לַיהוָה׃

fe manifeftauerat quoniam ,Siloh in confpici DOMINVS addidit Et

21 וַיֹּסֶף יְהוָה לְהֵרָאֹה בְשִׁלֹה כִּי־נִגְלָה

.DOMINI verbo in Siloh in Samuel ad DOMINVS

יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל בְּשִׁלוֹ בִּדְבַר יְהוָה׃

CAP. IIII. ד

Ifrael eft egreffus & :Ifrael omni Samuel verbum fuit Et

1 וַיְהִי דְבַר־שְׁמוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא יִשְׂרָאֵל

lapidem fuper funt caftrametati & , bellum in Peliftim occurfum in

לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה וַיַּחֲנוּ עַל־הָאֶבֶן

fe ordinauerūt Et .Aphec in funt caftrametati Peliftim & :adiutorij

הָעֵזֶר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַאֲפֵק׃ 2 וַיַּעַרְכוּ

eft cæfus & ,prælium eft diffufum & ,Ifrael occurfum in Peliftim

פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתִּטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגֶף

quatuor ferme agro in ordine in percufferunt & :Peliftim facies ad Ifrael

יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּכּוּ בַמַּעֲרָכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת

dixeruntque .caftrametatione ad populus venit Et .virorum millia

אֲלָפִים אִישׁ׃ 3 וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ

facies ad hodie DOMINVS nos percuffit quid Vt :Ifrael feniores

זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי

antequam / antequā cognofceret / fuiffet ei fermo / vt vocaret / קוּם / adfum me. vocaret puerum. / בִּין / & dormij; audit / dormiuit / vt vice altera,& dixit / audit / facio rem / quam qui audierit, / צָלַל / fuper / חָלַל נָגַד / iudico propter iniquitatem / עָוֹה / cōtemnebāt feipfos, prohibuit / oblatione Dormiuit autem / timebat indicare ipfi / רָאָה / adfum. / eft quæfo abfconderis / abfcondit / נָגַד / eft: quod eft בעיניו / Creuit autē abiecit vllum / נָפַל / propheta effet Domini. / vt confpiceretur / iuxta / חָנָה / נָטַשׁ / coram acie / נָכָה / castra. / בּוֹא / coram

,DOMINI fœderis arcam Siloh è nos ad accipiamus ?Pelistim
פלשתים נקחה אלינו משלה את־ארון ברית יהוה
.nostrorum inimicorum *vola* è nos seruetque ,nostrum *interim* in veniat &
ויבא בקרבנו וישענו [v] מכף איבינו ׃
fœderis arcam inde tulerunt & :Siloh in populus misit Et
4 † וישלח העם שלה [x] וישאו משם את ארון ברית־
Heli filij duo ibi ‡& : Cherubim *insidentis* exercituum DOMINI
יהוה צבאות ישב הכרבים ושם שני בני־עלי
.Pinechas & ,Chophni Domini fœderis arca cum
עם־ארון ברית האלהים חפני ופינחס ׃
,*castrametationem* in DOMINI fœderis arca *venire vt* ,fuit Et
5 † [y] ויהי כבוא ארון ברית־יהוה אל־המחנה
.terra *est tumultuata* & ;magna *ouatione* Israel omnis *ouarunt &*
[z] וירעו כל־ישראל תרועה גדולה [a] ותהם הארץ ׃
vox!Quæ :dixerunt & ,*ouationis* vocem Pelistim audierunt Et
6 † וישמעו פלשתים את־קול התרועה ויאמרו מה קול
,cognouerũt Et ?Hebræorũ *castrametatione* in huius magnæ *ouationis*
התרועה הגדולה הזאת במחנה העברים [b] וידעו
Timueruntque .*castrametationem ad* venisset DOMINI arca quòd
7 כי ארון יהוה בא אל־המחנה ׃ † [c] ויראו
:dixerunt & .*castrametationem ad* Deus Venit :dixerunt quia ;Pelistim
הפלשתים כי אמרו בא אלהים אל־המחנה ויאמרו
.nundiustertius *heri hoc sicut* fuit non quia ,nobis Væ
אוי לנו כי לא [d] היתה כזאת אתמול שלשם ׃
illustrium deorum manu è nos *eruet* quis ;nobis Væ
8 † אוי לנו מי [e] יצילנו מיד האלהים האדירים
plaga omni *in* Aegyptum *percutientes* Dij *ipsi* hi ?istorum
האלה אלה הם האלהים [f] המכים את־מצרים בכל־מכה
fortè ne ,Pelistim *viros in* estote & ,Confortamini .deserto in
9 במדבר ׃ † התחזקו והיו לאנשים פלשתים פן
eritis & :vobis seruierunt quemadmodum ,Hebræis seruiatis
תעבדו לעברים כאשר עבדו לכם והייתם
est cæsus & :Pelistim pugnauerunt Et .*pugnabitis* & *viros in*
10 לאנשים ונלחמתם ׃ † וילחמו פלשתים וינגף
magna plaga fuit & .sua tabernacula in *vir* fugeruntque ,Israel
ישראל [g] וינסו איש לאהליו ותהי המכה גדולה
.*peditis mille* triginta Israel de *cecidit* & ;valde
מאד [h] ויפל מישראל שלשים אלף רגלי ׃
Chophni ,sunt mortui Heli filij duo & ,est capta Dei arca Et
11 † וארון אלהים נלקח ושני בני־עלי [i] מתו חפני
venit & ,*ordine* ex Beniamin‡vir cucurrit Et .Pinechas &
12 ופינחס ׃ † [k] וירץ איש־בנימן מהמערכה ויבא
.eius caput super *humus* & ,‖scissæ eius vestes & :illa die in Siloh‡
שלה ביום ההוא ומדיו קרעים ואדמה על־ראשו ׃
,speculans viæ *manu* thronum super *sedens* Heli ecce & ;venit Et
13 † ויבוא והנה עלי ישב על־הכסא יך דרך מצפה
venit vir & : Dei arcam *super* pauens eius cor erat quia
כי־היה לבו חרד על ארון האלהים והאיש בא
.ciuitas omnis clamauit & ;ciuitate in nunciandum ad
[l] להגיד בעיר ותזעק כל־העיר ׃
vox * Quæ : dixit & ,clamoris vocem Heli audiuit Et
14 † וישמע עלי את־קול הצעקה ויאמר מה קול
.Heli ipsi nunciauit & ,venit & ,festinauit vir Et :huius tumultus
ההמון הזה והאיש מהר ויבא ויגד לעלי ׃
,*stetit* eius oculi & ;annorum octo & nonaginta *filius* Heli Et
15 † ועלי בן־תשעים ושמנה שנה ועיניו [m] קמה
:Heli ad vir Dixitque .videre *poterat* non &
16 ולא יכול [n] לראות ׃ † ויאמר האיש אל־עלי
.hodie fugi *ordine* ex ego & ,*ordine* ex *veniens* Ego
אנכי [o] הבא מן־המערכה ואני מן־המערכה [p] נסתי היום
,nuncians respondit Et ?mi fili *verbum* fuit Quid : dixit &
17 ויאמר מה־היה הדבר בני ׃ † [q] ויען המבשר
magna plaga etiam & ,Pelistim *facies ad* Israel Fugit :dixit &
ויאמר נס ישראל לפני פלשתים וגם מגפה גדולה
;Pinechas & ,Chophni ,sunt mortui tui filij duo etiam & :populo in fuit
היתה בעם וגם־שני בניך [r] מתו חפני ופינחס
illum commemorare secundũ ,fuit Et .est capta Dei arca &
18 וארון האלהים נלקחה ׃ † ויהי כהזכירו את־
,portæ *manum per* retrorsum throno *desuper* cecidit & ,Dei arcam
ארון האלהים [s] ויפל מעל־הכסא אחרנית בעד יד השער
ipse & : *grauis* & ,vir ‖senex quia ,est mortu' & ,ei' *colli os* est confractũ &
ותשבר מפרקתו וימת כי־זקן האיש וכבד והוא
.annis quadraginta Israel iudicauit
שפט את־ישראל ארבעים שנה ׃
audiuit & ,*vlulandum* ad prægnans Pinechas vxor eius nurus Et
19 † וכלתו אשת־פינחס הרה [v] ללת ותשמע את־

medium manu [v] כפף [z] נשא sedẽtis super ‡erant — cùm venisset castra, [y] היה — vociferati sũt vociferatione personuit — [z] רוע [a] המם vociferationis, ‖est vociferationis castris — [b] ידע in castra. — [c] ירא in castra. simile heri & — [d] היה liberabit fortium — [e] נצל sunt qui percusserunt — [f] נכה viri estote viri bellate. — vnusquisque [g] נוס ceciderunt millia peditum. — [i] נפל [h] מות ‡de acie, — [k] רוץ ‡in ‖erãt, terra sedebat ad latus — יך ק propter — [l] נגד *est — erat caligauerãt; [m] קום — poterant [n] ראה — venio acie, acie — [o] בוא [p] נוס — [q] ענה coram — [r] מות cùm memorasset de iuxta locum [s] נפל — occiput ‖erat grandæuus: pariendum, vel — [t] כלל [v] ילל ילד

famam quòd capta esset arca ,suus socer esset mortuus & , Dei *arcam esse captam ad auditionem*
השמעה אל־הלקח ארון האלהים ומת חמיה
eam super erant versæ quia ,peperit & , se incuruauit & ; suus vir &
ואישה ותכרע [x] ותלד כי־נהפכו עליה
stantes sunt locutæ *&* ,*eius mori tempus circa* Et .eius angustiæ
20 [y] צריה ׃ † וכעת מותה ותדברנה הנצבות
posuit neque ,respondit non & .peperisti filium quia ,timeas Ne:eam *super*
עליה אל־[z] תיראי כי־בן ילדת ולא ענתה ולא־[a] שתה
gloria *Trãsmigrauit*:dicẽdo ,Ichabo*puerum vocauit Et .suum cor
21 לבה ׃ † ותקרא לנער אי כבוד לאמר גלה כבוד
.*suum virũ* & ,*suum socerum ad* & ,Dei *arcam esse captam ad* ,Israel ex
מישראל אל־הלקח ארון האלהים ואל־חמיה ואישה ׃
arca est capta quia :Israel ex gloria *Transmigrauit*:dixit Et
22 † ותאמר גלה כבוד מישראל כי נלקח ארון
.Dei
האלהים ׃

CAP. V. ה

lapide à eã adduxerũt & ,Dei arcam *ceperunt* Pelistim Et
1 † ופלשתים לקחו את ארון האלהים [a] ויבאהו מאבן
arcam Pelistim *Ceperuntque* .Asdod in adiutorij
2 העזר אשדודה ׃ † [b] ויקחו פלשתים את־ארון
apud eam statuerunt & ,Daghon domum*eam introduxerunt & ,Dei
האלהים ויביאו אתו בית דגון [c] ויציגו אתו אצל
Daghon ecce & ,crastino *à* Asdodij *manicarunt* Et .Daghon
3 דגון ׃ † וישכמו אשדודים ממחרת והנה דגון
,Daghon *ceperunt* & :DOMINI *arcæ facies ad* terram in *suas facies ad cadens*
נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה [d] ויקחו את־דגון
;crastino *à* manè *in manicarunt* Et .suum locum in eum restituerunt &
4 [e] וישבו אתו למקומו ׃ † וישכמו בבקר ממחרת
:DOMINI *arcæ facies ad* terram in *suas facies in cadens* Daghon ecce &
והנה דגון נפל לפניו ארצה לפני ארון יהוה
tantùm :*limen ad*‡ abscissæ eius manuũ *volæ* duæ & ,Daghon caput &
וראש דגון ושתי [g] כפות ידיו כרתות אל־המפתן [f] רק
sacerdotes *calcabunt* non Ideo .eam *super* remanserat Daghon
5 דגון נשאר עליו ׃ † על־כן לא־ידרכו כהני
Daghon limen super Daghon domum ingredientes omnes & ,Daghon
דגון וכל־הבאים בית־דגון על־מפתן דגון
DOMINI manus est aggrauata Et .hanc diem ad vsque ,Asdod in
6 באשדוד עד היום הזה ׃ † ותכבד יד־יהוה
locis altis in eos percussit & ,eos fecit desolare & ,Asdodios in
אל־האשדודים וישמם ויך אתם בעפלים את־
‡sic quòd Asdod viri viderunt Et .eius terminos omnes & ,Asdod‖
7 אשדוד ואת־גבוליה ׃ † [h] ויראו אנשי־אשדוד כי־כן
est dura quia ,nobiscum Israel Dei arca maneat Non :dixerũt &
ואמרו לא־ישב ארון אלהי ישראל עמנו כי־[i] קשתה
,Miseruntque .nostrum deum Daghon *super* & ,nos *super* eius manus
8 ידו עלינו ועל דגון אלהינו ׃ † וישלחו
Quid :dixerunt & ;se ad Pelistinorum satrapas omnes *collegerunt* &
ויאספו את־כל־סרני פלשתים אליהם ויאמרו מה־
Dei arca *circumeat Gath** :dixerunt & ?Israel Dei arcæ faciemus
נעשה לארון אלהי ישראל ויאמרו גת [k] יסב ארון אלהי
postquam,fuit Et .Israel Dei arcam circunduxerunt & :Israel
9 ישראל ויסבו את־ארון אלהי ישראל ׃ † ויהי אחריו
magna cõtritione *ciuitatẽ in* DOMINI manus fuit & ,eam circunduxerũt
הסבו אתו ותהי יד־יהוה בעיר [l] מהומה גדולה
erant abscõditi &:magnũ ad vsq; & paruo à ciuitatis viros pcussit & ,*valde*
מאד [m] ויך את־אנשי העיר מקטן ועד־גדול וישתרו
.Hecron † Dei arcam miserunt Et .*alti loci eis*
10 להם עפלים ׃ † וישלחו את־ארון האלהים עקרון
,Hecronitæ exclamauerũt & :Hecron‖ Dei *arcam venire vt* ,fuit &
ויהי כבוא ארון האלהים עקרון ויזעקו העקרנים
,me *interficiendũ ad* ,Israel Dei arcam me ad Circũduxerunt :dicẽdo
לאמר הסבו אלי את־ארון אלהי ישראל [n] להמיתני
satrapas omnes congregauerunt & ,Miseruntque .meum populũ &
11 ואת־עמי ׃ † וישלחו ויאספו את־כל־סרני
reuertatur & ,Israel Dei arcam Dimittite:dixeruntque ,Pelistinorũ
פלשתים ויאמרו שלחו את־ארון אלהי ישראל וישב
contritio erat quia :meum populũ & ,me interficiat non & ,suũ locũ in
למקומו ולא־ימית אתי ואת־עמי כי־היתה [o] מהומת־
.ibi Dei manus valde erat grauis ;ciuitate omni in mortis
מות בכל־העיר כבדה מאד יד האלהים שם ׃
ascẽditq; :*locis altis in* sunt pcussi,fuerãt mortui nõ qui viri Et
12 † והאנשים אשר לא־מתו הכו בעפלים [p] ותעל
.cælos ‡ vrbis clamor
שועת העיר השמים ׃

[x] ילד tempore quo moriebatur quæ stabant — [y] צור iuxta — [z] ירא [a] שות *Vbi gloria, Translata est eò quòd capta esset arca quòd mortu' esset socer vir suus. Translata est — tulerunt [a] בוא Tuleruntque [b] לקח *in — [c] יצג surrexerunt in ceciderat in faciem suam coram arca tulerunt surrexerunt in — [c] לקח [d] שוב ceciderat sup faciem suam coram arca palmæ ‡erant in limine: — [f] שנה [g] כפף iuxta calcant — mariscis בטחרים ק ‖in ‡essent pcussi — [h] ראה — [i] קשה contra congregauerunt * ad Gath: Circunducatur — [k] סבב — contra ciuitatem — [l] הים nimis, & antea incognitę erãt eis mariscæ. — [m] נכה טחרים ק ‡in cùm venisset arca ‖in vt interficiãt — [n] מות — [o] הים — mariscis: בטחרים ק — [p] עלה *in

CAP. VI. ו

.mensibus septem Pelistinorum agro in DOMINI arca fuit Et
1 † ויהי ארון־יהוה בשדה פלשתים שבעה חדשים׃
Quid :dicendo ,diuinos ad & ,sacerdotes ad Pelistini Vocaueruntque
2 † ויקראו פלשתים לכהנים ולקסמים לאמר מה־
eam dimittamus quo in ,nos scire facite ?DOMINI arcæ faciemus
נעשה לארון יהוה [a] הודענו במה נשלחנו
Dei arcam *dimittentes* Si :dixerunt Et .suum locum in
3 למקומו׃ † ויאמרו אם־משלחים את־ארון אלהי
ei restituetis restituendo sed ;vacuam eam dimittatis ne ,Israel
ישראל אל־תשלחו אתו ריקם כי־[b] השב תשיבו לו
eius man' recesserit non cur ,vobis erit notũ & ,curabimini tunc .*culpatorium*
אשם אז תרפאו ונודע לכם למה לא־תסור ידו
?ei restituemus *quod* ,*culpatorium Quod* :dixerunt Et .vobis à
4 מכם׃ † ויאמרו מה האשם אשר נשיב לו
quinque & ,*aureæ marisca* quinque, Pelistinorũ *satraparum* numerũ‖:dixerũt &
ויאמרו מספר סרני פלשתים חמשה עפלי זהב וחמשה
.vestris *satrapis* & ,illis omnibus *vna plaga quia ;aurei mures
עכברי זהב כי־[c] מגפה אחת לכלם ולסרניכם׃
,vestrorũ murium imagines & ,*mariscarũ vestrarũ* imagines Facietisque
5 † ועשיתם צלמי עפליכם וצלמי עכבריכם
forte si ,gloriam Israel Deo dabitisque ;terram *corrumpentium*
[d] המשחיתם את־הארץ [e] ונתתם לאלהי ישראל כבוד אולי
.vestra terra *desuper* & ,vestris diis *desuper* & ,vobis *desuper suã manũ faciet leniorẽ*
יקל את־ידו מעליכם ומעל אלהיכם ומעל ארצכם׃
aggrauauerunt quemadmodum vestrum cor *aggrauabitis* quid vt Et
6 † ולמה תכבדו את־לבבכם כאשר כבדו
,eos in *illusit* quando nonne ;?suum cor Parhoh & ,Aegyptij
מצרים ופרעה את־לבם הלוא כאשר התעלל בהם
plaustrum facite & ,*capite* nunc Et ?abierunt & ,eos dimiserunt &
7 וישלחום וילכו׃ † ועתה קחו ועשו עגלה
eas super ascendit non quas ,lactantes vaccas duas & ,vnum nouum
חדשה אחת [f] ושתי [g] פרות [h] עלות אשר לא־עלה עליהם
,earum filios *reducetis* & ,plaustro in vaccas *ligabitis* & :iugum
על ואסרתם את־הפרות בעגלה [i] והשיבתם בניהם
,DOMINI arcam *capietis* Et .domum ad eas post à‖
8 מאחריהם הביתה׃ † ולקחתם את־ארון יהוה
reddidistis quæ ,aurea vasa & :plaustro in eam *dabitis* &
ונתתם אתו אל־העגלה ואת כלי הזהב אשר השבתם
.vadat & ;eam *dimittetis* & ;eius latere à capsa in ponetis ,*culpatorium* ei
לו אשם [k] תשימו בארגז [l] מצדו ושלחתם אתו והלך׃
ipsa ;Bethsemes *ascendat sui confinij viam si ,*aspicietis* Et
9 † וראיתם אם־דרך גבולו יעלה בית שמש הוא
quòd sciem' & ,*non si &* .hoc grande malum nobis fecit
עשה לנו את־[m] הרעה הגדולה הזאת ואם־לא וידענו כי
.nobis fuit *ipsum* accidens*;nos in tetigit eius manus nõ
לא ידו נגעה בנו מקרה הוא היה לנו׃
,lactantes vaccas duas *ceperunt* & :sic viri Feceruntque
10 † [n] ויעשו האנשים כן [o] ויקחו שתי פרות עלות
.domo in clauserunt earum filios & ;plaustro in eas ligauerunt &
ויאסרום בעגלה ואת־בניהם [p] כלו בבית׃
& ,capsam & ,plaustro in DOMINI arcam Posueruntque
11 † וישמו את־ארון יהוה אל־העגלה ואת הארגז ואת
.suorum anorum imagines & ,aureos mures
עכברי הזהב ואת צלמי טחריהם׃
elata via in :Bethsemes viam *super* ,*via in* vaccæ direxerunt Et
12 † וישרנה הפרות בדרך על־דרך בית שמש במסלה
:*sinistra & dextera* declinauerũt non & ;mugiendo & ,*eundo iuerunt vna*
אחת הלכו הלך [q] וגעו ולא־[r] סרו ימין ושמאול
.Bethsemes terminũ ad vsque eas post *euntes* Pelistinorum satrapæ &
וסרני פלשתים הלכים אחריהם עד־גבול בית שמש׃
leuauerunt & ;valle in *triticorum* messem *metentes* Bethsemes Et*
13 † ובית שמש קצרים קציר־[s] חטים בעמק [t] וישאו את־
.*videndo* sunt lætati & ,arcam viderunt & ,suos oculos
עיניהם [v] ויראו את־הארון וישמחו לראות׃
stetit & ,Bethsemesitæ Iehosuah agrum in venit plaustrum Et
14 † והעגלה באה אל־שדה יהושע בית־השמשי ותעמד
& ;plaustri ligna sciderunt & ;magnus lapis * ibi & .ibi
שם ושם אבן גדולה ויבקעו את־עצי העגלה ואת־
.DOMINO *ascensionem fecerunt ascendere* vaccas
[x] הפרות [y] העלו עלה ליהוה׃
capsam & ,DOMINI arcam *fecerunt descendere* Leuitæ Et
15 † והלוים [z] הורידו את־ארון יהוה ואת־הארגז
.magno lapide in posuerunt & ; aurea vasa *ea in qua* ,secum *quæ
אשר־אתו אשר־בו כלי־זהב [a] וישמו אל־האבן הגדולה

indicate nobis,
[a] ידע
dimittitis
[b] שוב
hostiam pro delicto. Quæ est hostia pro delicto, quam ‖Secundum principum, ani aurei, *est principibus
[c] נגף
anorũ vestrorum, qui deuastauerunt
[d] שחת [e] נתן
alleuietur manus eius à aggrauatis
operatus est
tollite,
super quas nõ ascendit
[f] שנה [g] פרה
ligate reducite
[h] עול [i] שוב
‖qui sunt tollite ponite pro oblatione delicti, dimittite
[k] שום [l] צדד
aspicite, *in
sin secus,
[m] רוע
*sed
tulerunt
[n] עשה
[o] לקח
[p] כלה vel כלא
viam, per eadem perrexerunt pergendo, ad dexteram & sinistram:
[q] געה [r] סור
ibant
*Viri autem metebant frumentariã
[s] חנט [t] נשא
cũ vidissent.
[v] ראה
*erat immolauerunt in holocaustum
[x] פרה [y] עלה
deposuerunt
[z] ירד
*erat in qua erant
[a] שום

victimas immolauerũt & ,*ascensiones fecerunt ascendere* Bethsemes viri &
ואנשי בית־שמש העלו עלות ויזבחו זבחים
Pelistinorum satrapæ quinque Et .DOMINO ipsa die in
16 ביום ההוא ליהוה׃ † וחמשה סרני־פלשתים
.illa die in Hecron *sunt reuersi & ;viderunt
ראו [b] וישבו עקרון ביום ההוא׃
culpatorium Pelistim reddiderunt quos ,aurei ani † isti Et
17 † ואלה טחרי הזהב אשר השיבו פלשתים אשם
Gath *ad* ,vnus Aschelon *ad* ,vnus Hazzah *ad* ,vnus Asdod *ad* :DOMINO
ליהוה לאשדוד אחד לעזה אחד לאשקלון אחד לגת
omnium numerum *aurei mures Et .vnus Hecron *ad* ,vnus
18 אחד לעקרון אחד׃ † ועכברי הזהב מספר כל־
ad vsq; & ,*munitionis* vrbe ab satrapis quinque Pelistinorum vrbium
ערי פלשתים לחמשת הסרנים מעיר מבצר ועד
eum super posuerunt quem ,magnum Abel ad vsq; & ,muro absque villã
כפר הפרזי ועד אבל הגדולה אשר [c] הניחו עליה את
.Bethsemesitæ Iehosuah agro in hanc diem ad vsque DOMINI arcam
ארון יהוה עד היום הזה בשדה יהושע בית־השמשי׃
,DOMINI arca in *viderunt* * quia ,Bethsemes *viris in* percussit Et
19 † [d] ויך באנשי בית־שמש כי ראו בארון יהוה
:virorum millia quinquaginta ,viros septuaginta populo *in* percussit &
ויך בעם שבעים איש חמשים אלף איש
plaga populum *in* DOMINUS percussit quia ,populus luxeruntque
ויתאבלו העם כי־הכה יהוה בעם מכה
poterit Quis :Bethsemes viri Dixeruntque .magna
20 גדולה׃ † ויאמרו אנשי בית־שמש מי יוכל
ascendet quem ad & ?*istius sancti* Dei DOMINI *facies ad* stare
לעמד לפני יהוה האלהים הקדוש הזה ואל־מי יעלה
habitatores ad *legatos* Miseruntque ?nobis *desuper*
21 מעלינו׃ † וישלחו מלאכים אל־יושבי
;DOMINI arcam Pelistim Reduxerunt :dicendo ,Chiriathieharim
קרית־יערים לאמר השבו פלשתים את־ארון יהוה
.vos ad eam facite ascendere ,descendite
רדו העלו אתו אליכם׃

obtulerũt holocausta,
*in
[b] שוב
†sunt pro oblatione delicti pro
pro ‡secundum
munita,
super quẽ posuerunt
[c] ינח
aliquot ex viris *aspexerunt ea quæ erant
[d] נכה
è
coram Dño Deo sancto isto?
à nuncios

CAP. VII. ז

arcam fecerunt ascendere & ,Chiriathieharim viri venerunt Et
1 † [a] ויבאו אנשי קרית יערים [b] ויעלו את־ארון
& :Gibhah in* Abinadab domum in eam *induxerunt* & ,DOMINI
יהוה ויבאו אתו אל־בית אבינדב בגבעה ואת־
.DOMINI arcam *custodiendum ad* sanctificauerunt eius filiũ Elhazar
אלעזר בנו קדשו לשמר את־ארון יהוה׃
sunt multiplicati & ,Chiriathieharim in *arcam manere* die à ,fuit Et
2 † [c] ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו
post ‖Israel domus omnis *sunt lamentati* & ;anni viginti fuerunt & ,dies
הימים ויהיו עשרים שנה [d] וינהו כל־בית ישראל אחרי
,Israel domum vniuersam ad Semuel dixit Et .DOMINUM
3 יהוה׃ † ויאמר שמואל אל־כל־בית ישראל
,DOMINUM ad *reuertentes vos* vestro corde toto in Si : dicendo
לאמר אם־בכל־לבבכם אתם [e] שבים אל־יהוה
præparate & ;Astharoth & ,vestri medio de *alienigenæ* deos *remouete*
[f] הסירו את־אלהי הנכר מתוככם והעשתרות [g] והכינו
vos liberabit & ,soli ei seruite & ,DOMINUM ad vestrum cor
לבבכם אל־יהוה ועבדהו לבדו [h] ויצל אתכם
Israel filij remouerunt Et .Pelistinorum manu de
4 מיד פלשתים׃ † ויסירו בני ישראל את־
.soli DOMINO seruierunt & ;Astaroth & ,Behalim
הבעלים ואת־העשתרת ויעבדו את־יהוה לבדו׃
;Mispah in Israel vniuersum Congregate : Semuel dixit Et
5 † ויאמר שמואל קבצו את־כל־ישראל המצפתה
,Mispah in sunt congregati Et .DOMINUM ad vobis pro orabo &
6 ואתפלל בעדכם אל־יהוה׃ † ויקבצו המצפתה
die in ieiunauerũt & ,DOMINI *facies ad* effuderũt & ,*aquas* hauseruntq;
וישאבו־מים וישפכו לפני יהוה ויצומו ביום
Semuel Iudicauitque .DOMINO Peccauimus :ibi dixeruntque ,illa
ההוא ויאמרו שם חטאנו ליהוה וישפט שמואל את־
quòd ,Pelistim audierunt Et .Mispah in Israel filios
7 בני ישראל במצפה׃ † וישמעו פלשתים כי־
Pelistim satrapæ ascenderunt & ,Mispah in ‖Israel filij essent congregati
התקבצו בני־ישראל המצפתה [i] ויעלו סרני־פלשתים
.Pelistim *faciebus à* timuerunt & ,Israel filij audierunt & .Israel ad
אל־ישראל וישמעו בני ישראל [k] ויראו מפני פלשתים׃
nobis à sileas Ne :Semuel ad Israel filij Dixeruntque
8 † ויאמרו בני־ישראל אל־שמואל אל־תחרש ממנו
.Pelistim manu de nos seruet & ,nostrum Deum DOMINUM ad clamando
מזעק אל־יהוה אלהינו וישענו מיד פלשתים׃

[a] בוא [b] עלה
intulerunt *quæ erat
vt custodirẽt qua mansit arca
[c] היה
luxerunt ‖euntes
[d] נהה
reuertimini
[e] שוב
auferte alienos
[f] סור [g] כון
[k] נצל
aquam, coram Domino,
[i] עלה
à facie
[k] ירא
pro
vt

totum *ascensionem fecit ascendere* &, vnum *lactis* agnum Semuel tulit Et

9 † ויקח שמואל טלה חלב אחד ויעלה עולה כליל

: Israel pro DOMINVM ad Semuel clamauit & .DOMINO

ליהוה ויזעק שמואל אל־־יהוה בעד ישראל

ascendere faciente Semuel fuit Et .DOMINVS eum exaudiuit &

10 m ויענהו יהוה : † ויהי שמואל מעלה

intonuit & .Israel *in* prælium ad accesserunt Pelistim *&* ,*ascensionem*

העולה ופלשתים נגשו למלחמה בישראל וירעם

,Pelistæos *super* illa die in grandi voce in DOMINVS

יהוה בקול־־גדול ביום ההוא על־־פלשתים

sunt egressi Et .Israel *facies ad* sunt cæsi & ,eos contriuit &

11 m ויהמם ויגפו לפני ישראל : † ויצאו

eos pcusserũt & ,Pelistim sunt persecuti & ,Mispah de Israel viri

אנשי ישראל מן־המצפה וירדפו את־פלשתים n ויכום

,vnum lapidem Semuel *cepit* Et .Bethchar‡ subter ‖ ad vsque

12 עד־־מתחת לבית כר : o † ויקח שמואל אבן אחת

Eben-‡eius nomen vocauit & :Sen† inter & Mispah inter posuit &

p וישם בין־המצפה ובין השן ויקרא את־־שמה אבן

.DOMINVS nobis est auxiliatus Hucusque :dixit & :hahezer

העזר ויאמר עד־־הנה עזרנו יהוה :

terminum in *venire* vltrà addiderũt non & ,Pelistim se humiliauerunt Et

13 † ויכנעו הפלשתים ולא־־יספו עוד לבוא בגבול

.Semuel diebus omnibus Pelistim *in* DOMINI manus fuit & :Israel

ישראל ותהי יד־־יהוה בפלשתים כל ימי שמואל:

,Israel ab Pelistim *acceperant* quas vrbes se reddiderunt Et

14 q † ותשבנה הערים אשר לקחו־פלשתים מאת ישראל

liberauit ,earum terminum & ;Gath ad vsque & ,Hecron ab ,Israeli

r לישראל מעקרון ועד־־גת ואת־־גבולן הציל

inter & Israel inter pax fuitque :Pelistim manu de Israel

ישראל מיד פלשתים ויהי שלום בין ישראל ובין

diebus omnibus Israel Semuel iudicauit Et .Emoræum

15 האמרי : † וישפט שמואל את־ישראל כל ימי

,Bethel circuibat & ,*annum in anno ex* ibat Et .suæ vitæ

16 s חייו : † והלך מדי שנה בשנה וסבב בית־אל

locis omnibus *cum* ,Israel iudicabat & ;Mispah & ,Ghilgad &

והגלגל והמצפה ושפט את־ישראל את כל־־המקומות

ibi & :eius domus ‖ ibi quia ,Ramah in *eius reuersio* Et .illis

17 האלה : † ותשבתו הרמתה כי־שם ביתו ושם

.DOMINO altare ibi ædificauit & ,Israel iudicauit

שפט את־ישראל ויבן־שם מזבח ליהוה :

lacteum · obtulit illum holocaustum · ויעלהו ק · offerente holocaustum · m ענה · contra · contra · coram · m המם · n נכה · ‖ locũ qui est ‡ domũ agni. · tulit · o לקח · † dentem : ‡ lapidem adiutorij; · p שום · vt venirent · contra · tulerant · q שוב · r נצל · quotannis, · s חיה · in · reuertebatur ‖ erat · ז׳ קמץ

CAP. VIII. ח

iudices suos filios posuit *&* ,Semuel senuisset cùm ,fuit Et

1 a † ויהי כאשר זקן שמואל וישם את־בניו שפטים

nomẽ & ,Ioel primogeniti eius filij nomen fuit Et .Israeli

2 לישראל : † ויהי שם־בנו הבכור יואל ושם

.Beersebah in iudices ,Abiiah eius secundi

משנהו אביה שפטים בבאר שבע :

post declinauerunt sed ,illius viis in eius filij ambulauerunt non Et

3 † ולא־־הלכו בניו בדרכיו b ויטו אחרי

.iudicium peruerterunt & ,*munus* acceperuntque ,auaritiam

הבצע c ויקחו־־שחד ויטו משפט :

Semuel ad venerunt & ,Israel seniores omnes sunt congregati Et

4 † ויתקבצו כל זקני ישראל ויבאו אל־שמואל

tui filij & ,senuisti tu Ecce :eum ad dixerunt Et .Ramah in

5 הרמתה : † ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובניך

,nos iudicandum ad regem nobis *pone* ‖ nunc ;tuis viis in *ambularunt* non

לא הלכו בדרכיך עתה שימה־לנו מלך לשפטנו

,Semuel oculis in verbum *fuit malum* Et .gentes omnes sicut

6 ככל־הגוים : d † וירע הדבר בעיני שמואל

Semuel orauit & .nos *iudicandum ad* ,regem nobis Da :dixerunt quando

כאשר אמרו תנה־לנו מלך לשפטנו ויתפלל שמואל

Audi :Semuel ad DOMINVS Dixitque .DOMINVM ad

7 אל־־יהוה : † ויאמר יהוה אל־שמואל שמע

te non quia :te ad dicent quæ omnibus in populi *voce in*

בקול העם לכל אשר־יאמרו אליך כי לא אתך

.eos super *regnando à* , *fastidierunt* me sed ,*fastidierunt*

מאסו כי־אתי מאסו ממלך עליהם :

Aegypto ex eos *me facere ascendere* die à fecerunt quæ opera omnia Iuxta

8 † ככל־המעשים אשר־ e עשו מיום העלתי אתם ממצרים

:alienis diis seruierunt & ,me dereliquerunt & ,hanc diem ad vsque &

ועד־היום הזה ויעזבני ויעבדו אלהים אחרים

:eorum *voce in* audi nunc Et .tibi etiam *facientes* ipsi sic

9 כן המה עשים גם־לך : † ועתה שמע בקולם

eis indicabis & ,eos *in* fueris contestatus contestando *cùm* veruntamen si contra

אך כי־־ f העד תעיד בהם והגדת להם

a היה · b נטה · munera, · c לקח · ambulant · constitue · displicuit · d רוע · vt iudicet · vocem · spreuerunt ne regnem · qua ascẽdere feci · e עשה · faciunt vocem · contra · f עוד

---

rationem ,regis qui regnaturus est super eos. Dixitque

10 משפט המלך אשר ימלך עליהם : † ויאמר

Semuel omnia verba DOMINI ad populum *petentes à cum* eo

שמואל את כל־דברי יהוה אל־העם השאלים מאתו

.regem :dixit Et Hæc erit *ratio* regis qui

11 מלך : † ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר

vos super est regnaturus : filios vestros capiet, & ponet sibi in *suo curru*,

ימלך עליכם את־בניכם יקח ושם לו במרכבתו

& in equitibus suis, & current *ad facies currus* eius.

ובפרשיו ורצו לפני מרכבתו :

Et *ad ponendum sibi principes millium*, & *principes quinquaginta*, & ad arandũ

12 † ולשום לו שרי אלפים ושרי חמשים ולחרש

arationẽ suã, & ad metendũ messem suam, & ad faciendũ vasa *belli sui*,

חרישו ולקצר קצירו ולעשות g כלי־מלחמתו

& *vasa currus sui*. Et filias vestras *capiet in pigmentarias*,

13 וכלי רכבו : † ואת־בנותיכם יקח לרקחות

& in coquinarias, *& in pistrices*. Et agros vestros, &

14 ולטבחות h ולאפות : † ואת־שדותיכם ואת־

vineas vestras, & olivueta vestra *bona* accipiet, dabitque seruis suis.

כרמיכם וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו :

Et *semina vestra*, *& vineas vestras decimabit*; & dabit eunuchis suis,

15 † וזרעיכם וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו

atque seruis suis. Et seruos vestros, & ancillas vestras, &

16 ולעבדיו : † ואת־עבדיכם ואת־שפחותיכם ואת־

electos vestros optimos, & asinos vestros *capiet*; & faciet in opere suo.

בחוריכם הטובים ואת־חמוריכם יקח ועשה למלאכתו:

Pecus vestrum decimabit, & vos eritis ei *in seruos*.

17 † צאנכם יעשר ואתם i תהיו־לו לעבדים :

Et clamabitis in die illa *à faciebus* regis vestri, quem elegistis

18 † וזעקתם ביום ההוא מלפני מלככם אשר בחרתם

vobis, & non *respondebit* DOMINVS *vobis* in die illa.

לכם ולא־יענה יהוה אתכם ביום ההוא :

Et *renuerunt* populus audire *in voce* Semuel, *& dixerũt: Nequaquã;

19 † וימאנו העם לשמע בקול שמואל ויאמרו לא

*quinimò rex erit super nos. Et erimus etiam nos

20 כי אם־מלך יהיה עלינו : † והיינו גם־אנחנו

sicut omnes gẽtes: & iudicabit nos rex noster, & egredietur *ad facies nostras*,

ככל־־הגוים ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו

& pugnabit bella nostra. Audiuitque Semuel omnia

21 ונלחם את־מלחמתנו : † וישמע שמואל את כל־

verba populi, & locutus est ea in auribus DOMINI.

דברי העם וידברם באזני יהוה :

Dixitque DOMINVS ad Semuel: Audi *in voce* eorum,

22 † ויאמר יהוה אל־־שמואל שמע בקולם

& regnare facies eis regem. dixitque Semuel ad viros Israel:

והמלכת להם מלך ויאמר שמואל אל־אנשי ישראל

Ite *vir* in ciuitatem suam.

לכו איש לעירו :

legem · qui petebant ab · Hæc lex · curribus suis, · ante currum ponet sibi tribunos, & quinquagenarios, · g כלה · bellica sua, arma curruũ suorum: · tollet pro vnguentariis, & pro coquinariis, & panificis. · h אפה · optima de seminibus vestris, & vineis vestris capiet decimas, · iuuenes tollet, · De pecorib' vestris decimam capiet, · serui. · i היה · à facie · exaudiet vos · renuit vocem · * sed · ante nos, · vocem · vnusquisque

CAP. IX. ט

Et fuit vir de Biniamin, & nomen eius Chis, filius Abiel, filij

1 † ויהי־־איש מבן־ימין ושמו קיש בן־אביאל בן־

Seror, filij Becorath, filij Aphiach, filij viri Iemini fortis robore.

צרור בן־בכורת בן־אפיח בן־איש ימיני גבור חיל :

Et ei erat filius, & nomen eius Saul, electus, & bonus, & non *vir

2 † ולו־היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין־איש

de filiis Israel *bonus præ* illo: ab humero suo, & sursum *altus* erat *præ* omni

מבני ישראל טוב ממנו משכמו b ומעלה גבה מכל־

populo. Et perierant asinæ Chis patri Saul:

3 העם : † ותאבדנה האתנות לקיש אבי שאול

dixitque Chis ad Saul filium suum: Cape *nunc* tecum vnum

ויאמר קיש אל־־שאול בנו a קח־־נא אתך את־אחד

de pueris, & surge, vade, quære asinas.

מהנערים וקום לך בקש את־האתנות :

Et transiuit *in monte* Ephraim, & transiuit *in* terram Salisah, & non

4 † ויעבר בהר־־אפרים ויעבר בארץ־־שלשה ולא

inuenerũt: & transiuerũt *in* terram Sahalim, & non:‡ & transiuit *in* terram

מצאו ויעברו בארץ־שעלים ואין ויעבר בארץ־

Iemini, & non inuenerunt. Ipsi venerunt in terram Suph: & Saul

5 ימיני ולא מצאו : † המה באו בארץ צוף ושאול

dixit puero suo qui* secũ: Veni, & reuertamur, ne forte cessauerit pater me'

אמר לנערו אשר־עמו c לכה ונשובה פן־יחדל אבי

ab asinis, & *sollicitus sit* nobis. Dixitque ei: Ecce nunc vir

6 מן־האתנות ודאג לנו : † ויאמר לו הנה־נא איש־

Dei* in ciuitate ista, & vir honorabilis; omne quod loquetur, veniẽdo

אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד כל אשר־ידבר בא

מבנימין ק · * erat · pulchrior altior · b עלה · Tolle quæso · a לקח · per montem per · per ‡ erant: per · * erat · c הלך · timeat · * est

quam †nostram viam nobis indicet fortè si ,illuc eamus nunc :veniet †per

יָבֹא עַתָּה נֵלְכָה שָּׁם אוּלַי יַגִּיד לָנוּ אֶת־דַּרְכֵּנוּ אֲשֶׁר־

,ibimᵇ Ecce : suo puero Saul Dixitque ,eam super ambulemus

הָלַכְנוּ עָלֶיהָ׃ ‏7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנַעֲרוֹ וְהִנֵּה נֵלֵךְ

munus & ,nostris vasis de abiit panis quia :viro afferemus quid &

וּמַה־נָּבִיא לָאִישׁ כִּי הַלֶּחֶם אָזַל מִכֵּלֵינוּ וּתְשׁוּרָה

adiecit Et :nobiscum* quid :Dei viro afferendum ad *non

אֵין־לְהָבִיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים מָה אִתָּנוּ׃ ‏8 וַיֹּסֶף

mea manu in inuenitur Ecce :dixit & ,Sauli respondendum ad puer

הַנַּעַר לַעֲנוֹת אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה נִמְצָא בְיָדִי

nobis indicabit & ,Dei viro dabo & :argentei sicli quartum

רֶבַע שֶׁקֶל כָּסֶף וְנָתַתִּי לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וְהִגִּיד לָנוּ אֶת־

vir dicebat Sic ,Israel in Antea .nostram viam

דַּרְכֵּנוּ׃ ‏9 לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר הָאִישׁ

quia :Videntē ad vsq; eamus & ,Venite :Deum inquirendū ad se eundo in

בְּלֶכְתּוֹ לִדְרוֹשׁ אֱלֹהִים לְכוּ וְנֵלְכָה עַד־הָרֹאֶה כִּי

Saul Dixitque .Videns antea vocabatur ,hodie Propheta

לַנָּבִיא הַיּוֹם יִקָּרֵא לְפָנִים הָרֹאֶה׃ ‏10 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל

quia ,ciuitatem in iuerunt & .eamus ,veni ;tuū verbū Bonū :suo puero

לְנַעֲרוֹ טוֹב דְּבָרְךָ לְכָה נֵלֵכָה וַיֵּלְכוּ אֶל־הָעִיר אֲשֶׁר־

,ciuitatis ascensu in ascēdentibus Ipsis .Dei vir ibi

שָׁם אִישׁ הָאֱלֹהִים׃ ‏11 הֵמָּה עֹלִים בְּמַעֲלֵה הָעִיר

:eis dixerunt & ;aquas hauriendū ad egredientes puellas inuenerunt ipsi &

וְהֵמָּה מָצְאוּ נְעָרוֹת יֹצְאוֹת לִשְׁאֹב מָיִם וַיֹּאמְרוּ לָהֶן

:dixerunt & ,eis responderunt Et ?Videns hoc in est Num

הֲיֵשׁ בָּזֶה הָרֹאֶה׃ ‏12 וַתַּעֲנֶינָה אוֹתָם וַתֹּאמַרְנָה

quia ,ciuitatē in venit hodie quia ,nunc festina ;tuas facies ad ecce ,Est

יֵשׁ הִנֵּה לְפָנֶיךָ מַהֵר עַתָּה כִּי הַיּוֹם בָּא לָעִיר כִּי

,vrbem vos intrare Circa .Bamah †in populo hodie sacrificium

זֶבַח הַיּוֹם לָעָם בַּבָּמָה׃ ‏13 כְּבֹאֲכֶם הָעִיר

non quia ;vescendū ad Bamah in ascendat antequam ,eum inuenietis sic

כֵּן תִּמְצְאוּן אֹתוֹ בְּטֶרֶם יַעֲלֶה הַבָּמָתָה לֶאֱכֹל כִּי לֹא־

postea ,sacrificio benedicet ipse quia ,eum venire vsque populus comedet

יֹאכַל הָעָם עַד־בֹּאוֹ כִּי־הוּא יְבָרֵךְ הַזֶּבַח אַחֲרֵי־כֵן

.eum inuenietis hodie sicut quia ,ascendite nunc Et .inuitati comedēt

יֹאכְלוּ הַקְּרֻאִים וְעַתָּה עֲלוּ כִּי־אֹתוֹ כְהַיּוֹם תִּמְצְאוּן אֹתוֹ׃

ecce & ,ciuitatis mediū in ingredientib' ipsis :ciuitatem ascenderunt Et

‏14 וַיַּעֲלוּ הָעִיר הֵמָּה בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְהִנֵּה

.Bamah in ascendendum ad eorum occursum in egrediens Semuel

שְׁמוּאֵל יֹצֵא לִקְרָאתָם לַעֲלוֹת הַבָּמָה׃

ante ,vna die Semuel aurem reuelauerat DOMINVS Et

‏15 וַיהוָה גָּלָה אֶת־אֹזֶן שְׁמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי

te ad mittam cras tempus Secundum :dicendo ,Saul venire

בוֹא־שָׁאוּל לֵאמֹר׃ ‏16 כָּעֵת מָחָר אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ

Israel meum populū super ducem in eū vnges & ,Beniamin terra de virum

אִישׁ מֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמְשַׁחְתּוֹ לְנָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל

,meū populum respexi quia ;Pelistim manu de meū populū faciet saluū &

וְהוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רָאִיתִי אֶת־עַמִּי

.Saul respexit Semuel Et .me ad eius clamor venit quia

כִּי בָאָה צַעֲקָתוֹ אֵלָי׃ ‏17 וּשְׁמוּאֵל רָאָה אֶת־שָׁאוּל

iste ;te ad dixi quem vir Ecce :ei respondit DOMINVS Et

וַיהוָה עָנָהוּ הִנֵּה הָאִישׁ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ זֶה

medio in Semuel ad Saul accessit Et .meum populum in cohibebit

יַעְצֹר בְּעַמִּי׃ ‏18 וַיִּגַּשׁ שָׁאוּל אֶת־שְׁמוּאֵל בְּתוֹךְ

?Videntis domus *hic vbi ,mihi nunc Indica : dixit & ,portæ

הַשָּׁעַר וַיֹּאמֶר הַגִּידָה־נָּא לִי אֵי־זֶה בֵּית הָרֹאֶה׃

ascende : Videns ego :dixit & ,Saul ad Semuel respondit Et

‏19 וַיַּעַן שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי הָרֹאֶה עֲלֵה

te dimittam & : hodie mecum comedetis & ,Bamah in meas facies ad

לְפָנַי הַבָּמָה וַאֲכַלְתֶּם עִמִּי הַיּוֹם וְשִׁלַּחְתִּיךָ

.tibi annunciabo ,tuo corde in quod omne & :manè in

בַבֹּקֶר וְכֹל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ אַגִּיד לָךְ׃

ponas ne ,dierum tertio die tibi pereuntibus asinabus *Et

‏20 וְלָאֲתֹנוֹת הָאֹבְדוֹת לְךָ הַיּוֹם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים אַל־תָּשֶׂם

nonne ? Israel desiderabile omne cui & :sunt inuētæ quia ,eis tuum cor

אֶת־לִבְּךָ לָהֶם כִּי נִמְצָאוּ וּלְמִי כָּל־חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל הֲלוֹא

:dixit & ,Saul respondit Et .tui patris domui omni & ,tibi

לְךָ וּלְכֹל בֵּית אָבִיךָ׃ ‏21 וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר

mea familia & ,Israel tribubus minoribus de ego Iemini filius Nonne

הֲלוֹא בֶן־יְמִינִי אָנֹכִי מִקְּטַנֵּי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי

me ad es locut' quid vt & ?Biniamin tribus familiis oībus pra minima

הַצְּעִרָה מִכָּל־מִשְׁפְּחוֹת שִׁבְטֵי בִנְיָמִן וְלָמָּה דִּבַּרְתָּ אֵלַי

& Saul ipsum Semuel assumpsit Et .hoc verbum secundum

כַּדָּבָר הַזֶּה׃ ‏22 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־שָׁאוּל וְאֶת־

capite in locum eis dedit & ,cubiculum in eos introduxit & ,ei' puerū &

נַעֲרוֹ וַיְבִיאֵם לִשְׁכָּתָה וַיִּתֵּן לָהֶם מָקוֹם בְּרֹאשׁ

Semuel Dixitque .viri triginta ferme ipsi & ,inuitatorum

הַקְּרֻאִים וְהֵמָּה כִּשְׁלֹשִׁים אִישׁ׃ ‏23 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל

,te ad dixi quam ,tibi dedi quam ,distributionem Da : coquo

לַטַּבָּח תְּנָה אֶת־הַמָּנָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ

,armum mactator leuauit Et .tecum eam pone

שִׂים אֹתָהּ עִמָּךְ׃ ‏24 וַיָּרֶם הַטַּבָּח אֶת־הַשּׁוֹק

residuum Ecce : dixit & ,Saul facies ad posuit & ,eum super* quod &

וְהֶעָלֶיהָ וַיָּשֶׂם לִפְנֵי שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הִנֵּה הַנִּשְׁאָר

Populū :dicēdo ,tibi seruatū statutū temp' in quia ,comede ,tuas facies ad pone

שִׂים־לְפָנֶיךָ אֱכֹל כִּי לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לְךָ לֵאמֹר הָעָם

.illa die in Semuel cum Saul comeditque .vocaui

קָרָאתִי וַיֹּאכַל שָׁאוּל עִם־שְׁמוּאֵל בַּיּוֹם הַהוּא׃

.tectum super Saul cum eſt locutus & ,ciuitatē Bamah de Deſcēderūtque

‏25 וַיֵּרְדוּ מֵהַבָּמָה הָעִיר וַיְדַבֵּר עִם־שָׁאוּל עַל־הַגָּג׃

Semuel vocauit & ,auroram ascendere circa ,fuit & :manicarunt Et

‏26 וַיַּשְׁכִּמוּ וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל

,Saul ſurrexit & .te dimittam & ,Surge :dicendo ,tectum ad Saul ad

אֶל־שָׁאוּל הַגָּג לֵאמֹר קוּמָה וַאֲשַׁלְּחֶךָּ וַיָּקָם שָׁאוּל

.foras Semuel & ,ipse ,ipsi ambo ſunt egreſſi &

וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הוּא וּשְׁמוּאֵל הַחוּצָה׃

ad dixit Semuel & ,vrbis extremum in descendentibus Ipsis

‏27 הֵמָּה יוֹרְדִים בִּקְצֵה הָעִיר וּשְׁמוּאֵל אָמַר אֶל־

,die ſicut ſta tu & ;tranſiuit & ,noſtras facies ad tranſeat & ,puero Dic : Saul

שָׁאוּל אֱמֹר לַנַּעַר וְיַעֲבֹר לְפָנֵינוּ וַיַּעֲבֹר וְאַתָּה עֲמֹד כַּיּוֹם

.Dei verbum te faciam audire &

וְאַשְׁמִיעֲךָ אֶת־דְּבַר אֱלֹהִים׃

CAP. X. יוד

,eius caput super effudit & ,olei lenticulam Semuel cepit Et

‏1 וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת־פַּךְ הַשֶּׁמֶן וַיִּצֹק עַל־רֹאשׁוֹ

super DOMINVS te vnxit quia Nonne :dixit ac ,eum est osculatus &

וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא כִּי־מְשָׁחֲךָ יְהוָה עַל־

,me apud de hodie abeundo In ducem in suam hæreditatem

נַחֲלָתוֹ לְנָגִיד׃ ‏2 בְּלֶכְתְּךָ הַיּוֹם מֵעִמָּדִי

Biniamin termino in,Rachel sepulchro cum homines duos inuenies &

וּמָצָאתָ שְׁנֵי אֲנָשִׁים עִם־קְבֻרַת רָחֵל בִּגְבוּל בִּנְיָמִן

;quæsitū ad iueras quas ,asinæ sunt Inuētæ :te ad dicētque ,Selsach in

בְּצֶלְצַח וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ נִמְצְאוּ הָאֲתֹנוֹת אֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְבַקֵּשׁ

Quid:dicēdo,vobis est sollicitus & ,asinarū verba tuus pater dimisit ecce &

וְהִנֵּה נָטַשׁ אָבִיךָ אֶת־דִּבְרֵי הָאֲתֹנוֹת וְדָאַג לָכֶם לֵאמֹר מָה

venies & ,vltra & ,inde præteribis Et .meo filio faciam

אֶעֱשֶׂה לִבְנִי׃ ‏3 וְחָלַפְתָּ מִשָּׁם וָהָלְאָה וּבָאתָ

ad ascendentes viri tres ibi te reperient & ,Tabor Elon ad vsque

עַד־אֵלוֹן תָּבוֹר וּמְצָאוּךָ שָּׁם שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים עֹלִים אֶל־

,in alius vnus & ,hœdos tres portans vnus ,Bethel Deum

הָאֱלֹהִים בֵּית־אֵל אֶחָד נֹשֵׂא שְׁלֹשָׁה גְדָיִים וְאֶחָד נֹשֵׂא

.vini vtrem portans vnus & ,panis tortas tres

שְׁלֹשֶׁת כִּכְּרוֹת לֶחֶם וְאֶחָד נֹשֵׂא נֵבֶל־יָיִן׃

accipies & ,panes duos tibi dabunt & ,pace in tibi optabunt Et

‏4 וְשָׁאֲלוּ לְךָ לְשָׁלוֹם וְנָתְנוּ לְךָ שְׁתֵּי־לֶחֶם וְלָקַחְתָּ

quo ,Dei collem venies Postea .eorum manu de

מִיָּדָם׃ ‏5 אַחַר כֵּן תָּבוֹא גִּבְעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־

occurres & ,vrbem illuc te ingredi secundum ,erit & .Pelistim præsides ibi

שָׁם נְצִבֵי פְלִשְׁתִּים וִיהִי כְבֹאֲךָ שָׁם הָעִיר וּפָגַעְתָּ

,nebel eorum facies ad & ,Bamah de descendentium prophetarum choro

חֶבֶל נְבִאִים יֹרְדִים מֵהַבָּמָה וְלִפְנֵיהֶם נֵבֶל

.prophetantes ipsi & ,cithara & ,tibia & ,tympanum &

וְתֹף וְחָלִיל וְכִנּוֹר וְהֵמָּה מִתְנַבְּאִים׃

,eis cum prophetabis & ,DOMINI spiritus te super prosperabit Et

‏6 וְצָלְחָה עָלֶיךָ רוּחַ יְהוָה וְהִתְנַבִּיתָ עִמָּם

signa venerunt cum ,erit Et .alterum virum in conuerteris &

וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר׃ ‏7 וְהָיָה כִּי תְבֹאֶינָה הָאֹתוֹת

.tecum Deus quia ,tua manus inuenerit quod tibi fac ,tibi ista

הָאֵלֶּה לָךְ עֲשֵׂה לְךָ אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ׃

te ad descendens ego ecce & ,Ghilgal in meas facies ad descendes Et

‏8 וְיָרַדְתָּ לְפָנַי הַגִּלְגָּל וְהִנֵּה אָנֹכִי יֹרֵד אֵלֶיךָ

septem .pacificorū sacrificia sacrificandū ad ,ascensiones ascendere faciendum ad

לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת לִזְבֹּחַ זִבְחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת

quæ tibi notificabo & ,te ad me venire vsque ,expectabis diebus

יָמִים תּוֹחֵל עַד־בּוֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לְךָ אֵת אֲשֶׁר

cum à abeundum ad suum humerū vertendo in ,fuit Et .facias

תַּעֲשֶׂה׃ ‏9 וְהָיָה כְּהַפְנֹתוֹ שִׁכְמוֹ לָלֶכֶת מֵעִם

signa omnia venerunt & ;alterū cor Deus ei vertit & ,Semuel

שְׁמוּאֵל וַיַּהֲפָךְ־לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ כָּל־הָאֹתוֹת

.illa die in hæc

הָאֵלֶּה בַּיּוֹם הַהוּא׃

Marginal notes (outer column):

ᵇ נָגַד ambulemus. † per ambulemus. * est vt afferamus. * est & respondit ᶜ עָנָה quarta pars. Olim ᵈ פָּנָה quando ibat הָלַךְ olim. † est in qua erat. clivum ᵉ שָׁאַב aquam. hic ᶠ עָנָה ante te; * est † excelso. Cùm ingressi fueritis ᵍ בּוֹא donec veniat. † hi qui sunt hac hora, per עָלָה egrediebatur ascendere. antequam veniret. Hoc tempore ʲ יָשַׁע allocutus est eum: dnābitur populo meo. נָגַשׁ quæso * est † sum ante me. † est * pro tertio abhinc die, שׂוּם ʰ עָנָה sum minor ᵏ לָקַח cænaculum: נָתַן

Marginal notes (inner column):

qui erant partem, coquus ᵖ רוּם *erat ante quod remāsit ante te, pro hoc tempore inuitaui. † excelso † in surrexerunt manè: cùm ascēderet aurora, ᵍ עָלָה הגגה ʳ vt ante nos, hac hora, Cùm ambulaueris à iuxta sepulchrum ᶜ שָׁנָה negotium timet * pro ᵈ בּוֹא ᵉ עָלָה † in alius alius salutabunt te cum * ad in quo sunt quando ingredieris obuium habebis cœtum הָיָה ante eos erūt lyra, ᵍ תָּפַף requiescet efficieris vir alter. † היה יהוה est. ante me descendo ʰ מָנָה offerendū holocausta, donec veniā ostendam יָחַל ᵏ יָדַע cùm vertisset vt abiret הָלַךְ

;ei occursum in pphetarũ *funis* ecce & ;collem ad illuc Veneruntque

10 ויבאו שם הגבעתה והנה חבל נבאים לקראתו

.eorum medio in prophetauit & ,Dei spiritus cum super *prosperauit* &

ותצלח עליו רוח אלהים ויתנבא בתוכם׃

ecce & ,viderunt *&* ,nudiustertius‖ heri ab eum *sciens* omnis fuit Et

11 ויהי כל יודעו מאתמול שלשם ויראו והנה

Quid:suum *socium* ad *vir* populus dixitque .prophetabat prophetis cum

עם נבאים נבא ויאמר העם איש אל רעהו מה

?*prophetis in* Saul etiam num ?Chis filio fuit hoc

זה היה לבן קיש הגם שאול בנביאים׃

propterea ?eorum pater quis Et :dixit & ,inde vir respondit Et

12 ויען איש משם ויאמר ומי אביהם על כן

consummauit Et ?prophetas inter Saul etiam Nũ :parabolam in *fuit*

13 היתה למשל הגם שאול בנביאים׃ ויכל

Saul patruus dixit Et .Bamah in venit & ,*prophetando à*

14 מהתנבות ויבא הבמה׃ ויאמר דוד שאול

quærendum Ad :dixit & ?abiistis Quò :eius puerum ad & ,eum ad

אליו ואל נערו אן הלכתם ויאמר לבקש את

.Semuel ad venimus & ,*non quòd vidimus & ,asinas

האתנות ונראה כי אין ונבוא אל שמואל׃

vobis dixit quid ,mihi *nunc* Indica :Saul patruus dixit Et

15 ויאמר דוד שאול הגידה נא לי מה אמר לכם

indicauit Indicando :suum patruum ad Saul Dixitque .Semuel

16 שמואל׃ ויאמר שאול אל דודו הגד הגיד

indicauit non regni verbum & ;asinæ essent inuentæ quòd ,nobis

לנו כי נמצאו האתנות ואת דבר המלוכה לא הגיד

Semuel *accinit* Et .Semuel dixerat *quod* ,ei

17 לו אשר אמר שמואל׃ ויצעק שמואל את

filios ad Dixitque .Mispah in DOMINVM ad populum

18 העם אל יהוה המצפה׃ ויאמר אל בני

feci ascendere Ego :Israel Deus DOMINVS dixit Sic :Israel

ישראל כה אמר יהוה אלהי ישראל אנכי העליתי

manu de &,Aegyptiorũ manu de vos liberaui &,Aegypto ex Israel

את ישראל ממצרים ואציל אתכם מיד מצרים ומיד

.vos *opprimentium* regnorum omnium

כל הממלכות הלחצים אתכם׃

saluans ipse qui ,vestrum Deum abiecistis hodie vos Et

19 ואתם היום מאסתם את אלהיכם אשר הוא מושיע

Quia :ei dixistisque ;vestris angustiis & ,vestris malis omnibus ab vos

לכם מכל רעותיכם וצרתיכם ותאמרו לו כי

DOMINI *facies ad* state nunc & :nos super *pones* regem

מלך תשים עלינו ועתה התיצבו לפני יהוה

Semuel applicuit Et .vestra millia *ad* & ,vestras tribus *ad*†

20 לשבטיכם ולאלפיכם׃ ויקרב שמואל

.Biniamin tribus est capta & :Israel tribus omnes

את כל שבטי ישראל וילכד שבט בנימן׃

familia est capta & ,suas familias *ad* Biniamin tribum applicuit Et

21 ויקרב את שבט בנימן למשפחתו ותלכד משפחת

non & ,eum quæsieruntque :Chis filius Saul est captus & ,Mathri

המטרי וילכד שאול בן קיש ויבקשהו ולא

adhuc esset venturus an ,DOMINO *in* adhuc *interrogauerunt* Et .est inuentus

22 נמצא׃ וישאלו עוד ביהוה הבא עוד

.vasa *ad latet* ipse Ecce :DOMINVS dixit & .vir illuc

הלם איש ויאמר יהוה הנה הוא נחבא אל הכלים׃

:populi medio in stetit & ;inde eum *ceperuntque* ,cucurrerunt Et

23 וירצו ויקחהו משם ויתיצב בתוך העם

Dixitque .suprà & ,suo humero ab ,populo omni *præ*fuit *altus* &

24 ויגבה מכל העם משכמו ומעלה׃ ויאמר

,DOMINVS *eo in* elegerit quem ,vidistis Num :populum oẽm ad Semuel

שמואל אל כל העם הראיתם אשר בחר בו יהוה

:dixerunt ac ,populus omnis *onarunt* & ?populo omni in *ipse sicut* * non quia

כי אין כמהו בכל העם וירעו כל העם ויאמרו

populum ad Semuel est locutus Et .rex Viuat

25 יחי המלך׃ וידבר שמואל אל העם את

:DOMINI *facies ad* reposuit & ,libro in scripsit & ;regni *iudicium*

משפט המלכה ויכתב בספר וינח לפני יהוה

.suam domum in *virum* ,populum omnẽ Semuel dimisit &

וישלח שמואל את כל העם איש לביתו׃

eo cum ierunt & ,Ghibhah in suam domum in iuit Saul etiam Et

26 וגם שאול הלך לביתו גבעתה וילכו עמו

filij Et .*eorum* cor *in* Deus tetigerat quorum ,exercitus

27 החיל אשר נגע אלהים בלבם׃ ובני

non & ,eum despexerũt & ?iste nos saluabit ,Quid :dixerunt *profectu absque*

בליעל אמרו מה ישענו זה ויבזהו ולא

.surdus veluti fuit & ;*munus* ei attulerunt

הביאו לו מנחה ויהי כמחריש׃

cuneus — requieuit — qui nouerat ‖& — ידע ראה — vnusquisq; proximum — רעה — inter prophetas? — ענה — versum est cessauit prophetare, — היה כלה — נבא — *essent — quæso — נגד — vt — conuocauit — נצל — ac eorum qui opprimebant — saluat — ישע — Sed — רוע צור — pone coram Dño — שום — †per — per] — consuluerunt Dominum, — בוא — abscondit se inter — כלה — tuleruntque — רוץ לקח — altior — ראה — *est similis — clamauerunt — רוע חיה — legem coram Dño: — ינח — quemlibet — impij — בזה — munera: — היה

CAP. XI. יא

Iabes *super* est castrametatus &,Hammonites Nachas ascendit Et

1 ויעל נחש העמוני ויחן על יביש

,fœdus *nobis* Excide :Nachas ad Iabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad

גלעד ויאמרו כל אנשי יביש אל נחש כרת לנו ברית

:Hammonites Nachas eos ad Dixitque .tibi seruiemus &

2 ונעבדך׃ ויאמר אליהם נחש העמוני

:*dextrum*‖oculum omnem vobis effodiendo in *vobis excîdam* hoc In

בזאת אכרות לכם בנקור לכם כל עין ימין

.Israel omni *super* opprobrium istud ponamque

ושמתיה חרפה על כל ישראל׃

,dies septem nobis Remitte :Iabes seniores eum ad Dixeruntque

3 ויאמרו אליו זקני יביש הרף לנו שבעת ימים

saluans non si & :Israel terminum omnem in nuncios mittemus &

ונשלחה מלאכים בכל גבול ישראל ואם אין מושיע

Ghibhah in *legati* Veneruntque .te ad egrediemur *&* ,nos

4 אתנו ויצאנו אליך׃ ויבאו המלאכים גבעת

omnis leuauerunt & :populi auribus in verba sunt locuti & ,Saul

שאול וידברו הדברים באזני העם וישאו כל

veniens Saul ecce Et .fleuerunt & ,suam vocem populus

5 העם את קולם ויבכו׃ והנה שאול בא

quia ,populo * Quid :Saul dixit & .agro ex *bouem* post

אחרי הבקר מן השדה ויאמר שאול מה לעם כי

:*flebunt* & narrauerunt ei verba virorum .Iabes

יבכו ויספרו לו את דברי אנשי יביש׃

ipsum audiendo in Saul super Dei spiritus *prosperauit* Et

6 ותצלח רוח אלהים על שאול בשמעו את

.valde eius *nasus* est iratus & ;hæc verba

הדברים האלה ויחר אפו מאד׃

terminum omnẽ in misit & ,illud *truncauit* & ,*bouis* iugum Cepitque

7 ויקח צמד בקר וינתחהו וישלח בכל גבול

post *exiens ipse* non Qui :dicendo ,*legatorum manu in* Israel

ישראל ביד המלאכים לאמר אשר איננו יצא אחרי

pauor cecidit & .eius *boui* fiet sic ;Semuel post & ,Saul

שאול ואחר שמואל כה יעשה לבקרו ויפל פחד

.vnus vir tanquam sunt egressi & ,populum super DOMINI

יהוה על העם ויצאו כאיש אחד׃

trecenta Israel filij fuerunt & :Bezech in eos *visitauit* Et

8 ויפקדם בבזק ויהיו בני ישראל שלש מאות

Dixeruntque .millia triginta Iehudah *vir* & ,millia

9 אלף ואיש יהודה שלשים אלף׃ ויאמרו

Cras : Ghilhad Iabes *viro* dicetis Sic :*venientibus legatis*

למלאכים הבאים כה תאמרון לאיש יביש גלעד מחר

,*legati* venerunt & .*Solem incalescendo in* ,salus vobis erit

תהיה לכם תשועה בחם השמש ויבאו המלאכים

.sunt lætatique :Iabes viris nunciauerunt &

ויגידו לאנשי יביש וישמחו׃

facietis & ,vos ad exibimus Manè :Iabes viri dixerunt Et

10 ויאמרו אנשי יביש מחר נצא אליכם ועשיתם

,crastino *à* fuit Et .vestris oculis in *bonum* omne iuxta nobis

11 לנו ככל הטוב בעיניכם׃ ויהי ממחרת

mediũ in sunt ingressi & ,capita tria * populum Saul disposuit &

וישם שאול את העם שלשה ראשים ויבאו בתוך

incalescere‖ vsque Hammon percusserunt & ;*matutini custodia in castrametationis*

המחנה באשמרת הבקר ויכו את עמון עד חם

;*diem* ,fuit & ,*residui* & sunt dispersi ,& non remanserunt *in* eis

היום ויהי הנשארים ויפצו ולא נשארו בם

Quis :Semuel ad populus Dixitque .pariter duo

12 שנים יחד׃ ויאמר העם אל שמואל מי

.eos faciemus mori & ,viros date ?nos super regnabit Saul ,*dicens* *

האמר שאול ימלך עלינו תנו האנשים ונמיתם׃

hodie quia ;hac die in *vir*‖ morietur Non :Saul Dixitque

13 ויאמר שאול לא יומת איש ביום הזה כי היום

.Israel in salutem DOMINVS fecit

עשה יהוה תשועה בישראל׃

;Ghilghal in eamus & ,Venite :populum ad Semuel Dixitque

14 ויאמר שמואל אל העם לכו ונלכה הגלגל

.regnum ibi innouemus &

ונחדש שם המלוכה׃

Saul ibi fecerũt regnare & ,Ghilghal in populus omnis abierunt Et

15 וילכו כל העם הגלגל וימלכו שם את שאול

pacificas victimas ibi sacrificauerunt & ,Ghilghal in DOMINI *facies ad*

לפני יהוה בגלגל ויזבחו שם זבחים שלמים

.*valde vsque* Israel viri omnes & ,Saul ibi est lætat' & :DOMINI *facies ad*

לפני יהוה וישמח שם שאול וכל אנשי ישראל עד מאד׃

contra — עלה חנה — Percute nobiscum — percutiã fœdus vobiscũ ‖dextri lateris: — in — שום — Concede — רפה — fuerit qui seruet — ישע — nuncij — נשא — veniebat — בכה — boues *est — flent? — transiuit cùm audisset furor — חרה — Tulitque par boum, in frusta concidit per manum nunciorum, exierit ‖bobus — נפל — recensuit — מאה — viri — nunciis qui venerant: viris cùm incaluerit Sol, nuncij, — חמם — כחום ק — עשה — quod bonum est in — *in castrorum in vigilia matutina, ‖dũ incalesceret dies, — נכה — חמם היה — ‖qui remanserant ex — פוץ שנה — * est qui dicit, Num ‖quisquam — ישע — coram Domino — coram Dño, vehementissimè.

CAP. XII. יב

audiui Ecce :Israel vniuersum ad Semuel dixit Et
1 † וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל הִנֵּה שָׁמַעְתִּי
vos super feci regnare & ,mihi dixistis quæ omnibus in *vestra voce in*
[a]בְקֹלְכֶם לְכֹל אֲשֶׁר־אֲמַרְתֶּם לִי וָאַמְלִיךְ עֲלֵיכֶם
:vestras facies ad ambulans rex ecce nunc Et .regem
2 מֶלֶךְ ׃ † וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ מִתְהַלֵּךְ לִפְנֵיכֶם
ambulaui ego & :vobiscũ ‖ipsi ecce mei filij & ;incanui & ,senui ego &
וַאֲנִי זָקַנְתִּי [b]וָשַׂבְתִּי וּבָנַי הִנָּם אִתְּכֶם וַאֲנִי הִתְהַלַּכְתִּי
:ego Ecce .hanc diem ad vsque mea adolescentia ab *vestras facies ad*
3 לִפְנֵיכֶם מִנְּעֻרַי עַד־הַיּוֹם הַזֶּה ׃ † הִנְנִי
cuius bouem * , eius V*ncto* coram & ,DOMINO coram me *in respondete*
עֲנוּ בִי נֶגֶד יְהוָה וְנֶגֶד מְשִׁיחוֹ אֶת־שׁוֹר ׀ מִי
quem ,*oppresserim quem* & ,acceperim *cuius* asinum & ,*ceperim*
לָקַחְתִּי וַחֲמוֹר מִי לָקַחְתִּי וְאֶת־מִי עָשַׁקְתִּי אֶת־מִי
occultauerim & ;*propitiationem ceperim cuius* manu de & ,contriuerim
רַצּוֹתִי וּמִיַּד־מִי לָקַחְתִּי כֹפֶר וְאַעְלִים
, *nos oppressisti* Non :dixernut Et .vobis restituã & ;eo *in* meos oculos
4 עֵינַי בּוֹ [c]וְאָשִׁיב לָכֶם ׃ † וַיֹּאמְרוּ לֹא עֲשַׁקְתָּנוּ
.quippiam *viri* manu de *cepisti* neque ,nos contriuisti nec
וְלֹא [d]רַצּוֹתָנוּ וְלֹא־לָקַחְתָּ מִיַּד־אִישׁ מְאוּמָה ׃
eius V*nctus* testis & ,vos *in* DOMINVS‖ Testis :eos ad Dixitque
5 † וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֵד יְהוָה בָּכֶם וְעֵד מְשִׁיחוֹ
.Testis :dixit & .quippiã mea manu in inueneritis non quòd ;hac die
הַיּוֹם הַזֶּה כִּי לֹא מְצָאתֶם בְּיָדִי מְאוּמָה וַיֹּאמֶר [e]עֵד ׃
fecit qui ,*DOMINVS :populum ad Semuel Dixitque
6 † וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְהוָה אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־
terra de vestros patres fecit ascendere qui & , Aharon & ,Moseh
מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וַאֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־אֲבֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ
vobiscum diiudicer &‖ ,state nunc Et .Aegypti
7 מִצְרָיִם ׃ † וְעַתָּה הִתְיַצְּבוּ וְאִשָּׁפְטָה אִתְּכֶם
,vobiscum fecit quas ,DOMINI iustitiis oĩbus *cum* DOMINI *facies ad*
לִפְנֵי יְהוָה אֵת כָּל־צִדְקוֹת יְהוָה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִתְּכֶם
,Aegyptum *Iahacob esset ingressus Cùm .vestris patribus cum &
8 וְאֶת־אֲבוֹתֵיכֶם ׃ † כַּאֲשֶׁר־בָּא יַעֲקֹב מִצְרָיִם
DOMINVS misitque :DOMINVM ad vestri patres clamauerunt &
וַיִּזְעֲקוּ אֲבֹתֵיכֶם אֶל־יְהוָה וַיִּשְׁלַח יְהוָה
,Aegypto ex vestros patres ‖eduxerunt & ;Aharon & ,Mosch
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וַיּוֹצִיאוּ אֶת־אֲבֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם
DOMINI sunt obliti Et .isto loco in eos fecerunt habitare &
9 [f]וַיֹּשִׁבוּם בַּמָּקוֹם הַזֶּה ׃ † וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה
,Chasor militiæ principis Sisera manu in eos *vendidit* & ,sui Dei
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכֹּר אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא שַׂר־צְבָא חָצוֹר
.eos in pugnauerunt & ,Moab regis manu in & ,Pelistim manu in &
וּבְיַד־פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֲמוּ בָּם ׃
quia ,Peccauimus :dixerunt ac ,DOMINVM ad Clamaueruntque
10 † וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר חָטָאנוּ כִּי
& ',Behalim seruiuimus & ,DOMINVM dereliquimus
עָזַבְנוּ אֶת־יְהוָה וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־
,nostrorum inimicorum manu de nos libera nunc & ; Hastharoth
הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה [g]הַצִּילֵנוּ מִיַּד אֹיְבֵינוּ
& ,Bedan & ,Ierubahal DOMINVS Misitque .tibi seruiem' &
11 וְנַעַבְדֶךָּ ׃ † וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־יְרֻבַּעַל וְאֶת־בְּדָן וְאֶת־
,*circuitu à* vestrorũ inimicorũ manu de vos eruitque ;Semuel & ,Iphtach
יִפְתָּח וְאֶת־שְׁמוּאֵל וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב
Hammon filiorũ rex Nachas quòd vidistis Et .cõfidenter habitastis &
12 וַתֵּשְׁבוּ בֶּטַח ׃ † וַתִּרְאוּ כִּי נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן
:nos super regnabit rex sed ,Nequaquam :mihi dixistis & ,vos *super* venit
בָּא עֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לִי לֹא כִּי־מֶלֶךְ יִמְלֹךְ עָלֵינוּ
rex ecce nunc Et .* vester rex vester Deus DOMINVS &
13 וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַלְכְּכֶם ׃ † וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ
vos super DOMINVS *dedit* ecce & :petistis quem ,elegistis quem
אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם אֲשֶׁר שְׁאֶלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם
,ei seruieritis & ,DOMINVM timueritis Si .regem
14 מֶלֶךְ ׃ † אִם־תִּירְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ
,DOMINI os *irritaueritis* non & , eius *voce in* audieritis atque
וּשְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ וְלֹא [h]תַמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה
post ,vos super regnabit qui ,rex *etiam &* ,vos *etiam eritis &*
[i]וִהְיִתֶם גַּם־אַתֶּם וְגַם־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־מָלַךְ עֲלֵיכֶם אַחַר
,DOMINI *voce in* audieritis non si Et .vestrũ Deũ DOMINVM
15 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם ׃ † וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה
,vos *in* DOMINI manus erit & ,DOMINI os *irritaueritis &*
וּמְרִיתֶם אֶת־פִּי יְהוָה וְהָיְתָה יַד־יְהוָה בָּכֶם
verbum videte & ,state nunc Etiam .vestros patres *in* &
16 וּבַאֲבֹתֵיכֶם ׃ † גַּם־עַתָּה הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־הַדָּבָר

[a] קוֹל vocẽ vestram
graditur coram vobis: ‖sunt
[b] שׁוּב
corã vobis adsum: testificamini contra Christo* vtrũ cuiusquã tulerim, cuiusquam cuiquã vim intulerim, quenquam cuiusquã tulerim pretium, ab vim intulisti nobis, tulisti cuiusquam
[d] רצץ שׁוב[c]
‖est aduersus Christus
[e] עוד
*est magnificauit
‖ vt
coram Domino de
* in
[f] ישׁב
tradidit
cum eis.
ויאמרו ק
[g] נצל
vndique,
contra
*erat.
posuit
vocem exasperaueritis
ambulabitis tum tum
[i] היה [h] מרה
vocem sed exasperaueritis contra contra rem

17 הֲלוֹא † [k]קְצִיר־חִטִּים הַיּוֹם ...

Nonne .vestris oculis in *faciens* DOMINVS *quod* ,*hoc magnum*
17 הַגָּדוֹל הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה עֹשֶׂה לְעֵינֵיכֶם ׃ † הֲלוֹא
,voces dabit & ,DOMINVM *ad* inuocabo ?hodie *frumentorum* messis
קְצִיר־[k]חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל־יְהוָה וְיִתֵּן קֹלוֹת
fecistis quod ,*multũ vestrum malũ quòd videte & ,scitote & :pluuiã &
וּמָטָר [l]וּדְעוּ [m]וּרְאוּ כִּי־רָעַתְכֶם רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם
.regem vobis petendo ,DOMINI oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה לִשְׁאוֹל לָכֶם מֶלֶךְ ׃
,voces DOMINVS deditq; ;DOMINVM ad Semuel clamauit Et
18 † וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה קֹלֹת
,DOMINVM valde populus omnis timuit & :illa die in pluuiã &
וּמָטָר בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא כָל־הָעָם מְאֹד אֶת־יְהוָה
:Semuel ad populus omnis Dixeruntque .Semuel &
19 וְאֶת־שְׁמוּאֵל ׃ † וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל
:moriamur nõ vt ,tuũ Deum DOMINVM ad tuis seruis pro Ora
הִתְפַּלֵּל בְּעַד־עֲבָדֶיךָ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל־נָמוּת
nobis *petendum ad*‖ ,malum nostris peccatis omnibus *super* addidimus quia
כִּי־יָסַפְנוּ עַל־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל לָנוּ
;timeatis Ne :populum ad Semuel Dixitque .regem
20 מֶלֶךְ ׃ † וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ
declinetis ne veruntamen :hoc malum omne fecistis vos
אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת אַךְ אַל־תָּסוּרוּ
.vestro corde toto in DOMINO *seruietis &* ,DOMINVM *post à*
מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֶת־יְהוָה בְּכָל־לְבַבְכֶם ׃
nec ,proderunt non quæ ,*vana* post quia ,declinetis* non Et
21 † וְלֹא תָּסוּרוּ כִּי אַחֲרֵי [n]הַתֹּהוּ אֲשֶׁר לֹא־יוֹעִילוּ וְלֹא
DOMINVS derelinquet non Quoniam .*ipsa* vanitas quia ,eruent
22 [o]יַצִּילוּ כִּי־תֹהוּ הֵמָּה ׃ † כִּי לֹא־[p]יִטֹּשׁ יְהוָה
DOMINVS *voluit* quia :magnum suum nomen propter suum populum
אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי [q]הוֹאִיל יְהוָה
mihi absit :*ego Etiam .populum *in* sibi vos facere
23 לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם ׃ † גַּם אָנֹכִי חָלִילָה לִּי
vos doceboque :vobis pro orare *cessando à* ,DOMINO *peccando à*
מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם
,DOMINVM timete Veruntamen .*recta & bona via in*
24 בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה [q]וְהַיְשָׁרָה ׃ † אַךְ [r]יְראוּ אֶת־יְהוָה
quòd videte quia :vestro corde toto in veritate in ei seruite &
וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ [s]בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי [t]רְאוּ אֵת אֲשֶׁר־
:malefeceritis malefaciendo si Et .vobiscum fecit magnificè
25 הִגְדִּל עִמָּכֶם ׃ † וְאִם־[v]הָרֵעַ תָּרֵעוּ
.peribitis ,vester rex etiam ,vos etiam
גַּם־אַתֶּם גַּם־מַלְכְּכֶם [x]תִּסָּפוּ ׃

grandẽ hanc, quam facit frumentacea est tonitrua,
[k] חנט *est,
[m] ראה [l] ידע
tonitrua,
‖vt peterem'
tergo Dñi, sed seruite *(inquam) idola declinabitis,
[n] תהה
sunt.
[p] נטשׁ [o] נצל
iurauit
[q] יאל
*nõ derelinquam vos: vt peccem vt cessem
viam bonã & rectam.
[q] ישׁר [r] ירא
[s] אמן [t] ראה
[v] רוע
[x] ספה

CAP. XIII. יג

super regnauit annis duobus & ;*ipsum regnando in* ,Saul† anni filius *
1 † בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ [a]וּשְׁתֵּי שָׁנִים מָלַךְ עַל־
:Israel ex millia tria Saul sibi elegit Et .Israel
2 יִשְׂרָאֵל ׃ † וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל
;Bethel monte in & ,Michmas in millia duo Saul cum fuerunt &
[b]וַיִּהְיוּ עִם־שָׁאוּל אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר בֵּית־אֵל
populi residuum & ;Biniamin Ghibhah in Ionathan cum fuerunt mille &
וְאֶלֶף הָיוּ עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם
præsidem Ionathan percussit Et .sua *tentoria* in *virum* ,dimisit
3 שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו ׃ † [c]וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב
clanxit Saul & :Pelistim audierunt & ,Ghebah in * qui ,Pelistim
פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר בְּגֶבַע וַיִּשְׁמְעוּ פְּלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע
.Hebræi Audiant :dicendo ,*terra omni in* tuba in
בַּשּׁוֹפָר בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים ׃
præsidem Saul Percussit :dicendo ,audierunt Israel omnis Et
4 † וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל אֶת־נְצִיב
sunt *acciti* & :Pelistim *in* Israel *fœtuit* etiam & ,Pelistim
פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּצָּעֲקוּ
Pelistim Et .Ghilghal in Saul post populus
5 הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל ׃ † וּפְלִשְׁתִּים
,*currus* millia triginta ,Israel cum pugnandum ad sunt *collecti*
נֶאֶסְפוּ ׀ לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב
labium super † quæ arena sicut populus & ,equitum millia sex &
וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־[d]שְׂפַת־
,Michmas in sunt castrametati & ,ascenderunt & :multitudine in maris
הַיָּם [e]לָרֹב [f]וַיַּעֲלוּ [g]וַיַּחֲנוּ בְמִכְמָשׂ
‖angustia quòd viderunt Israel *vir* Et .Beth-auen orientem ad
6 קִדְמַת בֵּית אָוֶן ׃ † וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל [h]רָאוּ כִּי [i]צַר־
,speluncis in populus se abscõderunt & , populus erat coarctatus quia ,sibi
לוֹ כִּי נִגַּשׂ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם בַּמְּעָרוֹת
.cisternis in & ,turribus in & ,petris in & ,munitionibus in &
וּבַחֲוָחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרִחִים וּבַבֹּרוֹת ׃

*Veluti †erat innocẽs quando regnauit
[a] שׁנה
[b] היה
vnumquẽq; tabernacula
[c] נכה
*erat
per totam terram,
abominatus est congregati
congregati curruum, † est iuxta littus
[d] שׂפה
[f] עלה [e] רבב
[g] חנה viri ‖esset
[i] צור [h] ראה

Saul & :Ghilhad & ,Ghad terram‖ Iarden transierunt Hebræi Et
7 † ועברים עברו את־הירדן ארץ גד וגלעד ושאול
.eum post *intremuerunt* populus omnis & ,Ghilghal in *ipse* adhuc
עודנו בגלגל וכל־העם חרדו אחריו ׃
,Semuel‖ quod statutum tempus *ad* dies septem expectauit Et
8 † [k] וייחל ׀ שבעת ימים [l] למועד אשר שמואל
.eo *desuper* populus est dispersus & ;Ghilghal in Semuel venit non &
ולא־בא שמואל הגלגל [m] ויפץ העם מעליו ׃
fecit ascēdere & :pacifica & ,*ascensionē* me ad *facite Ascēdere* :Saul Dixitque
9 † ויאמר שאול [n] הגשו אלי העלה והשלמים [o] ויעל
ecce & ,*ascensionem facere ascendere cum complere vt* ,fuit Et *.ascensionem*
10 העלה ׃ † ויהי [p] ככלתו להעלות העלה והנה
.ei benedicendum ad eius occursum in Saul est egressus & .venit Semuel
שמואל בא ויצא שאול לקראתו לברכו ׃
vidi Quia :Saul Dixitque ?fecisti Quid :Semuel dixit Et
11 † ויאמר שמואל מה [q] עשית ויאמר שאול כי [r] ראיתי
statutum tēpus ad veniebas non tu &,me *desuper* populus disp̄gebatur quòd
כי־נפץ העם מעלי ואתה לא־באת למועד
.Michmas in *collecti* Pelistim & :dierum
הימים ופלשתים נאספים מכמש ׃
facies & ,Ghilghal in me ad Pelistim descendent Nunc :dixi Et
12 † ואמר עתה ירדו פלשתים אלי הגלגל ופני
.ascensionem feci ascendere & ,*mihi feci vim* & ,oraui non DOMINI
יהוה לא [s] חליתי ואתאפק ואעלה העלה ׃
seruasti non :*es factus Stultus* , Saul ad Semuel dixit Et
13 † ויאמר שמואל אל־שאול נסכלת לא שמרת את־
,stabilierat nunc *quia* ;tibi præcepit quod ,tui Dei DOMINI præceptū
מצות יהוה אלהיך אשר [t] צוך כי עתה [v] הכין
.seculum in vsque Israel *ad* tuum regnum DOMINVS
יהוה את־ממלכתך אל־ישראל עד־עולם ׃
virū sibi DOMINVS quæsiuit :stabit non tuum regnum nunc Et
14 † ועתה ממלכתך לא־תקום בקש יהוה לו איש
:suum populū super *ducem in* DOMINVS ei præcepit & ,suum cor scd̄m
כלבבו ויצוהו יהוה לנגיד על־עמו
.DOMINVS tibi præcepit quod seruasti non quia
כי לא שמרת את אשר־צוך יהוה ׃
:Beniamin Ghibhah in Ghilgal de ascendit & ,Semuel surrexit Et
15 † [x] ויקם שמואל ויעל מן־הגלגל גבעת בנימן
sexcentos fermè secum *inuentos* populum Saul *visitauit* &
ויפקד שאול את־העם הנמצאים עמו כשש [y] מאות
inuentus † populus & ,eius filius Ionathan & ,Saul Et .viros
16 איש ׃ † ושאול ויונתן בנו והעם הנמצא
sunt castrametati Pelistim & ;Biniamin Ghebah in *sedentes* , eis cum
עמם ישבים בגבע בנימן ופלשתים [z] חנו
Pelistim *castrametatione e corrumpens* est egressus Et .Michmas in
17 במכמש ׃ † ויצא המשחית ממחנה פלשתים
,Ophrah viam ad respiciebat vnum caput :capitibus tribus †
שלשה ראשים הראש אחד יפנה אל־דרך עפרה
viam * respiciebat *vnum* caput Et .Suhal terram ad
18 אל־ארץ שועל ׃ † והראש אחד יפנה דרך
super prospicientem termini viam *respiciebat vnum*‖ caput & :Beth-choron
בית חרון והראש אחד יפנה דרך הגבול הנשקף על־
.desertum ad Sebohim‡ vallem
[a] גי הצבעים המדברה ׃
dixerant quia ,Israel terra tota in inueniebatur non faber Et
19 † וחרש לא ימצא בכל ארץ ישראל כי־אמר
.lanceam aut gladium Hebræi faciant fortè Ne ,Pelistim
פלשתים פן [b] יעשו העברים חרב או חנית ׃
vir acuendum ad ,Pelistim ad Israel omnis Descendebantque
20 † וירדו כל־ישראל הפלשתים ללטוש איש את־
.suum *fossorium* & ,suam securim & ,suum ligonem & ,suum vomerem
[c] מחרשתו ואת־[d] אתו ואת־קרדמו ואת מחרשתו ׃
tri- & ,ligonibus & ,vomeribus (*habens*) ora lima erat Et
21 † והיתה הפצירה פים למחרשת ולאתים ולשלש
.stimulum *statuendum* ad & ,securibus & ,dentibus
קלשון ולהקרדמים [c] ולהציב הדרבן ׃
manu in lancea & ,gladius est repertus nō & ,prælij die in fuit Et
22 † והיה ביום מלחמת ולא נמצא חרב וחנית ביד
est repertus &‖ :Ionathan cum & ,Saul cum ‡ qui populi omnis
כל־העם אשר את־שאול ואת־יונתן ותמצא
præfectus est egressus Et .eius filio Ionathan & ,Saul ipsi
23 לשאול וליונתן בנו ׃ † [d] ויצא מצב
.Michmas *transitum ad* † Pelistim
פלשתים אל־מעבר מכמש ׃

‖in erat moti sunt scd̄m‖dixerat ויוחל ק — [k] יחל [l] יעד — ab [m] פוץ [n] נגש — Afferte holocaustū, obtulit holocaustum. cùm compleuisset offerre holocaustū, [o] עלה [p] כלה — salutādū eū. [q] עשה [r] ראה à — congregati erant — faciem roborani me, obtuli holocaustum. [s] חלה — Stultè egisti: vtique — [t] צוה [v] כון — super — vt sit dux — [x] קום — recensuit qui inueniebatur — [y] מאה — † qui est manebant — [z] חנה — vastator ex castris — † cum aliud — *ad ‖aliud vertebat se ad quæ respicit contra — ‡ *regulorū* siue *basilicorum* — [a] גיא — אמרו ק — [b] עשה — vt acueret vnusquisque — sarculum — [d] חרש [c] את — acuendum — [e] יצב — ‡erat ‖tantùm — [d] יצא — † vt transiret vltra

CAP. XIIII. יד

ferentem puerum ad Saul filius Ionathan dixit & ,dies Fuitque
1 † ויהי היום ויאמר יונתן בן־שאול אל־הנער נשא
,*isto transitu à quæ*‖ Pelistim *stationem* ad transeamus & ,*ito* : *sua vasa*
כליו לכה [b] ונעברה אל־מצב פלשתים אשר מעבר הלז
Ghibhah extremo in *sedens* Saul Et .indicauit non suo patri &
2 ולאביו לא [c] הגיד ׃ † ושאול יושב [d] בקצה הגבעה
sexcenti ferme * ,secū‖ qui populus & :Mighrō in ‡ quod malogranato sub
תחת הרמון אשר במגרון והעם אשר עמו כשש [e] מאות
,Pinechas filij ,Ichabod fratris Achitub filius Achijah Et .viri
3 איש ׃ † ואחיה בן־אחטוב אחי אי־כבוד בן־פינחס
non populus & :Ephod *portans* Siloh in DOMINI sacerdos ,Heli filij
בן־עלי כהן יהוה בשלו נשא אפוד והעם לא
quærebat *quibus* ,transitus inter Et .Ionathan abiisset quòd sciebat
4 ידע כי הלך יונתן ׃ † ובין המעברות אשר בקש
transitu *à* petræ dens * ,Pelistim *stationem super* transire Ionathan
יונתן לעבר על־מצב פלשתים שן־הסלע מהעבר
nomen & ,Boses ‡ vnius nomen & :inde transitu *à* petræ dens & ,inde
מזה [f] ושן־הסלע מהעבר מזה ושם האחד בוצץ ושם
contra aquilone ab *statio vnius Dentis* .Seneh ‡ *vnius*
5 האחד סנה ׃ † השן האחד [g] מצוק מצפון מול
.Ghebah contra meridie à *vnius* & ,Michmas
מכמש והאחד מנגב מול גבע ׃
transeamus & ,*Ito* :*sua vasa ferentem* puerum ad Ionathan Dixitque
6 † ויאמר יהונתן אל־הנער נשא [h] כליו [i] לכה ונעברה
quia ,*nobis* † DOMINVS faciet fortè ;istorum incircuncisorū *stationē*‖ad
אל־[k] מצב הערלים האלה אולי יעשה יהוה לנו כי
.pauco in vel ,*multo in* seruandi *restrictio* † DOMINO ‡ non
אין ליהוה מעצור [l] להושיע ברב או במעט ׃
diuerte :tuo corde in‖ quod omne Fac :*sua vasa ferens* ei Dixitque
7 † ויאמר לו נשא כליו עשה כל־אשר בלבבך נטה
.tuum cor secundum tecum *ego* ecce ;tibi
לך הנני עמך כלבבך ׃
,viros ad *transeuntes* nos Ecce :Ionathan Dixitque
8 † ויאמר יהונתן הנה אנחנו עברים אל־האנשים
:nos ad dixerint ita Si *.eos ad*‖ nos manifestabimus &
9 [m] ונגלינו אליהם ׃ † אם־כה יאמרו אלינו
ascendamus nō & ;*nos subter* stemus & ,vos *ad nos attingere vsque* Silete‡
[n] דמו עד־[o] הגיענו אליכם ועמדנו תחתינו ולא נעלה
,ascēdamus & ,nos ad Ascendite :dixerint sic si Et .eos ad
10 אליהם ׃ † ואם־כה יאמרו [p] עלו עלינו ועלינו
.signum nobis hoc & : nostra manu in DOMINVS eos *dedit* quia
כי־נתנם יהוה בידנו וזה־לנו האות ׃
:Pelistim dixerūtque .Pelistim *stationem ad* ipsi ambo *sunt reuelati* Et‖
11 † ויגלו שניהם אל־מצב פלשתים ויאמרו פלשתים
.ibi latitarant quibus ,foraminibus de *egredientes** Hebræi Ecce
הנה עברים יצאים מן־[q] החרים אשר התחבאו־שם ׃
,eius *vasa ferente cum* & ,Ionathan *cum stationis* viri *responderunt*‡ Et
12 [r] ויענו אנשי המצבה את־יונתן ׀ ואת־נשא כליו
dixitque *.verbum*‡ vos faciemus scire & ,nos ad Ascendite :dixerunt &
ויאמרו עלו אלינו [s] ונודיעה אתכם דבר ויאמר
eos tradidit quia , me post Ascende :*sua vasa ferentem* ad Ionathan
יונתן אל־נשא כליו עלה אחרי כי־נתנם
,suis manib⁹ *super* Ionathan ascēdit Et .Israel manu in DOMINVS
13 יהוה ביד ישראל ׃ † ויעל יונתן על־ידיו
,Ionathan *facies ad* ceciderūt & :eū post *eius vasa ferens* & ,suis pedibus *super* &
ועל־רגליו ונשא כליו אחריו ויפלו לפני יונתן
,prima plaga fuit Et .eum post *interficiētis eius vasa ferentis* &
14 ונשא כליו [t] ממותת אחריו ׃ † [v] ויהי המכה הראשנה
medio in quasi ,virorū viginti fere,*eius vasa ferens* & ,Ionathan percussit qua
אשר הכה יונתן ונשא כליו כעשרים איש [x] כבחצי
,agro in ,*castrametatione* in pauor fuit Et .agri *iugeri sulci*
15 מענה צמד שדה ׃ † [y] ותהי חרדה במחנה בשדה
est cōmota & ;ipsi etiā,expauerūt *corruptor* & *statio*‖ :populo omni in &
ובכל־העם [z] המצב והמשחית חרדו גם־המה ותרגז
.Dei *trepidationem* ‡ in fuit & ,terra
הארץ ותהי לחרדת אלהים ׃
ecce & ,Biniamin Ghibhah in Saul speculatores respexerunt Et
16 † [a] ויראו [b] הצפים לשאול בגבעת בנימן והנה
Saul Dixitque *.quassabatur* & ,abibat & ,dissoluebatur *tumultus*
17 ההמון נמוג וילך והלם ׃ † ויאמר שאול
.nobiscum ex ierit quis ,videte & ,nunc Visitate :secum † qui populum ad
לעם אשר אתו פקדו־נא וראו מי הלך מעמנו
.eius *vasa ferens* & ,Ionathan † non ecce & ,*visitauerunt* &
ויפקדו והנה אין יונתן ונשא כליו ׃

armigerum suum: Veni, præfectum ‖qui est trans locū istum, [b] כלה [c] נגד — manebat [d] קצה — ‡est ‖erat *erant [e] מאה — portabat — per quos — ad præfectū *erat in — in ‡*lutum*, [f] שנן — alteri⁹ ‡*rubus*. Dēs vn⁹ stabat [g] צוק — alter armigerum suum: Veni, [h] כלה [i] ילך — ‖præfectum †salutem per nos, [k] יצב [l] ישע — ‡est †prohibitio cum multis, in paucis. armiger su⁹: ‖est sum trāsimus‖eis. [m] גלה — ‡Expectate donec attingamus ‖loco nostro, [n] דמם [o] נגע [p] עלה — tradidit ‖Apparuerūt autem præfecto *egrediuntur in quibus se absconderāt. [q] חור [r] ענה — ‡locuti sunt præfecti ad armigerum ‡ rem. [s] ידע — armigerum suum: — armiger eius coram armigero ei⁹ interficiente [t] מות [v] נכה — armiger eius spacio medio iugeris castris, [x] חצה [y] היה — ‖præfectus vastator [z] יצב — pauore grandi. [a] ראה [b] צפה — multitudo frangebatur. † erat Numerate nobis. recēsuerunt, † erat armiger

erat quia ;Dei arcam *ascendere Fac*:Achiiah ad Saul Dixitque

18 † ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים כי־היה

adhuc ,fuit Et .Israel *filij &* ,illa die in Dei arca

ארון האלהים ביום ההוא ובני ישראל ׃ 19 † ויהי עד

,Pelistim *castrametatione in qua turba* & ,sacerdotem ad Saul loquebatur

דבר שאול אל־הכהן וההמון אשר במחנה פלשתים

Recollige :sacerdotem ad Saul Dixitque .multiplicabatur & ,eũdo ibat &

וילך הלוך ורב ויאמר שאול אל־הכהן אסף

,secum ‡ qui populus omnis & ,Saul est *accitus* Et .tuam manum

ידך ׃ 20 † ויזעק שאול וכל־העם אשר אתו

,suum proximũ in *viri* gladius erat ecce & ;prælium ad vsque venerũt &

ויבאו עד־המלחמה והנה היתה חרב איש ברעהו

Pelistæis * fuerant ‡ Hebræi Et .valde magna contritio

מהומה גדולה מאד ׃ 21 † והעברים היו לפלשתים

:*circum castrametationẽ* in eis cum ascenderãt qui ,nudiustertius ‡ heri *sicut* ‖

כאתמול שלשום אשר עלו עמם במחנה סביב

.Ionathan & ,Saul cum ‡ qui Israel cum *existendum ad* ,‡ipsi etiam &

וגם־המה להיות עם־ישראל אשר עם־שאול ויונתן ׃

audierunt ,Ephraim monte in *latitantes* Israel *vir omnis* Et

22 † וכל איש ישראל המתחבאים בהר־אפרים שמעו

illos *post* ipsi etiam *adhæserunt* & ;Pelistim fugerent quòd

כי־נסו פלשתים וידבקו גם־המה אחריהם

illa die in DOMINVS seruauit Et .prælio in

במלחמה ׃ 23 † ויושע יהוה ביום ההוא את־

.Bethauen *transiit bellum* & :Israel

ישראל והמלחמה עברה את־בית און ׃

Saul adiurauerat & ,illa die in *exigebatur* Israel vir Et

24 † ואיש־ישראל נגש ביום ההוא ויאל שאול את־

,vesperã ad vsq; panem comederit qui ,vir Maledictus :dicendo ,populũ

העם לאמר ארור האיש אשר־יאכל לחם עד־הערב

.panem populus omnis gustauit non & .meis inimicis de vlciscar vt

ונקמתי מאיבי ולא־טעם כל־העם לחם ׃

.agri *facies super* mel eratque ,syluam in venerunt *terra* omnis Et

25 † וכל־הארץ באו ביער ויהי דבש על־פני השדה ׃

non & ,*mellis ambulatio* ecce & ; syluam in populus est ingressus Et

26 † ויבא העם אל־היער והנה הלך דבש ואין־

populus timebat quia ,suum os ad suam manum *faciens* attingere

משיג ידו אל־פיו כי־ירא העם

suum patrem adiurando in audierat non Ionathan Et .iuramentum

את־השבעה ׃ 27 † ויונתן לא־שמע בהשביע אביו

intinxit & ,sua manu in ‖quæ ,*extensionis* extremitatem misitque ,populum

את־העם וישלח את־קצה המטה אשר בידו ויטבל

viderunt & ,suum os ad suam manum cõuertit & ;mellis fauum in illam

אותה ביערת הדבש וישב ידו אל־פיו ותראנה

adiurauit Adiurãdo :dixit & ;populo de vir respondit Et .eius oculi

עיניו ׃ 28 † ויען איש מהעם ויאמר השבע השביע

panem comederit qui vir Maledictus :dicendo ,populum tuus pater

אביך את־העם לאמר ארור האיש אשר־יאכל לחם

meus pater Turbauit :Ionathan Dixitque .populus *est defessus* & :hodie

היום ויעף העם ׃ 29 † ויאמר יונתן עכר אבי

paululũ gustaui quia ,mei oculi sunt illuminati quia ,nunc videte .*terram*

את־הארץ ראו־נא כי־ארו עיני כי טעמתי מעט

hodie comedisset comedendo *vtinã quia* Etiam .huius mellis

דבש הזה ׃ 30 † אף כי לוא אכל אכל היום

plaga creuisset *non nunc quia* ;reperit *quod* ,suorũ inimicorũ *spolio* de populus

העם משלל איביו אשר מצא כי עתה לא־רבתה מכה

Pelistim in illa die in percusserunt Et ?Pelistim in

בפלשתים ׃ 31 † ויכו ביום ההוא בפלשתים

fecit Et .valde populus est fatigatus & ,Aialon ad ‖Michmas à

ממכמש אילנה ויעף העם מאד ׃ 32 † ויעש

mactauerũt & ,bouis filios & ,*bouẽ & ,pecus ceperunt & ,spolium* ad populus

העם אל־שלל ויקחו צאן ובקר ובני בקר וישחטו

,Saul nunciauerũt Et .sanguine *super* ‖ populus comeditque :terrã in

ארצה ויאכל העם על־הדם ׃ 33 † ויגידו לשאול

.sanguine *super* ‖ comedendo DOMINO *peccantes* populus Ecce :dicendo

לאמר הנה העם חטאים ליהוה לאכל על־הדם

.magnum lapidem hodie me ad voluite :estis Præuaricati ,dixit &

ויאמר בגדתם גלו אלי היום אבן גדולה ׃

accedere Facite :eis dicetis & ,populũ in Dispergimini :Saul Dixitque

34 † ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם להם הגישו

,vescemini & ,*hoc in* mactabitis & ,suũ *agnum vir* & ,suum bouẽ *vir* me ad

אלי איש שורו ואיש שיהו ושחטתם בזה ואכלתם

omnis attulerũt & .*sanguinẽ ad* comedendo DOMINO peccabitis non &

ולא־תחטאו ליהוה לאכל אל־הדם ויגשו כל־

.ibi mactauerunt & ,*noctu* sua manu in suum bouem *vir* populus

העם איש שורו בידו הלילה וישחטו־שם ׃

Applica [d] נגש cum filiis multitudo quæ erat in castris [e] רבב congregatus ‡erat vniuscuiusq; ‡qui *cum [f] הים ‖ab ‡& castra per circuitum, ‡reuersi sunt, vt essent ‡erant omnes viri qui abscondẽrant se psecuti sunt [g] נוס [h] ישע bellatores transierunt coarctat⁹ erat [i] יאל popul⁹ terræ in superficie [a] בוא [b] היה [c] פנה decurrebat mel, fecit [d] נשג [e] פה quãdo adiurauit pater suus virgæ, ‖erat [f] קצה [g] נטה illuminati sunt [h] ראה ותארנה [k] [l] ענה defecit [k] עוף [l] אור populũ terræ. Quanto magis si spoliis quæ nunc, nonne [m] נכה ‖vsque diuertit ויעט [p] [n] עשה spolia, & tulerunt oues, & boues. השל [k] ‖cum [o] לקח peccant [p] נגד [q] גלל Adferte [r] פוץ [s] נגש vnusquisque pecus hic, cum sanguine. vnusquisq; in nocte,

ædificare cœpit illud :DOMINO altare Saul ædificauit Et

35 † ויבן שאול מזבח ליהוה אתו החל לבנות

post Descendamus :Saul Dixitque .DOMINO altare

מזבח ליהוה ׃ 36 † ויאמר שאול נרדה אחרי

non & ,manè illucescat donec ,eos *in* deprædemur & ,noctu Pelistim

פלשתים לילה ונבזה בהם עד־אור הבקר ולא־

.fac tuis oculis in *bonum* Omne :dixerunt & .virũ eis *in* relinquamus

נשאר בהם איש ויאמרו כל־הטוב בעיניך עשה

.Deum ad hîc Accedamus :sacerdos Dixitque

ויאמר הכהן נקרבה הלם אל־האלהים ׃

?Pelistim post descendam Num :*Deo in* Saul *interrogauit* Et

37 † וישאל שאול באלהים הארד אחרי פלשתים

.illa die in ei respondit non & ?Israel manu in eos trades num

התתנם ביד ישראל ולא ענהו ביום ההוא ׃

,scitote & ,populi anguli omnes huc Accedite :Saul Dixitque

38 † ויאמר שאול גשו הלם כל פנות העם ודעו

viuit Quia .hodie hoc peccatum sit quo in videte &

וראו במה היתה החטאת הזאת היום ׃ 39 † כי חי־

Ionathan in illud fuerit si quia ,Israel *saluans* DOMINVS

יהוה המושיע את־ישראל כי אם־ישנו ביונתן

.populo omni ex * ei respõdit non & .morietur moriendo quia ,meo filio

בני כי מות ימות ואין ענהו מכל־העם ׃

,vno *transitu* in eritis Vos :Israel vniuersum ad Dixitque

40 † ויאמר אל־כל־ישראל אתם תהיו לעבר אחד

ad populus dixeruntque .*vno transitu* in erimus me⁹ fili⁹ Ionathã & ,ego &

ואני ויונתן בני נהיה לעבר אחד ויאמרו העם אל־

ad Saul dixit Et .fac ,tuis oculis in *Bonum* :Saul

שאול הטוב בעיניך עשה ׃ 41 † ויאמר שאול אל־

,Ionathã est deprehẽsus & .*integritatem* Da :Israel Deum DOMINVM

יהוה אלהי ישראל הבה תמים וילכד יונתן

me inter *Proiicite :Saul Dixitque .sunt egressi populus & ;Saul &

ושאול והעם יצאו ׃ 42 † ויאמר שאול הפילו ביני

Saul Dixitque .Ionathan est deprehẽsus & .meũ filiũ Ionathã inter &

ובין יונתן בני וילכד יונתן ׃ 43 † ויאמר שאול

:ait & ,Ionathan ei indicauit & .feceris quid mihi Indica :Ionathan ad

אל־יונתן הגידה לי מה עשיתה ויגד־לו יונתן ויאמר

:mellis paululum ,mea manu in *quæ ,*extẽsionis extremitate in* gustaui Gustãdo

טעם טעמתי בקצה המטה אשר־בידי מעט דבש

,Deus † faciat Sic :Saul Dixitque ?moriar ego ecce

הנני אמות ׃ 44 † ויאמר שאול כה־יעשה אלהים

populus Dixitque .Ionathan morieris moriendo quia ,addat sic &

וכה יוסף כי־מות תמות יונתן ׃ 45 † ויאמר העם

magnam salutem fecit qui ,morietur Ionathan Nunquid :Saul ad

אל־שאול היונתן ימות אשר עשה הישועה הגדולה

capillo de ceciderit si ,DOMINVS *viuens* :absit ?Israel in hanc

הזאת בישראל חלילה חי־יהוה אם־יפל משערת

.hac die fecit Deo cum quia ,terram in eius capitis

ראשו ארצה כי־עם־אלהים עשה היום הזה

ascendit Et .mortuus est non & ,Ionathan populus redemerunt &

46 ויפדו העם את־יונתן ולא־מת ׃ † ויעל

.suum locum in abierunt Pelistim & :Pelistim post de Saul

שאול מאחרי פלשתים ופלשתים הלכו למקומם ׃

oẽs *in circum* pugnauit & ,Israel super regnum cepit Saul Et

47 † ושאול לכד המלוכה על־ישראל וילחם סביב בכל־

reges *in* & ,Edom *in* & ,Hammon filios *in* & ,Moab *in* suos inimicos

איביו במואב ובבני־עמון ובאדום ובמלכי

.*condemnabat* ,*respiciebat* quæ ‡ ,omnibus in & :Pelistim *in* & ,Sobah

צובה ובפלשתים ובכל אשר־יפנה ירשיע ׃

Israel eruit & ,Hamalec percussit & ,*virtutem fecit* Et

48 † ויעש חיל ויך את־עמלק ויצל את־ישראל

,Isui & ,Ionathan ,Saul filij fuerunt Et .eum diripientis manu de

מיד שסהו ׃ 49 † ויהיו בני שאול יונתן וישוי

,Merab primogenitæ nomẽ ,eius filiarũ duarũ nomen & :Malchi-suah &

ומלכי־שוע ושם שתי בנתיו שם הבכירה מרב

,Achinoham ,Saul vxoris nomen Et .Michal minoris nomen &

ושם הקטנה מיכל ׃ 50 † ושם אשת שאול אחינעם

patrui Ner filius ,Abner eius militiæ principis nomẽ & :Achimahats filiæ

בת־אחימעץ ושם שר־צבאו אבינר בן־נר דוד

‖filius ,Abner pater Ner & ,Saul pater Chis Et .Saul

שאול ׃ 51 † וקיש אבי־שאול ונר אבי־אבנר בן־

Pelistim *super* forte bellum fuit Et .Abiel

אביאל ׃ 52 † ותהי המלחמה חזקה על־פלשתים

omnem & ,potentẽ virũ omnem Saul vidit & :Saul diebus omnibus

כל ימי שאול וראה שאול כל־איש גבור וכל־

.se ad eum *collegit* & ,*virtutis* filium

בן־חיל ויאספהו אליו ׃

[t] בנה [v] חלל [x] ירד [y] בזז ex quod bonum est consuluit Deum: [y] נתן [z] ענה [a] נגש [b] פנן [c] ידע [d] ראה [e] חיה [f] ישע qui saluat *quispiam latere [g] היה latere altero. Quod bonũ est perfectionẽ. *sortem [h] נפל [i] נגד cum summitate virgæ, *erat [k] קצה [l] נטה †mihi viuit [m] חיה [n] נפל [o] פדה [p] מות [q] עלה per circuitũ contra contra contra ‡ad se vertebat, viriliter agebat. congregauit exercitum, [r] עשה [s] נכה [t] נצל [v] שסה [x] שנה [y] שור ‖erat contra [z] היה robustum, aggregauit

CAP. XV. טו

te vngēdū ad DOMINVS misit Me :Saul ad Semuel dixit Et
1 ויאמר שמואל אל־שאול אתי שלח יהוה למשחך
verborum vocem ad audi nunc & :Israel super suū populū super regē in
למלך על־עמו על־ישראל ועתה שמע לקול דברי
Recensui :exercituum DOMINVS dicit Sic .DOMINI
2 יהוה׃ כה אמר יהוה צבאות פקדתי את
ipsum ascēdendo in ,via in illi posuit quid :Israeli Hamalec fecit quod
אשר־עשה עמלק לישראל אשר־שם לו בדרך בעלתו
:Hamalec percuties & ,vade Nunc .Aegypto ex
3 ממצרים׃ עתה לך והכיתה את־עמלק
interficies & eos super ,parces non & :ei * quæ omnia perdetis &
והחרמתם את־כל־אשר־לו ולא תחמל עליו והמתה
,agnū ad vsq; & boue à ,sugente ad vsq; & paruulo à ,mulierē ad vsq; viro à
מאיש עד־אשה מעלל ועד־יונק משור ועד־שה
,populum Saul congregauit Et .asinum ad vsque & camelo à
4 מגמל ועד־חמור׃ וישמע שאול את־העם
millia decem & ,peditis millia ducenta ,Thelaim in eos recensuit &
ויפקדם בטלאים מאתים אלף רגלי ועשרת אלפים
.Iehudah viri
את־איש יהודה׃
.torrente in est insidiat & ,Hamalec ciuitatem ad vsque Saul venit Et
5 ויבא שאול עד־עיר עמלק וירב בנחל׃
medio de descendite ,recedite ,Ite :Chinæum ad Saul Dixitque
6 ויאמר שאול אל־הקיני לכו סרו רדו מתוך
cum misericordiam fecisti tu & ,eo cū te deleam forte ne ,Hamalechitæ
עמלקי פן־אספך עמו ואתה עשיתה חסד עם
medio de Chinæ recessit & :Aegypto ex eos ascēdēdo in Israel filiis omnibus
כל־בני ישראל בעלותם ממצרים ויסר קיני מתוך
te veniente Chauilah à Hamalech Saul percussit Et .Hamalech
7 עמלק׃ ויך שאול את־עמלק מחוילה בואך
Agag Cepitque .Aegypti facies super * quæ ,Sur
8 שור אשר על־פני מצרים׃ ויתפש את־אגג
.gladij os ad interfecit populum omnem & ,viuum Hamalech regem
מלך־עמלק חי ואת־כל־העם החרים לפי־חרב׃
,pecoris bonitatem super & Agag super populus & ,Saul pepercit Et
9 ויחמל שאול והעם על־אגג ועל־מיטב הצאן
noluerunt & ,bonum omne super & ,agnos super & ,pinguium & ,bouis &
והבקר והמשנים ועל־הכרים ועל־כל־הטוב ולא אבו
perdiderunt illud,dissolutum & contemptibile opificium omne & :ea perdere
החרימם וכל־המלאכה נמבזה ונמס אתה החרימו׃
:dicendo ,Semuel ad DOMINI verbum fuit Et
10 ויהי דבר־יהוה אל־שמואל לאמר׃
est auersus quia ,regē in Saul regem constituerim quòd me Pœnitet
11 נחמתי כי־המלכתי את־שאול למלך כי־שב
clamauit & ,Semuel in est iratus & :cōfirmauit nō mea verba & ,me post à
מאחרי ואת־דברי לא הקים ויחר לשמואל ויזעק
.nocte tota DOMINVM ad
אל־יהוה כל־הלילה׃
fuit nunciatūq; :manè in Saul occursum in Semuel manicauit Et
12 וישכם שמואל לקראת שאול בבקר ויגד
,manū sibi cōstituit ecce & ,Carmel in Saul Venit :dicendo ,Semueli ipsi
לשמואל לאמר בא־שאול הכרמלה והנה מציב לו יד
Venitque .Ghilgal in descenditque ,transiuit & ,circuiuit &
13 ויסב ויעבר וירד הגלגל׃ ויבא
DOMINO tu Benedictus :Saul ei dixit & .Saul ad Semuel
שמואל אל־שאול ויאמר לו שאול ברוך אתה ליהוה
Quæ Et :Semuel Dixitque .DOMINI verbum statui
14 הקימתי את־דבר יהוה׃ ויאמר שמואל ומה
:audiens ego quam bouis vox & ,meis aurib in huius pecoris vox
קול־הצאן הזה באזני וקול הבקר אשר אנכי שמע׃
populus pepercit quia;ea adduxerūt Hamalechitis Ex:Saul Dixitque
15 ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר חמל העם
:tuo Deo DOMINO sacrificate pro ,bouis & ,pecoris bonitate super
על־מיטב הצאן והבקר למען זבח ליהוה אלהיך
:Saul ad Semuel Dixitque .perdidimus residuum &
16 ואת־היותר החרמנו׃ ויאמר שמואל אל־שאול
me ad DOMINVS est locutus quæ tibi indicabo & ,Permitte
הרף ואגידה לך את אשר דבר יהוה אלי
Nonne :Semuel Dixitque .Loquere :ei dixitque .nocte
17 הלילה ויאמרו לו דבר׃ ויאמר שמואל הלוא
te vnxitque :tu Israel tribuum caput,tuis oculis in tu paruus si
אם־קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה וימשחך
:Israel super regem in DOMINVS
יהוה למלך על־ישראל׃

anathematizabis & ,Abi :dixitque ,via in DOMINVS te misit Et
18 וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך והחרמתה את־
.eos ipsos consumere ad vsque eum in pugnabis & ,Hamalech peccatores
החטאים את־עמלק ונלחמת בו עד־כלותם אתם׃
,spolium ad diuertisti sed ,DOMINI voce in audiuisti non quid vt Et
19 ולמה לא־שמעת בקול יהוה ותעט אל־השלל
.DOMINI oculis in malum fecisti &
ותעש הרע בעיני יהוה׃
voce in audiui Quod :Semuel ad Saul Dixitque
20 ויאמר שאול אל־שמואל אשר שמעתי בקול
adduxi & ;DOMINVS me misit qua via in ambulaui & ,DOMINI
יהוה ואלך בדרך אשר־שלחני יהוה ואביא
.perdidi Hamalech & ,Hamalech regem Agag
את־אגג מלך עמלק ואת־עמלק החרמתי׃
,anathematis initium bouis & ,pecoris spolio de populus cepit Et
21 ויקח העם מהשלל צאן ובקר ראשית החרם
.Ghilgal in tuo Deo DOMINO immolandum ad
לזבח ליהוה אלהיך בגלגל׃
,ascensionibus in DOMINI voluntas Nunquid :Semuel dixit Et
22 ויאמר שמואל החפץ ליהוה בעלות
:bonum sacrificio præ audire ecce ?DOMINI voce in audire sicut ,victimis &
וזבחים כשמע בקול יהוה הנה שמע מזבח טוב
?arietum adipe præ intendere
להקשיב מחלב אילים׃
Theraphim & ,mendacium & ,rebellio diuinationis peccatum Quia
23 כי חטאת־קסם מרי ואון ותרפים
.rege à te reprobauit & DOMINI verbum reprobasti quòd eò :trāsgredi
הפצר יען מאסת את־דבר יהוה וימאסך ממלך׃
sum transgressus quia ,Peccaui :Semuel ad Saul Dixitque
24 ויאמר שאול אל־שמואל חטאתי כי־עברתי את־
audiui & ,populum timui quia ;tua verba & ,DOMINI os
פי־יהוה ואת־דבריך כי יראתי את־העם ואשמע
reuertere & ,meum peccatum nunc tolle nunc Et .eorum voce in
25 בקולם׃ ועתה שא נא את־חטאתי ושוב
ad Semuel Dixitque .DOMINO me incuruabo & ,mecum
26 עמי ואשתחוה ליהוה׃ ויאמר שמואל אל־
,DOMINI verbum reprobasti quia :tecum reuertar Non :Saul
שאול לא אשוב עמך כי מאסתה את־דבר יהוה
.Israel super regem existendo ab DOMINVS te proiecit &
וימאסך יהוה מהיות מלך על־ישראל׃
,eius pallij alam in apprehendit & ,eundum ad Semuel se vertit Et
27 ויסב שמואל ללכת ויחזק בכנף־מעילו
DOMINVS Scidit :Semuel eum ad Dixitque .se scidit &
28 ויקרע׃ ויאמר אליו שמואל קרע יהוה
bono tuo socio ipsum tradidit & ,hodie te desuper Israel regnum
את־ממלכות ישראל מעליך היום ונתנה לרעך הטוב
non & ,mentietur non Israel Victoria etiam Et .te præ
29 ממך׃ וגם נצח ישראל לא ישקר ולא
.pœnitendum ad ipse homo non quia :pœnitebit
ינחם כי לא אדם הוא להנחם׃
,mei populi seniorib corā nunc me honora nunc :Peccaui ,dixit Et
30 ויאמר חטאתי עתה כבדני נא נגד־זקני עמי
.tuo Deo DOMINO me incuruabo & ,mecū reuertere & ;Israel corā &
ונגד ישראל ושוב עמי והשתחויתי ליהוה אלהיך׃
Saul se incuruauit & ;Saul post Semuel est reuersus Et
31 וישב שמואל אחרי שאול וישתחו שאול
me ad accedere Facite :Semuel dixit Et .DOMINO
32 ליהוה׃ ויאמר שמואל הגישו אלי את־
,Agag dixitque deliciis (cum) Agag eum ad iuit & .Hamalech regem
אגג מלך עמלק וילך אליו אגג מעדנת ויאמר אגג
.mortis amaritudo recessit Verè
אכן סר מר־המות׃
sic ,tuus gladius mulieres orbauit Queadmodū :Semuel Dixitque
33 ויאמר שמואל כאשר שכלה נשים חרבך כן־
Agag Semuel fecit scindere & .tua mater mulieribus præ orbabitur
תשכל מנשים אמך וישסף שמואל את־אגג
Semuel abiit Et .Ghilgal in DOMINI facies ad
34 לפני יהוה בגלגל׃ וילך שמואל
Saul Ghibhah in suam domum in ascendit Saul & :Ramah in
הרמתה ושאול עלה אל־ביתו גבעת שאול׃
diem ad vsque Saul videndum ad Semuel addidit non Et
35 ולא־יסף שמואל לראות את־שאול עד־יום
pœnituit DOMINVM & .Saul ad Semuel luxit quia ;eius mortis
מותו כי־התאבל שמואל אל־שאול ויהוה נחם
.Israel super Saul fecisset regnare quòd
כי־המליך את־שאול על־ישראל׃

vt vngereth
Recordatus sum eius quando ascēdebat
עלה percute
נכה [b]
sunt ei,sed
מות [c] lactentem,
numerauit agnis.
peditum,
מאה [d] virorum
certauit in valle.
בוא [f] רוב vel ארב
disperdam סור [g]
אסף [h] quando ascēderunt
עלה [k]
in sest contra faciem aciei
ipsi bonis pecoribus, bobus, pinguibus, agnis, ol quod erat
יטב quicquid autē erat
מאס
נחם
שוב contra
קום חרה
surrexit
נגד locum,
יצב סבב
ירד בוא à
קום quis est balatus pecorū horū mugitus boū quem audio?
bonis pecoribus, & bob vt sacrificaret
יתר
רפה נגד
ויאמר
cum esses fuisti,

per viam, tibi: Perde pugna cōtra donec consumant ipsi
כלה [d]
paruisti voci spolia,
עטה [f]
עשה
Immò obtēperaui voci per viam per quam
ילך לקח
Tulit autē spoliis pecorū,& boū, de optimis eorū quæ perdenda erant,
holocaustis,
עלה
vt in obtēperando voci parēre quàm sacrificiū melius est: auscultare quā adeps
est idolū, imagines
מרה [k]
contempsisti abiecit ne sis rex.
sermonem parui voci
פצר
parce obsecro peccato meo,
proiecisti
ne sis rex
היה [m]
vt iret: tenuit oram
סבב
à proximo meliori
רעה
fortitudo
vt pœniteat.
quæso
שחה
שוב
נגש delicatè,
הלך עדן venit
סור מרר
coram Domino
פנה [x]
vt videret
quo mortuus est; super

CAP. XVI. יו

lugens tu Vsquequo :Semuel ad DOMINVS dixit Et
1 † ויאמר יהוה אל־שמואל עד־מתי אתה מתאבל
tuum cornu Imple ?Israel super regnando à ,eũ reprobaui ego & ,Saul ad
אל־שאול ואני מאסתיו ממלך על־ישראל מלא קרנך
eius filiis in vidi quia ;Bethlachmitam Isai ad te mittam ,ito & ,oleo
שמן [a] לך אשלחך אל־ישי בית־הלחמי כי־[b] ראיתי בבניו
audiet & ?vadã Quomodo :Semuel Dixitque .regem mihi
לי מלך ׃ 2 † ויאמר שמואל איך אלך ושמע
capies bouis Vitulam :DOMINVS Dixitque .me interficiet & ,Saul
שאול והרגני ויאמר יהוה עגלת בקר [c] תקח
vocabis Et .veni DOMINO immolandũ Ad :dicesque ,tua manu in
בידך ואמרת לזבח ליהוה [d] באתי ׃ 3 † וקראת
,mihi vngesque :sis facturus quid ,te faciam scire ego & :victima in Isai ad
לישי בזבח ואנכי [e] אודיעך את אשר־תעשה ומשחת לי
quod Semuel Fecitque .te ad dixero quem
את אשר־אמר אליך ׃ 4 [f] † ויעש שמואל את אשר
seniores cõtremuerunt & :Beth-lechem ‡ venit & ,DOMINVS est locutus
דבר יהוה ויבא בית לחם ויחרדו זקני
:dixit Et ?tuus ingressus Pax : dixit & ,eius occursum in ciuitatis
העיר לקראתו ויאמר שלם בואך ׃ 5 † ויאמרי
mecum venite & ,vos sanctificate : veni DOMINO immolandũ ad .Pax
שלום לזבח ליהוה באתי התקדשו ובאתם אתי
.victimam ad eos vocauit & ,eius filios & ,Isai sanctificauit & .victima in
בזבח ויקדש את־ישי ואת־בניו ויקרא להם לזבח ׃
coram Certè :dixit & ,Eliab vidit & ,ipsos veniendo in ,fuit Et
6 † ויהי בבואם [g] וירא את־אליאב ויאמר אך נגד
:Semuel ad DOMINVS dixit Et .eius vnctus* DOMINO
יהוה משיחו ׃ 7 † ויאמר יהוה אל־שמואל
:eũ reprobaui quia ,ei⁹ staturæ altitudinẽ ad & ,ei⁹ aspectũ ad respicias Ne
אל־[h] תבט אל־מראהו ואל־גבה קומתו כי מאסתיהו
,oculos ad videbit homo nam : homo videbit quod non quia
כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים
.cor ad videbit DOMINVS &
ויהוה יראה ללבב ׃
.Semuel facies ad eum transire fecit & ,Abinadab ad Isai vocauit Et
8 † ויקרא ישי אל־אבינדב ויעברהו [i] לפני שמואל
Isai fecit transire Et .DOMINVS elegit non hoc in Etiam:dixit &
ויאמר גם־בזה לא־בחר יהוה ׃ 9 † ויעבר ישי
fecit transire Et .DOMINVS elegit non hoc in Etiam:dixit & .Sammah
שמה ויאמר גם־בזה לא־בחר יהוה ׃ 10 † ויעבר
Non :Isai ad Semuel dixitque .Semuel facies ad suos filios septem Isai
ישי שבעת [k] בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל־ישי לא־
:Isai ad Semuel Dixitque .illis in DOMINVS elegit
בחר יהוה באלה ׃ 11 † ויאמר שמואל אל־ישי
pascens ecce & ,minor remansit Adhuc:dixit & ?pueri consummati Suntne
התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה
non quia :eum cape & ,Mitte : Isai ad Semuel dixit & .pecore in
בצאן ויאמר שמואל אל־ישי שלחה [l] וקחנו כי־לא
:eum fecit venire & ,Misitque .huc eum venire vsque circumsedebimus
נסב עד־באו פה ׃ 12 † וישלח [m] ויביאהו
dixit Et .visu bonum & ,oculis pulcher simul ,rubeus ‡ ipse &
והוא אדמוני עם־יפה עינים וטוב [n] ראי ויאמר
.ipse hic quia ,eum vnge ,Surge :DOMINVS
יהוה קום משחהו כי־זה הוא ׃
interiori in eum vnxit & ,olei cornu Semuel Cepitque
13 † ויקח שמואל את־קרן השמן וימשח אתו בקרב
,ipsa die à Dauid ad DOMINI spiritus prosperauit &:suorũ fratrum
אחיו ותצלח רוח־יהוה אל־דוד מהיום ההוא
.Ramah in abiit & ,Semuel surrexitque .suprà &
ומעלה [o] ויקם שמואל וילך הרמתה ׃
spiritus eum terruit & ,Saul cum à recessit DOMINI spiritus Et
14 † ורוח יהוה [p] סרה מעם שאול ובעתתו רוח־
:eum ad Saul serui dixerunt Et .DOMINO à malus
רעה מאת יהוה ׃ 15 † ויאמרו עבדי־שאול אליו
nunc Dicat .te turbans malus Dei spiritus nunc Ecce
הנה־נא רוח־אלהים [q] רעה מבעתך ׃ 16 † יאמר־נא
modulantẽ scientem virum quærent ,tuas facies ad tui serui ,noster dominus
אדנינו עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן
,sua manu in psallet &,malus Dei spirit⁹ te super existẽdo in,erit & .cinara in
בכנור והיה [r] בהיות עליך רוח־אלהים רעה ונגן בידו
mihi nunc Prouidete:suos seruos ad Saul dixit Et .tibi erit bene &
וטוב לך ׃ 17 † ויאמר שאול אל־עבדיו ראו־נא לי
.me ad adducetis & ,modulari scientem bene virum
איש [s] מיטיב לנגן והביאתם אלי ׃

luges / super / ne regnet / veni, / prouidi enim / de / [a] ילך [b] ראה / boum tolles / [c] לקח / inuitabis / [d] בוא / ad victimã, / [e] ידע / [f] עשה / ‡in / se mouerunt / dixerunt: / Pacific⁹ne est / Pacificus. / ad victimã. / inuitauitque / cũ venissent, / [g] ראה / * est Christus / [h] נבט / sicut homo videt Deus: videt quæ sunt præ oculis, videt quæ sunt in corde. / coram / [i] פנה / hunc / hunc / coram / [k] בנה / hos. / finiti / pascit pecudes. / tolle / [l] לקח / discumbem⁹ / donec veniat / [m] בוא / ‡erat & decorus / est. / [n] ראה / Tulitque / medio / mansit / super / deinceps. / [o] קום / [p] סור / terret / quæso / [q] רוע / qui sunt corã te, / psallere / cithara. / cùm fuerit / [r] היה [s] יטב / quæso / psallere, / adducite / mihi.

Isai ipsi filium vidi Ecce : dixit & ,pueris è vnus respondit Et
18 [t] † ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי בן לישי
prudẽtẽ & ,belli virũ & ,virtute potẽtẽ & ,modulari scientẽ Beth-halachmitæ
בית הלחמי ידע נגן וגבור חיל ואיש מלחמה [v] ונבון
.eo cum ‡ DOMINVS & ,formæ virum & ,verbo
דבר ואיש תאר ויהוה עמו ׃
me ad Mitte ;dixit & :Isai ad legatos Saul Misitque
19 † וישלח שאול מלאכים אל־ישי ויאמר שלחה אלי
asinum Isai Cepitque .pecore in qui ,tuum filium Dauid
את־דוד בנך אשר בצאן ׃ 20 [x] † ויקח ישי חמור
sui filij Dauid manu in misit & :vnũ caprarum hœdũ & ,vini vtris & ,panis
לחם ונאד יין וגדי [y] עזים אחד וישלח ביד־דוד בנו
:eius facies ad stetit & ,Saul ad Dauid Venitque .Saul ad
אל־שאול ׃ 21 † ויבא דוד אל־שאול ויעמד לפניו
misit Et .vasa ferens ei fuit & ,valde cum dilexit &
ויאהבהו מאד [z] ויהי־לו נשא [a] כלים ׃ 22 † וישלח
gratiã ĩuenit quia ,meas facies ad Dauid nũc Stet : dicendo ,Isai ad Saul
שאול אל־ישי לאמר יעמד־נא דוד לפני כי־מצא חן
,Saul in Dei spiritum existendo in ,fuit Et .meis oculis in
בעיני ׃ 23 † והיה בהיות רוח־אלהים אל־שאול
,Saul ipsi respiratio erat &:sua manu ĩ modulabatur &,citharã Dauid capiebat &
ולקח דוד את־הכנור ונגן בידו ורוח לשאול
.malus spiritus eo desuper recedebatque ,ei erat bene &
וטוב לו [b] וסרה מעליו רוח [c] הרעה ׃

CAP. XVII. יז

sunt cõgregati & ,præliũ ad sua castra Pelistim congregauerunt Et
1 † ויאספו פלשתים את־מחניהם למלחמה ויאספו
,Hazecah ĩter &,Sochoh ĩter sunt castrametati &:Iehudah‖quę,Sochoh in
שכה אשר ליהודה [d] ויחנו בין־שוכה ובין־עזקה
,sunt cõgregati Israel vir & ,Saul Et .Dammim fine in
באפס דמים ׃ 2 † ושאול ואיש־ישראל נאספו
occursum in bellum ordinarunt & ;Elah valle in sunt castrametati &
ויחנו בעמק האלה ויערכו מלחמה לקראת
,hinc montem ad stantes‖ Pelistim Et .Pelistim
פלשתים ׃ 3 † ופלשתים עמדים אל־ההר מזה
.eos inter ‡ vallis & :inde montem ad stantes‖ Israel &
וישראל עמדים אל־ההר מזה והגיא ביניהם ׃
Goliath ,Pelistim castris de intermedius vir est egressus Et
4 [e] † ויצא איש־[f] הבנים ממחנות פלשתים גלית
.palmi & cubitorum sex eius altitudo :Gath de,eius nomen
שמו מגת גבהו שש אמות וזרת ׃
:indutus ipse squamarum lorica & ,eius caput super ærea galea Et
5 † וכובע נחשת על־ראשו ושריון קשקשים הוא לבוש
.‖ æris seclorum millium quinque loricæ pondus &
ומשקל השריון חמשת־אלפים שקלים נחשת ׃
,ei⁹ humeros inter æreus clypeus & ,ei⁹ pedib⁹ super æris frontale Et
6 † ומצחת נחשת על־רגליו וכידון נחשת בין כתפיו ׃
flamma & , texentium liciatorium tanquam eius lanceæ hastile Et
7 [g] † וחץ חניתו כמנור ארגים ולהבת
vadens scutum ferens & :ferri seclorum sexcentorum ‡ eius lanceæ
חניתו שש־מאות שקלים ברזל ונשא [i] הצנה הלך
,Israel ordines ad clamauit & ,stetit Et .eius facies ad
לפניו ׃ 8 † ויעמד ויקרא אל־מערכת ישראל
ego nonne ?prælium ordinandum ad egrediemini quid Vt :eis dixit &
ויאמר להם למה [k] תצאו לערך מלחמה הלוא אנכי
descendat & ,virum vobis eligite ?Saul serui vos & ,† Pelistæus
הפלשתי ואתם עבדים לשאול ברו־לכם איש וירד
erimus & ,me pcusserit & ,mecũ pugnare quiuerit Si .me ad
אלי ׃ 9 † אם־יוכל [l] להלחם אתי [m] והכני והיינו
nobis eritis & ,eũ percussero & ,cũ in quiuero ego si & :seruos in vobis
לכם לעבדים ואם־אני [n] אוכל־לו והכתיו והייתם לנו
.nobis seruietis & ,seruos in
לעבדים ועבדתם אתנו ׃
die Israel ordines exprobraui Ego : Pelistæus dixit Et
10 † ויאמר הפלשתי אני חרפתי את־מערכות ישראל היום
.pariter pugnemus & ,virum mihi date :hac
הזה [o] תנו־לי איש ונלחמה יחד ׃
;hæc Pelistæi verba Israel omnis & ,Saul audiuit Et
11 † וישמע שאול וכל־ישראל את־דברי הפלשתי האלה
Ephrathæi viri filius Dauid Et .valde timuerunt &,sunt cõsternati &
[p] ויחתו [q] ויראו מאד ׃ 12 † ודוד בן־איש אפרתי
‡ vir & :filij octo * ei & :Isai eius nomẽ &,Iehudah Beth-lechẽ de huius
הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו שמנה [r] בנים והאיש
.homines inter veniens ,senex ,Saul diebus in
בימי שאול זקן בא באנשים ׃

seruis, / [t] ענה / psallere, robore, bellicosum, / [v] בין / formosum. / ‡ est / nuncios / est cum pecoribus. / Tulitque ferentẽ panẽ, & vtrem / per manum / [x] לקח [y] עז / coram eo: / armiger. / [z] היה [a] כלה / quæso coram me, / cùm esset spiritus / super / tollebat / psallebat / refrigerium / ab / [b] סור [c] רוע

‖erat in / [d] חנה / termino / viri / disposuerunt / ‖stabãt super monte / ‡ erat / stans inter duas acies / [e] יצא [f] בין / loricã squamosam induebatur: / ‖ erat. / ocreæ æreæ / in / ferrum / ועץ / ק / [g] חצץ / ‡erat / pergebat ante eum. / [h] חנה [i] צנן / acies / egressi estis / parandum / [k] יצא / † sum / [l] נכה [m] היה / serui: / [n] יכל / serui, / acies / [o] נתן / territi / [p] חתת / [q] ירא / *erant ‡erat / [r] בנה

Saul post abierunt, maiores Isai filij tres Abieruntque
13 וילכו שלשת בני־ישי הגדלים הלכו אחרי־שאול
, bellum in iuerunt qui eius filiorum trium nomen & : bellum ad perrexerunt
למלחמה ושם שלשת בניו אשר הלכו במלחמה
. Sammah tertius & , Abinadab eius secundus & , primogenitus Eliab
אליאב הבכור ומשנהו אבינדב והשלשי שמה׃
. Saul post abierunt maiores tres & : minor ipse Dauid Et
14 ודוד הוא הקטן ושלשה הגדלים הלכו אחרי שאול׃
pecu pascendum ad , Saul desuper reuertens & vadens Dauid Et
15 ודוד הלך ושב מעל שאול לרעות את־צאן
, mane surgendo Pelistæus accessit Et . Bethlechem ‡ sui patris
16 אביו בית לחם׃ ויגש הפלשתי השכם
Dauid ad Isai Dixitque . diebus quadraginta stetit & , vesperascēdo &
17 והערב ויתיצב ארבעים יום׃ ויאמר ישי לדוד
decem & , huius tosti ephah ‖ tuis fratribus nunc Cape : suum filium
בנו קח־נא לאחיך איפת הקליא הזה ועשרה
. tuos fratres ad castra in defer currendo & , hos panes
לחם הזה והרץ המחנה לאחיך׃
& : mille principem ad deferes illas lactis formellas decem Et
18 ואת עשרת חרצי החלב האלה תביא לשר האלף ואת
. capies * eorum pignus & , pace in ‡ visitabis tuos fratres
אחיך תפקד לשלום ואת־ערבתם תקח׃
pugnantes , Elah valle in † Israel vir omnis & , ipsi & Saul Et
19 ושאול והמה וכל־איש ישראל בעמק האלה נלחמים
reliquit & , diluculo in Dauid mane surrexit Et . Pelistim cum
20 עם־פלשתים׃ וישכם דוד בבקר ויטש
ei præcepit quemadmodū , abiit & , portauit ‡ & ; custodientem super pecus
את־הצאן על־שמר וישא וילך כאשר צוהו
fuerāt vociferati & , ordinē * ad fuerat egressus exercit' & , vallū ad venit & : Isai
ישי ויבא המעגלה והחיל היצא אל־המערכה והרעו
occursum in ordinem Pelistim & , Israel ordinauerat Et . prælio in
21 במלחמה׃ ותערך ישראל ופלשתים מערכה לקראת
manū super ‡ se desuper vasa Dauid dereliquit Et . ordinis
22 מערכה׃ ויטש דוד את־הכלים מעליו על־יד
suis fratribus optauit † & , venit & : ordinem ‖ in cucurrit & ; vasorum custodis
שומר הכלים וירץ המערכה ויבא וישאל לאחיו
vtrosq; inter † vir ecce & , eis cum loquente ipso Et . pacem ad
23 לשלום׃ והוא מדבר עמם והנה איש הבנים
, Pelistinorū graminetis ‡ de Ghath de ei' nomē Pelistæus Gholiath , ascendens
עולה גלית הפלשתי שמו מגת ממערות פלשתים
. Dauid audiuit Et . hæc verba iuxta loquebatur &
וידבר כדברים האלה וישמע דוד׃
, ei' faciebus à fugerūt & virum eos videndo in Israel vir omnis Et
24 וכל איש ישראל בראותם את־האיש וינסו מפניו
vidistis Num : Israel vir dixit Et . valde timuerunt &
25 וייראו מאד׃ ויאמר איש ישראל הראיתם
erit Et . ascendens * Israel exprobrandum ad quia ? hunc ascendentem ‖ virum
האיש העלה הזה כי לחרף את־ישראל עלה והיה
suā filiam & , magna opulentia rex eum ditabit , eum percusserit qui Virum
האיש אשר־יכנו יעשרנו המלך עשר גדול ואת־בתו
. Israel in liberam faciet eius patris domum & , ei dabit
יתן־לו ואת בית אביו יעשה חפשי בישראל׃
Quid : dicendo , secum stantes viros ad Dauid Dixitque
26 ויאמר דוד אל־האנשים העמדים עמו לאמר מה־
opprobriū remouerit & , hunc Pelistæum percusserit qui , viro fiet
יעשה לאיש אשר יכה את־הפלשתי הלז והסיר חרפה
exprobrauit quia , hic præputiatus Pelistæus quis quoniam ? Israel desuper
מעל ישראל כי מי הפלשתי הערל הזה כי חרף
verbū secundū populus ei Dixitque ? viuentium Diuorum ordines
27 מערכות אלהים חיים׃ ויאמר לו העם כדבר
. cum percusserit qui , viro fiet Sic : dicendo , hoc
הזה לאמר כה יעשה לאיש אשר יכנו׃
, viros ad eo loquendo in , maior eius frater Eliab audiuit Et
28 וישמע אליאב אחיו הגדול בדברו אל־האנשים
super & , descendisti hoc quid Vt : dixit & , Dauid in ‖ Eliab nasus est iratus &
ויחר־אף אליאב בדוד ויאמר למה־זה ירדת ועל־
, tuā superbiam noui Ego ? deserto in illarum pecudis parum † reliquisti quē ‡
מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר אני ידעתי את־זדנך
. descendisti , prælium videndum ad , quia , tui cordis malitiam &
ואת רע לבבך כי למען ראות המלחמה ירדת׃
? est verbum non an ? nunc feci Quid : Dauid Dixitque
29 ויאמר דוד מה עשיתי עתה הלוא דבר הוא׃
verbum secundum dixit & , alterum contra ad ipsum apud ex se vertit Et
30 ויסב מאצלו אל־מול אחר ויאמר כדבר
. primum verbum iuxta , verbum populus ei responderunt & : hoc
הזה וישבהו העם דבר כדבר הראשון׃

Margin: s שנה erat · t שוב ‡ reuertebat à ‡ pecora · u רעה ‡ in · x נגש vesperi, · y לקח Tolle modiū polētę · z רוץ curre · a שור caseos lacteos hos tribuno: ‡ cū salutatione * tolles. · b לקח · † erant omnes viri · c נטש pecora custodi ‡ onerauit se · d נשא · e צוה * aciem, · f רוע aciem aciei. · g כלה quæ erant super ‡ ad supellectiliū; ‖ aciē; ‡ salutauit fratres suos pacificè. · h בין † stans inter duas acies · ‡ aciebus ממערכות · i ק omnes viri quādo viderūt facie · k נוס · l ראה · m ירא ראה ‖ qui ascendit * ascendit. · n נכה diuitiis magnis, · o חיה ab ‖ incircuncisus acies Dei viuentis? · p נכה · q חרה quando loquebatur furor ‖ contra · ‡ cui † paucas pecudes · r ראה vt videres · s עשה · t סבב ab illo ad alium, · u שוב

, Saul facies ad indicarunt & : Dauid est locutus quæ verba sunt audita Et
31 וישמעו הדברים אשר דבר דוד ויגדו לפני־שאול
hominis cor concidat Ne : Saul ad Dauid Dixitque . eum cepit &
32 ויקחהו׃ ויאמר דוד אל־שאול אל־יפל לב־אדם
. isto Pelistæo cum pugnabit & , ibit tuus Seruus . eum super
עליו עבדך ילך ונלחם עם־הפלשתי הזה׃
Pelistæum ad ire poteris Non : Dauid ad Saul Dixitque
33 ויאמר שאול אל־דוד לא תוכל ללכת אל־הפלשתי
. suis pueritiis à belli ‡ vir † ipse & , tu ‖ puer quia : eo cū pugnandum ad istū
הזה להלחם עמו כי־נער אתה והוא איש מלחמה מנעריו׃
: pecore in suo patri tu' seruus erat Pastor : Saul ad Dauid dixit Et
34 ויאמר דוד אל־שאול רעה היה עבדך לאביו בצאן
. grege de agnum tulit & , vrsus & , leo veniebat &
ובא הארי ואת־הדוב ונשא שה מהעדר׃
. eius ore ex eruebam & , eum percutiebam & , eum post egrediebar Et
35 ויצאתי אחריו והכתיו והצלתי מפיו
, eum percutiebā & , eius barbam in apprehēdebā & , me super cōsurgebat Et
ויקם עלי והחזקתי בזקנו והכתיו
percussit vrsum etiam , leonem Etiam . eum mori faciebam &
36 והמיתיו׃ גם את־הארי גם־הדוב הכה
quia , eis ex vnus tanquam iste præputiatus Pelistæus erit Et . tuus seruus
עבדך והיה הפלשתי הערל הזה כאחד מהם כי
. viuentium Diuorum ordines affecit probris
חרף מערכת אלהים חיים׃
manu de & , leonis manu de me eruit qui DOMINVS : Dauid dixit Et
37 ויאמר דוד יהוה אשר הצלני מיד הארי ומיד
: Dauid ad Saul Dixitque . huius Pelistæi manu de me eruet ipse , vrsi
הדב הוא יצילני מיד הפלשתי הזה ויאמר שאול אל־דוד
Dauid Saul induit Et . tecum sit DOMINVS & , Vade
38 לך ויהוה יהיה עמך׃ וילבש שאול את־דוד
. lorica eum induit & , eius caput super æream galeam dedit & suis vestibus
מדיו ונתן קובע נחשת על־ראשו וילבש אתו שריון׃
quia : ire voluit & , suas vestes desuper suū gladium Dauid accinxit Et
39 ויחגר דוד את־חרבו מעל למדיו ויאל ללכת כי
ire potero Non : Saul ad Dauid Dixitque . erat expertus non
לא־נסה ויאמר דוד אל־שאול לא־אוכל ללכת
. se desuper ‖ Dauid ea remouit Et . feci periculum non quia , istis in ‡
באלה כי לא נסיתי ויסרם דוד מעליו׃
lapides leues quinque sibi elegit & , sua manu in suū baculū Cepitque
40 ויקח מקלו בידו ויבחר־לו חמשה חלקי אבנים
, pera in & , sibi ‖ quod , pastorum vase in eos posuit & , torrente de
מן־הנחל וישם אתם בכלי הרעים אשר־לו ובילקוט
. Pelistæum ad accessit & . sua manu in sua funda &
וקלעו בידו ויגש אל־הפלשתי׃
vir & ; Dauid ad appropinquans & , iens Pelistæus ibat Et
41 וילך הפלשתי הלך וקרב אל־דוד והאיש
, Dauid vidit & , Pelistæus aspexit Et . eius facies ad ‖ scutum ferens
42 נשא הצנה לפניו׃ ויבט הפלשתי ויראה את־דוד
. aspectu pulcher simul , rubicundus & , puer erat quia : eum despexit &
ויבזהו כי־היה נער ואדמני עם־יפה מראה׃
veniens tu quia , ego canis Nunquid : Dauid ad Pelistæus Dixitque
43 ויאמר הפלשתי אל־דוד הכלב אנכי כי־אתה בא־
. suis dijs in Dauid Pelistæus maledixit Et ? baculis in † me ad
אלי במקלות ויקלל הפלשתי את־דוד באלהיו׃
tuam carnem dabo & , me ad Veni : Dauid ad Pelistæus Dixitque
44 ויאמר הפלשתי אל־דוד לכה אלי ואתנה את־בשרך
. agri animali & , cælorum volatili
לעוף השמים ולבהמת השדה׃
, lancea in & gladio in ‡ me ad veniens Tu : Pelistæum ad Dauid dixit Et
45 ויאמר דוד אל־הפלשתי אתה בא אלי בחרב ובחנית
Dei exercituum DOMINI nomine in te ad veniens ego & : clypeo &
ובכידון ואנכי בא־אליך בשם יהוה צבאות אלהי
. affecisti probris quem , Israel ordinum
מערכות ישראל אשר חרפת׃
, te percutiam & , mea manu in DOMINVS te concludet hac Die
46 היום הזה יסגרך יהוה בידי והכתיך
Pelistinorū castrametationis cadauer dabo & , te desuper tuum caput auferam &
והסרתי את־ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה פלשתים
est quod , terra omnis ‡ scient & : terræ bestiæ † & , cælorum volatili ‡ hac die
היום הזה לעוף השמים ולחית הארץ וידעו כל־הארץ כי יש
non quia , ista ecclesia omnis scient Et . Israeli Deus
47 אלהים לישראל׃ וידעו כל־הקהל הזה כי־לא
; bellum † DOMINI quia . DOMINVS faciet saluū lancea in & , gladio in
בחרב ובחנית יהושיע יהוה כי ליהוה המלחמה
. nostra manu in vos ‖ dabit &
ונתן אתכם בידנו׃

Margin: narrauerunt corā x נגד · tulit y לקח · x נפל propter · a יכל · b ילך vt pugnes ‖ es † est ‡ bellator ab adolescentia sua. · pecoribus: · tollebant c בוא · d נכה · e נצל aduersum · f קום · Et & g מות · Incircuncisus acies Dei viuentis. · h חיה · i נצל · k דוב · posuit l מד · m יאל · n ילך possum fecerat periculum. · ‡ cum ‖ à · o נסה · p סור Tulitque · pastorali ‖ erat · q שום · r נגש eundo, & appropinquādo · ferebat ‖ āte eū · s צנן · t נבט & · sum venis · † cum ‡ per deos suos. · v ילך · volatilibus cæli, animalibus agrestibus. · venis ‡ cum · venio · acierum · tradet · x נכה ‖ cadauera castrorum ‡ volatilibus cæli † bestiis omnes habitatores terræ, · a חיה congregatio ‡ est facit · b חנה · c ישע ‖ tradet

occursum in appropinquaret & ,iret & Pelistæus surgeret cùm ,fuit Et
48 והיה כי קם הפלשתי וילך ויקרב לקראת
.Pelistæi occursum in ordinem in cucurrit & ,Dauid festinauit & ,Dauid
דוד וימהר דוד וירץ המערכה לקראת הפלשתי׃
,lapidem inde cepit & ,vas ad suam manum Dauid misit Et
49 וישלח דוד את ידו אל הכלי ויקח משם אבן
lapis est infixus & :eius frontem ad Pelistæum percussit & ,iecit funda &
ויקלע ויך את הפלשתי אל מצחו ותטבע האבן
.terram in suas facies super cecidit & , eius fronte in
במצחו ויפל על פניו ארצה׃
percussit & ;lapide in & ,funda in Pelistæo præ Dauid præualuit Et
50 ויחזק דוד מן הפלשתי בקלע ובאבן ויך את
.Dauid manu in ‡ non gladius & ;eum interfecit & ,Pelistæum
הפלשתי וימיתהו וחרב אין ביד דוד׃
,eius gladium cepit & , Pelistæum ad stetit & ,Dauid cucurrit Et
51 וירץ דוד ויעמד אל הפלשתי ויקח את חרבו
.eius caput eo in præcîdit & ,eû interfecit & ,sua vaginaè eû euaginauit &
וישלפה מתערה וימתתהו ויכרת בה את ראשו
.fugerunt & ,eorum fortis esset mortuus quòd Pelistæi viderunt Et
ויראו הפלשתים כי מת גבורם וינסו׃
, sunt vociferati & , Iehudah & , Israel viri Surrexeruntque
52 ויקמו אנשי ישראל ויהודה וירעו
portas ad vsque & vallē ‡ te venire vsque Pelistim sunt persecuti &
וירדפו את הפלשתים עד בואך גיא ועד שערי
ad vsque & ,Saharaim † via in Pelistim vulnerati ceciderunt & :Hecron
עקרון ויפלו חללי פלשתים בדרך שערים ועד
ardendo ab Israel filij sunt reuersi Et .Hecron ad vsque & ,Gath
53 גת ועד עקרון׃ וישבו בני ישראל מדלק
.eorum castra diripuerunt & :Pelistim post
אחרי פלשתים וישסו את מחניהם׃
;Ierusalaim in illud adduxit & , Pelistæi caput Dauid Cepitque
54 ויקח דוד את ראש הפלשתי ויבאהו ירושלם
Saul videre circa † Et .suo tabernaculo in posuit eius vasa &
55 ואת כליו שם באהלו׃ וכראות שאול
principem Abner ad dixit , Pelistæi occursum in egredientē Dauid ipsû
את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר
tua anima Viuit : Abner Dixitque ? Abner puer iste cuius Filius :militiæ
הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך
hic cuius filius ,tu Interroga :rex dixit Et .noui si , rex
56 המלך אם ידעתי׃ ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה
percutiendo à Dauid reuerti iuxta Et .adolescens
57 העלם׃ וכשוב דוד מהכות את
caput & ;Saul facies ad eum adduxit & ,Abner eum cepit & ,Pelistæum
הפלשתי ויקח אתו אבנר ויבאהו לפני שאול וראש
cuius Filius : Saul eum ad Dixitque .sua manu in † Pelistæi
58 הפלשתי בידו׃ ויאמר אליו שאול בן מי
.Bethhalachmitæ Isai tui serui Filius : Dauid dixit Et ? puer tu
אתה הנער ויאמר דוד בן עבדך ישי בית הלחמי׃

CAP. XVIII. יח

Ionathan anima & ,Saul ad loqui eum consummare secundum fuit Et
1 ויהי ככלתו לדבר אל שאול ונפש יהונתן
.suam animam sicut Ionathan eum dilexit & ,Dauid anima in est ligata
נקשרה בנפש דוד ויאהבו יהונתן כנפשו׃
domum redeundum ad ‡ ei dedit † non & ,illa die in Saul eum cepit Et
2 ויקחהו שאול ביום ההוא ולא נתנו לשוב בית
illû diligēdo in* ,fœdus Dauid & * Ionathan excîdit Et .sui patris
3 אביו׃ ויכרת יהונתן ודוד ברית באהבתו
pallio Ionathan se exuit Et .suam animam secundum eum
4 אתו כנפשו׃ ויתפשט יהונתן את המעיל
,suum gladiû ad vsque suas vestes & , Dauid illud dedit & ,se super ‡ quod
אשר עליו ויתנהו לדוד ומדיו ועד חרבו
.suum cinctorium ad vsque & ,suum arcum ad vsque &
ועד קשתו ועד חגרו׃
,Saul eum mittebat quæ † omnibus in Dauid est egressus Et
5 ויצא דוד בכל אשר ישלחנו שאול
bonus fuit & .belli viros super Saul eum posuitque .agebat intelligens
ישכיל וישמהו שאול על אנשי המלחמה וייטב
. Saul seruorum oculis in etiam & ,populi omnis oculis in
בעיני כל העם וגם בעיני עבדי שאול׃
,Pelistæum percutiendo à Dauid redeundo in ,eos veniendo in fuit Et
6 ויהי בבואם בשוב דוד מהכות את הפלשתי
chori & ,cantando Israel vrbibus cunctis de mulieres sunt egressæ &
ותצאנה הנשים מכל ערי ישראל לשור והמחלות
.instrumētis trifidis in & ,lætitia in ‡ tympanis in ‡ ,regis Saul occursum in ‡
לקראת שאול המלך בתפים בשמחה ובשלשים׃

Saul Percussit :dicebant & ,ludentes mulieres respondebant Et
7 ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הכה שאול
,valdè Saul est iratus Et .suis millibus denis in Dauid & ,suis millibus in
8 באלפו ודוד ברבבתיו׃ ויחר לשאול מאד
,millia decē Dauid Dederūt :dixit & ,illud verbū suis oculis in fuit malū &
וירע בעיניו הדבר הזה ויאמר נתנו לדוד רבבות
.regnum certe ei vltra † Et . mille dederunt mihi &
ולי נתנו האלפים ועוד לו אך המלוכה׃
.vltra & , illa die à Dauid malignè aspiciens Saul fuit Et
9 ויהי שאול עון את דוד מהיום ההוא והלאה׃
in malus Dei spiritus prosperauit & , crastino à ‡ fuit Et
10 ויהי ממחרת ותצלח רוח אלהים רעה אל
,sua manu in modulans Dauid & ,domus medio in prophetabat & ,Saul
שאול ויתנבא בתוך הבית ודוד מנגן בידו
.Saul manu in ‡ lancea Et . die in diem secundum *
כיום ביום והחנית ביד שאול׃
.pariete in & Dauid in Percutiā :dixit & ,lanceam Saul sustulit Et
11 ויטל שאול את החנית ויאמר אכה בדוד ובקיר
Saul timuit Et .vicibus duabus eius faciebus à Dauid se auertit Et
12 ויסב דוד מפניו פעמים׃ ויירא שאול
.recesserat Saul cum à & ,eo cum DOMINVS erat quia ,Dauid faciebus à
מלפני דוד כי היה יהוה עמו ומעם שאול סר׃
:mille principem ‡ sibi eum posuit & ,secum à † Saul eum fecit recedere Et
13 ויסרהו שאול מעמו וישמהו לו שר אלף
.populi facies ad ingrediebatur & , egrediebatur &
ויצא ויבא לפני העם׃
.eo cū ‡ DOMINVS & ,intelligens suis viis omnibus in Dauid fuit Et
14 ויהי דוד לכל דרכו משכיל ויהוה עמו׃
timuit & , valdè agens prudenter ipse quòd ,Saul vidit Et
15 וירא שאול אשר הוא משכיל מאד ויגר
quia ,Dauid diligens Iehudah & , Israel omnis Et .eius faciebus à
16 מפניו׃ וכל ישראל ויהודה אהב את דוד כי
:Dauid ad Saul dixit Et .eorum facies ad ingrediens & egrediens ipse
17 הוא יוצא ובא לפניהם׃ ויאמר שאול אל דוד
tantummodo .vxorem in tibi dabo eam , Merab maiorem meā filiā Ecce
הנה בתי הגדולה מרב אתה אתן לך לאשה אך
Saul Et .DOMINI bella præliare & :virtutis filium in mihi esto
היה לי לבן חיל והלחם מלחמות יהוה ושאול
.Pelistinorum manus eo in sit sed, eum in mea manus sit Ne :dicebat
אמר אל תהי ידי בו ותהי בו יד פלשתים׃
familia ‡ ,mea vita quæ & ,† ego Quis :Saul ad Dauid dixit Et
18 ויאמר דוד אל שאול מי אנכי ומי חיי משפחת
?regi gener ero quia ,Israel in mei patris
אבי בישראל כי אהיה חתן למלך׃
ipsa & ,Dauid ipsi Saul filiam* Merab dandi tempore in fuit Et
19 ויהי בעת תת את מרב בת שאול לדוד והיא
filia Michal dilexit Et .vxorem in Mecholathitæ Hadrieli est data
20 נתנה לעדריאל המחלתי לאשה׃ ותאהב מיכל בת
verbum fuit rectum & , Saul ipsi nunciauerunt & :Dauid ipsum Saul
שאול את דוד ויגדו לשאול וישר הדבר
ipsi sit & ;ei eam Dabo : Saul Dixitque .eius oculis in
21 בעיניו׃ ויאמר שאול אתננה לו ותהי לו
:Dauid ad Saul dixitque .Pelistinorum manus eo in sit & ,laqueum in
למוקש ותהי בו יד פלשתים ויאמר שאול אל דוד
:suis seruis Saul præcepit Et .hodie me in eris gener duabus In
22 בשתים תתחתן בי היום׃ ויצו שאול את עבדיו
,rex te in complacuit Ecce :dicendo ,silentio in Dauid ad Loquimini
דברו אל דוד בלט לאמר הנה חפץ בך המלך
.rege in esto gener nunc & :te dilexerunt eius serui omnes &
וכל עבדיו אהבוך ועתה התחתן במלך׃
.hæc verba Dauid auribus in Saul serui sunt locuti Et
23 וידברו עבדי שאול באזני דוד את הדברים האלה
contrahere affinitatem vestris oculis in ‡ leue Nunquid :Dauid Dixitque
ויאמר דוד הנקלה בעיניכם התחתן
nunciauerunt Et ?despectus & ,pauper vir ‡ ego & ,rege cum
24 במלך ואנכי איש רש ונקלה׃ ויגדו
.Dauid est locutus hæc verba Secundum :dicendo ,ei Saul serui
עבדי שאול לו לאמר כדברים האלה דבר דוד׃
,dote in regi voluntas ‡ Non :Dauid ad dicetis Sic : Saul dixit Et
25 ויאמר שאול כה תאמרו לדוד אין חפץ למלך במהר
Saul Et .regis inimicos in vlciscendum ad ,Pelistim præputiis centum in quia
כי במאה ערלות פלשתים להנקם באיבי המלך ושאול
. Pelistim manu in ‡ Dauid deiicere cogitabat
חשב להפיל את דוד ביד פלשתים׃
fuit rectū & .hæc verba Dauid ipsi eius serui Nunciaueruntque
26 ויגדו עבדיו לדוד את הדברים האלה וישר

non Et . rege cum *contrahendum* affinitatem *ad* ,Dauid oculis in verbum

הדבר בעיני דוד להתחתן במלך ולא־

,eius viri & ,ipse iuit & ,Dauid surrexit Et .dies erant completi

27 מלאו הימים׃ ויקם דוד וילך הוא ואנשיו

,eorum præputia Dauid attulit & ,viros ducentos Pelistim *in* percussit &

ויך בפלשתים מאתים איש ויבא דוד את־ערלתיהם

Saul ei dedit Et .rege cum affinitatem *contrahẽdum ad* ,regi *ea impleuerũt* &

וימלאום למלך להתחתן במלך ויתן־לו שאול

cognouit & ,Saul vidit Et .vxorem in suam filiam Michal

28 את־מיכל בתו לאשה׃ וירא שאול וידע

.cum diligebat Saul filia Michal Et .Dauid cum DOMINVS quòd

כי יהוה עם־דוד ומיכל בת־שאול אהבתהו׃

inimicans Saul fuit Et .amplius Dauid *faciebus* à timere Saul addidit Et

29 ויאסף שאול לרא מפני דוד עוד ויהי שאול איב

.Pelistim principes sunt egressi Et .diebus omnibus Dauid

30 את־דוד כל־הימים׃ ויצאו שרי פלשתים

: Saul seruis omnibus præ Dauid *intellexit* , *eos egrediendo ab* fuit Et

ויהי מדי צאתם שכל דוד מכל עבדי שאול

.valde eius nomen *fuit honorificum* &

וייקר שמו מאד׃

CAP. XIX. יט

,suos seruos omnes ad & ,suum filium Ionathan ad Saul est locutus Et

1 וידבר שאול אל־יונתן בנו ואל־כל־עבדיו

.valdè Dauid in complacuit Saul filius Ionathan Et .Dauid *occidendum ad*

להמית את־דוד ויהונתן בן־שאול חפץ בדוד מאד׃

meus pater Saul *Quærens* :dicendo Dauid ipsi Ionathan nunciauit Et

2 ויגד יהונתן לדוד לאמר מבקש שאול אבי

,occulto in manebis & ,mane in obsecro *obseruate* nunc Et . te interficere

להמיתך ועתה השמר־נא בבקר וישבת בסתר

,agro in mei patris manum ad stabo & ,egrediar ego Et .*latitabis* &

3 ונחבאת׃ ואני אצא ועמדתי ליד־אבי בשדה

quid videbo & :meum patrem ad te *in* loquar ego & ;*ibi tu quo*

אשר אתה שם ואני אדבר בך אל־אבי וראיתי מה

Saul ad bonum Dauid *in* Ionathan est locutus Et .tibi *indicabo* &

4 והגדתי לך׃ וידבר יהונתן בדוד טוב אל־שאול

, Dauid *in* ,suum seruum *in* rex peccet Ne :eum ad dixitque .suũ patrẽ

אביו ויאמר אליו אל־יחטא המלך בעבדו בדוד

.valde tibi *bonum* eius opera quia & ,tibi peccauit non quia

כי לוא חטא לך וכי מעשיו טוב־לך מאד׃

fecitque: Pelistæum percussit & ,sua *vola* in suam animam posuit Et

5 וישם את־נפשו בכפו ויך את־הפלשתי ויעש

.es lætatus & , vidisti . Israel vniuerso magnam salutem DOMINVS

יהוה תשועה גדולה לכל־ישראל ראית ותשמח

?gratis Dauid *interficiendo* ,innocentẽ sanguinem *in* peccabis quid vt Et

ולמה תחטא בדם נקי להמית את־דוד חנם׃

DOMINVS *Viuens* ,Saul iurauit & ;Ionathan *voce in* Saul Audiuitque

6 וישמע שאול בקול יהונתן וישבע שאול חי־יהוה

ei *indicauit* & ,Dauid *ad* Ionathan vocauit Et .morietur si

7 אם־יומת׃ ויקרא יהונתן לדוד ויגד־לו

ad Dauid Ionathan adduxit Et .hæc verba omnia Ionathan

יהונתן את כל־הדברים האלה ויבא יהונתן את־דוד אל־

addidit Et .nudiustertius heri sicut *eius facies ad* fuit & ,Saul

8 שאול ויהי לפניו כאתמול שלשום׃ ותוסף

, Pelistim *in* pugnauit & ,Dauid est egressus & , esse bellum

המלחמה להיות ויצא דוד וילחם בפלשתים

.eius *faciebus* à fugerunt & :magna plaga eos *in* percussitque

ויך בהם מכה גדולה וינסו מפניו׃

sua domo in *ipse &* , Saul *ad* malus DOMINI spiritus fuit Et

9 ותהי רוח יהוה רעה אל־שאול והוא בביתו

.manu in *modulans* Dauid & : sua manu in eius lancea & ,sedens

יושב וחניתו בידו ודוד מנגן ביד׃

se *dimisit* & .parietem *in* & ,Dauid *in* lancea *in* pcutere Saul quæsiuit Et

10 ויבקש שאול להכות בחנית בדוד ובקיר ויפטר

euasit & ,fugit Dauid Et .parietem *in* lancea percussit & , Saul *faciebus à*

מפני שאול ויך את־החנית בקיר ודוד נס וימלט

,Dauid domum ad nuncios Saul misit Et .illa nocte in

11 בלילה הוא׃ וישלח שאול מלאכים אל־בית דוד

Dauid ipsi indicauit & :mane *in* cum *occidendum ad* & ,eum *custodiendum ad*

לשמרו ולהמיתו בבקר ותגד לדוד

, nocte tuam animam *euadere facias tu non Si* :dicendo ,eius vxor Michal

מיכל אשתו לאמר אם־אינך ממלט את־נפשך הלילה

per Dauid Michal fecit descendere Et .interficieris tu cras

12 מחר אתה מומת׃ ותרד מיכל את־דוד בעד

,*imagines* Michal Cepitque .*euasit* & ,fugit & ,abiit & :fenestram

13 החלון וילך ויברח וימלט׃ ותקח מיכל את־התרפים

operuit & ;eius *capitibus* posuit caprarum *pellem* & ,lecto in posuit &

ותשם אל־המטה ואת כביר העזים שמה מראשתיו ותכס

:dixit & .Dauid *capiendum ad* ,nuncios Saul Misitque .veste in

14 בבגד׃ וישלח שאול מלאכים לקחת את־דוד ותאמר

videndum ad nuncios Saul Misitque .ipse *Aegrotus*

15 חלה הוא׃ וישלח שאול את־המלאכים לראות

.eũ *interficiendum ad* ,me ad lecto in eum facite Ascendere :dicẽdo ,Dauid

את־דוד לאמר העלו אתו במטה אלי להמתו׃

pellis & , *protensionem ad imagines* ecce & ,nuncij venerunt Et

16 ויבאו המלאכים והנה התרפים אל־המטה וכביר

quid Vt :Michal ad Saul Dixitque .eius *capitibus* caprarum

17 העזים מראשתיו׃ ויאמר שאול אל־מיכל למה

Michal dixit Et ? *euasit* & ,meum inimicum dimisisti & ,me decepisti sic

ככה רמיתני ותשלחי את־איבי וימלט ותאמר מיכל

.te interficiam *quid ad* ,me Dimitte :me ad dixit Ipse :Saul ad

אל־שאול הוא־אמר אלי שלחני למה אמיתך׃

ei indicauit & ,Ramah in Semuel ad venit & ,euasit & ,fugit Dauid Et

18 ודוד ברח וימלט ויבא אל־שמואל הרמתה ויגד־לו

manserunt & ,Semuel & ,ipse abijt & : Saul sibi fecit quæ omnia

את כל־אשר עשה־לו שאול וילך הוא ושמואל וישבו

Dauid Ecce :dicendo , Saul est nunciatum Et .Naioth in

19 בנוית׃ ויגד לשאול לאמר הנה דוד

capiendum ad nuncios Saul Misitque .Ramah in *habitaculis* in

20 בנוית ברמה׃ וישלח שאול מלאכים לקחת

Semuel & ,prophetantium prophetarum *cœtum vidit* & ;Dauid

את־דוד וירא את־להקת הנביאים נבאים ושמואל

,Dei spiritus Saul nunciis super fuit & .eos *super constitutum* ,stantem

עמד נצב עליהם ותהי על־מלאכי שאול רוח אלהים

misit & , Saul nunciauerunt Et .ipsi etiam prophetabãt &

21 ויתנבאו גם־המה׃ ויגדו לשאול וישלח

,Saul addidit Et .ipsi etiam prophetauerunt & ; alios nuncios

מלאכים אחרים ויתנבאו גם־המה ויסף שאול

.ipsi etiam prophetauerunt & ,tertios nuncios misit &

וישלח מלאכים שלשים ויתנבאו גם־המה׃

,magnam cisternam ad vsque venit & Ramah in ipse etiam abijt Et

22 וילך גם־הוא הרמתה ויבא עד־בור הגדול

,dixit Et ?Dauid & ,Semuel Vbi :dixit & ,interrogauit & ,Secho in quæ

אשר בשכו וישאל ויאמר איפה שמואל ודוד ויאמר

Naioth *ad* illuc abijt Et .Ramah in Naioth in Ecce

23 הנה בנוית ברמה׃ וילך שם אל־נוית

eundo iuit & ,Dei spiritus *ille* etiam eum super fuit & .Ramah in

ברמה ותהי עליו גם־הוא רוח אלהים וילך הלוך

.Ramah in Naioth in *ipsum ingredi vsque* prophetauit &

ויתנבא עד־באו בנוית ברמה׃

ipse etiam prophetauit & ,suis vestimentis ipse etiam se expoliauit Et

24 ויפשט גם־הוא בגדיו ויתנבא גם־הוא

Idcirco .nocte tota & ,illa die tota nudus cecidit & ,Semuel *facies ad*

לפני שמואל ויפל ערם כל־היום ההוא וכל־הלילה על־כן

?prophetas inter Saul etiam Num : *dicent*

יאמרו הגם שאול בנביאם׃

CAP. XX. כ

facies ad dixit & ,venit & ,Ramah in Naioth de Dauid fugit Et

1 ויברח דוד מנוית ברמה ויבא ויאמר לפני

,meum peccatum quod & ,mea iniquitas quæ ? feci Quid :Ionathan

יהונתן מה עשיתי מה־עוני ומה־חטאתי

.Absit :ei Dixitque ?meam animam quærit quia , *tui patris facies ad*

2 לפני אביך כי מבקש את־נפשי׃ ויאמר לו חלילה

,*paruum verbum* vel ,*grande verbum* meus pater faciet *sibi* ecce .morieris non

לא תמות הנה לו־עשה אבי דבר גדול או דבר קטן

mea meus pater absconderit quare Et .meæ auri reuelet non &

ולא יגלה את־אזני ומדוע יסתיר אבי ממני את־

:dixit & ,Dauid adhuc iurauit Et . hoc non ? *hoc verbum*

3 הדבר הזה אין זאת׃ וישבע עוד דוד ויאמר

Ne :dicet & ,tuis oculis in gratiam inueni quòd ,tuus pater sciuit Sciendo

ידע ידע אביך כי־מצאתי חן בעיניך ויאמר אל־

DOMINVS *viuens* verùm Et . *doleat* forte ne ,Ionathan hoc cognoscat

ידע־זאת יהונתן פן־יעצב ואולם חי־יהוה

.mortem inter & ,me inter passus tanquam quia ,tua anima viuit &

וחי נפשך כי כפשע ביני ובין המות׃

.tibi faciam & ,tua anima dixerit Quod :Dauid ad Ionathan Dixitque

4 ויאמר יהונתן אל־דוד מה־תאמר נפשך ואעשה־לך׃

sedebo sedendo ego & , cras *mensis* Ecce :Ionathan ad Dauid dixit Et

5 ויאמר דוד אל־יהונתן הנה־חדש מחר ואנכי ישב־אשב

ad vsque agro in me abscondã & , me dimittes & ;vescendũ ad *rege cum*

עם־המלך לאכול ושלחתני ונסתרתי בשדה עד

Accidens :dixit quia .illa die in quicquam Saul est locutus non Et
26 וְלֹא־דִבֶּר שָׁאוּל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מִקְרֶה
crastino á fuit Et .mundus non quia, ipse purus non quia, ipsum
27 הוּא בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא כִּי־לֹא טָהוֹר׃ וַיְהִי מִמָּחֳרַת
Ionathan ad Saul Dixitque .David locus est visitatus &, secundo mensis
הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־יְהוֹנָתָן
panem ad hodie etiam heri etiam Isai filius venit non Quare: suo filio
בְּנוֹ מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשַׁי גַּם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלָּחֶם׃
me apud ex David postulauit Postulãdo :Saul Ionathan respondit Et
28 וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד מֵעִמָּדִי
victima quia, obsecro me Dimitte :dixit Et Bethlehem ad vsque
29 עַד־בֵּית לָחֶם׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח
si nunc Et. meus frater mihi mandauit ipse &, ciuitate in nobis familiæ
מִשְׁפָּחָה לָנוּ בָּעִיר וְהוּא צִוָּה־לִי אָחִי וְעַתָּה אִם־
meos fratres videbo &, quæso euadam, tuis oculis in gratiam inueni
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אִמָּלְטָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת־אֶחָי
Saul nasus est iratus Et .regis mensam ad venit non Idcirco
30 עַל־כֵּן לֹא־בָא אֶל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּחַר־אַף שָׁאוּל
quòd, noui non an, rebellionis peruersæ Fili :ei dixit &, Ionathan in
בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן־נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי־
nuditatis confusionem in &, tuam confusionem in Isai filium tu eligens
בֹחֵר אַתָּה לְבֶן־יִשַׁי לְבָשְׁתְּךָ וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת
super vixerit Isai filius quibus diebus omnibus Quia :tuæ matris
31 אִמֶּךָ׃ כִּי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בֶּן־יִשַׁי חַי עַל־
eum cape &, mitte nunc Et. tuum regnum & tu stabilieris non, humum
הָאֲדָמָה לֹא תִכּוֹן אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ וְעַתָּה שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ
Saul ad Ionathan respondit Et .ipse mortis filius quia, me ad
32 אֵלַי כִּי בֶן־מָוֶת הוּא׃ וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שָׁאוּל
fecit quid :morietur quid Vt :eum ad dixit &, suum patrem
אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוּמַת מֶה עָשָׂה׃
cognouit &. eum percutiendum ad, eũ super lanceam Saul protulit Et
33 וַיָּטֶל שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לְהַכֹּתוֹ וַיֵּדַע
.David interficere suo patre cum à ipsa conclusio quòd, Ionathan
יְהוֹנָתָן כִּי־כָלָה הִיא מֵעִם אָבִיו לְהָמִית אֶת־דָּוִד׃
die in comedit nõ &, nasi ira in mensa cum à Ionathan Surrexitque
34 וַיָּקָם יְהוֹנָתָן מֵעִם הַשֻּׁלְחָן בָּחֳרִי־אָף וְלֹא־אָכַל בְּיוֹם־
eum calumniaueràt quia, David super doluit quia. panem secunda mensis
הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לֶחֶם כִּי נֶעְצַב אֶל־דָּוִד כִּי הִכְלִמוֹ
agrum Ionathan est egressus &, mane in fuit Et .suus pater
35 אָבִיו׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה
.eo cum paruus puer &, Dauidi statutum tempus ad
לְמוֹעֵד דָּוִד וְנַעַר קָטֹן עִמּוֹ׃
quas, sagittas nunc inueni, Curre :suum puerum ad Dixitque
36 וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ רֻץ מְצָא־נָא אֶת־הַחִצִּים אֲשֶׁר
.eum transire faciendum ad sagittam iecit ipse &, cucurrit puer :iaciens ego
אָנֹכִי מוֹרֶה הַנַּעַר רָץ וְהוּא־יָרָה הַחֵצִי לְהַעֲבִרוֹ׃
.Ionathan iecerat quam, sagittæ locum ad vsque puer venit Et
37 וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד־מְקוֹם הַחֵצִי אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן
vltra &, te à sagitta Nónne :dixit &, puerum post Ionathã Clamauit
וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר וַיֹּאמֶר הֲלוֹא הַחֵצִי מִמְּךָ וָהָלְאָה׃
steteris ne, festina, Accelera :puerum post Ionathan Clamauitque
38 וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר מְהֵרָה חוּשָׁה אַל־תַּעֲמֹד
.suum dominum ad venit &, sagittam Ionathan puer collegit &
וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחִצִּי וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו׃
sciebant David & Ionathan tantum, quicquam sciebat non puer Et
39 וְהַנַּעַר לֹא־יָדַע מְאוּמָה אַךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ
ei qui, puerum ad sua vasa Ionathan Deditque .verbum
40 אֶת־הַדָּבָר׃ וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת־כֵּלָיו אֶל־הַנַּעַר אֲשֶׁר־לוֹ
.ciuitatem defer, Vade :ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ הָבֵיא הָעִיר׃
cecidit &, meridiem apud de surrexit David &, est ingressus Puer
41 הַנַּעַר בָּא וְדָוִד קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב וַיִּפֹּל
sunt osculati & :vicibus tribus se incuruauit &, terram in suas facies in
לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּשְּׁקוּ
David vt adeo :suum socium vir fleuerût &, suum socium vir
אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ עַד־דָּוִד
Quod. pace in Vade :David ad Ionathan Dixitque .adaugeret
42 הִגְדִּיל׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר
DOMINVS :dicendo, DOMINI nomine in, nos nos ambo iurauimus
נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה
tuum semen inter &, meum semen inter &, te inter &, me inter sit
יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ
.ciuitatem est ingressus Ionathan & :abijt &, surrexit Et .seculũ in vsq;
43 עַד־עוֹלָם׃ וַיָּקָם וַיֵּלַךְ וִיהוֹנָתָן בָּא הָעִיר׃

dices &, tuus pater me visitauerit visitando Si .tertiæ vesperam
6 אִם־פָּקֹד יִפְקְדֵנִי אָבִיךָ וְאָמַרְתָּ׃ הָעֶרֶב הַשְּׁלִשִׁית
suam ciuitate Bethlehem currendũ ad David me à postulauit Postulãdo
נִשְׁאֹל נִשְׁאַל מִמֶּנִּי דָוִד לָרוּץ בֵּית־לֶחֶם עִירוֹ
:dixerit sic Si .familiæ toti ibi dierum sacrificium quia
7 כִּי זֶבַח הַיָּמִים שָׁם לְכָל־הַמִּשְׁפָּחָה׃ אִם־כֹּה יֹאמַר
est consummata quòd scito, ei fuerit ira irascendo si &. tuo seruo pax, Bene
טוֹב שָׁלוֹם לְעַבְדֶּךָ וְאִם־חָרֹה יֶחֱרֶה לוֹ דַּע כִּי־כָלְתָה
quia, tuo seruo super misericordiam facies Et .eo cum à malitia
8 הָרָעָה מֵעִמּוֹ׃ וְעָשִׂיתָ חֶסֶד עַל־עַבְדֶּךָ כִּי
me in est si Et. tecum tuum seruum adduxisti DOMINI fœdus in
בִּבְרִית יְהוָה הֵבֵאתָ אֶת־עַבְדְּךָ עִמָּךְ וְאִם־יֶשׁ־בִּי
me introduces hoc quid vt, tuũ patrẽ ad vsq; &. tu me interfice, iniquitas
עָוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה וְעַד־אָבִיךָ לָמָּה־זֶּה תְבִיאֵנִי׃
cognouero cognoscendo si quia, tibi Absit :Ionathan Dixitque
9 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן חָלִילָה לָּךְ כִּי אִם־יָדֹעַ אֵדַע
non &, te super veniendum ad meo patre cum à malitia sit consummata quòd
כִּי־כָלְתָה הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ וְלֹא
Quis :Ionathan ad David Dixitque .tibi annunciem illud
10 אֹתָהּ אַגִּיד לָךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יְהוֹנָתָן מִי
durè tuus pater tibi responderit quid vel, mihi renunciabit
יַגִּיד לִי אוֹ מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה׃
sût egressi Et. agrum egrediamur &, Ito :David ad Ionathã Dixitque
11 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה וַיֵּצְאוּ
DOMINE :David ad Ionathan dixit Et .agrum ipsi ambo
12 שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־דָּוִד יְהוָה
tertia, cras têpus iuxta meũ patrẽ inuestigauero quòd, Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־אֶחְקֹר אֶת־אָבִי כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית
tuam autem reuelauero &, te ad misero tunc non &, David in bonũ ecce &
וְהִנֵּה־טוֹב אֶל־דָּוִד וְלֹא־אָז אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת־אָזְנֶךָ׃
meũ patrẽ ad erit bonum quia, addat sic &, Ionathan DOMINVS faciat Sic
13 כֹּה־יַעֲשֶׂה יְהוָה לִיהוֹנָתָן וְכֹה יֹסִיף כִּי־יֵיטִב אֶל־אָבִי
pace in ibis &, te dimittam &, tuã aurẽ reuelabo &, te super malum
אֶת־הָרָעָה עָלֶיךָ וְגָלִיתִי אֶת־אָזְנֶךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ וְהָלַכְתָּ לְשָׁלוֹם
meo patre cum fuit quemadmodum, tecum DOMINVS sit &
וִיהִי יְהוָה עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אָבִי׃
DOMINI misericordiã mecum facies non & viuente me adhuc si non Et
14 וְלֹא אִם־עוֹדֶנִּי חָי וְלֹא־תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד יְהוָה
cum à tuam misericordiam abscindes non Sed :moriar non &
15 וְלֹא אָמוּת׃ וְלֹא־תַכְרִית אֶת־חַסְדְּךָ מֵעִם
David inimicos DOMINVM abscindendo in nec, seculum in vsque mea domo
בֵּיתִי עַד־עוֹלָם וְלֹא בְּהַכְרִת יְהוָה אֶת־אֹיְבֵי דָוִד
cum Ionathan ascidit Et .humi facies desuper virum
16 אִישׁ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן עִם־
.David inimicorum manu de DOMINVS Requirat &, David domo
בֵּית דָּוִד וּבִקֵּשׁ יְהוָה מִיַּד אֹיְבֵי דָוִד׃
ipsum eum diligendo in David ipsi iurandum ad Ionathan addidit Et
17 וַיּוֹסֶף יְהוֹנָתָן לְהַשְׁבִּיעַ אֶת־דָּוִד בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ
:Ionathan ei dixit Et .cum diligebat suæ animæ dilectionem quia
18 כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ׃ וַיֹּאמֶר־לוֹ יְהוֹנָתָן
tertiabis Et .tua sessio visitabitur quia, visitaberis &, mensis Cras
19 מָחָר חֹדֶשׁ וְנִפְקַדְתָּ כִּי יִפָּקֵד מוֹשָׁבֶךָ׃ וְשִׁלַּשְׁתָּ
die in ibi te abscondes quo locum ad venies &, valde descendes
תֵּרֵד מְאֹד וּבָאתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָּׁם בְּיוֹם
sagittas tres ego Et .viatorium lapide apud manebis &; operis
20 הַמַּעֲשֶׂה וְיָשַׁבְתָּ אֵצֶל הָאֶבֶן הָאָזֶל׃ וַאֲנִי שְׁלֹשֶׁת הַחִצִּים
puerum mittam ecce Et .scopum ad mihi mittendo, iaciam lat ad
צִדָּה אוֹרֶה לְשַׁלַּח־לִי לְמַטָּרָה׃ וְהִנֵּה אֶשְׁלַח אֶת־הַנַּעַר
sagittæ Ecce: puero dixero dicendo Si .sagittas inueni, Vade
21 לֵךְ מְצָא אֶת־הַחִצִּים אִם־אָמֹר אֹמַר לַנַּעַר הִנֵּה הַחִצִּים
viuit, verbum non &, tibi pax quia, veni &, eam cape infra &, te à
מִמְּךָ וָהֵנָּה קָחֶנּוּ וָבֹאָה כִּי־שָׁלוֹם לְךָ וְאֵין דָּבָר חַי־
sagittæ Ecce: adolescenti dixero sic si Et .DOMINVS
22 יְהוָה׃ וְאִם־כֹּה אֹמַר לָעֶלֶם הִנֵּה הַחִצִּים
verbum Et .DOMINVS te dimisit quia :vade, vltra &, te à
23 מִמְּךָ וָהָלְאָה לֵךְ כִּי שִׁלַּחֲךָ יְהוָה׃ וְהַדָּבָר
te inter &, me inter DOMINVS ecce, tu & ego sumus locuti quod
אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֲנִי וָאָתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ
mensis fuit &, agro in David se abscondit Et .seculum in vsque
24 עַד־עוֹלָם׃ וַיִּסָּתֵר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ
rex Seditque .vescendum ad panem iuxta rex sedit &
25 וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־הַלֶּחֶם לֶאֱכוֹל׃ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ
Ionathan surrexit & :parietis sedem ad vice in vice sicut, suam sedem super
עַל־מוֹשָׁבוֹ כְּפַעַם בְּפַעַם אֶל־מוֹשַׁב הַקִּיר וַיָּקָם יְהוֹנָתָן
.David locus visitatus est & ; Saul latere ex Abner seditque
וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מִצַּד שָׁאוּל וַיִּפָּקֵד מְקוֹם דָּוִד׃

est præterquam quod sit vel etiam quia nõ est in

הָיָה Calendarum caruit sedente

שָׁנָה בּוֹא à

עָנָה vt iret est

nostre ad me vt illuc me conferam. conferam me illuc,

furor חָרָה matris

עָנָה eligis ignominiæ

עֶרְוָה

terram, neque tolle obnoxi mortis est.

iaculatus est contra vt percuteret

טוּל חֲנִית נָכָה יָדַע decreuerat pater suus

מוּת furoris קוּם חָרָה Calẽdarum dolore affectus ob ignominiam af fecit in

כָּלַם

הָיָה יָעַד

רוּץ חֵצַץ iacio sagittas trans illũ.

בּוֹא

sagittas

sed יָדַע

rem. arma puero erat

נָתַן כְּלִי in de loco qui vergebat ad austrum, facie suam

נָפַל

שָׁחָה נָשַׁק vnusquisque alter alterum vnusquisque alter cum altero. Sed

רֵעַ בָּכָה magis fleuit.

יָלַךְ per nomen

שָׁנָה

dieî recordãdo recordati fuerit me in

annuale est

יוֹם

יָדַע כָּלָה copleta cum

רוּעַ

בּוֹא

עָוֹן מוּת vt

complera vt veniat côtra

נָגַד si quid boni

עָנָה

Veni יָצָא in

שָׁנָה si aut die

fuerit super aperuero

גָּלָה si placuerit patri meo,

יָסַף יָטַב vt adducat aperiam

גָּלָה הָיָה tantũ adhuc me viuente facies etiam

cum abscinderit Dominus vnũquemque superficie terræ.

pepigit fœdus

שָׁנָה dicens vt iuraret ppterea quod diligeret secundum

terunt Calẽdæ, & memo raberis defi ciet tribus die bus manebis in quo te abscõdes

יָרַד

חֵצַץ ad signum יָרָה נָטַר dicens ei: quicquam mali, חָיָה בּוֹא puero,

הָלַךְ fuerũt calẽdæ

יָשַׁב אֵל ad cathedrã sicut consueue rat alias, in ca thedra iuxta parietem. carebat sedẽte

קוּם יָשַׁב

CAP. XXI. כא

contremuit Et .sacerdotē Achimelech ad Nob in Dauid venit Et
1 ויבא דוד נבה אל־אחימלך הכהן ויחרד
, es solus tu Quare : ei dixitque ,Dauid occursum in * ,Achimelech
אחימלך לקראת דוד ויאמר לו מדוע אתה לבדך
:sacerdotem Achimelech ad Dauid Dixitque ?tecum ‖ non vir &
2 ואיש אין אתך׃ ויאמר דוד לאחימלך הכהן
quicquam nesciat Vir , me ad dixitque ,verbum mihi præcepit Rex
המלך צוני דבר ויאמר אלי איש אל־ידע מאומה
pueros Et .tibi præcepi quod * & ,te mittens ego quod verbum
את־הדבר אשר־אנכי שלחך ואשר צויתך ואת־הנערים
sub est quid nunc Et .ignoti obscuri locum ad feci scire
3 יודעתי אל־מקום פלני אלמני׃ ועתה מה־יש תחת־
.inuentum vel,mea manu in da panes quinque ?tua manu
ידך חמשה־לחם תנה בידי או הנמצא׃
ad prophanus panis ‡ Non : dixit & ,Dauid * sacerdos respondit Et
4 ויען הכהן את־דוד ויאמר אין־לחם חל אל־
tantùm * pueri se seruarunt Si ‖ .est sanctitatis panis quinimo ;mea manu sub
תחת ידי כי־אם־לחם קדש יש אם־נשמרו הנערים אך
Quinimo :ei dixit & ,sacerdoti Dauid respondit Et ?muliere à
5 מאשה׃ ויען דוד את־הכהן ויאמר לו כי אם־
fuerūt & ;me exeundo in ,nudiustertius ‡ heri sicut nobis ‖ est prohibita mulier
אשה עצרה־לנו כתמול שלשם בצאתי ויהיו
hodie quia etiā & ,prophanationis via ipsa & ; sanctitas puerorum vasa
כלי־הנערים קדש והוא דרך חל ואף כי היום
non quia ,sanctitatem sacerdos ei dedit Et .vase in sanctificabitur
6 יקדש בכלי׃ ויתן־לו הכהן קדש כי לא־
DOMINI faciebus à remoti †,facierum panis nisi panis ibi erat
היה שם לחם כי־אם־לחם הפנים המוסרים מלפני יהוה
seruis de vir ibi Et .ipsum capi die in calidum panem ponendum ad
7 לשום לחם חם ביום הלקחו׃ ושם איש מעבדי
Doegh eius nomen & ,DOMINI facies ad detentus * illa die in Saul
שאול ביום ההוא נעצר לפני יהוה ושמו דאג
Dauid Dixitque .Saul ipsi † qui ,pastorum potentissimus, Edomæus
8 האדמי אביר הרעים אשר לשאול׃ ויאמר דוד
Quia ?gladius vel lancea tua manu sub hîc est non Et :Achimelech ad
לאחימלך ואין יש־פה תחת־ידך חנית או־חרב כי
quia ,mea manu in cepi * non mea vasa etiam & ,meum gladium etiam
גם־חרבי וגם־כלי לא־לקחתי בידי כי־
Goliath Gladius :sacerdos dixit Et .festinatum regis verbum fuit
9 היה דבר־המלך נחוץ׃ ויאמר הכהן חרב גלית
veste in inuolutus ipse ecce ,quercus valle in percussisti quem ,Pelistæi
הפלשתי אשר־הכית בעמק האלה הנה־היא לוטה בשמלה
.hoc in eū præter alius * nō quia ,cape ‡ tibi ceperis istum si .Ephod post
אחרי האפוד אם־אתה תקח־לך קח כי אין אחרת זולתה בזה
,Dauid surrexit Et .mihi eum da ,ille sicut † Non : Dauid Dixitque
10 ויאמר דוד אין כמוה תננה לי׃ ויקם דוד
.Gath regem Achis ad venit Et .Saul faciebus à illa die in fugit &
ויברח ביום־ההוא מפני שאול ויבא אל־אכיש מלך גת׃
?terræ rex Dauid * iste Nónne :eum ad Achis serui Dixeruntque
11 ויאמרו עבדי אכיש אליו הלוא־זה דוד מלך הארץ
suis millibus in ‖ Saul Percussit :dicendo , choris in respondebant huic nónne
הלוא לזה יענו במחלות לאמר הכה שאול באלפו
verba Dauid posuit Et ?suis millibus denis in Dauid &
12 ודוד ברבבתו׃ וישם דוד את־הדברים
.Gath regis Achis faciebus à valde timuit & ,suo corde in hæc
האלה בלבבו וירא מאד מפני אכיש מלך־גת׃
,corū manib' in furere se finxit & ,corū oculis in suū sensum ipsum mutauit Et
13 וישנו את־טעמו בעיניהם ויתהלל בידם
in suam saliuam faciebat descendere & ,portæ fores super designabat &
ויתו על־דלתות השער ויורד רירו אל־
videbitis Ecce :suos seruos ad Achis Dixitque .suam barbam
14 זקנו׃ ויאמר אכיש אל־עבדיו הנה תראו
insanis Indigus ?me ad eum adduxistis quid vt ,furentem virum
15 איש משתגע למה תביאו אתו אלי׃ חסר משגעים
iste Num ? me super insaniendum ad hunc adduxistis quia ,ego
אני כי־הבאתם את־זה להשתגע עלי הזה
?meam domum in ingredietur
יבוא אל־ביתי׃

timuit; * & venit; ‖ est; aliquid; צוה; de re propter quam mitto * quam cuiusdam, & locum ignotum talis.; פלא; quod inuenit * ad ‡ est; ענה חלל; sed sanctus ‖ Nū * vel saltē; Verè; ‖ à ‡ & cum egress' sum;; היה; panē sanctū. non erant enim ibi panes; כלה נתן; panes † qui erant facie; סור; panes calidos qua sublati sūt * demorabatur corā Domino † erant; רעה חנה; arma * tuli; verbum regis vrgebat.; panno; נכה; vis tollere ‡ tolle * est ‖ hîc † similis illi,; לקח; קום; facie; * est; cantabant per choros ‖ mille suos; חלל; decem millia suos; שום; facie; ראה; sermonem insanū se ostēdebat; שנה; in ostiis; תוה; vidistis; hominem Deficio; שגע; coram; בוא

CAP. XXII. כב

audierunt Et .Hadullam spelunca in euasit & ,inde Dauid abijt Et
1 וילך דוד משם וימלט אל־מערת עדלם וישמעו
.illuc eum ad descenderunt & ,eius patris domus omnis & ,eius fratres
אחיו וכל־בית אביו וירדו אליו שמה׃

seruauit se; ילך; ירד

‡ cui vir omnis & ,angustiatus vir omnis eum ad sunt congregati Et
2 ויתקבצו אליו כל־איש מצוק וכל־איש אשר־
;principem in eis super fuitque .animo amarus vir omnis & ,creditor ei
לו נשא וכל־איש מר־נפש ויהי עליהם לשר
inde Dauid abiit Et .viri quadringenti fermè eo cum fuerunt &
3 ויהיו עמו כארבע מאות איש׃ וילך דוד משם
,meus pater quæso Egrediatur :Moab regem ad dixitque .Moab Mispeh ‡
מצפה מואב ויאמר אל־מלך מואב יצא־נא אבי
.Deus mihi faciat quid sciam donec ,vobiscum † mea mater &
ואמי אתכם עד אשר אדע מה־יעשה־לי אלהים׃
omnibus eo cum manserunt & ;Moab Regis faciebus cum eos duxit Et
4 וינחם את־פני מלך מואב וישבו עמו כל־
ad propheta Gad Dixitque .munitione in Dauid esse diebus
5 ימי היות־דוד במצודה׃ ויאמר גד הנביא אל־
.Iehudah terram tibi ingredieris ‖ & :vade .munitione in maneas Ne : Dauid
דוד לא תשב במצודה לך ובאת־לך ארץ יהודה
quòd Saul audiuit Et .Chareth syluam venit & ,Dauid abijt Et
6 וילך דוד ויבא יער חרת׃ וישמע שאול כי
sub Ghibhah in manens Saul & ;eo cum * qui ,viri & ,Dauid sciretur
נודע דוד ואנשים אשר אתו ושאול יושב בגבעה תחת־
stantes eius serui omnes & ,eius manu in eius lancea & ,Ramah in arbore
האשל ברמה וחניתו בידו וכל־עבדיו נצבים
quæso Audite :eum super stantibus ‡ suis seruis Saul Dixitque .cū super
7 עליו׃ ויאמר שאול לעבדיו הנצבים עליו שמעו־נא
vobis omnibus ;vineas & ,agros Isai filius dabit vobis oībus Etiā :Iemini filij
בני ימיני גם־לכלכם יתן בן־ישי שדות וכרמים לכלכם
vos omnes estis ligati ‡ Quia ?centenorum principes * & ,millium principes ponet
8 ישים שרי אלפים ושרי מאות׃ כי קשרתם כלכם
,Isai filio cum meū filiū excidendo in ‖ meam aurem reuelans ‡ non & ,me super †
עלי ואין־גלה את־אזני בכרת־בני עם־בן־ישי
suscitauit quia ,meam aurem reuelans & ,me super vobis ex ægrotās ‖ non &
ואין־חלה מכם עלי וגלה את־אזני כי הקים
?hanc diem secundum insidiatorem † ad me super * meum seruum meus filius
בני את־עבדי עלי לארב כיום הזה׃
,Saul seruos super constitutus ipse & † Edomæus Doeg respondit Et
9 ויען דאג האדמי והוא נצב על־עבדי־שאול
filium Achimelech ad Nob in venientem Isai filium Vidi :dixit &
ויאמר ראיתי את־בן־ישי בא נבה אל־אחימלך בן־
& ,ei dedit escam & ,DOMINO in ei interrogauit Et .Achitub
10 אחטוב׃ וישאל־לו ביהוה וצידה נתן לו ואת
vocandum ad rex misit Et .ei dedit Pelistæi Gholiath gladium
11 חרב גלית הפלשתי נתן לו׃ וישלח המלך לקרא
,eius patris domum omnem & ,sacerdotem Achitub filium Achimelech
את־אחימלך בן־אחיטוב הכהן ואת כל־בית אביו
.regem ad ipsi omnes venerunt & :Nob in * qui ,sacerdotes
הכהנים אשר בנב ויבאו כלם אל־המלך׃
.mi dñe ego Ecce :dixit & .Achitub fili nunc Audi : Saul dixit Et
12 ויאמר שאול שמע־נא בן־אחיטוב ויאמר הנני אדני׃
,Isai filius & , tu me super estis ligati quid Vt :Saul eum ad Dixitque
13 ויאמר אליו שאול למה קשרתם עלי אתה ובן־ישי
consurgendum ad ,Deo in ei interrogando & ,gladium & panem ei te dando in
בתתך לו לחם וחרב ושאול לו באלהים לקום
Achimelech respondit Et ?hanc diem secundum insidiantem in * me in
14 אלי לארב כיום הזה׃ ויען אחימלך
gener & ,fidelis Dauid sicut tuis seruis omnibus in quis Et : ait & , regi
את־המלך ויאמר ומי בכל־עבדיך כדוד נאמן וחתן
?tua domo in gloriosus & ,tuum auditum ad recedens & , regis
המלך וסר אל־משמעתך ונכבד בביתך׃
imponat Ne .mihi Absit ?Deo in ei interrogare cœpi hodie Num
15 היום החלתי לשאול־לו באלהים חלילה לי אל־ישם
nouit non quia ;mei patris domo omni in verbum ‖ suo seruo in rex
המלך בעבדו דבר בכל־בית אבי כי לא־ידע
:rex Dixitque .magnum vel paruum verbum,hoc omni in tuus seruus
16 עבדך בכל־זאת דבר קטן או גדול׃ ויאמר המלך
.tui patris domus omnis & , tu Achimelech morieris Moriendo
מות תמות אחימלך אתה וכל־בית אביך׃
,Conuertimini :eum super stantibus cursoribus rex Dixitque
17 ויאמר המלך לרצים הנצבים עליו סבו
,Dauid cum ‡ eorū manus etiam quia :DOMINI sacerdotes interficite &
והמיתו כהני יהוה כי גם־ידם עם־דוד
:meam aurem reuelarunt non & , ipse fugiens quòd cognouerunt quia &
וכי ידעו כי־ברח הוא ולא גלו את־אזנו
sacerdotes in irruendum ad suam manum mittere regis serui noluerunt &
ולא־אבו עבדי המלך לשלח את־ידם לפגע בכהני
irrue & ,tu Conuertere :Doeg ad rex dixit Et .DOMINI
18 יהוה׃ ויאמר המלך לדויג סב אתה ופגע

angustiis affectus ‡ erat; מרר; מאה; ‡ in speculam; † & maneant; ידע; ante regem; נחה; quibus fuit arce.; מצד; arce ‖ ingredere; ישב בוא; in saltū cæduū; ילך; * erāt ‖ manebat; ידע; stabant; חנה; iuxta ‡ qui stabant iuxta; omnes vos; נתן שום; tribunos * centuriones ‡ coniurastis; שור מאה; † aduersum ‡ est qui aperiat ‖ cū fœd' inierit fili' meus ‖ est qui doleat qui reuelet * aduersum † insidias † qui erat; ענה ראה; cōsuluit pro eo Dominū,; צור; familiam; * erant; adsum; coniurastis aduersum; vt dares cōsuleres pro eo Deum, vt consurgeret contra; נתן ענה; * ad insidias inter omnes seruos tuos qui pergit ad obedientiā tuā; סור; cōsulere pro eo Deum; חלל שום; ‖ quippiam de omnibus his; familia qui stabant juxta; רוץ סבב; * est; מות; fugeret aperuerunt; גלה אזני ק; vt interficerēt interfice; אבה; לדואג ק

:sacerdotes in ipse irruit & , Edomæus Doeg est conuersus & .sacerdotes in
בכהנים ויסב דויג האדמי ויפגע הוא בכהנים
.lineum ephod portantem virum quinque & octoginta illa die in interfecit &
וימת ביום ההוא שמנים וחמשה איש נשא אפוד בד׃
ad vsque & viro à , gladij os ad percussit sacerdotum ciuitatẽ Nob Et
19 ואת נב עיר הכהנים הכה לפי חרב מאיש ועד
os ad agnum & ,asinum & ,bouem & ,sugentem ad vsque & infante ab ,mulierem
אשה מעולל ועד יונק ושור וחמור ושה לפי
eiꝰ nomen & ,Ahitub filio Achimelech vnus filius euasit Et .gladij
20 חרב׃ וימלט בן אחד לאחימלך בן אחטוב ושמו
,Dauid ipsi Ebiathar nunciauit Et .Dauid post fugit & ;Ebiathar
21 אביתר ויברח אחרי דוד׃ ויגד אביתר לדוד
Dauid dixit Et .DOMINI sacerdotes Saul occidisset quòd
22 כי הרג שאול את כהני יהוה׃ ויאמר דוד
quòd , Edomæus Doeg * ibi quòd illa die in Noui : Ebiathar ad
לאביתר ידעתי ביום ההוא כי שם דויג האדמי כי
.tui patris domus animã omnẽ in causam præbui ego Saul nunciaret nunciando
הגד יגיד לשאול אנכי סבתי בכל נפש בית אביך׃
quæret ,meam animam quæsierit qui quia ,timeas ne .mecum Sede
23 שבה אתי אל תירא כי אשר יבקש את נפשי יבקש
.me penes tu custodia quia ,tuam animam
את נפשך כי משמרת אתה עמדי׃

interfecit
דואג ק
viros portantes acie
f נכה
à paruulo lactentem, boues, & asinos, & pecudes acie
g פה
filij
h נגד
* erat
דואג ק
i סבב
quòd interficeretur omnis homo familiæ
Mane apud me.
i ישב k ירא
custoditꝰ eris

CAP. XXIII. כג

,Chehilah in pugnantes Pelistæi Ecce :dicendo ,Dauid nunciauerunt Et
1 ויגידו לדוד לאמר הנה פלשתים נלחמים בקעילה
,DOMINO in Dauid interrogauit Et .areas diripientes ‖ ipsi &
2 והמה שסים את הגרנות׃ וישאל דוד ביהוה
Dixitque ?istos Pelistæos in percutiam & ,vadam Num : dicendo
לאמר האלך והכיתי בפלשתים האלה ויאמר
.Chehilah seruabis &, Pelistæos in pcuties &, Vade:Dauid ad DOMINVS
יהוה אל דוד לך והכית בפלשתים והושעת את קעילה׃
,timentes Iehudah in hîc nos Ecce :eum ad Dauid viri Dixeruntque
3 ויאמרו אנשי דוד אליו הנה אנחנו פה ביהודה יראים
?Pelistim ordines ‖ ad Chehilah in iuerimus cùm etiam &
ואף כי נלך קעלה אל מערכות פלשתים׃
ei respondit Et .DOMINO in interrogandum ad Dauid adhuc addidit Et
4 ויוסף עוד דוד לשאול ביהוה ויענהו
dans ego quia ,Chehilah in descende , Surge : dixit & , DOMINVS
יהוה ויאמר קום רד קעילה כי אני נתן
,Chehilah in eius viri & ,Dauid abiit Et .tua manu in Pelistæos
5 את פלשתים בידך׃ וילך דוד ואנשיו קעילה
eos in percussitque :eorum acquisitiones ‖ duxit & ,Pelistæis in ‡ pugnauit &
וילחם בפלשתים וינהג את מקניהם ויך בהם
.Chehilah habitatores Dauid seruauit & , magna plaga
מכה גדולה וישע דוד את ישבי קעילה׃
,Chehilah in Dauid ad Achimelech filius Ebiathar fugiendo in fuit Et
6 ויהי בברח אביתר בן אחימלך אל דוד קעילה
.sua manu in descendit ephod *
אפוד ירד בידו׃
:Saul dixitq; ,Chehilah in Dauid venisset quòd ,Saul fuit nunciatum Et
7 ויגד לשאול כי בא דוד קעילה ויאמר שאול
vrbem in ingrediendo est clausus quia ,mea manu in Deus eum Alienauit
נכר אתו אלהים בידי כי נסגר לבוא בעיר
populum omnem Saul audire fecit Et .vectis & ,portarum
8 דלתים ובריח׃ וישמע שאול את כל העם
&, Dauid angustiandum ad * ,Chehilah in descendendum ad ,prælium in
למלחמה לרדת קעילה לצור אל דוד ואל
;malum tacens ‖ Saul se super ‡ quòd Dauid cognouit Et .eius viros
9 אנשיו׃ וידע דוד כי עליו שאול מחריש הרעה
. ephod Applica : sacerdotem Ebiathar ad dixit &
ויאמר אל אביתר הכהן הגישה האפוד׃
audiuit audiendo ,Israel Deus DOMINE :Dauid Dixitque
10 ויאמר דוד יהוה אלהי ישראל שמע שמע
ciuitatẽ corrumpendũ ad ‡ Chehilah in venire Saul quærens quòd ,tuus seruus
עבדך כי מבקש שאול לבא אל קעילה לשחת לעיר
?eius manu in Chehilah domini ‖ me concludent Nunquid .me propter
11 בעבורי׃ היסגרני בעלי קעילה בידו
DOMINE,tuus seruus audiuit quemadmodum,Saul descendet Nunquid
הירד שאול כאשר שמע עבדך יהוה
.Descẽdet:DOMINVS Dixitq; .tuo seruo quæso Indica?Israel Deus
אלהי ישראל הגד נא לעבדך ויאמר יהוה ירד׃
& ,me Chehilah domini concludent Nunquid :Dauid Dixitque
12 ויאמר דוד היסגרו בעלי קעילה אתי ואת
.Concludent :DOMINVS dixit &? Saul manu in meos viros
אנשי ביד שאול ויאמר יהוה יסגירו׃

pugnât cum
a נגד
‖ diripiunt Dominum
b שסה
c נכה
d ישע
timemus quâto magis cùm perrexerimus ‖ acies
e ילך
vt interrogaret Dominũ.
f ענה
do
g ירד
‡ cũ ‖ pecudes
h נכה
i ישע
cùm fugeret
* cum
Conclusit
congregauit
vt descẽderet
* vt obsideret
i ירד
‡ contra ‖ tacitè cogitaret
k ידע l רוע
quærit
‡ vt disperdat
tradent ‖ maiores
m נגד n ירד
tradent maiores
Tradent.

sunt egressi & ; viri sexcenti fermè eius viri & ,Dauid surrexit Et
13 ויקם דוד ואנשיו כשש מאות איש ויצאו
,est nunciatũ Sauli Et .ambulauerunt quo in ambulauerunt & ,Chehilah è
מקעילה ויתהלכו באשר יתהלכו ולשאול הגד
.exire cessauit & :Chehilah è Dauid euasisset quòd
כי נמלט דוד מקעילה ויחדל לצאת׃
monte in mansitque , munitionibus in deserto in Dauid mansit Et
14 וישב דוד במדבר במצדות וישב בהר
eũ tradidit non & ,diebus omnibus Saul eum quæsiuit & ;Ziph deserto in
במדבר זיף ויבקשהו שאול כל הימים ולא נתנו
Saul esset egressus quòd Dauid vidit Et .eius manu in Deus
15 אלהים בידו׃ וירא דוד כי יצא שאול
.sylua in Ziph deserto in * Dauid & .suam animam quærendum ad
לבקש את נפשו ודוד במדבר זיף בחרשה׃
;syluam in Dauid ad iuit & , Saul filius Iehonathan surrexit Et
16 ויקם יהונתן בן שאול וילך אל דוד חרשה
.Deo in eius manum confortauit &
ויחזק את ידו באלהים׃
Saul manus te inueniet non quia ,timeas Ne :eum ad Dixitque
17 ויאמר אליו אל תירא כי לא תמצאך יד שאול
:secundum in tibi ero ego & ,Israel super regnabis tu & , mei patris
אבי ואתה תמלך על ישראל ואנכי אהיה לך למשנה
.ita sciens meus pater : Saul etiam &
וגם שאול אבי ידע כן׃
Dauid mansit & .DOMINI facies ad fœdus ipsi ambo exciderunt Et
18 ויכרתו שניהם ברית לפני יהוה וישב דוד
.suam domum in abiit Iehonathan Et . sylua in
בחרשה ויהונתן הלך לביתו׃
Dauid Nónne :dicendo , Ghibhah in Saul ad Ziphæi ascenderunt Et
19 ויעלו זפים אל שאול הגבעתה לאמר הלוא דוד
* quæ ,Chachilah colle in , sylua in munitionibus in nobiscũ se abscondens
מסתתר עמנו במצדות בחרשה בגבעת החכילה אשר
tuæ animæ desiderium omne ad nunc Et ?Iesimon dextra à
20 מימין הישימון׃ ועתה לכל אות נפשך
.regis manu in eum concludere nobis & :descende descendendo rex
המלך לרדת רד ולנו הסגירו ביד המלך׃
.me super pepercistis quia ,DOMINO † vos Benedicti : Saul Dixitque
21 ויאמר שאול ברכים אתם ליהוה כי חמלתם עלי׃
sit quo ‡ eius locum videte & ,scitote & ;adhuc parate ,quæso Ite
22 לכו נא הכינו עוד ודעו וראו את מקומו אשר תהיה
aget callidè callendo ‖ :me ad dixit quia .ibi eum viderit quis , eius pes
רגלו מי ראהו שם כי אמר אלי ערום יערם
se abscondet * quibus latibulis omnibus ex scitote & , videte Et .ipse
23 הוא׃ וראו ודעו מכל המחבאים אשר יתחבא
si , erit Et .vobiscum ibo & ;rectum ad ‖ me ad reuertimini & , ibi
שם ושבתם אלי אל נכון והלכתי אתכם והיה אם
.Iehudah millibus omnibus in eum scrutabor & ,terra in ipse fuerit
ישנו בארץ וחפשתי אתו בכל אלפי יהודה׃
eius viri & ,Dauid Et . Saul facies ad Ziph in abierunt & ,surrexerunt Et
24 ויקומו וילכו זיפה לפני שאול ודוד ואנשיו
.Iesimon † dexteram ad solitudine * in Mahon deserto in ‖
במדבר מעון בערבה אל ימין הישימון׃
;Dauidi* nũciauerunt & ,quærendum ad eius viri & ,Saul iuit Et
25 וילך שאול ואנשיו לבקש ויגדו לדוד
, Saul audiuit Et .Mahon deserto in mansit & ,petram ‡ descendit &
וירד הסלע וישב במדבר מעון וישמע שאול
. Mahon desertum † Dauid post est persecutus &
וירדף אחרי דוד מדבר מעון׃
latere ex eius viri & ,Dauid & ,hinc montis latere ex Saul iuit Et
26 וילך שאול מצד ההר מזה ודוד ואנשיו מצד
,Saul Et . Saul faciebus ‡ à abeundum ad festinus Dauid fuit & : inde montis
ההר מזה ויהי דוד נחפז ללכת מפני שאול ושאול
.eos prehendendum ad * eius viros in & ,Dauid in corona cingentes eius viri &
ואנשיו עטרים אל דוד ואל אנשיו לתפשם׃
se diffuderunt ‡ quia ,vade † & , Accelera :dicendo ,Saul ad venit legatus Et
27 ומלאך בא אל שאול לאמר מהרה ולכה כי פשטו
post persequendo à Saul est reuersus Et .terram super Pelistim
28 פלשתים על הארץ׃ וישב שאול מרדף אחרי
illum locum vocauerunt Ideo .Pelistim occursum in iuit & ,Dauid
דוד וילך לקראת פלשתים על כן קראו למקום ההוא
. hammachlecoth Selah ‡
סלע המחלקות׃

o קום p מאה
q יצא
r שוב
t ראה
* erat
secundus
s שנה
scit
pepigerunt coram Dño.
t פנה
dicentes:
v עלה
latitat præsidiis * est
u סתר
dextris
x אוה
nostrum erit tradere
y ירד
† à ‡ miserti estis mei. ‡ in
a ילך z כון
c ידע b ראה
‖ Quòd oĩa latibula in * abscondit
‖ cum re certa
d שוב
ante
‖ erant
‡ cãpestribus
† desolationis.
iuerunt
* nuncij
e נגד
‡ ad
† in
festinauit Dauid ire, ‡ facie
f היה
circundabant
* vt caperent
nuncius
† veni ‡ impetum fecerunt
‡ petram diuisionum.

CAP. XXIIII. כד

.Henghedi munitionibus in mansit & , inde Dauid ascendit Et
1 ויעל דוד משם וישב במצדות עין גדי׃

a עלה

.malum tibi retribui ego &, bonum mihi retribuisti tu quia :me *pra*

מִמֶּנִּי כִּי אַתָּה גְּמַלְתַּנִי הַטּוֹבָה וַאֲנִי גְּמַלְתִּיךָ הָרָעָה׃

;bonum mecum fecisti quod ,hodie indicasti tu Et

19 וְאַתְּ הִגַּדְתָּ הַיּוֹם אֵת אֲשֶׁר־עָשִׂיתָה אִתִּי טוֹבָה אֵת

.me occidisti non &, tuam manum in DOMINVS me conclusit quia

אֲשֶׁר סִגְּרַנִי יְהוָה בְּיָדְךָ וְלֹא הֲרַגְתָּנִי׃

via in eum mittet & ,suum inimicum quispiam inuenerit cum Et

20 וְכִי־יִמְצָא אִישׁ אֶת־אֹיְבוֹ וְשִׁלְּחוֹ בְּדֶרֶךְ

quam ,hac die pro bonum tibi *rependat* DOMINVS & ?bona

טוֹבָה וַיהוָה יְשַׁלֶּמְךָ טוֹבָה תַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר

.regnabis regnando quod ,cognoui ecce nunc Et .mihi fecisti

21 עָשִׂיתָה לִי׃ וְעַתָּה הִנֵּה יָדַעְתִּי כִּי מָלֹךְ תִּמְלוֹךְ

mihi iura nunc Et . Israel regnum tua manu in stabit &

22 וְקָמָה בְּיָדְךָ מַמְלֶכֶת יִשְׂרָאֵל׃ וְעַתָּה הִשָּׁבְעָה לִּי

disperdideris si & ;me post meum semen absciderís si ,DOMINO in

בַּיהוָה אִם־תַּכְרִית אֶת־זַרְעִי אַחֲרָי וְאִם־תַּשְׁמִיד

: Saul ipsi Dauid iurauit Et .mei patris domo de meum nomen

23 אֶת־שְׁמִי מִבֵּית אָבִי׃ וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לְשָׁאוּל

super ascenderūt eius viri &, Dauid & ;suam domum in Saul abiit &

וַיֵּלֶךְ שָׁאוּל אֶל־בֵּיתוֹ וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עָלוּ עַל־

.munitionem

הַמְּצוּדָה׃

CAP. XXV. כה

planxerūt & ,Israel omnis sunt congregati & ,Semuel est mortuus Et

1 וַיָּמָת שְׁמוּאֵל וַיִּקָּבְצוּ כָל־יִשְׂרָאֵל וַיִּסְפְּדוּ־

,Dauid surrexit Et . Ramah in sua domo in eum sepelierunt &, eum

לוֹ וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּבֵיתוֹ בָּרָמָה וַיָּקָם דָּוִד

eius *opus* & ,Mahon in *vir Et . Paran desertum in descendit &

2 וַיֵּרֶד אֶל־מִדְבַּר פָּארָן׃ וְאִישׁ בְּמָעוֹן וּמַעֲשֵׂהוּ

mille & ,millia tria *pecus* ei & ;valde magnus vir & ;Charmel in

בַכַּרְמֶל וְהָאִישׁ גָּדוֹל מְאֹד וְלוֹ צֹאן שְׁלֹשֶׁת־אֲלָפִים וְאֶלֶף

.Charmel in *suum pecus* tondendo in * erat & ; capræ

עִזִּים וַיְהִי בִּגְזֹז אֶת־צֹאנוֹ בַּכַּרְמֶל׃

mulier & ;Abighail eius vxoris nomen & ,Nabal viri nomen Et

3 וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ אֲבִגָיִל וְהָאִשָּׁה

adinuentionibus malus & ,durus vir & ;forma pulchra & ,intellectu bona

טוֹבַת־שֶׂכֶל וִיפַת תֹּאַר וְהָאִישׁ קָשֶׁה וְרַע מַעֲלָלִים

tondens quod ,deserto in Dauid audiuit Et .Calibita *ipse* &

4 וְהוּא כָלִבִּי׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד בַּמִּדְבָּר כִּי־גֹזֵז

dixitque : pueros decem Dauid misit Et .*suum pecus* Nabal

5 נָבָל אֶת־צֹאנוֹ׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד עֲשָׂרָה נְעָרִים וַיֹּאמֶר

optabitis & ,Nabal ad *venietis* & ,Charmel in Ascendite: pueris Dauid

דָּוִד לַנְּעָרִים עֲלוּ כַרְמֶלָה וּבָאתֶם אֶל־נָבָל וּשְׁאֶלְתֶּם־

;vitam Ad:sic *dicetis* Et .*pacem* ad meo nomine in *ei*

6 לוֹ בִשְׁמִי לְשָׁלוֹם׃ וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי

pax tibi quod omne & ,*pax* tua domus & ,*pax* tu &

וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ שָׁלוֹם׃

qui ,pastores nunc;tibi tondentes quod ,audiui nunc Et

7 וְעַתָּה שָׁמַעְתִּי כִּי גֹזְזִים לָךְ עַתָּה הָרֹעִים אֲשֶׁר־

est visitatum nec ,eos *verecundia* affecimus non : nobiscum fuerunt,tibi

לְךָ הָיוּ עִמָּנוּ לֹא הֶכְלַמְנוּם וְלֹא־נִפְקַד

.Charmel in *eos esse* diebus omnibus quicquam eis

לָהֶם מְאוּמָה כָּל־יְמֵי הֱיוֹתָם בַּכַּרְמֶל׃

pueri Inueniantque .tibi annunciabūt &, tuos pueros Interroga

8 שְׁאַל אֶת־נְעָרֶיךָ וְיַגִּידוּ לָךְ וְיִמְצְאוּ הַנְּעָרִים

obsecro da .venimus bona die *super* quia ,tuis oculis in gratiam

חֵן בְּעֵינֶיךָ כִּי־עַל־יוֹם טוֹב בָּנוּ תְּנָה־נָּא אֵת

.Dauid tuo filio & ,tuis seruis tua manus inuenerit quod

אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲבָדֶיךָ וּלְבִנְךָ לְדָוִד׃

omnia iuxta Nabal ad sunt locuti & , Dauid pueri venerunt Et

9 וַיָּבֹאוּ נַעֲרֵי דָוִד וַיְדַבְּרוּ אֶל־נָבָל כְּכָל־

respondit Et .quieuerunt & ;Dauid nomine in hæc verba

10 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּשֵׁם דָּוִד וַיָּנוּחוּ׃ וַיַּעַן

Hodie ?Isai filius quis & ,Dauid? Quis :dixit & ,Dauid seruis Nabal

נָבָל אֶת־עַבְדֵי דָוִד וַיֹּאמֶר מִי דָוִד וּמִי בֶן־יִשָׁי הַיּוֹם

suorū dominorū *faciebus* a *vir* se *diuidentes* serui sunt multiplicati

רַבּוּ עֲבָדִים הַמִּתְפָּרְצִים אִישׁ מִפְּנֵי אֲדֹנָיו׃

quam ,meam victimam & ,*meas aquas* & ,meum panem *capiam* Et

11 וְלָקַחְתִּי אֶת־לַחְמִי וְאֶת־מֵימַי וְאֵת טִבְחָתִי אֲשֶׁר

vnde ,cognoui non quos ,viris dabo & ,meis tonsoribus *mactaui*

טָבַחְתִּי לְגֹזְזָי וְנָתַתִּי לַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתִּי אֵי מִזֶּה

,sunt reuersi & ;suam viam ad Dauid pueri sunt conuersi Et *ipsi*

12 הֵמָּה׃ וַיַּהַפְכוּ נַעֲרֵי־דָוִד לְדַרְכָּם וַיָּשֻׁבוּ

.hæc verba omnia secundum ei annunciauerunt & ,venerunt &

וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּדוּ לוֹ כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃

---

2 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁב שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וַיַּגִּדוּ

לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד בְּמִדְבַּר עֵין גֶּדִי׃

3 וַיִּקַּח שָׁאוּל שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בָּחוּר מִכָּל־יִשְׂרָאֵל

וַיֵּלֶךְ לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד וַאֲנָשָׁיו עַל־פְּנֵי צוּרֵי

הַיְּעֵלִים׃ 4 וַיָּבֹא אֶל־גִּדְרוֹת הַצֹּאן עַל־

הַדֶּרֶךְ וְשָׁם מְעָרָה וַיָּבֹא שָׁאוּל לְהָסֵךְ אֶת־רַגְלָיו

וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו בְּיַרְכְּתֵי הַמְּעָרָה יֹשְׁבִים׃

5 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי דָוִד אֵלָיו הִנֵּה הַיּוֹם אֲשֶׁר־אָמַר יְהוָה

אֵלֶיךָ הִנֵּה אָנֹכִי נֹתֵן אֶת־אֹיִבְךָ בְּיָדֶךָ וְעָשִׂיתָ לּוֹ

כַּאֲשֶׁר יִטַב בְּעֵינֶיךָ וַיָּקָם דָּוִד וַיִּכְרֹת אֶת־

כְּנַף־הַמְּעִיל אֲשֶׁר־לְשָׁאוּל בַּלָּט׃

6 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיַּךְ לֵב־דָּוִד אֹתוֹ עַל אֲשֶׁר כָּרַת

אֶת־כָּנָף אֲשֶׁר לְשָׁאוּל׃ 7 וַיֹּאמֶר לַאֲנָשָׁיו חָלִילָה לִּי

מֵיְהוָה אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לַאדֹנִי לִמְשִׁיחַ

יְהוָה לִשְׁלֹחַ יָדִי בּוֹ כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה

הוּא׃ 8 וַיְשַׁסַּע דָּוִד אֶת־אֲנָשָׁיו בַּדְּבָרִים וְלֹא נְתָנָם

לָקוּם אֶל־שָׁאוּל וְשָׁאוּל קָם מֵהַמְּעָרָה וַיֵּלֶךְ בַּדָּרֶךְ׃

9 וַיָּקָם דָּוִד אַחֲרֵי־כֵן וַיֵּצֵא מִן־הַמְּעָרָה וַיִּקְרָא

אַחֲרֵי־שָׁאוּל לֵאמֹר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַיַּבֵּט שָׁאוּל אַחֲרָיו

וַיִּקֹּד דָּוִד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃

10 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשָׁאוּל לָמָּה תִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי אָדָם

לֵאמֹר הִנֵּה דָוִד מְבַקֵּשׁ רָעָתֶךָ׃

11 הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה רָאוּ עֵינֶיךָ אֵת אֲשֶׁר־נְתָנְךָ יְהוָה הַיּוֹם בְּיָדִי

בַּמְּעָרָה וְאָמַר לַהֲרָגְךָ וַתָּחָס עָלֶיךָ וָאֹמַר לֹא־

אֶשְׁלַח יָדִי בַּאדֹנִי כִּי־מְשִׁיחַ יְהוָה הוּא׃

12 וְאָבִי רְאֵה גַּם רְאֵה אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ בְּיָדִי כִּי

בְּכָרְתִי אֶת־כְּנַף מְעִילְךָ וְלֹא הֲרַגְתִּיךָ דַּע וּרְאֵה

כִּי אֵין בְּיָדִי רָעָה וָפֶשַׁע וְלֹא־חָטָאתִי לָךְ וְאַתָּה

צֹדֶה אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ׃ 13 יִשְׁפֹּט יְהוָה

בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּנְקָמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ וְיָדִי

לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃ 14 כַּאֲשֶׁר יֹאמַר מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי מֵרְשָׁעִים

יֵצֵא רֶשַׁע וְיָדִי לֹא תִהְיֶה־בָּךְ׃ 15 אַחֲרֵי מִי

יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מִי אַתָּה רֹדֵף אַחֲרֵי כֶּלֶב מֵת

אַחֲרֵי פַּרְעֹשׁ אֶחָד׃ 16 וְהָיָה יְהוָה לְדַיָּן וְשָׁפַט

בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְיֵרֶא וְיָרֵב אֶת־רִיבִי וְיִשְׁפְּטֵנִי מִיָּדֶךָ׃

17 וַיְהִי כְּכַלּוֹת דָּוִד לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

אֶל־שָׁאוּל וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הֲקֹלְךָ זֶה בְּנִי דָוִד וַיִּשָּׂא

שָׁאוּל קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃ 18 וַיֹּאמֶר אֶל־דָּוִד צַדִּיק אַתָּה

13 ויאמר דוד לאנשיו חגרו איש את חרבו ויחגרו איש את חרבו ויחגר גם דוד את חרבו ויעלו אחרי דוד כארבע מאות איש ומאתים ישבו על הכלים

:suum gladium vir vos Accingite :suis viris Dauid Dixitque Dauid etiam se accinxit & :suum gladium vnusquisque se accinxerunt Et ,viri quadringenti ferme Dauid post ascenderunt & ;suum gladium .vasa super manserunt ducenti &

14 ולאביגיל אשת נבל הגיד נער אחד מהנערים לאמר הנה שלח דוד מלאכים מהמדבר לברך את אדנינו ויעט בהם

vxori Abigail Et Dauid misit Ecce :dicendo ,pueris è vnus puer nunciauit Nabal est inuectus & ,nostrũ dominum benedicendum ad deserto è legatos .in eos

15 והאנשים טבים לנו מאד ולא הכלמנו ולא פקדנו מאומה כל ימי התהלכנו אתם בהיותנו בשדה

pudefacti fuimus non & ;valde nobis boni viri Et ,eis cum ambulauimus diebus omnibus quicquam visitauimus nec .agro in nos existendo in

16 חומה היו עלינו גם לילה גם יומם כל ימי היותנו עמם רעים הצאן

fuerunt Murus ,die etiam ,nocte etiam ,nos super .pecus pascentes eis cum nos esse diebus omnibus

17 ועתה דעי וראי מה תעשי כי כלתה הרעה אל אדנינו ועל כל ביתו והוא בן בליעל מדבר אליו

malitia est consummata quia ,facias quid vide & ,scito nunc Et filius ipse & :eius domum omnem super & nostrum dominum in .eum ad loqui præ ,profectu sine

18 ותמהר אביגיל ותקח מאתים לחם ושנים נבלי יין וחמש צאן עשוית וחמש סאים קלי ומאה צמקים ומאתים דבלים ותשם על החמורים

cepit & Abigail festinauit Et ,factas oues quinque & ,vini vtres duos & ,panes ducentos ducentas & aridos botros centum & ,polentæ sata quinque & :carycas .asinos super posuit &

19 ותאמר לנעריה עברו לפני הנני אחריכם באה ולאישה נבל לא הגידה

:suis pueris Dixitque veniens vos post ego ecce ;meas facies ad Transite .indicauit non ,Nabal suo viro Et

20 והיה היא רכבת על החמור וירדת בסתר ההר והנה דוד ואנשיו ירדים לקראתה ותפגש אתם

fuit Et ,asinum super equitante illa descendentes eius viri & ,Dauid ecce & ,montis abscondito in descendente & .eos occurrit & :eius occursum in

21 ודוד אמר אך לשקר שמרתי את כל אשר לזה במדבר ולא נפקד מכל אשר לו מאומה וישב לי רעה תחת טובה

Certè :dixit Dauid Et ,deserto in huic quæ omnia seruaui vanum in non & malum mihi reddidit & ;quicquam ,sibi quæ omnibus ex fuit visitatum .bono pro

22 כה יעשה אלהים לאיבי דוד וכה יסיף אם אשאיר מכל אשר לו עד הבקר משתין בקיר

sic & ,Dauid inimicis Deus faciat Sic fi ,addat mane ad vsque ei quæ omnibus ex reliquero .parietem in mingentem

23 ותרא אביגיל את דוד ותמהר ותרד מעל החמור ותפל לאפי דוד על פניה ותשתחו ארץ

,Dauid Abigail vidit Et Dauid facies in se prostrauit & ,asino desuper descendit & ,festinauit & super cecidit Et .terram in se incuruauit & ,suas facies super

24 ותפל על רגליו ותאמר בי אני אדני העון ותדבר נא אמתך באזניך ושמע את דברי אמתך

obsecro loquatur & ,iniquitas mi domine ego in :dixit & ,eius pedes .tuæ ancillæ verba audi & ,tuis auribus in tua ancilla

25 אל נא ישים אדני את לבו אל איש הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו ואני אמתך לא ראיתי את נערי אדני אשר שלחת

profectu absque virum ad suum cor meus dominus ponat quæso Ne ,eius nomen Nabal ,ipse sic suũ nomẽ secundũ quia ,Nabal super ,hunc ,mei domini pueros vidi non tua ancilla ego & :eo cum vilitas & .misisti quos

26 ועתה אדני חי יהוה וחי נפשך אשר מנעך יהוה מבוא בדמים והושע ידך לך ועתה יהיו כנבל איביך והמבקשים אל אדני רעה

,DOMINVS viuit mi domine nunc Et veniendo à DOMINVS te prohibuit quia ,tua anima viuit & Nabal sicut sint nunc Et .tibi tuam manum seruaret & ,sanguinibus in .malum meum dominum ad quærentes & ,tui inimici

27 ועתה הברכה הזאת אשר הביאה שפחתך לאדני ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי אדני

nunc Et benedictio hæc quam ,attulit tua ancilla meo domino & ,detur pueris .mei domini pedibus in ambulantibus

28 שא נא לפשע אמתך כי עשה יעשה יהוה לאדני בית נאמן כי מלחמות יהוה אדני נלחם ורעה לא תמצא בך מימיך

faciet faciendo quia ,tuæ ancillæ præuaricationi obsecro Parce DOMINI prælia quia ,fidelem domum meo domino DOMINVS .tuis diebus à te in est inuenta non malitia & ,est præliatus meus dominus

29 ויקם אדם לרדפך ולבקש את נפשך והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך ואת נפש איביך יקלענה בתוך כף הקלע

;tuam animam quærendũ ad & ,te persequendum ad homo surrexit Et DOMINO cum vitarum fasciculo in colligata mei domini anima erit & curuatura medio in eã iaciet funda tuorum inimicorum animam & ,tuo Deo .fundæ

30 והיה כי יעשה יהוה לאדני ככל אשר דבר את הטובה עליך וצוך לנגיד על ישראל

meo domino DOMINVS fecerit cum ,erit Et tibi præceperit & ,te super bonum est locutus quod omne secundum .Israel super ducem in

31 ולא תהיה זאת לך לפוקה ולמכשול לב לאדני ולשפך דם חנם ולהושיע אדני לו והיטב יהוה לאדני וזכרת את אמתך

vacillationẽ in tibi hoc erit non Et sanguinem effundendum ad & ,meo domino cordis offendiculum in & DOMINVS benefecerit & ;sibi meus dominus salute faciendũ ad & ,gratis .tuæ ancillæ recordaberis & ,meo domino

32 ויאמר דוד לאביגל ברוך יהוה אלהי ישראל אשר שלחך היום הזה לקראתי

:Abigail ad Dauid Dixitque hac die te misit qui ,Israel Deus DOMINVS Benedictus .mei occursum in

33 וברוך טעמך וברוכה את אשר כלתני היום הזה מבוא בדמים והשע ידי לי

quæ ,tu benedicta & ,tua discretio benedicta Et meã manũ seruãdo & ,sanguinib' in veniendo à hac die me prohibuisti .mihi

34 ואולם חי יהוה אלהי ישראל אשר מנעני מהרע אתך כי לולי מהרת ותבאתי לקראתי כי אם נותר לנבל עד אור הבקר משתין בקיר

me prohibuit qui Israel Deus DOMINVS viuit quidem Et si quia ,mei occursum in venisses & ,festinasses nisi quia :tibi malefaciendo à parietem in mingens ,matutinam lucem ad vsque Nabal ipsi remansisset

35 ויקח דוד מידה את אשר הביאה לו ולה אמר עלי לשלום לביתך ראי שמעתי בקולך ואשא פניך

:dixit ei & ,sibi adduxerat quod eius manu è Dauid cepit Et .tuas facies tuli & ,tua vocem audiui ,vide .tuam domũ in pace in Ascende

36 ותבא אביגיל אל נבל והנה לו משתה בביתו כמשתה המלך ולב נבל טוב עליו והוא שכר עד מאד ולא הגידה לו דבר קטן וגדול עד אור הבקר

,sua domo in conuiuium ei ecce & ,Nabal ad Abighail venit Et vsque ebrius ipse & ,se super bonum Nabal cor & ,regis conuiuium sicut .matutina lucem ad vsq; ,magnũ & ,paruum verbum ei indicauit non & ,valde

37 ויהי בבקר בצאת היין מנבל ותגד לו אשתו את הדברים האלה וימת לבו בקרבו והוא היה לאבן

eius vxor ei indicauit & ,Nabal à vinum egrediendo in mane fuit Et fuit ipse & ,eius interiori in eius cor est mortuũ & ,ista verba .lapidem in

38 ויהי כעשרת הימים ויגף יהוה את נבל וימת

Nabal DOMINVS percussit & ,dies decem fere fuit Et .est mortuus &

39 וישמע דוד כי מת נבל ויאמר ברוך יהוה אשר רב את ריב חרפתי מיד נבל ואת עבדו חשך מרעה ואת רעת נבל השיב יהוה בראשו וישלח דוד וידבר באביגיל לקחתה לו לאשה

:dixit & ,Nabal esset mortuus quòd ,Dauid audiuit Et ,Nabal manu de mei opprobrij litem litigauit qui DOMINVS Benedictus DOMINVS reddidit Nabal malum & ,malo à retinuit suum seruum & sibi eã capiendũ ad Abighail in est locutus & ,Dauid misitque .eius caput in .vxorem in

40 ויבאו עבדי דוד אל אביגיל הכרמלה וידברו אליה לאמר דוד שלחנו אליך לקחתך לו לאשה

sũt locuti & ,Charmel in Abighail ad Dauid serui venerunt Et .vxorem in sibi te capiendum ad ,te ad nos misit Dauid :dicendo ,eam ad

41 ותקם ותשתחו אפים ארצה ותאמר הנה אמתך לשפחה לרחץ רגלי עבדי אדני

tua famula Ecce :dixit & ,terrã sup facies in se incuruauit & ,surrexit Et .mei domini seruorum pedes lauandum ad ancillam in

42 ותמהר ותקם אביגיל ותרכב על החמור וחמש נערתיה ההלכת לרגלה ותלך אחרי מלאכי דוד ותהי לו לאשה

quinque & ,asinum super equitauit & ,Abighail surrexit & ,festinauit Et fuit & ,Dauid legatos post iuit & :eius pedem ad ambulantes eius puellæ .vxorem in ei

43 ואת אחינעם לקח דוד מיזרעאל ותהיין גם שתיהן לו לנשים

fuerunt & ;Izrehel de Dauid cepit Achinoham Et .vxores in sibi ipsæ ambæ etiam

filio Palti ,Dauid vxorem suam filiam Michal dedit Saul Et

44 ושאול נתן את־מיכל בתו אשת דוד לפלטי בן־

.Gallim de † qui ,Lais

ליש אשר מגלים׃

CAP. XXVI. כו

Dauid Nónne :dicendo ,Ghibhah in Saul ad Ziphæi venerunt Et

1 ויבאו הזפים אל־שאול הגבעתה לאמר הלוא דוד

? Iesimon † facies super ‡ Cachilah Ghibhah in latet

מסתתר בגבעת החכילה על פני הישימון׃

tria * eo cum & ,Ziph desertum in descendit & Saul Surrexitque

2 ויקם שאול וירד אל־מדבר־זיף ואתו שלשת־

.Ziph deserto in Dauid quærendum ad Israel electorum virorum millia

אלפים איש בחורי ישראל לבקש את־דוד במדבר־זיף׃

facies super ‡. quæ ,Chachilah Ghibhah in Saul est castrametatus Et

3 ויחן שאול בגבעת החכילה אשר על־פני

venisset quòd vidit & :deserto in sedens Dauid & .viam super Iesimon

הישימון על־הדרך ודוד ישב במדבר וירא כי בא

;exploratores Dauid misit Et .desertum in se post Saul

4 שאול אחריו המדברה׃ וישלח דוד מרגלים

,Dauid surrexit Et .certum ad Saul venisset quòd ,cognouit &

5 וידע כי־בא שאול אל־נכון׃ ויקם דוד

Dauid vidit Et .Saul ibi erat castrametatus quo locum ad venit &

ויבא אל־המקום אשר חנה־שם שאול וירא דוד

princeps ,Ner filius Abner & ,Saul ibi iacebat quo † locum

את־המקום אשר שכב־שם שאול ואבנר בן־נר שר־

castrametantes * populus & ,rotunditate in iacens ‡ Saul Et .eius militiæ

צבאו ושאול שכב במעגל והעם חנים

Achimelech ad dixit & ,Dauid respondit Et .eius circuitu †

6 סביבתו׃ ויען דוד ויאמר אל־אחימלך

Quis :dicendo ,Ioab fratrem Seruiah filium Abisai ad & ,Chittæum

החתי ואל־אבישי בן־צרויה אחי יואב לאמר מי־

Ego :Abisai dixit Et ?castrametationem in Saul ad mecum descendet

ירד אתי אל־שאול אל־המחנה ויאמר אבישי אני

populum ad Abisai & ,Dauid venit Et .tecum descendam

7 ארד עמך׃ ויבא דוד ואבישי אל־העם

compressa ‡ eius lancea & ,vallo in dormiebat iacens Saul ecce & .nocte

לילה והנה שאול שכב ישן במעגל וחניתו מעוכה־

,eius circuitu iacentes † populus & ,Abner & ;eius capitibus ‡ terra in

בארץ מראשתו ואבנר והעם שכבים סביבתו׃

hodie Deus Conclusit :Dauid ad Abisai dixit Et

8 ויאמר אבישי אל־דוד סגר אלהים היום את־

lancea in nunc eum percutiam nunc & :tua manu in tuum inimicum

איביך בידך ועתה אכנו נא בחנית

.ei iterabo non & ,vna vice terra in &

ובארץ פעם אחת ולא אשנה לו׃

misit ‡ quis quia .eum corrumpas † Ne :Abisai ad Dauid Dixitque

9 ויאמר דוד אל־אבישי אל־תשחיתהו כי מי שלח

?erit innocens & ,DOMINI Christum in suam manum

ידו במשיח יהוה ונקה׃

DOMINVS si quia ,DOMINVS Viuit :Dauid Dixitque

10 ויאמר דוד חי־יהוה כי אם־יהוה

descenderit prælium in vel ,moriatur & ,venerit ei' dies vel ,eú percusserit

יגפנו או־יומו יבוא ומת או במלחמה ירד

meam manum mittendo à ‡ ,DOMINO à mihi Absit :perierit &

11 ונספה׃ חלילה לי מיהוה משלח ידי

* quæ ,lanceam obsecro cape ‡ nunc Et .DOMINI Christum in

במשיח יהוה ועתה קח־נא את־החנית אשר

cepit ‖ Et .nobis eamus & ,aquarum scyphum & ,eius capitibus ‡

12 מראשתו ואת־צפחת המים ונלכה לנו׃ ויקח

abierunt & ,Saul capitibus à † aquarum scyphum & ,lanceam Dauid

דוד את־החנית ואת־צפחת המים מראשתי שאול וילכו

ipsi omnes quia ,expergefaciens ‡ nõ & ,cognoscens * non & ,videns ‖ nõ & .sibi

להם ואין ראה ואין יודע ואין מקיץ כי כלם

.eos super ceciderat DOMINI ‡ sopor quoniam :dormientes †

ישנים כי תרדמת יהוה נפלה עליהם׃

:longè à montis caput * super stetit & ,transitum ‖ Dauid transiuit Et

13 ויעבר דוד העבר ויעמד על־ראש־ההר מרחק

,populum ad Dauid clamauit Et .eos inter † locus multus

14 רב המקום ביניהם׃ ויקרא דוד אל־העם

respondit Et ?Abner respondebis Nónne :dicẽdo ,Ner filium Abner ad &

ואל־אבנר בן־נר לאמר הלוא תענה אבנר ויען

Dauid dixit Et ?regem ad clamasti ‡ tu † Quis :dixit & ,Abner

15 אבנר ויאמר מי אתה קראת אל־המלך׃ ויאמר דוד

non quid vt & ?Israel in tu sicut quis Et ?tu * vir Nónne :Abner ad

אל־אבנר הלוא־איש אתה ומי כמוך בישראל ולמה לא

corrũpendũ ‡ ad populi vnus venit quia ?regem tuum dominum ad custodisti

שמרת אל־אדניך המלך כי־בא אחד העם להשחית

quod hoc verbum bonum * Non .tuum dominum regem

16 את־המלך אדניך׃ לא־טוב הדבר הזה אשר

custodistis non qui ,vos mortis filij quia ,DOMINVS Viuit .fecisti

עשית חי־יהוה כי בני־מות אתם אשר לא־שמרתם

* vbi ,vide nunc Et .DOMINI vnctum ‡ super vestrum dominum super

על־אדניכם על־משיח יהוה ועתה ראה אי־

.eius capitibus † qui aquarum scyphus & ,regis ‖ lancea

חנית המלך ואת־צפחת המים אשר מראשתו׃

hæc tua vox ‡ Num :dixit & ,Dauid vocem Saul cognouit Et

17 ויכר שאול את־קול דוד ויאמר הקולך זה

.Rex mi domine ‡ mea Vox :Dauid dixit Et ?Dauid mi fili

בני דוד ויאמר דוד קולי אדני המלך׃

quia ?suum seruum post persequens meus dominus quid Vt :dixit Et

18 ויאמר למה זה אדני רדף אחרי עבדו כי

quæso audiat nunc Et ?malum mea manu in quod & ?feci quid

19 מה עשיתי ומה־בידי רעה׃ ועתה ישמע־נא

te incitauit DOMINVS Si .sui serui verba rex meus dominus

אדני המלך את דברי עבדו אם־יהוה הסיתך

facies ad ipsi † maledicti ,hominus † filij si & .munus ‡ odoret ,me in

בי ירח מנחה ואם בני האדם ארורים הם לפני

hæreditate in inhærendo ab ‡ ,hodie me expulerunt quia ,DOMINI *

יהוה כי־גרשוני היום מהסתפח בנחלת

nunc Et alijs ‖ diis serui ,Vade :dicendo ,DOMINI

20 יהוה לאמר לך עבד אלהים אחרים׃ ועתה

quia ;DOMINI facierum regione e * terram in meus sanguis cadat ne

אל־יפל דמי ארצה מנגד פני יהוה כי־

quemadmodum ,vnum pulicem quærendum ad Israel rex est egressus

יצא מלך ישראל לבקש את־פרעש אחד כאשר

.Peccaui :Saul Dixitque .montibus in cantorem ‡ persequitur

21 ירדף הקרא בהרים׃ ויאמר שאול חטאתי

quòd eo pro ,amplius tibi malefaciam non quia ,Dauid mi fili reuertere

שוב בני־דוד כי לא־ארע לך עוד תחת אשר

,egi stultè Ecce .hac die tuis oculis in mea anima fuit pretiosa

יקרה נפשי בעיניך היום הזה הנה הסכלתי

Ecce :dixit & ,Dauid respondit Et .valde multum erraui &

22 ואשגה הרבה מאד׃ ויען דוד ויאמר הנה

tollat .eam capiat & ,pueris è vnus transeat & :regis lancea

החנית המלך ויעבר אחד מהנערים ויקחה׃

:suam fidem & ,suam iustitiam vnicuique reddat DOMINVS Et

23 ויהוה ישיב לאיש את־צדקתו ואת־אמנתו

mittere volui non & ,manum in hodie DOMINVS te tradidit quia

אשר נתנך יהוה היום ביד ולא אביתי לשלח

est magnificata sicut ecce Et .DOMINI vnctum in meã manũ

24 ידי במשיח יהוה׃ והנה כאשר גדלה

mea anima magnificetur sic ,meis oculis in hac die tua anima

נפשך היום הזה בעיני כן־תגדל נפשי

Dixitque .angustia omni ex me eruat & ,DOMINI oculis in

25 בעיני יהוה ויצלני מכל־צרה׃ ויאמר

,facies faciendo Etiam .Dauid mi fili tu Benedictus :Dauid ad Saul

שאול אל־דוד ברוך אתה בני דוד גם עשה תעשה

est reuersus Saul Et .suam viam in Dauid iuit & .valebis valendo etiam &

וגם יכל תוכל וילך דוד לדרכו ושאול שב

.suum locum in

למקומו׃

CAP. XXVII. כז

manu in ‡ vna die consumar Nunc :suum cor ad Dauid dixit Et

1 ויאמר דוד אל־לבו עתה אספה יום־אחד ביד

,Pelistim terram in me eruam eruendo quòd ,bonum mihi non ‡ .Saul

שאול אין־לי טוב כי המלט אמלט אל־ארץ פלשתים

,Israel termino omni in amplius me quærendo * Saul me de desperet &

ונואש ממני שאול לבקשני עוד בכל־גבול ישראל

,ipse transiuit & ,Dauid surrexit Et ?eius manu de me eruam &

2 ונמלטתי מידו׃ ויקם דוד ויעבר הוא

.Gath regem Mahoch filium Achis ad ,secum * qui viri centi sex- &

ושש־מאות איש אשר עמו אל־אכיש בן־מעוך מלך גת׃

,eius domus & vir ,ei' viri & ,ipse ,Gath in Achis cum Dauid habitauit Et

3 וישב דוד עם־אכיש בגת הוא ואנשיו איש וביתו

vxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham ,eius vxores duæ & ,Dauid

דוד ושתי נשיו אחינעם היזרעאלית ואביגיל אשת־

Dauid fugisset quòd Sauli est nunciatum Et .Charmelitis Nabal

4 נבל הכרמלית׃ ויגד לשאול כי־ברח דוד

.cum quærendum ad vltra addidit non & ,Ghath †

גת ולא־יוסף עוד לבקשו׃

Marginal notes (right column): בנה z † erat; ‡ quæ est cõtra faciem † solitudinis? a סתר b פנה ‡ erant קום vt quæreret ‡ est contra faciem d חנה e פנה manebat cognouit f ראה pro certo. g ידע h קום in quo castrametatus erat † in quo iacebat i שור iacebat in loco castrorũ, * erant castrametati † per circuitum k ענה חיו ק castra? loco castrorum ‡ fixa erat l חנה ‡ ad caput † iacebant per circuitũ חיו ק m נכה יתיר יוד † disperdas ‡ extendet nisi n נגף o מות ‡ ne mittam ‡ tolle * est p לקח ‡ ad caput ‖ tulit q ילך † qui erat ad caput r חנה s קוץ ‖ fuit qui videret * cognosceret ‡ nec vigilaret † dormiebant ‡ vehemens ‖ in aduersum, * verticem † erat t ענה † es ‡ qui * es

Marginal notes (left column): ‡ populo ‡ perdendum * est obnoxij morti estis, v חיה ‡ Christũ * sit ‖ regia † erat ad caput ‡ est x נכר ‡ est persequitur y רוע contra ‡ sacrificium † hominum, † sunt coram z ריח * Domino ‡ ne habitem a ספח ‖ alienis. * corã facie b נפל c פנה ‡ quispiã perdicem d בנה e רוע f ענה tollat g חנה חנית ק h לקח i אבה Christum k נצל l צור m קום in corde suo: ‡ per manum ‡ Nónne est * & nõ quęrat a יאש b קום * erant c מאה singulus cum familia sua, d ישב e שנה f נגד † in vt quęreret יוסף ק

pythonem mihi quæso Diuina: dicit & , nocte mulierem ad venerunt &

וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה לָיְלָה וַיֹּאמֶר קָסֳומִי־נָא לִי בָּאוֹב

mulier Dixitque . te ad dixero quem , mihi fac ascendere &

וְהַעֲלִי לִי אֵת אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלָיִךְ׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה

9 *abscidit qui , Saul fecit quæ nosti tu Ecce: eum ad*

אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית

ponens offendiculū tu quid vt & . terra è sciolum & , pythones

אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִי מִן־הָאָרֶץ וְלָמָה אַתָּה מִתְנַקֵּשׁ

me mori faciendum ad , meam animam in

בְּנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי׃

10 *DOMINVS Viuit: dicendo , DOMINO in Saul ei iurauit Et*

וַיִּשָּׁבַע לָהּ שָׁאוּל בַּיהוָה לֵאמֹר חַי־יְהוָה

Quem : mulier Dixitque . hoc verbo in peruersitas tibi euenerit si

אִם־יִקְּרֵךְ עָוֺן בַּדָּבָר הַזֶּה׃

11 *mihi ascendere fac Samuelem : dixit Et ? tibi faciam ascendere*

וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת־מִי אַעֲלֶה־לָּךְ וַיֹּאמֶר אֶת־שְׁמוּאֵל הַעֲלִי־לִי׃

12 *dixit & , magna voce in clamauit & , Samuelem mulier Viditque*

וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה אֶת־שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל גָּדוֹל וַתֹּאמֶר

: Saul & tu & , me decepisti quid Vt : dicendo , Saul ad mulier

הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל לֵאמֹר לָמָּה רִמִּיתָנִי וְאַתָּה שָׁאוּל׃

13 *dixit Et ? vidisti quid quia , timeas Ne : rex ei Dixitque*

וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ אַל־תִּירְאִי כִּי מָה רָאִית וַתֹּאמֶר

. terra è ascendentes vidi Deos : Saul ad mulier

הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל אֱלֹהִים רָאִיתִי עֹלִים מִן־הָאָרֶץ׃

14 *ipse & , ascendens senex Vir : ait & ? eius forma Quæ : ei Dixitque*

וַיֹּאמֶר לָהּ מַה־תָּאֳרוֹ וַתֹּאמֶר אִישׁ זָקֵן עֹלֶה וְהוּא

inclinauit & , ipse Semuel quòd Saul cognouit Et . pallio amictus

עֹטֶה מְעִיל וַיֵּדַע שָׁאוּל כִּי־שְׁמוּאֵל הוּא וַיִּקֹּד

: Saul ad Semuel Dixitque . se incuruauit & , terram super facies

אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃

15 *valde mihi Angustia : Saul Dixitq; me ascendere faciendū ad me irritasti quid Vt*

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל לָמָּה הִרְגַּזְתַּנִי לְהַעֲלוֹת אֹתִי וַיֹּאמֶר שָׁאוּל צַר־לִי מְאֹד

non & , me desuper recessit Deus & , me in pugnantes Pelistim &

וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בִּי וֵאלֹהִים סָר מֵעָלַי וְלֹא־

, te ad clamaui Et . somniis in etiam , prophetarum manu in etiam , vltra mihi respondit

עָנָנִי עוֹד גַּם בְּיַד־הַנְּבִיאִם גַּם־בַּחֲלֹמוֹת וָאֶקְרָאֶה לְךָ

. faciam quid , me faciendū scire ad

לְהוֹדִיעֵנִי מָה אֶעֱשֶׂה׃

16 *recessit DOMINVS & , me interrogas quid vt Et : Semuel Dixitque*

וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאָלֵנִי וַיהוָה סָר

ei DOMINVS fecit Et ? tui æmuli est factus & , te desuper

מֵעָלֶיךָ וַיְהִי עָרֶךָ׃

17 *DOMINVS scidit Et . mea manu in est locutus quemadmodum*

וַיַּעַשׂ יְהוָה לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע יְהוָה אֶת־

. Dauid tuo socio illud dedit & , tua manu de regnum

הַמַּמְלָכָה מִיָּדֶךָ וַיִּתְּנָהּ לְרֵעֲךָ לְדָוִד׃

18 *eius nasi iram fecisti nec , DOMINI voce in audisti non Sicut*

כַּאֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא־עָשִׂיתָ חֲרוֹן־אַפּוֹ

. hac die DOMINVS tibi fecit hoc verbum ideo : Hamalech in

בַּעֲמָלֵק עַל־כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה עָשָׂה־לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה׃

19 *: Pelistim manu in tecum Israel etiam DOMINVS dabit Et*

וְיִתֵּן יְהוָה גַּם אֶת־יִשְׂרָאֵל עִמְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים

dabit Israel castrametationem etiam . mecum tui filij & , tu & cras &

וּמָחָר אַתָּה וּבָנֶיךָ עִמִּי גַּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן

20 *cecidit & , Saul festinauit Et . Pelistim manu in DOMINVS*

יְהוָה בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים׃ וַיְמַהֵר שָׁאוּל וַיִּפֹּל

. Semuel verbis à valde timuit & , terram in eius staturæ plenitudo

מְלֹא־קוֹמָתוֹ אַרְצָה וַיִּרָא מְאֹד מִדִּבְרֵי שְׁמוּאֵל

tota & , die tota panem comederat nō quia , eo in fuit non vis etiam

גַּם־כֹּחַ לֹא־הָיָה בוֹ כִּי לֹא אָכַל לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־

21 *esset territus quòd vidit & , Saul ad mulier venit Et . nocte*

הַלָּיְלָה׃ וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל וַתֵּרֶא כִּי־נִבְהַל

posui & , tua voce in tua ancilla audiuit Ecce : eum ad dixit & , valde

מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה שָׁמְעָה שִׁפְחָתְךָ בְּקוֹלֶךָ וָאָשִׂים

es locutus quæ , tua verba audiui & , mea vola in meam animam

נַפְשִׁי בְּכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ

22 *tuæ ancillæ voce in tu etiam quæso audi nunc Et . me ad*

אֵלָי׃ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא גַם־אַתָּה בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ

vis te in erit Et . comede & , panis buccellam tuas facies ad ponam &

וְאָשִׂמָה לְפָנֶיךָ פַּת־לֶחֶם וֶאֱכוֹל וִיהִי בְךָ כֹּחַ

23 *. comedam Non : dixit & , renuit Et . via in vadas vt*

כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל

eorum voci audiuit & : mulier etiam & , eius serui eum in fecerunt vim &

וַיִּפְרְצוּ־בוֹ עֲבָדָיו וְגַם־הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם

. lectum ad sedit & , terra è surrexitque

וַיָּקָם מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל־הַמִּטָּה׃

, tuis oculis in gratiam inueni quæso Si : Achis ad Dauid dixit Et

5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ

quid vt Et . ibi manebo & , agri vrbium vna in locum mihi dent

יִתְּנוּ־לִי מָקוֹם בְּאַחַת עָרֵי הַשָּׂדֶה וְאֵשְׁבָה שָּׁם וְלָמָּה

dedit Et ? tecum regni ciuitate in tuus seruus maneb it

6 יֵשֵׁב עַבְדְּךָ בְּעִיר הַמַּמְלָכָה עִמָּךְ׃ וַיִּתֶּן־

regibus Siclagh fuit Ideo . Siclagh illa die in Achis ei

לוֹ אָכִישׁ בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־צִקְלָג לָכֵן הָיְתָה צִקְלַג לְמַלְכֵי

dierum numerus fuit Et . hanc diem ad vsque Iehudah

7 יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים

. menses quatuor & dies , Pelistim agro in Dauid mansit quibus

אֲשֶׁר־יָשַׁב דָּוִד בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים יָמִים וְאַרְבָּעָה חֳדָשִׁים׃

, Ghesuritam ad se diffuderunt & , eius viri & , Dauid ascendit Et

8 וַיַּעַל דָּוִד וַאֲנָשָׁיו וַיִּפְשְׁטוּ אֶל־הַגְּשׁוּרִי

quæ terram inhabitantes ipsi quia . Hamalechitam & , Ghirzitam &

וְהַגִּרְזִי וְהָעֲמָלֵקִי כִּי הֵנָּה יֹשְׁבוֹת הָאָרֶץ אֲשֶׁר

. Aegypti terram ad vsque & , Sur te ingrediente , seculo à

מֵעוֹלָם בּוֹאֲךָ שׁוּרָה וְעַד־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

9 *. mulierem & virum viuificauit non & , terram Dauid percussit Et*

וְהִכָּה דָוִד אֶת־הָאָרֶץ וְלֹא יְחַיֶּה אִישׁ וְאִשָּׁה

, est reuersus & : vestes ac , camelos & , asinos & , bouem & pecus cepit &

וְלָקַח צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וּגְמַלִּים וּבְגָדִים וַיָּשָׁב

10 *? hodie vos diffudistis : Achis Dixitque . Achis ad venit &*

וַיָּבֹא אֶל־אָכִישׁ׃ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אַל־פְּשַׁטְתֶּם הַיּוֹם

, Ierachmeeli meridiem super & , Iehudah meridiem Super : Dauid dixit Et

וַיֹּאמֶר דָּוִד עַל־נֶגֶב יְהוּדָה וְעַל־נֶגֶב הַיְּרַחְמְאֵלִי

viuificabat non mulierem & virum Et . Cheni meridiem ad &

11 וְאֶל־נֶגֶב הַקֵּינִי׃ וְאִישׁ וְאִשָּׁה לֹא־יְחַיֶּה

, nos super nuncient fortè Ne : dicendo , Ghath adducendum ad , Dauid

דָוִד לְהָבִיא גַת לֵאמֹר פֶּן־יַגִּדוּ עָלֵינוּ

quibus diebus omnibus eius indicium & sic & , Dauid fecit Sic : dicendo

לֵאמֹר כֹּה־עָשָׂה דָוִד וְכֹה מִשְׁפָּטוֹ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר

: dicendo , Dauid in Achis credidit Et . Pelistim agro in mansit

12 יָשַׁב בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים׃ וַיַּאֲמֵן אָכִישׁ בְּדָוִד לֵאמֹר

seruum in mihi erit & , Israel in suo populo in fœtere fecit faciendo Fœtere

הַבְאֵשׁ הִבְאִישׁ בְּעַמּוֹ בְיִשְׂרָאֵל וְהָיָה לִי לְעֶבֶד

. seculi

עוֹלָם׃

CAP. XXVIII. כח

Pelistim congregauerunt & , illis diebus in fuit Et

1 וַיְהִי בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּקְבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־

ad Achis Dixitque . Israel in pugnandum ad exercitum in sua castra

מַחֲנֵיהֶם לַצָּבָא לְהִלָּחֵם בְּיִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־

, tu , castrametationem in egredieris mecum quòd scies Sciendo : Dauid

דָּוִד יָדֹעַ תֵּדַע כִּי אִתִּי תֵּצֵא בַמַּחֲנֶה אַתָּה

scies tu Profecto : Achis ad Dauid Dixitque . tui viri &

2 וַאֲנָשֶׁיךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אָכִישׁ לָכֵן אַתָּה תֵדַע

Profecto : Dauid ad Achis Dixitque . tuus seruus faciet quæ

אֵת אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה עַבְדֶּךָ וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־דָּוִד לָכֵן

. diebus omnibus te ponam meo capiti custodem

שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי אֲשִׂימְךָ כָּל־הַיָּמִים׃

, Israel omnis ei planxerunt & , erat mortuus Semuel Et

3 וּשְׁמוּאֵל מֵת וַיִּסְפְּדוּ־לוֹ כָּל־יִשְׂרָאֵל

remouit Saul Et . sua vrbe in & , Ramah in eum sepelierunt &

וַיִּקְבְּרֻהוּ בָרָמָה וּבְעִירוֹ וְשָׁאוּל הֵסִיר

sunt congregati Et . terra de sciolos & , pythones

4 הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים מֵהָאָרֶץ׃ וַיִּקָּבְצוּ

congregauit & : Sunem in sunt castrametati & , venerunt & , Pelistim

פְלִשְׁתִּים וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ בְשׁוּנֵם וַיִּקְבֹּץ

. Ghilboah in sunt castrametati & , Israel omnem Saul

שָׁאוּל אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְבֹּעַ׃

expauit & , timuit & , Pelistim castrametationem Saul vidit Et

5 וַיַּרְא שָׁאוּל אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּרָא וַיֶּחֱרַד

ei respondit non & , DOMINO in Saul interrogauit Et . valde eius cor

6 לִבּוֹ מְאֹד׃ וַיִּשְׁאַל שָׁאוּל בַּיהוָה וְלֹא עָנָהוּ

. prophetis in etiam , illuminationibus in etiam , somniis in etiam , DOMINVS

יְהוָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִם׃

pythonis dominam mulierem mihi Quærite : suis seruis Saul dixit Et

7 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ־לִי אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב

Ecce : eum ad eius serui Dixeruntque . ea in inquiram & , eam ad ibo &

וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶדְרְשָׁה־בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הִנֵּה

Saul habitu se mutauit Et . Hen-dor in pythonis domina mulier

8 אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃ וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל

, eo cum viri duo & , ipse abiit & , aliis vestimentis se induit &

וַיִּלְבַּשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ

---

per pythonē, עלה tibi. magos אוב ponis animę meæ, מות per Dominū, punitio, ppter קרה עלה ראה es רמה ירא Diuum ascendentem Qualis est ascendit esset incuruauit se ידע קדד in faciem adorauit. שחה commouisti me, vt faceres ascēdere me? Angustiis afficior צור pugnant contra à ענה sor neque per manum prophetarū, neq; per somnia. vocaui vt scire faceres à est cum inimico tuo? עשה per manum meam. נתן רעה Propterea voci furoris חרה contra נתן castra נתן cecidit נפל propter verba vires erant בוא obtemperauit voci tuæ, שום manu parui verbis tuis כפף obtempera voci ante te ferunt vires per viam. coegerunt קום ישב super נטה

מנן ex vrbibus regionis, ישב manet regia regionibus annus impetum fecerunt עלה hi inhabitabant fuit הגזרי בוא nec viuum reliquit נכה tulit oues & boues, iuistis ad prædam Cōtra cōtra contra relinquebat viuum vt adduceret in contra fuit consuetudo regione Abominādo abominatus est populum suum Israel, seruus in seculum.

היה pugna, vt pugnarent cum חנה castra יצא שום eum מות magos אוב ידע בוא castra ראה ירא consuluit Dominum nec per somnia, nec per Vrim, nec per prophetas. habeantem pythonem, איש per eam. habens pythonem ילך שנה

;eum iugulauit & ,festinauit &,domo in saginarij vitulus‡ mulieri Et
24 ולאשה עגל מרבק בבית ותמהר ותזבחהו
.infermentata eam † coxit & ,subegit * & ,farinam cepit ‡ &
ותקח קמח ותלש ותפהו מצות׃
,comederunt & ,eius seruorum facies ad & , Saul facies ad accedere fecit Et
25 ותגש לפני שאול ולפני עבדיו ויאכלו
.ipsa nocte in abierunt & ,surrexerunt &
ויקמו וילכו בלילה ההוא׃

CAP. XXIX. כט

,Aphec in sua castra omnia Pelistim congregauerunt Et
1 ויקבצו פלשתים את כל מחניהם אפקה
principes Et .Izrehel in ‡ qui fonte in castrametantes Israel &
2 וישראל חנים בעין אשר ביזרעאל׃ וסרני
eius viri & , Dauid Et .millena ad & , centena ad transeuntes Pelistim
פלשתים עברים למאות ולאלפים ודוד ואנשיו
principes Dixeruntque .Achis cum nouissimo in transeuntes
3 עברים באחרנה עם אכיש׃ ויאמרו שרי
principes ad Achis Dixitque ? isti Hebræi † Quid : Pelistim
פלשתים מה העברים האלה ויאמר אכיש אל שרי
qui Israel regis Saul seruus Dauid ‡ iste Nonne : Pelistim
פלשתים הלוא זה דוד עבד שאול מלך ישראל אשר
quicquam eo in inueni non & ,annis iam vel ,diebus iam mecum fuit
היה אתי זה ימים או זה שנים ולא מצאתי בו מאומה
?hanc diem ad vsque eius cadere die à
מיום נפלו עד היום הזה׃
principes ei dixeruntque , Pelistim principes eum super sunt irati Et
4 ויקצפו עליו שרי פלשתים ויאמרו לו שרי
quo * ,suum locum ad reuertatur & , virum redire Fac : Pelistim
פלשתים השב את האיש וישב אל מקומו אשר
non & ,prælium in nobiscum descendat non & , ibi eum constituisti
הפקדתו שם ולא ירד עמנו במלחמה ולא
ad hic acceptabitur quo in & : prælio in aduersarium in nobis sit
יהיה לנו לשטן במלחמה ובמה יתרצה זה אל
?horum virorum capitibus in nonne ?suum dominum
אדניו הלוא בראשי האנשים ההם׃
Percussit :dicendo ,choris in ei concinebant cui Dauid hic Nonne
5 הלוא זה דוד אשר יענו לו במחלות לאמר הכה
Achis clamauit Et ‡ ?suos millia decem in Dauid &,suos mille in Saul
6 שאול באלפו ודוד ברבבתו׃ ויקרא אכיש
bonus & ,tu rectus quia ,DOMINVS Viuit :eum ad dixit & ,Dauid ad
אל דוד ויאמר אליו חי יהוה כי ישר אתה וטוב
.castrametationem in mecum te veniendo & ,te egrediendo ‡ ,meis oculis in
בעיני צאתך ובאך אתי במחנה
diem ad vsque me ad te ingredi die à malum te in inueni non quia
כי לא מצאתי בך רעה מיום באך אלי עד היום
,reuertere nunc Et .tu bonus non satraparum oculis in & :hanc
7 הזה ובעיני הסרנים לא טוב אתה׃ ועתה שוב
.Pelistim principum oculis in malum facies non & ,pace in vade &
ולך בשלום ולא תעשה רע בעיני סרני פלשתים׃
inuenisti quid & ,feci quid Quia :Achis ad Dauid Dixitque
8 ויאמר דוד אל אכיש כי מה עשיתי ומה מצאת
quòd ,hanc diem ad vsque tuas facies ad fui qua , die à tuo seruo in
בעבדך מיום אשר הייתי לפניך עד היום הזה כי
?regis mei domini inimicos in pugnem & veniam non
לא אבוא ונלחמתי באיבי אדני המלך׃
tu bonus quòd Noui : Dauid ad dixitque ,Achis respondit Et
9 ויען אכיש ויאמר אל דוד ידעתי כי טוב אתה
:dixerunt Pelistim principes Verùm . Dei angelus sicut meis oculis in
בעיני כמלאך אלהים אך שרי פלשתים אמרו
,mane in manica nunc Et .prælium in nobiscum ascendat Non
10 לא יעלה עמנו במלחמה׃ ועתה השכם בבקר
,mane in manicabitis & ;tecum venerunt qui ,tui domini serui &
ועבדי אדניך אשר באו אתך והשכמתם בבקר
,eius viri & ,ipse Dauid manicauit Et .ite & ,vobis illucescet &
11 ואור לכם ולכו׃ וישכם דוד הוא ואנשיו
ascenderunt Pelistim Et .Pelistim terram ad redeundum ad ,mane in eundũ ad
ללכת בבקר לשוב אל ארץ פלשתים ופלשתים עלו
.Izrehel ‡
יזרעאל׃

CAP. XXX. ל

,tertia die in Siclagh ‡ eius viri & Dauid veniendo in fuit Et
1 ויהי בבא דוד ואנשיו צקלג ביום השלישי
percusserant & .Siclagh ad & ,meridiem ad se diffuderant Hamalechitæ &
ועמלקי פשטו אל נגב ואל צקלג ויכו

‡ erat pinguis
‡ tulit * miscuit † ex ea
q לוש r אפה
attulit ante ‡ ante seruos
s נגש
castrametati erãt ‡ erat
a חנה
transibant cẽteni & milleni. transibant
† hic agunt
b שור
‡ est
c יום c שנה
qua trãsfugit
aduersus
* in
e שוב
f ירד
aduersarius placebit hic domino suo?
g ענה h נכה
‡ Vocauit autem
es,
i חיה
‡ egrediẽte te & ingrediente te castra.
k יצא
quo ingressus es
Sed
l בוא
principũ es.
m רוע
coram te
contra
n איב
es
Sed
surge
surgite
n בוא
surrexit
o ילך
vt iret vt reuerteretur
‡ in
cũm venisset ‡ in
a היה
grassati fuerant versus
b נכה

duxerant captiuas Et .igne in eam combusserant &,Siclagh
2 את צקלג וישרפו אתה באש׃ וישבו
interfecerũt non ,magnũ ad vsque & paruo à ,ea in ‡ quæ ,mulieres
את הנשים אשר בה מקטן ועד גדול לא המיתו
,Dauid venit Et .suam viam in abierunt & ,duxerunt & ,virum
3 איש וינהגו וילכו לדרכם׃ ויבא דוד
,eorum vxores & :igne in ‡ combusta ecce & ,ciuitatem ad eius viri &
ואנשיו אל העיר והנה שרופה באש ונשיהם
,Dauid leuauit Et .erant ducti captiui eorum filiæ & ,eorum filij &
4 ובניהם ובנתיהם נשבו׃ וישא דוד
eis in † non donec,fleuerunt & ,suam vocem eo cum ‡ qui populus &
והעם אשר אתו את קולם ויבכו עד אשר אין בהם
,fuerant ductæ captiuæ Dauid vxores duæ Et .flendum ad vis
5 כח לבכות׃ ושתי נשי דוד נשבו
.Charmelitæ Nabal vxor Abighail & , Iezrehelita Achinoham
אחינעם היזרעלית ואביגיל אשת נבל הכרמלי׃
, eum lapidandum ad populus dixerunt quia , valde Dauid fuit angustia Et
6 ותצר לדוד מאד כי אמרו העם לסקלו
,suis filiis super viri ,populi omnis anima esset affecta amaritudine quòd
כי מרה נפש כל העם איש על בנו
.suo Deo DOMINO in Dauid se roborauit Et .suis filiabus super &
ועל בנתיו ויתחזק דוד ביהוה אלהיו׃
accedere Fac :Achimelech filiũ sacerdotem Ebiathar ad Dauid dixit Et
7 ויאמר דוד אל אביתר הכהן בן אחימלך הגישה
.Dauid ad ephod ‡ Ebiathar accedere fecit Et .ephod mihi quæso
נא לי האפוד ויגש אביתר את האפוד אל דוד׃
post persequar † :dicendo ,DOMINO in Dauid interrogauit Et
8 וישאל דוד ביהוה לאמר ארדף אחרי
quia , Persequere : ei dixit Et ? ipsum attingam Num ? istud agmen
הגדוד הזה האשגנו ויאמר לו רדף כי
Dauid abiit Et .erues eruendo & ,comprehendes comprehendendo
9 השג תשיג והצל תציל׃ וילך דוד
torrentem ad vsque venerunt & ; secum ‡ qui viri sexcenti & , ipse
הוא ושש מאות איש אשר אתו ויבאו עד נחל
, ipse Dauid est persecutus Et .substiterunt residui & , Besor
10 הבשור והנותרים עמדו׃ וירדף דוד הוא
pigrescebant qui viri ducenti substiterunt & : viri quadringenti &
וארבע מאות איש ויעמדו מאתים איש אשר פגרו
Aegyptium virum inuenerunt Et .Besor torrentem transeundo à
11 מעבר את נחל הבשור׃ וימצאו איש מצרי
;comedit & , panem ei dederunt & ;Dauid ad eum ceperunt & , agro in
בשדה ויקחו אתו אל דוד ויתנו לו לחם ויאכל
duos & ,caricæ fragmen ei dederunt Et .aquas ei propinauerunt &
12 וישקהו מים׃ ויתנו לו פלח דבלה ושני
comederat non quia :eum ad ei' spirit' est reuersus & ,comedit & :siccos botros
צמקים ויאכל ותשב רוחו אליו כי לא אכל
.noctibus tribus & ,diebus tribus aquas biberat nec , panem
לחם ולא שתה מים שלשה ימים ושלשה לילות׃
puer Dixitque ?tu vnde & , tu ‡ Cuius:Dauid ei Dixitque
13 ויאמר לו דוד למי אתה ואי מזה אתה ויאמר נער
,me' domin' me dereliquit & ,Hamalechitæ viri seruus † Ego :Aegypti'
מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי ויעזבני אדני
.*tres hodie ,ægrotaui quia
כי חליתי היום שלשה׃
,Iehudah ‡ quod super & ,Cherethi meridiem vastauimus † Nos
14 אנחנו פשטנו נגב הכרתי ועל אשר ליהודה
.igni in combussimus Siclagh &;Chaleb meridiem ad &
ועל נגב כלב ואת צקלג שרפנו באש׃
? istud agmen ad me facies descendere Num :Dauid eum ad Dixitque
15 ויאמר אליו דוד התורדני אל הגדוד הזה
me concludes si ‡ & ,me occides si † Deo in mihi Iura :Dixitque
ויאמר השבעה לי באלהים אם תמיתני ואם תסגרני
.istud agmen ad te faciam descendere & ,mei domini manum in
ביד אדני ואורדך אל הגדוד הזה׃
,terræ omnis facies super relicti ecce & .eum fecit descendere Et
16 וירדהו והנה נטשים על פני כל הארץ
quod ,magno spolio omni in ‡ tripudiantes & ,bibentes & ,comedentes
אכלים ושתים וחגגים בכל השלל הגדול אשר
.Iehudah terra è & , Pelistim terra è ceperant
לקחו מארץ פלשתים ומארץ יהודה׃
:eorum crastinũ in vesperã ad vsque & ,crepusculo à Dauid eos percussit Et
17 ויכם דוד מהנשף ועד הערב למחרתם
qui pueri viri quadringenti nisi quisquam eis ex euasit non &
ולא נמלט מהם איש כי אם ארבע מאות איש נער אשר
.fugerunt & ,camelos super equitauerunt
רכבו על הגמלים וינסו׃

‡ erant
c שבה
‡ erant
d מות
quenquã, sed
‡ erat
e שנה
f נשא
‡ erat † essent
g בכה
vires
h כוח i שנח
k שבה
angustiis affectus est quòd lapidaret
l צור
vniuscuiusq; בנע
ק
Applica
m נגש
applicauit
‡ superhumerale Dauidi.
Dominum,
† Num exercitũ hũc?
n נצל
‡ erant
reliqui
o יתר
fuerant lassi
p מאה
ne transirent
attulerunt
q נתן
duas
r שקה s שנה
ligaturas vuarum passarũ in eo:
t שוב
aquam
‡ es es?
† sum
* sunt dies.
u חלה
† iuimus ad prædam, ad ‡ ad id ‡ est
exercitũ illũ?
x ירד
per Deum
† quod non
‡ nec trades
y מות
exercitũ illũ.
diffusi erant in superficie
z פנה
‡ propter omnia spolia quę tulerant
a נכה
præter quadringentos viros adolescentes
b נוס

suas vxores duas & ;Hamalech ceperant quæ omnia Dauid eruit Et

18 † ויצל דוד את כל־אשר לקחו עמלק ואת שתי נשיו

ad vsque & paruo à eis est desideratum non Et .Dauid eruit

19 הציל דוד׃ † ולא נעדר־להם מן־הקטן ועד־

quæ omnia ad vsque & ,spolio à & ,filias & ,filios ad vsque & magnum

הגדול ועד־בנים ובנות ומשלל ועד כל־אשר

,pecus omne† Dauid cepit ‖ Et .Dauid reduxit omnia ,sibi ceperunt ‡

20 לקחו להם הכל השיב דוד׃ † ויקח דוד את־כל־הצאן

.Dauid spolium Hoc* :dixerunt & ;ipsum acquisitionis facies ad ‖ duxerūt bouem &

והבקר נהגו לפני המקנה ההוא ויאמרו זה שלל דוד׃

eundo ab † fuerant pigri qui viros ducentos ad Dauid Venitque

21 † ויבא דוד אל־מאתים האנשים אשר־פגרו מלכת

sunt egressi Et . Besor torrente in eos fecerant residere & ,Dauid post

אחרי דוד וישיבם בנחל הבשור ויצאו

Dauid accessit Et .secū † qui ,populi occursum in & ,Dauid occursum in

לקראת דוד ולקראת העם אשר־אתו ויגש דוד

vir omnis respondit Et .pacem ad eis optauit ‖ & ,populum ‡

22 את־העם וישאל להם לשלום׃ † ויען כל־איש

:dixerunt & ,Dauid cum iuerunt qui viris ex ,Belial * & ,malus

רע ובליעל מהאנשים אשר הלכו עם־דוד ויאמרו

quod spolio † de eis dabimus non ,mecum iuerunt non quod eo Pro

יען אשר לא־הלכו עמי לא־נתן להם מהשלל אשר

.ibunt & ,ducēt & suos filios & ,suam vxorem vir quin‡ ;eruimus

הצלנו כי־אם־איש את־אשתו ואת־בניו וינהגו וילכו׃

DOMINUS dedit Quæ . mei fratres sic facietis Nō : Dauid dixit Et

23 † ויאמר דוד לא־תעשו כן אחי את אשר־נתן יהוה

.nostra manu in,nos super veniens agmen dedit &,nos custodiuit & ,nobis

לנו וישמר אתנו ויתן את־הגדוד הבא עלינו בידנו׃

descendentis portio sicut Quia ?hoc verbo in vobis ‖ audiet quis Et

24 † ומי ישמע לכם לדבר הזה כי כחלק היורד

.partientur pariter ,vasa super ‖ manentis portio sicut & ,prælium in

במלחמה וכחלק הישב על־הכלים יחדו יחלקו׃

,statutum‡ in hoc posuit‡ & ,supra & illa die à fuit Et

25 † ויהי מהיום ההוא ומעלה וישמה לחק

Dauid venit Et .hanc diem ad vsque Israel in iudicium in &

26 ולמשפט לישראל עד היום הזה׃ † ויבא דוד

:dicendo ,suis socijs Iehudah senioribus spolio de misit &, Siclagh in

אל־צקלג וישלח מהשלל לזקני יהודה לרעהו לאמר

.DOMINI inimicorum spolio de benedictio vobis Ecce

הנה לכם ברכה משלל איבי יהוה׃

.Iather in qui & ,meridiei Ramoth in qui & ,Bethel in † Iis

27 † לאשר בבית־אל ולאשר ברמות־נגב ולאשר ביתר׃

.Estemohah in qui & ,Siphmoth in qui & ,Haroher in qui Et

28 † ולאשר בערער ולאשר בשפמות ולאשר באשתמע׃

qui & , Ierachmeli vrbibus in qui & , Rachal in qui Et

29 † ולאשר ברכל ולאשר בערי הירחמאלי ולאשר

qui & , Chormah in qui Et . Cheni vrbibus in

30 בערי הקיני׃ † ולאשר בחרמה ולאשר

,Chebron in qui Et .Hathach in qui & ,Chor-hasan in

31 בכור־עשן ולאשר בעתך׃ † ולאשר בחברון

.eius viri & ,ipse Dauid ibi ambulauerat quibus † locis omnibus in &

ולכל־המקמות אשר־התהלך־שם דוד הוא ואנשיו׃

tulerunt — נצל שנה — defuit — נצל — spoliis — בנה — ‡tulerūt ‖ tulit †oēs pecudes — שוב לקח — boues ‖ ante gregē ipsum; *Hęc est pręda. lassi †vt nō possent ire — מאה ילך — ישב — †erat — נגש — ‡ad ‖ salutauit eos pacificè. — ענה — *impius venerunt nobiscum, †spoliis quæ ‡sed vnusquisque — עשה — exercitum qui venit cōtra ‖ vos re hac? Sed הירד — ירד — erit ‖ ad sarcinas diuidentur — כלה — in ‡positum est ‡legem — חקק — ius præda amicis spoliis — רעה — † qui erant ad meridiem — †in

CAP. XXXI. לא

Israel viri fugerunt Et .Israel in pugnantes Pelistim Et

1 † ופלשתים נלחמים בישראל וינסו אנשי ישראל

.Ghilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim faciebus à

מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבע׃

Percusseruntque .eius filios & ,Saul Pelistim sunt persecuti Et

2 † וידבקו פלשתים את־שאול ואת־בניו ויכו

filios Malchisuah & ,Abinadab & ,Ionathan Pelistim

פלשתים את־יהונתן ואת־אבינדב ואת־מלכי־שוע בני

cum inuenerunt & ,Saul in prælium est aggrauatum Et .Saul

3 שאול׃ † ותכבד המלחמה אל־שאול וימצאהו

.iacientibus ‡ à valde est vulneratus † & ,arcu in ‖ viri iacientes

המורים אנשים בקשת ויחל מאד מהמורים׃

me perfode & ,tuū gladium Euagina :sua vasa ferenti Saul Dixitque

4 † ויאמר שאול לנשא כליו שלף חרבך ודקרני

fiant illusiones & ,me perfodiāt & ,isti præputiati veniant fortè ne ,illo in

בה פן־יבאו הערלים האלה ודקרני והתעללו־

Saul cepit Et . valde timebat quia ;eius vasa ferens noluit & :me in

בי ולא אבה נשא כליו כי ירא מאד ויקח שאול

.eum super cecidit & ,gladium

את־החרב ויפל עליה׃

etiam cecidit & ,Saul esset mortuus quia ,eius vasa ferens Viditque

5 † וירא נשא־כליו כי־מת שאול ויפל גם־

est Mortuusque .eo cum est mortuus & ,suum gladium super ipse

6 הוא על־חרבו וימת עמו׃ † וימת

die in eius viri omnes etiam ,eius vasa ferens & ,eius filij tres & ,Saul

שאול ושלשת בניו ונשא כליו גם כל־אנשיו ביום

transitu in * qui ,Israel viri viderunt Et .pariter illa

7 ההוא יחדו׃ † ויראו אנשי־ישראל אשר־בעבר

quòd & ,Israel viri fugissent quòd ,Iarden transitu in ‖ qui & ,vallis

העמק ואשר בעבר הירדן כי־נסו אנשי ישראל וכי־

.fugerunt & ,ciuitates reliquerunt & ,eius filij & ,Saul essent mortui

מתו שאול ובניו ויעזבו את־הערים וינסו

crastino à fuit Et .eis in habitauerunt & ,Pelistim Veneruntque

8 ויבאו פלשתים וישבו בהן׃ † ויהי ממחרת

inuenerunt & ;interfectos spoliandum ad Pelistim venerunt &

ויבאו פלשתים לפשט את־החללים וימצאו את־

.Ghilboah monte in cadentes eius filios tres & ,Saul

שאול ואת־שלשת בניו נפלים בהר הגלבע׃

miserunt & ,eius vasa spoliauerunt & ,eius caput absciderunt Et

9 † ויכרתו את־ראשו ויפשטו את־כליו וישלחו

,suorum dolorum domo ‡ annunciandum ad vndique Pelistim terram in

בארץ־פלשתים סביב לבשר בית עצביהם

.Hastaroth domo † eius vasa posuerunt Et .populo cum &

10 ואת־העם׃ † וישימו את־כליו בית עשתרות

audiuerunt Et .Beth-san muro in fixerunt eius corpus &

11 ואת־גויתו תקעו בחומת בית שן׃ † וישמעו

.Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ ,Ghilhad Iabes habitatores eum ad

אליו ישבי יביש גלעד את אשר־עשו פלשתים לשאול׃

,nocte tota ambulauerunt & ,virtutis vir omnis surrexerunt Et

12 † ויקומו כל־איש חיל וילכו כל־הלילה

,Beth- muro de eius filiorum corpora & ,Saul corpus ceperunt &

ויקחו את־גוית שאול ואת גוית בניו מחומת בית

.ibi ea combusserunt & ,Iabes in venerunt & ;san

שן ויבאו יבשה וישרפו אתם שם׃

,Iabes in arbore sub sepelierunt & ,eorum ossa ceperunt Et

13 † ויקחו את־עצמתיהם ויקברו תחת־האשל ביבשה

.diebus septem ieiunauerunt &

ויצמו שבעת ימים׃

pugnabāt cū — נוס — facie — פנה נפל — נכה — contra — iaculatores ‡cum †timuit ‡iaculatorib⁹ — ירה . חול — armigero suo — incircuncisi — armiger eius tulit — כלה — irruit — armiger eius, irruit — ראה מות — armiger — *erant — ‡erant — נוס — in — ישב היה — iacentes — arma — per circuitū ‡in templo idolorum — in arma †in templo — שום — גוה — de eo — עשה — fortis — tuleruntque — tulerunt — לקח — צום

נשלם ספר שמואל א

Finis Libri Samuelis I.

LIBER SECVNDVS SEMVELIS,

QVI DICITVR SECVNDVS REGVM.

CAP. I. א

erat reuers* Dauid &, Saul mortem post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת שָׁאוּל וְדָוִד שָׁב
Dauid manserat & ,Hamalech cædendo à
מֵהַכּוֹת אֶת־הָעֲמָלֵק וַיֵּשֶׁב דָּוִד
.duobus diebus Siclagh in
בְּצִקְלָג יָמִים שְׁנָיִם׃
vir ecce & ,tertio die in fuit Et
2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְהִנֵּה אִישׁ
humus &, scissæ eius vestes & ,Saul *cum à castrametatione* è venit
בָּא מִן־הַמַּחֲנֶה מֵעִם שָׁאוּל וּבְגָדָיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה
,terram in cecidit & ,Dauid ad *eum veniendo in* ,fuit & .eius caput super
עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי בְּבֹאוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל אַרְצָה
:eum ad dixitque ?*venies* Vnde :Dauid ei Dixitque .se incuruauit &
3 וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אֵי מִזֶּה תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו
:Dauid eum ad Dixitque .*euasi* Israel *castrametatione* E
מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נִמְלָטְתִּי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד
de populus fugit Quòd :dixit & .mihi *nunc* nuncia ?*verbum fuit* Quod
4 מֶה־הָיָה הַדָּבָר הַגֶּד־נָא לִי וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־נָס הָעָם מִן־
,Saul etiā & ;sunt mortui & ,populo è cecidit *multum* etiam & ,prælio
הַמִּלְחָמָה וְגַם־הַרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם וַיָּמֻתוּ וְגַם שָׁאוּל
puerum ad Dauid Dixitque .sunt mortui eius filius Ionathan &
5 וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנַּעַר
?eius filius Ionathan & ,Saul sit mortu* quòd nosti Quomodo :sibi *indicanti*
הַמַּגִּיד לוֹ אֵיךְ יָדַעְתָּ כִּי־מֵת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ׃
,Ghilboah monte in *eueni* *Eueniendo* :ei *indicans* puer Dixitque
6 וַיֹּאמֶר הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרֹא נִקְרֵיתִי בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ
domini &, currus ecce & ,*suam lanceam super* erat innixus Saul ecce &
וְהִנֵּה שָׁאוּל נִשְׁעָן עַל־חֲנִיתוֹ וְהִנֵּה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי
,me vidit & ,se post respexit Et .eum persequebantur *equitum*
7 הַפָּרָשִׁים הִדְבִּקֻהוּ׃ וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי
?tu * Quis :mihi Dixitque .*ego* Ecce :dixi & .me *ad clamauitque*
8 וַיִּקְרָא אֵלָי וָאֹמַר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר לִי מִי־אָתָּה
Sta :me ad Dixitque .*ego* Hamalecites :eum ad dixi &
9 וָיֹּאמַר אֵלָיו עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמָד־
adhuc omnis quia ,*tremor* me *apprehendit* quia ,me interfice & ,me super *nunc*
נָא עָלַי וּמֹתְתֵנִי כִּי אֲחָזַנִי הַשָּׁבָץ כִּי־כָל־עוֹד
quia :eum interfeci & ,eum super steti Et .me in * mea anima
10 נַפְשִׁי בִּי׃ וָאֶעֱמֹד עָלָיו וַאֲמֹתְתֵהוּ כִּי
super *qua* ,*coronam cepi &* ;suum casum post viueret non quòd sciebam
יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִחְיֶה אַחֲרֵי נִפְלוֹ וָאֶקַּח הַנֵּזֶר אֲשֶׁר עַל־
meum dñm ad ea adduxi & ,eius brachio super quæ ,armillā & ,ei* caput
רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה אֲשֶׁר עַל־זְרֹעוֹ וָאֲבִיאֵם אֶל־אֲדֹנִי
etiam & ,ea scidit & ,sua vestimenta *in* Dauid apprehendit Et .huc
11 הֵנָּה׃ וַיַּחֲזֵק דָּוִד בִּבְגָדָו וַיִּקְרָעֵם וְגַם
,fleuerunt & ,planxerunt Et .secum † qui viri omnes
12 כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וַיִּסְפְּדוּ וַיִּבְכּוּ
,eius filium Ionathan super & ,Saul super ,vesperā ad vsque ieiunauerūt &
וַיָּצֻמוּ עַד־הָעָרֶב עַל־שָׁאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ
ceciderant quia ,Israel domum super & ,DOMINI populum super &
וְעַל־עַם יְהוָה וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ
Vnde :sibi *indicantem* puerum ad Dauid dixit Et .gladio *in*
13 בֶּחָרֶב׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵי מִזֶּה
.*ego* Hamalecitæ peregrini viri Filius :dixit & ?tu
אַתָּה וַיֹּאמֶר בֶּן־אִישׁ גֵּר עֲמָלֵקִי אָנֹכִי׃
tuā manū mittere timuisti non Quomodo :Dauid eum ad Dixitque
14 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אֵיךְ לֹא יָרֵאתָ לִשְׁלֹחַ יָדְךָ
vnum *ad* Dauid *clamauit* Et ?DOMINI *vnctum corrumpendum* ad
15 לְשַׁחֵת אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה׃ וַיִּקְרָא דָוִד לְאַחַד
.est mortuus & ,eū percussit & .*eū in occurre* ,Accede :dixit & ,pueris è
מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר גַּשׁ פְּגַע־בּוֹ וַיַּכֵּהוּ וַיָּמֹת׃
quia ,tuum caput super tuus Sanguis :Dauid eum ad Dixitque
16 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד דָּמְךָ עַל־רֹאשְׁךָ כִּי

היה שוב / נכה / שנה / castris erant terra / בוא / cùm venisset / נפל / venis? / שחה / castris / erui me. / Quid euenerit, / quæso / נגד נוס / multitudo / מות / qui nūciabat / qui nūciabat / Per accidens veniendo per accidēs veni / lanceæ suæ, / equites / חנה / פנה / vocauitque adsum. / es sum. / ואומר ק / quæso / tenet angustia, / est / tuli diadema, quod erat / לקח / erat / בוא / די ק / erant / בכה / צום / mortui erant / qui nunciabat les sum. / גור / perdendum Christum / vocauit / occide eum. / נגש נכה / מות / דמך ק

.DOMINI *vnctum* occidi Ego :dicendo ,te *in respondit* tuum os
פִּיךָ עָנָה בְךָ לֵאמֹר אָנֹכִי מֹתַתִּי אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה׃
super & ,Saul super hanc lamentationem Dauid est lamentatus Et
17 וַיְקֹנֵן דָּוִד אֶת־הַקִּינָה הַזֹּאת עַל־שָׁאוּל וְעַל־
:*arcum* Iehudah filios *docendum ad* Dixitque .eius filium Ionathan
18 יְהוֹנָתָן בְּנוֹ׃ וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־יְהוּדָה קָשֶׁת
super ,Israel *decor* O .Iasar libro *super* scriptum Ecce
19 הִנֵּה כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר׃ הַצְּבִי יִשְׂרָאֵל עַל־
?potentes ceciderunt quomodo :est vulneratus tuis excelsis
בָּמוֹתֶיךָ חָלָל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים׃
lætetur fortè ne ,Aschelō plateis in annuncietis ne ,Gath in *indicetis* Ne
20 אַל־תַּגִּידוּ בְגַת אַל־תְּבַשְּׂרוּ בְּחוּצֹת אַשְׁקְלוֹן פֶּן־תִּשְׂמַחְנָה
.incircuncisorum filiæ exultent fortè ne .Pelistim filiæ
בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן־תַּעֲלֹזְנָה בְּנוֹת הָעֲרֵלִים׃
agri & ;vos super pluuia neque ,ros ne ,Ghilboah *in* Montes
21 הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ אַל־טַל וְאַל־מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי
præter † ,Saul clypeus ,fortium clypeus est proiectus ibi quia :*eleuationum*
תְרוּמֹת כִּי שָׁם נִגְעַל מָגֵן גִּבּוֹרִים מָגֵן שָׁאוּל בְּלִי
arcus fortium adipe ab interfectorum sanguine A .oleo in *vnctum*
22 מָשִׁיחַ בַּשָּׁמֶן׃ מִדַּם חֲלָלִים מֵחֵלֶב גִּבּוֹרִים קֶשֶׁת
.inanis est reuersus non Saul gladius & ;retrorsum *se torsit* nō Ionathan
יְהוֹנָתָן לֹא נָשׂוֹג אָחוֹר וְחֶרֶב שָׁאוּל לֹא תָשׁוּב רֵיקָם׃
sua morte in & ,*suis vitis* in *venusti* & ,amabiles Ionathan & ,Saul
23 שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם
.fuerunt fortiores leonibus *præ* ,*fuerunt leues aquilis præ* :sunt separati non
לֹא נִפְרָדוּ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ׃
cum coccino vos *vestiente* ,flete Saul *in* Israel Filiæ
24 בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׁאוּל בְּכֶינָה הַמַּלְבִּשְׁכֶם שָׁנִי עִם־
.vestram vestem super aureum ornamentum *faciente ascendere* ,deliciis
עֲדָנִים הַמַּעֲלֶה עֲדִי זָהָב עַל לְבוּשְׁכֶן׃
super Ionathan ?belli medio in fortes ceciderunt Quomodo
25 אֵיךְ נָפְלוּ גִבֹּרִים בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־
:Ionathan mi frater te super *mihi Angustia* .est occisus tuis excelsis
26 בָּמוֹתֶיךָ חָלָל׃ צַר־לִי עָלֶיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן
.mulierū amore *præ* mihi tuus amor fuit *mirabilis* :valde mihi *fuisti iucundus*
נָעַמְתָּ לִּי מְאֹד נִפְלְאַתָה אַהֲבָתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים׃
?*belli vasa* perierunt & ,fortes ceciderunt Quomodo
27 אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים וַיֹּאבְדוּ כְּלֵי מִלְחָמָה׃

CAP. II. ב

:dicendo ,DOMINO *in* Dauid interrogauit & ,hæc post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר
.Ascēde :eū ad DOMINVS dixitque ?Iehudah *vrbiū* vnam in ascendā Nū
הַאֶעֱלֶה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו עֲלֵה
.Chebron In :dixit & ?ascendam Quò :Dauid dixit &
וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָה אֶעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֶבְרֹנָה׃
Achinoham ,eius vxores duæ etiam & ,Dauid illuc ascendit Et
2 וַיַּעַל שָׁם דָּוִד וְגַם שְׁתֵּי נָשָׁיו אֲחִינֹעַם
suos viros Et .Charmelitæ Nabal vxor Abighail & ,Izrehelitis
3 הַיִּזְרְעֵלִית וַאֲבִיגַיִל אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי׃ וַאֲנָשָׁיו
vrbibus in māserūt & :*domū suā & virum* ,Dauid fecit ascēdere ,secum qui
אֲשֶׁר־עִמּוֹ הֶעֱלָה דָוִד אִישׁ וּבֵיתוֹ וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֵי
ibi vnxerunt & ,Iehudah viri venerunt Et .Chebron
4 חֶבְרוֹן׃ וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁי יְהוּדָה וַיִּמְשְׁחוּ־שָׁם אֶת־
:dicendo ,Dauidi nunciauerunt & :Iehudah domū super regem in Dauid
דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־בֵּית יְהוּדָה וַיַּגִּדוּ לְדָוִד לֵאמֹר
.Saul sepelierunt *quòd* Ghilhad Iabes Viri
אַנְשֵׁי יָבֵישׁ גִּלְעָד אֲשֶׁר קָבְרוּ אֶת־שָׁאוּל׃
dixit & ,Ghilhad Iabes viros ad *legatos* Dauid misit Et
5 וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אַנְשֵׁי יָבֵישׁ גִּלְעָד וַיֹּאמֶר
hanc misericordiam fecistis qui ,DOMINO vos Benedicti :eos ad
אֲלֵיהֶם בְּרֻכִים אַתֶּם לַיהוָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַחֶסֶד הַזֶּה
.cum sepelistis & ,Saul cum ,*vestris dominis* cum
עִם־אֲדֹנֵיכֶם עִם־שָׁאוּל וַתִּקְבְּרוּ אֹתוֹ׃

testificatū est contra Christum / קין / vt docerent iaculari arcu: / est in recti. / desiderabilis terra in / צבה / annuncietis / descendat / neque sint / טלל / oblationum, / ac si non esset vnctus / sagitta / rediit / decori / vita sua, / חיה / leuiores aquilis, / קלל / super / qui vestiebat / בכה / qui ascendere faciebat / in / Angustia afficior / dulcuisti / mirabilior / arma bellica? / כלה / Dominum, / ex vrbibus / עלה שנה / erant / vnumquenque cum familia sua, / בוא / נגד / nuncios / à / עשה / domino vestro,

etiā &:veritatē &,misericordiā vobiscū DOMINVS faciat nunc Et
וְעַתָּה יַעַשׂ־יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד וֶאֱמֶת וְגַם
,hanc rem fecistis quia ,hoc bonum vobiscum faciam ego
אָנֹכִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם הַטּוֹבָה הַזֹּאת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם הַדָּבָר הַזֶּה׃
quia ,virtutis filios in illo estote &,vestræ manus confortentur nunc Et
7 וְעַתָּה תֶּחֱזַקְנָה יְדֵיכֶם וִהְיוּ לִבְנֵי־חַיִל כִּי־
Iehudah domus vnxerunt me etiam & :Saul vester dominus est mortuus
מֵת אֲדֹנֵיכֶם שָׁאוּל וְגַם־אֹתִי מָשְׁחוּ בֵית־יְהוּדָה
,militiæ princeps Ner filius Abner Et ,eos super regem in
8 לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם׃ וְאַבְנֵר בֶּן־נֵר שַׂר־צָבָא
eū fecit transire & ,Saul filium Isboseth cepit ,Saul ipsi qui
אֲשֶׁר לְשָׁאוּל לָקַח אֶת־אִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וַיַּעֲבִרֵהוּ
,Assuri in & ,Ghilhad in eum fecit regnare Et
9 מַחֲנָיִם׃ וַיַּמְלִכֵהוּ אֶל־הַגִּלְעָד וְאֶל־הָאֲשׁוּרִי
Israel super & ,Biniamin super & ,Ephraim super & ,Izrehel in &
וְאֶל־יִזְרְעֶאל וְעַל־אֶפְרַיִם וְעַל־בִּנְיָמִן וְעַל־יִשְׂרָאֵל
,Saul filius Isboseth annorum quadraginta Filius ,vniuersum
10 כֻּלֹּה׃ בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל
Iehudah domus tātum:regnauit annis duobus & ,Israel sup ipsum regnando in
בְּמָלְכוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלָךְ אַךְ בֵּית יְהוּדָה
fuit quibus dierum numerus fuit Et .Dauid post fuerunt
11 הָיוּ אַחֲרֵי דָוִד׃ וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר הָיָה
sex & ,anni septem ,Iehudah domum super Chebron in rex Dauid
דָוִד מֶלֶךְ בְּחֶבְרוֹן עַל־בֵּית יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים וְשִׁשָּׁה
Isboseth serui & ,Ner filius Abner est egressus Et .menses
12 חֳדָשִׁים׃ וַיֵּצֵא אַבְנֵר בֶּן־נֵר וְעַבְדֵי אִישׁ־בֹּשֶׁת
serui & ,Seruiah filius Ioab Et .Ghibhon in castris de ,Saul filij
בֶּן־שָׁאוּל מִמַּחֲנַיִם גִּבְעוֹנָה׃ וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וְעַבְדֵי
:pariter Ghibhon piscinam super eis occurrerunt & ,sunt egressi Dauid
13 דָוִד יָצְאוּ וַיִּפְגְּשׁוּם עַל־בְּרֵכַת גִּבְעוֹן יַחְדָּו
.inde piscinam super illi & ,hinc piscinam super ij manserunt &
וַיֵּשְׁבוּ אֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזֶּה וְאֵלֶּה עַל־הַבְּרֵכָה מִזֶּה׃
ludant & ,pueri nunc Surgant :Ioab ad Abner Dixitque
14 וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל־יוֹאָב יָקוּמוּ נָא הַנְּעָרִים וִישַׂחֲקוּ
transierūt & ,surrexerūt Et .Surgant :Ioab dixitque .nostras facies ad
15 לְפָנֵינוּ וַיֹּאמֶר יוֹאָב יָקֻמוּ׃ וַיָּקֻמוּ וַיַּעַבְרוּ
duo & :Saul filio Isboseth & ,Biniamin * duodecim,numero in
בְמִסְפָּר שְׁנֵים עָשָׂר לְבִנְיָמִן וּלְאִישׁ בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל וּשְׁנֵים
,sui socij caput in vir apprehenderunt Et .Dauid seruis ex decim
16 עָשָׂר מֵעַבְדֵי דָוִד׃ וַיַּחֲזִקוּ אִישׁ בְּרֹאשׁ רֵעֵהוּ
locum vocauit & :pariter ceciderunt & ,sui socij latus in suus gladius &
וְחַרְבּוֹ בְּצַד רֵעֵהוּ וַיִּפְּלוּ יַחְדָּו וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם
prælium fuit Et .Ghibhon in qui ,Hassurim Chelcath ipsum
17 הַהוּא חֶלְקַת הַצֻּרִים אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן׃ וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה
Israel viri & ,Abner est cæsus & :illa die in valde vsque durum
קָשָׁה עַד־מְאֹד בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּנָּגֶף אַבְנֵר וְאַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל
,Seruiah filij tres ibi erant Et .Dauid seruorum facies ad
18 לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד׃ וַיִּהְיוּ־שָׁם שְׁלֹשָׁה בְּנֵי צְרוּיָה
vnus sicut suis pedibus in leuis * Hazael & :Hazael & ,Abisai & ,Ioab
יוֹאָב וַאֲבִישַׁי וַעֲשָׂהאֵל וַעֲשָׂהאֵל קַל בְּרַגְלָיו כְּאַחַד
post Hazael est persecutus Et .agro in qui capreorum
19 הַצְּבָיִם אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה׃ וַיִּרְדֹּף עֲשָׂהאֵל אַחֲרֵי
posterioribus de sinistrā super & dexterā super eundo declinauit non & :Abner
אַבְנֵר וְלֹא־נָטָה לָלֶכֶת עַל־הַיָּמִין וְעַל־הַשְּׂמֹאול מֵאַחֲרֵי
hic tu Num :ait & ,se post Abner respexit Et .Abner
20 אַבְנֵר׃ וַיִּפֶן אַבְנֵר אַחֲרָיו וַיֹּאמֶר הַאַתָּה זֶה
tibi Declina :Abner illi Dixitque .Ego :dixit & :Hazael
21 עֲשָׂהאֵל וַיֹּאמֶר אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר לוֹ אַבְנֵר נְטֵה לְךָ
vnum tibi apprehende & ,tuam sinistram super vel ,tuam dexteram super
עַל־יְמִינְךָ אוֹ עַל־שְׂמֹאלֶךָ וֶאֱחֹז לְךָ אֶחָד
declinare Hazael noluit & .eius vestem mutatoriam tibi cape & ,pueris è
מֵהַנְּעָרִים וְקַח־לְךָ אֶת־חֲלִצָתוֹ וְלֹא־אָבָה עֲשָׂהאֵל לָסוּר
:Hazael ad dicere Abner adhuc addidit Et .eius posterioribus
22 מֵאַחֲרָיו׃ וַיֹּסֶף עוֹד אַבְנֵר לֵאמֹר אֶל־עֲשָׂהאֵל
quomodo & terrā in te percutiam quid vt :meis posterioribus à tibi Recede
סוּר לְךָ מֵאַחֲרָי לָמָּה אַכֶּכָּה אַרְצָה וְאֵיךְ
tuum fratrem Ioab ad meas facies leuabo
אֶשָּׂא פָנַי אֶל־יוֹאָב אָחִיךָ׃
lanceæ posterioribus in Abner eum percussit & recedere renuit Et
23 וַיְמָאֵן לָסוּר וַיַּכֵּהוּ אַבְנֵר בְּאַחֲרֵי הַחֲנִית
est mortuus & ,ibi cecidit & :ipsi posterioribus à lancea est egressa & quintam ad
אֶל־הַחֹמֶשׁ וַתֵּצֵא הַחֲנִית מֵאַחֲרָיו וַיִּפָּל־שָׁם וַיָּמָת
,Hazael ibi ciciderat quo locum ad veniens omnis fuit & ,se subter
תַּחְתָּיו וַיְהִי כָּל־הַבָּא אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נָפַל שָׁם עֲשָׂהאֵל
.subsistebant & ,fuerat mortuus &
וַיָּמֹת וַיַּעֲמֹדוּ׃

:est ingressus Sol & : Abner post Abisai &,Ioab sunt persecuti Et
24 וַיִּרְדְּפוּ יוֹאָב וַאֲבִישַׁי אַחֲרֵי אַבְנֵר וְהַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה
via Ghiach facies super qui ,Ammah Ghibhah ad vsque venerūt ipsi &
וְהֵמָּה בָּאוּ עַד־גִּבְעַת אַמָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי־גִיחַ דֶּרֶךְ
,Abner post Biniamin filij sunt congregati Et .Ghibhon deserti
25 מִדְבַּר גִּבְעוֹן׃ וַיִּתְקַבְּצוּ בְנֵי־בִנְיָמִן אַחֲרֵי אַבְנֵר
.vnius collis capite super steterunt & :vnum globum in fuerunt &
וַיִּהְיוּ לַאֲגֻדָּה אֶחָת וַיַּעַמְדוּ עַל רֹאשׁ־גִּבְעָה אֶחָת׃
gladius peredet victoriā ad Nū :ait & ,Ioab ad Abner clamauit Et
26 וַיִּקְרָא אַבְנֵר אֶל־יוֹאָב וַיֹּאמֶר הֲלָנֶצַח תֹּאכַל חֶרֶב
non quo vsque & nouissimo in sit amaritudo quòd nosti nonne
הֲלוֹא יָדַעְתָּה כִּי־מָרָה תִהְיֶה בָּאַחֲרוֹנָה וְעַד־מָתַי לֹא־
:Ioab Dixitque suorū fratrū posterioribus de redeundum ad populo dices
27 תֹאמַר לָעָם לָשׁוּב מֵאַחֲרֵי אֲחֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב
ascendisset manè à tunc quia ,fuisses locutus nisi quia ,Deus Viuit
חַי הָאֱלֹהִים כִּי לוּלֵא דִּבַּרְתָּ כִּי אָז מֵהַבֹּקֶר נַעֲלָה
,buccina in Ioab clanxit Et .sui fratris posterioribus à viri ,populus
28 הָעָם אִישׁ מֵאַחֲרֵי אָחִיו׃ וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר
nec ,Israel post vltrà sunt persecuti nō & ,populus oīs steterunt &
וַיַּעַמְדוּ כָּל־הָעָם וְלֹא־יִרְדְּפוּ עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־
abierunt eius viri & Abner Et .pugnandum ad vltrà addiderunt
29 יָסְפוּ עוֹד לְהִלָּחֵם׃ וְאַבְנֵר וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ
pambulauerūt & ,Iarden transierunt & ;illa nocte tota solitudine in
בָּעֲרָבָה כֹּל הַלַּיְלָה הַהוּא וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ
.castra ad venerunt & ,Bithron totam
כָּל־הַבִּתְרוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם׃
omnem congregauit & ,Abner posterioribus à est reuersus Ioab Et
30 וְיוֹאָב שָׁב מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־
,Hazael & ,viri nouendecim Dauid seruis de sunt visitati & ,populum
הָעָם וַיִּפָּקְדוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָה־עָשָׂר אִישׁ וַעֲשָׂהאֵל׃
tre- Abner viris in & ,Biniamin de percusserūt Dauid serui Et
31 וְעַבְדֵי דָוִד הִכּוּ מִבִּנְיָמִן וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ־
,Hazael tulerunt Et .sunt mortui * viros sexaginta & ,centos
32 מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵתוּ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֲשָׂהאֵל
ambulauerūt & :Bethlechem quod,sui patris sepulchro in eū sepelierūt &
וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּקֶבֶר אָבִיו אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיֵּלְכוּ
.Chebron in eis illuxit & ;eius viri & ,Ioab ,nocte tota
כָל־הַלַּיְלָה יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֵּאֹר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן׃

CAP. III. ג

domum inter & ,Saul domum inter longum bellum fuit Et
1 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית
,tenues & euntes Saul domus & ,inualescens & vadens Dauid & ;Dauid
דָּוִד וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית שָׁאוּל הֹלְכִים וְדַלִּים׃
Amnō eius primogenitus fuit & :Chebron in filij Dauid sunt nati Et
2 וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד בָּנִים בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן
Abighail ipsi Chilab eius secundus Et .Izrehelitide Achinoam
3 לַאֲחִינֹעַם הַיִּזְרְעֵאלִת׃ וּמִשְׁנֵהוּ כִלְאָב לַאֲבִיגַל
filiæ Mahachah filius ,Absalom tertius & :Charmelitæ Nabal vxori
אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן־מַעֲכָה בַּת־
:Chaggith filius Adoniiah quartus Et .Ghesur regis Talmai
4 תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃ וְהָרְבִיעִי אֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית
Itreham sextus Et .Abithal filius ,Sephathiah quintus &
5 וְהַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה בֶן־אֲבִיטָל׃ וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם
.Chebron in Dauidi sunt nati isti :Dauid vxori Heglah ipsi
לְעֶגְלָה אֵשֶׁת דָּוִד אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃
domum inter & ,Saul domum inter bellum existendo in ,fuit Et
6 וַיְהִי בִּהְיוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית
.Saul domo in se fortificans erat Abner & ,Dauid
דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית שָׁאוּל׃
ad dixitque .Aiah filia ,Rispah eius nomen & ,pellex Sauli Et
7 וּלְשָׁאוּל פִּלֶגֶשׁ וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַת־אַיָּה וַיֹּאמֶר אֶל־
est iratus Et mei patris pellicem ad es ingressus Quare :Abner
אַבְנֵר מַדּוּעַ בָּאתָה אֶל־פִּילֶגֶשׁ אָבִי׃ וַיִּחַר
canis caput Nunquid:dixit & ,Isboseth verba super valde Abner
8 לְאַבְנֵר מְאֹד עַל־דִּבְרֵי אִישׁ־בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב
Saul domo cum misericordiam faciam hodie Iuda quod , ego
אָנֹכִי אֲשֶׁר לִיהוּדָה הַיּוֹם אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־בֵּית שָׁאוּל
manu in te feci inuenire non & ,eius socium ad & ,eius fratres ad tui patris
אָבִיךָ אֶל־אֶחָיו וְאֶל־מֵרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִךָ בְּיַד־
.hodie mulieris iniquitatem me super visitasti & :Dauid
דָוִד וַתִּפְקֹד עָלַי עֲוֺן הָאִשָּׁה הַיּוֹם׃
sicut quia ,ei addat sic & ,Abner Deus faciat Sic
9 כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר וְכֹה יֹסִיף לוֹ כִּי כַּאֲשֶׁר
.ei faciam sic quoniam ,Dauid DOMINVS iurauit
נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד כִּי־כֵן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ׃

10 solium erigendo &, Saul domo à regnum faciendo Transire
לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית שָׁאוּל וּלְהָקִים אֶת־כִּסֵּא
.Beer-Sebah ad vsque & Dan à, Iehudah super &, Israel super Dauid
דָוִד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְהוּדָה מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע׃
11 eo timendo à, verbum Abner respondere amplius potuit non Et
וְלֹא־יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת־אַבְנֵר דָּבָר מִיִּרְאָתוֹ אֹתוֹ׃
12 :dicendo, se pro Dauid ad legatos Abner misit Et
וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד תַּחְתָּיו לֵאמֹר
, tecum mea manus ecce &, mecū tuū pactū Scinde :dicendo terra Cui
לְמִי־אָרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה בְרִיתְךָ אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ
.Israel vniuersum te ad vertendum ad
לְהָסֵב אֵלֶיךָ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
13 te à postulans ego vnum verbum Veruntamen :fœdus tecum scindam ,Bene :dixit Et
וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אֶכְרֹת אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל מֵאִתְּךָ
te adducere faciens ad quin immo ,meas facies videbis Non :dicendo
לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פָּנַי כִּי אִם־לִפְנֵי הֲבִיאֲךָ אֵת
.meas facies videndum ad te venire in ,Saul filiam Michal
מִיכַל בַּת־שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי׃
14 :dicendo ,Saul filium Isboseth ad legatos Dauid misit Et
וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים אֶל־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל לֵאמֹר
præputiis centū in mihi despondi quam ,Michal meam vxorem Da
תְּנָה אֶת־אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה עָרְלוֹת
.Pelistim
פְּלִשְׁתִּים׃
15 viro cum à eam cepit &, Isboseth misit Et
וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ מֵעִם אִישׁ
eundo ,eius vir secum abiit Et .Lais filio Paltiel cum à
מֵעִם פַּלְטִיאֵל בֶּן־לָיִשׁ׃
16 reuertere ,Vade :Abner ei ad dixitque .Bachurim ad vsq; eā post flendo &
וַיֵּלֶךְ אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד־בַּחֻרִים וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב
.est reuersus & .
וַיָּשֹׁב׃
17 ,Israel senioribus cum fuit Abner verbum Et
וּדְבַר־אַבְנֵר הָיָה עִם־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
Dauid quærentes fuistis nudiustertius etiam ,heri Etiam :dicendo
לֵאמֹר גַּם־תְּמוֹל גַּם־שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים אֶת־דָּוִד
18 .vos super regem in ,facite nunc Et
לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה עֲשׂוּ כִּי יְהוָה אָמַר אֶל־
,Dauid :dicendo Israel meū populū fecit saluum mei serui Dauid manu In
דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד דָּוִד עַבְדִּי הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל
.eorum inimicorum omnium manu de & ,Pelistim manu de
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם׃
19 etiam abiitque :Biniamin auribus in Abner etiam est locutus Et
וַיְדַבֵּר גַּם־אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ גַּם־
bonum quod omne Chebron in Dauid auribus in loquendum ad Abner
אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן אֵת כָּל־אֲשֶׁר־טוֹב
.Biniamin domus omnis oculis in & Israel oculis in
בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי כָּל־בֵּית בִּנְיָמִן׃
20 Dauid fecit & ,viri viginti eo cum & ,Chebron Dauid ad Abner venit Et
וַיָּבֹא אַבְנֵר אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ
.conuiuium secum qui viris & ,Abner Dixitque
דָּוִד לְאַבְנֵר וְלַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִשְׁתֶּה׃
21 regem meum dominum ad congregabo & ,ibo & ,Surgam :Dauid ad Abner
וַיֹּאמֶר אַבְנֵר אֶל־דָּוִד אָקוּמָה וְאֵלֵכָה וְאֶקְבְּצָה אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
quod omni in regnabis & ,fœdus tecum scindent & :Israel vniuersum
אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְיִכְרְתוּ אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר־
.pace in abiit & ,Abner Dauid dimisit & .tua anima desiderabit
תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
22 secum multum spolium & agmine ex venit Ioab & ,Dauid serui ecce Et
וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל רָב עִמָּם
,eū dimiserat quia ,Chebron in Dauid cum ipse non Abner & :adducebant
הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ עִם־דָּוִד בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ
.pace in abierat & .
וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
23 secum qui exercitus omnis & ,Ioab Et
וְיוֹאָב וְכָל־הַצָּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ
ad Ner filius Abner Venit :dicendo ,Ioab nuntiauerunt & ,venerunt
בָּאוּ וַיַּגִּדוּ לְיוֹאָב לֵאמֹר בָּא־אַבְנֵר בֶּן־נֵר אֶל־
.pace in abiit & ,eum dimisit & ,regem
הַמֶּלֶךְ וַיְשַׁלְּחֵהוּ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
24 (hoc) quid ad te ad Abner venit ecce :fecisti Quid :dixit & ,regem ad Ioab venit Et
וַיָּבֹא יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתָה הִנֵּה־בָא אַבְנֵר אֵלֶיךָ לָמָּה־זֶּה
.eundo abiit & ,eum dimisisti filium Abner Nosti
שִׁלַּחְתּוֹ וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ׃
25 ,Ner tuum exitum dignoscendum ad quia ,venit te decipiendum ad
יָדַעְתָּ אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר כִּי לְפַתֹּתְךָ בָּא וְלָדַעַת אֶת־מוֹצָאֲךָ וְאֶת־
.faciens tu quod omne sciendum ad & ,tuum introitum
מבואך וְלָדַעַת אֵת כָּל־אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה׃
26 Abner post legatos misit & ,Dauid cum à Ioab est egressus Et
וַיֵּצֵא יוֹאָב מֵעִם דָּוִד וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אַחֲרֵי אַבְנֵר
.nesciebat Dauid & ;Sirah cisterna à eum reduxerunt &
וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ מִבּוֹר הַסִּרָה וְדָוִד לֹא יָדָע׃

27 ad Ioab eum fecit diuertere & ;Chebron Abner est reuersus Et
וַיָּשָׁב אַבְנֵר חֶבְרוֹן וַיַּטֵּהוּ יוֹאָב אֶל־
,costa quinta ibi eū percussit & ;quiete in eo cū loquendum ad ,portæ mediū
תּוֹךְ הַשַּׁעַר לְדַבֵּר אִתּוֹ בַּשֶּׁלִי וַיַּכֵּהוּ שָׁם הַחֹמֶשׁ
audiuit Et .sui fratris Hasael sanguine in est mortuus &
וַיָּמָת בְּדַם עֲשָׂה־אֵל אָחִיו׃
28 ,Domino cum à meū regnū & ,ego Innocens :dixit & ,postea Dauid
וַיִּשְׁמַע דָּוִד מֵאַחֲרֵי כֵן וַיֹּאמֶר נָקִי אָנֹכִי וּמַמְלַכְתִּי מֵעִם יְהוָה
super Maneant .Ner filij Abner sanguinibus à seculum in vsque
29 עַד־עוֹלָם מִדְּמֵי אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃ יָחֻלוּ עַל־
Ioab domo de excidatur ne & ;eius patris domum omnē ad & ,Ioab caput
רֹאשׁ יוֹאָב וְאֶל כָּל־בֵּית אָבִיו וְאַל־יִכָּרֵת מִבֵּית יוֹאָב
indigens & ,gladio in cadens & ,scipione in apprehēdens & ,leprosus & ,fluēs
זָב וּמְצֹרָע וּמַחֲזִיק בַּפֶּלֶךְ וְנֹפֵל בַּחֶרֶב וַחֲסַר־
30 eō ,Abner interfecerunt eius frater Abisai & ,Ioab Et .pane
לָחֶם׃ וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו הָרְגוּ לְאַבְנֵר עַל־
.prælio in Ghibhon in eorum fratrem Hasael occiderat quod
אֲשֶׁר הֵמִית אֶת־עֲשָׂהאֵל אֲחִיהֶם בְּגִבְעוֹן בַּמִּלְחָמָה׃
31 Scindite :secum qui populum omnē ad & ,Ioab ad Dauid dixit Et
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־יוֹאָב וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ קִרְעוּ
rex & .Abner facies ad plāgite & ,saccis vos accingite & ,vestra vestimēta
בִגְדֵיכֶם וְחִגְרוּ שַׂקִּים וְסִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר וְהַמֶּלֶךְ
32 Abner sepelierunt Et .feretrum post vadens Dauid
דָּוִד הֹלֵךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה׃ וַיִּקְבְּרוּ אֶת־אַבְנֵר
,Abner sepulchrū ad fleuit & ,suam vocem rex leuauit & .Chebron in
בְּחֶבְרוֹן וַיִּשָּׂא הַמֶּלֶךְ אֶת־קוֹלוֹ וַיֵּבְךְּ אֶל־קֶבֶר אַבְנֵר
33 ,Abner super rex est lamentatus Et .populus omnis fleuerunt &
וַיִּבְכּוּ כָּל־הָעָם׃ וַיְקֹנֵן הַמֶּלֶךְ אֶל־אַבְנֵר
?Abner morietur vilis mortem secundum Num :dixit &
וַיֹּאמַר הַכְּמוֹת נָבָל יָמוּת אַבְנֵר׃
34 cadere sicut :erant admoti cōpedib no tui pedes & ,ligatæ no tuæ Manus
יָדֶךָ לֹא־אֲסֻרוֹת וְרַגְלֶיךָ לֹא־לִנְחֻשְׁתַּיִם הֻגַּשׁוּ כִּנְפוֹל
flere populus omnis addiderunt & .corruisti iniquitatis filiorum facies ad
לִפְנֵי בְנֵי־עַוְלָה נָפָלְתָּ וַיֹּסִפוּ כָל־הָעָם לִבְכּוֹת
35 ,pane Dauid cibandum ad populus omnis venit Et .eum super
עָלָיו׃ וַיָּבֹא כָל־הָעָם לְהַבְרוֹת אֶת־דָּוִד לֶחֶם
sic & ,Deus mihi faciat Sic :dicendo ,Dauid iurauit & :die adhuc in
בְּעוֹד הַיּוֹם וַיִּשָּׁבַע דָּוִד לֵאמֹר כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה
omne vel ,panem gustauero Solis ingredi facies ad si quia ,addat
יֹסִיף כִּי אִם־לִפְנֵי בוֹא־הַשֶּׁמֶשׁ אֶטְעַם־לֶחֶם אוֹ כָל־
36 .eorū oculis in bonum fuit & ,cognouerūt populus omnis Et .quicquam
מְאוּמָה׃ וְכָל־הָעָם הִכִּירוּ וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם
.bonum fuit ,populi totius oculis in rex fecit quod omne iuxta
כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּעֵינֵי כָל־הָעָם טוֹב׃
37 non quòd ,illa die in Israel omnis & ,populus omnis cognouerunt Et
וַיֵּדְעוּ כָל־הָעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּיּוֹם הַהוּא כִּי לֹא
.Ner filium Abner mori faciendum ad ,rege à fuit
הָיְתָה מֵהַמֶּלֶךְ לְהָמִית אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר׃
38 magn & ,princeps quod scitis Nōne :suos seruos ad rex dixit Et
וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲבָדָיו הֲלוֹא תֵדְעוּ כִּי־שַׂר וְגָדוֹל
vnctus & ,tener hodie ego Et .Israel in hac die cecidit
39 נָפַל הַיּוֹם הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ וְאָנֹכִי הַיּוֹם רַךְ וּמָשׁוּחַ
reddat :me præ duri Seruiah filij isti viri & ,rex
מֶלֶךְ וְהָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה בְּנֵי צְרוּיָה קָשִׁים מִמֶּנִּי יְשַׁלֵּם
.suam malitiam iuxta ,malum facienti Dominus
יְהוָה לְעֹשֵׂה הָרָעָה כְּרָעָתוֹ׃

CAP. IIII. ד

sunt remissæ &, Chebrō in Abner esset mortuus quòd, Saul filius audiuit Et
וַיִּשְׁמַע בֶּן־שָׁאוּל כִּי מֵת אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן וַיִּרְפּוּ
2 principes viri duo Et .sunt territi Israel omnis & ;eius manus
יָדָיו וְכָל־יִשְׂרָאֵל נִבְהָלוּ׃ וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים שָׂרֵי־
Rechab secundi nomē & ,Bahanah vnius nomen ,Saul filio erant agminum
גְדוּדִים הָיוּ בֶן־שָׁאוּל שֵׁם הָאֶחָד בַּעֲנָה וְשֵׁם הַשֵּׁנִי רֵכָב
reputabatur Beeroth etiā quia ;Biniamin filiis de Beerothitæ Rimmō filij
בְּנֵי רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי מִבְּנֵי בִנְיָמִן כִּי גַּם־בְּאֵרוֹת תֵּחָשֵׁב
3 ibi fuerunt & ,Ghittaim in Beerothitæ Fugeruntque .Biniamin super
עַל־בִּנְיָמִן׃ וַיִּבְרְחוּ הַבְּאֵרֹתִים גִּתָּיְמָה וַיִּהְיוּ־שָׁם
4 filius Saul filio Ionathan Et .hanc diem ad vsque peregrini
גָּרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְלִיהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל בֵּן
,Saul auditum veniendo in ,erat annorum quinque filius .pedibus percussus
נְכֵה רַגְלָיִם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים הָיָה בְּבֹא שְׁמֻעַת שָׁאוּל
ipsum festinādo in ,fugit & ,tulit & ,ei nutrix eū tulit & ,Izrehel de Ionathā &
וִיהוֹנָתָן מִיִּזְרְעֶאל וַתִּשָּׂאֵהוּ אֹמַנְתּוֹ וַתָּנֹס וַיְהִי בְּחָפְזָהּ
.Mephiboseth eius nomen & ;est effectus claudus & ,cecidit & ,fugere
לָנוּס וַיִּפֹּל וַיִּפָּסֵחַ וּשְׁמוֹ מְפִיבֹשֶׁת׃

venerũt &;Bahanah &,Rechab Beerothitæ Rimmon filij abierunt Et

5 וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רִמּוֹן הַבְּאֵרֹתִי רֵכָב וּבַעֲנָה וַיָּבֹאוּ

cubili recumbens* ipse & : Isboseth domum in ,diem incalescere circa

כְּחֹם הַיּוֹם אֶל־בֵּית אִישׁ בֹּשֶׁת וְהוּא שֹׁכֵב אֵת מִשְׁכַּב

accipientium‖ domus mediũ in vsque sunt;ingressi ecce Et .meridiei

6 הַצָּהֳרָיִם׃ וְהֵנָּה בָּאוּ עַד־תּוֹךְ הַבַּיִת לֹקְחֵי

Bahanah & ,Rechab & ,costa quinta in eum percusserunt & ,frumenta

חִטִּים וַיַּכֻּהוּ אֶל־הַחֹמֶשׁ וְרֵכָב וּבַעֲנָה

recumbens ipse‖& ,domum fuerant ingressi Et .euaserunt eius frater

7 אָחִיו נִמְלָטוּ׃ וַיָּבֹאוּ הַבַּיִת וְהוּא־שֹׁכֵב

,eũ interfecerũt & ,eũ percusserunt & ,sui cubilis conclaui‖in suum lectũ super

עַל־מִטָּתוֹ בַּחֲדַר מִשְׁכָּבוֹ וַיַּכֻּהוּ וַיְמִתֻהוּ

solitudinis via in†abierũt & ;eius caput tulerũtque;eius caput remouerũt &

וַיָּסִירוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיִּקְחוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה

Dauid ad Isboseth caput adduxerunt Et .nocte tota

8 כָּל־הַלָּיְלָה׃ וַיָּבִאוּ אֶת־רֹאשׁ אִישׁ־בֹּשֶׁת אֶל־דָּוִד

Saul filij Isboseth caput Ecce :regem ad dixeruntque :Chebrõ‖

חֶבְרוֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה־רֹאשׁ אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל

meo domino DOMINVS dedit & :tuam animã quæsiuit qui ,tui inimici

אֹיִבְךָ אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ אֶת־נַפְשֶׁךָ וַיִּתֵּן יְהוָה לַאדֹנִי

.eius semine de & ,Saul de hac die vltiones regi

הַמֶּלֶךְ נְקָמוֹת הַיּוֹם הַזֶּה מִשָּׁאוּל וּמִזַּרְעוֹ׃

Rimmõ filios eius fratrem Bahanah & ,Rechab ad Dauid respondit Et

9 וַיַּעַן דָּוִד אֶת־רֵכָב וְאֶת־בַּעֲנָה אָחִיו בְּנֵי רִמּוֹן

meam animam redemit qui DOMINVS Viuit : eis dixit & ,Beerothitæ

הַבְּאֵרֹתִי וַיֹּאמֶר לָהֶם חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי

est mortuus Ecce :dicendo,mihi indicans‖ Quia .angustia omni ex

10 מִכָּל־צָרָה׃ כִּי הַמַּגִּיד לִי לֵאמֹר הִנֵּה־מֵת

,eum in apprehendi* & (:suis oculis in euangelizãs velut erat ipse &) ,Saul

שָׁאוּל וְהוּא־הָיָה כִמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו וָאֹחֲזָה בוֹ

.nuntij præmium sibi me daturum*qui ;Siclagh in eum occidi &

וָאֶהְרְגֵהוּ בְּצִקְלָג אֲשֶׁר לְתִתִּי־לוֹ בְּשֹׂרָה׃

sua domo in iustum virum interfecerunt impij * homines quia Etiam‖

11 אַף כִּי־אֲנָשִׁים רְשָׁעִים הָרְגוּ אֶת־אִישׁ־צַדִּיק בְּבֵיתוֹ

,vestra manu de eius sanguinem requiram nonne nunc & ?suo cubili* super

עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה הֲלוֹא אֲבַקֵּשׁ אֶת־דָּמוֹ מִיֶּדְכֶם

,pueris Dauid præcepit Et ?terra è vos auferam &

12 וּבִעַרְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ׃ וַיְצַו דָּוִד אֶת־הַנְּעָרִים

,eorum pedes & ,eorum manus præciderunt & , eos interfecerunt &

וַיַּהַרְגוּם וַיְקַצְּצוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם

,ceperunt Isboseth caput & .Chebron in piscinã super suspenderũt & tulerunt

וַיִּתְלוּ עַל־הַבְּרֵכָה בְּחֶבְרוֹן וְאֵת רֹאשׁ אִישׁ־בֹּשֶׁת לָקְחוּ

.Chebron in Abner sepulchro in sepelierunt &

וַיִּקְבְּרוּ בְקֶבֶר־אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן׃

CAP. V. ה

,dixerũt atque,Chebrõ in Dauid ad Israel tribus omnes venerunt Et

1 וַיָּבֹאוּ כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ

,heri Etiam * .nos‖ tua caro & ,tuum os nos Ecce :dicendo

2 לֵאמֹר הִנְנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ אֲנָחְנוּ׃ גַּם־אֶתְמוֹל

eras tu ,nos super regem Saul existendo in ,nudiustertius etiam†

גַּם־שִׁלְשׁוֹם בִּהְיוֹת שָׁאוּל מֶלֶךְ עָלֵינוּ אַתָּה הָיִיתָה

Tu :tibi DOMINVS dixitque .Israel introducens & educens

מוֹצִיא וְהַמֵּבִי אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה לְךָ אַתָּה

super ducem in eris tu & ,Israel meum populum pasces

תִרְעֶה אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנָגִיד עַל־

regem ad Israel seniores omnes Veneruntque .Israel

3 יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹאוּ כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הַמֶּלֶךְ

facies ad Chebron in fœdus Dauid rex eis excidit‖ & ,Chebron in

חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי

.Israel super regem in Dauid vnxerunt & ,DOMINI

יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃

annis quadraginta ;ipsum regnando in* ,Dauid ‖annorum triginta Filius

4 בֶּן־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ אַרְבָּעִים שָׁנָה

,annis septem Iehudah super regnauit Chebron In .regnauit

5 מָלָךְ׃ בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ עַל־יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים

super annis tribus & triginta regnauit Ierusalaim in & :mensibus sex &

וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים וּבִירוּשָׁלַםִ מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל

Ierusalaim*eius viri & ,rex abiit Et .Iehudah & ,Israel omnem

6 כָּל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו יְרוּשָׁלַםִ

ingredieris Non :dicẽdo ,Dauid ad dixit &†,terræ habitatorẽ Iebusæũ ad

אֶל־הַיְבֻסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־תָבוֹא

veniet* Non :dicendo ,claudos & cæcos te remouere quin‖ huc

הֵנָּה כִּי אִם־הֱסִירְךָ הַעִוְרִים וְהַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא

.huc Dauid

דָּוִד הֵנָּה׃

.Dauid ciuitas * ipsa ,Sion munitionem* Dauid cepit Et

7 וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֵת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד׃

attinget & ,Iebusæũ percutiens Omnis :illa die in Dauid Dixitque

8 וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מַכֵּה יְבֻסִי וְיִגַּע

.Dauid animæ‖ habitos odio cæcos & ,claudos & ,fistulam in*

בַּצִּנּוֹר וְאֶת־הַפִּסְחִים וְאֶת־הַעִוְרִים שְׂנֻאֵו נֶפֶשׁ דָּוִד

.domum in intrabit non claudus & Cæcus :dicebant ideo

עַל־כֵּן יֹאמְרוּ עִוֵּר וּפִסֵּחַ לֹא יָבוֹא אֶל־הַבָּיִת׃

,Dauid ciuitatem eam vocauitque ,munitione‖ in Dauid habitauit Et

9 וַיֵּשֶׁב דָּוִד בַּמְּצֻדָה וַיִּקְרָא־לָהּ עִיר דָּוִד

.domum intra & ,Millo à circum† Dauid ædificauit &

וַיִּבֶן דָּוִד סָבִיב מִן־הַמִּלּוֹא וָבָיְתָה׃

exercituũ Deus DOMINVS & ;euadendo grandis & eũdo Dauid abiit Et

10 וַיֵּלֶךְ דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת

,Dauid ad legatos Tyri rex Chiram misit Et .eo cum*

11 עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד

ædificauerunt & ;parietis lapidis fabros* & , ligni † fabros & ,cedrorum‖ligna &

וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי עֵץ וְחָרָשֵׁי אֶבֶן קִיר וַיִּבְנוּ־

cum confirmasset quòd ,Dauid cognouit Et .Dauid domum

12 בַיִת לְדָוִד׃ וַיֵּדַע דָּוִד כִּי־הֱכִינוֹ

propter eius regnũ exaltasset* quòd & ,Israel super regem in DOMINVS

יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשֵּׂא מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר

vxores & ,pellices * adhuc Dauid accepit Et .Israel suum populum

13 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקַּח דָּוִד עוֹד פִּלַגְשִׁים וְנָשִׁים

Dauid adhuc sunt nati & : Chebron de ipsum venire post* ,Ierusalaim de

מִירוּשָׁלַםִ אַחֲרֵי בֹּאוֹ מֵחֶבְרוֹן וַיִּוָּלְדוּ עוֹד לְדָוִד

:Ierusalaim in ei natorum nomina * hæc Et .filiæ & ,filij

14 בָּנִים וּבָנוֹת׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלֹּדִים לוֹ בִּירוּשָׁלָםִ

,Ibchar Et .Selomoh & ,Nathan & ,Sobab & , Sammuah

15 שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה׃ וְיִבְחָר

,Eliadah & , Elisamah Et .Iaphiah & ,Nephegh & ,Elisuah &

16 וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃ וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע

Dauid vnxissent quòd ,Pelistim audierunt Et .Eliphelet &

17 וֶאֱלִיפָלֶט׃ וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד

.Dauid quærendum ad Pelistim omnes ascenderũt & ;Israel super regẽ in

לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִד

,venerunt Pelistim Et .munitionem in descendit & ,Dauid audiuit &

18 וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד אֶל־הַמְּצוּדָה׃ וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ

,DOMINO in‖Dauid interrogauit Et .Rephaim*valle in se diffuderũt &

19 וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה

?mea manu in eos trades num ? Pelistim ad ascendam Num :dicendo

לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה אֶל־פְּלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם בְּיָדִי

tradam tradendo quia ;Ascende :Dauid ad DOMINVS Dixitque

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֵה כִּי־נָתֹן אֶתֵּן אֶת־

,Bahal--perasim * in Dauid venit Et .tua manu in Pelistim

20 הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ׃ וַיָּבֹא דָוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים

meos inimicos DOMINVS Diuupit* :dixit & .Dauid ibi eos percussit &

וַיַּכֵּם שָׁם דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה אֶת־אֹיְבַי

ipsius loci nomen vocauit idcirco .aquarũ rupturã*scdm meas facies ad‖

לְפָנַי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא

eos tulit * & ,suos dolores* ibi reliquerunt Et .Bahal--perasim

21 בַּעַל פְּרָצִים׃ וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וַיִּשָּׂאֵם

,ascendere Pelistim adhuc addiderunt ‖ Et .eius viri & ,Dauid

22 דָּוִד וַאֲנָשָׁיו׃ וַיֹּסִפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת

Dauid interrogauit Et .Rephaim valle in se diffuderũt &

23 וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד

venies & ,eorum posteriora ad* gyra :ascendes Non :dixit & ,DOMINO in*

בַּיהוָה וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲלֶה הָסֵב אֶל־אַחֲרֵיהֶם וּבָאתָ

incessus vocem te audiendo in‖ ,erit Et .mororum aduerso ex eos ad

24 לָהֶם מִמּוּל בְּכָאִים׃ וִיהִי בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל צְעָדָה

DOMINVS egredietur tunc quia ;te mouebis tunc ,mororum capitibus in

בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אָז תֶּחֱרָץ כִּי אָז יָצָא יְהוָה

.Pelistim castrametationem in* percutiendum ad ,tuas facies ad†

לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים׃

percussit & :DOMINVS ei præcepit quẽadmodũ ita Dauid fecit Et

25 וַיַּעַשׂ דָּוִד כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יְהוָה וַיַּךְ אֶת־

.Ghazer te venire vsque‖ ,Ghebah à Pelistim

פְּלִשְׁתִּים מִגֶּבַע עַד־בֹּאֲךָ גָזֶר׃

CAP. VI. ו

triginta ,Israel in electum omnem Dauid adhuc collegit Et

1 וַיֹּסֶף עוֹד דָּוִד אֶת־כָּל־בָּחוּר בְּיִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים

secum * qui populus omnis & ,Dauid abiit & ,surrexit Et .millia

2 אָלֶף׃ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ

,Dei arcam inde faciendum ascendere ad* ,Iehudah dominis* de

מִבַּעֲלֵי יְהוּדָה לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים

Cherubim *insidentis* exercituum DOMINI *nomen nomen est inuocatum quam*
אשר־נקרא שם שם יהוה צבאות ישב הכרבים

,nouum plaustrum *ad* Dei arcam fecerunt *equitare* Et .*eam super*
3 עליו׃ וירכבו את־ארון האלהים אל־עגלה חדשה

Achio & Huzza & :Ghibhah in quæ Abinadab domo è eam tulerunt &
וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו

.nouum plaustrum *ducentes* Abinadab filij
בני אבינדב נהגים את־העגלה חדשה׃

arca cum ,Ghibhah in quæ Abinadab domo è eam tulerunt Et
4 וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה עם ארון

omnis & ,Dauid Et .*arcæ facies ad iens* Achio & :Dei
5 האלהים ואחיו הלך לפני הארון׃ ודוד וכל־

lignis omnibus in DOMINI *facies ad ludentes* Israel domus
בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל עצי

,*commouentibus* in & ,tympanis in & ,nablis in & ,*cinnaris* in & ,*abietum*
ברושים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים

misit & :Nachon aream ad vsque venerunt Et .cymbalis in &
6 ובצלצלים׃ ויבאו עד־גרן נכון וישלח

.*bos labascebant quia ,eam in apprehendit* & ,Dei arcam ad Huzzah
עזה אל־ארון האלהים ויאחז בו כי שמטו הבקר׃

ibi eum percussit & ,Huzzah *in* DOMINI *nasus* est iratus Et
7 ויחר־אף יהוה בעזה ויכהו שם

.Dei *arca cum* ibi est mortuus & :*errore super* Deus
האלהים על־השל וימת שם עם ארון האלהים׃

;Huzzah in *rupturã* DOMINVS *rupisset* quòd eò ,*Dauidi fuit ira* Et
8 ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה פרץ בעזה

.hanc diem ad vsque ,Huzzah Peres *illi loco* vocauit &
ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד היום הזה׃

Quomodo :dixit & ,illa die in DOMINVM Dauid timuit Et
9 ויירא דוד את־יהוה ביום ההוא ויאמר איך

diuertere Dauid noluit Et ?DOMINI arca me ad ingredietur
10 יבוא אלי ארון יהוה׃ ולא־אבה דוד להסיר

eam fecit diuertere *&* ,Dauid ciuitatẽ *super* DOMINI arcam se ad
אליו את־ארון יהוה על־עיר דוד ויטהו

DOMINI arca mansit Et .Ghitthæi Edom-Hobed domum Dauid
11 דוד בית עבד־אדם הגתי׃ וישב ארון יהוה

DOMINVS benedixit & .mensibus tribus Ghitthæi Edom-Hobed domo
בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יהוה

regi est Nunciatumque .eius domui omni & ,Edom Hobed
12 את־עבד אדם ואת־כל־ביתו׃ ויגד למלך

& ,Edom-Hobed domui DOMINVS Benedixit :dicendo ,Dauid
דוד לאמר ברך יהוה את־בית עבד אדם ואת־

fecit ascẽdere & ,Dauid abiit & :Dei arcam propter ,ei qui omnibus
כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים וילך דוד ויעל

.lætitia *in* Dauid ciuitatẽ Edom-Hobed domo è Dei arcam
את־ארון האלהים מבית עבד אדם עיר דוד בשמחה׃

,passus sex DOMINI arcam portantes incederẽt cùm ,erat Et
13 ויהי כי צעדו נשאי ארון־יהוה ששה צעדים

saltabat (*capræ morem in*) Dauid Et .*crassum* & ,bouem immolabat &
14 ויזבח שור ומריא׃ ודוד מכרכר

.lineo ephod accinctus Dauid & ,DOMINI *facies ad robore toto in*
בכל־עז לפני יהוה ודוד חגור אפוד בד׃

DOMINI arcam *facientes* ascendere Israel domus omnis & ,Dauid Et
15 ודוד וכל־בית ישראל מעלים את־ארון יהוה

ingrediente DOMINI arca ,fuit Et .buccinæ *voce in & ,ouatione in*
16 בתרועה ובקול שופר׃ והיה ארון יהוה בא

vidit & ,*fenestram per* prospexit Saul filia Michal & ,Dauid ciuitatẽ
עיר דוד ומיכל בת־שאול נשקפה בעד החלון ותרא

facies ad saltantem (*capræ morem in*) & ,agentem viriliter Dauid regem
את־המלך דוד מפזז ומכרכר לפני

arcam adduxerunt Et .suo corde in eum despexit & ,DOMINI
17 יהוה ותבז לו בלבה׃ ויבאו את־ארון

tetẽderat quod ,*tentorij* medio in suo loco in eam *statuerunt* & ,DOMINI
יהוה ויצגו אתו במקומו בתוך האהל אשר נטה־

.pacifica & ,DOMINI *facies ad ascensiones* Dauid *fecit ascendere* & :Dauid ei
לו דוד ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים׃

:pacifica & ,*ascensionem ascendere faciendo à* Dauid *consummauit* Et
18 ויכל דוד מהעלות העולה והשלמים

est partitus Et .exercituũ DOMINI nomine in populo benedixit &
19 ויברך את־העם בשם יהוה צבאות׃ ויחלק

,mulierẽ ad vsque & viro à Israel multitudini toti populo vniuerso
לכל־העם לכל־המון ישראל למאיש ועד־אשה

:*vnum dolium* & ,vnã partẽ carnis pulchrã & ,vnam panis placentam *viro*
לאיש חלת לחם אחת ואשפר אחד ואשישה אחת

.suam domum in *vir* ,populus omnis abiit &
וילך כל־העם איש לביתו׃

Michal est egressa & :suæ domui benedicendũ ad Dauid est reuersus Et
20 וישב דוד לברך את־ביתו ותצא מיכל

rex hodie fuit gloriosus Quàm :dixit & ,Dauid occursum in Saul filia
בת־שאול לקראת דוד ותאמר מה־נכבד היום מלך

,suorum seruorum ancillarum oculis in hodie se discooperuit qui ,Israel
ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו

.*inanium vnus nudando nudari sicut*
כהגלות נגלות אחד הרקים׃

me in elegit qui ,DOMINI *facies Ad* :Michal ad Dauid Dixitque
21 ויאמר דוד אל־מיכל לפני יהוה אשר בחר־בי

populum super *ducem* mihi præcipiendo ,eius *domo omni præ & ,tuo patre præ*
מאביך ומכל־ביתו לצות אתי נגיד על־עם

.DOMINI *facies ad* Iudam & ,Israel super DOMINI
יהוה על־ישראל ושחקתי לפני יהוה׃

cum & ,meis oculis in humilis ero & ,hoc *præ* amplius *ero leuis* Et
22 ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני ועם־

filiæ Michal Et .glorificabor *eis cum dixisti quibus* ,ancillis
23 האמהות אשר אמרת עמם אכבדה׃ ולמיכל בת־

.*eius mortis* diem ad vsque natus *ei* fuit non Saul
שאול לא־היה לה ילד עד יום מותה׃

CAP. VII. ז

requiem dedisset DOMINVS & ,sua domo in rex sedisset cùm ,fuit Et
1 ויהי כי־ישב המלך בביתו ויהוה הניח־

Nathan ad rex dixit Et .suis inimicis omnibus ab *circuitu à ei*
2 לו מסביב מכל־איביו׃ ויאמר המלך אל־נתן

Dei arca & ,*cedrorum* domo in *sedens* ego ,nunc Vide :prophetam
הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וארון האלהים

Omne :regem ad Nathan Dixitque .cortinæ medio in *residens*
3 ישב בתוך היריעה׃ ויאמר נתן אל־המלך כל

.tecum DOMINVS quia ;fac ,vade ,tuo corde in quod
אשר בלבבך לך עשה כי יהוה עמך׃

,Nathan ad DOMINI verbum fuit & :illa nocte in fuit Et
4 ויהי בלילה ההוא ויהי דבר־יהוה אל־נתן

dixit Sic :Dauid ad meum seruum ad *dices* & ,Vade :dicendo
5 לאמר׃ לך ואמרת אל־עבדי אל־דוד כה אמר

?*me habitandum ad* ,domum mihi ædificabis tu Nunquid :DOMINVS
יהוה האתה תבנה־לי בית לשבתי׃

filios *me facere ascendere* die à ,domo in habitaui non Quia
6 כי לא ישבתי בבית למיום העלתי את־בני

,tentorio in *ambulans fui &* :hanc diem ad vsque & ,Aegypto ex Israel
ישראל ממצרים ועד היום הזה ואהיה מתהלך באהל

filiis omnibus *in* ambulaui *quo* omni In .tabernaculo in &
7 ובמשכן׃ בכל אשר־התהלכתי בכל־בני

cui ,Israel *tribuum* aliqua cum sum locutus verbũ nunquid ,Israel
ישראל הדבר דברתי את־אחד שבטי ישראל אשר

ædificastis non quid Vt :dicendo ,Israel meum populum *pascere* præcepi
צויתי לרעות את־עמי את־ישראל לאמר למה לא־בניתם

meo seruo dices sic nunc Et ?*cedrorum* domum mihi
8 לי בית ארזים׃ ועתה כה־תאמר לעבדי

tugurio è te *accepi* Ego :exercituum DOMINVS dixit Sic :Dauid
לדוד כה אמר יהוה צבאות אני לקחתיך מן־הנוה

.Israel super meũ populum super *ducem existendum ad* ,*pecus post de*
מאחר הצאן להיות נגיד על־עמי על־ישראל׃

omnes excidi & :ambulasti *quo* omni in tecum fui Et
9 ואהיה עמך בכל אשר הלכת ואכרתה את־כל־

nomen iuxta ,magnum nomen tibi feci & :*tuis faciebus* à tuos inimicos
איביך מפניך ועשתי לך שם גדול כשם

meo populo locum ponam Et .terra in qui magnorum
10 הגדלים אשר בארץ׃ ושמתי מקום לעמי

:amplius mouebitur non & ,*se sub* habitabit & ,eũ plantabo & ,Israel
לישראל ונטעתיו ושכן תחתיו ולא ירגז עוד

.*principio in* sicut eum *affligendum ad* .*iniquitatis* filij addent neque
ולא־יסיפו בני־עולה לענותו כאשר בראשונה׃

:Israel meum populũ super iudices præcepi qua die à Et
11 ולמן־היום אשר צויתי שפטים על־עמי ישראל

,DOMINVS tibi annunciat & .tuis inimicis omnibus ab tibi dabo requiẽ &
והניחתי לך מכל־איביך והגיד לך יהוה

fuerint completi Cùm .DOMINVS tibi faciet domum quòd
12 כי־בית יעשה־לך יהוה׃ כי ימלאו

,te post tuum semen statuam & ,tuis patribus cum *iacueris* & ,tui dies
ימיך ושכבת את־אבתיך והקימתי את־זרעך אחריך

.eius regnum firmabo & :*tuis visceribus* è egredietur quod
אשר יצא ממעיך והכינתי את־ממלכתו׃

solium firmabo & ;meo nomini domum ædificabit Ipse
13 הוא יבנה־בית לשמי וכננתי את־כסא

super quã inuocatum est nomen | *sedẽtis super* | *insidere* | *super* | *erat*
נשא | *ducebant* | *erat* | *ibat ante arcam.* | *ludebat coram Dño* | *abiegnis,* | *citharis,* | *sistris,*
תפף נוע | *paratam,* | *extẽdit manum suam* | שלח | *tenuit eam, qm̃ declinabant boues.* | *furor* | *cõtra*
חרה בכה | *propter temeritatem:* | *apud arcam*
שלה מות | *iratus est Dauid,* | *diuisit* | *diuisionem* | *nomen loci ipsius rupturã*
ירא סור | *in* | *sed*
נטה | *in*
ישב | *in*
נגד
erant
הלך עלה | *in* | *cum*
היה | *bubalum.* | *totis viribus coram Dño,* | *erat*
עז פנה בד | *faciebat cũ taratantara, & sonitu* | *de fenestra,*
חלל ראה | *coram Dño,*
בוא | *collocauerunt* | *tabernaculi,*
יצג | *obtulit* | *holocausta coram Dño,* | *compleuit* | *offerre holocausta,*
כלה חמה | *vnicuique* | *lagenã vnã:*
חלק שפר | *vnusquisque*
אשש הלך

שוב יצא | *scilicet* | *quod* | *discooperit se discooperiendo vnus è fatuis.*
גלה ריק | *Corã Dño,* | *potius quã patrẽ tuũ, & quàm omnẽ domũ vt essem dux*
צוה | *corã Dño.* | *vilior fiam quàm* | *de quibus dixisti,* | *quo mortua est.*
קלל היה | בנה ילד | למרבתאי | כתי' ולד
requiescere fecisset eũ in circuitu,
נוח | *habito* | *cedrina,* | *habitat*
est | ילך
dic
vt habitem? | ישב | *qua ascendere feci* | עלה
sed ambulaui | *loco p quẽ* | *cum* | *e tribubus* | *vt pasceret*
צוה רעה בנה | *cedrinam?*
tuli | *euntem post oues, vt esses dux* | *loco*
facie tua, | פנה עשה | *sunt* | שום | *in loco suo,* | *iniqui, vt affligant prius.*
ענה | *Ab ea scilicet vt esset* | צוה נוח נגד
dormieris | *ventre tuo,* | יום קום | כון | בנה

:terram ad eos iacere faciendo funiculo in eos est mẽsus &, Moab percussit Et

2 ויך את־מואב וימדדם בחבל השכב אותם ארצה

funiculi plenitudinem & ,mortificandum ad funiculos duos est mensus &

וימדד שני־חבלים להמית ומלא החבל

.munus portantes seruos in Dauid ipsi Moab fuit & .viuificandum ad

להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה׃

,Sobah regem Rechob filium Hadadhezer Dauid percussit Et

3 ויך דוד את־הדדעזר בן־רחב מלך צובה

.Perath flumine in suam manum conuertendum ad ipsum eundo in

בלכתו להשיב ידו בנהר ׃

viginti & ,equites septingentos & mille ipso ex Dauid cepit Et

4 וילכד דוד ממנו אלף ושבע־מאות פרשים ועשרים

fecit residuum & ,currũ omnẽ Dauid subneruauit & ;peditis viri millia

אלף איש רגלי ויעקר דוד את־כל־הרכב ויותר

auxiliandũ ad Dammesec Aram venit Et .currus centum eo ex

5 ממנו מאה רכב׃ ותבא ארם דמשק לעזר

duo & viginti Aram in Dauid percussit & :Sobah regi Hadadhezer

להדדעזר מלך צובה ויך דוד בארם עשרים־ושנים

,Dammesec Aram in præsides Dauid posuit Et .virorum millia

6 אלף איש׃ וישם דוד נציבים בארם דמשק

DOMINVS seruauit & .munus portantes seruos in Dauidi Aram fuit &

ותהי ארם לדוד לעבדים נושאי מנחה ויושע יהוה

scuta Dauid Cepitque .iuit quò omni in Dauid

7 את־דוד בכל אשר הלך׃ ויקח דוד את שלטי

.Ierusalaim in ea adduxit & ,Hadadheser seruos ad erant quæ ,auri

הזהב אשר היו אל עבדי הדדעזר ויביאם ירושלם׃

rex cepit Hadadheser ciuitatibus Berothai de & ,Bethach de Et

8 ומבטח ומברתי ערי הדדעזר לקח המלך

Chamath rex Tohi audiuit Et .valde multum æs Dauid

9 דוד נחשת הרבה מאד׃ וישמע תעי מלך חמת

.Hadadheser virtutem omnem Dauid percussit quòd

כי הכה דוד את כל־חיל הדדעזר׃

ei optandũ ad ,Dauid regem ad suum filium Ioram Tobi Misitque

10 וישלח תעי את־יורם־בנו אל־המלך דוד לשאל־לו

,Hadadhezer in pugnasset quòd super ei benedicendum ad & ,pacem ad

לשלום ולברכו על אשר נלחם בהדדעזר

ei manu in &, Hadadhezer fuit Thoi bellorum vir quia ;eũ percussisset &

ויכהו כי־איש מלחמות תעי היה הדדעזר ובידו

.ærea vasa & ,aurea vasa & ,argentea vasa erant

היו כלי־כסף וכלי־זהב וכלי נחשת׃

argento cum DOMINO Dauid rex sanctificauit ea Etiam

11 גם־אתם הקדיש המלך דוד ליהוה עם־הכסף

.subegerat quas ,gentibus vniuersis de sanctificauerat quæ ,auro &

והזהב אשר הקדיש מכל־הגוים אשר כבש׃

,Pelistim de & ,Hammon filiis de & ,Moab de & ,Aram De

12 מארם וממואב ומבני עמון ומפלשתים

.Sobah regis Rechob filij Hadadhezer spolio de & ,Hamelec de &

ומעמלק ומשלל הדדעזר בן־רחב מלך צובה׃

,Aram cædendo à ipsum reuertendo in ,nomen Dauid fecit Et

13 ויעש דוד שם בשבו מהכותו את־ארם

Edom in posuit Et .millia octodecim ,Salis valle in

14 בגיא־מלח שמונה עשר אלף׃ וישם באדום

serui Edom omnis fuit & :præsides posuit Edom omni in ;præsides

נצבים בכל־אדום שם נצבים ויהי כל־אדום עבדים

.ambulauit quò omni in Dauid DOMINVS seruauit & :Dauid

לדוד ויושע יהוה את־דוד בכל אשר הלך׃

iudicium faciens Dauid fuit & ,Israel omnẽ super Dauid Regnauitque

15 וימלך דוד על־כל־ישראל ויהי דוד עשה משפט

:exercitũ super Seruiah filius Ioab Et .suo populo omni iustitiam &

16 וצדקה לכל־עמו׃ ויואב בן־צרויה על־הצבא

filius Sadoc Et .commemorans Achilud filius Iehosaphath &

17 ויהושפט בן־אחילוד מזכיר׃ וצדוק בן־

.scriba Seraiah & ;sacerdotes Ebiathar filius Achimelech & ,Achitub

אחיטוב ואחימלך בן־אביתר כהנים ושריה סופר׃

filij & :Hapheleth & ,Hacerethi & ,Iehoiadah filius Benaiahu Et

18 ובניהו בן־יהוידע והכרתי והפלתי ובני

.erant sacerdotes Dauid

דוד כהנים היו׃

CAP. IX. ט

,Saul domui remanserit qui adhuc est Num :Dauid dixit Et

1 ויאמר דוד הכי יש־עוד אשר נותר לבית שאול

domui Et ?Ionathan propter misericordiam eo cum faciam &

2 ואעשה עמו חסד בעבור יהונתן׃ ולבית

;Dauid ad eum vocauerunt & : Sibah eius nomen & ,seruus Saul

שאול עבד ושמו ציבא ויקראו־לו אל־דוד

Marginal notes: coæquando terræ: | plenum funiculum | שנה מות | fuerũt Moabitæ | serui | quando proficiscebatur ad cõstituendũ terminũ suum | הלך | פרת קרי ולא כתיב | eis | מאה | virorum peditum; | seruauit ex eis | בוא | de | שום | fuerũt Aramæi | serui | ישע | loco | perrexit. Tulitque aurea, | super seruis | בוא | tulit | exercitum | vt salutaret eũ pacificè, & benediceret | cum | gerebat enĩ bella Thoi cũ | היה כלה | בנה | spoliis | sibi cùm reuerteretur | עשה | שוב נכה | שום | fuerunt omnes Edomæi | loco | ישע | Dauid faciebat | erat | à commentariis. | כרת פלא | principes | è domo | יתר | vt | erat

ipse & ,patrẽ in illi ero Ego :seculum in vsque eius regni

14 ממלכתו עד־עולם׃ אני אהיה־לו לאב והוא

,virorum virga in eum arguam & ,eũ peruersè agendo in quẽ :filiũ in mihi erit

יהיה־לי לבן אשר בהעותו והכחתיו בשבט אנשים

recedet non mea misericordia Et .hominis filiorum tactibus in &

15 ובנגעי בני אדם׃ וחסדי לא־יסור

feci recedere quem ,Saul cum à feci recedere quemadmodum ;eo ab

ממנו כאשר הסרתי מעם שאול אשר הסרתי

in vsque tuum regnum & ,tua domus fidelis Et .tuis faciebus à

16 מלפניך׃ ונאמן ביתך וממלכתך עד־

.seculum in vsque firmus erit tuus thronus :tuas facies ad seculum

עולם לפניך כסאך יהיה נכון עד־עולם׃

,hanc visionem vniuersam secundũ & ,hæc verba omnia Secundum

17 ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה

,Dauid rex est ingressus Et .Dauid ad Nathan est locutus sic

18 כן דבר נתן אל־דוד׃ ויבא המלך דוד

quæ & ,Deus Domine ego Quis :ait & ,DOMINI facies ad sedit &

וישב לפני יהוה ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי

adhuc fuit parum Et ?huc vsque me adduxisti quia ,mea domus

19 ביתי כי הביאתני עד־הלם׃ ותקטן עוד

tui serui domum ad etiam es locutus & ,Deus Domine tuis oculis in hoc

זאת בעיניך אדני יהוה ותדבר גם אל־בית־עבדך

.Deus Domine hominis lex ista & :longinquũ in

למרחוק וזאת תורת האדם אדני יהוה׃

nosti tu & ?te ad loquendum ad vltra Dauid addet quid Et

20 ומה־יוסיף דוד עוד לדבר אליך ואתה ידעת

tuũ cor scdm & ,tuum verbum Propter .Deus Domine tuũ seruum

21 את־עבדך אדני יהוה׃ בעבור דברך וכלבך

.tuum seruum faciendum scire ad ,hanc magnitudinem omnem fecisti

עשית את כל־הגדולה הזאת להודיע את־עבדך׃

non & ,tu sicut nõ quia :Deus DOMINE es magnificatus Ideo

22 על־כן גדלת יהוה אלהים כי־אין כמוך ואין

.nostris auribus in audiuimus quæ omnia secundum ,te præter Deus

אלהים זולתך בכל אשר־שמענו באזנינו׃

iuerunt quam ,terra in vna gens ,Israel sicut tu populus sicut quis Et

23 ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו־

faciendum ad &, nomẽ sibi ponendum ad & ,populũ in sibi redimendum ad dij

אלהים לפדות־לו לעם ולשום לו שם ולעשות

quem ,tui populi faciebus à ,tuæ terræ terribilia & ,magnitudinem vobis

לכם הגדולה ונראות לארצך מפני עמך אשר

tibi firmasti Et .eius diis & ,gentibus ,Aegypto ex tibi redemisti

24 פדית לך ממצרים גוים ואלהיו׃ ותכונן לך

DOMINE tu & :seculum in vsque populũ in tibi ,Israel tuum populũ

את־עמך ישראל לך לעם עד־עולם ואתה יהוה

verbum ,Deus DOMINE nunc Et .Deum in eis fuisti Deus.

25 היית להם לאלהים׃ ועתה יהוה אלהים הדבר

in vsque stare fac ,eius domum super & ,tuum seruũ super es locutus quod

אשר דברת על־עבדך ועל־ביתו הקם עד־

magnificetur Et .es locutus quod secundum fac & ;seculum

26 עולם ועשה כאשר דברת׃ ויגדל

Deus exercituum DOMINVS :dicendo ,seculum in vsque tuũ nomẽ

שמך עד־עולם לאמר יהוה צבאות אלהים

.tuas facies ad firma erit Dauid tui serui domus & ;Israel super

על־ישראל ובית עבדך דוד יהיה נכון לפניך׃

reuelasti Israel Deus exercituum DOMINE tu Quia

27 כי־אתה יהוה צבאות אלהי ישראל גליתה את־

tuus seruus inuenit ideo :tibi ædificabo Domũ :dicendo ,tui serui aurem

אזן עבדך לאמר בית אבנה־לך על־כן מצא עבדך

.hanc orationem te ad orandum ad suum cor

את־לבו להתפלל אליך את־התפלה הזאת׃

erunt tua verba & ,Deus ipse tu ,Deus Domine nunc Et

28 ועתה אדני יהוה אתה־הוא האלהים ודבריך יהיו

.hoc bonum tuum seruum ad es locutus & ; veritas

אמת ותדבר אל־עבדך את־הטובה הזאת׃

seculum in existendum ad ,tui serui domui benedic & ,velis nunc Et

29 ועתה הואל וברך את־בית עבדך להיות לעולם

tua benedictione ex & ,es locutus Deus Domine tu quia ;tuas facies ad

לפניך כי־אתה אדני יהוה דברת ומברכתך

.seculum in tui serui domus benedicetur

יברך בית־עבדך לעולם׃

CAP. VIII. ח

:eos depressit & ,Pelistim Dauid percussit & ,posthæc fuit Et

1 ויהי אחרי־כן ויך דוד את־פלשתים ויכניעם

.Pelistim manu de Haama Metheg Dauid cepit &

ויקח דוד את־מתג האמה מיד פלשתים׃

Marginal notes: cùm iniquè gesserit, | עוה | plagis hominum. | סור | facie tua. | firma erit | coram te: | חזה | בוא | corã Domino, | sum | est | ישב | super | est | Adam | ירה | vt loquatur | vt scire faceres | עשה ידע | est | propter quã iuit Deus, vt redimeret | vt poneret | vt faceret | פדה | à facie | ירא | כון | היה | suscita | קום | stabilita coram te. | גלה | vt oraret | es | אמן | incipe | vt sit | יאל | coram te, | humiliauit | היה נכה | tulit | frenũ aquæductus | לקח

‡tuus Seruus :dixit & ?Siba ‡ Tunc :eum ad rex dixitque
ויאמר המלך אליו האתה ציבא ויאמר עבדך׃
faciam & ,Saul domui vir adhuc non Nunquid :rex Dixitque
3 ויאמר המלך האפס עוד איש לבית שאול ואעשה
filius † Adhuc :regem ad Siba dixitque ?Dei misericordiā eo cū
עמו חסד אלהים ויאמר ציבא אל־המלך עוד בן
?ipse ‡ Vbi :rex ei Dixitque .pedibus percussus* Ionathan
4 ליהונתן נכה רגלים׃ ויאמר לו המלך איפה הוא
Hammiel filij Machir domi ipse * Ecce :regem ad Siba dixit &
ויאמר ציבא אל־המלך הנה־הוא בית מכיר בן־עמיאל
Machir domo è eum cepit‖& ,Dauid rex Misitque .Lodebar in†
5 בלו דבר׃ וישלח המלך דוד ויקחהו מבית מכיר
Ionathan filius Mephiboseth venit Et .Lodebar de Hammiel filij
6 בן־עמיאל מלו דבר׃ ויבא מפיבשת בן־יהונתן
dixitque .se incuruauit & ,suas facies*super cecidit†& ,Dauid ad Saul filij
בן־שאול אל־דוד ויפל על־פניו וישתחו ויאמר
.tuus seruus Ecce :dixit & .Mephiboseth :Dauid
דוד מפיבשת ויאמר הנה עבדך׃
tecum faciam faciendo quia ;timeas Ne :Dauid ei Dixitque
7 ויאמר לו דוד אל־תירא כי עשה אעשה עמך
omnem tibi faciam reddere & :tuum patrē Ionathan propter misericordiā
חסד בעבור יהונתן אביך והשבתי לך את־כל־
.iugiter * meā mensam super panem comedes tu & :tui patris Saul agrum
שדה שאול אביך ואתה תאכל לחם על־שלחני תמיד׃
ad‖ respexisti quia ,tuus seruus † Quid :dixit & ,se incuruauit Et
8 וישתחו ויאמר מה עבדך כי פנית אל־
Siba ad rex vocauit Et ?ego sicut‡qui ,mortuum canem
9 הכלב המת אשר כמוני׃ ויקרא המלך אל־ציבא
omni & ,Sauli erat quod Omne :eum ad dixit & ,Saul puerum
נער שאול ויאמר אליו כל אשר היה לשאול ולכל־
ei coles Et .tuorum dominorum filio dedi ,eius domui
10 ביתו נתתי לבן־אדניך׃ ועבדת לו את־
tuorum dominorū‖filio erit & ,adduces‡& ,tui serui & ,tui filij & ,tu humum *
האדמה אתה ובניך ועבדיך והבאת והיה לבן־אדניך
semper comedet tui domini filius Mephiboseth & .eum comedet&,panis
לחם ואכלו ומפיבשת בן־אדניך יאכל תמיד
viginti & ,filij quindecim ‡ Siba &‖.meā mensam super panē
לחם על־שלחני ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים
quæ omnia Iuxta :regem ad Siba Dixitque .serui
11 עבדים׃ ויאמר ציבא אל־המלך ככל אשר
Mephiboseth & :tu' seru' faciet sic ,suo seruo rex meus dn̄s præceperit
יצוה אדני המלך את־עבדו כן יעשה עבדך ומפיבשת
.regis filiis de vnus veluti meam mensam super comedens
אכל על־שלחני כאחד מבני המלך׃
omnis & : Micha eius nomen & ;paruus filius ‡ Mephiboseth Et
12 ולמפיבשת בן־קטן ושמו מיכא וכל
Mephiboseth Et .Mephiboseth ‡ serui ,Siba domus habitatio
13 מושב בית־ציבא עבדים למפיבשת׃ ומפיבשת
:comedens ipse* semper regis mensam super quia ,Ierusalaim in manens‖
ישב בירושלם כי על־שלחן המלך תמיד הוא אכל
.suis pedibus duobus claudicabat ipse &
והוא פסח שתי רגליו׃

‡es ‖sum. Nū est adhuc vir è domo †superest בנה *claudus ‡est? *est in domo †de ‖tulit לקח בוא †prostrauit se *faciem suā, נפל שחה ירא שוב *semper. †est ‖super פנה ‡est מות domini tui. נתן *terram ‡afferes ‖domini tui ‡erant comedet ‡erat ‡erant ישב ‖manebat *comedebat: שנה

CAP. X. י

regnauit & :Hammon filiorū rex est mortuus & ,hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי־כן וימת מלך בני עמון וימלך
misericordiā Faciam :Dauid Dixitque .eo pro eius filius Chanun
2 חנון בנו תחתיו׃ ויאמר דוד אעשה־חסד
.misericordiā mecū ei' pater fecit quemadmodū ,Nachas filio Chanun cū
עם־חנון בן־נחש כאשר עשה אביו עמדי חסד
.suo patre sup suorū seruorū manu in‖eum consolandum ad Dauid misit &
וישלח דוד לנחמו ביד־עבדיו אל־אביו
principes Dixerūtque .Hammon filiorū terrā‡ Dauid serui venerūt &
3 ויבאו עבדי דוד ארץ בני עמון׃ ויאמרו שרי
tuū patrē Dauid honorans Num :suū dominū Chanun ad Hammon filiorū
בני־עמון אל־חנון אדניהם המכבד דוד את־אביך
inuestigare propter† nonne ?cōsolatores te ad misit quia ,tuis oculis in
בעיניך כי־שלח לך מנחמים הלוא בעבור חקר את־
Dauid misit ,eam euertendum ad‖& ,eam pedibus peragrandum ad‡& ,ciuitatē
העיר ולרגלה ולהפכה שלח דוד את־
rasit & ,Dauid seruos Chanun cepit‡ Et ?te ad suos seruos
4 עבדיו אליך׃ ויקח חנון את־עבדי דוד ויגלח
:eorū nates ad vsque medio in‖ eorū vestes præcidit & ,eorū barbæ dimidiū
את־חצי זקנם ויכרת את־מדויהם בחצי עד שתותיהם
.eos dimisit &
וישלחם׃

היה מות ‖per manum ‡in בוא שור honorat †vt inuestigaret ‡vt exploraret ‖vt euertat ‡tulit לקח חצה ‖per medium דוה שות

‖nunciauerūt viri erant quia ;eorū occursum in misit & ,Dauid indicauerunt‖Et
5 ויגדו לדוד וישלח לקראתם כי־היו האנשים
germinet vsquequo ,Iericho in Sedete‖ :rex dixitque .valde confusi
נכלמים מאד ויאמר המלך שבו בירחו עד־יצמח
quòd Hammon filij viderunt Et .reuertemini & ,vestra barba
6 זקנכם ושבתם׃ ויראו בני עמון כי
conduxerūt mercede & ,Hammō filij miserūt & : Dauid in fœtebant ‡
נבאשו בדוד וישלחו בני־עמון וישכרו את־
;peditum millia viginti ,Sobah Aram & ,Beth-rechob Aram
ארם בית־רחוב ואת־ארם צובא עשרים אלף רגלי
millia duodecim Istob ‖ & ,viros mille Mahachah regem ‡ &
ואת־מלך מעכה אלף איש ואיש טוב שנים־עשר אלף
omnem & ,Ioab misit & ,Dauid audiuit Et .virorum
7 איש׃ וישמע דוד וישלח את־יואב ואת כל־
disposuerūt & ,Hammō filij sunt egressi Et .robustorum exercitū
8 הצבא הגבורים׃ ויצאו בני עמון ויערכו
,Istob & ,Rechob & ,Sobah Aram * & :portæ ostium ad bellum
מלחמה פתח השער וארם צובא ורחוב ואיש־טוב
se ad† esset quòd Ioab vidit Et .agro in seorsum Mahachah &
9 ומעכה לבדם בשדה׃ וירא יואב כי־היתה אליו
electis omnibus ex elegit & :retro à & ,faciebus à* belli facies
פני המלחמה מפנים ומאחור ויבחר מכל בחורי
populi residuum Et .Aram occursum in se ordinauit & ,Israel in
10 בישראל ויערך לקראת ארם׃ ואת יתר העם
filiorum occursum in se disposuit & .sui fratris Abisai manu in tradidit
נתן ביד אבשי אחיו ויערך לקראת בני
mihi eris & ,me præ Aram fuerit fortis ‡ Si :Dixitque .Hammon
11 עמון׃ ויאמר אם־תחזק ארם ממני והיתה לי
salutem dandum*ad ibo‖ & ,te præ fuerint fortes‡Hammon filij si & .salutē in
לישועה ואם־בני עמון יחזקו ממך והלכתי להושיע
ciuitatibus p & ,nostro populo pro simus robusti‖ & ,te Robora .tibi
12 לך׃ חזק ונתחזק בעד עמנו ובעד ערי
accessit*Et .suis oculis in bonum†faciat DOMINVS & :nostri Dei
13 אלהינו ויהוה יעשה הטוב בעיניו׃ ויגש
.eius faciebus‡à fugerūt & :Aram in‖prælium ad secū*qui populus & ,Ioab
יואב והעם אשר עמו למלחמה בארם וינסו מפניו׃
,Abisai faciebus‖à fugerūt & ,Aram fugeret quòd viderūt Hāmon filij Et
14 ובני עמון ראו כי־נס ארם וינסו מפני אבישי
venit & ,Hāmon filiis desuper‡Ioab est reuersusque :ciuitatē sunt ingressi &
ויבאו העיר וישב יואב מעל בני עמון ויבא
sunt cōgregati & ,Israel facies ad*esset cæsus qđ Aram vidit Et .Ierusalaim
15 ירושלם׃ וירא ארם כי נגף לפני ישראל ויאספו
,fluminis transitu à‡qui ,Aram eduxit & ,Hadarheser misit Et .pariter
16 יחד׃ וישלח הדדעזר ויצא את־ארם אשר מעבר הנהר
.eorū facies ad†Hadarheser exercitus‖princeps Sobach & :Chelam‡ venerunt &
ויבאו חילם ושובך שר־צבא הדדעזר לפניהם׃
transiuitque ,Israelem omnem collegit & ,Dauid est nunciatum Et
17 ויגד לדוד ויאסף את־כל־ישראל ויעבר את־
,Dauid occursum in Aram se ordinauerūt & :Chelam‡ ad venit† & ,Iarden
הירדן ויבא חלאמה ויערכו ארם לקראת דוד
interfecit & ,Israel faciebus‡à Aram fugit Et .eo cum pugnauerunt &
18 וילחמו עמו׃ וינס ארם מפני ישראל ויהרג
:equitum millia quadraginta & ,currus septingentos Aram de Dauid
דוד מארם שבע מאות רכב וארבעים אלף פרשים
.ibi est mortuus & ,percussit eius exercitus principem Sobach &
ואת שובך שר־צבאו הכה וימת שם׃
facies ad‡essent cæsi quòd Hadarheser serui reges omnes viderunt Et
19 ויראו כל־המלכים עבדי הדדעזר כי נגפו לפני
Aram † timuerūtque ;eis seruierunt & ,Israel cum fecerunt pacē & ,Israel
ישראל וישלמו את־ישראל ויעבדום ויראו ארם
.Hammon filios vltrà seruandum ad
להושיע עוד את־בני עמון׃

CAP. XI. יא

misit & ,reges egredi tempus ad † ,anni reuersione in fuit Et
1 ויהי לתשובת השנה לעת צאת המלאכים וישלח
corruperunt * & ,Israel omnem & ,eo cum suos seruos & ,Ioab Dauid
דוד את־יואב ואת־עבדיו עמו ואת־כל־ישראל וישחתו
.Ierusalaim in manens*Dauid & :Rabbah super coarctauerūt‖& ,Hāmon filios
את־בני עמון ויצרו על־רבה ודוד ישב בירושלם׃
,suo cubili desuper ‡ Dauid surrexit & ,vesperæ tempus ad † fuit Et
2 ויהי לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו
se lauantem mulierem vidit & ,regis† domus tectum super deambulabat &
ויתהלך על־גג בית־המלך וירא אשה רחצת
.valde aspectu bona ‡ mulier & :tecto desuper*
מעל הגג והאשה טובת מראה מאד׃

נגד *Manete ישב שוב ראה ‡abominatione fecerāt ‡à rege ‖ab שנה *erant †contra היה *ab ante, פנה ישראל ק ‡robustior היה ‡robustiores ‖veniam ‡seruandū te. ישע ‖esto robust' †quod est *appropinquauit *erat ‖contra ‡facie נגש נוס ‖facie ראה ‡à שוב ‡coram ראה ‡erat trās flumen, יצא ‡ad exercitū eorum, ‖militiæ †erat āte eos. שור נגד †venerunt ‡exercitū eorum: *facie מאה נכה מות ‡coram ‡Aramæi venire ירא †tēpore quo egrediuntur reges; היה יצא יתיר א *vastauerunt ‖obsederunt *manebat צור היה †tēpore vespertino, ‡de stratu קום ראה *regiæ, *è ‡erat decora

Bath- ista * Nonne :dixit & .mulieri ad † requisiuit &, Dauid Misitque

3 וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּדְרֹשׁ לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר הֲלוֹא־זֹאת בַּת־

Dauid misit Et ?Chittæi Vriiah vxor , Eliam filia Sebah

4 שֶׁבַע בַּת־אֱלִיעָם אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי ׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד

se sanctificans ipsa & ,ea cum cubuit* & ,eū ad est ingressa & ;eā cepit & ,legatos*

מַלְאָכִים וַיִּקָּחֶהָ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וְהִיא מִתְקַדֶּשֶׁת

,mulier concepit Et .suam domū in est reuersa & ,sua immūditia ab

5 מִטֻּמְאָתָהּ וַתָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ ׃ וַתַּהַר הָאִשָּׁה

Dauid misit Et .ego † Prægnans :dixit & ,Dauidi indicauit † & ,misit &

6 וַתִּשְׁלַח וַתַּגֵּד לְדָוִד וַתֹּאמֶר הָרָה אָנֹכִי ׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד

Ioab misit & .Chittæum Vriiah me ad Mitte :Ioab ad

אֶל־יוֹאָב שְׁלַח אֵלַי אֶת־אוּרִיָּה הַחִתִּי וַיִּשְׁלַח יוֹאָב אֶת־

Dauid interrogauit & :eum ad Vriiah venit Et .Dauid ad Vriiah

7 אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד ׃ וַיָּבֹא אוּרִיָּה אֵלָיו וַיִּשְׁאַל דָּוִד

.belli pacem ad* & ,populi pacem ad* & ,Ioab pacem ad*

לִשְׁלוֹם יוֹאָב וְלִשְׁלוֹם הָעָם וְלִשְׁלוֹם הַמִּלְחָמָה ׃

.tuos pedes laua & ,tuā domū in Descende : Vriiah ad Dauid Dixitque

8 וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאוּרִיָּה רֵד לְבֵיתְךָ וּרְחַץ רַגְלֶיךָ

ferculum * eum post est egressum & :regis domo e Vriiah est egressus &

וַיֵּצֵא אוּרִיָּה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַתֵּצֵא אַחֲרָיו מַשְׂאַת

omnibus cum regis domus ostium ad Vriiah iacuit * Et .regis

9 הַמֶּלֶךְ ׃ וַיִּשְׁכַּב אוּרִיָּה פֶּתַח בֵּית הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־

indicauerunt Et .suam domum in descendit non & ;sui domini seruis

10 עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְלֹא יָרַד אֶל־בֵּיתוֹ ׃ וַיַּגִּדוּ

Dauid dixitque .suam domum in Vriiah descendit Non :dicendo ,Dauid

לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־יָרַד אוּרִיָּה אֶל־בֵּיתוֹ וַיֹּאמֶר דָּוִד

in descendisti non quare † veniens † tu via de Nonne : Vriiah ad

אֶל־אוּרִיָּה הֲלוֹא מִדֶּרֶךְ אַתָּה בָא מַדּוּעַ לֹא־יָרַדְתָּ אֶל־

,Israel & ,Arca :Dauid ad Vriiah Dixitque ?tuam domum

11 בֵּיתֶךָ ׃ וַיֹּאמֶר אוּרִיָּה אֶל־דָּוִד הָאָרוֹן וְיִשְׂרָאֵל

serui & ,Ioab meus dominus & ,opertimentis in manentes † Iehudah &

וִיהוּדָה יֹשְׁבִים בַּסֻּכּוֹת וַאדֹנִי יוֹאָב וְעַבְדֵי

,meam domū in ingrediar ego & ,castrametantes † agri facies super * mei domini

אֲדֹנִי עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֹנִים וַאֲנִי אָבוֹא אֶל־בֵּיתִי

vita & ,tua vita † ;mea vxore cū cubandū ad & ,bibendum ad & ,comedendum ad †

לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב עִם־אִשְׁתִּי חַיֶּךָ וְחֵי

Dauid Dixitque .hoc verbum faciam si ,tuæ animæ

12 נַפְשֶׁךָ אִם־אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד

mansit & .te dimittam cras & ,hodie etiam hoc in * Mane : Vriiah ad

אֶל־אוּרִיָּה שֵׁב בָּזֶה גַּם־הַיּוֹם וּמָחָר אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיֵּשֶׁב

.crastino a * & ,illa die in Ierusalaim in Vriiah

אוּרִיָּה בִירוּשָׁלַםִ בַּיּוֹם הַהוּא וּמִמָּחֳרָת ׃

:eū inebriauit & ,bibit & ,eius facies ad comedit * & ,Dauid cū vocauit Et

13 וַיִּקְרָא־לוֹ דָוִד וַיֹּאכַל לְפָנָיו וַיֵּשְׁתְּ וַיְשַׁכְּרֵהוּ

in & ,sui domini seruis cum suo cubili in iacendum ad ,vespera in † est egressus &

וַיֵּצֵא בָעֶרֶב לִשְׁכַּב בְּמִשְׁכָּבוֹ עִם־עַבְדֵי אֲדֹנָיו וְאֶל־

epistolam Dauid scripsit & ,matutino in † fuit Et .descendit nō suā domū

14 בֵּיתוֹ לֹא יָרָד ׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וַיִּכְתֹּב דָּוִד סֵפֶר

:dicendo ,epistola in † scripsit Et .Vriiah manu in † misit & ,Ioab ad

15 אֶל־יוֹאָב וַיִּשְׁלַח בְּיַד אוּרִיָּה ׃ וַיִּכְתֹּב בַּסֵּפֶר לֵאמֹר

,fortis prælij facierum regione e Vriiah Date †

הָבוּ אֶת־אוּרִיָּה אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה הַחֲזָקָה

,fuit Et .moriatur & ,percutiatur & ,eius posterioribus a † reuertimini &

16 וְשַׁבְתֶּם מֵאַחֲרָיו וְנִכָּה וָמֵת ׃ וַיְהִי

quem locum ad Vriiah dedit † & ,ciuitatem ad Ioab obseruando in †

בִּשְׁמוֹר יוֹאָב אֶל־הָעִיר וַיִּתֵּן אֶת־אוּרִיָּה אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר

ciuitatis viri sunt egressi Et .ibi virtutis † viri * quod cognouit

17 יָדַע כִּי אַנְשֵׁי־חַיִל שָׁם ׃ וַיֵּצְאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר

;Dauid seruis de ,populo de ceciditque † & ,Ioab cum pugnauerunt &

וַיִּלָּחֲמוּ אֶת־יוֹאָב וַיִּפֹּל מִן־הָעָם מֵעַבְדֵי דָוִד

indicauit † & ,Ioab Misitque .Chittæus Vriiah etiam est mortuus &

18 וַיָּמָת גַּם אוּרִיָּה הַחִתִּי ׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב וַיַּגֵּד

,legato* præcepit Et .prælij verba † omnia Dauidi

19 לְדָוִד אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה ׃ וַיְצַו אֶת־הַמַּלְאָךְ

:regem ad loqui prælij verba omnia te cōsummante Secūdūt : dicēdo

לֵאמֹר כְּכַלּוֹתְךָ אֵת כָּל־דִּבְרֵי הַמִּלְחָמָה לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ ׃

Quare : tibi dixerit & ;regis furor † ascenderit si ,erit Et

20 וְהָיָה אִם־תַּעֲלֶה חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְךָ מַדּוּעַ

quod sciebatis * nonne ? præliandum ad † ,ciuitatem ad accessistis

נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הָעִיר לְהִלָּחֵם הֲלוֹא יְדַעְתֶּם אֵת אֲשֶׁר־

filium Abimelech percussit Quis ?muro desuper proijcerent †

21 יֹרוּ מֵעַל הַחוֹמָה ׃ מִי־הִכָּה אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־

desuper catilli † fragmen eum super proiecit mulier nonne † Ierubbesheth

יְרֻבֶּשֶׁת הֲלוֹא־אִשָּׁה הִשְׁלִיכָה עָלָיו פֶּלַח רֶכֶב מֵעַל

:dices & ?murum ad accessistis quid ad † ? Tebes in est mortuū * & ,muro

הַחוֹמָה וַיָּמָת בְּתֵבֵץ לָמָּה נִגַּשְׁתֶּם אֶל־הַחוֹמָה וְאָמַרְתָּ

legatus † abiit Et .est mortuus Chittæus Vriiah tuus seruus Etiam

22 גַּם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת ׃ וַיֵּלֶךְ הַמַּלְאָךְ

.Ioab eum miserat quibus * omnia Dauidi indicauit † & ,venit &

וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לְדָוִד אֵת כָּל־אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יוֹאָב ׃

,viri nos super † præualuerunt Quia : Dauid ad legatus † dixit Et

23 וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָךְ אֶל־דָּוִד כִּי־גָבְרוּ עָלֵינוּ הָאֲנָשִׁים

.portæ ostiū ad vsque eos super * fuimus & ,agrum in nos ad † sunt egressi &

וַיֵּצְאוּ אֵלֵינוּ הַשָּׂדֶה וַנִּהְיֶה עֲלֵיהֶם עַד־פֶּתַח הַשָּׁעַר ׃

sunt mortui & ,muro desuper † tuos seruos in iaculatores iecerunt Et

24 וַיֹּרוּ הַמּוֹרִאים אֶל־עֲבָדֶיךָ מֵעַל הַחוֹמָה וַיָּמוּתוּ

.est mortuus Chittæus Vriiah tuus seruus etiam & ,regis seruis

מֵעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְגַם עַבְדְּךָ אוּרִיָּה הַחִתִּי מֵת ׃

Ne : Ioab ad dices Sic : legatum * ad Dauid Dixitque

25 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַמַּלְאָךְ כֹּה־תֹאמַר אֶל־יוֹאָב אַל־

peredet hunc sicut & ,illum sicut † quia ,hoc verbum tuis oculis in sit malum †

יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי־כָזֹה וְכָזֶה תֹּאכַל

.eum conforta tu & ;eā destrue & ,vrbem ad † tuum bellum robora ,gladius

הֶחָרֶב הַחֲזֵק מִלְחַמְתְּךָ אֶל־הָעִיר וְהָרְסָהּ וְחַזְּקֵהוּ ׃

,suus vir Vriiah est mortuus quod ,Vriiah vxor audiuit Et

26 וַתִּשְׁמַע אֵשֶׁת אוּרִיָּה כִּי־מֵת אוּרִיָּה אִישָׁהּ

,Dauid misit & ,luctus Transiuitque .suū maritum * super planxit &

27 וַתִּסְפֹּד עַל־בַּעְלָהּ ׃ וַיַּעֲבֹר הָאֵבֶל וַיִּשְׁלַח דָּוִד

,filium ei peperit & ,vxorem in † ei fuit & ,suam domum in eam collegit &

וַיַּאַסְפָהּ אֶל־בֵּיתוֹ וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ בֵּן

.DOMINI oculis in Dauid fecit quod verbum fuit malum † &

וַיֵּרַע הַדָּבָר אֲשֶׁר־עָשָׂה דָוִד בְּעֵינֵי יְהוָה ׃

CAP. XII. יב

,eum ad venit & ,Dauid ad Nathan DOMINVS misit Et

1 וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־נָתָן אֶל־דָּוִד וַיָּבֹא אֵלָיו

,diues vnus ,vna ciuitate in erant viri Duo : ei dixitque

וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אֶחָת אֶחָד עָשִׁיר

multum bos & pecus erat † Diuiti .pauper vnus * &

2 וְאֶחָד רָאשׁ ׃ לְעָשִׁיר הָיָה צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה

vna agna quicquam omne † non pauperi Et .valde

3 מְאֹד ׃ וְלָרָשׁ אֵין־כֹּל כִּי אִם־כִּבְשָׂה אַחַת

cum & ,secum enutriuit grandis & ,eam viuificarat * & ,emerat quam parua

קְטַנָּה אֲשֶׁר קָנָה וַיְחַיֶּהָ וַתִּגְדַּל עִמּוֹ וְעִם־

,bibebat eius calice de & ,comedebat eius buccella de ; pariter suis filiis

בָּנָיו יַחְדָּו מִפִּתּוֹ תֹאכַל וּמִכֹּסוֹ תִשְׁתֶּה

viator venit Et .filia sicut illi eratque ,recumbebat † eius sinu in &

4 וּבְחֵיקוֹ תִשְׁכָּב וַתְּהִי־לוֹ כְּבַת ׃ וַיָּבֹא הֵלֶךְ

faciendū ad ,suo boue de & ,suo pecore † de sumere pepercit & ,diuitem virum ad

לְאִישׁ הֶעָשִׁיר וַיַּחְמֹל לָקַחַת מִצֹּאנוֹ וּמִבְּקָרוֹ לַעֲשׂוֹת

eam fecit * & ,pauperis viri agnam cepit & : ei venienti † viatori

לָאֹרֵחַ הַבָּא־לוֹ וַיִּקַּח אֶת־כִּבְשַׂת הָאִישׁ הָרָאשׁ וַיַּעֲשֶׂהָ

: valde virum in Dauid nasus † est iratus Et .eum ad venienti viro

5 לָאִישׁ הַבָּא אֵלָיו ׃ וַיִּחַר־אַף דָּוִד בָּאִישׁ מְאֹד

faciens † vir mortis filius * quia ,DOMINVS Viuit : Nathan ad dixitque

וַיֹּאמֶר אֶל־נָתָן חַי־יְהוָה כִּי בֶן־מָוֶת הָאִישׁ הָעֹשֶׂה

quod mercede ,quadruplo † restituet agnam Et .hoc

6 זֹאת ׃ וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם אַרְבַּעְתָּיִם עֵקֶב אֲשֶׁר

.pepercit non quod super * & ,hoc verbum fecit

עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמָל ׃

DOMINVS dixit sic .vir * Tu : Dauid ad Nathan Dixitque

7 וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה

ego & ,Israel super regem in † te vnxi Ego : Israel Deus

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי

,tui domini domum tibi Dedique .Saul manu de te erui

8 הִצַּלְתִּיךָ מִיַּד שָׁאוּל ׃ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית אֲדֹנֶיךָ

,Israel domum tibi tradidi & ,tuo sinu in tui domini vxores &

וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל

.illa sicut & illa sicut † tibi adiiciam & ,parum si & : Iehudah &

וִיהוּדָה וְאִם־מְעָט וְאֹסִפָה לְּךָ כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה ׃

malum † faciendo ,DOMINI verbum contempsisti Quare

9 מַדּוּעַ בָּזִיתָ אֶת־דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת הָרַע

eius vxorem & ,gladio in percussisti Chittæum Vriiah † ; eius oculis in

בְּעֵינָו אֵת אוּרִיָּה הַחִתִּי הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת־אִשְׁתּוֹ

.Hammon filiorum gladio in occidisti ipsum & ;vxorem in tibi accepisti

לָקַחְתָּ לְּךָ לְאִשָּׁה וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן ׃

,seculum in vsque tua domo de gladius recedet non nunc Et

10 וְעַתָּה לֹא־תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ עַד־עוֹלָם

,Chitthæi Vriiah vxorem cepisti † & ,me contempsisti quod mercede *

עֵקֶב כִּי בְזִתָנִי וַתִּקַּח אֶת־אֵשֶׁת אוּרִיָּה הַחִתִּי

.vxorem in tibi existendum ad *

לִהְיוֹת לְךָ לְאִשָּׁה ׃

Marginal notes: nuncius יֵלֶךְ; nunciauit; pro נָגַד; viri; aduersum; contra יָצָא; יָרָה; מוּת; nuncium; displiceat; hunc sicut illum cōsumit רוּעַ; contra; virum אִישׁ; vxor; הָיָה; displicuit; בּוֹא; alter; ferat oues & boues multi; רָשׁ; ferat quicquam, præter agnam vnā paruam; victum præbuerat ei, & creuerat; כּוֹס; dormiebat; pecudibus suis, & de bobus suis, ad parandum עָשָׂה; qui venerat; parauit; qui venerat; furor; obnoxius morti est; qui fecit; bis quadruplicatā; ei; es ille; vt esses rex; נָצַל; est; similia & similia; quod est; meis; cō; vt esset tibi vxor; de muliere quidam; hæc est; nuncios, & tulit; rem habuit; purgabat; nunciauit; fum. נָגַד; בּוֹא; de pace; donū regiū; יָצָא; נָשָׂא; dormiuit; nunciauerūt; venis; manet in tabernaculis; in superficie; manent; vt comedā, & bibam, & dormiam; per vitā tuā, & per vitam חָיָה; non; sequenti.; comedere fecit ante se, & bibere; vesperi, ad dormiendum in strato; mane; literas; per manum; literis; Ponite; ab eo; vt obseruaret; posuit in locum in quo sciebat fortes; mortui sunt; nunciauit; gesta; Cū compleueris; furor; vt præliaremini; feritis; proiiceūt; molæ

malum te super faciens consurgere ego Ecce: DOMINUS dixit Sic
11 כה אמר יהוה הנני מקים עליך רעה
tuo socio † dabo &, tuis oculis in tuas vxores capiam & ,tua domo de
מביתך ולקחתי את נשיך לעיניך ונתתי לרעיך
huius Solis oculis in tuis vxoribus cum cubabit &
ושכב עם נשיך לעיני השמש הזאת׃
hoc verbum faciam ego &, absconditò in † fecisti tu Quia
12 כי אתה עשית בסתר ואני אעשה את הדבר הזה
Dauid dixit Et .Sole coram & ,Israel omni coram
נגד כל ישראל ונגד השמש׃ 13 ויאמר דוד
Etiam: Dauid ad Nathan dixitque .DOMINO Peccaui: Nathan ad
אל נתן חטאתי ליהוה ויאמר נתן אל דוד גם
.morieris non ,tuum peccatum fecit transire DOMINUS
יהוה העביר חטאתך לא תמות׃
,DOMINI inimicos fecisti conuiciari conuiciando † ,Veruntamen
14 אפס כי נאץ נאצת את איבי יהוה
.morietur moriendo ,tibi natus * filius etiam: hoc verbo in †
בדבר הזה גם הבן הילוד לך מות ימות׃
quem natum DOMINUS percussit &: suá domú in Nathan abiit Et
15 וילך נתן אל ביתו ויגף יהוה את הילד אשר
Dauid quaesiuit Et .doluit acriter &, Dauidi Vriah vxor pepererat
ילדה אשת אוריה לדוד ויאנש׃ 16 ויבקש דוד את
,pnoctauit &, venit & ,ieiunio Dauid ieiunauit &, puero pro Deum
האלהים בעד הנער ויצם דוד צום ובא ולן
,eum super eius domus seniores surrexerunt Et .terram super iacuit &
ושכב ארצה׃ 17 ויקמו זקני ביתו עליו
.panem eis cum comedit non & ,noluit & :terra de eum faciendum surgere ad
להקימו מן הארץ ולא אבה ולא ברא אתם לחם׃
Dauid serui timuerúntque: natus *est mortuus & ,septima die in fuit Et
18 ויהי ביום השביעי וימת הילד וייראו עבדי דוד
natu existendo in † Ecce: dixerunt quia ,natus † esset mortuus quod ei nunciare
להגיד לו כי מת הילד כי אמרו הנה בהיות הילד
quomodo & ,audiuit non & ,eum ad sumus locuti ,viuentem
חי דברנו אליו ולא שמע בקולנו ואיך
vidit Et † :malum † faciat & ,natus † est Mortuus :eum ad dicemus
נאמר אליו מת הילד ועשה רעה׃ 19 וירא
vnà † esset mortuus quod Dauid intellexit & ,mussitantes † sui serui quod Dauid
דוד כי עבדיו מתלחשים ויבן דוד כי מת הילד
.est Mortuus :dixerunt & natus † est mortuus Num: suos seruos ad Dauid dixit &
ויאמר דוד אל עבדיו המת הילד ויאמרו מת׃
:suas vestes mutauit & ,se vnxit & ,se lauit & ,terra è Dauid Surrexitque
20 ויקם דוד מהארץ וירחץ ויסך ויחלף שמלתו
,suam domú in venit & ,se incuruauit † & ,DOMINI domum etit ingressúsque
ויבא בית יהוה וישתחו ויבא אל ביתו
.comedit & ,panem ei posuerunt & :petiuit &
וישאל וישימו לו לחם ויאכל׃
?fecisti quod hoc verbum Quid † :eum ad eius serui Dixeruntque
21 ויאמרו עבדיו אליו מה הדבר הזה אשר עשיתה
,surrexisti, natus † est mortuus quando &: fleuisti & ,ieiunasti viuo nato † pro
בעבור הילד חי צמת ותבך וכאשר מת הילד קמת
,ieiunaui viuo nato † adhuc In :dixit Et .panem comedisti &
ותאכל לחם׃ 22 ויאמר בעוד הילד חי צמתי
natus † viuet &, DOMINUS mei miserebitur, sciens † Quis :dixi quia ;fleui &
ואבכה כי אמרתי מי יודע יחנני יהוה וחי הילד׃
eū reducere potero nū ieiunans † ego iam quid vtr † est mortuus nunc Et
23 ועתה מת למה זה אני צם האוכל להשיבו
.me ad reuertetur non ipse &, eum ad vadens † ego amplius
עוד אני הלך אליו והוא לא ישוב אלי׃
,eam ad etit ingressus & ,suá vxorē Bath--sebah Dauid est cósolatus Et
24 וינחם דוד את בת שבע אשתו ויבא אליה
,Selomoh † eius nomen vocauit & ,filium peperit & ,ea cum cubauit &
וישכב עמה ותלד בן ויקרא את שמו שלמה
vocauit & ,prophetæ Nathan manu in † misit Et .eū dilexit DOMINUS &
ויהוה אהבו׃ 25 וישלח ביד נתן הנביא ויקרא
DOMINUM propter Iedidiah * eius nomen
את שמו ידידיה בעבור יהוה׃
vrbem cepit & ,Hammon filiorum Rabbah in † Ioab pugnauit &
26 וילחם יואב ברבת בני עמון וילכד את עיר
:dixitque ,Dauid ad legatos † Ioab Misitque .regni †
המלוכה׃ 27 וישלח יואב מלאכים אל דוד ויאמר
nunc Et .aquarum vrbem cepi etiam ,Rabbah in † Dimicaui
נלחמתי ברבה גם לכדתי את עיר המים׃ 28 ועתה
forte ne,eā cape & ,ciuitatē super castrametare & ,populi residuum collige
אסף את יתר העם וחנה על העיר ולכדה פן
.eam super meum nomen vocetur & ,ciuitatem ego capiam
אלכד אני את העיר ונקרא שמי עליה׃

Et: ea in † pugnauit &; Rabbah in abiit &, populū oēm Dauid collegit † Et
29 ויאסף דוד את כל העם וילך רבתה וילחם בה
:eius capite desuper eorū regis diadema tulit Et .eam cepitque
וילכדה׃ 30 ויקח את עטרת מלכם מעל ראשו
:Dauid caput supra fuit &(,preciosus lapis &, auri talentū † eius pondus &)
ומשקלה ככר זהב ואבן יקרה ותהי על ראש דוד
† qui ,populum Et .valde multum ! eduxit vrbis spolium *&
ושלל העיר הוציא הרבה מאד׃ 31 ואת העם אשר
ferreis securibus in & ,ferreis trahis in &, serra in posuit &, eduxit, ea in
בה הוציא וישם במגרה ובחרצי הברזל ובמגזרת הברזל
.Hamon filiorū ciuitatib' oibus fecit sic & : Malchen in † eos fecit trāsire &
והעביר אותם במלכן וכן יעשה לכל ערי בני עמון
.Ierusalaim in populus omnis & ,Dauid est reuersus &
וישב דוד וכל העם ירושלם׃

CAP. XIII. יג

,pulchra soror * Dauid filio Absalom &, hæc post fuit Et
1 ויהי אחרי כן ולאבשלום בן דוד אחות יפה
angustia fuit † Et .Dauid filius Amnō eā adamauit &; Thamar ei † nomē &
ושמה תמר ויאהבה אמנון בן דוד׃ 2 ויצר
:ipsa † virgo quia, suam sorore Thamar propter ægrotandum ad † ,Amnon
לאמנון להתחלות בעבור תמר אחתו כי בתולה היא
Amnō ipsi Et .quicquam ei facere Amnon oculis in erat mirabile † &
ויפלא בעיני אמנון לעשות לה מאומה׃ 3 ולאמנון
Ionadab &): Dauid fratris Simhah filius ,Ionadab eius nomen &, socius †
רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד ויונדב
tenuis *sic tu † Quare :ei Dixitque (.valde sapiens vir
איש חכם מאד׃ 4 ויאמר לו מדוע אתה ככה דל
:Amnon ei dixitque :mihi indicabis nonne † manè in & manè in † regis fili
בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון
.amans * ego mei fratris Absalom sororem Thamar
את תמר אחות אבשלם אחי אני אהב׃
ægrum te ostende † ,tuum cubile † super Cuba :Ionadab ei Dixitque
5 ויאמר לו יהונדב שכב על משכבך והתחל
Thamar nunc † Veniat :eum ad dices & ,te videndū ad tuus pater veniet &
ובא אביך לראותך ואמרת אליו תבא נא תמר
cibum * meis oculis in faciat & ,panem me faciat comedere & ,mea soror
אחותי ותברני לחם ועשתה לעיני את הבריה
Amnon accubuit Et .eius manu de comedam & ,videam quod propter
למען אשר אראה ואכלתי מידה׃ 6 וישכב אמנון
:regem ad Amnon dixitque .eū videndū ad rex venit & ;ægrū se ostendit † &
ויתחל ויבא המלך לראתו ויאמר אמנון אל המלך
lagana duo meis oculis in laganet † & ,mea soror Thamar nunc † Veniat
תבוא נא תמר אחתי ותלבב לעיני שתי לבבות
:dicendo ,domū ad Thamar ad Dauid misit Et .eius manu de comedā &
ואברה מידה׃ 7 וישלח דוד אל תמר הביתה לאמר
.cibum † ei fac & ,tui fratris Amnon domum nunc Vade †
לכי נא בית אמנון אחיך ועשי לו הבריה׃
cepit † & (:iacens † ipse &) ,sui fratris Amnon domum Thamar iuit Et
8 ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא שכב ותקח
lagana coxit & ,eius oculis in lagana fecit & ,conspersit & ,conspersionem
את הבצק ותלוש ותלבב לעיניו ותבשל את הלבבות׃
:comedere renuit & :eius facies ad effudit & ,sartaginem cepit † Et
9 ותקח את המשרת ותצק לפניו וימאן לאכול
omnem eduxerūt Et .me desuper † virum omnem Educite :Amnon dixitque
ויאמר אמנון הוציאו כל איש מעלי ויצאו כל
cibum † Affer :Thamar ad Amnon Dixitque .eo desuper † virum
איש מעליו׃ 10 ויאמר אמנון אל תמר הביאי הבריה
quæ lagana Thamar cepitque † .tua manu de comedā & ,cōclaue † in
החדר ואברה מידך ותקח תמר את הלבבות אשר
.conclaue † in suum fratrem Amnon ad attulit & ,fecerat †
עשתה ותבא לאמנון אחיה החדרה׃
Veni :ei dixitque ,eam in apprehēdit & ,comedendū ad † ei ad fecit accedere † &
11 ותגש אליו לאכל ויחזק בה ויאמר לה בואי
me affligas † ne, mi frater Ne :ei Dixitque .mea soror mecum cuba
שכבי עמי אחותי׃ 12 ותאמר לו אל אחי אל תענני
hanc stultitiam facias ne :Israel in sic fiet non quia
כי לא יעשה כן בישראל אל תעשה את הנבלה הזאת׃
vnus veluti eris tu & ?meum probrum ire * faciam quo ego Et
13 ואני אנה אוליך את חרפתי ואתה תהיה כאחד
me, phibebit nō quia ,regē ad nunc † loquere nunc & .Israel in stultorum
הנבלים בישראל ועתה דבר נא אל המלך כי לא ימנעני
.te à ea præ fuit fortis &, eius vocem audire noluit Et
ממך׃ 14 ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממנה
eam supposuit & ,eam affixit † &
ויענה וישכב אתה׃

magnum † quia :valde magno odio Amnon eam habuit odio Et
15 וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה
dixitque .eam dilexerat quo amore *præ* ,eam habuit odio quo odium
השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר־
mali causa Ne‡ :ei Dixitque .vade ,Surge : Amnon ei
לה אמנון קומי לכי ׃ 16 ותאמר לו אל־אודות הרעה
non & :me emittēdo ,mecū fecisti quod ,*alio præ huius magni*
הגדולה הזאת מאחרת אשר־עשית עמי לשלחני ולא
,suū ministrum suū puerum vocauit Et .eam audire voluit
אבה לשמע לה ׃ 17 ויקרא את־נערו משרתו
ianuam ‡ obsera & ;foras me *desuper* * istam nunc Emittite :dixit &
ויאמר שלחו־נא את־זאת מעלי החוצה ונעל הדלת
induebantur sic quia ;*colorū multorū*‖tunica† eā Super Et .eam post
אחריה ׃ 18 ועליה כתנת פסים כי כן תלבשן
,foras illius minister eam eduxit & .*palliis* ‡ virgines regis filiæ
בנות־המלך הבתולת מעילים ויצא אותה משרתו החוץ
,suū caput super cinerē Thamar *cepit* ‡ Et .eam post *ianuā*‖obserauit &
ונעל הדלת אחריה ׃ 19 ותקח תמר אפר על־ראשה
super suam manū posuit & ;scidit ,se super‡quæ ,*colorum multorū*‖tunicam &
וכתנת הפסים אשר עליה קרעה ותשם ידה על־
Absalom eam ad Dixitque .clamabat & ,eundo ibat & ,suū caput
ראשה ותלך הלוך וזעקה ׃ 20 ויאמר אליה אבשלום
mea soror nunc & ? tecum fuit tuus frater Aminon Num : suus frater
אחיה האמינון אחיך היה עמך ועתה אחותי
.hoc *verbum* ad tuum cor ponas ne ;*ipse* ‡ tuus frater ;tace
החרישי אחיך הוא אל־תשיתי את־לבך לדבר הזה
.sui fratris Absalom domo in desolata & Thamar mansit &
ותשב תמר ושממה בית אבשלום אחיה ׃
ei fuit ira &‖ ,hæc *verba* omnia audiuit Dauid rex Et
21 והמלך דוד שמע את כל־הדברים האלה ויחר לו
malo à Amnon cum Absalom est locutus non Et .valde
מאד ׃ 22 ולא־דבר אבשלום עם־אמנון למרע
verbum super† ,Amnon Absalom habebat odio quia ;bonū ad vsque &
ועד־טוב כי־שנא אבשלום את־אמנון על־דבר
.suam sororem Thamar *afflixerat* ‡ quòd
אשר ענה את תמר אחתו ׃
Absalom ipsi *tondentes erant**& ,dierum annos duos *ad* ‡ ,fuit Et
23 ויהי לשנתים ימים ויהיו גזזים לאבשלום
omnes *ad* Absalom vocauit & :Ephraim *cum* ‡ quæ , Bahalchasor †
בבעל חצור אשר עם־אפרים ויקרא אבשלום לכל־
:dixit & ,regem ad Absalom venit Et .regis filios
בני המלך ׃ 24 ויבא אבשלום אל־המלך ויאמר
cum eius serui & , rex *nunc eat* * .tuo seruo *tondentes* ‡ nunc Ecce
הנה־נא גזזים לעבדך ילך־נא המלך ועבדיו עם־
,mi fili Ne :Absalom ad rex dixit Et .tuo seruo
עבדך ׃ 25 ויאמר המלך אל־אבשלום אל־בני
noluit & ,eū *in fecit vim*‖& :te *super simus graues*‡nō & ,nos oēs *eamus nunc*‡ ne
אל־נא נלך כלנו ולא נכבד עליך ויפרץ־בו ולא־אבה
.ei benedixit &* ,ire
ללכת ויברכהו ׃
? meus frater Amnon nobiscū *nunc ibit**non Et‖ :Absalom Dixitque
26 ויאמר אבשלום ולא ילך־נא אתנו אמנון אחי
eum *in fecit vim*‡Et ?tecum *ibit* † quid Ad :rex ei dixitque
ויאמר לו המלך למה ילך עמך ׃ 27 ויפרץ־בו
.regis filios omnes & ,Amnon secum misit & .Absalom
אבשלום וישלח אתו את־אמנון ואת כל־בני המלך ׃
bonum circa ,*nunc** Videte :dicendo ,suis pueris Absalom præcepit Et
28 ויצו אבשלום את־נעריו לאמר ראו־נא כטוב
,Amnon Percutite :vos ad dixero & , vino in Amnon cor
לב־אמנון ביין ואמרתי אליכם הכו את־אמנון
?vobis præcepi ego quia nonne :timeatis ne ,eum interimite &
והמתם אתו אל־תיראו הלא כי אנכי צויתי אתכם
Absalom pueri fecerunt Et .*virtutis filios in*‡ estote & ,cōfortamini
חזקו והיו לבני־חיל ׃ 29 ויעשו נערי אבשלום
omnes surrexeruntque :Absalom præceperat quemadmodū ,Amnon ipsi
לאמנון כאשר צוה אבשלום ויקמו כל־
.fugerunt & ,suum mulum super *vir*‡ equitauerunt & ,regis filij
בני המלך וירכבו איש על־פרדו וינסו ׃
Percussit: dicēdo ,Dauid ad venit *auditus*‖ & ,via in‡ ipsis ,fuit Et
30 ויהי המה בדרך והשמעה באה אל־דוד לאמר הכה
.vnus eis ex remansit non & ,regis filios omnes Absalom
אבשלום את־כל־בני המלך ולא־נותר מהם אחד ׃
omnes & :terra in iacuit & ,sua vestimenta scidit & ,rex surrexit Et
31 ויקם המלך ויקרע את־בגדיו וישכב ארצה וכל־
.vestibus scissis *assistentes* ‡ eius serui
עבדיו נצבים קרעי בגדים ׃

†maius fuit
‡Ob hāc causam malum maius est hoc quàm aliud,
ילך רוע
עשה
*à ‡ostium
†erat ‖polymita;
פסס
‡tunicis.
‖ostium ‡tulit
לקח
‖polymitam, ‡erat
שום
‡est;
שות
שוב
‖iratus est
חרה
רוע
†eo
‡oppresserat
‡post*tondebant pecudes
היה יום
†planicie Chasor, ‡erat iuxta
בוא
‡tondent pecudes
*veniat obsecro
בנה
‡quæso veniamus ‡grauemus ‖cogebat
ילך
*sed ‖An *veniet quæso †veniet †coegit
*obsecro, cū iocundū fuerit
צוה ראה
נכה
מות ירא
‡filij fortes.
עשה
קום
‡quisque
נוס
‡existentibus ‖fama
יתר
‡assistebant
יצב

Ne :dixit & ,Dauid fratris Simhah filius Ionadab respondit Et
32 ויען יונדב בן־שמעה אחי־דוד ויאמר אל־
quia ,interemerunt regis filios pueros omnes ,meus dominus dicat
יאמר אדני את כל־הנערים בני־המלך המיתו כי־
positum erat Absalom *os super quia*‡ ;est mortuus *ipse solus*‖Amnon
אמנון לבדו מת כי־על־פי אבשלום היתה שומה
ponat ne nunc Et .suam sororem Thamar *ipsum affligere* * die à
מיום ענתו את תמר אחתו ׃ 33 ועתה אל־ישם
regis filij Omnes :dicendo ,verbum suum cor *ad*‖ rex meus dominus
אדני המלך אל־לבו דבר לאמר כל־בני המלך
.Absalom fugit Et .est mortuus solus Amnon quia ;sunt mortui
מתו כי־אם אמנון לבדו מת ׃ 34 ויברח אבשלום
multus populus ecce & ; vidit & , suos oculos speculator puer eleuauit &
וישא הנער הצפה את־עינו וירא והנה עם־רב
ad Ionadab Dixitque .montis latere ex *eum** post via de *euntes*‖
הלכים מדרך אחריו מצד ההר ׃ 35 ויאמר יונדב אל־
.fuit sic ,tui serui verbum iuxta :veniunt regis filij Ecce ,regem
המלך הנה בני־המלך באו כדבר עבדך כן היה ׃
,venerunt regis filij ecce & ,loqui *eum consummate circa*‡,fuit Et
36 ויהי ככלתו לדבר והנה בני־המלך באו
eius serui omnes & ,rex etiam & :fleuerunt & ,suam vocem leuauerunt &
וישאו קולם ויבכו וגם־המלך וכל־עבדיו
ad abiit & ,fugit Absalom Et .valde magno fletu fleuerunt
בכו בכי גדול מאד ׃ 37 ואבשלום ברח וילך אל־
oībus suū filiū super ‡ luxit & .Ghesur regem Hammichud filiū Thalmai
תלמי בן־עמיחור מלך גשור ויתאבל על־בנו כל־
ibi fuit & ,Ghesur‖abiit & ,fugit Absalom Et .diebus
הימים ׃ 38 ואבשלום ברח וילך גשור ויהי־שם
ad† egredi regis Dauid* *cessauit*‡ Et .annis tribus
שלש שנים ׃ 39 ותכל דוד המלך לצאת אל־
.esset mortuus quòd Amnon super fuerat consolatus quia ;Absalom
אבשלום כי־נחם על־אמנון כי־מת ׃

CAP. XIIII. יד

.Absalom *super*‖ regis cor quòd ,Seruiah filius Ioab cognouit Et
1 וידע יואב בן־צרויה כי־לב המלך על־אבשלום ׃
,sapientem mulierem inde *cepit*‖& ,Tecohah in Ioab misit Et
2 וישלח יואב תקועה ויקח משם אשה חכמה
vestimentis *nunc*† te indue & ,*nunc* ‡ luctum fer te Præ :eam ad dixit &
ויאמר אליה התאבלי־נא ולבשי־נא בגדי־
multis diebus iam mulier veluti sis & ,oleo te vngas ne & ,*luctus* †
אבל ואל־תסוכי שמן והיית כאשה זה ימים רבים
loqueris & ,regem ad ingredieris Et .mortuum super lugens
מתאבלת על־מת ׃ 3 ובאת אל־המלך ודברת
.eius ore in verba Ioab posuit & :hoc verbum iuxta eum ad
אליו כדבר הזה וישם יואב את־הדברים בפיה ׃
suas facies‖super cecidit & ,regem ad Tecohitis mulier dixit Et
4 ותאמר האשה התקעית אל־המלך ותפל על־אפיה
.rex Serua : dixit & ,se incuruauit & ,terrā in
ארצה ותשתחו ותאמר הושעה המלך ׃
vidua mulier Profectò :dixit & ?tibi‖Quid :rex ei dixit Et
5 ויאמר־לה המלך מה־לך ותאמר אבל אשה־אלמנה
;filij duo * tuæ ancillæ Et .meus vir est mortuus & ,*ego*‡
אני וימת אישי ׃ 6 ולשפחתך שני בנים
eū percussit & :eos *inter eruens*‖ non & ,agro in ipsi ambo sunt rixati &
וינצו שניהם בשדה ואין מציל ביניהם ויכו
tota surrexit ecce Et .eum occidit & ,*vnum* ‡ vnus
האחד את־האחד וימת אתו ׃ 7 והנה קמה כל־
,sui fratris percussorem Da :dixerunt & ,tuam ancillam *super*† familia
המשפחה על־שפחתך ויאמרו תני את־מכה אחיו
disperdamus & ;occidit quem ,sui fratris *anima in* * eum interficiamus &
ונמתהו בנפש אחיו אשר הרג ונשמידה
non ad † ,est relicta quæ ,meam prunam extinguent & :hæredem etiam
גם את־היורש וכבו את־גחלתי אשר נשארה לבלתי
.terræ *facies*‖ super residuum & ,nomen meo viro *ponere*
שום־לאישי שם ושארית על־פני האדמה ׃
iubebo ego & ;tuam domū in Vade :mulierem ad rex dixit Et
8 ויאמר המלך אל־האשה לכי לביתך ואני אצוה
:regem ad Tecohitis mulier Dixitque .*te super*†
עליך ׃ 9 ותאמר האשה התקועית אל־המלך
rex & :mei patris domum super & ,*peruersitas* * rex mi domine me Super
עלי אדני המלך העון ועל־בית אבי והמלך
te *ad*‡ Loquentem :rex Dixitque .innocens* eius thronus &
וכסאו נקי ׃ 10 ויאמר המלך המדבר אליך
.te *in tangere*† vltrà addet non & ,me ad eum adduc &
והבאתו אלי ולא־יסיף עוד לגעת בך ׃

ענה
מות
‖tantùm ‡quoniam in ore
היה שום
שומה ק
*qua oppressit ‖super
מות
כתיב ולא קרי
נשא
ראה
‖veniebat *montem
בוא
‡cùm compleuisset
היה כלה
בכה
הלך
†Dauid
עמיהוד ק
‖in
יום
‡desiderauit anima *ira †propter
כלה יצא
‖esset ad
ידע
‖tulit
לקח
‡obsecro †quæso
†lugubribus,
היה רבב
שום
‖faciem suā
נפל
ישע
‖est ‡sum, *erant
מות שנה
‖erat qui erueret
נצה נצל
נכה
‡alterum,
מות קום
‡contra
נתן נכה
*propter animam
†vt nō ponā
כבה
‖faciem
שים ק
שום פנה
ילך
†pro te. *sit pœna iniquitatis,
עוה נקה
*sit ‡contra †vt tangat
בוא נגע

multiplicando à ‖ ,sui Dei DOMINI rex nunc‡Recordetur:dixit Et

11 ותאמר יזכר־נא המלך את־יהוה אלהיך מהרבית

:dixit & .meū filium disperdant nō & ,corrumpēdum ‖ad sanguinis redemptorem

גאל הדם לשחת ולא ישמידו את־בני ויאמר

Dixitque .terrā in tui filij crine* de ceciderit si ,DOMINVS Viuit

12 חי־יהוה אם־יפל משערת בנך ארצה׃ ותאמר

:dixitque.verbū regem meū dominū ad tua ancilla nunc*Loquatur :mulier

האשה תדבר־נא שפחתך אל־אדני המלך דבר ויאמר

super hoc sicut ‡ cogitasti quid ad ‡ Et :mulier ait Et .Loquere

13 דברי׃ ותאמר האשה ולמה חשבתה כזאת על־

,delinquens tanquam hoc verbum rex loquendo à* & ?Dei populum

עם אלהים ומדבר המלך הדבר הזה כאשם

,morimur moriēdo Quia .suum expulsum rex reducere non pro*

14 לבלתי השיב המלך את־נדחו׃ כי־מות נמות

Deus tollet ‡ non & :colligentur‡non quæ ,terram in effusa ‖ aquæ veluti &

וכמים הנגרים ארצה אשר לא יאספו ולא־ישא אלהים

.expulsum se à expellat non vt ,cogitationes cogitabit &‖ :animam

נפש וחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח׃

meum dominum regem ad loquendum ad ‡ venerim quòd nunc Et

15 ועתה אשר־באתי לדבר אל־המלך אדני את־

Loquar :tua ancilla dixit & .populus me terruerunt quia‖;hoc verbum

הדבר הזה כי יראני העם ותאמר שפחתך אדברה־

.suæ ancillæ verbum rex faciet forsitan :regem ad nunc

נא אל־המלך אולי יעשה המלך את־דבר אמתו׃

perdere ‡ viri vola*de suam ancillā eruendū ad ‖ rex audiet Quia

16 כי ישמע המלך להציל את־אמתו מכף האיש להשמיד

.Dei hæreditate de pariter meum filium & ,me

אתי ואת־בני יחד מנחלת אלהים׃

.requiem ad regis mei dñi verbum nunc* Sit :tua ancilla dixit Et

17 ותאמר שפחתך יהיה־נא דבר־אדני המלך למנחה

,bonū audiendum ad* ,rex meus dominus‖sic , Dei angelus sicut quia

כי כמלאך האלהים כן אדני המלך לשמע הטוב

respondit Et .tecum sit tuus Deus DOMINVS & ;malum &

18 והרע ויהוה אלהיך יהי עמך׃ ויען

quòd verbum me à abscondas nunc‡ Ne :mulierem ad dixit & , rex

המלך ויאמר אל־האשה אל־נא תכחדי ממני דבר אשר

.rex meus dominus nunc†Loquatur :mulier dixitque .te interrogans‡ ego

אנכי שאל אתך ותאמר האשה ידבר־נא אדני המלך׃

respondit & ?hoc omni in ‖ tecum Ioab manus‡Num :rex Dixitque

19 ויאמר המלך היד יואב אתך בכל־זאת ותען

,dextrandū ad vir si‖ ,rex mi domine tuæ animæ Vita‡:dixit & ,mulier

האשה ותאמר חי־נפשך אדני המלך אם־אש להימין

tuus seruus quia ;rex meus dominus est locutus quæ oīb⁹ ab sinistrandū ad &

ולהשמיל מכל אשר־דבר אדני המלך כי־עבדך

omnia tuæ ancillæ ore in posuit ipse & ,mihi præcepit ipse Ioab

יואב הוא צוני והוא שם בפי שפחתך את כל־

,verbi facies vertere Propter * .hæc verba

20 הדברים האלה׃ לבעבור סבב את־פני הדבר

sapientiā scđm‖sapiēs me⁹ dñs & .hoc verbum Ioab tuus seruus fecit

עשה עבדך יואב את־הדבר הזה ואדני חכם כחכמת

.terra in * quæ omnia sciendum ad† ,Dei angeli

מלאך האלהים לדעת את־כל־אשר בארץ׃

verbum feci nunc Ecce :Ioab ad rex dixit Et

21 ויאמר המלך אל־יואב הנה־נא עשיתי את־הדבר

.Absalom puerum reduc,Vade & :hoc

הזה ולך השב את־הנער את־אבשלום׃

bñdixit &,se incuruauit & ,terram in suas facies ad† Ioab cecidit ‡ Et

22 ויפל יואב אל־פניו ארצה וישתחו ויברך

inueni quia ,tuus seruus cognouit Hodie :Ioab dixitque .regi

את־המלך ויאמר יואב היום ידע עבדך כי־מצאתי

rex fecit quia ;rex mi domine tuis oculis in gratiam

חן בעיניך אדני המלך אשר־עשה המלך את־

adduxit & ;Ghesur in abiit & ,Ioab surrexit Et .sui‖ serui verbum

23 דבר עבדו׃ ויקם יואב וילך גשורה ויבא

.Ierusalaim in Absalom

את־אבשלום ירושלם׃

.videat non meas facies & ,suam domū ad Reuertatur : rex Dixitque

24 ויאמר המלך יסב אל־ביתו ופני לא יראה

.vidit non regis facies ‡ & ,suam domum ad Absalom est reuersus &

ויסב אבשלום אל־ביתו ופני המלך לא ראה׃

vniuerso in pulcher vir erat non Absalom sicut Et

25 וכאבשלום לא־היה איש־יפה בכל־

eius verticem ad vsque & ,eius pedis vola à :valde laudandum ad† , Israel

ישראל להלל מאד מכף רגלו ועד קדקדו

.macula eo in erat non

לא־היה בו מום׃

‡obsecro ‖ne multiplicare faciat ‖propinquum מהרבת ק ‖perdendum *capillo חיה נפל *obsecro ‡quare ‡simile cōtra *ne loquatur *vt nō reducat ‖quæ defluūt ‡cōgregantur ‡accipiet נשא ‖sed ‡vt loquerer בוא ‖causa est, ירא ‖vt liberet *manu ‡volentis נצל כפף *obsecro ‖est *vt audiat quod est רוע ענה ‡quæso ‡interrogo †obsecro ‡consilium ‖est in omnibus his? ‡Per vitam ‖non est qui possit declinare ad dexteram, vel ad sinistram היה איש נ׳ חסר ימן צוה *Vt verterem faciem פנה ‖est †vt cognoscat *sunt ידע עשה עשיתי ק שוב ‡prostrauit se †super faciē suam נפל שחה חנן ‖tui. עבדך ק קום בוא faciem meā סבב פנה ‡faciem †qui ita valde splēderet: à planta כפף

quo dies ad dierum ‖ fine à erat &) ,suum caput eum tondendo in Et

26 ובגלחו את־ראשו והיה מקץ ימים לימים אשר

crinem‡ponderabat & (;illud tondebat & ,eum super† erat graue quia ,tōdebat

יגלח כי־כבד עליו וגלחו ושקל את־שער

.regis lapide ‡ in seclis ducentis sui capitis

ראשו מאתים שקלים באבן המלך׃

eius nomē & ,vna filia & , filij tres Absalom sunt nati Et

27 ויולדו לאבשלום שלושה בנים ובת אחת ושמה

.aspectu pulchra mulier erat ipsa ;Thamar

תמר היא היתה אשה יפת מראה׃

facies & ;dierū annis duobus Ierusalaim in Absalom Mansitque

28 וישב אבשלום בירושלם שנתים ימים ופני

,Ioab ad Absalom misit Et .vidit non regis

29 המלך לא ראה׃ וישלח אבשלום אל־יואב

misit & .eum ad venire noluit & :regem ad eum mittendum ad‖

לשלח אתו אל־המלך ולא אבה לבוא אליו וישלח

.venire noluit & ,secundò adhuc

עוד שנית ולא אבה לבוא׃

,meam manum ad† Ioab partem‖ Videte :suos seruos ad Dixitque

30 ויאמר אל־עבדיו ראו חלקת יואב אל־ידי

serui succenderunt & :igni in eam incendite‡ & ,ite :hordea ibi ‡ ei &

ולו־שם שערים לכו והוציתיה באש ויצתו עבדי

,Ioab Surrexitque .igne in partem † Absalom

31 אבשלום את־החלקה באש׃ ויקם יואב

succenderunt quid Vt:eū ad dixitque .domum in Absalom ad venit &

ויבא אל־אבשלום הביתה ויאמר אליו למה הציתו

?igni in ,mihi† quæ partem ‖ tui serui

עבדיך את־החלקה אשר־לי באש׃

:dicendo ,te ad misi Ecce :Ioab ad Absalom Dixitque

32 ויאמר אבשלום אל־יואב הנה שלחתי אליך לאמר

veni quid Ad :dicendum ad‡,regem ad te mittam & ,huc Veni

בא הנה ואשלחה אתך אל־המלך לאמר למה באתי

:regis facies ‖ videam nunc & :ibi ego ‡adhuc mihi bonū† ?Ghesur de

מגשור טוב לי עד אני־שם ועתה אראה פני המלך

.me faciat interficere & ,peruersitas‡ me in est si &

ואם־יש־בי עון והמתני׃

,Absalom ad vocauit & ,ei indicauit & ,regem ad Ioab venit Et

33 ויבא יואב אל־המלך ויגד־לו ויקרא אל־אבשלום

facies ad * terram ad suos vultus‖super ei se incuruauit & ,regem ad venit &

ויבא אל־המלך וישתחו לו על־אפיו ארצה לפני

.Absalom rex est osculatus & ;regis

המלך וישק המלך לאבשלום׃

CAP. XV. טו

,equos & currum Absalom sibi fecit & ,hæc post à fuit Et

1 ויהי מאחרי כן ויעש לו אבשלום מרכבה וססים

mane consurgebat Et .eius facies ad‖currentes viros quinquaginta &

2 וחמשים איש רצים לפניו׃ והשכים

,virum omnem ,erat & .portæ viæ manum super† stabat & ,Absalom

אבשלום ועמד על־יד דרך השער ויהי כל־האיש

vocabat & ,iudicium ad‡ regem ad veniendum ad lis ei‖ esset cui

אשר־יהיה־לו ריב לבוא אל־המלך למשפט ויקרא

vna Ex :dicebat & ?tu ‡ ciuitate qua Ex :dicebat & ,eum ad Absalom

אבשלום אליו ויאמר אי־מזה עיר אתה ויאמר מאחד

.† tuus seruus Israel tribuum

שבטי־ישראל עבדך׃

;recti & ,‡ boni tui sermones ,Vide :Absalom eum ad Dicebatque

3 ויאמר אליו אבשלום ראה דבריך טובים ונכחים

:Absalom Dicebatque .rege à tibi ‡ non audiens‖&

4 ושמע אין־לך מאת המלך׃ ויאמר אבשלום

cui vir omnis veniat me super ‖ & ,terra in iudicem me ponat Quis

מי־ישמני שפט בארץ ועלי יבא כל־איש אשר־

appropinquādo in‖,erat Et ?eum iustificabo†& ,iudicium & ,lis ei ‡ sit

5 יהיה־לו ריב־ומשפט והצדקתיו׃ והיה בקרב־

apprehendebat & , suam manum mittebat†& ,ei se incuruandum ad , virum

איש להשתחות לו ושלח את־ידו והחזיק

vniuerso hoc verbū iuxta‡ Absalom faciebat Et .ei osculum dabat‖& ,eum

6 לו ונשק לו׃ ויעש אבשלום כדבר הזה לכל־

Absalom furabatur & :regem ad iudicium ad‡ veniebant qui ,Israel

ישראל אשר־יבאו למשפט אל־המלך ויגנב אבשלום

,annorum quadraginta fine à† ,fuit Et .Israel virorum cor

7 את־לב אנשי ישראל׃ ויהי מקץ ארבעים שנה

,meum votū reddam & ,nunc * Ibo :regem ad Absalom dixit &

ויאמר אבשלום אל־המלך אלכה נא ואשלם את־נדרי

.Chebron in DOMINO voui quod

אשר נדרתי ליהוה בחברון׃

quando tondebat ‖anni ad annum, קצץ †ei, ‡capillos ‡pondere regio. מאה ילד בנה faciem שוב שנה ‖vt mitteret ‖possessionē †iuxta locū meum, ראה ‡sunt ‡cōburite ipsa ילך יצת והציתות ‖possessionē קום בוא ‖possessionē †est ‡vt dicas: Vt †melius erat ‡quòd essem ‖faciem ‡iniquitas בוא ‖faciē suam *coram rege. שחה נשק currus עשה סום ‖ante se. רוץ †iuxta locū היה ‖causa vt veniret ‡pro iudicio. רוב ‡es †est. ‡sunt, ‖qui te audiat ‡est ‖ad שום ‡causa, †iustitiā faciā ei? ‖cùm appropinquabat quispiam, & incuruabat †extendebat ‖osculabatur eum. ‡hoc pacto עשה ‡pro iudicio †in קצץ *obsecro ילך

:dicēdo ,Aram in Ghesur in *me manendo in* tu⁹ seruus vouit votum Quia

8 כי־נדר נדר עבדך בשבתי בגשור בארם לאמר

seruiam & ,Ierusalaim in DOMINVS me reduxerit reducendo Si

אם־ישיב ישיבני יהוה ירושלם ועבדתי את־

,surrexit & .pace in Vade :rex ei Dixitque .DOMINO

יהוה ׃ 9 ויאמר־לו המלך לך בשלום ויקם

vestigatores ‡ Absalom misit Et .Chebron in abiit &

10 וילך חברונה ׃ וישלח אבשלום מרגלים

,buccinæ *vocem vos audire Circa* ‡ :dicendo ,Israel tribus vniuersas in

בכל־שבטי ישראל לאמר כשמעכם את־קול השפר

.Chebron in Absalom Regnauit :*dicetis & †*

ואמרתם מלך אבשלום בחברון ׃

,Ierusalaim de viri ducenti iuerunt Absalom cum Et

11 ואת־אבשלום הלכו מאתים איש מירושלם

.verbum omne ‡ sciebant nec ;sua *perfectione* † in *euntes* * & ,inuitati

קראים והלכים לתמם ולא ידעו כל־דבר ׃

Dauid consiliarium Ghilonitam Achitophel ad Absalom Misitque

12 וישלח אבשלום את־אחיתפל הגילני יועץ דוד

,valida *colligatio* ‡ fuit & :victimas *ipsum immolādo in* ‡ ,Ghiloh de sua ciuitate de

מעירו מגלה בזבחו את־הזבחים ויהי הקשר אמץ

.Absalom cum *se multiplicans & ,vadens** populus &

והעם הולך ורב את־אבשלום ׃

Israel viri cor Fuit :dicendo ,Dauid ad *indicator* ‡ venit Et

13 ויבא המגיד אל־דוד לאמר היה לב־איש ישראל

† qui ,suis seruis omnibus Dauid Dixitque .Absalom post

14 אחרי אבשלום ׃ ויאמר דוד לכל־עבדיו אשר־

euasio nobis erit non quia ;fugiamus & ,Surgite :Ierusalaim in secum

אתו בירושלם קומו ונברחה כי לא־תהיה־לנו פליטה

,nos apprehēdat & ,acceleret fortè ne ,ire festinate .Absalom *faciebus* ‡ à

מפני אבשלם מהרו ללכת פן־ימהר והשגנו

.gladij *os ad* ‖ ciuitatem percutiat & ,malum nos super impellat &

והדיח עלינו את־הרעה והכה העיר לפי־חרב ׃

elegerit quod omne Secundū :regem ad regis serui Dixeruntque

15 ויאמרו עבדי־המלך אל־המלך ככל אשר־יבחר

.tui serui ecce ,rex meus dominus

אדני המלך הנה עבדיך ׃

reliquit & :suis pedibus *in* eius *domus* ‡ omnis & ,rex est egressus Et

16 ויצא המלך וכל־ביתו ברגליו ויעזב

.domum *custodiendū ad ,pellices* ‡ mulieres decem rex

המלך את עשר נשים פלגשים לשמר הבית ׃

steterunt & :suis pedibus *in* populus omnis & ,rex est egressus Et

17 ויצא המלך וכל־העם ברגליו ויעמדו

,eius manū *super transeuntes* ‡ eius serui vniuersi Et *.elongationis domi* *

18 בית המרחק ׃ וכל־עבדיו עברים על־ידו

sexcenti Chittæi omnes & ,Pelethi omnes & ,Cherethi omnes &

וכל־הכרתי וכל־הפלתי וכל־הגתים שש־מאות

.regis *facies super transeuntes* † ,Gath de suo pede in venerant qui ,viri

איש אשר־באו ברגלו מגת עברים על־פני המלך ׃

tu etiam *ibis* ‡ quid Vt :Chittæum Itthai ad rex Dixitque

19 ויאמר המלך אל־אתי הגתי למה תלך גם־אתה

migrans ‡ etiā & ,*tu** alienigena quia ,rege cum mane & ,reuertere? nobiscum

אתנו שוב ושב עם־המלך כי־נכרי אתה וגם־גלה

te faciā mouere hodie & ,‖ tuū venire Heri .tuum locum ad *tu*

20 אתה למקומך ׃ תמול בואך והיום אנועך

,reuertere .*vadens ego quo super vadens* ‡ ego & :eundum ad nobiscum

עמנו ללכת ואני הולך על אשר־אני הולך שוב

.veritas & ,misericordia ‡ tecum :tuos fratres reduc &

והשב את־אחיך עמך חסד ואמת ׃

viuat & ,DOMINVS Viuit :dixit & ,regi Itthai respondit Et

21 ויען אתי את־המלך ויאמר חי־יהוה וחי

meus dominus *ibi fuerit quo* ‡ loco in quia ‖ ,rex me⁹ domin⁹

אדני המלך כי אם במקום אשר יהיה־שם אדני

.tuus seruus erit ibi quia ,*vitas ad si ,mortem ad si* † ,rex

המלך אם־למות אם־לחיים כי־שם יהיה עבדך ׃

,Ghitthæ⁹ Itthai trāsiuit & .trāsi & ,*Vade* ‡ :Itthai ad Dauid Dixitque

22 ויאמר דוד אל־אתי לך ועבר ויעבר אתי הגתי

terra omnis Et .secum *quæ familia** omnis & ,eius viri oēs &

23 וכל־אנשיו וכל־הטף אשר אתו ׃ וכל־הארץ

transiens ‖ rex & :*transeuntes* ‡ populus omnis & ,magna voce *flentes* ‡

בוכים קול גדול וכל־העם עברים והמלך עבר

ad viæ *facies super transeuntes* ‡ populus omnis & ,Chidron *torrente in*

בנחל קדרון וכל־העם עברים על־פני דרך את־

secum Leuitæ omnes & ,Sadoc etiam ecce Et .desertum

24 המדבר ׃ והנה גם־צדוק וכל־הלוים אתו

:Dei arcam statuerunt & ,Dei fœderis arcam portantes

נשאים את־ארון ברית האלהים ויצקו את־ארון האלהים

de transire *populum omnem consummare ad vsque* ‖ ,Ebiathar ascendit Et

ויעל אביתר עד־תם כל־העם לעבור מן־

arcam Reduc :Sadoc ad rex Dixitque .ciuitate

25 העיר ׃ ויאמר המלך לצדוק השב את־ארון

,me reducet & ,DOMINI oculis in gratiā inuenero si .vrbem in Dei

האלהים העיר אם־אמצא חן בעיני יהוה והשבני

Non :dixerit sic si Et .eius *domicilium* ‖ & ,eam *me faciet videre* ‡ &

26 והראני אתו ואת־נוהו ׃ ואם כה יאמר לא

.suis oculis in † bonum quod *sicut* mihi faciat ;ego ecce ,te in complacui

חפצתי בך הנני יעשה־לי כאשר טוב בעיניו ׃

reuertere ?*tu* ‖ Videns Nonne :sacerdotē Sadoc ad rex Dixitque

27 ויאמר המלך אל־צדוק הכהן הרואה אתה שבה

,Ebiathar filius Ionathan & ,tuus filius Achimahas & : pace in ciuitatē in

העיר בשלום ואחימעץ בנך ויהונתן בן־אביתר

morans † ego ,Videte .vobiscum ‡ vestri filij duo

28 שני בניכם אתכם ׃ ראו אנכי מתמהמה

.mihi *nunciandum ad ,vobiscum* ‖ à verbum *venire vsque* † ,deserti *transitibus* ‡ in

בעברות המדבר עד־בוא דבר מעמכם להגיד לי ׃

,Ierusalaim *in* Dei arcam Ebiathar & ,Sadoc reduxit Et

29 וישב צדוק ואביתר את־ארון האלהים ירושלם

,ascendens ,oliuarum *ascensu in ascendens* ‡ Dauid Et .ibi manserunt &

30 וישבו שם ׃ ודוד עלה במעלה הזיתים עלה

omnis & :discalceatus *vadens ipse* ‖ & ,‡ opertum ei caput & ;flens &

ובוכה וראש לו חפוי והוא הולך יחף וכל־

,ascendēdo ascēdebant & ,suū caput *vir* ‡ operuerunt ,secum ‖ qui populus

העם אשר־אתו חפו איש ראשו ועלו עלה

colligatoribus * in ‡ Achitophel :dicendo ,*indicauit* ‡ Dauid Et .flendo &

31 ובכה ׃ ודוד הגיד לאמר אחיתפל בקשרים

Achitophel consilium *nunc* ‡ Infatua :Dauid dixitque .Absalom cum

עם־אבשלום ויאמר דוד סכל־נא את־עצת אחיתפל

vt ,*caput** ad vsque venit Dauid ,fuit Et .DOMINE

32 יהוה ׃ ויהי דוד בא עד־הראש אשר־

Archites Chusai eius occursum in ecce & ;Deo ibi se incuruaret

ישתחוה שם לאלהים והנה לקראתו חושי הארכי

:Dauid ei Dixitque .suum caput super *humus** & ,sua tunica scissus

33 קרוע כתנתו ואדמה על־ראשו ׃ ויאמר לו דוד

ciuitatem in si Et .*onus in me super* eris & ,mecum transieris Si

34 אם עברת אתי והית עלי למשא ׃ ואם־העיר

seruus *ero* ‡ ,rex *ego** tuus Seruus :Absalom ad dixeris & ,reuertaris

תשוב ואמרת לאבשלום עבדך אני המלך אהיה עבד

mihi *infringes** & ;tuus seruus *ego &* † nunc *&* ,*tunc ex ego &* ‖ tui patris

אביך ואני מאז ועתה ואני עבדך והפרתה לי

Ebiathar & ,Sadoc ibi † tecum non an Et .Achitophel consilium

35 את עצת אחיתפל ׃ והלוא עמך שם צדוק ואביתר

,regis domo de audieris quod ,verbum omne ,erit & ?sacerdotes

הכהנים והיה כל־הדבר אשר תשמע מבית המלך

.sacerdotibus Ebiathar & ,Sadoc indicabis

תגיד לצדוק ולאביתר הכהנים ׃

Ionathā & ,Sadoc ipsi Achimahas ,eorū filij duo eis cū ‖ ibi Ecce

36 הנה־שם עמם שני בניהם אחימעץ לצדוק ויהונתן

quod verbum omne me ad eorum *manu in* † mittetis & : Ebiathar ipsi

לאביתר ושלחתם בידם אלי כל־דבר אשר

Absalom & :ciuitatem in Dauid amicus Chusai venit Et .audieritis

37 תשמעו ׃ ויבא חושי רעה דוד העיר ואבשלם

.Ierusalaim est ingressus

יבוא ירושלם ׃

CAP. XVI. יו

Mephiboseth puer Sibah ecce & ;*capite* † de paululū transierat Dauid Et

1 ודוד עבר מעט מהראש והנה ציבא נער מפיבשת

ducenti ‡ eos super & ,stratorum asinorum *iugum* ‖ & , eius occursum in

לקראתו וצמד חמרים חבשים ועליהם מאתים

.vini vter & ,*fructus æstiui* † centum & ,*sicci botri** centum & , panes

לחם ומאה צמוקים ומאה קיץ ונבל יין ׃

:Siba dixitque ?tibi hæc Quid :Siba ad rex Dixitque

2 ויאמר המלך אל־ציבא מה־אלה לך ויאמר ציבא

comedendum ad ,æstas ‖ & ,panis & ,equitandum ad regis *domui** Asini

החמורים לבית־המלך לרכב ולהלחם והקיץ לאכול

.deserto in *lasso bibendum ad* ‡ ,vinum & ;*pueris*

הנערים והיין לשתות היעף במדבר ׃

:regem ad Siba dixit & ?tui domini filius * vbi Et :rex Dixitque

3 ויאמר המלך ואיה בן־אדניך ויאמר ציבא אל־המלך

domus mihi *restituent* † Hodie : dixit quia ,Ierusalaim in *manens* ‖ Ecce

הנה יושב בירושלם כי אמר היום ישיבו לי בית

.mei patris regnum Israel

ישראל את ממלכות אבי ׃

Margin (right): ‖ cùm manere — ישב — שוב — ישוב קׄ — קום — ‡ exploratores — ילך — ‡ Cùm audieritis sonitum — † dicite: — מאה — * ibant — † simplicitate — ‡ quicquam. — תמם — ‡ dum immolaret — ‡ coniuratio — * ibat, & augebatur — רבב — ‡ nuncius — נגד — † erant — ‡ facie — נשג — ‖ acie — נדח נכה — ‡ familia — ‡ concubinas, vt custodirēt — יצא — * in loco longinquo. — ‡ ambulantes iuxta — פלא — † transibant ante faciem — בוא — ‡ venis — * es, — ‡ vagus es — ישב — ‖ fuit, — בוא נוע — אניעך קׄ — ‡ vado quò vado. — ‡ sit — שוב — ‖ nisi — ענה חיה — ‡ in quo fuerit — כתיב ולא קרי — † tam in morte, quàm in vita, — ‡ Veni, — * paruul⁹ qui erat — טפף — ‡ flebat — ‡ transibat, — ‖ transibat per torrentem — ‡ transibat cōtra faciem — פנה — לוה — יצק

Margin (left): ‖ donec finiret omnis populus — עלה — תמם — חנן — ‡ ostēdet mihi — ‖ tabernaculū — נוה — † est — ‖ es? — ‡ sint † moror — בנה ראה — מהמה — ‡ campestrib⁹ — † donec veniat ‖ vobis, vt annuncietis — בערבות קׄ — נגד שוב — ‡ ascendebat per ascensum — ישב חפה — ‡ erat — ‖ incedebat — ‖ erat ‡ vnusquisque — ‡ nunciauit quispiam — ‡ est * coniurationibus — ‡ obsecro — יעץ — * verticem, — היה שחה — * terra — mihi oneri. — נשא — * sum ‡ fui — ‖ ex eo tempore, † ero — * dissipabis — פור — † est — נגד — ‖ sunt — † per manum — † vertice — ‖ par ‡ erant — מאה — * ligaturę vuç passæ, † massç ficuū, — ‡ pro familia — ‖ ficus, vt comedāt pueri, — והלחם קׄ — ‡ vt bibat qui lassus fuerit — שתה — * est ‖ manet — * restituet — שוב

.Mephiboseth † quæ omnia † tibi Ecce :Sibah ad rex Dixitque

4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצִבָא הִנֵּה לְךָ כֹּל אֲשֶׁר לִמְפִיבֹשֶׁת

mi domine tuis oculis in gratiam inueniā ,me Incuruaui : Sibah dixit Et

וַיֹּאמֶר צִיבָא הִשְׁתַּחֲוֵיתִי אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנִי

inde ecce & .Bachurim ad vsque Dauid rex venit Et .rex

5 הַמֶּלֶךְ: וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד־בַּחוּרִים וְהִנֵּה מִשָּׁם

,Ghera filius Simhi eius nomen & , Saul domus familia è egrediens vir

אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית־שָׁאוּל וּשְׁמוֹ שִׁמְעִי בֶן־גֵּרָא

lapidibus in lapidabat Et .maledicens & ,egrediendo egrediens

6 יֹצֵא יָצוֹא וּמְקַלֵּל: וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים

omnes & ,populus omnis & ;Dauid regis seruos omnes & ,Dauid

אֶת־דָּוִד וְאֶת־כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל־הָעָם וְכָל־

Simhi dicebat sic Et .eius sinistra à ,& eius dextera à potentes

7 הַגִּבֹּרִים מִימִינוֹ וּמִשְּׂמֹאלוֹ: וְכֹה־אָמַר שִׁמְעִי

.profectu sine † vir & ,sanguinum vir egredere ,Egredere :ei maledicendo in

בְּקַלְלוֹ צֵא צֵא אִישׁ הַדָּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיָּעַל:

quo Saul domus sanguines omnes * DOMINVS te super * Reddidit

8 הֵשִׁיב עָלֶיךָ יְהוָה כֹּל דְּמֵי בֵית־שָׁאוּל אֲשֶׁר

Absalom manu in regnum DOMINVS deditque .eo pro regnasti

מָלַכְתָּ תַּחְתָּו וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם

.tu † sanguinum vir quoniam ,tuo malo in tu † ecce Et .tui filij

בְּנֶךָ וְהִנְּךָ בְּרָעָתֶךָ כִּי אִישׁ דָּמִים אָתָּה:

canis maledicet † quid Vt :regem ad Seruiah filius Abisai Dixitque

9 וַיֹּאמֶר אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה אֶל־הַמֶּלֶךְ לָמָּה יְקַלֵּל הַכֶּלֶב

remouebo & ,obsecro Transeam :regi meo domino hic mortuus

הַמֵּת הַזֶּה אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶעְבְּרָה־נָּא וְאָסִירָה

,Seruiah filij vobis & mihi Quid :rex Dixitque .eius caput

10 אֶת־רֹאשׁוֹ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַה־לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרֻיָה

quis & ,Dauid Maledic :ei dixit DOMINVS quia † & * maledicat quia

כִּי יְקַלֵּל וְכִי יְהוָה אָמַר לוֹ קַלֵּל אֶת־דָּוִד וּמִי

ad & ,Abisai ad Dauid dixit Et † sic fecisti Cur :dicet

11 יֹאמַר מַדּוּעַ עָשִׂיתָה כֵּן: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי וְאֶל־

,meis visceribus * de est egressus qui , meus filius Ecce :suos seruos omnes

כָּל־עֲבָדָיו הִנֵּה בְנִי אֲשֶׁר־יָצָא מִמֵּעַי

,ei Dimittite † Iemini filius nunc quia etiam & ;meam animam quærens

מְבַקֵּשׁ אֶת־נַפְשִׁי וְאַף כִּי־עַתָּה בֶּן־הַיְמִינִי הַנִּחוּ לוֹ

respiciet Forsitan .DOMINVS ei dixit quia ,maledicat &

12 וִיקַלֵּל כִּי אָמַר־לוֹ יְהוָה: אוּלַי יִרְאֶה

pro bonum mihi DOMINVS reddet & :meum oculum in DOMINVS

יְהוָה בְּעֵינִי וְהֵשִׁיב יְהוָה לִי טוֹבָה תַּחַת

.via in ! eius viri & ,Dauid ibat Et .hac die eius maledictione

13 קִלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה: וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַאֲנָשָׁיו בַּדָּרֶךְ

,maledicebat † & ,eundo ,eius aduersum ex ,montis costa in vadens † Simhi Et

וְשִׁמְעִי הֹלֵךְ בְּצֵלַע הָהָר לְעֻמָּתוֹ הָלוֹךְ וַיְקַלֵּל

.puluere in puluerabat & ,eius regione è lapidibus in lapidabat &

וַיְסַקֵּל בָּאֲבָנִים לְעֻמָּתוֹ וְעִפַּר בֶּעָפָר:

.ibi respirauit † & ;lassi eo cum † qui ,populus omnis & ,rex venit Et

14 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ עֲיֵפִים וַיִּנָּפֵשׁ שָׁם:

,Ierusalaim in venerunt Israel vir * populus omnis & ,Absalom Et

15 וְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלִָם

Archites Chusai venit quando ,fuit Et .eo cum Achithophel &

16 וַאֲחִיתֹפֶל אִתּוֹ: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־בָּא חוּשַׁי הָאַרְכִּי

Viuat :Absalom ad Chusai dixit & ,Absalom ad Dauid socius

רֵעֶה דָוִד אֶל־אַבְשָׁלֹם וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם יְחִי

.Ita :Chusai ad Absalom Dixitque .rex viuat ,rex

17 הַמֶּלֶךְ יְחִי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־חוּשַׁי זֶה

tuo socio * cum iuisti non quid Vt : tuo socio cum tua misericordia

חַסְדְּךָ אֶת־רֵעֶךָ לָמָּה לֹא־הָלַכְתָּ אֶת־רֵעֶךָ:

DOMINVS elegerit quem * quia ,Non :Absalom ad Chusai Dixitque

18 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם לֹא כִּי אֲשֶׁר בָּחַר יְהוָה

manebo eo cum & ,ero non ,Israel vir omnis & ,iste populus &

וְהָעָם הַזֶּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל לֹא אֶהְיֶה וְאִתּוֹ אֵשֵׁב:

Queadmodū :eius filij faciès ad nōne seruitur fu ego cui secunda Et

19 וְהַשֵּׁנִית לְמִי אֲנִי אֶעֱבֹד הֲלוֹא לִפְנֵי בְנוֹ כַּאֲשֶׁר

Absalom dixit Et † .tuas facies ad ero sic ,tui patris facies ad seruiui

עָבַדְתִּי לִפְנֵי אָבִיךָ כֵּן אֶהְיֶה לְפָנֶיךָ: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם

.faciamus quid consilium vobis Date :Achitophel ad

20 אֶל־אֲחִיתֹפֶל הָבוּ לָכֶם עֵצָה מַה־נַּעֲשֶׂה:

,tui patris pellices † ad Ingredere :Absalom ad Achitophel Dixitque

21 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם בּוֹא אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיךָ

quod , Israel omnis audiet & ;domum custodiendum ad dimisit quas

אֲשֶׁר הִנִּיחַ לִשְׁמוֹר הַבָּיִת וְשָׁמַע כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־

.tecum * qui omnium manus roborabuntur & ,tuo patri te fœtidum reddideris

נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִיךָ וְחָזְקוּ יְדֵי כָּל־אֲשֶׁר אִתָּךְ:

.eius ingressus & ;tectum super tentorium † Absalom ipsi extenderunt Et

22 וַיַּטּוּ לְאַבְשָׁלוֹם הָאֹהֶל עַל־הַגָּג וַיָּבֹא

Margin: † sunt † sunt ; [d] שִׂמְחָה חֵן ; [f] בּוֹא egrediebatur ; egrediebatur maledicebat. ; יָמִין dum malediceret † impie. ; צֵא * tibi † omne sanguine ; שׁוּב ; נָתַן ; [es] † es. ; בְּנָה ; † maledicit ; מוּת [n] סוּר ; כִּי si ; כִּי si ; עָשָׂה * vtero meo, ; מְעָה ; [p] quærit quantomagis † Sinite illú, ; יָמִין נֻחַ ; ad afflictionem meam, ; עַיִן שׁוּב בְּעֵינִי ; [p] per viam. ; [u] הָלַךְ † ibat p latus maledicēdo & lapides mittebat contra ipsum, & iactabat puluerem † erat † requieuit * virorum ; הָיָה amicus ; רָעָה חָיָה ; † est ; † ad amicum tuū? amico ; sed † eius ero ; omnes viri illius ; לוֹ Item, ; † coram filio ; שָׁנָה פָּנָה coram patre tuo, corāte. ; יָהַב יָעַץ ; † concubinas ; [e] נוּחַ abominatio nem fecerisis patrem tuū, ; * sunt ; † tabernaculū. ; נָטָה בּוֹא

Margin: [c] concubinas ; * erat ; * quispiam ; verbum * erat ; אִישׁ קְרִיאָה בְּחִיל

consiliū Et .Israel omnis oculis in sui patris pellices ad Absalom

23 אַבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל: וַעֲצַת

interrogaret quemadmodum ,* illis diebus in consulebat quod Achitophel

אֲחִיתֹפֶל אֲשֶׁר יָעַץ בַּיָּמִים הָהֵם כַּאֲשֶׁר יִשְׁאַל־

etiam ,Dauidi etiam ,Achitophel consiliū omne † Sic . Dei verbo in vir *

אִישׁ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים כֵּן כָּל־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל גַּם־לְדָוִד גַּם־

.Absalom ipsi

לְאַבְשָׁלֹם:

CAP. XVII. יז

duodecim nunc Eligam : Absalom ad Achithophel dixit Et

1 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם אֶבְחֲרָה נָּא שְׁנֵים־עָשָׂר

nocte Dauid post persequar & ,consurgam & ,virum mille

אֶלֶף אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה אַחֲרֵי־דָוִד הַלָּיְלָה:

terrebo & .manibus remissus † & ,laborans ipse & ;eum super veniam Et

2 וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם וְהַחֲרַדְתִּי

regem percutiam & ,secum † qui populus omnis fugiet & ,eum

אֹתוֹ וְנָס כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ וְהִכֵּיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ

redire secundum ,te ad populum omnem reducam Et .eum solum ad

3 לְבַדּוֹ: וְאָשִׁיבָה כָל־הָעָם אֵלֶיךָ כְּשׁוּב

.pax * erit populus omnis :quæris † tu quem ,virum omnem

הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל־הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם:

seniorum omnium oculis in & ,Absalom oculis in verbum fuit rectum Et

4 וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי כָּל־זִקְנֵי

Chusai ad etiam obsecro Voca : Absalom Dixitque .Israel

5 יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַּם לְחוּשַׁי

† ipse etiam suo ore in quid audiemus & ,Architam

הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא:

,eum ad Absalom dixit & , Absalom ad Chusai venit Et

6 וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו

faciemus nunquid : Achitophel est locutus hoc verbū Secūdum :dicendo

לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל הֲנַעֲשֶׂה

ad Chusai Dixitque .loquere tu :non an ,eius verbum

7 אֶת־דְּבָרוֹ אִם־אַיִן אַתָּה דַבֵּר: וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־

vice in Achithophel consuluit quod ,consilium bonum † ;Non : Absalom

אַבְשָׁלוֹם לֹא־טוֹבָה הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם

&, tuum patrem nosti Tu :Chusai Dixitque .hac

8 הַזֹּאת: וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־

orbatus vrsus sicut , ipsi † animo amari & , ipsi † fortes quòd ,eius viros

אֲנָשָׁיו כִּי גִבֹּרִים הֵמָּה וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב שַׁכּוּל

.populo cum pernoctabit non & , belli * vir tuus pater & :agro in

בַּשָּׂדֶה וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא יָלִין אֶת־הָעָם:

:locorum * vno in vel ,fouearum vna in latens ipse nunc Ecce

9 הִנֵּה עַתָּה הוּא־נֶחְבָּא בְּאַחַת הַפְּחָתִים אוֹ בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת

:dicet & ,audiens audierit & ,principio in eis in cadere secundum erit &

וְהָיָה כִּנְפֹל בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר

.Absalom post * qui ,populo in plaga Fuit

הָיְתָה מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם:

liquefiendo ,leonis cor sicut † eius cor cuius ,virtutis filius etiam ipse Et

10 וְהוּא גַם־בֶּן־חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב הָאַרְיֵה הִמֵּס

,virtutis * filij & ,tuus pater † fortis quòd ,Israel omnis sciens quia . liquefiet

יִמָּס כִּי־יֹדֵעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־חַיִל

te super † congregetur congregando ,consului Quoniam † .eo cum *

11 אֲשֶׁר אִתּוֹ: כִּי יָעַצְתִּי הֵאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ

super † quæ , arena tanquam ,Sebah-Beer vsque & ,Dan à Israel omnis

כָל־יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר־עַל־

.conflictu in euntes tuæ facies & ;multitudine in mare

הַיָּם לָרֹב וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְרָב:

,ibi inuenitur quo , locorum vnum in eum ad veniemus Et

12 וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא שָׁם

: humum * super ros cadit queadmodū ,eum super † castrametabimur &

וְנַחְנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר יִפֹּל הַטַּל עַל־הָאֲדָמָה

.vnus etiam ,secum † qui , viris omnibus in * & ,eo in remanebit non &

וְלֹא־נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ גַּם־אֶחָד:

ad Israel omnis portabunt & ,se collegerit ciuitatem in si Et

13 וְאִם־אֶל־עִיר יֵאָסֵף וְהִשִּׂיאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־

vsque ,torrentem in vsque eam trahemus & , funes illam ciuitatem

הָעִיר הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד־הַנַּחַל עַד

Absalom Dixitque .lapillus etiam ibi inueniatur non quo

14 אֲשֶׁר לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר: וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם

consilio præ ,Architæ Chusai consilium Bonum .Israel vir omnis &

וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי הָאַרְכִּי מֵעֲצַת

Achitophel consilium infringere præceperat DOMINVS & :Achitophel

אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה לְהָפֵר אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל

,malum Absalom super DOMINVM inducere propterea ad ,bonum

הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר הָבִיא יְהוָה אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֶת־הָרָעָה:

Margin: שָׁנָה millia virorū ; est † debilis ; † est ; נוּס [c] נָכָה sicut redit ; שׁוּב omnis vir ; * quæris. ; * pacificus. ; יָשַׁר זָקֵן ; † loquatur. ; * est ; יָעַץ ; † sunt , † sunt ; * est † bellicosus, ; מָרַר ; לִין se abscondit, è foueis ; è locis : cum ceciderit ex ; * erat ; הָיָה נָגַף vir fortis † est ; מָסַס scit * fortes ; * sunt † Sed cōsulo vt † ad ; † est iuxta facies tua vadat in bellū. ; רָבַב è locis, ī quo inuenietur. ; [m] בּוֹא ; בְּאֹד ; † aduersus terram, ; חָנָה נָפַל relinquetur ex * ex † sunt ; יָתַר נָשָׂא lapis. ; Melius est † vt destrueret * quod erat vt induceret Dominus ; פּוּר ; רוּעַ

CAP. XVIII. יח

eos super posuit &, secum † qui populum Dauid numerauit Et
וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיָּשֶׂם עֲלֵיהֶם
,populum Dauid misit Et .centenorum principes & ,millium principes
שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת׃ וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־הָעָם
filij Abisai manu in partem tertiam & ,Ioab manu in partem tertiam
הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶּן־
Dixitque .Ghittæi Itthai manu in partem tertiam & ,Ioab fratris Seruiah
צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב וְהַשְּׁלִשִׁת בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר
.vobiscum ego etiam egrediar Egrediendo : populum ad rex
הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם יָצֹא אֵצֵא גַם־אֲנִי עִמָּכֶם׃
,fugerimus fugiendo si quia ; egredieris Non : populus Dixitque
וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא תֵצֵא כִּי אִם־נֹס נָנוּס
ponent nō ,nostrū medietas mortua fuerit si & ;cor nos ad ponent non
לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־יָמֻתוּ חֶצְיֵנוּ לֹא־יָשִׂימוּ
quòd bonum nunc Et .millia decem nos sicut nunc quia ,cor nos ad
אֵלֵינוּ לֵב כִּי־עַתָּה כָמֹנוּ עֲשָׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־
:rex eos ad Dixitque .auxiliandum ad ciuitate à nobis sis
תִהְיֶה־לָּנוּ מֵעִיר לַעְזִיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ
portæ manum ad rex stetit Et .faciam ,vestris oculis in erit bonū Quod
אֲשֶׁר־יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ אֶל־יַד הַשַּׁעַר
.millia ad & centū ad egrediebantur populus omnis &
וְכָל־הָעָם יָצְאוּ לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים׃
Leniter : dicēdo ,Itthai & ,Abisai & ,Ioab rex præcepit Et
וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר לְאַט־
rex præcipiendo in ,audierunt populus omnis & .Absalom ad puerum ad mihi
לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצַוֹּת הַמֶּלֶךְ
populus est egressus Et . Absalom verbum super principibus omnibus
אֶת־כָּל־הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֵּצֵא הָעָם
.Ephraim sylua in prælium fuit & ;Israel occursum in campum in
הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר אֶפְרָיִם׃
ibi fuit & ,Dauid seruorum facies ad Israel populus ibi sunt cæsi Et
וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וַתְּהִי־שָׁם
ibi fuit Et .millium viginti illa die in magna plaga
הַמַּגֵּפָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא עֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַתְּהִי־שָׁם
perederet sylua multiplicauit & ;terræ omnis facies super dispersum prælium
הַמִּלְחָמָה נָפֹצֶת עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וַיֶּרֶב הַיַּעַר לֶאֱכֹל
.illa die in gladius deuorauit quos ab iis ,populo in
בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא׃
equitans Absalom & ,Dauid seruorum facies ad Absalom occurrit Et
וַיִּקָּרֵא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב
,magnæ quercus densitatem subter mulus est ingressus & ,mulum super
עַל־הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה
,terram inter & ,cœlos inter est datus & ,quercu in eius caput fe tenuit &
וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה וַיֻּתַּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ
,vnus vir vidit Et .transiuit ,eo sub qui mulus &
וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃ וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד
.quercu in suspensum Absalom vidi Ecce : dixit & ,Ioab indicauit &
וַיַּגֵּד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלֹם תָּלוּי בָּאֵלָה׃
eū percussisti non cur & ,vidisti ecce Et : sibi indicanti viro Ioab dixit Et
וַיֹּאמֶר יוֹאָב לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא־הִכִּיתוֹ
.vnum cingulum & ,argenteos decem tibi dare me super & :terrā in ibi
שָׁם אָרְצָה וְעָלַי לָתֶת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף וַחֲגֹרָה אֶחָת׃
meas volas super appendens ego si Et : Ioab ad vir Dixitque
וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־יוֹאָב וְלֹא אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל־כַּפַּי
quia ; regis filium in meam manum mitterem non argenteos mille
אֶלֶף כֶּסֶף לֹא־אֶשְׁלַח יָדִי אֶל־בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי
:dicendo ,Itthai & ,Abisai & ,tibi rex præcepit nostris auribus in
בְאָזְנֵינוּ צִוָּה הַמֶּלֶךְ אֹתְךָ וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר
meam animam in fecissem Vel .Absalom in puerum in quis Obseruate
שִׁמְרוּ־מִי בַּנַּעַר בְּאַבְשָׁלוֹם׃ אוֹ־עָשִׂיתִי בְנַפְשִׁי
tu & ; rege à esset absconditum non verbum omne & ,mendacium
שֶׁקֶר וְכָל־דָּבָר לֹא־יִכָּחֵד מִן־הַמֶּלֶךְ וְאַתָּה
.tuas facies ad expectabo sic Non : Ioab Dixitque .aduerso ex stares
תִּתְיַצֵּב מִנֶּגֶד׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא־כֵן אֹחִילָה לְפָנֶיךָ
Absalom corde in ea infixit & ,sua vola in spicula tria cepit &
וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים בְּכַפּוֹ וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב אַבְשָׁלוֹם
pueri decem circuierunt Et .quercus corde in viuente ipso adhuc
עוֹדֶנּוּ חַי בְּלֵב הָאֵלָה׃ וַיָּסֹבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים
.eum occiderunt & ,Absalom percusserunt & ,Ioab vasa ferentes
נֹשְׂאֵי כְּלֵי יוֹאָב וַיַּכּוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם וַיְמִיתֻהוּ׃
post persequendo à populus est reuersus & ,buccina in Ioab clanxit Et
וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשֹּׁפָר וַיָּשָׁב הָעָם מִרְדֹף אַחֲרֵי
.populum Ioab prohibuit quia ,Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׂךְ יוֹאָב אֶת־הָעָם׃

Marginalia (left): † erat שׂוּם; tribunos, & centuriones. שׂוּר מֵאָה; יָצָא † super שׂוּם; מוּת חֵצָה super † tu es † est in עָזַר; est † in loco; centeni & milleni. מֵאָה צָוָה ambulate, propter me erga ipsi præcepit † propter Absalom. saltu; coram seruis נָגַף † in superficie † plures † consumpsit נָפוּצָת נָפַץ רָבָה * depopulo, quam accidit vt occurreret † ante seruos † equitabat † positus † quispiam, נָתַן * erat רָאָה nunciauit נָגַד תָּלָה nunciantí רָאָה נָכָה * mea iterfuisset † baltheum נָתַן † appēderem manus הוֹ † hui rei gratia mihi exhibitos, Cauete ne quis tangat עָשָׂה בְּנַפְשׁוֹ † bonum est quòd sic expectē coram te יָחַל † tulit * tela * manu כַּפָּף † medio † verterunt se † iuuenes חַי סָבַב † armigeri מוּת נָכָה כָּלָה שׁוּב † etit * ne persequeretur

sacerdotes Ebiathar ad & ,Sadoc ad Chusai dixit Et
וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים כָּזֹאת
: Israel senioribus & ,Absalom Achitophel consuluit hoc sicut &
וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת־אַבְשָׁלֹם וְאֵת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
.ego consului hoc sicut & hoc sicut &
וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אָנִי׃
pernoctes Ne : dicendo ,Dauid indicate & ,festinanter mittite nunc Et
וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר אַל־תָּלֶן
forte ne transibis transeundo etiam & ,deserti transitibus in nocte
הַלַּיְלָה בְּעַבְרוֹת הַמִּדְבָּר וְגַם עָבוֹר תַּעֲבוֹר פֶּן
.eo cum qui populo omni & ,regi degluriatur
יְבֻלַּע לַמֶּלֶךְ וּלְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ׃
ancilla abiit & ,Roghel fonte in stantes Achimahas & Ionathan Et
וִיהוֹנָתָן וַאֲחִימַעַץ עֹמְדִים בְּעֵין־רֹגֵל וְהָלְכָה הַשִּׁפְחָה
non quia ;Dauid regi indicauerunt & ,abierunt ipsi & ;eis indicauit &
וְהִגִּידָה לָהֶם וְהֵם יֵלְכוּ וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד כִּי לֹא
.vrbem ingredi videri poterant
יוּכְלוּ לְהֵרָאוֹת לָבוֹא הָעִירָה׃ וַיַּרְא אֹתָם נַעַר וַיַּגֵּד
domum ad venerunt & ,festinanter ipsi ambo abierunt Et .Absalom
לְאַבְשָׁלֹם וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם מְהֵרָה וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־
illuc descenderunt & ,suo atrio in puteus ei & ;Bachurim in viri
אִישׁ בְּבַחֻרִים וְלוֹ בְאֵר בַּחֲצֵרוֹ וַיֵּרְדוּ שָׁם׃
putei facies super operimentum expandit & ,mulier cepit Et
וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתִּפְרֹשׂ אֶת־הַמָּסָךְ עַל־פְּנֵי הַבְּאֵר
.verbum est agnitum non & grana confusa eum super distendit &
וַתִּשְׁטַח עָלָיו הָרִפוֹת וְלֹא נוֹדַע דָּבָר׃
dixerunt & ,domum in mulierem ad Absalom serui venerunt Et
וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶל־הָאִשָּׁה הַבַּיְתָה וַיֹּאמְרוּ
Transierunt : mulier eis Dixitque ?Ionathan & ,Achimahas Vbi
אַיֵּה אֲחִימַעַץ וִיהוֹנָתָן וַתֹּאמֶר לָהֶם הָאִשָּׁה עָבְרוּ
.Ierusalaim sunt reuersi & ;inuenerunt non & ,quæsierunt Et .aquarū riuum
מִיכַל הַמָּיִם וַיְבַקְשׁוּ וְלֹא מָצָאוּ וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃
,abierunt & ,puteo de ascenderunt & ,eos abire post ,fuit Et
וַיְהִי אַחֲרֵי לֶכְתָּם וַיַּעֲלוּ מֵהַבְּאֵר וַיֵּלְכוּ
transite & ,Surgite : Dauid ad dixeruntque .Dauid regi indicauerunt &
וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמְרוּ אֶל־דָּוִד קוּמוּ וְעִבְרוּ
.Achitophel vos super consuluit sic quia ,aquas festinanter
מְהֵרָה אֶת־הַמַּיִם כִּי־כָכָה יָעַץ עֲלֵיכֶם אֲחִיתֹפֶל׃
transierunt & ,eo cum qui ,populus omnis & Dauid surrexit Et
וַיָּקָם דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּעַבְרוּ
non qui defuit Non .vnum ad vsque matutini lucem ad vsque ,Iarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן עַד־אוֹר הַבֹּקֶר עַד־אַחַד לֹא נֶעְדַּר אֲשֶׁר לֹא־
esset factum non quòd vidit Achitophel Et .Iarden transiret
עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַאֲחִיתֹפֶל רָאָה כִּי לֹא נֶעֶשְׂתָה
,suā domum in abiit & ,surrexit & ,asinum strauit & ,suū consilium
עֲצָתוֹ וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־הַחֲמוֹר וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ
,est mortuus & se strangulauit & ,suam domum ad præcepit & ,suā ciuitate in
אֶל־עִירוֹ וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ וַיֵּחָנַק וַיָּמָת
. sui patris sepulchro in est sepultus &
וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר אָבִיו׃
,Iarden transijt Absalom & ;Machanaim in venit Dauid Et
וְדָוִד בָּא מַחֲנָיְמָה וְאַבְשָׁלֹם עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן
posuit Hamasam Et .eo cum Israel vir omnis & ,ipse
הוּא וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ׃ וְאֶת־עֲמָשָׂא שָׂם
,viri filius Hamasa Et .exercitum super Ioab pro Absalom
אַבְשָׁלֹם תַּחַת יוֹאָב עַל־הַצָּבָא וַעֲמָשָׂא בֶן־אִישׁ
filiam Abighal ad est ingressus qui ,Israelita Ithra eius nomen &
וּשְׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרְאֵלִי אֲשֶׁר־בָּא אֶל־אֲבִיגַל בַּת־
.Ioab mattem Seruiah sororem Nachas
נָחָשׁ אֲחוֹת צְרוּיָה אֵם יוֹאָב׃
.Ghilhad terra Absalom & ,Israel est castrametatus Et
וַיִּחַן יִשְׂרָאֵל וְאַבְשָׁלֹם אֶרֶץ הַגִּלְעָד׃
Nachas filius Subi & ;Machanaim in Dauid venire secundū ,fuit Et
וַיְהִי כְּבוֹא דָוִד מַחֲנָיְמָה וְשֹׁבִי בֶן־נָחָשׁ
,debar-Lo de Hammiel filius Machir & ,Hammon filiorum Rabbah de
מֵרַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן וּמָכִיר בֶּן־עַמִּיאֵל מִלֹּא דְבָר
,figuli vas & ,scyphos & ,Cubile ;Roghelim de Ghilhadites Barzillai &
וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי מֵרֹגְלִים׃ מִשְׁכָּב וְסַפּוֹת וּכְלִי יוֹצֵר
,tostum & ,lentes & ,fabam & ,tostum & ,farinā & ,hordea & ,frumēta &
וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים וְקֶמַח וְקָלִי וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי׃
fecerunt accedere bouis coagulationes & ,pecus & ,butyrum & ,mel Et
וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן וּשְׁפוֹת בָּקָר הִגִּישׁוּ
Populus : dixerunt quia .vescendum ad eo cum qui populo & ,Dauid
לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ לֶאֱכוֹל כִּי אָמְרוּ הָעָם
.deserto in sitiens & ,lassus & ,famelicus
רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא בַּמִּדְבָּר׃

Marginalia (right): Sic & sic; sic & sic; nunciate † moreris נָגַד לִין † campestribus † sed עֲבָרוֹת; † rex, & omnis populus stabat † fullonis † nunciauit † nunciauerūt יָלַךְ nunciauit רָאָה שְׁנַיִם בּוֹא † erat יָרַד tulit * velamē in superficie לָקַח מָסָךְ † expandit † frumēta * agnita est res רוּף יָדַע * vadum aquæ, † in כָּל שׁוּב † postquam abierunt illi, הָיָה הָלַךְ עָלָה † nunciauerunt † contra * erat; donec illucesceret mane; עֵצָה קוּם הָלַךְ præcepta dedit familiæ suæ, צָוָה מוּת * castra, omnes viri שׂוּם † erat בָּנָה * in חָנָה † cum venisset † castra הָיָה † Lectū, & crateres, & vasa figulina. כַּפָּף * polentā, † fabas, * polentā. חֶמְאָה קָלָה * pecudes, & caseos vaccinos obtulerūt שְׁפוֹת נָגַשׁ * erat † est

foueam in ,saltum in eum proiecerunt & ,Absalom ceperunt Et
17 † ויקחו את־אבשלום וישלכו אתו ביער אל־הפחת
:valde magnum lapidum aceruum eum super statuerunt & , grandem
הגדול ויצבו עליו גל־אבנים גדול מאד
,tulerat Absalom Et .sua tentoria ‡ in vir † fugerunt Israel omnis &
18 וכל־ישראל נסו איש לאהלו׃ † ואבשלם לקח
:dixit quia .regia valle in ‡ qui ,titulum * sua vita in sibi statuerat ‖ &
ויצב־לו בחיו את־מצבת אשר בעמק־המלך כי אמר
super titulum ‡ vocauit & .meū nomen facere memorare pro ‡ ,filius mihi † Non
אין־לי בן בעבור הזכיר שמי ויקרא למצבת על־
.hanc diem ad vsque Absalom manus ei ‡ est vocatum Et .suo nomine
שמו ויקרא לה יד אבשלום עד היום הזה׃
euangelizabo ‖ & ,nunc Curram :dixit Sadoch filius Achimahas Et
19 † ואחימעץ בן־צדוק אמר ארוצה נא ואבשרה את־
.suorum inimicorum manu de DOMINVS eum iudicauerit quod ,regi
המלך כי־שפטו יהוה מיד איביו׃
bona nūciabis & † ,hac die tu boni nuncij ‡ vir Non :Ioab ei Dixitque
20 † ויאמר לו יואב לא איש בשרה אתה היום הזה ובשרת
regis filius ideo quia † ,bona nunciabis non hac die Et .altera die in
ביום אחר והיום הזה לא תבשר כי על־ בן־המלך
quod ,regi indica ,Vade :Chusi ad Ioab Dixitque .est mortuus
21 מת׃ † ויאמר יואב לכושי לך הגד למלך אשר
addidit Et .cucurrit & ,Ioab ipsi Chusi se incuruauit Et . vidisti
22 ראיתה וישתחו כושי ליואב וירץ׃ † ויסף
;‡ quicquid sit Et :Ioab ad dixit & ,Sadoc filius Achimahas adhuc
עוד אחימעץ בן־צדוק ויאמר אל־יואב ויהי מה
hoc quid Vt :Ioab Dixitque . Chusi post ego etiam nunc curram
ארצה־נא גם־אני אחרי הכושי ויאמר יואב למה־זה
?contingens bonum nuncium non tibi & ‡ ,mi fili currens * tu
אתה רץ בני ולכה אין־בשורה מצאת׃
Achimahas cucurrit Et .Curre :ei Dixitque .curram ,† quicquid sit Et
23 † ויהי־מה ארוץ ויאמר לו רוץ וירץ אחימעץ
duas inter sedens Dauid Et .Chusi transiuit &,planiciei via ‖
24 דרך הככר ויעבר את־הכושי׃ † ודוד יושב בין־שני
eleuauit & ;murum ad ,portæ tectum ad speculator iuit & . portas
השערים וילך הצפה אל־גג השער אל־החומה וישא
.solus currens vir ecce & ,vidit & ,suos oculos
את־עיניו וירא והנה־איש רץ לבדו׃
,ipse ‡ solus Si :rex Dixitque :regi indicauit & ,speculator clamauit Et
25 † ויקרא הצפה ויגד למלך ויאמר המלך אם־לבדו
.appropinquabat & ,eundo ibat & .eius ore in bonum nuncium
בשורה בפיו וילך הלוך וקרב׃
speculator clamauit & ,currentem alterum virum speculator vidit Et
26 † וירא הצפה איש־אחר רץ ויקרא הצפה
Etiam :rex Dixitque .solus currens vir Ecce :dixit & ,ianitorem ad
אל־השער ויאמר הנה־איש רץ לבדו ויאמר המלך גם־
cursum videns ‡ Ego :speculator Dixitque .bona nuncians iste
27 זה מבשר׃ † ויאמר הצפה אני ראה את־מרוצת
bonus Vir :rex Dixitque .Sadoc filij Achimahas cursum sicut ,prioris
הראשון כמרצת אחימעץ בן־צדוק ויאמר המלך איש־טוב
.veniet bonum nuncium ad † & ,hic ‡
זה ואל־בשורה טובה יבוא׃
,se incuruauit Et . Pax ,regem ad dixit & ,Achimahas clamauit Et
28 † ויקרא אחימעץ ויאמר אל־המלך שלום וישתחו
,tuus Deus DOMINVS Benedictus :ait & ,terrā super suos vultus in regi
למלך לאפיו ארצה ויאמר ברוך יהוה אלהיך
meū dominū in suam manum ‡ leuauerunt qui ,viros conclusit qui
אשר סגר את־האנשים אשר־נשאו את־ידם באדני
Dixitque ? Absalom puero ‡ Pax :rex dixit Et .regem
29 המלך׃ † ויאמר המלך שלום לנער לאבשלום ויאמר
,Ioab regium seruum mittendo in magnum tumultum Vidi : Achimahas
אחימעץ ראיתי ההמון הגדול לשלח את־עבד המלך יואב
.aliquid noui non & ,tuum seruum ‡ &
ואת־עבדך ולא ידעתי מה׃
.stetit & ,circuiuit & :hîc sta Circumi :rex Dixitque
30 † ויאמר המלך סב התיצב כה ויסב ויעמד׃
,regi meo domino Nūciatur :Chusi ait & :venit Chusi ecce Et
31 † והנה הכושי בא ויאמר הכושי יתבשר אדני המלך
.te super insurgentiū omnium manu de hodie DOMINVS te iudicauit quòd
כי־שפטך יהוה היום מיד כל־הקמים עליך׃
? Absalom puero pax † Num :Chusi ad rex dixit Et
32 † ויאמר המלך אל־הכושי השלום לנער לאבשלום
vniuersi & ,regis mei domini inimici puer sicut Sint : Chusi Dixitque
ויאמר הכושי יהיו כנער איבי אדני המלך וכל
.malum in te super insurrexerunt qui
אשר־קמו עליך לרעה׃

tulerunt

[f] יצב גלל — † vnusquisq; ‡ tabernacula

[g] נוס — ‖ erexerat * monumentum, quod ‡ erat † est ‡ faciā vt hoc memorare faciam ‡ monumētū ‡ illud locus ‖ nunciabo

[h] רוץ — ‡ prēmij eris † sed † eo quod

בן קרי ולא כתיב

nuncia

[i] מות [k] נגד

[l] רוץ — ‡ sit

[m] היה — * curris ‡ cū tibi merces non sit futura?

[n] מצא — † sit

‖ per viam sedebat

[o] שנה — super super

[p] נשא — currebat

[q] ראה — nūciauit ‡ est

[r] נגד — nuncius est

[s] ראה

nunciat. ‡ video

[t] רוץ — ‡ est † cum nuncio bono venit.

[v] שחה — faciem suam

tradidit ‡ manus suas contra ‡ ne est

dū mitteret

[x] ראה — ‡ me

Verte te, vertit se,

[y] סבב

contra

[z] קום — † est

insurgūt cōtra

---

thalamum sic & ,fleuit & ,portæ cœnaculum super ascendit & ,rex est conturbatus Et
33 † וירגז המלך ויעל על־עלית השער ויבך וכה
dabit quis † ,Absalom mi fili ,mi fili ,Absalom mi Fili ,ipsu eundo in dicebat
אמר בלכתו בני אבשלום בני בני אבשלום מי־יתן
.mi fili ,mi fili Absalom , te pro ego me mori
מותי אני תחתיך אבשלום בני בני׃

[a] עלה [b] בכה — dum iret, † vtinam mortuus esse

CAP. XIX. יט

.Absalom super luget & ,flens rex Ecce : Ioab est nunciatum Et
1 † ויגד ליואב הנה המלך בכה ויתאבל על־אבשלום׃
audiuit quia .populo omni luctum in illa die in salus fuit Et
2 † ותהי התשעה ביום ההוא לאבל לכל־העם כי־שמע
.suo filio super rex est Tristatus :dicendo ,illa die in populus
העם ביום ההוא לאמר נעצב המלך על־בנו׃
quemadmodū ,vrbem ingrediendo illo die in populus se est furatus Et
3 † ויתגנב העם ביום ההוא לבוא העיר כאשר
.prælio in eos fugiendo in ,erubescentes † populus se furaretur
יתגנב העם הנכלמים בנוסם במלחמה׃
:magna voce rex clamauit & ,suas facies inuoluit ‡ rex Et
4 † והמלך לאט את־פניו ויזעק המלך קול גדול
.mi fili ,mi fili Absalom , Absalom mi Fili
בני אבשלום אבשלום בני בני׃
affecisti Pudore :dixit & ,domum in regem ad Ioab est ingressus Et
5 † ויבא יואב אל־המלך הבית ויאמר הובשת
eruentium tuorum seruorum omnium vultus hodie
היום את־פני כל־עבדיך הממלטים את־
,tuarum filiarum & ,tuorum filiorum animam & ,hodie tuam animam
נפשך היום ואת נפש בניך ובנתיך
:tuarum pellicum animam & ,tuarum vxorum animam &
ונפש נשיך ונפש פלגשיך׃
Quia ,te diligentes odiendo * & ,te habentes odio Diligendo
6 † לאהבה את־שנאיך ולשנא את־אהביך כי
noui quia .serui & ,principes tibi ‖ non quia , hodie indicasti
הגדת היום כי אין לך שרים ועבדים כי ידעתי
, † mortui hodie nos omnes & ,viuens ‡ Absalom si quia , hodie
היום כי לא אבשלום חי וכלנו היום מתים
.tuis oculis in fuisset rectum tunc quòd
כי־אז ישר בעיניך׃
; tuorum seruorum cor super loquere & ,egredere ,surge nunc Et
7 † ועתה קום צא ודבר על־לב עבדיך
pernoctabit si † ,egrediens tu ‡ non * quòd , iuraui DOMINO in quia
כי ביהוה נשבעתי כי־אינך יוצא אם־ילין
venit quod , malo omni præ hoc tibi malum erit ‖ & , nocte tecum vir †
איש אתך הלילה ורעה לך זאת מכל־הרעה אשר־באה
.nunc vsque tuis pueritiis ‡ ab te super
עליך מנעריך עד־עתה׃
,nunciauerunt populo omni & : porta in sedit & ,rex Surrexitque
8 † ויקם המלך וישב בשער ולכל־העם הגידו
facies ad † populus omnis venit & :porta in sedens ‡ rex Ecce : dicendo
לאמר הנה המלך יושב בשער ויבא כל־העם לפני
.sua tentoria * in vir ‖ fugit Israel Et .regis
המלך וישראל נס איש לאהליו׃
:dicendo , Israel tribubus omnibus in certabat populus omnis ,fuit Et
9 † ויהי כל־העם נדון בכל־שבטי ישראל לאמר
nos eripuit ipse & ,nostrorum inimicorum vola ‡ de nos eruit Rex
המלך הצילנו מכף איבינו והוא מלטנו
.Absalom desuper terra de fugit nunc & , Pelistim vola ‡ de
מכף פלשתים ועתה ברח מן־הארץ מעל אבשלום׃
. prælio in est mortuus ,nos super vnximus quem , Absalom Et
10 † ואבשלום אשר משחנו עלינו מת במלחמה
?regem faciendum redire ad silentes vos quid vt nunc Et
ועתה למה אתם מחרשים להשיב את־המלך׃
,sacerdotes Ebiathar ad & ,Sadoc ad misit Dauid rex Et
11 † והמלך דוד שלח אל־צדוק ואל־אביתר הכהנים
eritis quid Vt :dicendo ,Iehudah seniores ad Loquimini : dicendo
לאמר דברו אל־זקני יהודה לאמר למה תהיו
verbum & ‡ ? suam domum in regem reducendum ad vltimi
אחרנים להשיב את־המלך אל־ביתו ודבר
.eius domum in regem ad venit Israel omnis
כל־ישראל בא אל־המלך אל־ביתו׃
eritis quid vt & ; vos mea caro & ,meum os ,vos mei Fratres
12 † אחי אתם עצמי ובשרי אתם ולמה תהיו
? regem reducendum ad nouissimi
אחרנים להשיב את־המלך׃
Sic ? tu mea caro & ,meum os Nunquid : dicetis Hamasa ad Et
13 † ולעמשא תמרו הלוא עצמי ובשרי אתה כה

[c] נגד — flet

[d] היה [e] ישע — Dolet

instar furis se habuit

instar furis se habet † qui erubescunt dū fugiunt è ‡ operuit faciem suam,

[f] בנה

[g] בוא יבש — qui eruerunt

[h] פנה

concubinarū

Eò quod diligis ‖ * & odio habes ‖ sunt

‡ viueret, non † essemus,

[i] לו קי

[k] חיה [l] מות

ad

[l] יצא

per Dominū * si ‡ fueris egressus, † nō manebit ‡ quisquam ‖ peius erit

[m] רוע — ‡ ab adolescētia tua vsque ad hoc tēpus.

[n] קום [o] ישב — ‡ sedet † coram rege. ‖ vnusquisq; * tabernacula

[p] דון — ‡ manu

[q] נצל [r] כפף — ‡ manu propter

siletis in reducendo

[s] שוב

[t] היה — ‡ siquidem

estis estis

es?

fueris exercitus princeps non si , addat sic & , Deus mihi faciat nisi
יעשה־לי אלהים וכה יסיף אם־לא שר־צבא תהיה
.Ioab pro diebus omnibus meas facies ad coram me
לפני כל־הימים תחת יואב׃
,vnius viri veluti ,Iehudah viri omnis cor inclinauit Et
14 ויט את־לבב כל־איש־יהודה כאיש אחד
.tui serui omnes & , tu Reuertere :regem ad miserunt &
וישלחו אל־המלך שוב אתה וכל־עבדיך׃
venit Iehudah & , Iarden ad vsque venit & , rex est reuersus Et
15 וישב המלך ויבא עד־הירדן ויהודה בא
regem *faciendum* ‡ transire *ad* † , regis occursum in *eundum ad* ,Ghilghal in
הגלגלה ללכת לקראת המלך להעביר את־המלך
.Iarden
את־הירדן׃
;Bachurim de † qui , Iemini filij Ghera filius Simhi festinauit Et
16 וימהר שמעי בן־גרא בן־הימיני אשר מבחורים
.Dauid regis occursum in ,Iehudah viro cum descendit &
וירד עם־איש יהודה לקראת המלך דוד׃
Saulis domus *puer* ‡ Siba & ,Biniamin de eo cum * viri mille Et
17 ואלף איש עמו מבנימן וציבא נער בית שאול
traiecerunt prospere & :secum eius serui viginti & ,eius filij quindecim &
וחמשת עשר בניו ועשרים עבדיו אתו וצלחו
traducendum ad † scapha transiuit Et .*regis facies ad* Iarden
18 הירדן לפני המלך׃ ועברה העברה לעביר
filius Simhi Et .eius oculis in bonum *faciendum ad &* , *regis domum* ‡
את־בית המלך ולעשות הטוב בעינו ושמעי בן־
.Iarden *in ipsum transeundo in* , *regis facies ad* ‡ procidit Ghera
גרא נפל לפני המלך בעברו בירדן׃
.*peruersitatem* * meus dominus mihi reputet Ne :regem ad dixit Et
19 ויאמר אל־המלך אל־יחשב־לי אדני עון
est egressus qua die in tuus seruus egit iniquè quod memineris ne &
ואל־תזכר את אשר העוה עבדך ביום אשר־יצא
.suum cor *ad regem ponendum ad* ‖ ,Ierusalaim de rex meus dominus
אדני־המלך מירושלם לשום המלך אל־לבו׃
hodie veni ecce & ;*peccaui ego quia* tuus seruus nouit Quia
20 כי ידע עבדך כי אני חטאתי והנה־באתי היום
mei domini occursum in *descendendum ad* * ,Ioseph *domui omni* ‡ primus
ראשון לכל־בית יוסף לרדת לקראת אדני
:dixit & , Seruiah filius Abisai respondit Et .regis
21 המלך׃ ויען אבישי בן־צרויה ויאמר
vncto ‡ maledixit *quia* † ,Simhi morietur non hoc propter Nunquid
התחת זאת לא יומת שמעי כי קלל את־משיח
,Seruiah filij vobis & ,mihi Quid :Dauid dixit Et ?DOMINI
22 יהוה׃ ויאמר דוד מה־לי ולכם בני צרויה
?Israel in vir moriętur hodie † ?*aduersarium in* ‡ hodie mihi *eritis* quia
כי־תהיו־לי היום לשטן היום יומת איש בישראל
?Israel super rex *ego* * hodie quòd noui nónne Quia
כי הלוא ידעתי כי היום אני־מלך על־ישראל׃
.rex ei Iurauitque .morieris Non :Simhi ad rex Dixitque
23 ויאמר המלך אל־שמעי לא תמות וישבע לו המלך׃
non & , regis occursum in descendit Saul filius Mephiboseth Et
24 ומפיבשת בן־שאול ירד לקראת המלך ולא־
lauerat non suas vestes & ,*suam mustacam* † *fecerat* non & ,suos pedes *fecerat* ‡
עשה רגליו ולא־עשה שפמו ואת־בגדיו לא כבס
.pace in venit qua diem ad vsque *regem abire* ‡ die à
למן־היום לכת המלך עד־היום אשר־בא בשלום׃
ei dixit & , regis occursum in Ierusalaim venit cùm ,fuit Et
25 ויהי כי־בא ירושלם לקראת המלך ויאמר לו
?Mephiboseth mecum *iuisti* * non quid Vt : rex
המלך למה לא־הלכת עמי מפיבשת׃
dixit Quia .me decepit meus seruus , rex mi Domine :Dixitque
26 ויאמר אדני המלך עבדי רמני כי־אמר
ibo & , eam super equitabo & , *asinum* ‡ mihi Sternam ; tuus seruus
עבדך אחבשה־לי החמור וארכב עליה ואלך
.tuus seruus † claudus quia ,regem ad
את־המלך כי פסח עבדך׃
meus dñs Et .regem meũ dominum *ad* ‡ tuum seruum *in detraxit* Et
27 וירגל בעבדך אל־אדני המלך ואדני
.tuis oculis in * bonum ‖ fac & , Dei angelus sicut † rex
המלך כמלאך האלהים ועשה הטוב בעיניך׃
mortis viri quin † ,mei patris *domus* ‡ omnis fuit non Quia
28 כי לא היה כל־בית אבי כי אם־אנשי־מות
.tuæ mensæ *comedentibus in* ‖ tuum seruum posuisti & , regi meo domino
לאדני המלך ותשת את־עבדך באכלי שלחנך
?regem ad vltrà *clamandum ad &* * ,iustitia vltra mihi est *quid* ‡ Et
ומה־יש־לי עוד צדקה ולזעק עוד אל־המלך׃

שור — נטה — שוב — vt pergeret — †vt ‡faceret — הלך — †erat — ירד — *erant ‡seruus — eruperunt — ante regem. †vt traducerent ‡familiã regiam, & facerent quod — עשה — ‡ante regem, dum transiret per — *iniquitatẽ. — עוה — ‖vt ponat rex super — se peccasse — בוא — ‡de omni familia *vt descenderem — ירד — ענה — †qui ‡Christo — estis ‡aduersarij? †Num — היה מות — *sum — ‡aptauerat †labrum — ‡qua abierat rex — הלך — *venisti — רמה — ‡asinam — †sum ego — accusauit me ‡apud — †est ‖quod *est — ‡familia †nisi obnoxia — ‖inter conuiuas — שות — ‡qualis *vt clamem

Tu :Dixi ?tua verba vltra loqueris quid Vt : rex ei Dixitque
29 ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דבריך אמרתי אתה
ad Mephiboseth dixit Et .*agrum partiemini* Siba &
30 וציבא תחלקו את־השדה׃ ויאמר מפיבשת אל־
rex meus dominus venit postquam ,tollat omnia Etiam ,regem
המלך גם את־הכל יקח אחרי אשר־בא אדני המלך
.suam domum in pace in
בשלום אל־ביתו׃
cum *transiit &* ,Roghelim de descendit Ghilhadites Barzillai Et
31 וברזלי הגלעדי ירד מרגלים ויעבר את־
.Iarden *in* ‡ cum *transmittendum ad* † ,Iarden rege
המלך הירדן לשלחו את־בירדן׃
pauit ipse & ,annorum octoginta *filius* valde ‡ senex Barzillai Et
32 וברזלי זקן מאד בן־שמנים שנה והוא־כלכל
ipse ‡ magnus vir quia ,Machanaim * in *eius conuersione in* ‖ regem
את־המלך בשיבתו במחנים כי־איש גדול הוא
,mecum transi Tu :Barzillai ad rex Dixitque .valde
33 מאד׃ ויאמר המלך אל־ברזלי אתה עבר אתי
.Ierusalaim in *me apud* ‡ te alam &
וכלכלתי אתך עמדי בירושלם׃
,meæ vitæ annorum dies † Quot :regem ad Barzillai Dixitque
34 ויאמר ברזלי אל־המלך כמה ימי שני חיי
?Ierusalaim rege cum ascendam vt
כי־אעלה את־המלך ירושלם׃
bonum inter *sciam* * Num .hodie *ego* † annorum octoginta Filius
35 בן־שמנים שנה אנכי היום האדע בין־טוב
quod & ,comedam quod id tuus seruus gustabit an ?malum *ad*
לרע אם־יטעם עבדך את־אשר אכל ואת־אשר
quid vt Et ?cantatricum & ,cantorum *voce in* ‡ vltra audiam Si ?bibam
אשתה אם־אשמע עוד בקול שרים ושרות ולמה
?*regem meum dominum ad onus in* † adhuc tuus seruus erit
יהיה עבדך עוד למשא אל־אדני המלך׃
quid vt & .rege cum Iarden tuus seruus transibit paululum Quasi
36 כמעט יעבר עבדך את־הירדן את־המלך ולמה
?istam retributionem rex mihi retribuet
יגמלני המלך הגמולה הזאת׃
cum * ,mea ciuitate in moriar & ,tuus seruus obsecro Reuertatur
37 ישב־נא עבדך ואמת בעירי עם
transibit Chimham tu' seruus ecce & :meæ matris & ,mei patris sepulchro
קבר אבי ואמי והנה עבדך כמהם יעבר
.tuis oculis in ‡ bonum quod ei fac & :rege meo domino cum
עם־אדני המלך ועשה־לו את אשר־טוב בעיניך׃
‡ ei faciam *ego* & ,Chimham transeat Mecum : rex Dixitque
38 ויאמר המלך אתי יעבר כמהם ואני אעשה־לו את־
.tibi faciam me *super elegeris quod omne* & , tuis oculis in bonum
הטוב בעיניך וכל אשר־תבחר עלי אעשה־לך׃
est osculatus & .transiuit rex & , Iarden populus omnis trãsiuit Et
39 ויעבר כל־העם את־הירדן והמלך עבר וישק
.suum locum in est reuersus & ,ei benedixit & , Barzillai rex
המלך לברזלי ויברכהו וישב למקמו׃
omnis & ,eo cum transiuit Chimhan & ,Ghilghal in rex transiuit Et
40 ויעבר המלך הגלגלה וכמהן עבר עמו וכל־
populi dimidium etiam & ,regem fecerunt transire & ,Iehudah populus
עם יהודה ויעבירו את־המלך וגם חצי עם
,regem ad *venientes* Israel vir omnis ecce Et .Israel
41 ישראל׃ והנה כל־איש ישראל באים אל־המלך
,Iehudah viri nostri fratres te sunt furati Cur : regem ad *dixerunt* * &
ויאמרו אל־המלך מדוע גנבוך אחינו איש יהודה
omnes & ,Iarden eius *domum* ‡ & , regem fecerunt transire &
ויעברו את־המלך ואת־ביתו את־הירדן וכל־
Iehudah vir omnis respondit Et ?eo cum Dauid viros
42 אנשי דוד עמו׃ ויען כל־איש יהודה
hoc cur & , *me ad* † rex ‡ propinquus Quia : Israel viro *super*
על־איש ישראל כי־קרוב המלך אלי ולמה זה
ex * comedimus comedendo Nunquid ? hoc *verbum super tibi est ira* ‡
חרה לך על־הדבר הזה האכול אכלנו מן־
vir respondit Et ?nobis *detulit* ‖ donatiuum *Si* * ? rege
43 המלך אם־נשאת נשא לנו׃ ויען איש־
etiam & ,rege in mihi ‡ *manus* † Decẽ :dixit & ,Iehudah viro Israel
ישראל את־איש יהודה ויאמר עשר־ידות לי במלך וגם־
meum verbum fuit non & ,me flocci fecisti cur Et .*te præ ego* ‡ Dauid in
בדוד אני ממך ומדוע הקלתני ולא־היה דברי
viri verbum fuit *durum* * Et ?meum regem *reducendum ad* † ,mihi primum
ראשון לי להשיב את־מלכי ויקש דבר־איש
.Israel viri verbo *præ* Iehudah
יהודה מדבר איש ישראל׃

diuidite agros. — לקח בוא — vt transiret — †vt transmitteret ‡vltra — הירדן — ‡erat ‖scilicet — ‖dum mansit *castris ‡erat — ‡mecum — †sunt — יום — שנה חיה — †sum *discernam — & — ידע — רוע — Num ‡vocẽ — שור — †oneri domino meo regi? — נשא — *in — שוב מות — ‡est — ‡quod est — quicquid volueris à — נשק — קום — חצה — veniens — העבירו ק — *dixit — ‡familiam — ענה — ‡est †mihi — ‡irasceris propter *aliquid — Nũ ‖donauit — †partes ‡sunt — complaceo plusquam tu — קלל — †vt reducerẽ *durius — שוב קשה

CAP. XX. כ

Bichri filius Sebah eius nomen &, *profectus ſine* ‡ vir *euenit* † ibi Et
1 †ושם נקרא איש בליעל ושמו שבע בן־בכרי
,Dauid in pars nobis eſt Nõ : dixit &, buccina in clanxit & ;Iemini vir
איש ימיני ויתקע בשופר ויאמר אין־לנו חלק בדוד
.Iſrael ſua *tentoria* ‡ ad † Vir . Iſai filio in nobis hæreditas neque
ולא נחלה־לנו בבן־ישי איש לאהליו ישראל׃
Sebah poſt ,Dauid *poſterioribus* à Iſrael vir omnis aſcendit Et
2 †[d]ויעל כל־איש ישראל מאחרי דוד אחרי שבע
,Iarden à ſuo *rege in* adhæſerunt Iehudah *vir* ‡ & . Bichri filium
בן־בכרי ואיש יהודה דבקו במלכם מן־הירדן
,Ieruſalaim ſuam domum in Dauid venit Et .Ieruſalaim ad vſque &
3 ועד־ירושלם׃ †[e]ויבא דוד אל־ביתו ירושלם
dimiſerat quas *pellices* † mulieres decem rex tulit &
[f]ויקח המלך את עשר־[g]נשים פלגשים אשר הניח
,eas pauit & , cuſtodiæ domo ‡ eas *dedit* * & ,domum cuſtodiendam ad
לשמור הבית ויתנם בית־משמרת ויכלכלם
ſuæ mortis diem ad vſque *vinctæ** fuerunt & .eſt ingreſſus non eas ad &
ואליהם לא־בא [h]ותהיינה צררות עד־יום [i]מתן
Conuoca † :Hamaſa ad rex Dixitque .vitæ viduitate ‡
4 אלמנות [k]חיות׃ †ויאמר המלך אל־עמשא הזעק־
.ſta hîc tu &, diebus tribus ‡ Iehudah *virum* * mihi
לי את־איש־יהודה שלשת ימים ואתה פה עמד׃
à † eſt moratus & .Iehudah *accerſendum* ad Hamaſa abiit Et
5 †[l]וילך עמשא להזעיק את־יהודה [m]וייחר מן־
:Abiſai ad Dauid Dixitque .ei conſtituerat quod ,*Statuto tempore*
6 [n]המועד אשר יעדו׃ †ויאמר דוד אל־אבישי
Tu .Abſalom quàm ,Bichri filius Sebah nobis faciet peius Nunc
עתה [o]ירע לנו שבע בן־בכרי מן־אבשלום אתה
ſibi inueniat fortè ne ,eum *poſt* perſequere & ,tui domini ſeruos *cape* ‡
[p]קח את־עבדי אדניך ורדף אחריו פן־מצא לו
.noſtris oculis *ſe liberet* † & ,munitas ciuitates
[q]ערים בצרות [r]והציל עיננו׃
omnes & ,Pelethi & ,Cerethi & ,Ioab viri eum poſt ſunt egreſſi Et
7 †ויצאו אחריו אנשי יואב והכרתי והפלתי וכל־
Sebah *poſt* perſequendum ad Ieruſalaim de ſunt egreſſi & : fortes
[s]הגבורים ויצאו מירושלם לרדף אחרי שבע
* qui ,*magno lapide cum* ‖ Ipſis .Bichri filium
8 בן־בכרי׃ †הם עם־האבן הגדולה אשר
ſago ‡ accinctus † Ioab Et . *eorum facies ad* ‡ venit Hamaſa & ,Ghibhon in
בגבעון ועמשא [t]בא לפניהם ויואב חגור [u]מדו
eius lumbis *ſuper* coniuncti gladij cingulum *ipſum* ſuper & ,ſui veſtimenti
לבשו ועלו חגור חרב מצמדת על־מתניו
Ioab Dixitque .‡ cecidit & ,eſt egreſſus ipſe & ,ſua vagina in
9 בתערה והוא יצא [x]ותפל׃ †ויאמר יואב
Ioab dextera manus tenuit Et ?mi frater *tu pax* ‡ Num :Hamaſa ad
לעמשא השלום אתה אחי [y]ותחז יד־ימין יואב
non Hamaſa Et .*ei oſculum dandum ad* † ,Hamaſa barbam *in*
10 בזקן עמשא לנשק־לו׃ †ועמשא לא־
in illo *in* eum percuſſit Et .Ioab manu in ‡ qui ,gladio *in* ‖ ſe obſeruauit
נשמר בחרב אשר ביד־יואב [z]ויכהו בה אל־
,ei iterauit non & , terram in eius inteſtina effudit & , coſta quinta
החמש וישפך [a]מעיו ארצה ולא־שנה לו
filium Sebah *poſt eſt ſecutus* eius frater Abiſai & ,Ioab Et .eſt mortuus &
[b]וימת ויואב ואבישי אחיו רדף אחרי שבע בן־
Quis ‖ :dixit & ,Ioab pueris è *eum ſuper* ‡ ſtetit vir Et .Bichri
11 בכרי׃ †ואיש עמד עליו מנערי יואב ויאמר מי
?Ioab poſt Dauidi † qui *quis* ‡ & ,Ioab *in* * voluit qui
אשר חפץ ביואב ומי אשר־לדוד אחרי יואב׃
vidit Et .*alta* viæ medio in ſanguine in † inuolutus Hamaſa Et
12 †ועמשא מתגלל בדם בתוך [c]המסלה [d]וירא
de Hamaſa *fecit circumire* & ,populus omnis ſubſiſteret quòd , vir
האיש כי־עמד כל־העם [e]ויסב את־עמשא מן־
vidit quum , veſtimentum eum ſuper proiecit & , agrum in *alta* via
המסלה השדה וישלך עליו בגד כאשר ראה
.ſubſiſteret *&* ,eum *ſuper venientem omnem* ‡
כל־הבא עליו ועמד׃
poſt vir omnis tranſiuit ,*alta* via de fuit amotus Quando
13 †כאשר הגה מן־[f]המסלה עבר כל־איש אחרי
.Bichri filium Sebah *poſt* perſequendum ad Ioab
יואב לרדף אחרי שבע בן־בכרי׃
,mahachah-Beth & ,Abel in Iſrael tribus omnes *in* ‡ tranſiuit Et
14 †ויעבר בכל־שבטי ישראל אבלה ובית מעכה
.cum poſt *etiam* venerunt & ,ſunt congregati & ;Berim † omnia &
וכל־הברים ויקלהו [g]ויבאו אף־אחריו׃

† caſu erat ‡ impius | Vnuſquiſque † reuertatur ‡ tabernacula | [d] עלה ‡ viri regi | [e] בוא † concubinas | [f] לקח | [g] אנש * poſuit ‡ in ‡ cuſtoditæ | [h] היה [i] מות ‡ in † Cõgrega | [k] חיה * viros ‡ in conuocandũ † vltra tẽpus | [l] ילך [m] אחר ויוחר ק | [n] יעד | [o] רוע ‡ tolle | [p] לקח † effugiat ex | [q] עיר [r] נצל חסר י | [s] גבר ‖ exiſtentibus apud lapidem magnũ * erat ‡ ante eos. † erat ‡ tunica | [t] בוא [u] מד cam ‡ gladius. | [x] נפל ‡ ſaluus es | [y] אחז † vt oſcularetur eum | ‖ à ‡ erat | [z] נכה | [a] מעה perſecuti ſũt | [b] מות ‡ iuxta Hamaſa ‖ Qualis eſt * eſſe pro ‡ qualis † voluit eſſe | † erat | [c] סלל [d] ראה amouit | [e] סבב | ‡ quòd omnis qui veniebat ad | [f] סלל | ‡ per | † loca | [g] בוא ויקהלו ק

obſederunt ,mahachah-- Beth Abelah in eum *ſuper anguſtiarunt* & ,venerunt Et
15 †ויבאו [h]ויצרו עליו באבלה בית המעכה
omnis Et .antemurali in † *ſtetit* ‡ & ,ciuitatem *ad* ‡ aggerem effuderunt &
וישפכו סללה אל־העיר [i]ותעמד בחל וכל־
.*murum faciendum cadere ad corrumpentes* * ,Ioab cum ‖ qui ,populus
העם אשר את־יואב משחיתם [k]להפיל החומה׃
dicite .audite ,Audite :ciuitate de ſapiens mulier clamauit Et
16 †ותקרא אשה חכמה מן־העיר שמעו שמעו אמרו־
.te ad loquar & ,huc vſque Appropinqua :Ioab ad obſecro
נא אל־יואב קרב עד־הנה ואדברה אליך׃
.Ego ‡ :dixit & ?Ioab † tu Num :mulier dixit Et .eam ad acceſſit Et
17 †ויקרב אליה ותאמר האשה האתה יואב ויאמר אני
.*ego Audiens* † :dixit Et .tuæ ancillæ verba Audi : ei dixit Et
ותאמר לו שמע דברי [l]אמתך ויאמר שמע אנכי׃
:dicendo ,*principio in* ‡ loquebantur Loquendo : dicendo Dixitque
18 †ותאמר לאמר דבר ידברו בראשנה לאמר
.ſunt perfecta ſic & , Abel in interrogent Interrogando
שאול ישאלו באבל וכן [m]התמו׃
,ciuitatẽ interficere *quærens* † tu .Iſrael *fidelium pacificarum* ‡ Ego
19 †אנכי שלמי אמוני ישראל אתה מבקש [n]להמית עיר
?DOMINI hæreditatem *degluties* ‖ Quare . Iſrael in *matrem* &
ואם בישראל למה תבלע נחלת יהוה׃
ſi ‡ & ,*deglutiam ſi* ‡ ,mihi abſit Abſit :dixit & ,Ioab reſpondit Et
20 †[o]ויען יואב ויאמר חלילה חלילה לי אם־אבלע ואם־
Ephraim monte de vir *quia* ,*verbum* † ita Non .*corrumpam*
21 אשחית׃ †לא־כן הדבר כי איש מהר אפרים
:Dauid *in* regem *in* ‡ ſuam manum leuauit ,eius nomen Bichri filius Sebah
שבע בן־בכרי שמו נשא ידו במלך בדוד
ad mulier Dixitque .ciuitate *deſuper abibo* ‖ & ,ſolum illum Tradite
[p]תנו־אתו לבדו [q]ואלכה מעל העיר ותאמר האשה אל־
.murum per te ad *proiectum* † eius caput Ecce : Ioab
יואב הנה ראשו משלך אליך בעד החומה׃
abſciderunt & ,ſua ſapientia *in* populum omnem ad mulier venit Et
22 †ותבוא האשה אל־כל־העם בחכמתה ויכרתו
clanxit Et . Ioab ad proiecerunt & ,Bichri filij Sebah caput
את־ראש שבע בן־בכרי וישלכו אל־יואב ויתקע
Ioab Et . ſua *tentoria* † ad *vir* * vrbe *deſuper* ‡ ſunt diſperſi & , buccina in
בשפר [r]ויפצו מעל־העיר איש לאהליו ויואב
ad ‡ Ioab Et .regem ad Ieruſalaim eſt reuerſus
23 שב ירושלם אל־המלך׃ †ויואב אל־
,Cerethi ſuper Iehodaiah filius Benaiah Et . Iſrael exercitum omnem
כל־הצבא ישראל ובניה בן־יהוידע על־הכרי
Iehoſaphath & :tributum ſuper Adoram Et .Pelethi ſuper &
24 ועל־[s]הפלתי׃ †ואדרם על־המס ויהושפט
.*commemorans* * Achilud filius
בן־אחילוד המזכיר׃
.ſacerdotes Ebiathar & ,Sadoc & ;ſcriba Seia Et
25 †ושיא ספר וצדוק ואביתר כהנים׃
.Dauidi *ſacerdos* erat Iarites Hira etiam Et
26 †וגם עירא היארי היה כהן לדוד׃

obſederunt | [h] צור ‡ iuxta ‡ ſteterunt † viri ciuitatis | [i] חיל ‖ erat * concutiebant murum, vteũ ruere faceret. | [k] נפל † es [l] ‡ Sum | † Audio. | [l] אמה ‡ olim | [m] תמם ‡ Abela ſum inter pacificas & fideles † quæris | [n] מות metropolim ‖ diſſipas ‡ vt ſubuertam, | [o] עלה ‡ diſperdam. † ſe habet res, ſed ‡ contra ‖ recedam à | [p] נתן [q] ילך † proiicitur | ‡ ab * vnuſquiſq; † tabernacula | [r] פוץ ‡ erat ſuper | הכרתי ק | [s] פלא [t] מסס * à commentariis | שוא ק princeps ipſi

CAP. XXI. כא

poſt anno ,annis tribus Dauid diebus in fames fuit Et
1 †[u]ויהי רעב בימי דוד שלש [x]שנים שנה אחרי
dixit & .DOMINI *facies* ‡ Dauid requiſiuit Et . annum
שנה ויבקש דוד את־[y]פני יהוה ויאמר
interfecit quod *ſuper* ,*ſanguinum domum ad* † & , Saul Ad ‖ :DOMINVS
יהוה אל־שאול ואל־בית הדמים על אשר־[z]המית
dixit & ,Ghibhonitas *ad* rex vocauit Et .Ghibhonitas
2 את־הגבענים׃ †ויקרא המלך לגבענים ויאמר
reſiduo de quin ,*ipſi* Iſrael filiis de non Ghibhonitæ Et : eos ad
אליהם והגבענים לא מבני ישראל המה כי אם־מיתר
Saul quæſiuit & .eis iurauerunt Iſrael filij & , Emoræorum
האמרי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש שאול
.Iehudah & ,Iſrael *filiis ipſum zelando in* ‡ ,eos percutere
[a]להכתם [b]בקנאתו לבני־ישראל ויהודה׃
quo *in* & ,vobis faciam Quid :Ghibhonitas ad Dauid Dixitque
3 †ויאמר דוד אל־הגבענים מה אעשה לכם ובמה
?DOMINI hæreditati *benedicite* & ‡ , † expiabo
אכפר וברכו את־נחלת יהוה׃
, Saul cum *aurũ & argentũ* * nobis ‖ Non ;Ghibhonitæ ei Dixeruntque
4 †ויאמרו לו הגבענים אין־לי כסף וזהב עם־שאול
:dixit Et . Iſrael in *interficere virum* † nobis ‡ non & ,eius *domo* ‡ cum &
ועם־ביתו ואין־לנו איש להמית בישראל ויאמר
.vobis faciam , *dicentes vos Quod* *
מה־אתם אמרים אעשה לכם׃

[u] היה [x] שנה ‡ faciem | [y] פנה ‖ Propter † propter familiam ſanguinariã, eo | [z] מות erant, ſed de reſiduis | ‡ quando zelatus eſt pro | [a] נכה [b] קנא † peccatum, ‡ vt benedicatis ‖ eſt * quæſtio ſuper argẽto & auro | לנו ק ‡ familia ‡ eſt † voluntas quenquã interficiendi Quicquid dixeritis

†de . Haraphah *natus ipse etiam & , numero quatuor & viginti , sex & , sex

שֵׁשׁ וָשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מִסְפָּר וְגַם־הוּא יֻלַּד לְהָרָפָה׃

Simhah filius ,Ionathan eum percussit & , Israel affecit probris Et

21 וַיְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן בֶּן־שִׁמְעָא

:Ghath in Haraphah ipsi *sunt nati ,ij Quatuor . Dauid fratris

22 אֲחִי דָוִד׃ אֶת־אַרְבַּעַת אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְהָרָפָה בְּגַת

.eius seruorum manu in *& , Dauid manu in ceciderunt *&

וַיִּפְּלוּ בְיַד־דָּוִד וּבְיַד עֲבָדָיו׃

CAP. XXII. כב

, die in , huius cantici verba DOMINO Dauid est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר דָּוִד לַיהוָה אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם

,suorum inimicorum omnium vola de eum DOMINVS liberauit

הִצִּיל יְהוָה אֹתוֹ מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו

.Saul vola * de &

וּמִכַּף שָׁאוּל׃

me *liberator & , mea munitio † & , mea petra DOMINVS :dixit Et

2 וַיֹּאמַר יְהוָה סַלְעִי וּמְצֻדָתִי וּמְפַלְטִי־

. mihi

לִי׃

, meæ salutis cornu & , meũ scutũ :eo in sperabo , mea petra* Deus

3 אֱלֹהֵי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעִי

:me fecisti saluum rapina à meus saluator :meũ refugiũ & , meus eleuator

מִשְׂגַּבִּי וּמְנוּסִי מֹשִׁעִי מֵחָמָס תֹּשִׁעֵנִי׃

, ero saluus meis inimicis ab & , DOMINVM inuocabo Laudabilem

4 מְהֻלָּל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃

belial torrentes ;mortis contritiones me circundederunt Quia

5 כִּי אֲפָפֻנִי מִשְׁבְּרֵי־מָוֶת נַחֲלֵי בְלִיַּעַל

.me terruerunt

יְבַעֲתֻנִי׃

.mortis laquei me præuenerunt :me circundederunt inferi Funes

6 חֶבְלֵי שְׁאוֹל סַבֻּנִי קִדְּמֻנִי מֹקְשֵׁי־מָוֶת׃

.clamabo *meum Deum ad & , DOMINVM inuocabo mihi angustia in

7 בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהוָה וְאֶל־אֱלֹהַי אֶקְרָא

.eius aures in meus clamor & , meam vocem suo palatio de exaudiuit Et

וַיִּשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי וְשַׁוְעָתִי בְּאָזְנָיו׃

:contremuerunt cælorum fundamenta ;terra contremuit & , est commota Et

8 וַיִּתְגָּעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ מוֹסְדוֹת הַשָּׁמַיִם יִרְגָּזוּ

.ei est iratus quoniam , sunt commota &

וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃

carbones :deuorabit eius ore de ignis & , eius naso in fumus Ascendit

9 עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּיו תֹּאכֵל גֶּחָלִים

.eo ab sunt succensi

בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ׃

.eius pedibus sub caligo & :descendit & , cælos inclinauit Et

10 וַיֵּט שָׁמַיִם וַיֵּרַד וַעֲרָפֶל תַּחַת רַגְלָיו׃

pennas super est visus & :volauit & , Cherub super equitauit Et

11 וַיִּרְכַּב עַל־כְּרוּב וַיָּעֹף וַיֵּרָא עַל־כַּנְפֵי־

. venti

רוּחַ׃

nubes aquarum colligantiam ,apertoria suos circuitus obscuritatem posuit Et

12 וַיָּשֶׁת חֹשֶׁךְ סְבִיבֹתָיו סֻכּוֹת חַשְׁרַת־מַיִם עָבֵי

. æthereum

שְׁחָקִים׃

.ignis carbones sunt succensi eius regiones *fulgore Præ

13 מִנֹּגַהּ נֶגְדּוֹ בָּעֲרוּ גַּחֲלֵי־אֵשׁ׃

.suam vocem dedit Altissimus & , DOMINVS cælis de Tonauit

14 יַרְעֵם מִן־שָׁמַיִם יְהוָה וְעֶלְיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ׃

.eos contriuit & , fulgur ;eos dispersit & , sagittas misit Et

15 וַיִּשְׁלַח חִצִּים וַיְפִיצֵם בָּרָק וַיָּהֹמֹם׃

, orbis fundamenta sunt reuelata , maris alui *apparuerunt Et

16 וַיֵּרָאוּ אֲפִקֵי יָם יִגָּלוּ מֹסְדוֹת תֵּבֵל

.eius nasi *spiritus inspiratione ab DOMINI increpatione in

בְּגַעֲרַת יְהוָה מִנִּשְׁמַת רוּחַ אַפּוֹ׃

.multis aquis de me eduxit , me assumpsit ,altitudine de Misit

17 יִשְׁלַח מִמָּרוֹם יִקָּחֵנִי יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים׃

erant robusti quia , me odientibus ab , forti meo inimico ab me Liberauit

18 יַצִּילֵנִי מֵאֹיְבִי עָז מִשֹּׂנְאַי כִּי אָמְצוּ

. me præ

מִמֶּנִּי׃

. mihi fulcrum *DOMINVS fuit Et . mei exitij die in me Præuenerunt

19 יְקַדְּמֻנִי בְּיוֹם אֵידִי וַיְהִי יְהוָה מִשְׁעָן לִי׃

complacuit quoniam , me liberauit :me latitudinem ad eduxit Et

20 וַיֹּצֵא לַמֶּרְחָב אֹתִי יְחַלְּצֵנִי כִּי־חָפֵץ

. me in

בִּי׃

---

cogitauit qui & , nos consumpsit qui , Viri : regem ad Dixerũtque

5 וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ הָאִישׁ אֲשֶׁר כִּלָּנוּ וַאֲשֶׁר דִּמָּה־

nobis Dentur :Israel termino omni in stando à disperderemur , nos in

לָנוּ נִשְׁמַדְנוּ מֵהִתְיַצֵּב בְּכָל־גְּבֻל יִשְׂרָאֵל׃ 6 יֻנַּתַן־לָנוּ

Ghibhah in DOMINO eos strangulabimus & , eius filiis è viri septem

שִׁבְעָה אֲנָשִׁים מִבָּנָיו וְהוֹקַעֲנוּם לַיהוָה בְּגִבְעַת

pepercit Et .dabo Ego ; rex Dixitque . DOMINI electi Saul

שָׁאוּל בְּחִיר יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲנִי אֶתֵּן׃ 7 וַיַּחְמֹל

iusiurandum super , Saul filij , Ionathan filio Mephiboseth super rex

הַמֶּלֶךְ עַל־מְפִיבֹשֶׁת בֶּן־יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל עַל־שְׁבֻעַת

.Saul filium Ionathan inter & , Dauid inter , eos inter quod DOMINI

יְהוָה אֲשֶׁר בֵּינֹתָם בֵּין דָּוִד וּבֵין יְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל׃

peperit quos , Aiah filiæ Rispah filios duos rex tulit Et

8 וַיִּקַּח הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁנֵי בְּנֵי רִצְפָּה בַת־אַיָּה אֲשֶׁר יָלְדָה

Michal filios quinque & ;Mephiboseth & , Armoni , Saul ipsi

לְשָׁאוּל אֶת־אַרְמֹנִי וְאֶת־מְפִבֹשֶׁת וְאֶת־חֲמֵשֶׁת בְּנֵי מִיכַל

. Mecholatitæ Barzillai filio Hadriel ipsi peperit quos , Saul filiæ

בַּת־שָׁאוּל אֲשֶׁר יָלְדָה לְעַדְרִיאֵל בֶּן־בַּרְזִלַּי הַמְּחֹלָתִי׃

monte in eos strãgulauerunt *& , Ghibhonitarum manu in eos dedit Et

9 וַיִּתְּנֵם בְּיַד הַגִּבְעֹנִים וַיֹּקִיעֻם בָּהָר

fuerunt occisi ipsi & :pariter hi septem ceciderunt *& , DOMINI facies ad

לִפְנֵי יְהוָה וַיִּפְּלוּ שְׁבַעְתָּם יָחַד וְהֵם הֻמְתוּ

. hordeorum messis principio in primis in messis diebus in

בִּימֵי קָצִיר בָּרִאשֹׁנִים תְּחִלַּת קְצִיר שְׂעֹרִים׃

ad sibi eum extendit & , saccum Aiah filia Rispah tulit Et

10 וַתִּקַּח רִצְפָּה בַת־אַיָּה אֶת־הַשַּׂק וַתַּטֵּהוּ לָהּ אֶל־

:cælis è eos super aqua stillaret donec , messis principio à petram

הַצּוּר מִתְּחִלַּת קָצִיר עַד נִתַּךְ־מַיִם עֲלֵיהֶם מִן־הַשָּׁמָיִם

bestiam & , die eos super requiescere cælorum volucrem dedit non &

וְלֹא־נָתְנָה עוֹף הַשָּׁמַיִם לָנוּחַ עֲלֵיהֶם יוֹמָם וְאֶת־חַיַּת

Rispah fecerat quod Dauid est nunciatum Et . nocte agri

הַשָּׂדֶה לָיְלָה׃ 11 וַיֻּגַּד לְדָוִד אֵת אֲשֶׁר־עָשְׂתָה רִצְפָּה

ossa tulit & , Dauid abiit Et . Saul pellex Aiah filia

בַת־אַיָּה פִּלֶגֶשׁ שָׁאוּל׃ 12 וַיֵּלֶךְ דָּוִד וַיִּקַּח אֶת־עַצְמוֹת

, Ghilhad Iabes dominis à eius filij Iehonathan ossa & , Saul

שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵאֵת בַּעֲלֵי יָבֵישׁ גִּלְעָד

ibi eos suspenderant quo , san- Beth platea de ea fuerant furati qui

אֲשֶׁר גָּנְבוּ אֹתָם מֵרְחֹב בֵּית־שַׁן אֲשֶׁר תְּלוּם שָׁם

. Ghilboah in Saul Pelistim percutiendi die in , Pelistim

הַפְּלִשְׁתִּים בְּיוֹם הַכּוֹת פְּלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל בַּגִּלְבֹּעַ׃

Iehonathan ossa & , Saul ossa inde fecit ascendere Et

13 וַיַּעַל מִשָּׁם אֶת־עַצְמוֹת שָׁאוּל וְאֶת־עַצְמוֹת יְהוֹנָתָן

sepelierunt Et . affixorum ossa collegerunt & , eius filij

בְּנוֹ וַיַּאַסְפוּ אֶת־עַצְמוֹת הַמּוּקָעִים׃ 14 וַיִּקְבְּרוּ אֶת־

sepulchro in Selah in Biniamin terra in eius filij Ionathã & , Saul ossa

עַצְמוֹת־שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן־בְּנוֹ בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן בְּצֵלָע בְּקֶבֶר

fuit exorabilis & ; rex præceperat quæ omnia fecerunt Et . eius patris Chis

קִישׁ אָבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָתֵר

Pelistim bellum adhuc fuit Et . hæc post terræ Deus

אֱלֹהִים לָאָרֶץ אַחֲרֵי־כֵן׃ 15 וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה לַפְּלִשְׁתִּים

pugnauerunt & , eo cum eius serui & , Dauid descendit & : Israel cum

אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיֵּרֶד דָּוִד וַעֲבָדָיו עִמּוֹ וַיִּלָּחֲמוּ

* qui , benob- Ibi Et . Dauid est fatigatus *& , Pelistinis cum

אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיָּעַף דָּוִד׃ 16 וְיִשְׁבּוֹ בְּנֹב אֲשֶׁר

ponderis trecentorum ei* hastæ ferri pondus & . Haraphah * natis in

בִּילִידֵי הָרָפָה וּמִשְׁקַל קֵינוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת מִשְׁקַל

. Dauid percutere dixit & , nouo * accinctus ipse & , æris

נְחֹשֶׁת וְהוּא חָגוּר חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת־דָּוִד׃

, Pelistæum percussit & , Seruiah filius Abisai ei est auxiliatus Et

17 וַיַּעֲזָר־לוֹ אֲבִישַׁי בֶּן־צְרוּיָה וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי

egredieris Non : dicendo ei Dauid viri iurauerunt Tunc . eũ interfecit &

וַיְמִיתֵהוּ אָז נִשְׁבְּעוּ אַנְשֵׁי־דָוִד לוֹ לֵאמֹר לֹא־תֵצֵא

. Israel lucernam extingues nec , prælium in nobiscum vltra

עוֹד אִתָּנוּ לַמִּלְחָמָה וְלֹא תְכַבֶּה אֶת־נֵר יִשְׂרָאֵל׃

. Pelistim cum Ghob in bellum adhuc fuit & , hæc post fuit Et

18 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַתְּהִי־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגוֹב עִם־פְּלִשְׁתִּים

. Haraphah *natis in * qui , Saph Chusathites Sibbechai percussit Tunc

אָז הִכָּה סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי אֶת־סַף אֲשֶׁר בִּילִדֵי הָרָפָה׃

Elchanan percussit & : Pelistim cum Ghob in bellum adhuc fuit Et

19 וַתְּהִי־עוֹד הַמִּלְחָמָה בְּגוֹב עִם־פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ אֶלְחָנָן

ligni & ; Ghittæũ Gh† Goliath halachmites Beth Oregim Iahare filius

בֶּן־יַעְרֵי אֹרְגִים בֵּית הַלַּחְמִי אֵת גָּלְיָת הַגִּתִּי וְעֵץ

bellum adhuc fuit Et . texentium liciatorium tanquam *eius hastæ

חֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים׃ 20 וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה

eius pedũ digiti & , eius manuum digiti & . mensuræ * vir fuit & ; Ghath in

בְּגַת וַיְהִי אִישׁ מָדוֹן וְאֶצְבְּעֹת יָדָיו וְאֶצְבְּעֹת רַגְלָיו

Marginal notes (left): *erat; שמעא *; †consternanti; *mortui sunt per manum; *per manum נפל; †qua שור manu; בצל כפף *manu; †arx; †fortitudo; ישע; †impij; †Dolores סבב יקש; tribulatione mea inuocaui †clamaui. templo; שוע; *cæli commota sunt, ויתגעש; יסד ira; נטה; עוף ראה; tenebras in circuitu suo tabernacula; שות סכך עבה; †cælorum. in conspectu; עלה; חצץ פוץ; הים; †effusiones גלה חבל; propter increpatione *iræ fumo †traxit; לקח; משה; *odio habentibus †robustiores erant; נצל עז; afflictionis meæ *baculus; יצא

Marginal notes (right): *Virum imputauit כלה nobis, disperdemus vt nõ stet affigemus; נתן; יקע; *propter †fuit; לקחשנה בנה; †suspenderũt corã Dño, mortui sunt; נפל; מות; *diebus *hordeacæ; יום; חלל; †fu- per; נטה; *permisit aues †nec; נגד עשה concubina; ילך maioribus; in qua; תלה; qua percusserunt; נכה; עלה; יקע propitiatus est; עשה; היה *defecit; ירד *erat; עוף; †de filiis gigantũ; †erat *seclorũ *erat *ense cogitauit; נכה; מות יצא ne extinguas; היה *erat de filiis *gigantis; נכה; †texentium; *erat; חנה *magnæ; מדד

.psallam tuo nomini & ,gentibus in DOMINE tibi cõfitebor Propterea

50 †עַל־כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ אֲזַמֵּר׃

,Dauid suo vncto* misericordiam faciens & ,sui regis salutum Turris*

51 †מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה־חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד

.seculum in vsque eius semini &

וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם׃

*Magnificas salutes *Christo מגדול

CAP. XXIII. כג

dixit & ,Isai filius Dauid Dixit .nouissima Dauid verba* hæc Et

1 †וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן־יִשַׁי וּנְאֻם

psalmis iucundus† & ,Iahacob Dei vnctus* ,excelsus constitutus† vir

הַגֶּבֶר הֻקַם עָל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וּנְעִים זְמִרוֹת

super* eius sermo & ,me in i est locutus DOMINI Spiritus .Israel

2 יִשְׂרָאֵל׃ †רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר־בִּי וּמִלָּתוֹ עַל־

: Israel petra† est locutus mihi ;Israel Deus Dixit .meam linguam

3 לְשׁוֹנִי׃ †אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל

.Dei timoris* dominator* iustus ,homine in dominans*

מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים׃

splendore à densitates non mane : sol oriertur matutina lux sicut Et

4 †וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח־שָׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עָבוֹת מִנֹּגַהּ

,Deo cum mea domus sic non Quia .terra de germen pluuia &

5 מִמָּטָר דֶּשֶׁא מֵאָרֶץ׃ †כִּי־לֹא־כֵן בֵּיתִי עִם־אֵל

.custoditum & ,omnibus in dispositum ! mi hi posuit seculi pactum quia

כִּי בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁמֻרָה

.faciet germinare non quia ,voluntas omnis & ,mea salus cuncta quoniã

כִּי־כָל־יִשְׁעִי וְכָל־חֵפֶץ כִּי־לֹא יַצְמִיחַ׃

.capient manu in non quia ;ipsi vniuersi motus spina tanquã belial† Et

6 †וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָד כֻּלָּהַם כִּי־לֹא בְיָד יִקָּחוּ׃

igne in & ;lanceæ ligno & ,ferro repletibur ,eas in tetigerit* vir Et

7 †וְאִישׁ יִגַּע בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית וּבָאֵשׁ

fortium nomina* Ista .mansione in comburentur comburendo

8 שָׂרוֹף יִשָּׂרְפוּ בַּשָּׁבֶת׃ †אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבֹּרִים

Hadino ipse ,tertiarius† caput sapiens sede* in Sedens :Dauid ipsi* qui

אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי הוּא עֲדִינוֹ

.vna vice in occisos† octingentos super† ,Hesnita

הָעֶצְנִי עַל־שְׁמֹנֶה מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָד׃

fortes tres inter ,Achochi filij Dodo filius Elhazar eum post Et

9 †וְאַחֲרָו אֶלְעָזָר בֶּן־דֹּדִי בֶּן־אֲחֹחִי בִּשְׁלֹשָׁה גִבֹּרִים

illic erant collecti* ,Pelisthæos in eos probris afficiendo in* ,Dauid cum

עִם־דָּוִד בְּחָרְפָם בַּפְּלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ־שָׁם

,surrexit Ipse .Israel viri ascenderunt† & ,prælium in

10 לַמִּלְחָמָה וַיַּעֲלוּ אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃ †הוּא קָם

adhæreret & ,eius manus defatigaretur quo vsque* ,Pelisthim in percussit &

וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים עַד כִּי־יָגְעָה יָדוֹ וַתִּדְבַּק

die in magnam salutem DOMINUS fecit Et .gladium ad eius manus

יָדוֹ אֶל־הַחֶרֶב וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם

.spoliandum ad tantum eum post reuertebantur populus & : illa

הַהוּא וְהָעָם יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט׃

Pelisthim sunt collecti & .Hararites Aghe filius Sammah eum post Et

11 †וְאַחֲרָיו שַׁמָּא בֶן־אָגֵא הָרָרִי וַיֵּאָסְפוּ פְלִשְׁתִּים

populus & ,lentium plena campi pars ibi erat & ; villa in

לַחַיָּה וַתְּהִי־שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה עֲדָשִׁים וְהָעָם

,eam liberauit & ,partis* medio in stetit Et .Pelisthim faciebus à fugerat

12 נָס מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ †וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה וַיַּצִּילֶהָ

.magnam salutem DOMINUS fecitque ; Pelisthim percussit &

וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה׃

ad messem ad† venerunt & ;capitibus* triginta ex tres descenderunt Et

13 †וַיֵּרְדוּ שְׁלֹשִׁים מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ אֶל־קָצִיר אֶל־

valle in castrametans* Pelisthim turma & ;Hadullam speluncam ad Dauid

דָּוִד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת פְּלִשְׁתִּים חֹנָה בְּעֵמֶק

Beth-* tunc ,Pelisthim statio* & ;præsidio in* tunc Dauid Et .Rephaim†

14 רְפָאִים׃ †וְדָוִד אָז בַּמְּצוּדָה וּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז בֵּית

aquis me potabit Quis :ait & ,Dauid desiderauit Et .lechem

15 לָחֶם׃ †וַיִּתְאַוֶּה דָוִד וַיֹּאמַר מִי יַשְׁקֵנִי מַיִם

tres irruperunt Et .porta in* quæ lechem-Beth cisterna de

16 מִבֹּאר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר׃ †וַיִּבְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת

Beth- cisterna de aquas hauserunt & ,Pelisthim castrametationem in fortes

הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ־מַיִם מִבֹּאר בֵּית

non & :Dauid ad attulerunt & ,portauerunt & ,porta in † quæ ,lechem

לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר וַיִּשְׂאוּ וַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא

Absit :dixit Et .DOMINO eas libauit & ,eas bibere voluit

17 אָבָה לִשְׁתּוֹתָם וַיַּסֵּךְ אֹתָם לַיהוָה׃ †וַיֹּאמֶר חָלִילָה

abeuntium* virorum sanguinem* Num .hoc me faciendo à DOMINE mihi

לִּי יְהוָה מֵעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים

.fortes tres fecerunt hæc .eas bibere noluit & ;suis animabus in

בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים׃

*sunt *qui est *Christus *dulcis carminibus *per *fuit קוֹם מַלֵּל *fortis *dominator in hominibus *fit *cum timore absque nubibus herba æternũ *trite *impij spinæ mouentes נוד לקח *qui נגע חנה habitaculo. *sunt ישב *erat cathedra magnorũ *qui occidit *viros מאה דודי הגבורים *quando probris affecerunt *qui congregati *eo *donec deficeret עלה נכה עשה reuersus est *congregati ואחריו possessio חיה facie *possessionis, נוס נצל ישע *principibus *in messe ירד שלשה castra *castrametata erant *gigantum *erat *præsidium *erant in חנה יצב Vtinam quis piã propinaret mihi aquã שקה *est castra *erat נשא בוא שתה vt faciam *bibam *qui abierunt עשה contra animas suas?

h

mundiciã secundũ ,meam iustitiã secundũ DOMINUS mihi Retribuit

21 †יִגְמְלֵנִי יְהוָה כְּצִדְקָתִי כְּבֹר

.mihi reddidit mearum manuum

יָדַי יָשִׁיב לִי׃

.meo Deo à egi impiè non & ,DOMINI vias custodiui Quia

22 †כִּי שָׁמַרְתִּי דַּרְכֵי יְהוָה וְלֹא רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהָי׃

.eo ab recedam non ; eius statuta & ,meo cõspectu in ei' iudicia oĩa Quia

23 †כִּי כָל־מִשְׁפָּטָו לְנֶגְדִּי וְחֻקֹּתָיו לֹא־אָסוּר מִמֶּנָּה׃

.mea iniquitate ab me custodiui & ,ei perfectus fui Et

24 †וָאֶהְיֶה תָמִים לוֹ וָאֶשְׁתַּמְּרָה מֵעֲוֺנִי׃

meam iustitiam secundum mihi DOMINUS restituit Et

25 †וַיָּשֶׁב יְהוָה לִי כְּצִדְקָתִי

.eius oculorum conspectu in meam munditiam secundum

כְּבֹרִי לְנֶגֶד עֵינָיו׃

.eris perfectus perfecto forti cum :eris pius pio Cum

26 †עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גִּבּוֹר תָּמִים תִּתַּמָּם׃

.te facies peruersum peruerso cum & ;eris mundus mundo Cum

27 †עִם־נָבָר תִּתָּבָר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃

.humiliabis,excelsos sup† tuos oculos & ;facies saluũ afflictũ populũ Et

28 †וְאֶת־עַם עָנִי תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל־רָמִים תַּשְׁפִּיל׃

.meam obscuritate illustrabis DOMINUS & ;DOMINE mea lucerna tu Quia

29 †כִּי־אַתָּה נֵירִי יְהוָה וַיהוָה יַגִּיהַּ חָשְׁכִּי׃

.murum transiliam meo Deo in ;agmen percurram te in Quia

30 †כִּי בְכָה אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר׃

scutum ;conflatum DOMINI eloquium :eius via* perfecta Dei

31 †הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה מָגֵן

.se in sperantibus omnibus ipse

הוּא לְכֹל הַחֹסִים בּוֹ׃

.nostrũ Deũ præter petra quis & ;DOMINUM præter Deus quis Quia

32 †כִּי מִי־אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃

.meam viam perfectam soluit & ,virtutis mea fortitudo Deus

33 †הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי׃

.me statuet mea excelsa super & ,ceruarũ tanquã meos pedes Adæquans

34 †מְשַׁוֶּה רַגְלַיו כָּאַיָּלוֹת וְעַל בָּמוֹתַי יַעֲמִדֵנִי׃

ærcus arcus est contritus & ;bellum ad meas manus Docens

35 †מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה וְנִחַת קֶשֶׁת־נְחוּשָׁה

.meis brachiis

זְרֹעֹתָי׃

.me multiplicabit tua mansuetudine† & ;tuæ salutis scutũ mihi dedisti Et

36 †וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וַעֲנֹתְךָ תַּרְבֵּנִי׃

.mea vertebræ nutarunt* non & ; me subter meum passum Dilatabis

37 †תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתֵּנִי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃

.eos cõsumere vsque redibo* nõ & ;eos disperdam & ,meos inimicos Persequar

38 †אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וָאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב עַד־כַּלּוֹתָם׃

sub ceciderunt & ,surgent non & ,eos transfixi & ,eos consumpsi Et

39 †וָאֲכַלֵּם וָאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן †וַיִּפְּלוּ תַּחַת

.meis pedibus

רַגְלָי׃

.me subtus meos† insurgentes incuruabis† ;prælium ad virtute me accinxisti Et

40 †וַתַּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ קָמַי תַּחְתֵּנִי׃

.eos excidi & ,me habentes odio:ceruicem mihi dedisti meos inimicos Et

41 †וְאֹיְבַי תַּתָּה לִּי עֹרֶף מְשַׂנְאַי וָאַצְמִיתֵם׃

.eis respondit† non & ;DOMINUM ad ,saluator† non & ,Aspexerunt

42 †יִשְׁעוּ וְאֵין מֹשִׁיעַ אֶל־יְהוָה וְלֹא עָנָם׃

,eos comminam plateaű lutũ sicut ;terræ puluerem sicut eos contudi Et

43 †וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־אָרֶץ כְּטִיט־חוּצוֹת אֲדִקֵּם

.eos distendam

אֶרְקָעֵם׃

;gentium caput in me Custodies .mei populi contentionibus à me eruisti Et

44 †וַתְּפַלְּטֵנִי מֵרִיבֵי עַמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם

.mihi seruient noui non† ,populus

עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעַבְדֻנִי׃

.mihi audient auris audire* Ad .mihi mentientur alienigenæ Filij

45 †בְּנֵי נֵכָר יִתְכַּחֲשׁוּ־לִי לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי׃

.suis clausuris à se cingent & ,defluent alienigenæ Filij

46 †בְּנֵי נֵכָר יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם׃

petra* Deus exaltetur & ;mea petra* benedictus & ,DOMINUS Viuit

47 †חַי־יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי וְיָרֻם אֱלֹהֵי צוּר

.meæ salutis

יִשְׁעִי׃

.me subtus populos submittens & ,mihi vindictas dans Deus

48 †הָאֵל הַנֹּתֵן נְקָמֹת לִי וּמוֹרִיד עַמִּים תַּחְתֵּנִי׃

,me eleuabis meis† insurgentibus ab & ,meis inimicis ab me educens Et

49 †וּמוֹצִיאִי מֵאֹיְבָי וּמִקָּמַי תְּרוֹמְמֵנִי

.me liberabis rapinarum viro à

מֵאִישׁ חֲמָסִים תַּצִּילֵנִי׃

ברר טוב חקק עוה viro peruersus eris ברר pauperem *pones *eos ישע רום *illuminabit tenebras meas נגה coteram exercitum *est *sublimatum חסם *est *fortis *in exercitu נתר דרכי Ponens ירה במה חתת *in multiplicasti נתן רבה Dilatasti *declinauerunt tali mei. Perfecut *sum *disperdidi *sum reuersus donec cõsumpsi *persodi כלה נפל fortitudine *incuruasti *in me אזר נתן *fuit *exaudiuit eos. שעה ענה comminui דקק distendi contradictionibus populorũ. Custodisti רוב *quæ seruiuit *alieni mentiti sunt *auditum בנה alieni defluxerunt, & cõtremuerunt נבל *fortitudo רום deiiciens ירד *in me יצא קום *iniquo נצל

ipse & ,trium *caput* *ipse* Seruiah filius Ioab frater Abisai Et

18 † ואבישי אחי יואב בן־צרויה הוא ראש השלשי והוא

.tres inter nomen ‡ ei Et .*occisos* † trecentos *super* suam lanceam suscitauit

עורר את־חניתו על־שלש מאות חלל ולו־שם בשלשה׃

ad vsque *&* :*principem in* ‡ eis erat & ?*gloriosus* nonne tribus *Pra*

19 † מן־השלשה הכי נכבד ויהי להם לשר ועד־

,*virtutis* ‡ viri filius Iehoiadah filius Benaiahu Et .peruenit non tres

20 השלשה לא־בא׃ † ובניהו בן־יהוידע בן־איש חי

,Moab leones vt fortes duos percussit ipse ;Cabseel de operibus *multus* *

רב־פעלים מקבצאל הוא הכה את שני אראל מואב

.niuis die in cisternæ medio in leonem percussit & ,descendit ipse &

והוא ירד והכה את־האריה בתוך הבאר ביום השלג׃

manu in & ,aspectus virum ,Aegyptium virum percussit ipse Et

21 † והוא־הכה את־איש מצרי אשר מראה וביד

manu de lanceam rapuit & ,virga in eu ad descedit & ,lacea ‡ Aegyptij

המצרי חנית וירד אליו בשבט ויגזל את־החנית מיד

filius Benaiahu fecit Hæc .sua lancea in eu interfecit & ,Aegyptij

22 המצרי ויהרגהו בחניתו׃ † אלה עשה בניהו בן־

triginta *Præ* .fortes tres inter nomen † ei & :Iehoiadah

23 יהוידע ולו־שם בשלשה הגברים׃ † מן־השלשים

.suu auditum ad Dauid eum posuit & .peruenit non tres ad *&* ,*gloriosus*

נכבד ואל־השלשה לא־בא וישמהו דוד אל־משמעתו׃

-Beth ‡ Dodo filius Elchanan ;triginta inter Ioab frater Hasahel

24 † עשהאל אחי־יואב בשלשים אלחנן בן־דודו בית

.Charodites Elica ,Charodites Samma .lechem

25 לחם׃ † שמה החרדי אליקא החרדי׃

.Tecohites Hiches filius Hira ,Paltites Cheles

26 † חלץ הפלטי עירא בן־עקש התקעי׃

.Chusathites Mebunnai ;Hannethothites Abihezer

27 † אביעזר הענתתי מבני החשתי׃

.Netophathites Maharai ,Achochites Salmon

28 † צלמון האחחי מהרי הנטפתי׃

Ghibhah de Ribai fili' Itthai ,Netophathites Bahanah fili' Cheleb

29 † חלב בן־בענה הנטפתי אתי בן־ריבי מגבעת

.Ghahas *torrentibus* de Hiddai ,Pirhathonites Benaiahu .Biniamin filioru

30 בני בנימן׃ † בניהו פרעתני הדי מנחלי געש׃

:Barchumites Hazmaueth ,Harbathites Halbon-Abi

31 † אבי־עלבון הערבתי עזמות הברחמי׃

.Iehonathan Iasen filij ,Sahalbonites Eliachba

32 † אליחבא השעלבני בני ישן יהונתן׃

.Ararites Sarar filius Achiam ,Hararites Sammah

33 † שמה ההררי אחיאם בן־שרר הארי׃

Achithophel fili' Elihã ;Mahachathi filius Achasbai fili' Eliphelet

34 † אליפלט בן־אחסבי בן־המעכתי אליעם בן־אחיתפל

.Arbites Paharai ;Charmelites Chesrai .Ghilonites

35 הגלני׃ † חצרו הכרמלי פערי הארבי׃

.Gadites Bani ,Sobah de Nathan filius Ighal

36 † יגאל בן־נתן מצבה בני הגדי׃

filij Ioab *vasa ferens* Beerothites Nacharai ;Hammonites Selec

37 † צלק העמוני נחרי הבארתי נשאי כלי יואב בן־

.Ithrites Ghareb ,Ithrites Hira .Seruiah

38 צרויה׃ † עירא היתרי גרב היתרי׃

.septem & triginta Omnes .Chitthæus Vriiah

39 † אוריה החתי כל שלשים ושבעה׃

erat princeps השלשה ק

contra † quos occidit ‡ erat

חנה מאה

gloriosior erat? ‡ princeps, sed

שור ‡ fortis, חיל ק * magnus

נכה שנה

הארי ק איש ק ‡ erat

ירד † erat ‡ Ipsis

gloriosior, sed שום ‡ de

torrente

חצרי ק

armiger יתר יוד

CAP. XXIIII. כד

eis in Dauid concitauit & ;Israel *in* ‡ irasci DOMINI *nasus* addidit Et

1 † ויסף אף־יהוה לחרות בישראל ויסת את־דוד בהם

.Iehudah & ,Israel numera ,Vade :dicendo

לאמר לך מנה את־ישראל ואת־יהודה׃

Circui ‡ :secum ‖ qui ,*virtutis* ‡ principe Ioab ad rex Dixitque

2 † ויאמר המלך אל־יואב שר־החיל אשר־אתו שוט־

recensete * & ;sebah-Beer ad vsque & ,Dan à Israel tribus omnes *in* ‖ nunc

נא בכל־שבטי ישראל מדן ועד־באר שבע ופקדו

.populi numerum sciam *&* ‡ ,populum

את־העם וידעתי את מספר העם׃

populu ad tuus Deus DOMINVS addat Et :regem ad Ioab Dixitque

3 † ויאמר יואב אל־המלך ויוסף יהוה אלהיך אל־העם

:*videntes* ‡ regis mei domini oculi & ,vicibus centum *eos* † sicut & ,*eos* † sicut

כהם וכהם מאה פעמים ועיני אדני־המלך ראות

præualuit Et ?hoc *verbo in* vult quid vt ,rex meus dominus *&* ‖

4 ואדני המלך למה חפץ בדבר הזה׃ † ויחזק

,Ioab est egressus Et .*virtutis* ‡ principes super & ,Ioab *ad* ‖ regis verbum

דבר־המלך אל־יואב ועל שרי החיל ויצא יואב

.Israel populum *visitandum ad* ‡ ,regis *facies ad virtutis* ‖ principes &

ושרי החיל לפני המלך לפקד את־העם את־ישראל׃

furor ‡ contra יסף חרה סות

‡ exercit' ‡ erat ‡ Discurre שור

‖ per * numerate ‡ vt

† sunt ‡ videat ראה ‖ sed

‖ sup ‡ exercit' יצא פנה ‡ exercitus à facie ‡ vt numerarent

,vrbis *dextera* ‡ Haroher in sunt castrametati & ,Iarden transierunt Et

5 † ויעברו את־הירדן ויחנו בערוער ימין העיר

.Iahazer ad & ,Ghad torrentis medio in † quæ

אשר בתוך־הנחל הגד ואל־יעזר׃

venerunt & ;Chodsi Tachtim terram in & ,Ghilhad in venerunt Et

6 † ויבאו הגלעדה ואל־ארץ תחתים חדשי ויבאו

munitionem ‡ venerunt Et .Sidon *ad* circa & ,Iahan Dan in

7 דנה יען וסביב אל־צידון׃ † ויבאו מבצר־

meridie ad sunt egressi & ;Chenahanæi & ,Chiuuæi vrbes omnes & :Tyri

צר וכל־ערי החוי והכנעני ויצאו אל־נגב

venerunt & ,terram omnem in circuierunt Et .Sebah-Beer † Iehudah

8 יהודה באר שבע׃ † וישטו בכל־הארץ ויבאו

.Ierusalaim ‡ dierum viginti & ,mensium nouem fine in

מקצה תשעה חדשים ועשרים יום ירושלם׃

fuit Et .*regem ad* ‖ populi *census* * numerum Ioab Deditque

9 † ויתן יואב את־מספר מפקד־העם אל־המלך ותהי

viri & ,gladium *educentis virtutis viri* ‡ millia octingenta Israel

ישראל שמנה מאות אלף איש־חיל שלף חרב ואיש

,eum Dauid cor percussit Et .virorum millia quingenta Iehudah

10 יהודה חמש־מאות אלף איש׃ † ויך לב־דוד אתו

:DOMINVM ad Dauid Dixitque .populum numerauit postquam

אחרי־כן ספר את־העם ויאמר דוד אל־יהוה

quæso transire fac DOMINE nunc Et .feci quod ‡ valde Peccaui

חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה יהוה העבר־נא

:mane *in* Dauid surrexit Et .valde egi stulte quia ,tui serui *peruersitatem*

11 את־עון עבדך כי נסכלתי מאד׃ † ויקם דוד בבקר

:dicendo ,Dauid videntem prophetam Ghad ad fuit DOMINI verbum &

ודבר־יהוה היה אל־גד הנביא חזה דוד לאמר׃

imponens † ego Tria ;DOMINVS dixit Sic :Dauid ad *loqueris* & ,Vade

12 † הלוך ודברת אל־דוד כה אמר יהוה שלש אנכי נוטל

.tibi faciam & ,his ex vnum tibi elige :*te super*

עליך בחר־לך אחת־מהם ואעשה־לך׃

septem tibi *veniet An* ‡ :ei dixitq; .ei *indicauit* & ;Dauid ad Ghad venit Et

13 † ויבא־גד אל־דוד ויגד־לו ויאמר לו התבוא לך שבע־

facies ad ‡ *te* fugere mensibus tribus *an &* † tua terra in famis anni

שנים רעב בארצך ואם־שלשה חדשים נסך לפני־

pestem ‖ diebus tribus *esse an &* ,*te persequens* * ipse & ,*tuoru angustiatoru*

צריך והוא רדפך ואם־היות שלשת ימים דבר

.verbum me mittenti respodeam *quod* ‡ vide & ,cognosce Nuc ?tua terra in

בארצך עתה דע וראה מה־אשיב שלחי דבר׃

obsecro Incidamus .valde *mihi Angustia* :Ghad ad Dauid Dixitque

14 † ויאמר דוד אל־גד צר־לי מאד נפלה־נא

hominis manu in & ,eius miserationes multæ quia ,DOMINI manum in

ביד־יהוה כי־רבים רחמו וביד אדם

mane à Israel in pestem DOMINVS dedit Et .incidam ne

15 אל־אפלה׃ † ויתן יהוה דבר בישראל מהבקר

ad vsque & Dan à populo de *est mortuum* ‡ & ;*constitutionis* tepus ad vsque &

ועד־עת מועד וימת מן־העם מדן ועד־

.virorum millia septuaginta ,sebah-Beer

באר שבע שבעים אלף איש׃

;eam *corrumpendum ad* † Ierusalaim ‡ angelus suam manum misit Et

16 † וישלח ידו המלאך ירושלם לשחתה

;*populo in corrumpenti* * angelo Dixitque .malo super DOMINVM pœnituit &

וינחם יהוה אל־הרעה ויאמר למלאך המשחית בעם

erat DOMINI angelus Et .tuam manum *remitte* ‖ : nunc Multum †

רב עתה הרף ידך ומלאך יהוה היה

.Iebusæi Araunah *area cum* ‡

עם־גרן האורנה היבסי׃

cædentem angelum *ipsum videndo in* † ,DOMINVM ad Dauid Dixitque

17 † ויאמר דוד אל־יהוה בראתו את־המלאך המכה

pecus isti Et ‡ .egi inique ego & ,peccaui ego Ecce :dixit & ,*populo in* †

בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי ואנכי העויתי ואלה הצאן

.mei patris domum *in* * & ,me *in* * tua manus obsecro *Sit* ‡ ?fecerunt quid

מה עשו תהי נא ידך בי ובבית אבי׃

erige ,Ascende :ei dixit & ,illa die in Dauid ad Ghad venit Et

18 † ויבא־גד אל־דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם

.Iebusæi Araunah area in altare DOMINO

ליהוה מזבח בגרן ארניה היבסי׃

præceperat quemadmodum ,Ghad verbum iuxta Dauid ascendit Et

19 † ויעל דוד כדבר־גד כאשר צוה

eius seruos & ,regem vidit & ,Araunah respexit Et .DOMINVS

20 יהוה׃ † וישקף ארונה וירא את־המלך ואת־עבדיו

regi se incuruauit & ,Araunah est egressus & :se *super* † transeuntes

עברים עליו ויצא ארונה וישתחו למלך

.terram super *suos vultus*

אפיו ארצה׃

‡ ad dexteram חנה ימן † est

בוא בוא ‡ ad

יצא † in

שוט ‡ in

קצה * numerationis ‡ regi. נתן היה ‡ virorum fortium euaginantium

מאה נכה

‡ in eo עשה iniquitatem

עוה קום

loquere † offero tibi.

nunciauit ‡ Num vis vt veniant נגד † aut ‡ coram

נוס hostibus tuis, * hostis persequatur te, aut quòd sit pestis ‡ quale Angustiis afficior hominum

רבב נתן constitutum, ‡ mortui sunt יעד מות

‡ ad vt disperderet * disperdenti populum

רוע רפה † Sufficit ‖ quiescere fac ‡ iuxta aream

- הארונה ק

† cu vidisset ראה נכה † populum, ‡ Isti autẽ qui oues sunt, ‡ Veniat * contra

עשה

ארונה ק עלה

† ad שחה super faciem suam

?suũ seruum ad rex meus dominus venit Cur : Araunah Dixitque
21 † ויאמר ארונה מדוע בא אדני המלך אל עבדו
,Domino altare *ædificandũ ad* ‡,aream *tecum à emendũ* Ad : Dauid Dixitq;
ויאמר דוד [a] לקנות מעמך את הגרן לבנות מזבח ליהוה
:Dauid ad Araunah Dixitque .populo *desuper* † plaga restringatur &
22 והעצר [b] המגפה מעל העם : † ויאמר ארונה אל דוד
Vide .suis oculis in bonũ ‡ rex meus dominus *faciat ascendere* &, Accipiat
יקח [c] ויעל אדני המלך הטוב בעינו ראה
.ligna in bonis vasa & , trahas & ,ascensionem in bouem
הבקר לעלה והמרגים וכלי הבקר לעצים :
ad Araunah Dixitque .regi rex Araunah dedit Omnia
23 † הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל

Vt emam à te ‡vt ædificem
[a] קנה †à
[b] נגף
offerat ‡ quod est
[c] לקח
boues pro holocausto, & plaustra, & instrumẽta boũ pro lignis.

cõplaceat tibi :Araunah ad rex Dixitque *.te velit* tuus Deus DOMINVS :regem
24 המלך יהוה אלהיך ירצך : † ויאמר המלך אל ארונה [d] רצה
faciam ascendere non & ,pretio *in* te à emam emendo sed, Nequaquam
לא כי [e] קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה
&, aream Dauid emit Et .gratis *ascensiones* ‖meo Deo DOMINO
ליהוה אלהי [f] עלות חנם ויקן דוד את הגרן ואת
Dauid ibi ædificauit Et . quinquaginta sechelim ‡ argento in *bouem*
25 הבקר בכסף שקלים חמשים : † [g] ויבן שם דוד
fuit exorabilis ‡ & opacifica &, *ascensiones fecit ascendere* ‖ &, DOMINO altare
מזבח ליהוה ויעל עלות ושלמים ויעתר
.Israel *desuper* ‖ plaga est restricta & , terræ DOMINVS
יהוה לארץ ותעצר [h] המגפה מעל ישראל :

[d] רצה cõplaceat tibi
offeram
[e] קנה Dño
‖holocausta
[f] עלה
boues ‡ *seclis*
[g] בנה
‖ obtulit holocausta ‡ propitiat' est ‖ab
[h] נגף

Finis secundi libri Semuelis.

תם ספר שמואל ב

מלכים א

LIBER PRIMVS MELACHIM,

ID EST, REGVM, QVI APVD NOS DICITVR TERTIVS REGVM.

CAP. I. א

ET

,dies in venerat ,senuerat Dauid rex
1 והמלך דוד זקן בא [a] בימים
.ei erat calor non &, vestibus eũ operiebãt &
[b] ויכסהו בבגדים ולא יחם לו :
meo dño Quærant :ei' serui ei Dixeruntque
2 † ויאמרו לו עבדיו יבקשו לאדני
regis facies ad stet &, virginem puellam regi
המלך נערה בתולה ועמדה לפני המלך
.regi meo domino calor fiat † & ,tuo sinu in *cubet* ‡ & :*proficiens ei sit* &
[c] ותהי לו סכנת ושכבה בחיקך [d] וחם לאדני המלך :
inuenerunt &, Israel termino omni in pulchram puellam quæsierunt Et
3 † ויבקשו נערה יפה בכל גבול ישראל וימצאו
‡ puella Et .regem ad eam adduxerunt &, Sunamiten Abisagh
4 את אבישג השונמית [e] ויבאו אתה למלך : † והנערה
non rex & : ei ministrabat & ,*proficiens regi erat &* ,*admodum* * pulchra
יפה עד מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך לא
.regnabo Ego :dicendo, eleuabatur Chagith fili' Adoniah Et .eã cognouit
5 ידעה : † ואדניה בן חגית מתנשא לאמר אני אמלך
.suas facies ad currentes viros quinquaginta &, equites &, *currum* sibi fecit Et
[f] ויעש לו רכב ופרשים וחמשים איש [g] רצים לפניו :
sic Cur :dicendo ,suis dieb' à ipsi' pater eũ affecit dolore non Et
6 † ולא עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה
. Absalom post ‡ pepererat ipsũ & ,valde forma *bonus* † iste etiã & ?fecisti
עשית וגם הוא טוב תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום :
:sacerdote Ebiathar cũ &, Seruiah filio Ioab cum eius verba fuerunt Et
7 † ויהיו דבריו עם יואב בן צרויה ועם אביתר הכהן
filius Benaiahu &, sacerdos Sadoc Et .Adoniah *post* adiuuabant &
8 ויעזרו אחרי אדניה : † וצדוק הכהן ובניהו בן
,Dauidi ‡ qui fortes &, Rehi &, Simhi &, ppheta Nathã &, Iehoiadah
יהוידע ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר לדוד
pingue & ,*bouem & pecus* Adoniiahu immolauit Et .Adoniiahu cũ erant non
9 לא היו עם אדניהו : † ויזבח אדניהו צאן ובקר ומריא
omnes inuitauit & :Roghel* fontẽ apud † qui Zocheleth ‖ *lapide cum*
עם אבן הזחלת אשר אצל עין רגל ויקרא את כל
Et .regis seruos Iehudah viros omnes &, regis filios suos fratres
10 אחיו בני המלך ולכל אנשי יהודה עבדי המלך : † ואת
suũ fratrẽ Selomoh & , fortes & ,Benaiahu & ,prophetã Nathã
נתן הנביא ובניהו ואת הגבורים ואת שלמה אחיו
:dicẽdo ,Selomoh matrẽ sebah-Bath ad Nathã Dixitque .inuitauit non
11 לא קרא : † ויאמר נתן אל [h] בת שבע אם שלמה לאמר
noster dominus &, Chagith filius Adoniiahu *regnauit* ‡ quòd *audisti* Nonne
הלוא שמעת כי מלך אדניהו בן חגית ואדנינו

[a] יום
[b] כסה
coram rege;
cum foueat: ‡dormiat † calefaciat dominum meũ regem.
[d] היה חמם
[e] בוא
‡ erat * valde, & regem fouebat,
curr', ‖ante se
[f] עשה [g] רוץ
† decorus erat ‡ Mahachah,
sequentes
‡ erant
oues, & boues, & pinguia iuxta lapidem ‖ *fluctifrago* † erat * *fullonis*,
[h] בנה audis ‡regnet

?nesciuit Dauid
erue & ,consilium obsecro tibi consulã ,*vade* nunc Et
12 דוד לא ידע : † ועתה לכי איעצך נא עצה ומלטי
ad ingredere &, Vade .Selomoh tui filij animam &, tuam animam
13 את נפשך ואת נפש בנך שלמה : † לכי ובאי אל
,tuæ ancillæ iurasti rex mi domine tu Nonne :eũ ad dices &, Dauid regem
המלך דוד ואמרת אליו הלא אתה אדני המלך נשבעת לאמתך
super sedebit ipse & ,me post est regnatur' tu' fili' Selomoh Quia :dicẽdo
לאמר כי שלמה בנך ימלך אחרי והוא [i] ישב על
cum ibi loquente te adhuc Ecce ?Adoniiahu regnauit cur &: meũ soliũ
14 כסאי ומדוע מלך אדניהו : † הנה עודך מדברת שם עם
est ingressa Et .tuos sermones cõplebo &, te post veniam *ego* &, rege
15 המלך ואני אבוא אחריך ומלאתי את דבריך : [k] † ותבא
Abisagh & ,valde senuerat rex & ;*conclaue* in regem ad sebah-- Bath
בת שבע אל המלך החדרה והמלך זקן מאד ואבישג
,sebah Bath *flexit ceruicẽ* Et .regi ministrabat Sunamitis
16 השונמית משרת את המלך : [l] † ותקד בת שבע
,mi Dñe :ei Dixitque ?tibi ‡ Quid :rex Dixitque .regi se incuruauit &
17 [m] ותשתחו למלך ויאמר המלך מה לך : † ותאמר לו אדני
tu iurasti *in* DOMINO *tuo Deo* tuæ ancillæ, quia Selomoh filius tuus
אתה נשבעת ביהוה אלהיך לאמתך כי שלמה בנך
Adoniah ecce nunc Et .meũ soliũ super sedebit ipse & ,me post regnabit
18 ימלך אחרי והוא ישב על כסאי : † ועתה הנה אדניה
,*bouem* immolauit Et .nescisti rex mi domine nunc & :regnauit
19 מלך ועתה אדני המלך לא ידעת : † ויזבח שור
Ebiathar & ,regis filios omnes inuitauit & ,multitudinẽ in *pecus* &, *pingue* &
ומריא וצאן [n] לרב ויקרא לכל בני המלך ולאביתר
.inuitauit nõ tuũ seruũ Selomoh & .exercitus principẽ Ioab &, sacerdotẽ
הכהן וליאב שר הצבא ולשלמה עבדך לא קרא :
indicandũ ad ,‡ te super Israel omnis oculi †, rex mi domine ‡ tu Et
20 † ואתה אדני המלך עיני כל ישראל עליך [o] להגיד
,erit Et .ipsum post regis mei domini soliũ super sit sessurus quis ,eis
21 להם מי [p] ישב על כסא אדני המלך אחריו : † והיה
me' filius & ,ego ero & ,suis patribus cum *regem meum dominũ cubare iuxta* ‖
כשכב אדני המלך עם אבתיו [q] והייתי אני ובני
Nathã & ,rege cum loquente ea adhuc ecce Et .peccatores Selomoh
22 שלמה חטאים : † והנה עודנה מדברת עם המלך ונתן
.propheta Nathan Ecce :dicendo regi nunciauerunt Et .venit propheta
23 הנביא בא : † ויגידו למלך לאמר הנה נתן הנביא
. terram super *suas facies* ‡ super regi se incuruauit & ,*regis facies ad* introiuit Et
ויבא לפני המלך וישתחו למלך על אפיו ארצה :
regnabit Adoniahu ,dixisti † tu rex mi Domine : Nathã Dixitque
24 † ויאמר נתן אדני המלך אתה אמרת אדניהו ימלך
immolauit &, hodie descẽdit ‡ Quia ?meo solio sup sedebit ipse &, me post
25 אחרי והוא ישב על כסאי : † כי ירד היום ויזבח

veni
[i] ישב
[k] בוא cubiculum,
inclinauit se
[l] קדד ‡ est
[m] שחה
per Dominũ Deum tuum
boues,
pinguia, pecudes,
[n] רבב
‡ nosti † quod ‡ sunt, vt indices
[o] נגד
[p] ישב
‖ cùm dormierit dominus meus rex
[q] היה
ante regem, ‡ faciem suam
† ne
‡ ipse

, regis filios omnes inuitauitque ;multitudine in ,*pecus &* ,*pingue &* ,bouem

שׁוֹר וּמְרִיא־וְצֹאן לָרֹב וַיִּקְרָא לְכָל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ

bibentes & comedentes ipsi ecce & .sacerdotē Ebiathar & ,exercit⁹ principes & ,

וּלְשָׂרֵי הַצָּבָא וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהִנָּם אֹכְלִים וְשֹׁתִים

,tuus seruus *ego* & me Et .Adoniiahu rex Viuat :dixerūt atq; ;*tuis facies ad*

26 לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדֹנִיָּהוּ: וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ

tuū seruum Selomoh & , Iehoiadah filiū Benaiahu & ,sacerdotē Sadoc &

וּלְצָדֹק הַכֹּהֵן וְלִבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְלִשְׁלֹמֹה עַבְדְּךָ

, hoc verbum est factum rege meo domino a *Si* .inuitauit non

27 לֹא קָרָא: אִם מֵאֵת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה

mei domini solium super esset sessurus quis ,*tuum seruum* fecisti scire non &

וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת־עַבְדְּךָ מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲדֹנִי־

-Bath me ad Vocate :dixit & ,Dauid rex respōdit Et .ipsum post regis

28 הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קִרְאוּ־לִי לְבַת־

.*regis facies ad* stetit & ,*regis facies ad* est ingressa Et .sebah

שָׁבַע וַתָּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:

meā animam redemit qui ,DOMINVS Viuit :dixit & ,rex iurauit Et

29 וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר חַי־יְהוָה אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי

Deo DOMINO in tibi iuraui quemadmodū Quia .angustia omni de

30 מִכָּל־צָרָה: כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי

sedebit ipse & ,me post regnabit tu⁹ filius Selomoh quòd ,dicendo ,Israel

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרַי וְהוּא יֵשֵׁב

ceruicem flexit Et .hac die faciam sic *quia* ,me pro meū solium super

עַל־כִּסְאִי תַּחְתָּי כִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: 31 וַתִּקֹּד

me⁹ dñs Viuat :dixit & ,regi se incuruauit & ,terram *vultus in* sebah-Bath

בַּת־שֶׁבַע אַפַּיִם אֶרֶץ וַתִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ וַתֹּאמֶר יְחִי אֲדֹנִי

Sadoc me ad Vocate :Dauid rex dixit Et .æternum in Dauid rex

32 הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְעֹלָם: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִד קִרְאוּ־לִי לְצָדוֹק

.Iehoiadah filium Benaiahu & ,prophetam Nathan & , sacerdotem

הַכֹּהֵן וּלְנָתָן הַנָּבִיא וְלִבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע

vobiscu Tollite : eis rex Dixitque .*regis facies ad* sunt ingressi &

וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: 33 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לָהֶם קְחוּ עִמָּכֶם

super meum filium Selomoh *facietis equitare &* ,vestri domini seruos

אֶת־עַבְדֵי אֲדֹנֵיכֶם וְהִרְכַּבְתֶּם אֶת־שְׁלֹמֹה בְנִי עַל־

.Ghichon *super* eum facietis descendere & ;mihi quæ mulam

הַפִּרְדָּה אֲשֶׁר־לִי וְהוֹרַדְתֶּם אֹתוֹ אֶל־גִּחוֹן:

super regē in propheta Nathā & ,sacerdos Sadoc ibi eum vnget Et

34 וּמָשַׁח אֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל־

.Selomoh rex Viuat :dicetis atque ,buccina in clangetis & : Israel

יִשְׂרָאֵל וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָר וַאֲמַרְתֶּם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה:

ipse & ,meū solium super sedebit & ,veniet & ,eum post ascendetis Et

35 וַעֲלִיתֶם אַחֲרָיו וּבָא וְיָשַׁב עַל־כִּסְאִי וְהוּא

super & ,Israel super *ducem existendum ad præcepi* ipsi & ;me pro regnabit

יִמְלֹךְ תַּחְתָּי וְאֹתוֹ צִוִּיתִי לִהְיוֹת נָגִיד עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל־

: dixit & ,regem * Iehoiadah filius Benaiahu respondit Et .Iehudah

36 יְהוּדָה: וַיַּעַן בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר

Quemadmodum .regis mei domini Deus DOMINVS dicat Sic .Amen

37 אָמֵן כֵּן יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ: כַּאֲשֶׁר

magnificet & ,Selomoh cum sit ita , rege meo dño cum DOMINVS fuit

הָיָה יְהוָה עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יְהִי עִם־שְׁלֹמֹה וִיגַדֵּל

Sadoc descendit Et .Dauid regis mei domini *solio præ* ,eius solium

אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסֵּא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד: 38 וַיֵּרֶד צָדוֹק

,Cerethi & ,Iehoiadah filius Benaiahu & ,propheta Nathan & , sacerdos

הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי

;Dauid regis mulam super Selomoh fecerunt equitare & ,Pelethi &

וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֶת־שְׁלֹמֹה עַל־פִּרְדַּת הַמֶּלֶךְ דָּוִד

cornu sacerdos Sadoc Tulitque .Ghichon *super* eum fecerunt ire &

וַיֹּלִכוּ אֹתוֹ עַל־גִּחוֹן: 39 וַיִּקַּח צָדוֹק הַכֹּהֵן אֶת־קֶרֶן

,buccina in clanxerunt & .Selomoh vnxit & ,*tentorio* e olei

הַשֶּׁמֶן מִן־הָאֹהֶל וַיִּמְשַׁח אֶת־שְׁלֹמֹה וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָר

ascenderunt Et .Selomoh rex Viuat :populus omnis dixeruntque

40 וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעָם יְחִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה: וַיַּעֲלוּ

lætitia *lætantes* & *fistulis in fistulantes* popul⁹ & ,eū post populus omnis

כָל־הָעָם אַחֲרָיו וְהָעָם מְחַלְּלִים בַּחֲלִלִים וּשְׂמֵחִים שִׂמְחָה

,Adoniiahu audiuit Et .eorum voce in terra scindebatur & .magna

41 גְדוֹלָה וַתִּבָּקַע הָאָרֶץ בְּקוֹלָם: וַיִּשְׁמַע אֲדֹנִיָּהוּ

audiuit & :comedere finierant ipsi & ,secum qui , inuitati omnes &

וְכָל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְהֵם כִּלּוּ לֶאֱכֹל וַיִּשְׁמַע

:tumultuantis ciuitatis vox Cur :dixit & ,buccinæ *vocem* Ioab

יוֹאָב אֶת־קוֹל הַשּׁוֹפָר וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ קוֹל־הַקִּרְיָה הוֹמָה:

,venit sacerdotis Ebiathar filius Ionathan ecce & ,loquente eo Adhuc

42 עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה יוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר הַכֹּהֵן בָּא

.nunciabis bonum & , *tu virtutis* vir quia ,Ingredere ;Adoniiahu Dixitq;

וַיֹּאמֶר אֲדֹנִיָּהוּ בֹּא כִּי אִישׁ חַיִל אַתָּה וְטוֹב תְּבַשֵּׂר:

noster dominus Profectò :Adoniiahu ad dixit & ,Ionathā Respondit que

43 וַיַּעַן יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר לַאֲדֹנִיָּהוּ אֲבָל אֲדֹנֵינוּ

boues, & pinguia, & pecudes · comedunt, & bibunt · שָׁתָה · coram eo, · qui sum · חָיָה · Num · seruos tuos, · יָדַע · ante regem, · coram rege. · עָנָה · per Dominū Deum · בָּנָה · equidem inclinauit se · קָדַד · in faciē super · שָׁחָה · ante regem. · בּוֹא · לָקַח · facite · est in · יָרַד · præcipiam vt sit dux · צָוָה · עָלָה · עָנָה · plusquā soliū · הָלַךְ · ad tabernaculo · canebat tibiis · lætabatur · erant · כָּלָה · sonitum · בּוֹא · fortis es · עָנָה

rex secum misit Et .Selomoh fecit regnare Dauid rex

44 הִמְלִיךְ דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת־שְׁלֹמֹה: וַיִּשְׁלַח אִתּוֹ הַמֶּלֶךְ

filium Benaiahu ,prophetam Nathan & ,sacerdotem Sadoc

אֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן וְאֶת־נָתָן הַנָּבִיא וּבְנָיָהוּ בֶּן־

mulam super eum fecerunt equitare & ;Pelethi & ,Cerethi & ,Iehoiadah

יְהוֹיָדָע וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי וַיַּרְכִּבוּ אֹתוֹ עַל פִּרְדַּת

propheta Nathan & sacerdos Sadoc eum vnxerunt Et .*regis*

45 הַמֶּלֶךְ: וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא

tumultuauit &, lætantes inde ascenderunt & ;Ghichon in regem in

לְמֶלֶךְ בְּגִחוֹן וַיַּעֲלוּ מִשָּׁם שְׂמֵחִים וַתֵּהֹם

Selomoh sedit etiam Et .audistis *quam vox * hæc* .ciuitas

46 הַקִּרְיָה הוּא הַקּוֹל אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם: וְגַם יָשַׁב שְׁלֹמֹה

regis serui venerunt etiam Et .regni solium super

47 עַל כִּסֵּא הַמְּלוּכָה: וְגַם־בָּאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ

Deus Benefaciat :dicendo ,Dauid regi nostro domino benedicendum ad

לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד לֵאמֹר יֵיטֵב אֱלֹהֶיךָ

suo solio præ eius solium magnificet & ,*tuo nomini præ* Selomoh nomini

אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ וִיגַדֵּל אֶת־כִּסְאוֹ מִכִּסְאֶךָ

: rex dixit sic etiam Et .lectum super rex se incuruauit &

48 וַיִּשְׁתַּחוּ הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּשְׁכָּב: וְגַם־כָּכָה אָמַר הַמֶּלֶךְ

sedentem hodie dedit qui ,Israel Deus DOMINVS Benedictus

בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן הַיּוֹם יֹשֵׁב

surrexere & ,sunt territi Et .*videntes* mei oculi & ,meum thronum super

49 עַל־כִּסְאִי וְעֵינַי רֹאוֹת: וַיֶּחֶרְדוּ וַיָּקֻמוּ

.suam viam in *vir* abierunt & ;Adoniiahu qui inuitati omnes

כָּל־הַקְּרֻאִים אֲשֶׁר לַאֲדֹנִיָּהוּ וַיֵּלְכוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ:

apprehēdit &, abiit &, surrexit & :Selomoh *faciebus* à timens Adoniiahu Et

50 וַאֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא מִפְּנֵי שְׁלֹמֹה וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ וַיַּחֲזֵק

Ecce : dicendo ,Selomoh est nunciatum Et .altaris cornua *in*

51 בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה לֵאמֹר הִנֵּה

cornua in apprehendit ecce & ,Selomoh regem timens Adoniiahu

אֲדֹנִיָּהוּ יָרֵא אֶת־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְהִנֵּה אָחַז בְּקַרְנוֹת

interficiet *si* ,Selomoh rex *hodie sicut* mihi Iuret : dicendo ; altaris

הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר יִשָּׁבַע־לִי כַיּוֹם הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אִם־יָמִית

filium in fuerit Si : Selomoh Dixitque .gladio in suum seruum

52 אֶת־עַבְדּוֹ בֶּחָרֶב: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אִם יִהְיֶה לְבֶן־

fuerit inuentum malum si & ;terram super eius *crine* de cadet non ,*virtutis*

חַיִל לֹא־יִפֹּל מִשַּׂעֲרָתוֹ אַרְצָה וְאִם־רָעָה תִּמָּצֵא־

eum fecerunt descendere & ,Selomoh rex misit Et .moritur *&*, eo in

53 בוֹ וָמֵת: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּרִדֻהוּ

ei Dixitque . Selomoh regi se incuruauit & ,venit & : altari *desuper*

מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וַיָּבֹא וַיִּשְׁתַּחוּ לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר־לוֹ

.tuam domum in Vade : Selomoh

שְׁלֹמֹה לֵךְ לְבֵיתֶךָ:

CAP. II. ב

Selomoh præcepitque. *moriendum ad* Dauid dies appropinquauerunt Et

1 וַיִּקְרְבוּ יְמֵי־דָוִד לָמוּת וַיְצַו אֶת־שְׁלֹמֹה

te confortabis & .terræ omnis *via in vadens* Ego :dicendo ,suo filio

2 בְנוֹ לֵאמֹר: אָנֹכִי הֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ וְחָזַקְתָּ

,tui Dei DOMINI custodiam *custodies* Et .*virum in eris* &

3 וְהָיִיתָ לְאִישׁ: וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

,eius præcepta & ,eius decreta *custodiendum ad* * ,eius viis in *ambulandum ad*

לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו לִשְׁמֹר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו

vt ,Moseh lege in scriptum sicut ,eius testimonia & ,eius iudicia &

וּמִשְׁפָּטָיו וְעֵדְוֺתָיו כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן

.*illuc respicies* quæ omnia & ,feceris quæ omnia *agas prudenter*

תַּשְׂכִּיל אֵת כָּל־אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר תִּפְנֶה שָׁם:

me super est locutus quod ,tuū verbum DOMINVS confirmet Vt

4 לְמַעַן יָקִים יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלַי

meas facies ad ambulandum ad * suam viam tui filij custodierint Si : dicendo

לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי

abscindetur Nō :dicēdo ,sua anima tota in & ,suo corde toto in, veritate in

בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת

quæ , nosti tu etiam Et .Israel solio *desuper* vir tibi

5 לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל: וְגַם אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר־

exercituū principibus duobus fecerit quæ, Seruiah filius Ioab mihi fecerit

עָשָׂה לִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה אֲשֶׁר עָשָׂה לִשְׁנֵי־שָׂרֵי צִבְאוֹת

posuit & ,*eos occidit* & ,Iether filio Hamasa & , Ner filio Abner , Israel

יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר וְלַעֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר וַיַּהַרְגֵם וַיָּשֶׂם

* qui ,suo *cingulo* in belli sanguines dedit & ,pace in belli sanguines

דְּמֵי־מִלְחָמָה בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דְּמֵי מִלְחָמָה בַּחֲגֹרָתוֹ אֲשֶׁר

Facies que .suis pedibus in quod ,suo calceamento in & ,suis lūbis in

6 בְּמָתְנָיו וּבְנַעֲלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו: וְעָשִׂיתָ

.sepulchrum *pace* in eius canicie facies descēdere nō & ,tuam sapientiā iuxta

כְּחָכְמָתֶךָ וְלֹא־תוֹרֵד שֵׂיבָתוֹ בְּשָׁלֹם שְׁאֹל:

regiam. · עָלָה · Hic est sonitus quem · אֱלֹהִים · magis quàm solium tuū, · שָׁחָה · vident. · רָאָה · קוּם · erant cum vnusquisque · facie tenuit · פָּנָה · יָלַךְ · נָגַד · hac die quòd non filius · virtuosus, · capillis · רוּץ · נָפַל · ab · vt moreretur. · צָוָה · vado per viā · conforta · esto vir · custodi · חָיָה · vt ambules · vt custodias · חָקַק · est · עוּד · יָרָה · secūdes · ad · te verteris. · mihi · קוּם · & ambulauerint coram me · de · שָׁנָה · שׂוּר · quos occidit · שׂוּם · baltheo · erat · נָתַן · erat · עָשָׂה · pacifice ad · יָרַד

irruit & ;Iehoiadah filij Benaiahu *manu in* Selomoh rex misit Et

25 וישלח המלך שלמה ביד בניהו בן־יהוידע ויפגע־

Hanathoth *:rex dixit sacerdotē Ebiathar ad Et .est mortuus & ,cū in

בו וימת׃ 26 ולאביתר הכהן אמר המלך ענתת

,te interficiā non hac die in & :*tu mortis* ‡ vir quia ,tuos agros *super* vade

לך על־שדיך כי איש מות אתה וביום הזה לא אמיתך

quia & ,*mei patris Dauid facies ad* DOMINI *Adonai* ‡ arcam portasti quia

כי־נשאת את־ארון אדני יהוה לפני דוד אבי וכי

.meus pater fuit afflictus quibus ‡ omnibus in fuisti afflictus

התענית בכל אשר־התענה אבי׃

implendū ad ,DOMINO *sacerdotem esse ab* ,Ebiathar Selomoh eiecit Et

27 ויגרש שלמה את־אביתר מהיות כהן ליהוה למלא

.Siloh in Heli domum super fuerat locutus quod ,DOMINI verbum

את־דבר יהוה אשר דבר על־בית עלי בשלה׃

post declinauerat Ioab quia ,Ioab ad vsque venit *auditio* Et

28 והשמעה באה עד־יואב כי יואב נטה אחרי

ad Ioab fugit Et .declinauerat non Absalom post & † ,Adoniiah

אדניה ואחרי אבשלום לא נטה וינס יואב אל־

est nunciatū Et .altaris cornua *in* apprehendit & ,DOMINI *tentorium*

אהל יהוה ויחזק בקרנות המזבח׃ 29 ויגד

apud ‡ ecce & ,DOMINI *tentorium* ad Ioab fugisset quòd ,Selomoh regi

למלך שלמה כי נס יואב אל־אהל יהוה והנה אצל

Vade :dicendo ,Iehoiadah filiū Benaiahu Selomoh Misitque .altare

המזבח וישלח שלמה את־בניהו בן־יהוידע לאמר לך

:eum ad dixitq; ,DOMINI *tentorium* * ad Benaiahu venit Et .eū *in incurre*

פגע־בו׃ 30 ויבא בניהו אל־אהל יהוה ויאמר אליו

retulit Et .moriar hîc sed ,Nequaquā :dixit Et .Egredere :rex dixit Sic

כה־אמר המלך צא ויאמר לא כי פה אמות וישב

.mihi respōdit sic & ,Ioab est locut' Sic :dicēdo ,verbum regi Benaiahu

בניהו את־המלך דבר לאמר כה־דבר יואב וכה ענני׃

:eū sepelies & ,eū *in irrue* & ,est locutus sicut Fac :rex ei Dixitque

31 ויאמר לו המלך עשה כאשר דבר ופגע־בו וקברתו

desuper ‡ & ,me *desuper* ‡ ,Ioab effudit quos , gratis sanguines remouebis &

והסירת דמי חנם אשר שפך יואב מעלי ומעל

,eius caput super eius sanguinē DOMINVS reddet Et .mei patris domo

בית אבי׃ 32 והשיב יהוה את־דמו על־ראשו

eos occidit & ,*ipso pra bonos & ,iustos* ‡ viros duos *in irruit* † quia

אשר פגע בשני־אנשים צדקים וטבים ממנו ויהרגם

principē Ner filium ‡ Abner ; nesciuit Dauid meus pater & ,gladio *in*

בחרב ואבי דוד לא ידע את־אבנר בן־נר שר־

.Iehudah militiæ principem Iether filium Hamasa & , Israel exercitus

צבא ישראל ואת־עמשא בן־יתר שר־צבא יהודה׃

eius seminis caput in & ,Ioab caput in eorum sanguines reuertentur Et

33 ושבו דמיהם בראש יואב ובראש זרעו

sit eius throno & ,eius domui & ,eius semini & ,Dauid Et .æternum in

לעלם ולדוד ולזרעו ולביתו ולכסאו יהיה

filius Benaiahu ascendit Et .DOMINO *cum* à seculum in vsque pax

שלום עד־עולם מעם יהוה׃ 34 ויעל בניהו בן־

sua domo in est Sepultusque .eum interfecit & ,eum *in irruit* ‡ & ,Iehoiadah

יהוידע ויפגע־בו וימתהו ויקבר בביתו

super eo pro Iehoiadah filium Benaiahu rex *dedit* Et .deserto in

במדבר׃ 35 ויתן המלך את־בניהו בן־יהוידע תחתיו על־

.Ebiathar pro rex *dedit* sacerdotem Sadoc & ,exercitum

הצבא ואת־צדוק הכהן נתן המלך תחת אביתר׃

domum tibi Aedifica :ei dixitque ; Simhi vocauit & ,rex misit Et

36 וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר לו בנה־לך בית

.illuc & huc inde egredieris non & ,ibi habitabis & ,Ierusalaim in

בירושלם וישבת שם ולא־תצא משם אנה ואנה׃

sciendo ,Chidron torrentem transieris & ,*te egrediendi* die in ,erit Et

37 והיה ביום צאתך ועברת את־נחל קדרון ידע

.tuum caput in erit tuus sanguis .morieris moriendo quòd ,scias

תדע כי מות תמות דמך יהיה בראשך׃

est locutus sicut ; verbum ‡ Bonum : regem ad Simhi Dixitque

38 ויאמר שמעי למלך טוב הדבר כאשר דבר

Ierusalaim in Simhi mansit Et . tuus seruus faciet sic , rex meus dñs

אדני המלך כן יעשה עבדך וישב שמעי בירושלם

duo fugerunt & ,annorum trium fine à fuit Et .multis diebus

ימים רבים׃ 39 ויהי מקץ שלש שנים ויברחו שני־

nunciauerūt & :Gath regē Mahachah filiū Achis ad Simhi serui

עבדים לשמעי אל־אכיש בן־מעכה מלך גת ויגדו

,Simhi surrexit Et .Gath in † tui serui Ecce :dicendo , Simhi

לשמעי לאמר הנה עבדיך בגת׃ 40 ויקם שמעי

quærendum ad ,Achis ad Ghath in abiit & , suum asinum strauit &

ויחבש את־חמרו וילך גתה אל־אכיש לבקש את־

.Gath de suos seruos adduxit & ,Simhi abiit Et .suos seruos

עבדיו וילך שמעי ויבא את־עבדיו מגת׃

[Margin: per manum; * In; ‡ obnoxius morti es; ‡ Domini Dei ante Dauid patrē meum; ‡ in; ענה; ne esset sacer dos Dñi vt impleretur; היה; fama ‡ ad; † licet; נוס; tabernaculū; נגד; tabernaculū ‡ est; הלך; interfice; * tabernaculū; יצא ישב; interfice; ‡ à; סור חנן; שוב; † aggressus est; ‡ iustiores, & meliores se; טוב; ‡ videlicet; שוב; עלה; ‡ aggressus est; מות; posuit; נתן; posuit; יצא; qua egressus fueris,; ידע; ‡ est; ישב; in; יום היה; קצץ שנה; נגד; † sunt; קום; vt quæreret; ילך בוא]

vescentes inter erūt & ,misericordiā facies Ghilhaditæ Barzillai filiis Et

7 ולבני ברזלי הגלעדי תעשה־חסד והיו באכלי

Absalom *faciebus* ‡ à *me fugiendo in* * me ad accesserunt sic quia ;tuę mēsę

שלחנך כי־כן קרבו אלי בברחי מפני אבשלום

Iemini filij Ghera filius Simhi * te cum ecce Et .tui fratris

אחיך׃ 8 והנה עמך שמעי בן־גרא בן־הימיני

me ire ‡ die in *roborata* † maledictione mihi maledixit *ipse &* ‡ Bachurim de

מבחרים והוא קללני קללה נמרצת ביום לכתי

iuraui & ,Iarden ad meum occursum in descēdit ipse & ;Machanaim ad

מחנים והוא־ירד לקראתי הירדן ואשבע

nunc Et .gladio in te faciam mori Si ‖ :dicendo ,DOMINO *in* * ei

לו ביהוה לאמר אם־אמיתך בחרב׃ 9 ועתה

facias quæ nosti & ,*tu* sapiens vir quia ,eū dimittas impunē ne

אל־תנקהו כי איש חכם אתה וידעת את אשר תעשה־

.sepulchrum ‡ sanguine *in* † eius caniciem facies descendere & ,ei

לו והורדת את־שיבתו בדם שאול׃

.Dauid ciuitate in est sepultus & ;suis patribus cum Dauid dormiuit Et

10 וישכב דוד עם־אבתיו ויקבר בעיר דוד׃

.anni quadraginta ‡ , Israel super Dauid regnauit quibus dies Et

11 והימים אשר מלך דוד על־ישראל ארבעים שנה

triginta regnauit Ierusalaim in & , annis septem regnauit Chebron In

בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים

,sui patris Dauid solium super sedit Selomoh Et .annis tribus &

12 ושלש שנים׃ ושלמה ישב על־כסא דוד אביו

Chaghith fili' Adoniiahu venit Et .valde eius regnū est firmatum &

13 ותכן מלכתו מאד׃ ויבא אדניהו בן־חגית

?*tuum venire pax* † Num : ‡ dixit Et .Selomoh matrem sebah Bath ad

אל־בת־שבע אם־שלמה ותאמר השלום באך

.Loquere ;dixit Et . te ad ‖ mihi Verbum :ait Et .*Pax* ‖ :Dixitque

14 ויאמר שלום׃ ויאמר דבר לי אליך ותאמר דבר׃

posuerūt me super & ,regnum erat *mihi* quòd ,nosti Tu :dixit Et

15 ויאמר את ידעת כי־לי היתה המלוכה ועלי שמו

.meo fratri fuit & ,regnū est versum & *regnādū ad* ,suas facies Israel omnis

כל־ישראל פניהם למלך ותסב המלוכה ותהי לאחי

ego vnam petitionem nunc Et .ei fuerat DOMINO à quia

16 כי מיהוה היתה לו׃ ועתה שאלה אחת אנכי

.Loquere :eū ad dixit Et . *meas facies* ‡ facias auertere ne ,te à *postulans* †

שאל מאתך אל־תשבי את־פני ותאמר אליו דבר׃

faciet auertere non nam :regi Selomoh obsecro Dic : dixit Et

17 ויאמר אמרי־נא לשלמה המלך כי לא־ישיב

.vxorem in Sunamiten Abisagh mihi det *&* ;*tuas facies*

את־פניך ויתן־לי את־אבישג השונמית לאשה׃

.regem ad te *super* loquar ego , Bene :sebah-Bath Dixitque

18 ותאמר בת־שבע טוב אנכי אדבר עליך אל־המלך׃

super ‖ ei *loquendum ad* * ,Selomoh regem ad sebah-Bath venit Et

19 ותבא בת־שבע אל־המלך שלמה לדבר־לו על־

sedit & , ei se incuruauit & ,eius occursum in rex surrexit Et .Adoniiahu

אדניהו ויקם המלך לקראתה וישתחו לה וישב

.eius dexteram ad sedit & : regis matri solium posuit & ,suū soliū super

על־כסאו וישם כסא לאם המלך ותשב לימינו׃

ne ,te à *petens* ‡ ego paruam vnam Petitionem :ait Et

20 ותאמר שאלה אחת קטנה אנכי שאלת מאתך אל־

non quia :mea mater Pete : rex ei dixit Et .*meas facies* facias auertere

תשב את־פני ויאמר־לה המלך שאלי אמי כי לא־

Abisagh Detur :ait Et .*tuas facies* faciam auertere

21 אשיב את־פניך׃ ותאמר יתן את־אבישג

.vxorem in tuo fratri Adoniiahu Sunamitis

השנמית לאדניהו אחיך לאשה׃

postulans tu quare Et :suæ matri dixit & ,Selomoh rex respondit Et

22 ויען המלך שלמה ויאמר לאמו ולמה את שאלת

;regnum *ei* ‡ pete & ?Adoniiahu *ipsi* † Sunamiten Abisagh

את־אבישג השנמית לאדניהו ושאלי־לו את־המלוכה

Ioab & ,*sacerdoti* Ebiathar & , ‡ ei & ;† me *præ magnus* meus frater ipse quia

כי הוא אחי הגדול ממני ולו ולאביתר הכהן וליואב

, DOMINO *in* ‡ Selomoh rex iurauit Et .Seruiah *filio* ‡

23 בן־צרויה׃ וישבע המלך שלמה ביהוה

suam animam *in* ‖ quia ,addat sic & , Deus mihi faciat Sic : dicendo

לאמר כה יעשה־לי אלהים וכה יוסיף כי בנפשו

viuit nunc Et .hoc verbum Adoniiahu est locutus

24 דבר אדניהו את־הדבר הזה׃ ועתה חי־

Dauid thronum super me sedere fecit & ,me firmauit qui ,DOMINVS

יהוה אשר הכינני ויושיביני על־כסא דוד

hodie quia ;est locutus sicut ,domum mihi fecit qui & , mei patris

אביו ואשר עשה־לי בית כאשר דבר כי היום

.Adoniiahu morietur

יומת אדניהו׃

[Margin: conuiuas; היה; ‡ dum fugerē; ‡ facie; פנה; * est; ‡ qui † vehementi ‡ qua pergebam; הלך; * per Dominum ‖ Non; מות; es; † cum ‡ ad; ירד; * fuere; יום; שנה; כון בוא; ‡ Bath-Sebah † pacificus est ingressus tu'? ‖ Pacificus. ‖ est; meum; vt regnarem; סבב; † postulo ‡ faciem meā.; שוב; faciē tuā, vt; pro; בנה; * vt loqueretur ‖ pro; בוא; קום שחה; שום ישב; ‡ peto; faciem meā.; פנה; faciem tuam.; נתן; postulas; ענה; † pro ‡ pro eo; maior † est; ‡ est sacerdos, ‡ filius ‡ per Dñm, ‖ contra; יסף; חיה; יהוה יהוה; מות]

,Ghath in Ierusalaim de Simhi iuisset quòd ,Selomoh est nunciatum Et
41 ויגד לשלמה כי־הלך שמעי מירושלם גת
:eum ad dixitque ,Simhi vocauit & , rex misit Et .esset reuersus &
42 וישב׃ וישלח המלך ויקרא לשמעי ויאמר אליו
die In ,dicendo te in sum testificatus & ,DOMINO in te adiuraui Nonne
הלוא השבעתיך ביהוה ואעד בך לאמר ביום
?morieris moriendo quòd scias sciendo :illuc & ,huc abieris & ,te egrediendi
צאתך והלכת אנה ואנה ידע תדע כי־מות תמות
custodisti non quare Et .audiui verbum Bonum ,me ad dixisti &
43 ותאמר אלי טוב הדבר שמעתי׃ ומדוע לא שמרת
?te super præcepi quod ,præceptum & ,DOMINI iusiurandum
את שבעת יהוה ואת־המצוה אשר־צויתי עליך׃
quod ,malum omne nosti Tu :Simhi ad rex Dixitque
44 ויאמר המלך אל־שמעי אתה ידעת את כל־הרעה אשר
DOMINVS reddidit & :meo patri Dauid fecisti quod ,tuum cor nouit
ידע לבבך אשר עשית לדוד אבי והשיב יהוה
thronus & ,benedictus Selomoh rex Et .tuum caput in tuum malum
45 את־רעתך בראשך׃ והמלך שלמה ברוך וכסא
præcepit Et .seculum in vsque DOMINI facies ad stabilis sit Dauid
46 דוד יהיה נכון לפני יהוה עד־עולם׃ ויצו
,eum in irruit & ,est egressus & ;Iehoiadah filio Benaiahu rex
המלך את־בניהו בן־יהוידע ויצא ויפגע־בו
.Selomoh manu in est confirmatum regnum Et .est mortuus &
וימת והממלכה נכונה ביד־שלמה׃

juraui tibi p Dnm tibi / עוד / qua egressus fueris / est / quod / tibi? / צוה / רוע / עשה שוב / corā Dño / צוה / יצא / מות כון

CAP. III. ג

accepit & ,Aegypti regi Parhoh Selomoh est coniunctus affinitate Et
1 ויתחתן שלמה את־פרעה מלך מצרים ויקח
eum consummare vsque ,Dauid ciuitatem in eā adduxit & ,Parhoh filiam
את־בת־פרעה ויביאה אל־עיר דוד עד כלתו
Ierusalaim murum & ,DOMINI domum & ,suam domum ædificare
לבנות את־ביתו ואת־בית יהוה ואת־חומת ירושלם
erat ędificata nō quia ,excelsis in immolantes populus Attamen .circumquaq;
2 סביב׃ רק העם מזבחים בבמות כי לא־נבנה
Selomoh dilexit Et .illos dies ad vsque DOMINI nomini domus
3 בית לשם יהוה עד הימים ההם׃ ויאהב שלמה
ipse excelsis in tantū :sui patris Dauid statutis in ambulando DOMINVM
את־יהוה ללכת בחקות דוד אביו רק בבמות הוא
, ibi immolandum ad Ghibhon in rex iuit Et .suffiens & ,immolans
4 מזבח ומקטיר׃ וילך המלך גבענה לזבח שם
Selomoh fecit ascendere ascensiones Mille .magnum excelsum ipsum quia
כי־היא הבמה הגדולה אלף עלות יעלה שלמה
Selomoh ad DOMINVS est visus Ghibhon In .illud altare super
5 על המזבח ההוא׃ בגבעון נראה יהוה אל־שלמה
.tibi dabo quid Postula :Deus dixitque ,noctis somnio in
בחלום הלילה ויאמר אלהים שאל מה אתן־לך׃
meo patre Dauid tuo seruo cum fecisti Tu :Selomoh Dixitque
6 ויאמר שלמה אתה עשית עם־עבדך דוד אבי
,iustitia in & ,veritate in tuas facies ad ambulauit sicut magnā misericordiā
חסד גדול כאשר הלך לפניך באמת ובצדקה
magnam misericordiam ei custodisti & ,tecum cordis rectitudine in &
ובישרת לבב עמך ותשמר־לו את־החסד הגדול
.hanc diem secundū eius thronū super sedentem filium ei dedisti & ,istam
הזה ותתן־לו בן ישב על־כסאו כיום הזה׃
tuum seruum fecisti regnare tu meus Deus DOMINE nunc Et
7 ועתה יהוה אלהי אתה המלכת את־עבדך
.ingredi & ,egredi scio nec ,paruus puer ego & .meo patre Dauid pro
תחת דוד אבי ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא׃
qui ,multi populi ,elegisti quem ,tui populi medio in tuus seruus Et
8 ועבדך בתוך עמך אשר בחרת עם־רב אשר
tuo seruo Dabisq; .multitudine præ supputabitur nec numerabitur non
9 לא־ימנה ולא יספר מרב׃ ונתת לעבדך
bonum inter intelligendum ad ,tuum populum iudicandum ad audiens cor
לב שמע לשפט את־עמך להבין בין־טוב
?istum grauem tuum populum iudicare poterit quis quia .malum ad
לרע כי מי יוכל לשפט את־עמך הכבד הזה׃
Selomoh postulauerat quòd ;Adonai oculis in verbum fuit bonum Et
10 וייטב הדבר בעיני אדני כי שאל שלמה את־
postulasti quod eo Pro :eum ad Deus Dixitque .hoc verbum
11 הדבר הזה׃ ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את־
opulentiā tibi postulasti nec ,multos dies tibi postulasti nō & ,hoc verbum
הדבר הזה ולא־שאלת לך ימים רבים ולא־שאלת לך עשר
intelligere tibi postulasti & ;tuorum inimicorum animam postulasti neque
ולא שאלת נפש איביך ושאלת לך הבין
tibi dedi ecce :tua verba iuxta feci Ecce :iudicium audiendum ad
12 לשמע משפט׃ הנה עשיתי כדבריך הנה נתתי לך

לקח / donec finiret / בנה בוא / כלל / per circuitū. / immolabat / יום / præceptis / הלך חקק / immolabat et suffiebat. / vt immolaret / erat / holocausta obtulit / עלה / somnis / quicquid vis / & / עשה / coram te / אמן / נתן / me / sum' / ידע / est / רבב / נתן / intelligens / vt iudicet / vt discernat / & / רוע / placuit Domini / diuitias / יום רבב / sed / intelligentiā / עשה

non te post & ,tuas facies ad fuerit non tu sicut vt ,intelligēs & ,sapiens cor
לב חכם ונבון אשר כמוך לא־היה לפניך ואחריך לא־
etiam ,tibi dedi postulasti non quod etiam Et .tu sicut sit surrecturus
13 יקום כמוך׃ וגם אשר לא־שאלת נתתי לך גם־
omnibus reges inter vir tu sicut fuerit non vt ;gloriam etiam ,opulētiā
עשר גם־כבוד אשר לא־היה כמוך איש במלכים כל־
,mea statuta custodiendum ad meis viis in ambulaueris si Et .tuis diebus
14 ימיך׃ ואם תלך בדרכי לשמר חקי
.tuos dies lōgos faciā & ,tu' pater Dauid ambulauit sicut ,mea pręcepta &
ומצותי כאשר הלך דויד אביך והארכתי את־ימיך׃
stetit & ,Ierusalaim in venit Et .somnium ecce & ,Selomoh euigilauit Et
15 ויקץ שלמה והנה חלום ויבוא ירושלם ויעמד
,pacifica fecitque ,ascensiones fecit ascendere & ,DOMINI fœderis arcæ facies ad
לפני ארון ברית־יהוה ויעל עלות ויעש שלמים
mulieres duæ venerunt Tunc .suis famulis vniuersis cōuiuiū fecit &
16 ויעש משתה לכל־עבדיו׃ אז תבאנה שתים נשים
:vna mulier Dixitque .eius facies ad steterūt & ,regem ad meritoriæ
17 זנות אל־המלך ותעמדנה לפניו׃ ותאמר האשה האחת
ea cum peperi & :vna domo in habitantes ista mulier & ego ,mi dñe me In
בי אדני אני והאשה הזאת ישבת בבית אחד ואלד עמה
mulier etiam peperit & ,me parere tertia die in fuit Et .domo in
18 בבית׃ ויהי ביום השלישי ללדתי ותלד גם־האשה
duas præter ,domo in nobiscum alienus non ;pariter nos & :hæc
הזאת ואנחנו יחדו אין־זר אתנו בבית זולתי שתים־
quia ;nocte huius mulieris filius est mortuus Et .domo in nos
19 אנחנו בבית׃ וימת בן־האשה הזאת לילה אשר
meum filium tulit & ,nocte media in surrexit Et .eum super iacuit
20 שכבה עליו׃ ותקם בתוך הלילה ותקח את־בני
& :suo sinu in eum fecit iacere & ,dormiebat tua ancilla & :me apud ex
מאצלי ואמתך ישנה ותשכיבהו בחיקה ואת־
mane in surrexi Et .meo sinu in fecit iacere mortuum suum filium
21 בנה המת השכיבה בחיקי׃ ואקם בבקר
,mane in eū ad intendi Et .erat mortuus ecce & ,meum filium sugere faciendū ad
להיניק את־בני והנה־מת ואתבונן אליו בבקר
mulier dixit Et .pepereram quem ,meus filius erat non ecce &
22 והנה לא־היה בני אשר ילדתי׃ ותאמר האשה
hæc & ;mortuus tu' filius & ,viuus me' filius quia Nequaquā :altera
האחרת לא כי בני החי ובנך המת וזאת
loquebātur Et .viuus me' filius & , mortuus tuus filius sed ,Nō :dicens
אמרת לא כי בנך המת ובני החי ותדברנה
,viuus meus filius Hic ,dicens Hæc :rex Dixitque .regis facies ad
23 לפני המלך׃ ויאמר המלך זאת אמרת זה־בני החי
,est mortuus tu' filius sed ,Nequaquā ;dicens hæc & .mortuus tu' filius &
ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך המת
attulerūt & .gladium mihi Capite :rex Dixitque .viuus meus fili' &
24 ובני החי׃ ויאמר המלך קחו־לי חרב ויביאו
viuum natum Diuidite :rex Dixitque .regis facies ad gladium
25 החרב לפני המלך׃ ויאמר המלך גזרו את־הילד החי
.alteri dimidium & ,vni dimidium date & ,duas in
לשנים ותנו את־החצי לאחת ואת־החצי לאחת׃
incaluerant quia ,regem ad viuus eius filius cuius ,mulier Dixitque
26 ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך כי־נכמרו
natum ei date ,mi dñe me In :dixit & ,suo filio super eius miserationes
רחמיה על־בנה ותאמר בי אדני תנו־לה את־הילוד
,mihi Etiam :dicens illa & .eum interficiatis ne interficiendo & ,viuum
החי והמת אל־תמיתהו וזאת אמרת גם־לי
ei Date :dixit & ,rex respondit Et .diuidite ,sit non tibi etiam
27 גם־לך לא יהיה גזרו׃ ויען המלך ויאמר תנו־לה
.eius mater hæc .eū interficiatis non interficiendo & ,viuum natum
את־הילוד החי והמת לא תמיתהו היא אמו׃
timuerūt & ;rex iudicauit quod ,iudicium Israel omnis audierūt Et
28 וישמעו כל־ישראל את־המשפט אשר שפט המלך ויראו
faciendū ad ei' interiore in Dei sapientia quòd viderūt quia :regis faciebus à
מפני המלך כי ראו כי־חכמת אלהים בקרבו לעשות
.iudicium
משפט׃

similis tibi / ante te / בין / similis tibi / diuitias / similis tibi quisquam / vt custodias decreta / ילך חקק / צוה ארך / בוא / coram arca / obtulit holocausta, / עלה עשה / שנה אנש / meretrices coram eo. / זנה / Obsecro / habitabamus / apud eam qua peperi, / היה ילד / eramus / erat alius / זור / מות / dormiuit / קום לקח / qui erat requiescere / collocauit / מות / vt darem lac filio meo, / consyderaui / ינק בין / sed / viuit / est / dicebat / est / viuit / חיה / coram rege. / dicit / est / qui viuit / dicit / Afferte / coram rege. / infantem / פנה / partes / שנה נתן / חצה / erat / commota enī sunt viscera eius / Obsecro / infantem / dicebat: / ענה / infantē / est / ירא / facie / esset in corde / ראה

CAP. IIII. ד

principes isti Et .Israel omnē super rex Selomoh rex fuit Et
1 ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל׃ ואלה השרים
filij Achiah & ,Elichoreph .sacerdotis Sadoc filius Hazariahu :ei qui
2 אשר־לו עזריהו בן־צדוק הכהן׃ 3 אליחרף ואחיה בני
Benaiahu Et .commonefaciens Achilud filius Iehosaphat :scribæ Sisa
4 שישא ספרים יהושפט בן־אחילוד המזכיר׃ ובניהו
.sacerdotes Ebiathar & ,Sadoc & :exercitum super Iehoiadah filius
בן־יהוידע על־הצבא וצדוק ואביתר כהנים׃

שור / erant / à cōmētariis. / בנה

5 Nathan filius Zabud & :præfectos super Nathan filius Hazariahu Et
ועזריהו בן־נתן על־הנצבים וזבוד בן־נתן
Adoniram & ,domum super Achisar Et .regis socius * sacerdos
כהן רעה המלך׃ 6 ואחישר על־הבית ואדנירם
duodecim * Selomoh ipsi Et .tributum super Habda filius
בן־עבדא על־המס׃ 7 ולשלמה שנים־עשר
mense‖:eius domum & ,regem alebant & ,Israel omnem super præfecti
נצבים על־כל־ישראל וכלכלו את־המלך ואת־ביתו חדש
.alere vnumquemque super ‡ intererat anno in
בשנה יהיה על־אחד לכלכל׃
.Ephraim monte in Chur Filius ,eorum nomina hæc Et
8 ואלה שמותם בן־חור בהר אפרים׃
Elon & ;Beth-semes & ,Sahalbim in & ,Machas in Decher Filius
9 בן־דקר במקץ ובשעלבים ובית שמש ואילון
omnis & ,Sochoh‡ei;Arubboth in Chesed Filius .Bethchanan‖
בית חנן׃ 10 בן־חסד בארבות לו שכה וכל־
Taphath : Dor clima omne *,Abinadab Filius .Chepher terra
ארץ חפר׃ 11 בן־אבינדב כל־נפת דאר טפת
,Achilud filius Bahanah .vxorem in ‡ ei erat Selomoh filia
בת־שלמה היתה לו לאשה׃ 12 בענא בן־אחילוד
Sarthan iuxta † quæ ,Sean-Beth omnis & ,Meghiddo & ,Tahanach
תענך ומגדו וכל־בית שאן אשר אצל צרתנה
transitu à‖vsque Mecholah Abel ad vsque Sean-Beth à Izrehel desubter
מתחת ליזרעאל מבית שאן עד אבל מחולה עד מעבר
Iair villæ † ei :Ghilhad Ramoth in Gheber Filius .Iochneham
לקמעם׃ 13 בן־גבר ברמת גלעד לו חות יאיר
sexaginta,Basan in‡quæ Argob funis * ei :Ghilhad in†quæ Menasseh filij
בן־מנשה אשר בגלעד לו חבל ארגב אשר בבשן ששים
.æris vectis & ,murus‖ ,magnæ vrbes
ערים גדלות חומה ובריח נחשת׃
.Machanaim in Hiddo filius Achinadab
14 אחינדב בן־עדא מחנימה׃
filiam Bosmath accepit ipse etiam :Naphthali in Achimahas
15 אחימעץ בנפתלי גם־הוא לקח את־בשמת בת־
.Haloth in & ,Aser in Chusai filius Bahanah .vxorem in Selomoh
שלמה לאשה׃ 16 בענא בן־חושי באשר ובעלות׃
.Issachar in Paruach filius Iehosaphat
17 יהושפט בן־פרוח ביששכר׃
.Biniamin in Elah filius Simhi
18 שמעי בן־אלא בבנימן׃
,Emoræi regis Sichon terra ,Ghilhad terra in Vri filius Gheber
19 גבר בן־ארי בארץ גלעד ארץ סיחון מלך האמרי
.terra in ‡ qui vnus præfectus & ,Basan regis Hogh &
ועג מלך הבשן ונציב אחד אשר בארץ׃
mare super ‡ quæ arena sicut multi Israel & Iehudah
20 יהודה וישראל רבים כחול אשר־על־הים
Selomoh Et .lætantes & ,bibentes & ,comedētes ,multitudine in
לרב אכלים ושתים ושמחים׃ 21 ושלמה
,Pelistim terræ flumine à regna omnia in dominans erat †
היה מושל בכל־הממלכות מן־הנהר ארץ פלשתים
seruientes & ,munus facientes accedere† ,Aegypti terminum ad vsque &
ועד גבול מצרים מגשים מנחה ועבדים את־
diem in‖Selomoh panis ‡ erat Et .eius vitæ diebus omnibus Selomoh
שלמה כל־ימי חייו׃ 22 ויהי לחם־שלמה ליום
Decem .farinæ cori sexaginta & ,similæ cori triginta ,vnum
אחד שלשים כר סלת וששים כר קמח׃ 23 עשרה
,ceruo à solùm‡,pecudes centum & ,pascua‖boues viginti & ,pingues boues
בקר בראים ועשרים בקר רעי ומאה צאן לבד מאיל
ipse Quia .saginatis caponibus & ,bubalo & ,caprea &
וצבי ויחמור וברברים אבוסים׃ 24 כי־הוא
oībus in ,Hazzah ad vsque & ,Tiphsach à ,fluminis transitu* omni in imperans*
רדה בכל־עבר הנהר מתפסח ועד־עזה בכל־
.circuitu à†ei' transitibus‖ oībus ex ei erat pax & :fluminis transitus ‡ regibus
מלכי עבר הנהר ושלום היה לו מכל־עבריו מסביב׃
sub & ,sua vite sub vir ,fiduciam ad‖ Israel & Iehudah habitauit Et
25 וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת גפנו ותחת
.Selomoh diebus omnibus ,Sebah-Beer vsque & ,Dan à ,sua ficu
תאנתו מדן ועד־באר שבע כל ימי שלמה׃
,eius currū ad‡equorum equiliū*millia quadraginta Selomoh ipsi fuit†Et
26 ויהי לשלמה ארבעים אלף ארות סוסים למרכבו
isti præfecti alebant Et .equitum millia duodecim &
ושנים־עשר אלף פרשים׃ 27 וכלכלו הנצבים האלה
regis mensam ad appropinquantem‖omnem & ,Selomoh regem
את־המלך שלמה ואת כל־הקרב אל־שלחן המלך־
.rem deficere sinebant‡ non :suo mense vir * ,Selomoh
שלמה איש חדשו לא יעדרו דבר׃

e יצב *amicus *erant d מסם e שנה ‖per mensem ‡ vniuscuiusque ex eis האחד ‖de ‡erat *omnis terminus f נוף ‡vxor. †erat ‖trans †erant g חיה †erant *erat regio ‡erat ‖muratæ, & vectibus æreis munitæ. h עיר ‡est iuxta i רבב k שתה † dominabatur omnibus regnis † offerentes munera, l נגש ‡cibus‖p singulos dies m יום n חיה ‖pascuales, ‡præter ceruos, & capreas, & bubalos,& gallinaceos impinguatos. o רעה p צבה *dñabatur ‡loco trans flumen ‡ qui erant trans flumē: ‖lateribus †in ‖cōfiderter, vnusquisque q ישב †fuerunt *præsepia, ‡p curribus ‖qui appropinquabat * vnusquisque in ‡ deficiebant in aliquo.

locum ad deferebant dromedariis‖& equis paleam ‡ & ,hordea Et
28 והשערים והתבן לסוסים ולרכש יבאו אל־המקום
.suum iudicium†secundum vir ,ibi esset quo *
אשר יהיה־שם איש כמשפטו׃
,valde multam intelligentiā & ,Selomoh sapientiam Deus dedit Et
29 ויתן אלהים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד
.maris labium super ‡ quæ arenam secundum,cordis latitudinem &
ורחב לב כחול אשר על־שפת הים׃
filiorum omnium sapientia præ Selomoh sapientia fuit amplior Et
30 ותרב חכמת שלמה מחכמת כל־בני־
omni præ fuit sapiens‡Et .Aegyptiorū sapientia omni præ & ,Orientis*
קדם ומכל חכמת מצרים׃ 31 ויחכם מכל־
filiis Dardah & ,Chalchol & ,Heman & ,Ezrachita Ethan præ ,homine
האדם מאיתן האזרחי והימן וכלכל ודרדע בני
est locut' Et .circūquaque‖ gētibus oībus in eius nomē fuit & :Machol
מחול ויהי־שמו בכל־הגוים סביב׃ 32 וידבר
.mille & ‡ quinque eius canticum fuit‡ & ,parabolarum millia tria
שלשת אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף׃
ad vsque &,Lebanon in*quæ cedro à lignis† super est locutus Et
33 וידבר על־העצים מן־הארז אשר בלבנון ועד
super & ,animali ‡ super est locutus & :pariete in egrediens‖quæ ,hyssopum
האזוב אשר יצא בקיר וידבר על־הבהמה ועל־
omnibus ex veniebant Et .piscibus super & ,reptili ‡ super & ,volatili*
העוף ועל־הרמש ועל־הדגים׃ 34 ויבאו מכל־
,terræ regibus vniuersis de ;Selomoh sapientiam audiendam ad populis
העמים לשמע את חכמת שלמה מאת כל־מלכי הארץ
.eius sapientiam audierunt qui
אשר שמעו את־חכמתו׃

CAP. V. ה

quia :Selomoh ad suos seruos Sor‖ rex Chiram misit Et
1 וישלח חירם מלך־צור את־עבדיו אל־שלמה כי
fuerat amans ‡quia ;suo patre pro regem in vnxissent ipsum quod audierat
שמע כי אתו משחו למלך תחת אביהו כי אהב היה
ad Selomoh Misitque .diebus omnibus Dauid ipsum Chiram
חירם לדוד כל־הימים׃ 2 וישלח שלמה אל־
quia‖ ,meum patrem Dauid nosti Tu :dicendo ,Chiram
חירם לאמר׃ 3 אתה ידעת את־דוד אבי כי
faciebus à ‡ ,sui Dei DOMINI nomini domum ædificare potuit non
לא יכל לבנות בית לשם יהוה אלהיו מפני
curuitatibus*sub eos DOMINVM dare vsque‖ ,eū circūdederūt quod ,belli
המלחמה אשר סבבהו עד תת־יהוה אתם תחת כפות
mihi meus Deus DOMINVS dedit requiem nunc Et .eius pedum
רגלו׃ 4 ועתה הניח יהוה אלהי לי
ego ecce Et .malus occursus‖non & ,aduersarius‖non :circuitu à†
מסביב אין שטן ואין פגע רע׃ 5 והנני
est locutus sicut ,mei Dei DOMINI nomini domum ædificare dicens‡
אמר לבנות בית לשם יהוה אלהי כאשר דבר
te pro dabo quem tuus Filius :dicēdo ,meū patrē Dauid ad DOMINVS
יהוה אל־דוד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיך
.meo nomini domum ædificabit ipse ,tuū solium super
על־כסאך הוא־יבנה הבית לשמי׃
mei serui & ,Lebanon de cedros mihi præcīdant &‡,præcipe nunc Et
6 ועתה צוה ויכרתו־לי ארזים מן־הלבנון ועבדי
omnia secundū tibi dabo tuorū seruorū mercedē & :tuis seruis cum sint
יהיו עם־עבדיך ושכר עבדיך אתן לך ככל
cædere sciens vir nos inter† non quia ,nosti tu quia :dixeris quæ
אשר תאמר כי אתה ידעת כי אין בנו איש ידע לכרת־
verba Chiram audire secundum*,fuit Et .Sidonij sicut ligna
עצים כצדנים׃ 7 ויהי כשמע חירם את־דברי
qui ,hodie DOMINVS Benedictus:ait & ,valde est lætatus & :Selomoh
שלמה וישמח מאד ויאמר ברוך יהוה היום אשר
.hunc multum populum super sapientem filium Dauidi dedit
נתן לדוד בן חכם על־העם הרב הזה׃
quæ Audiui :dicendo ,Selomoh ad Chiram misit Et
8 וישלח חירם אל־שלמה לאמר שמעתי את אשר־
,cedrinis lignis in tuā voluntatē omnem faciam ego ,me ad misisti
שלחת אלי אני אעשה את־כל־חפצך בעצי ארזים
.abiegnis lignis in & :mare ad Lebanon de descēdere facient†mei Serui
ובעצי ברושים׃ 9 עבדי ירדו מן־הלבנון ימה
,me ad miseris quem locum ad vsque mari in ratibus‡ea ponam ego &
ואני אשימם דברות בים עד־המקום אשר־תשלח אלי
dando‖meam voluntatem facies tu & ,tolles tu & :ibi ea dissipabo‡&
ונפצתים שם ואתה תשא ואתה תעשה את־חפצי לתת
.meæ domus panem
לחם ביתי׃

‡paleas pro ‖mulis r בוא *in quo erat, vnusquisque †regulā suā. s נתן t בין ‡est iuxta littus v שפה x רבב *Orientaliū, ‡sapientior ‖per circuitū. y היה ‡fuerunt cantica ‖millia. z שור †arboribus *est ‖egreditur de ‡animalibus, *volatilibus, ‡reptilibus, a בוא ‖Tyri ‡dilexerat ‖nō potuisse ‡propter bella, quæ b בנה c פנה ‖donec posuit Dñs *plantis d נתן e כפף רגליו †in ‖est f נוח g רוע ‡cogito h בנה ‡vt †est *cùm audisset i רבב ‡in k שום ‡dissoluere faciam ‖præbendo cibum domui l נשא m נתן

,dexterum‖ domus humerum ad media appendicis ‡ Ostium

8 † פֶּתַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית

.tertia * ad medio de & ,medium ad ascendebāt cochleas per &

וּבְלוּלִּים יַעֲלוּ עַל־הַתִּיכֹנָה וּמִן־הַתִּיכֹנָה אֶל־הַשְּׁלִשִׁים׃

,testudinibus † domum texit & ,eā perfecit & ,domum ædificauit Et

9 † וַיִּבֶן אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ וַיִּסְפֹּן אֶת־הַבַּיִת גֵּבִים

omni super ‡ thalamum ædificauit Et .cedris in ordinibus &

10 וּשְׂדֵרֹת בָּאֲרָזִים׃ † וַיִּבֶן אֶת־הַיָּצִיעַ עַל־כָּל־

lignis cū domum apprehēdebat & ,eius statura‖ cubitorum quinque :domo

הַבַּיִת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמָתוֹ וַיֶּאֱחֹז אֶת־הַבַּיִת בַּעֲצֵי

:dicendo :Selomoh ad DOMINI verbum fuit Et .cedrinis

11 אֲרָזִים׃ † וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר׃

,meis decretis in ambulaueris si ,ædificans ‡ tu quam ista Domus

12 † הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־אַתָּה בֹנֶה אִם־תֵּלֵךְ בְּחֻקֹּתַי

,eis in ambulādo, mea mādata omnia seruaueris & ,feceris mea iudicia &

וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה וְשָׁמַרְתָּ אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם

.tuum patrē Dauid ad sum locutus quod ,tecum meū verbum statuam &

וַהֲקִמֹתִי אֶת־דְּבָרִי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־דָּוִד אָבִיךָ׃

meum populū derelinquā non & ,Israel filiorū medio in habitabo Et

13 † וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב אֶת־עַמִּי

.cam perfecit & ,domum Selomoh ædificauit Et .Israel

14 יִשְׂרָאֵל׃ † וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ׃

,cedrorum costis ‡ in intrinsecus domus parietes ædificauit Et

15 † וַיִּבֶן אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת מִבַּיְתָה בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים

ligno operuit contignationis parietes ad vsque domus pauimento à

מִקַּרְקַע הַבַּיִת עַד־קִירוֹת הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ

.abietum costis in † domus pauimentum obduxit & :intrinsecus

מִבָּיִת וַיְצַף אֶת־קַרְקַע הַבַּיִת בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים׃

costis in ‡ domus lateribus à cubitos viginti ædificauit Et

16 † וַיִּבֶן אֶת־עֶשְׂרִים אַמָּה מִיַּרְכּוֹתֵי הַבַּיִת בְּצַלְעוֹת

intra ‡ sibi ædificauit & : parietes ad vsque pauimento à cedrorum

אֲרָזִים מִן־הַקַּרְקַע עַד־הַקִּירוֹת וַיִּבֶן לוֹ מִבַּיִת

.sanctitatum sanctitatem in † oraculum

לִדְבִיר לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃

.meas facies ad ‡ templum ‖ ipsa :domus erat cubito in ‡ quadraginta Et

17 † וְאַרְבָּעִים בָּאַמָּה הָיָה הַבָּיִת הוּא הַהֵיכָל לִפְנָי׃

apertiones et ,colocyntarū fundæ instar sculptura* ,intrinsec⁹ domū ad cedrus † Et

18 † וְאֶרֶז אֶל־הַבַּיִת פְּנִימָה מִקְלַעַת פְּקָעִים וּפְטוּרֵי

.apparebat lapis nec ,cedrus ‡ omnia : florum

צִצִּים הַכֹּל אֶרֶז אֵין אֶבֶן נִרְאָה׃

dandum ad ‖ ,fecit parare intrinsecus domus medio in oraculum Et

19 † וּדְבִיר בְּתוֹךְ־הַבַּיִת מִפְּנִימָה הֵכִין לְתִתֵּן

.DOMINI fœderis arcam ibi

שָׁם אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה׃

viginti & ,longitudo cubitorum viginti ‡ oraculi ipsius faciebus * Et

20 † וְלִפְנֵי הַדְּבִיר עֶשְׂרִים אַמָּה אֹרֶךְ וְעֶשְׂרִים

illud operuit & : eius statura † cubitorum viginti & ,latitudo cubitorum

אַמָּה רֹחַב וְעֶשְׂרִים אַמָּה קוֹמָתוֹ וַיְצַפֵּהוּ

.cedro ‡ altare operuit & :concluso ‖ auro

זָהָב סָגוּר וַיְצַף מִזְבֵּחַ אָרֶז׃

vectauit & ;concluso ‡ auro intrinsecus domum Selomoh texit Et

21 † וַיְצַף שְׁלֹמֹה אֶת־הַבַּיִת מִפְּנִימָה זָהָב סָגוּר וַיְעַבֵּר

.auro illum texit & ,oraculi facies ad auri catenis in

בְּרַתִּיקוֹת זָהָב לִפְנֵי הַדְּבִיר וַיְצַפֵּהוּ זָהָב׃

:domum omnem consummari vsque † ,auro operuit domum totam Et

22 † וְאֶת־כָּל־הַבַּיִת צִפָּה זָהָב עַד־תֹּם כָּל־הַבָּיִת

.auro texit ,oraculo ‡ quod ,altare totum &

וְכָל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר־לַדְּבִיר צִפָּה זָהָב׃

cubitorū decem :olei ‖ lignis ‡ Cherubim duos oraculo in fecit Et

23 † וַיַּעַשׂ בַּדְּבִיר שְׁנֵי כְרוּבִים עֲצֵי־שָׁמֶן עֶשֶׂר אַמּוֹת

,vna Cherub ala ‡ cubitorum quinque Et .eius statura *

24 קוֹמָתוֹ׃ † וְחָמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הָאֶחָת

extremitatibus ab † cubiti decem :altera Cherub ala cubitorum quinque &

וְחָמֵשׁ אַמּוֹת כְּנַף הַכְּרוּב הַשֵּׁנִית עֶשֶׂר אַמּוֹת מִקְצוֹת

.eius alarum ‡ summitates ad vsque & ,eius alarum

כְּנָפָיו וְעַד־קְצוֹת כְּנָפָיו׃

incisio & ,eadem mensura : secundus Cherub cubito in ‖ decem Et

25 † וְעֶשֶׂר בָּאַמָּה הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי מִדָּה אַחַת וְקֶצֶב

vnius Cherub Statura ‡ .Cherubim duobus * eadem

26 אֶחָד לִשְׁנֵי הַכְּרֻבִים׃ † קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד

.secundi Cherub similiter & :cubito in † decem

עֶשֶׂר בָּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי׃

extendebant & ,interioris domus medio in Cherubin dedit ‡ Et

27 † וַיִּתֵּן אֶת־הַכְּרוּבִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת הַפְּנִימִי וַיִּפְרְשׂוּ

Cherub ala & ,parietem in vna ala tangebat & :Cherubim alas

אֶת־כַּנְפֵי הַכְּרֻבִים וַתִּגַּע כְּנַף־הָאֶחָד בַּקִּיר וּכְנַף הַכְּרוּב

‡ thalami medij erat in latere ‖ dextero, * tertium. עָלָה
† tignis excauatis instar fossarū & trabib⁹ cedrinis. כָּלָה גוב
‡ cum ‖ erat altitudo בָּנָה קום הָיָה
‡ ædificas, יָלַךְ חקק צָוָה
‡ tabulis cedrinis
† tabulis abiegnis. צָפָה
‡ tabulis cedrinis יחיר ו
‡ quod erat † vt esset sanctitas
‡ cubitorum ‖ est
‡ exteri⁹ quod est ante oraculum.
† tabulæ cedrinæ quibus tegebatur domus * depictę erāt picturis instar fundæ cucurbitarū agrestium, & cælaturis instar
פָּנָה צִיץ
‡ tabulis cedrinis tegebantur,
‖ vt poneret כּוּן נָתַן
* faciei ‡ erat † altitudo צָפָה
‖ purissimo: ‡ cedrinis tabulis.
‡ mundo, & clausit pessulis aureis parietē qui erat ante oraculū, ברתוקות
† donec perficeretur tota domus: פָּנָה תָּמַם
‡ erat in pariete exteriori oraculi:
‡ è ‖ pineis: עָשָׂה
* altitudo שָׁנָה
‡ erat † erant à summitatib⁹ vnius alæ, אַמָּה
‡ alteri⁹ alę.
‖ cubitorū erat קָצָה
מָדַד
* erat ‡ Altitudo † cubitorum: ‡ posuit נָגַע

‖ abiegna ligna & ,cedrina ligna Selomoh dans Chirom fuit Et

10 † וַיְהִי חִירוֹם נֹתֵן לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי אֲרָזִים וַעֲצֵי בְרוֹשִׁים

viginti Chiram præbuit Selomoh Et .eius voluntatē omnem

11 כָּל־חֶפְצוֹ׃ † וּשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים

:contusi ‡ olei coros viginti & ,eius domui cibum triticorum * coros millia

אֶלֶף כֹּר חִטִּים מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כָּתִית

.anno in anno Chiram ipsi Selomoh dedit sic

כֹּה־יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְשָׁנָה׃

.ei est locutus sicut ,Selomoh sapientiam dedit DOMINVS Et

12 † וַיהוָה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ

.ipsi ambo fœdus exciderunt ‖ & ,Selomoh inter & Chiram inter pax fuit &

וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה וַיִּכְרְתוּ בְרִית שְׁנֵיהֶם׃

fuit & ;Israel omni ex tributum Selomoh rex fecit ascendere Et

13 † וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַס מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי

Lebanon in eos ‡ misit Et .virorum millia triginta tributum

14 הַמַּס שְׁלֹשִׁים אֶלֶף אִישׁ׃ † וַיִּשְׁלָחֵם לְבָנוֹנָה

duobus ,Lebanon in erant mense ,vicibus mense in * millia decem

עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ חֲלִיפוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בַלְּבָנוֹן שְׁנַיִם

.tributum super ‡ Adoniram & :sua domo in mensibus

חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ וַאֲדֹנִירָם עַל־הַמַּס׃

octoginta & ,onus portantis † millia septuaginta Selomoh fuit ‡ Et

15 † וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל וּשְׁמֹנִים

assistentibus principibus à Solum ‖ .monte in cædentis ‡ millia

16 אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר׃ † לְבַד מִשָּׂרֵי הַנִּצָּבִים

,trecenti & ,millia tria ,opificium * super † qui ,Selomoh ipsi

לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת

.opificio in facientes ,populum in dominantes ‡

הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃

lapides ,grandes lapides fecerunt proficisci & ,rex præcepit Et

17 † וַיְצַו הַמֶּלֶךְ וַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אֲבָנִים

.dolatos lapides ,domum fundandum ad preciosos

יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבָּיִת אַבְנֵי גָזִית׃

,Ghiblim ‖ & ,Chiram ædificatores ‡ & ,Selomoh ædificatores ‡ dolauerūt Et

18 † וַיִּפְסְלוּ בֹּנֵי שְׁלֹמֹה וּבֹנֵי חִירוֹם וְהַגִּבְלִים

.domum ædificandum ad ,lapides & ,ligna præparauerunt &

וַיָּכִינוּ הָעֵצִים וְהָאֲבָנִים לִבְנוֹת הַבָּיִת׃

CAP. VI. ו

egredi † ,anno quadringentesimo & ,anno octogesimo in ,fuit Et

1 † וַיְהִי בִשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת

‖ ipse),Zif ‡ mense in quarto anno in ,Aegypti terra è Israel filios

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא

domum ædificauit ‡ & ,Israel super Selomoh regnare * (,secundus mensis

הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּבֶן הַבַּיִת

.DOMINO

לַיהוָה׃

sexaginta ,DOMINO Selomoh rex ædificauit ‡ quam domus Et

2 † וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיהוָה שִׁשִּׁים־

cubitorum triginta & ,eius latitudo viginti & ,eius longitudo ‡ cubitorum

אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה

viginti ,domus templi facies super † vestibulum Et .eius statura ‖

3 קוֹמָתוֹ׃ † וְהָאוּלָם עַל־פְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים

cubito in ‡ decem :domus latitudinis facies super * ,eius longitudo cubitorum

אַמָּה אָרְכּוֹ עַל־פְּנֵי רֹחַב הַבָּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה

.domus facies super † eius latitudo

רָחְבּוֹ עַל־פְּנֵי הַבָּיִת׃

.occlusas prospectiuas ‡ fenestras domui fecit Et

4 † וַיַּעַשׂ לַבַּיִת חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים אֲטֻמִים׃

cum circumquaque ‡ thalamum domus parietem super ‖ ædificauit Et

5 † וַיִּבֶן עַל־קִיר הַבַּיִת יָצוֹעַ סָבִיב אֶת־

.circum appendices ‡ fecit & :oraculum & ,templum circum † domus parietibus

קִירוֹת הַבַּיִת סָבִיב לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃

medij & ,eius latitudo cubito in ‡ quinque inferioris Thalami

6 † הַיָּצוֹעַ הַתַּחְתֹּנָה חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַתִּיכֹנָה

,eius latitudo cubito in ‖ septem tertij & ,eius latitudo cubito in ‖ sex

שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רָחְבָּהּ

apprehendere non pro ,foris circum domui dedit imminutiones * quia

כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז

.domus parietes in

בְּקִירוֹת־הַבָּיִת׃

:est ædificata ,profectionis perfecto lapide eam ædificari in † ,domus Et

7 † וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן־שְׁלֵמָה מַסָּע נִבְנָה

fuit auditum non ,ferreum instrumentum omne ,securis & ,mallei &

וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל־כְּלִי בַרְזֶל לֹא־נִשְׁמַע

.eam ædificari in ‖ ,domo in

בַּבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ׃

Chiram dedit ‖ iuxta
* tritici in ‡ compressi:
per singulos annos.
‖ percusserūt שָׁנָה עָלָה מָסַס
‡ ex eis
* per mēsem vicissim, per mensem
‡ erat ‡ fuerunt † portantes ‡ cædētes ligna
‖ Præter principes qui assistebant
בָּדַד יָצַב
† erant * opus, ‡ qui prerant populo, qui faciebat op⁹.
רָדָה עָשָׂה צָוָה נָסַע גָּזַז
‡ cæmentarij ‖ lapicidæ,
בָּנָה כּוּן
† quo egressi sunt filij יָצָא
‡ Aprili ‖ est
* quo regnauit ‡ cœpit ędificare
שָׁנָה בָּנָה
‡ cœpit ędificare
‡ erat ‖ altitudo
† erat ante templum פָּנָה
* ante latitudinem
‡ cubitorum
† ante domū.
‡ latas extrinsecus, angustas intrinsecus
‖ iuxta
‡ per circuitū iuxta parietes
יצע
† per circuitū templi, & oraculi,
‡ thalamos p circuitum.
‡ cubitorum erat חוּךְ
‖ cubitorum
* contractiones muri, in quibus capita ponerentur trabiū, posuit p domus circuitū forinsecus, ne trabes ingrederētur parietē
† cū ædificaretur ex integris lapidib⁹, vt allati erāt,
‖ quando ædificabatur.
נָסַע בָּנָה

dolati lapide mensuras secundum preciosis lapidibus ✝ hæc Omnia

9 ✝ כָּל־אֵלֶּה אֲבָנִים יְקָרֹת כְּמִדֹּת גָּזִית

palmare lapides ad vsq; fundamēto à &, extrinsec & intrinsec serra in serratis

מְגֹרָרוֹת בַּמְּגֵרָה מִבַּיִת וּמִחוּץ וּמִמַּסַּד עַד־הַטְּפָחוֹת

preciosis lapidibus fundatum Et .maius atrium ad vsq; extrinsecus &

10 וּמִחוּץ עַד־הֶחָצֵר הַגְּדוֹלָה ✝ וּמְיֻסָּד אֲבָנִים יְקָרוֹת

cubitorū octo lapidibus &, cubitorū decem lapidibus ,magnis lapidibus

אֲבָנִים גְּדֹלוֹת אַבְנֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת וְאַבְנֵי שְׁמֹנֶה אַמּוֹת׃

cedri & ,dolati lapidis mensuras secūdum preciosi lapides * supra Et

11 וּמִלְמַעְלָה אֲבָנִים יְקָרוֹת כְּמִדּוֹת גָּזִית וָאָרֶז׃

ordo & ,*dolata petra* ordines tres *circum* ✝ maiori atrio Et

12 ✝ וְחָצֵר הַגְּדוֹלָה סָבִיב שְׁלֹשָׁה טוּרִים גָּזִית וְטוּר

interioris DOMINI domus atrio & :cedrinarum (*excisarum*) trabium

כְּרֻתֹת אֲרָזִים וְלַחֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית

cepit & ,Selomoh rex misit Et .domus porticui &

13 וּלְאֻלָם הַבָּיִת׃ ✝ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיִּקַּח אֶת־

tribu de *ipse* ✝ viduæ mulieris Filius .Tyro de Chiram

14 חִירָם מִצֹּר׃ ✝ בֶּן־אִשָּׁה אַלְמָנָה הוּא מִמַּטֵּה

erat plenusque :ærarius faber ,Tyrius vir eius pater & ,Nephthali

נַפְתָּלִי וְאָבִיו אִישׁ־צֹרִי חֹרֵשׁ נְחֹשֶׁת וַיִּמָּלֵא

omne faciendum ad scientia & ,intelligentia & ,sapientia

אֶת־הַחָכְמָה וְאֶת־הַתְּבוּנָה וְאֶת־הַדַּעַת לַעֲשׂוֹת כָּל־

omne fecit & :Selomoh regem ad venit & :ære in *opificium*

מְלָאכָה בַּנְּחֹשֶׁת וַיָּבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־

:æreas columnas duas formauit Et .eius *opificium* *

15 מְלַאכְתּוֹ׃ ✝ וַיָּצַר אֶת־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים נְחֹשֶׁת

duo filum & ,vnius columnæ *statura* * cubitorum Octodecim

שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים־

.secundum columnam circundabat cubitorum decim

עֶשְׂרֵה אַמָּה יָסֹב אֶת־הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי׃

columnarum capita super *dandum ad* ✝ ,fecit *coronamenta* ✝ duo Et

16 ✝ וּשְׁתֵּי כֹתָרֹת עָשָׂה לָתֵת עַל־רָאשֵׁי הָעַמּוּדִים

quinque & ,vnius *coronamenti statura* * cubitorum quinque :ære *fuso*

מֻצַק נְחֹשֶׁת חָמֵשׁ אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת וְחָמֵשׁ

.secundi *coronamenti statura* * cubitorum

אַמּוֹת קוֹמַת הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃

,catenarum opere *funes* ✝ ,retiaculi opere Retiacula

17 ✝ שְׂבָכִים מַעֲשֵׂה שְׂבָכָה גְּדִלִים מַעֲשֵׂה שַׁרְשְׁרוֹת

,vni *coronamento* ✝ septem :columnarum caput super quæ ,*coronamentis* ✝

לַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים שִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הָאֶחָת

.columnas fecit Et .secundo *coronamento* * septem &

18 וְשִׁבְעָה לַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃ ✝ וַיַּעַשׂ אֶת־הָעַמּוּדִים

tegendum ad ✝ ,vnum retiaculum super *circumquaque* * ordines duos &

וּשְׁנֵי טוּרִים סָבִיב עַל־הַשְּׂבָכָה הָאֶחָת לְכַסּוֹת אֶת־

coronamento ✝ fecit sic & ;malogranatorum caput super quæ *coronamenta*

הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָרִמֹּנִים וְכֵן עָשָׂה לַכֹּתֶרֶת

.columnarum caput super ✝ quæ ,*coronamenta* ✝ Et .secundo

19 הַשֵּׁנִית׃ ✝ וְכֹתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים

.cubitorum quatuor ,porticu in lilij opus

מַעֲשֵׂה שׁוּשַׁן בָּאוּלָם אַרְבַּע אַמּוֹת׃

propinquo * è desuper etiam columnas duas super *coronamenta* ✝ Et

20 ✝ וְכֹתָרֹת עַל־שְׁנֵי הָעַמּוּדִים גַּם־מִמַּעַל מִלְּעֻמַּת

ordines * ducenti malogranatorum & .reticulum trans qui ,*ventris*

הַבֶּטֶן אֲשֶׁר לְעֵבֶר שְׂבָכָה וְהָרִמּוֹנִים מָאתַיִם טֻרִים

.secundum *coronamentum* * super *circumquaque* *

סָבִיב עַל הַכֹּתֶרֶת הַשֵּׁנִית׃

columnam statuit & ;templi porticu in columnas statuit Et

21 ✝ וַיָּקֶם אֶת־הָעַמֻּדִים לְאֻלָם הַהֵיכָל וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד

,sinistram columnam statuit & :Iachin eius nomen vocauit & ,dexteram

הַיְמָנִי וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יָכִין וַיָּקֶם אֶת־הָעַמּוּד הַשְּׂמָאלִי

columnarum caput super Et .Bohaz eius nomen vocauit &

22 וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ בֹּעַז׃ ✝ וְעַל רֹאשׁ הָעַמּוּדִים

.columnarum *opificium* ✝ est perfectum & :lilij opus ✝

מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן וַתִּתֹּם מְלֶאכֶת הָעַמּוּדִים׃

ad vsque eius labro à *cubito in* * decem ,fusum mare fecit Et

23 ✝ וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוּצָק עֶשֶׂר בָּאַמָּה מִשְּׂפָתוֹ עַד־

linea * & :eius altitudo *cubito in* * quinque & ;*circum* ✝ rotundum eius labrum

שְׂפָתוֹ עָגֹל סָבִיב וְחָמֵשׁ בָּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקָוֶה

circumquaque * illud ambiebat *cubito in* * triginta

שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב׃

,illud circundantes *circum* * ,eius labium desubter *colocyntæ* ✝ Et

24 ✝ וּפְקָעִים מִתַּחַת לִשְׂפָתוֹ סָבִיב סֹבְבִים אֹתוֹ

colocyntarum * ordines duo :*circum* * mare ambientes *cubito in* * decem

עֶשֶׂר בָּאַמָּה מַקִּפִים אֶת־הַיָּם סָבִיב שְׁנֵי טוּרִים הַפְּקָעִים

.eius fusione in ✝ fusarum

יְצֻקִים בִּיצֻקָתוֹ׃

domus medio in eorum alæ & :secundi parietem *in tangem* ✝ secundi

הַשֵּׁנִי נֹגַעַת בַּקִּיר הַשֵּׁנִי וְכַנְפֵיהֶם אֶל־תּוֹךְ הַבַּיִת

.auro Cherubim Texitque ,*alam ad ala tangentes* *

28 נֹגְעֹת כָּנָף אֶל־כָּנָף׃ ✝ וַיְצַף אֶת־הַכְּרוּבִים זָהָב׃

cælaturarum apertiones effigiauit circunducens ✝ domus parietes omnes ✝ Et

29 ✝ וְאֵת כָּל־קִירוֹת הַבַּיִת מֵסַב ׀ קָלַע פִּתּוּחֵי מִקְלְעוֹת

.extrinsecus & intrinsecus ,florum *emissiones* ✝ & ,palmarum & ,Cherubim

כְּרוּבִים וְתִמֹרֹת וּפְטוּרֵי צִצִּים מִלִּפְנִים וְלַחִיצוֹן׃

.extrinsecus & intrinsecus ,auro texit domus pauimentum Et

30 ✝ וְאֶת־קַרְקַע הַבַּיִת צִפָּה זָהָב לִפְנִימָה וְלַחִיצוֹן׃

cælauit & ,*oleæ* lignis *fores* duæ * Et .*pentagona postes* ✝

31 ✝ וְאֵת פֶּתַח הַדְּבִיר עָשָׂה דַלְתוֹת עֲצֵי־שָׁמֶן הָאַיִל

superliminare: *oleæ* * lignis * fores fecit oraculi ostio Et

מְזוּזוֹת חֲמִשִׁית׃ ✝ וּשְׁתֵּי דַּלְתוֹת עֲצֵי־שֶׁמֶן וְקָלַע

texit & ,florum *apertiones* * & ,palmarū & ,Cherubim cælaturas eis *super* ✝

32 עֲלֵיהֶם מִקְלְעוֹת כְּרוּבִים וְתִמֹרוֹת וּפְטוּרֵי צִצִּים וְצִפָּה

.aurum palmas super & ,Cherubim super extēdit & :auro

זָהָב וַיָּרֶד עַל־הַכְּרוּבִים וְעַל־הַתִּמֹרוֹת אֶת־הַזָּהָב׃

ex oleagineis ✝ lignis ✝ postes templi *ostio* ✝ fecit sic Et

33 ✝ וְכֵן עָשָׂה לְפֶתַח הַהֵיכָל מְזוּזוֹת עֲצֵי־שָׁמֶן מֵאֵת

costa duæ ✝ ,abiegnis lignis *fores* duæ ✝ Et .*quarta*

34 רְבִעִית׃ ✝ וּשְׁתֵּי דַלְתוֹת עֲצֵי בְרוֹשִׁים שְׁנֵי צְלָעִים

.*rotunda* * secundi ostij *sculptura* duæ & ,*volubiles* * vnius ostij

הַדֶּלֶת הָאַחַת גְּלִילִים וּשְׁנֵי קְלָעִים הַדֶּלֶת הַשֵּׁנִית גְּלִילִים׃

operuitque: florum *apertiones* ✝ & ,*palmas* * & ,Cherubim ✝ cælauit Et

35 ✝ וְקָלַע כְּרוּבִים וְתִמֹרוֹת וּפְטֻרֵי צִצִּים וְצִפָּה

.*impressum super* ✝ directo auro

זָהָב מְיֻשָּׁר עַל־הַמְחֻקֶּה׃

dolati lapidis * ordinibus tribus interius atrium ædificauit Et

36 ✝ וַיִּבֶן אֶת־הֶחָצֵר הַפְּנִימִית שְׁלֹשָׁה טוּרֵי גָזִית

quarto anno In .cedrinarum (*excisarum*) trabium ordine &

37 וְטוּר כְּרֻתֹת אֲרָזִים׃ ✝ בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית

vn- anno in Et .*Zif* * mense in ,DOMINI domus est fundata

38 יֻסַּד בֵּית יְהוָה בְּיֶרַח זִו׃ ✝ וּבַשָּׁנָה הָאַחַת

domus est completa (octauus mensis ✝ ipse) ,*Bul* * mense in ,decimo

עֶשְׂרֵה בְּיֶרַח בּוּל הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי כָּלָה הַבַּיִת

.annis septem eam ædificauit & :*sua iudicia omnia ad* & ;*suas res omnes ad* *

לְכָל־דְּבָרָיו וּלְכָל־מִשְׁפָּטָו וַיִּבְנֵהוּ שֶׁבַע שָׁנִים׃

CAP. VII. ז

cōpleuit & ,annis tredecim Selomoh ædificauit suam domum Et

1 ✝ וְאֶת־בֵּיתוֹ בָּנָה שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְכַל

.Lebanon *silua* ✝ domum ædificauit Et suam domum totam

2 אֶת־כָּל־בֵּיתוֹ׃ ✝ וַיִּבֶן אֶת־בֵּית ׀ יַעַר הַלְּבָנוֹן

,eius latitudo cubitorū quinquaginta & ,eius longitudo ✝ cubitorū centum

מֵאָה אַמָּה אָרְכּוֹ וַחֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבּוֹ

columnarum ordines quatuor super :eius altitudo cubitorū triginta &

וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ עַל אַרְבָּעָה טוּרֵי עַמּוּדֵי

.columnas super *cedrinæ (excisæ)* trabes & ✝ cedrinarum

אֲרָזִים וּכְרֻתוֹת אֲרָזִים עַל־הָעַמּוּדִים׃

columnas super * quæ *costas* ✝ super ,desuper *cedro in* ✝ tecta Et

3 ✝ וְסָפֻן בָּאֶרֶז מִמַּעַל עַל־הַצְּלָעֹת אֲשֶׁר עַל־הָעַמּוּדִים

ordine ✝ quindecim ;quinque & quadraginta

אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה עָשָׂר הַטּוּר׃

tribus fenestram *ad* * fenestras & ;ordines tres ✝ fenestellarum Et

4 ✝ וּשְׁקֻפִים שְׁלֹשָׁה טוּרִים וּמֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה שָׁלֹשׁ

,*fenestella* ✝ ,quadrati ✝ postes & ,ostia omnia Et .vicibus

5 פְּעָמִים׃ ✝ וְכָל־הַפְּתָחִים וְהַמְּזוּזוֹת רְבֻעִים שָׁקֶף

.vicibus tribus fenestram *ad fenestra regione* * &

וּמוּל מֶחֱזָה אֶל־מֶחֱזָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃

cubitorum quinquaginta ;fecit columnarum porticum Et

6 ✝ וְאֵת אוּלָם הָעַמּוּדִים עָשָׂה חֲמִשִּׁים אַמָּה

super * porticus & :eius latitudo cubitorum triginta & ,eius longitudo

אָרְכּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה רָחְבּוֹ וְאוּלָם עַל־

porticum Et .*eorum facies super* * (*densa*) trabs & ,columnæ & ,*earū facies*

7 פְּנֵיהֶם וְעַמֻּדִים וְעָב עַל־פְּנֵיהֶם׃ ✝ וְאוּלָם

tecta & ;fecit ,iudicij porticum ,*ibi iudicaret* quo ✝ folij

הַכִּסֵּא אֲשֶׁר יִשְׁפָּט־שָׁם אֻלָם הַמִּשְׁפָּט עָשָׂה וְסָפוּן

pauimentum ad vsque pauimento à *cedro in*

בָּאֶרֶז מֵהַקַּרְקַע עַד־הַקַּרְקָע׃

,porticum intra aliud atrium ,*ibi* manebat *qua* * suæ domui Et

8 ✝ וּבֵיתוֹ אֲשֶׁר־יֵשֶׁב שָׁם חָצֵר הָאַחֶרֶת מִבֵּית לָאוּלָם

acceperat quam ,Parhoh filiæ fecit domum & :erat istud opus secundum

כַּמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה וּבַיִת יַעֲשֶׂה לְבַת־פַּרְעֹה אֲשֶׁר לָקַח

.hanc porticum secundum ,Selomoh

שְׁלֹמֹה כָּאוּלָם הַזֶּה׃

Marginal notes (left):

✝ è lapidibus dolatis, סֶדֶר גָּזִז ✝ super quos capita ponebantur trabiū, qui erant ad mensurā palmi, יְסַד אַמָּה ✝ à fundamento erant ✝ lapidū dolatorum, & cedrinæ tabulæ. ✝ per circuitū erant ✝ è petris dolatis, ✝ tulit לָקַח ✝ erat אִישׁ נְחֹשֶׁת ✝ ✝ opus יָדַע ✝ opus עָשָׂה ✝ erat altitudo צוּר שָׁנָה שָׁנָה ✝ capitella ✝ vt poneret נָתַן ✝ fusa ✝ erat ✝ erat altitudo capitelli יָצַק אַמָּה ✝ altitudo capitelli ✝ cohærentia ✝ capitellis, ✝ erant ✝ capitello ✝ capitello עָשָׂה ✝ per circuitū ✝ vt tegerent capitella כָּסָה ✝ erant ✝ capitello ✝ capitella, ✝ erant ✝ erat ✝ capitella ✝ regione loci medij, ✝ erat ✝ erant שְׂבָכָה מֵאָה טוּר ✝ per circuitū ✝ capitellum קוּם יָמַן כּוּן ✝ erat ✝ opus תָּמַם ✝ cubitorum עָשָׂה ✝ in circuitu ✝ cubitorum erat ✝ filum וְקַו ✝ cubitorum ✝ in circuitu ✝ sphærulæ ✝ p circuitum ✝ cubitis ✝ p circuitū ✝ sphærularū ✝ erant

Marginal notes (right):

✝ tangebat ✝ reliquæ ✝ tangebāt se inuicem. ✝ in omnibus parietibus ✝ per circuitū figurauit sculpturas seu cælaturas סָבַב ✝ cælaturas צִיץ חוּץ ✝ è pineis: ✝ & postes erant quinque laterum. ✝ duo ostia è pineis, ✝ in cælaturas שָׁנָה צִיץ יָרַד ✝ portæ ✝ è pineis quadrilateros. ✝ duo ostia è ✝ duo latera שָׁנָה ✝ rotunda: ✝ duo latera ✝ rotunda. ✝ cælaturas ✝ palmarum, ✝ cælaturas ✝ quæ erant sculpta. חָקָה כָּנָה ✝ lapidum dolatorum, פָּנָה גָּזַז ✝ Aprili. ✝ Octobri, ✝ est ✝ secundū omnia ad eam pertinentia, & secundum omnes regulas suas: כָּלָה ✝ saltus בָּנָה ✝ erat ✝ ædificauit eam ✝ erant ✝ est tabulis cedrinis ✝ trabes ✝ erat ✝ per ordinem singulum. ✝ erant ✝ erat contra ✝ erant ✝ & sic fenestella quę erat supra portā, & fenestra erat contra ✝ erat ✝ erat ante columnas, ✝ aliæ, ✝ ante eas. פָּנָה ✝ in qua ✝ hoc est, ✝ est cedrinis tabulis ✝ in qua יָשַׁב

,Aquilonē ad respicientes tres :bobus duodecim super Stans
25 עמד על־שני עשר בקר שלשה פנים צפונה
tres & ,meridiem ad respicientes tres & ,mare ad respicientes tres &
ושלשה פנים ימה ושלשה פנים נגבה ושלשה
omnia & :desuper eos super mare & :orientem ad respicientes
פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל־
eius labiū & ,palmus eius densitas Et .intrinsecus eorū posteriora
26 אחריהם ביתה׃ ועביו טפח ושפתו
.cōprehēdebat batorū millia duo :lilij floris ,calicis labij opus secundum
כמעשה שפת־כוס פרח שושן אלפים בת יכיל׃
lōgitudo cubito in quatuor :æris decem fulcimenta fecit Et
27 ויעש את־המכנות עשר נחשת ארבע באמה ארך
cubito in trium & ,eius latitudo cubito in quatuor & ,vnius fulcimenti
המכונה האחת וארבע באמה רחבה ושלש באמה
,ipsis clausuræ :fulcimenti opus hoc Et .eius altitudo
28 קומתה׃ וזה מעשה המכונה מסגרת להם
quæ clausuras super Et .climacteres inter clausuræ &
29 ומסגרת בין השלבים׃ ועל־המסגרות אשר
climacteras super & ,Cherubim & ,bos ,leones climacteras inter
בין השלבים אריות בקר וכרובים ועל־השלבים
opere copulationes ,bouem & ,leones desubter & ;desuper basis
כן ממעל ומתחת לאריות ולבקר ליות מעשה
,vni fulcimento æreæ rotæ quatuor Et .extenso
30 מורד׃ וארבעה אופני נחשת למכונה האחת
concham desubter :ei humeri eius angulis quatuor & ,æreæ tabulæ &
וסרני נחשת וארבעה פעמתיו כתפת להם מתחת לכיר
.copulationum viri transitu ex fusi humeri
הכתפת יצקות מעבר איש ליות׃
rotundū eius os & ,cubito in superius & ,coronamentū intra eius os Et
31 ופיהו מבית לכתרת ומעלה באמה ופיה עגל
,cęlaturæ eius os super etiam & :cubiti dimidium &,cubitus ,basis opere
מעשה־כן אמה וחצי האמה וגם־על־פיה מקלעות
quatuor Et .rotundæ non ,quadratæ earum clausuræ &
32 ומסגרתיהם מרבעות לא עגלות׃ וארבעת
:basi in rotarum manus & ,clausuras subter ad rotæ
האופנים למתחת למסגרות וידות האופנים במכונה
.cubiti dimidium & ,cubitus vnius rotæ statura &
וקומת האופן האחד אמה וחצי האמה׃
,earum manus :currus rotæ opus sicut rotarum opus Et
33 ומעשה האופנים כמעשה אופן המרכבה ידותם
.fusum omne ,earum ligamina & ,earum canthi & ,earum radij &
וגביהם וחשקיהם וחשריהם הכל מוצק׃
ex :vnius fulcimenti angulos quatuor ad humeri quatuor Et
34 וארבע כתפות אל ארבע פנות המכנה האחת מן־
cubiti dimidij fulcimenti capite in Et .eius humeri base
35 המכנה כתפיה׃ ובראש המכונה חצי האמה
,eius manus fulcimenti caput super & :circum rotunditas :altitudine
קומה עגל סביב ועל ראש המכנה ידתיה
,eius manuum tabulis super aperuit Et .ea ex eius clausuræ &
36 ומסגרתיה ממנה׃ ויפתח על־הלחת ידתיה
viri nuditatem secundum palmas & ,leones ,Cherubim eius clausuris super &
ועל ומסגרתיה כרובים אריות ותמרת כמער־איש
:fulcimenta decem fecit hoc Secundum .circumquaque copulationū &
37 וליות סביב׃ כזאת עשה את עשר המכנות
.ipsis cunctis vna incisio ,vna mensura ,vna fusura
מוצק אחד מדה אחת קצב אחד לכלהנה׃
capiebat batos quadraginta :æreas conchas decem fecit Et
38 ויעש עשרה כירות נחשת ארבעים בת יכיל
super vna concha vna concha cubito in quatuor :vna concha
הכיור האחד ארבע באמה הכיור האחד כיור אחד על־
.fulcimentis decem vnum fulcimentum
המכונה האחת לעשר המכנות׃
,dextera à domus humerum super quinque fulcimenta dedit Et
39 ויתן את־המכנות חמש על־כתף הבית מימין
humero ab dedit mare & :eius sinistra à domus humerum super quinque &
וחמש על־כתף הבית משמאלו ואת־הים נתן מכתף
Chiram fecit Et .meridiei regione è orientem ad dextero domus
40 הבית הימנית קדמה ממול נגב׃ ויעש חירום
facere Chiram compleuit & :pelues & ,scopas & ,conchas
את־הכירות ואת־היעים ואת־המזרקות ויכל חירם לעשות
.DOMINI domo Selomoh regi fecit quod opificium omne
את־כל־המלאכה אשר עשה למלך שלמה בית יהוה׃
caput super quæ ,coronamentorum vasa rotunda & ,duas Columnas
41 עמדים שנים וגלת הכתרת אשר־על־ראש
duo operiendum ad ,duo retiacula & ,duarum columnarum
העמודים שתים והשבכות שתים לכסות את־שתי

Stabat mare פנה respiciebant occidentē, respiciebant erat, erant. erat שפה in quo sculptus erat flos bases æreas: cubitorum עשה כון basis cubitorum basis: erant vectes, qui erant vt scalarum gradus. erant vectes erant boues, vectes boues, כון לוה erant basi singulæ, רדד erant: latere cuiuslibet capitellum erat erat erant חצה erant cardines altitudo erat erat & cardines omnia erāt fusa. יצק פנן super basis erant summitate basis כון חצה erat per circuitum: verticē basis erant axes cælauit cardinum לוח ex latere vniuscuiusque per circuitū. bases לוה erat עשה cubitorum erant singulę conchæ basem vnā basibus. posuit bases ad latus נתן ad latus posuit à latere contra meridiem. opus in instar craterarum capitellorū erāt גלל vt operirent כסה

.columnarum caput super quæ ,capitellorum rotunda vasa
גלת הכתרת אשר על־ראש העמודים׃
duo :retiaculis duobus quadringenta malogranata Et
42 ואת־הרמנים ארבע מאות לשתי השבכות שני־
rotūda vasa duo operiendū ad ,vni retiaculo malogranatorū ordines
טורים רמנים לשבכה האחת לכסות את־שתי גלת
fulcimenta Et .columnarum facies super quæ ,coronamentorū
43 הכתרת אשר על־פני העמודים׃ ואת־המכנות
.fulcimenta super decem conchas & ,decem
עשר ואת־הכירת עשרה על־המכנות׃
.mare subter duodecim boues & ,vnum mare Et
44 ואת־הים האחד ואת־הבקר שנים־עשר תחת הים׃
omnia & ,sparsoria & ,scopas & ,lebetes Et
45 ואת־הסירות ואת־היעים ואת־המזרקות ואת כל־
domo Selomoh regi Chiram fecit quæ hæc vasa
הכלים האהל אשר עשה חירם למלך שלמה בית
ea fudit Iarden planitie In .terso ære ,DOMINI
46 יהוה נחשת ממרט׃ בככר הירדן יצקם
.Sarthan inter & ,Succoth inter ,terra densitate in rex
המלך במעבה האדמה בין סכות ובין צרתן׃
non ;valde valde multitudine præ ,vasa omnia Selomoh omisit Et
47 וינח שלמה את־כל־הכלים מרב מאד מאד לא
omnia Selomoh fecit Et .æris pondus est exploratum
48 נחקר משקל הנחשת׃ ויעש שלמה את כל־
mensam & ,aureum altare ,DOMINI domo quæ vasa
הכלים אשר בית יהוה את מזבח הזהב ואת־השלחן
candelabra Et .auream ,facierum panis eam super quam
49 אשר עליו לחם הפנים זהב׃ ואת־המנרות
,concluso auro oraculi facies ad sinistra à quinque & ,dextera à quinque
חמש מימין וחמש משמאל לפני הדביר זהב סגור
scyphos Et .auro forcipes & ,lucernas & ,florem &
50 והפרח והנרת והמלקחים זהב׃ והספות
:concluso auro acerras & ,cochlearia & ,pelues & ,psalteria &
והמזמרות והמזרקות והכפות והמחתות זהב סגור
foribus ,Sanctitatum Sanctitati interioris domus foribus cardines &
והפתות לדלתות הבית הפנימי לקדש הקדשים לדלתי
opificium omne est perfectum Et .aureo templo domus
51 הבית להיכל זהב׃ ותשלם כל־המלאכה
Selomoh intulit & ,DOMINI domo Selomoh rex fecit quod
אשר עשה המלך שלמה בית יהוה ויבא שלמה
vasa & ,aurum & ,argentum ,sui patris Dauid Sanctitates
את־קדשי דוד אביו את־הכסף ואת־הזהב ואת־הכלים
.DOMINI domus thesauris in dedit
נתן באצרות בית יהוה׃

CAP. VIII. ח

capita omnia & ,Israel seniores Selomoh congregauit Tunc
1 אז יקהל שלמה את־זקני ישראל ואת־כל־ראשי
Selomoh regem ad Israel filiorum patrum prælatos tribuum
המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל־המלך שלמה
ciuitate de DOMINI fœderis arcam ascendere faciendum ad ,Ierusalaim
ירושלם להעלות את־ארון ברית־יהוה מעיר
Selomoh regem ad conuenerunt Et .Sion ipsa :Dauid
2 דוד היא ציון׃ ויקהלו אל־המלך שלמה
.septimus mensis ipse :tripudio in fortium mense in Israel viri omnes
כל־איש ישראל בירח האתנים בחג הוא החדש השביעי׃
.arcam sacerdotes tulerunt & ,Israel seniores omnes venerunt Et
3 ויבאו כל זקני ישראל וישאו הכהנים את־הארון׃
& ,conuentus tentorium & ,DOMINI arcam fecerunt ascendere Et
4 ויעלו את־ארון יהוה ואת־אהל מועד ואת־
sacerdotes ea fecerunt ascēdere & :tentorio in quæ ,Sanctitatis vasa omnia
כל־כלי הקדש אשר באהל ויעלו אתם הכהנים
,Israel cœtus omnis & ,Selomoh rex Et .Leuitæ &
5 והלוים׃ והמלך שלמה וכל־עדת ישראל
,bouem & ,pecus immolantes ,arca facies ad secum ,eum super conuenientes
הנועדים עליו אתו לפני הארון מזבחים צאן ובקר
.multitudine præ supputabantur nec ,enumerabantur non quæ
אשר לא־יספרו ולא ימנו מרב׃
,suum locū ad DOMINI fœderis arcam sacerdotes adduxerunt Et
6 ויבאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה אל־מקומו
alas sub ad ,Sanctitatum Sanctitatem ad ,domus oraculum ad
אל־דביר הבית אל־קדש הקדשים אל־תחת כנפי
locum ad alas expandentes Cherubim Nam .Cherubim
7 הכרובים׃ כי הכרבים פרשים כנפים אל־מקום
.desuper eius vectes super & ,arcam super Cherubim operiebāt & ,arcæ
הארון ויסכו הכרבים על־הארון ועל־בדיו מלמעלה׃

erant מאה erant illa כסה capitellorū, erant faciē bases פנה כון bases. שנה crateras, in האלה erant ex limato. argilla dēsa, ערה propter multitudinē nimiam רבב עשה erant in super quam erant panes ante oraculum purissimo, & flores ex hydrias ספף ex puro: כפף חתה ostiis פנה opus in בוא posuit omnes principes principes נטה in vt facerent עלה est Septembri solemnitate: est בוא נשא tabernaculū Ecclesiæ, יעד כלה erant tabernaculo: cōgregatio לוה יעד quæ conuenerāt ad erāt ante arcam oues, boues, מנה רבב expandebāt super

es locutus quod tuum verbū nunc verum sit ,Israel Deus nunc Et
26 וְעַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֵאָמֶן נָא דְּבָרְךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
Deus habitabit verè num Quoniam .meo patri Dauid tuo seruo
27 לְעַבְדְּךָ דָּוִד אָבִי׃ כִּי הַאֻמְנָם יֵשֵׁב אֱלֹהִים
etiam ,te continent non cælorum cæli & ,cæli ecce terram super
עַל־הָאָרֶץ הִנֵּה הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלוּךָ אַף
orationem ad respicies Et .ædificaui quam hæc domus quia
28 כִּי־הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר בָּנִיתִי׃ וּפָנִיתָ אֶל־תְּפִלַּת
ad audiendum ad ,mi Deus DOMINE eius deprecationem ad ,tui serui
עַבְדְּךָ וְאֶל־תְּחִנָּתוֹ יְהוָה אֱלֹהָי לִשְׁמֹעַ אֶל־
:hodie tuas facies ad orans tuus seruus quam orationem ad & ,præconium
הָרִנָּה וְאֶל־הַתְּפִלָּה אֲשֶׁר עַבְדְּךָ מִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ הַיּוֹם׃
in ,die ac nocte istam domum ad apertos tuos oculos existendum Ad
29 לִהְיוֹת עֵינֶךָ פְתֻחוֹת אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה לַיְלָה וָיוֹם אֶל־
orationem ad ad audiendum ad ,ibi meũ nomē Erit :dixisti quo loco
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַרְתָּ יִהְיֶה שְׁמִי שָׁם לִשְׁמֹעַ אֶל־הַתְּפִלָּה
.isto loco in tuus seruus orat quam
אֲשֶׁר יִתְפַּלֵּל עַבְדְּךָ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃
qui ,Israel tui populi & ,tui serui deprecationē ad exaudies Et
30 וְשָׁמַעְתָּ אֶל־תְּחִנַּת עַבְדְּךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
tuæ sessionis loco in exaudies tu & .isto loco in orauerint
יִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְאַתָּה תִּשְׁמַע אֶל־מְקוֹם שִׁבְתְּךָ
.parces & ,exaudies & :cælis in
אֶל־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃
,iuramentū eo in tulerit & ,suum socium in vir peccauerit Cùm
31 אֵת אֲשֶׁר יֶחֱטָא אִישׁ לְרֵעֵהוּ וְנָשָׁא־בוֹ אָלָה
:hac domo in tui altaris facies ad iuramētum venerit & ;eum adiurandū ad
לְהַאֲלֹתוֹ וּבָא אָלָה לִפְנֵי מִזְבַּחֲךָ בַּבַּיִת הַזֶּה׃
,tuos seruos iudicabis & ,facies & ,cælis in exaudies tu Et
32 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְעָשִׂיתָ וְשָׁפַטְתָּ אֶת־עֲבָדֶיךָ
iustificandū ad & ,eius caput in eius viā dando ,impiū impietate condemnandū ad
לְהַרְשִׁיעַ רָשָׁע לָתֵת דַּרְכּוֹ בְּרֹאשׁוֹ וּלְהַצְדִּיק
tuum populum cæsum existendo In .eius iustitiam scdm ei dando ,iustum
33 צַדִּיק לָתֶת לוֹ כְּצִדְקָתוֹ׃ בְּהִנָּגֵף עַמְּךָ
te ad fuerint reuersi & ,tibi peccauerint si ,inimici facies ad Israel
יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אוֹיֵב אֲשֶׁר יֶחֶטְאוּ־לָךְ וְשָׁבוּ אֵלֶיךָ
domo in te ad fuerint deprecati & ,orauerint & ,tuū nomē fuerint cōfessi &
וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ וְהִתְפַּלְלוּ וְהִתְחַנְּנוּ אֵלֶיךָ בַּבַּיִת
peccato parces & ,cælis in exaudies tu Et .hac
34 הַזֶּה׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת
.eorum patribus dedisti quam humum in eos reduces & ,Israel tui populi
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַהֲשֵׁבֹתָם אֶל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּ לַאֲבוֹתָם׃
,tibi peccauerint quia ,pluuia fuerit non & ,calos clausos existendo In
35 בְּהֵעָצֵר שָׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר כִּי יֶחֶטְאוּ־לָךְ
suo peccato à & ,tuū nomē fuerint cōfessi & ,isto loco in orauerint &
וְהִתְפַּלְלוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְהוֹדוּ אֶת־שְׁמֶךָ וּמֵחַטָּאתָם
cælis in exaudies tu Et :eos afflixeris cùm ,fuerint auersi
36 יְשׁוּבוּן כִּי תַעֲנֵם׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
eos docebis quia :Israel tui populi & ,tuorū seruorū peccato parces &
וְסָלַחְתָּ לְחַטַּאת עֲבָדֶיךָ וְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כִּי תוֹרֵם אֶת־
,tuam terrā super pluuiam dabis & ea in ambulent qua ,bonam viam
הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ וְנָתַתָּה מָטָר עַל־אַרְצְךָ
.hæreditatem in tuo populo dedisti quam
אֲשֶׁר־נָתַתָּה לְעַמְּךָ לְנַחֲלָה׃
,ærugo ,segetum percussio ,fuerit si pestis ,terra in fuerit cùm Fames
37 רָעָב כִּי־יִהְיֶה בָאָרֶץ דֶּבֶר כִּי־יִהְיֶה שִׁדָּפוֹן יֵרָקוֹן
terra in eius inimicus cum coarctauerit si ,fuerit cùm bruchus ,locusta
אַרְבֶּה חָסִיל כִּי יִהְיֶה כִּי יָצַר־לוֹ אֹיְבוֹ בְּאֶרֶץ
:infirmitas omnis ,plaga omnis ,suarum portarum
שְׁעָרָיו כָּל־נֶגַע כָּל־מַחֲלָה׃
,homini omni fuerit quæ ,deprecatio omnis ,oratio Omnis
38 כָּל־תְּפִלָּה כָל־תְּחִנָּה אֲשֶׁר תִהְיֶה לְכָל־הָאָדָם
,sui cordis plagam vir cognouerint si ,Israel tuo populo omni
לְכֹל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵדְעוּן אִישׁ נֶגַע לְבָבוֹ
: istam domum ad suas volas expanderit &
וּפָרַשׂ כַּפָּיו אֶל־הַבַּיִת הַזֶּה׃
,parces & ,tuæ sessionis (parato) loco cælis exaudies tu Et
39 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ וְסָלַחְתָּ
cognosces cuius suas vias omnes secundum viro dabisque ,facies ac
וְעָשִׂיתָ וְנָתַתָּ לָאִישׁ כְּכָל־דְּרָכָיו אֲשֶׁר תֵּדַע
.hominis filiorū omnium cor tu solus nosti tu quoniam :eius cor
אֶת־לְבָבוֹ כִּי־אַתָּה יָדַעְתָּ לְבַדְּךָ אֶת־לְבַב כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃
facies super viuentes ipsi quibus diebus omnibus te timeant Vt
40 לְמַעַן יִרָאוּךָ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־הֵם חַיִּים עַל־פְּנֵי
.nostris patribus dedisti quam terræ
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לַאֲבֹתֵינוּ׃

stabiliatur obsecro — quanto magis — Sed respice — vt audias clamorem, orat corā te — Vt sint oculi tui aperti super — de — vt audias — exaudi — de habitationis — de proximum exegerit ab — vt faciat iurare — ante altare tuum — vt condēnes — iustifices — Cùm cæsus fuerit populus tuus coram inimico, — terram — Cùm clausum fuerit cælum, — eo quod — per quam ambulent, — ariditas, — obsederit — vnusquisq; — manus — in domo hac. — de habitationis — vnicuique — cognouisti — hominum. — viuunt in superficie

sanctitate è vectium capita apparebāt & ,vectes fecerūt elongare Et
8 וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ
diem ad vsq; ibi fuerūtque : extrinsecus apparebāt non & ,oraculi facies super
עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם
quas ,lapideæ tabulæ duæ tantùm arca in Non .hanc
9 הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר
filiis cum DOMINVS excidit quando ,Choreb in Moseh ibi reposuerat
הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי
exeundo in ,fuit Et .Aegypti terra è eos egrediendo in ,Israel
10 יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת
.DOMINI domum repleuit nubes & ,sanctitate è sacerdotes
הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה׃
nubis facibus à ministrandum ad stare sacerdotes potuerunt non Et
11 וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן
.DOMINI domum DOMINI gloria repleuerat quia
כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה׃
.caligine in habitandū ad dixit DOMINVS :Selomoh dixit Tunc
12 אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃
te sedendum ad locū (paratum) ,tibi habitaculi domum ædificaui Aedificando
13 בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית זְבֻל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ
concioni omni benedixit & suas facies rex vertit Et .secula
14 עוֹלָמִים׃ וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל
Benedictus : ait Et .stans Israel concio omnis & ,Israel
15 יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עֹמֵד׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ
,meo patre Dauid cum suo ore in est locutus qui ,Israel Deus DOMINVS
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּפִיו אֵת דָּוִד אָבִי
eduxi qua die A :dicendo ,impleuit sua manu &
16 וּבְיָדוֹ מִלֵּא לֵאמֹר׃ מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־
vniuersis ex ciuitate in elegi non ,Aegypto ex Israel meum populum
עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל
:ibi meum nomen existendum ad ,domum ædificandum ad ,Israel tribubus
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם
cum fuit Et .Israel meū populū super existendū ad ,Dauid in elegi &
17 וָאֶבְחַר בְּדָוִד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי עִם־
Dei DOMINI nomini domum ædificandum ad ,mei patris Dauid corde
לְבַב דָּוִד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
fuit quod (eo) Pro :meū patrē Dauid ad DOMINVS dixit Et .Israel
18 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה
cum fuit quia ,benefecisti ,meo nomini domū ædificādū ad ,tuo corde cum
עִם־לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבֹתָ כִּי הָיָה עִם־
tuus filius quinimò ,domū ædificabis non tu Tantùm .tuo corde
19 לְבָבֶךָ׃ רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת כִּי אִם־בִּנְךָ
.meo nomini domum ædificabit ipse tuis lumbis de egrediens
הַיֹּצֵא מֵחֲלָצֶיךָ הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃
Dauid pro surrexi & ,est locut quod suū verbū DOMINVS Firmauitque
20 וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר וָאָקֻם תַּחַת דָּוִד
est locutus quemadmodum ,Israel thronum super sedi & ,meo patre
אָבִי וָאֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
.Israel Dei DOMINI nomini domum ædificaui & ,DOMINVS
יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
,DOMINI fœdus ibi qua ,arcæ locum ibi posui Et
21 וָאָשִׂם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרִית יְהוָה
Aegypti terra è eos cum educendo in ,nostris patrib cū excidit quod
אֲשֶׁר כָּרַת עִם־אֲבֹתֵינוּ בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
concione omni coram DOMINI altaris facies ad Selomoh stetit Et
22 וַיַּעֲמֹד שְׁלֹמֹה לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל
DOMINE :dixit Et .cælos ad suas palmas extendit & ,Israel
23 יִשְׂרָאֵל וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו הַשָּׁמָיִם׃ וַיֹּאמַר יְהוָה
super nec ,desuper cælis in Deus tu sicut non ,Israel Dei
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֵין־כָּמוֹךָ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־
,tuis seruis misericordiam & pactum custodiens ,deorsum terram
הָאָרֶץ מִתָּחַת שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ
tuo seruo seruasti Qui .suo corde toto in tuas facies ad ambulantibus
24 הַהֹלְכִים לְפָנֶיךָ בְּכָל־לִבָּם׃ אֲשֶׁר שָׁמַרְתָּ לְעַבְדְּךָ
tua manu in & ,tuo ore in es locut & ;ei es locutus quod ,meo patri Dauid
דָּוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לוֹ וַתְּדַבֵּר בְּפִיךָ וּבְיָדְךָ
Deus DOMINE nunc Et .hanc diem secundum implesti
25 מִלֵּאתָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
:dicendo ,ei es locutus quæ meo patri Dauid tuo seruo custodi ,Israel
יִשְׂרָאֵל שְׁמֹר לְעַבְדְּךָ דָוִד אָבִי אֵת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לּוֹ לֵאמֹר
Israel thronum super sedens ,meis faciebus à vir tibi excidetur Non
לֹא־יִכָּרֵת לְךָ אִישׁ מִלְּפָנַי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל
,meas facies ad ambulandum ad ,suam viam tui filij custodierint si tantùm
רַק אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ אֶת־דַּרְכָּם לָלֶכֶת לְפָנַי
.meas facies ad ambulasti sicut
כַּאֲשֶׁר הָלַכְתָּ לְפָנָי׃

coram oraculo, — erant nisi — pepigit fœd — quando egressi sunt cùm exirent — propter nubem: — vt habitaret — habitaculū, vt habites in — faciem suā, — cōgregationi — cōgregatio stabat. — ad patrem meum, — potentia sua — ciuitatem — vt esset — sed vt esset in — vt ædificaret — in — Veruntamē sed — qui egressus est — in qua est — pepigit — quando eduxit — ante altare congregatione — est tibi similis — qui ambulant corā te — potentia — facie mea — si tamen vt ambulent coram me, — coram me.

venerit & ,ipse‡ Israel tuo populo de non qui ,alienum ad*etiam Et
41 וגם אל־הנכרי אשר לא־מעמך ישראל הוא ובא
tuum nomen audierint Si ;tuū nomen propter longinqua terra de
42 מארץ רחוקה למען שמך ׃ כי ישמעון את־שמך
;extentum tuum brachium & ,validam tuam manum‡ & ,magnum
הגדול ואת־ידך החזקה וזרעך הנטויה
exaudies Tu ;hac domo in orauerit & ,venerit ‖ &
43 ובא והתפלל אל־הבית הזה ׃ אתה תשמע
vocabit ‡ quibus* omnia iuxta faciesque :tuæ residētiæ (parato) loco ,cælis†
השמים מכון שבתך ועשית ככל אשר־יקרא
timendū ad†,tuum nomen terræ populi omnes sciant vt ,alienigena te ad
אליך הנכרי למען ידעון כל־עמי הארץ את־שמך ליראה
est inuocatū tuū nomen quòd sciendum ad‡& ,Israel tuus populus sicut te
אתך כעמך ישראל ולדעת כי־שמך נקרא
tu' popul' fuerit egressus Si .ædificaui quam hanc domum super
44 על־הבית הזה אשר בניתי ׃ כי־יצא עמך
orauerint & ,eos miseris qua via in‖ ,suum inimicum super‡ bellum ad
למלחמה על־איבו בדרך אשר תשלחם והתפללו
quam domum & ,ea in elegisti quam ciuitatis via† DOMINVM ad
אל־יהוה דרך העיר אשר בחרת בה והבית אשר־
,eorum orationem cælis* exaudies Et :tuo nomini ædificaui
45 בניתי לשמך ׃ ושמעת השמים את־תפלתם
.eorum iudicium facies & ;eorum deprecationem &
ואת־תחנתם ועשית משפטם ׃
excanduerit‖ & (,peccet non qui homo ‡ non quia) ,tibi peccauerint Si
46 כי יחטאו־לך כי אין אדם אשר לא־יחטא ואנפת
eos captiuantes* eos captiuauerint & ,inimici facies ad† eos tradiderisque ,eos in
בם ונתתם לפני אויב ושבום שביהם
:propinquam vel ,longinquam ,inimici terram in
אל־ארץ האויב רחוקה או קרובה ׃
,ibi sunt ducti captiui quo‡ ,terra in suum cor ad fuerint reuersi Et
47 והשיבו אל־לבם בארץ אשר נשבו־שם
:dicendo ,eos captiuātium‖ terra in te ad fuerint deprecati & ,fuerint reuersi &
ושבו והתחננו אליך בארץ שביהם לאמר
fuerint reuersi Et .egimus impiè ,egimus iniquè & ,Peccauimus
48 חטאנו והעוינו רשענו ׃ ושבו
,suorum inimicorū terra in sua anima tota in & ,suo corde toto in te ad
אליך בכל־לבבם ובכל־נפשם בארץ איביהם
quam ,suæ terræ via ‡ te ad orauerint & ;eos duxerunt captiuos qui
אשר־שבו אתם והתפללו אליך דרך ארצם אשר־
ædificaui quam domus & ,elegisti quam ciuitatis ,corū patribus dedisti
נתתה לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר־בנית
tuæ residentiæ (parato) loco cælis ‡ exaudies Et :tuo nomini
49 לשמך ׃ ושמעת השמים מכון שבתך
.eorum iudicium facies & ;eorum deprecationem & ,eorum orationem
את־תפלתם ואת־תחנתם ועשית משפטם ׃
omnibus & ,tibi peccauerunt qui tuo populo Parcesque
50 וסלחת לעמך אשר חטאו־לך ולכל־
eos dabis & :te in‡ sunt præuaricati quibus ,eorum præuaricationibus
פשעיהם אשר פשעו־בך ונתתם
.eorum miserebuntur & ,eos captiuantium facies ad‡ misericordias in
לרחמים לפני שביהם ורחמום ׃
Aegypto ex eduxisti quos ,ipsi* tua hæreditas & ,tuus populus Quia
51 כי־עמך ונחלתך הם אשר הוצאת ממצרים
deprecationē ad apertos tuos oculos existendū Ad† :ferreæ fornacis medio è
52 מתוך כור הברזל ׃ להיות עיניך פתחת אל־תחנת
eos ad exaudiendum ad ‡ ,Israel tui populi deprecationem ad & ,tui serui
עבדך ואל־תחנת עמך ישראל לשמע אליהם
tibi eos separasti tu Nam .te ad eos clamare* omni in
53 בכל קראם אליך ׃ כי־אתה הבדלתם לך
Moseh manu in‖ es locutus sicut ,terræ populis vniuersis de hæreditatē in
לנחלה מכל עמי הארץ כאשר דברת ביד משה
.Domine Adonai‖ Aegypto ex nostros patres te educendo in‡ ,tui serui
עבדך בהוציאך את־אבתינו ממצרים אדני יהוה ׃
DOMINVM ad orare Selomoh complere secundum ,fuit Et
54 ויהי ככלות שלמה להתפלל אל־יהוה את־
,DOMINI altaris faciebus‖ à surrexit ,hac deprecatione & ,oratione omni
כל־התפלה והתחנה הזאת קם מלפני מזבח יהוה
.cælos ad expansis suis volis‡ & ,sua genua super flectendo genu A
55 מכרע על־ברכיו וכפיו פרשות השמים ׃
:dicendo ,magna voce ,Israel concioni† omni benedixit & ,stetit Et
56 ויעמד ויברך את כל־קהל ישראל קול גדול לאמר ׃
,Israel suo populo requiem dedit qui ,DOMINVS Benedictus
57 ברוך יהוה אשר נתן מנוחה לעמו ישראל
eius verbo omni ex vnum verbū cecidit non ;est locutus quæ omnia iuxta
ככל אשר דבר לא־נפל דבר אחד מכל דברו

*de alienigenis ‡sunt, si venerint ‡potentiam נטה ‖ venerint, & orauerint †de *pro ‡ inuocauerint te alienigenæ, עשה †vt timeant ‡vt cognoscant ידע ‡contra ‖per viam per quam †in *de בנה פלל חנן ‡est ‖iratus fueris contra †coram inimico, & captiuos duxerīt *captiuos ducentes שבה ‡in qua שוב ‖illorum qui captiuos illos duxerūt, עוה איב ‡contra viam ‡de כון ישב חנן ‡contra ‡coram eis qui captiuos duxerunt *sunt שבה יצא *Vt sint oculi tui aperti היה ‡vt exaudias * tēpore quo inuocauerint ‖per manum ‡quando eduxisti ‖Dñe Deus. cùm compleuisset כלה ‖facie ‡manibus כפף †congregationi

DOMINVS Sit .sui serui Mosch manu in‖ est locutus quod bono
58 הטוב אשר דבר ביד משה עבדו ׃ יהי יהוה
,nos derelinquat ne ,nostris patribus cum fuit sicut ,nobiscū noster Deus
אלהינו עמנו כאשר היה עם־אבתינו אל־יעזבנו
ambulandū ad‡ ,se ad nostrū cor inclinare faciendū Ad* ;nos deserat neque
59 ואל־יטשנו ׃ להטות לבבנו אליו ללכת
,eius statuta ‡ & ,eius præcepta custodiendum ad† & ,eius viis vniuersis in
בכל־דרכיו ולשמר מצותיו וחקיו
mea verba sint Et .nostris patribus præcepit quæ ,eius iudicia &
60 ומשפטיו אשר צוה את־אבתינו ׃ ויהיו דברי
DOMINVM ad* propinqua ,DOMINI facies ad† sum deprecat' quibus ,hęc
אלה אשר התחננתי לפני יהוה קרבים אל־יהוה
iudicium & ,sui serui iudicium faciendum ad ,nocte & die nostrum Deum
אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט
omnes scire Pro :suo die in diei verbum* Israel sui populi
61 עמו ישראל דבר־יום ביומו ׃ למען דעת כל־
.vltrà† nec ;Deus ipse† DOMINVS quòd ,terræ populos
עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד ׃
ambulandū ad* ,nostro Deo DOMINO cum perfectū vestrum‖ cor sit Et
62 והיה לבבכם שלם עם יהוה אלהינו ללכת
.hanc diem secundum ,eius præcepta custodiendum ad‡ & ,eius decretis in
בחקיו ולשמר מצותיו כיום הזה ׃
facies ad‖ sacrificium sacrificabant ,eo cum Israel omnis & ,rex Et
63 והמלך וכל־ישראל עמו זבחים זבח לפני
quod ,pacificorum sacrificiū Selomoh sacrificauit Et .DOMINI
64 יהוה ׃ ויזבח שלמה את זבח השלמים אשר
centum oues & ,millia duo & viginti boues DOMINO sacrificauit
זבח ליהוה בקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה
omnes & ,rex DOMINI domum dedicauerunt & :millia viginti &
ועשרים אלף ויחנכו את־בית יהוה המלך וכל־
medium rex sanctificauit illa die In .Israel filij
65 בני ישראל ׃ ביום ההוא קדש המלך את־תוך
ibi fecit quippe :DOMINI domus facies ad‡ quod ,atrij
החצר אשר לפני בית־יהוה כי־עשה שם את־
altare quia ;pacificorum adipes & ,sacrificium & ,ascensionem*
העלה ואת־המנחה ואת חלבי השלמים כי־מזבח
,ascensionem comprehendendo à‖ paruum‡ ,DOMINI facies ad† quod æreum
הנחשת אשר לפני יהוה קטן מהכיל את־העלה
.pacificorum adipes & ,sacrificium &
ואת־המנחה ואת חלבי השלמים ׃
Israel omnis & ,festiuitatem illo tempore in Selomoh Fecitque
66 ויעש שלמה בעת־ההוא את־החג וכל־ישראל
Aegypti torrentem ad vsque Chamath introitu ab magna concione‖ eo cum
עמו קהל גדול מלבוא חמת עד־נחל מצרים
,diebus septem & ,diebus septem ,nostri Dei DOMINI facies ad‡
לפני יהוה אלהינו שבעת ימים ושבעת ימים
dimisit octauo die In .diebus quatuordecim
67 ארבעה עשר יום ׃ ביום השמיני שלח את־
,læti sua tentoria* in abierunt & :regi benedixerunt & ,populum
העם ויברכו את־המלך וילכו לאהליהם שמחים
Dauid DOMINVS fecerat quod ,bonum omne super corde boni† &
וטובי לב על כל־הטובה אשר עשה יהוה לדוד
.suo populo Israel & ,suo seruo
עבדו ולישראל עמו ׃

CAP. IX. ט

,DOMINI domum ædificare Selomoh complere iuxta ,fuit Et
1 ויהי ככלות שלמה לבנות את־בית יהוה
:facere voluit quod Selomoh desideriū omne & ,regiam domum &
ואת־בית המלך ואת כל־חשק שלמה אשר חפץ לעשות ׃
eum ad‡ apparuerat sicut ,secundò Selomoh ad DOMINVS apparuit Et
2 וירא יהוה אל־שלמה שנית כאשר נראה אליו
,tuā orationē Exaudiui :eum ad DOMINVS Dixitque .Ghibhon in
3 בגבעון ׃ ויאמר יהוה אליו שמעתי את־תפלתך
domum sanctificaui :meas facies ad‖ es deprecatus quam tuā deprecationē &
ואת־תחנתך אשר התחננתה לפני הקדשתי את־הבית
:seculum in vsque ibi meum nomen ponendum ad‡ ,ædificasti quam ,hanc
הזה אשר בנתה לשום שמי־שם עד־עולם
.diebus omnibus ibi meum cor & ,mei oculi erunt &
והיו עיני ולבי שם כל־הימים ׃
tuus pater Dauid ambulauit sicut ,meas facies ad‡ ambulaueris si tu Et
4 ואתה אם־תלך לפני כאשר הלך דוד אביך
quæ omnia secundum faciendum ad‖ ,rectitudine in & ,cordis perfectione in
בתם־לבב ובישר לעשות ככל אשר
.seruaueris mea iudicia & ,mea decreta ,tibi præcepi
צויתיך חקי ומשפטי תשמר ׃

‖per manum *Vt inclinare faciat ‡vt ambulemus נטש הלך †custodiam' ‡decreta צוה חקק היה †corā Dño: ‡Dño Deo nostro per diem & noctē, vt faciat עשה *per singulos dies. Vt cognoscant omnes populi †est ידע הלך ‖eorum *vt ambulēt ‡vt custodiāt חקק צוה ‖coram Domino. שנה ‡erat ante domum ‡holocaustū, ‡erat coram Dño, erat ‖vt non comprehenderet holocaustū, כלל חגג ‖congregatione ‡coram Domino Deo nostro יום *tabernacula ‡iocundi cùm compleuisset היה כלה בנה עשה *ei ראה שנה פלל ‖coram me: חנן ‡vt ponerem יום ‖coram me, ‖vt facias תמם צוה

,seculum in Israel super tui regni thronum firmabo Et

5 וַהֲקִמֹתִי אֶת־כִּסֵּא מַמְלַכְתְּךָ עַל־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם

abscindetur Non : dicendo ,tuum patrē Dauid super ipsum locutus sicut

כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי עַל־דָּוִד אָבִיךָ לֵאמֹר לֹא־יִכָּרֵת

fueritis auersi auertendo Si .Israel throno desuper vir tibi

לְךָ אִישׁ מֵעַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ 6 אִם־שׁוֹב תְּשֻׁבוּן

mea decreta ,mea præcepta custodieritis nō & ,me post à vestri filij & ,vos

אַתֶּם וּבְנֵיכֶם מֵאַחֲרַי וְלֹא תִשְׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקֹּתַי

,alienis diis seruieritis & ,abieritis & ,vestras facies ad dedi quæ

אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם וַהֲלַכְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

desuper Israel excidam Et :eis vos incuruaueritis &

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם׃ 7 וְהִכְרַתִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל

sanctificaui quam domum & :eis dedi quam ,humi faciebus

פְּנֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר הִקְדַּשְׁתִּי

,parabolam in Israel erit & : meas facies desuper dimittam ,meo nomini

לִשְׁמִי אֲשַׁלַּח מֵעַל פָּנָי וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְמָשָׁל

.populis omnibus in iuge dicterium in &

וְלִשְׁנִינָה בְּכָל־הָעַמִּים׃

,obstupescet ,eam super transiens omnis ,excelsa erit ista domus Et

8 וְהַבַּיִת הַזֶּה יִהְיֶה עֶלְיוֹן כָּל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם

terræ sic DOMINVS fecit quid Super : dicent & .sibilabit &

וְשָׁרָק וְאָמְרוּ עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה לָאָרֶץ

dereliquerunt quòd Eo ,dicent Et :huic domui & ,huic

הַזֹּאת וְלַבַּיִת הַזֶּה׃ 9 וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עָזְבוּ אֶת־

,Aegypti terra è eorum patres eduxit qui ,suum Deum DOMINVM

יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצִיא אֶת־אֲבֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

:eis seruierunt & ,eis se incuruauerunt & ,alienos deos in apprehēderūt &

וַיַּחֲזִקוּ בֵּאלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם וַיַּעַבְדֻם

.hoc malum omne eos super DOMINVS induxit idcirco

עַל־כֵּן הֵבִיא יְהוָה עֲלֵיהֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת׃

Selomoh ædificauit quibus annorum viginti fine à ,fuit Et

10 וַיְהִי מִקְצֵה עֶשְׂרִים שָׁנָה אֲשֶׁר־בָּנָה שְׁלֹמֹה

,regiam domum & ,DOMINI domum domos duas

אֶת־שְׁנֵי הַבָּתִּים אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ׃

,cedrorum lignis in Selomoh exaltarat Tyri rex Chiram

11 חִירָם מֶלֶךְ־צֹר נִשָּׂא אֶת־שְׁלֹמֹה בַּעֲצֵי אֲרָזִים

rex dedit tunc :eius voluntatem omnē ad ,auro in & ,abietum lignis in &

וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים וּבַזָּהָב לְכָל־חֶפְצוֹ אָז יִתֵּן הַמֶּלֶךְ

.Galil terra in vrbes viginti Chiram ipsi Selomoh

שְׁלֹמֹה לְחִירָם עֶשְׂרִים עִיר בְּאֶרֶץ הַגָּלִיל׃

ei tradiderat quas vrbes videndum ad ,Tyro è Chiram est egressus Et

12 וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת־הֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ

.eius oculis in fuerunt recta non & ;Selomoh

שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו׃

mi frater mihi dedisti quas ,istæ vrbes Quid :dixit Et

13 וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי אָחִי

.hanc diem ad vsque Chabul terram eas appellauit &

וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

.auri talenta viginti & centum regem ad Chiram misit Et

14 וַיִּשְׁלַח חִירָם לַמֶּלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים כִּכַּר זָהָב׃

Selomoh rex fecit ascendere quam ,tributi res hæc Et

15 וְזֶה דְבַר־הַמַּס אֲשֶׁר־הֶעֱלָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

,Millo & ,suam domum & ,DOMINI domum ædificandum ad

לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּיתוֹ וְאֶת־הַמִּלּוֹא

.Ghesér & ,Meghiddo & ,Chasór & ,Ierusalaim murum &

וְאֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלָ͏ִם וְאֶת־חָצֹר וְאֶת־מְגִדּוֹ וְאֶת־גָּזֶר׃

eā succēdit & ,Ghesér cepit & ,ascendit Aegypti rex Parhoh

16 פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עָלָה וַיִּלְכֹּד אֶת־גֶּזֶר וַיִּשְׂרְפָהּ

eam tradidit & ;interfecit ciuitate in habitantem Chenahanæum & ,igni in

בָּאֵשׁ וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הָרָג וַיִּתְּנָהּ

.Selomoh vxori suæ filiæ missiones

שִׁלֻּחִים לְבִתּוֹ אֵשֶׁת שְׁלֹמֹה׃

.inferiorem Beth-choron & ,Ghesér Selomoh ædificauit Et

17 וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־גֶּזֶר וְאֶת־בֵּית חֹרֹן תַּחְתּוֹן׃

.terra in deserto in Thadmor & ,Bahalath Et

18 וְאֶת־בַּעֲלָת וְאֶת־תַּמֹר בַּמִּדְבָּר בָּאָרֶץ׃

ciuitates & ,Selomoh ipsi erant quæ thesaurorum vrbes omnes Et

19 וְאֵת כָּל־עָרֵי הַמִּסְכְּנוֹת אֲשֶׁר הָיוּ לִשְׁלֹמֹה וְאֵת עָרֵי

desiderauit quod ,Selomoh desiderium & ,equitum ciuitates & ,curruus

הָרֶכֶב וְאֵת עָרֵי הַפָּרָשִׁים וְאֵת חֵשֶׁק שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר חָשַׁק

.sui dominij terra omni in & ,Lebanon in & ,Ierusalaim in ædificare

לִבְנוֹת בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבַלְּבָנוֹן וּבְכֹל אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃

,Perizæo ,Chittæo ,Emoræo de residuum populum Omnem

20 כָּל־הָעָם הַנּוֹתָר מִן־הָאֱמֹרִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי

:ipsi Israel filiis de non qui ,Iebuzæo & ,Chiuuæo

הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר לֹא־מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה׃

potuerūt non quos ,terra in eos post remanserant qui eorum Filios

21 בְּנֵיהֶם אֲשֶׁר נֹתְרוּ אַחֲרֵיהֶם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָכְלוּ

,seruile tributum in Selomoh eos fecit ascendere & ,eos occidere Israel filij

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַחֲרִימָם וַיַּעֲלֵם שְׁלֹמֹה לְמַס־עֹבֵד

dedit non Israel filiis de Et .hanc diem ad vsque

עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ 22 וּמִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־נָתַן

,ei principes & ,ei serui & ,belli viri ipsi quia ;seruum Selomoh

שְׁלֹמֹה עָבֶד כִּי־הֵם אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו

.eius equitum & ,eius curruus principes & ,eius triarij &

וְשָׁלִשָׁיו וְשָׂרֵי רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו׃

,Selomoh opus super qui ,præfectorum principes Isti

23 אֵלֶּה שָׂרֵי הַנִּצָּבִים אֲשֶׁר עַל־הַמְּלָאכָה לִשְׁלֹמֹה

.opificio in facientes ,populum in dominantes ;quingenti & ,quinquaginta

חֲמִשִּׁים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָרֹדִים בָּעָם הָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃

,suam domum in Dauid ciuitate de ascendit Parhoh filia Veruntamen

24 אַךְ בַּת־פַּרְעֹה עָלְתָה מֵעִיר דָּוִד אֶל־בֵּיתָהּ

.Millo ædificauit tunc :ei ædificauerat quam

אֲשֶׁר בָּנָה־לָהּ אָז בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא׃

,ascensiones anno in vicibus tribus Selomoh fecit ascendere Et

25 וְהֶעֱלָה שְׁלֹמֹה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה עֹלוֹת

suffiendo & ,DOMINO ædificauerat quod altare super pacifica &

וּשְׁלָמִים עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בָּנָה לַיהוָה וְהַקְטֵיר

.domum perfecit & :DOMINI facies ad quod illud super

אִתּוֹ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וְשִׁלַּם אֶת־הַבָּיִת׃

cum quæ ,Hesiongheber in Selomoh rex fecit nauem Et

26 וָאֳנִי עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֶצְיוֹן־גֶּבֶר אֲשֶׁר אֶת־

Chiram Misitque .Edom terra in Suph maris labium super Eloth

אֵלוֹת עַל־שְׂפַת יַם־סוּף בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃ 27 וַיִּשְׁלַח חִירָם

.Selomoh seruis cum ,maris gnaros ,nauium viros ,suos seruos naui in

בָּאֳנִי אֶת־עֲבָדָיו אַנְשֵׁי אֳנִיּוֹת יֹדְעֵי הַיָּם עִם עַבְדֵי שְׁלֹמֹה׃

quadringenta ,aurum inde ceperunt & ,Ophir in venerunt Et

28 וַיָּבֹאוּ אוֹפִירָה וַיִּקְחוּ מִשָּׁם זָהָב אַרְבַּע־מֵאוֹת

.Selomoh regem ad adduxerunt & ;talenta viginti &

וְעֶשְׂרִים כִּכָּר וַיָּבִאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה׃

CAP. X. י

DOMINI nomine in ,Selomoh auditum audiens Seba regina Et

1 וּמַלְכַּת־שְׁבָא שֹׁמַעַת אֶת־שֵׁמַע שְׁלֹמֹה לְשֵׁם יְהוָה

.ænigmatibus in eum tentandum ad venit &

וַתָּבֹא לְנַסֹּתוֹ בְּחִידוֹת׃

portantibus camelis ,valde graui virtute in Ierusalaim in est ingressa Et

2 וַתָּבֹא יְרוּשָׁלַ͏ְמָה בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד גְּמַלִּים נֹשְׂאִים

,Selomoh ad venitque ;pretiosum lapidem & ,valde multū aurum & ,aromata

בְּשָׂמִים וְזָהָב רַב־מְאֹד וְאֶבֶן יְקָרָה וַתָּבֹא אֶל־שְׁלֹמֹה

.suo corde cum erat quod omne eum ad est locuta &

וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עִם־לְבָבָהּ׃

verbum fuit non ;eius verba omnia Selomoh ei indicauit Et

3 וַיַּגֶּד־לָהּ שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָּבָר

.ei indicauerit non quod rege à absconditum

נֶעְלָם מִן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ׃

domum & ,Selomoh sapientiam omnem Seba regina vidit Et

4 וַתֵּרֶא מַלְכַּת־שְׁבָא אֵת כָּל־חָכְמַת שְׁלֹמֹה וְהַבַּיִת

,eius seruorum habitationē & ,eius mensæ cibum Et :ædificauerat quam

אֲשֶׁר בָּנָה׃ 5 וּמַאֲכַל שֻׁלְחָנוֹ וּמוֹשַׁב עֲבָדָיו

,eius pincernas & ,eorum vestimenta & ,eius ministrorum assistentiam &

וּמַעֲמַד מְשָׁרְתָיו וּמַלְבֻּשֵׁיהֶם וּמַשְׁקָיו

spiritus vltra ea in erat nō & ,DOMINI domū ascendebat quā ,eius ascēsum &

וְעֹלָתוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית יְהוָה וְלֹא־הָיָה בָהּ עוֹד רוּחַ׃

audiui quod verbum fuit Veritas : regem ad Dixitque

6 וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֱמֶת הָיָה הַדָּבָר אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי

crediditi non Et .tua sapientia super & ,tuis verbis super ,mea terra in

בְּאַרְצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חָכְמָתֶךָ׃ 7 וְלֹא־הֶאֱמַנְתִּי

fuit nunciatū nō ecce & ,mei oculi viderent & ,veni donec

לַדְּבָרִים עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתִּרְאֶינָה עֵינַי וְהִנֵּה לֹא־הֻגַּד־

.audiui quam auditionem ad bonū & ,sapientiā addidisti :dimidiū mihi

לִי הַחֵצִי הוֹסַפְתָּ חָכְמָה וָטוֹב אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שָׁמָעְתִּי׃

tuas facies ad stantes ij tui serui beati ,tui viri Beati

8 אַשְׁרֵי אֲנָשֶׁיךָ אַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה הָעֹמְדִים לְפָנֶיךָ

.tuam sapientiam audientes ,semper

תָּמִיד הַשֹּׁמְעִים אֶת־חָכְמָתֶךָ׃

te dandū ad ,te in cōplacuit qui ,benedictus tuus Deus DOMINVS Sit

9 יְהִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּרוּךְ אֲשֶׁר חָפֵץ בְּךָ לְתִתְּךָ

;seculum in Israel erga DOMINI amore in :Israel solium super

עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעֹלָם

.institiam & ,iudicium faciendum ad ,regem in te posuit &

וַיְשִׂימְךָ לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃

multa aromata & ,auri talenta viginti & centum regi Deditque

10 ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב ובשמים הרבה

,multitudine in vltrà illud aroma sicut venit non :pretiosum lapidem & ,valde

מאד ואבן יקרה לא בא כבשם ההוא עוד לרב

nauis etiam Et .Selomoh regi Seba regina dedit quæ

אשר־נתנה מלכת־שבא למלך שלמה׃ 11 וגם אני

ligna * Ophir ex detulit ,Ophir ex aurum portabat quæ ,Chiram

חירם אשר־נשא זהב מאופיר הביא מאפיר עצי

rex Fecitque .pretiosum lapidem & ;valde multum almugim

אלמגים הרבה מאד ואבן יקרה׃ 12 ויעש המלך

,regis domus & ,DOMINI domus fulcrum almugim ligna

את־עצי האלמגים מסעד לבית־יהוה ולבית המלך

nec ,almugim ligna sic venit non :cantoribus nabla & ,citharas &

וכנרות ונבלים לשרים לא בא־כן עצי אלמגים ולא

dedit Selomoh rex Et .hanc diem ad vsque est visum

נראה עד היום הזה׃ 13 והמלך שלמה נתן

quæ * præter ,petiuit quam suam voluntatem omnem Seba reginæ

למלכת־שבא את־כל־חפצה אשר שאלה מלבד אשר

,suam terram in abiit & ,se vertit & :Selomoh regis manum secundum ei dedit

נתן־לה כיד המלך שלמה ותפן ותלך לארצה

veniebat quod auri pondus erat Et .eius serui & ipsa

היא ועבדיה׃ 14 ויהי משקל הזהב אשר־בא

.auri talentorum sex & sexaginta sexcentorum ,vno anno in* Selomoh ad

לשלמה בשנה אחת שש־מאות ששים ושש ככר זהב׃

omnes & ,aromatariorū negotiationē & ,scrutatores viros Præter

15 לבד מאנשי התרים ומסחר הרכלים וכל־

.terræ duces & ,Arabiæ reges

מלכי הערב ופחות הארץ׃

sex- :tracto auro scuta ducenta Selomoh rex fecit Et

16 ויעש המלך שלמה מאתים צנה זהב שחוט שש־

trecentos Et .vnum scutum super fecit ascendere aureos centos

מאות זהב יעלה על־הצנה האחת׃ 17 ושלש־מאות

clypeum super ascendere fecit auri minas tres :tracto auro * clypeos

מגנים זהב שחוט שלשת מנים זהב יעלה על־המגן

.Lebanon siluæ domo rex eos dedit & :vnumquemque

האחת ויתנם המלך בית יער הלבנון׃

.roborato auro illud operuit & ,grande dentis solium rex fecit Et

18 ויעש המלך כסא־שן גדול ויצפהו זהב מופז׃

,ipsum post à solio rotundum caput & ,solio gradus Sex

19 שש מעלות לכסה וראש עגול לכסה מאחריו

stantes* leones duo & :sessionis locum ad inde & hinc manus &

וידת מזה ומזה אל־מקום השבת ושנים אריות עמדים

ibi stantes leunculi duodecim Et .manus apud

אצל הידות׃ 20 ושנים עשר אריים עמדים שם

omnibus in sic* fuit factum non :inde & hinc gradus sex super

על־שש המעלות מזה ומזה לא־נעשה כן לכל־

Selomoh regis propinationis vasa omnia Et .regnis

ממלכות׃ 21 וכל כלי משקה המלך שלמה

,argentum non :concluso auro* Lebanon saltus domus vasa omnia & ,aurea

זהב וכל כלי בית־יער הלבנון זהב סגור אין כסף

.quicquam in Selomoh diebus in reputabatur nec

לא נחשב בימי שלמה למאומה׃

semel :Chiram naui cum mari in regi Tarsis nauis Quia

22 כי אני תרשיש למלך בים עם אני חירם אחת

,argentum & aurum portans Tharsis nauis veniebat annis tribus in

לשלש שנים תבוא אני תרשיש נשאת זהב וכסף

rex est magnificatus Et .pauos & ,simias & ,elephantum dentes

שנהבים וקפים ותכיים׃ 23 ויגדל המלך

.sapientia in & ,opulentia in ,terræ regibus omnibus præ Selomoh

שלמה מכל מלכי הארץ לעשר ולחכמה׃

audiendum ad ,Selomoh facies quærentes terra omnis Et

24 וכל־הארץ מבקשים את־פני שלמה לשמע

.eius corde in Deus dederat* quam ,eius sapientiam

את־חכמתו אשר־נתן אלהים בלבו׃

,aurea vasa & ,argentea vasa ;suum munus vir afferentes ipsi Et

25 והמה מביאים איש־מנחתו כלי־כסף וכלי זהב

.anno in anni rem* ;mulos & ,equos ;aromata & ,armaturā & ,vestes &

ושלמות ונשק ובשמים סוסים ופרדים דבר־שנה בשנה׃

quadrin-& mille ei fuit & :equites & ,currum Selomoh congregauit Et

26 ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהי־לו אלף וארבע־

ciuitatibus in eos posuit & :equites millia duodecim & ,currus genti

מאות רכב ושנים־עשר אלף פרשים וינחם בערי

rex dedit Et .Ierusalaim in rege cum & ,currus *

הרכב ועם־המלך בירושלם׃ 27 ויתן המלך

dedit cedros & ,lapides tanquam Ierusalaim in argentum

את־הכסף בירושלם כאבנים ואת הארזים נתן

[Margin: ‡lapides pretiosos: nō venerunt talia aromata; רבב; *coralia multa ‖lapides pretiosos.; לגם; עשה; ‡è coralis fulcimētum; †lyras; ‡venerunt talia coralia,; שור בוא; ‡visa sunt; *ea; manu regia; פנה הלך; *per annos singulos,; מאה; †mercatores,; תור; פחה; ‡ex; עשה צנן; ‖tradidit pro scutis singulis.; *ex ‡tradidit pro singulis clypeis, & posuit ‡in; †saltus; מנה גנן; ‡eburneum; ‖obrizo.; ‡erant; ‖summitas rotunda erat; †parte posteriori,; צפה עלה; †loca *stabat; ישב עלה; ‡loca.; †leones stabant; *tale; ‖potus ‡erant; כלה; *ex ‡mundos; ‖erat; ‡erat; ‖per mare; ‡& portabat; קוף תכה; †diuitiis; †omnes habitatores terræ quærebant faciem; ‖vt audirent; פנה; *posuerat; †afferebant; vnusquisque; בוא; ‡arma,; *per singulos annos.; ‖currus; ‡fuerunt; מאה נוח; *curruum.; נתן]

.multitudine in campestri in quæ ,sycomoros tanquam

כשקמים אשר־בשפלה לרב׃

,netum & ,Aegypto ex Selomoh ipsi qui equorum exitum Et

28 ומוצא הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומקוה

.pretio in netum capiebant regis negotiatores

סחרי המלך יקחו מקוה במחיר׃

sexcentis in Aegypto ex quadriga egrediebatur & ascendebat Et

29 ותעלה ותצא מרכבה ממצרים בשש מאות

regibus omnibus * sic & ;centum & quinquaginta in equus & ,argenteis

כסף וסוס בחמשים ומאה וכן לכל־מלכי

.educebant eorum manu in Aram regibus & ,Chitthæorum

החתים ולמלכי ארם בידם יצאו׃

CAP. XI. יא

& ,multas alienigenas mulieres adamauit Selomoh rex Et

1 והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת־

,Sidonias ,Edomæas ,Hammonitidas ,Moabitidas ,Parhoh filiam

בת־פרעה מואביות עמניות אדמית צדנית

ad DOMINVS dixit quibus gentibus De :Chitthæas

חתית׃ 2 מן־הגוים אשר אמר־יהוה אל־

:vos in ingredientur non ipsi & ,eos in ingrediemini Non :Israel filios

בני ישראל לא־תבאו בהם והם לא־יבאו בכם

adhæsit eis in :suos deos post vestrum cor facient declinare certe

אכן יטו את־לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק

septin- principes vxores ei fuit Et .amando Selomoh

שלמה לאהבה׃ 3 ויהי־לו נשים שרות שבע

.eius cor ei mulieres fecerūt declinare & :trecentæ pellices & ,gentæ

מאות ופלגשים שלש מאות ויטו נשיו את־לבו׃

inclinauerunt eius vxores ,Selomoh senectutis tempore in fuit Et

4 ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו

cum perfectū eius cor erat non & ,alienos deos post eius cor

את־לבבו אחרי אלהים אחרים ולא־היה לבבו שלם עם־

Selomoh iuit Et .sui patris Dauid cor sicut ,suo Deo DOMINO

יהוה אלהיו כלבב דויד אביו׃ 5 וילך שלמה

abominationem Milchom post & ,Sidoniorum deum Hastoreth post

אחרי עשתרת אלהי צדנים ואחרי מלכם שקץ

:DOMINI oculis in malum Selomoh fecit Et .Hammonitarum

עמנים׃ 6 ויעש שלמה הרע בעיני יהוה

.eius pater Dauid sicut DOMINVM post adimpleuit non &

ולא מלא אחרי יהוה כדוד אביו׃

abominationi Chemos ipsi excelsum Selomoh ædificauit Tunc

7 אז יבנה שלמה במה לכמוש שקץ

abominationi Molech & ,Ierusalaim facies super qui monte in Moab

מואב בהר אשר על־פני ירושלם ולמלך שקץ

:alienigenis suis vxoribus omnibus fecit sic Et .Hammon filiorū

בני עמון׃ 8 וכן עשה לכל־נשיו הנכריות

.suis diis immolantibus & suffientibus

מקטירות ומזבחות לאלהיהן׃

cum à eius cor declinauerat quia ,Selomoh in DOMINVS est iratus Et

9 ויתאנף יהוה בשלמה כי־נטה לבבו מעם

.duabus vicibus eum ad viso Israel Deo DOMINO

יהוה אלהי ישראל הנראה אליו פעמים׃

post ire non pro ,hoc verbo super eum ad præceperat Et

10 וצוה אליו על־הדבר הזה לבלתי־לכת אחרי

.DOMINVS præcepit quod custodiuit non & :alienos deos

אלהים אחרים ולא שמר את אשר־צוה יהוה׃

,tecum hoc fuit quod Pro :Selomoh ad DOMINVS dixit Et

11 ויאמר יהוה לשלמה יען אשר היתה־זאת עמך

,te super præcepi quæ mea decreta & ,meum pactum custodisti non &

ולא שמרת בריתי וחקתי אשר צויתי עליך

.tuo seruo illud dabo & ,te desuper regnum scindam scindendo

קרע אקרע את־הממלכה מעליך ונתתיה לעבדך׃

:tuum patrem Dauid propter hoc faciam non tuis diebus in Veruntamen

12 אך־בימיך לא אעשנה למען דוד אביך

regnum totum Tantum * .illud scindam tui filij manu de

מיד בנך אקרענה׃ 13 רק את־כל־הממלכה

,meū seruū Dauid propter ,tuo filio dabo vnam tribum :scindam non

לא אקרע שבט אחד אתן לבנך למען דוד עבדי

aduersariū DOMINVS suscitauit Et .elegi quam Ierusalaim propter &

ולמען ירושלם אשר בחרתי׃ 14 ויקם יהוה שטן

.Edom in ipse regio semine de ;Edomæum Hadad Selomoh ipsi

לשלמה את הדד האדמי מזרע המלך הוא באדום׃

principem Ioab ascendendo in ,Edom in Dauid existendo in ,fuit Et

15 ויהי בהיות דוד את־אדום בעלות יואב שר

.Edom in masculū omnē percussisset & ,interfectos sepeliendū ad militiæ

הצבא לקבר את־החללים ויך כל־זכר באדום׃

[Margin: ‡sunt; רבב; ‡erat; יצא; ‡pro; ‡pro *omnes reges; ‡reges; ‡per manum; אנוש; רבב; ‡de; ‡ad; בוא; ‡siquidem; נטה; ‡fuerunt ‡reginæ; היה שור; ‡concubinæ; מאה; ילך; עשה; ‡t iret; ‡est è regione; פנה; suffiebant & immolabant; ‡contra; ‡qui conspectus fuerat ei; ‡ei; ‡vt non iret; הלך; ‡eo; ‡apud te,; ‡apud te; חקק צוה; ‡à; נתן; *Veruntamē; קום; ‡qui erat ‡cum esset ‡quando ascendit Ioab princeps; היה עלה; נכה]

omnis & ,Ioab ibi mansit mensibus sex Quoniam

16 כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים יָשַׁב־שָׁם יוֹאָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל עַד־

Edom in masculum omnem excinderet*

הִכְרִית כָּל־זָכָר בֶּאֱדוֹם׃

sui patris seruis de Edomæi viri & ,ipse Adad fugit Et

17 וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּים מֵעַבְדֵי אָבִיו

.paruulus puer† Hadad & :Aegyptum ingrediendum ad ||,secum

אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרָיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן׃

secum viros ceperunt & ,Paran* venerunt & ,Midian de surrexerunt Et

18 וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם

dedit & ,Aegypti regem Parhoh ad Aegyptū sunt ingressi & ,Paran de

מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וַיִּתֶּן־

.ei dedit terram & ,ei dixit panem* & ,domum ei

לוֹ בַיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ׃

vxorem ei dedit & ;valde Parhoh oculis in gratiā Hadad inuenit Et

19 וַיִּמְצָא הֲדַד חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה מְאֹד וַיִּתֶּן־לוֹ אִשָּׁה

.hera* Tachpenes sororem suæ vxoris sororem

אֶת־אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס הַגְּבִירָה׃

cū ablactauit & ,eius filiū Ghenubath Tachpenes soror ei peperit Et

20 וַתֵּלֶד לוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס אֵת גְּנֻבַת בְּנוֹ וַתִּגְמְלֵהוּ

Parhoh domi Ghenubath fuit & :Parhoh domus medio in Tachpenes

תַחְפְּנֵס בְּתוֹךְ בֵּית פַּרְעֹה וַיְהִי גְנֻבַת בֵּית פַּרְעֹה

quòd ,Aegypto in audiuit Hadad Et .Parhoh filiorum medio in

בְּתוֹךְ בְּנֵי פַרְעֹה׃ 21 וַהֲדַד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם כִּי־

;militiæ princeps Ioab esset mortuꝰ quòd & ,suis patribus cū Dauid iaceret*

שָׁכַב דָּוִד עִם־אֲבֹתָיו וְכִי־מֵת יוֹאָב שַׂר־הַצָּבָא

.meam terram ad ibo & ,me Dimitte :Parhoh ad Hadad dixit &

וַיֹּאמֶר הֲדַד אֶל־פַּרְעֹה שַׁלְּחֵנִי וְאֵלֵךְ אֶל־אַרְצִי׃

tu ecce & ,mecum indigens* tu quo Nam :Parhoh ei Dixitque

22 וַיֹּאמֶר לוֹ פַרְעֹה כִּי מָה־אַתָּה חָסֵר עִמִּי וְהִנְּךָ

.me dimitte dimittēdo sed ,Non* :dixit & ;tuā terrā ad ire quærens

מְבַקֵּשׁ לָלֶכֶת אֶל־אַרְצֶךָ וַיֹּאמֶר לֹא כִּי שַׁלֵּחַ תְּשַׁלְּחֵנִי׃

qui ,Eliadah filium Rezon aduersarium ei Deus suscitauit Et

23 וַיָּקֶם אֱלֹהִים לוֹ שָׂטָן אֶת־רְזוֹן בֶּן־אֶלְיָדָע אֲשֶׁר

.suo domino Sobah rege Hadadhezer ab fugerat

בָּרַח מֵאֵת הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה אֲדֹנָיו׃

occidendo in ,agminis† princeps fuit & ,viros eum super* congregauit Et

24 וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וַיְהִי שַׂר־גְּדוּד בַּהֲרֹג

regnauerūt & ,ea in habitauerūt & ,Dammesec abierūtque :eos Dauid

דָּוִד אֹתָם וַיֵּלְכוּ דַמֶּשֶׂק וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ

,Selomoh diebus oībus Israeli aduersarius Eratque .Dammesec in

בְּדַמָּשֶׂק׃ 25 וַיְהִי שָׂטָן לְיִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵי שְׁלֹמֹה

regnauitque ,Israel in est detestatus & ;Hadad* quod malo cum &

וְאֶת־הָרָעָה אֲשֶׁר הֲדָד וַיָּקָץ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ

:Seredah de Ephratæi Nebat filius Iarobham Et .Syriam super

עַל־אֲרָם׃ 26 וְיָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֶפְרָתִי מִן־הַצְּרֵדָה

Ieuauit &;Selomoh ipsi seruus(,vidua mulier Seruhah eiꝰ matris nomē &)

וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אַלְמָנָה עֶבֶד לִשְׁלֹמֹה וַיָּרֶם

regē in manū leuauit quare ,res hæc* Et .regem in manum

יָד בַּמֶּלֶךְ׃ 27 וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־הֵרִים יָד בַּמֶּלֶךְ

sui patris Dauid ciuitatis diruptionē clausit ;Millo ædificauit Selomoh

שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת־הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת־פֶּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו׃

puerum Selomoh vidit & ;robore potens Iarobham vir Et

28 וְהָאִישׁ יָרָבְעָם גִּבּוֹר חָיִל וַיַּרְא שְׁלֹמֹה אֶת־הַנַּעַר

.Ioseph domus comportationi omni ei præfecit & ,ipse opus faciens quia*

כִּי־עֹשֵׂה מְלָאכָה הוּא וַיַּפְקֵד אֹתוֹ לְכָל־סֵבֶל בֵּית יוֹסֵף׃

,Ierusalaim de est egressus Iarobham & ,illo tempore in ,fuit Et

29 וַיְהִי בָּעֵת הַהִיא וְיָרָבְעָם יָצָא מִירוּשָׁלָ͏ִם

opertus ipse & ,via in propheta Silonites Achiiah eum inuenit &

וַיִּמְצָא אֹתוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי הַנָּבִיא בַּדֶּרֶךְ וְהוּא מִתְכַּסֶּה

.agro in soli ipsi ambo & ;noua vestem in

בְּשַׂלְמָה חֲדָשָׁה וּשְׁנֵיהֶם לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃

illā scidit & ,se super quæ ,nouam vestem in Achiiah apprehendit Et

30 וַיִּתְפֹּשׂ אֲחִיָּה בַּשַּׂלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּקְרָעֶהָ

Cape :Iarobham ad Dixitque .scissiones duodecim

שְׁנֵים עָשָׂר קְרָעִים׃ 31 וַיֹּאמֶר לְיָרָבְעָם קַח־

,Israel Deus DOMINVS dixit sic nam :scissiones decem tibi

לְךָ עֲשָׂרָה קְרָעִים כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

tibi dabo & ;Selomoh manu de regnum scindens* ego Ecce

הִנְנִי קֹרֵעַ אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לְךָ אֵת

propter ,ei erit vna tribus Et .tribus decem

עֲשָׂרָה הַשְּׁבָטִים׃ 32 וְהַשֵּׁבֶט הָאֶחָד יִהְיֶה־לּוֹ לְמַעַן׀

,ea in elegi quam ciuitatem Ierusalaim propter & ,Dauid meū seruum

עַבְדִּי דָוִד וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַ͏ִם הָעִיר אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי בָהּ

.Israel tribubus omnibus ex

מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃

(Margin: * exterminaret — ||vt ingrederentur — *in tulerunt — בוא — *cibum iussit — vt subministrarent ei — *reginæ — ילד in domo — מות שור *dormisset — לך *indiges — *vt quæras — *Nullo — קום כנה — *aduersus — †exercitus, cùm interficeret — ישב — רוע קוץ *vnà fecit — *Aram — רום — *contra — *ob hæc rem — *erat — ראה *quòd ad faciendū opera esset idoneꝰ — †oneri — *erat — *erant — *erat — לקח *in †Tolle — *scindo)

deo Hastoreth se incuruauerunt &,me dereliquerunt quòd Eo

33 יַעַן אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְעַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי

:Hammon filiorū deo Milchom & ,Moab deo Chemos ,Sidoniorum

צִדֹנִין לִכְמוֹשׁ אֱלֹהֵי מוֹאָב וּלְמִלְכֹּם אֱלֹהֵי בְנֵי־עַמּוֹן

,meis oculis in rectum faciendum ad* ,meis viis in ambulauerunt non &

וְלֹא־הָלְכוּ בִדְרָכַי לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי

non Et .eius pater Dauid sicut mea iudicia & ,mea decreta &

וְחֻקֹּתַי וּמִשְׁפָּטַי כְּדָוִד אָבִיו׃ 34 וְלֹא־

omnibus eum ponam prælatum* sed ,eius manu de regnum omne capiam

אֶקַּח אֶת־כָּל־הַמַּמְלָכָה מִיָּדוֹ כִּי נָשִׂיא אֲשִׁתֶנּוּ כֹּל

custodiuit quia seum elegi quem ,meū seruū Dauid ,ppter eius vitæ dieb⁹

יְמֵי חַיָּיו לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי אֹתוֹ אֲשֶׁר שָׁמַר

manu de regnum capiam & Et .mea decreta & ,mea præcepta

מִצְוֹתַי וְחֻקֹּתָי׃ 35 וְלָקַחְתִּי הַמְּלוּכָה מִיַּד

.tribus decem tibi illud dabo & ;eius filij

בְּנוֹ וּנְתַתִּיהָ לְּךָ אֵת עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים׃

Dauid lucernam esse pro ,vnam tribum dabo eius filio Et

36 וְלִבְנוֹ אֶתֵּן שֵׁבֶט־אֶחָד לְמַעַן הֱיוֹת־נִיר לְדָוִיד־

quam ciuitate ,Ierusalaim in meas facies ad diebus omnibus meo seruo

עַבְדִּי כָּל־הַיָּמִים׀ לְפָנַי בִּירוּשָׁלַ͏ִם הָעִיר אֲשֶׁר

,assumam te Et .ibi meum nomen ponendum ad ,mihi elegi

בָּחַרְתִּי לִי לָשׂוּם שְׁמִי שָׁם׃ 37 וְאֹתְךָ אֶקַּח

.Israel super rex erisque :tua anima desiderabit quæ oibus in regnabis &

וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר־תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ וְהָיִיתָ מֶּלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃

ambulaueris & ,tibi præcepero quæ omnia audieris si ,erit Et

38 וְהָיָה אִם־תִּשְׁמַע אֶת־כָּל־אֲשֶׁר אֲצַוֶּךָ וְהָלַכְתָּ

,mea decreta custodiendum ad* ,meis oculis in rectū feceris & ,meis viis in

בִדְרָכַי וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר בְּעֵינַי לִשְׁמוֹר חֻקּוֹתַי

ædificabo & ,tecum ero & :meus serꝰ Dauid fecit sicut ,mea præcepta &

וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד עַבְדִּי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וּבָנִיתִי

.Israel tibi dabo & ,Dauid ædificaui sicut ,firmam domum tibi

לְךָ בַיִת־נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי לְדָוִד וְנָתַתִּי לְךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

omnibus non veruntamē :hoc propter Dauid semen affligam Et

39 וַאֲעַנֶּה אֶת־זֶרַע דָּוִד לְמַעַן זֹאת אַךְ לֹא כָל־

surrexit & ,Iarobham interficere Selomoh quæsiuit Et .diebus

הַיָּמִים׃ 40 וַיְבַקֵּשׁ שְׁלֹמֹה לְהָמִית אֶת־יָרָבְעָם וַיָּקָם

fuitque :Aegypti regem Sisach ad Aegyptum fugit & ,Iarobham

יָרָבְעָם וַיִּבְרַח מִצְרַיִם אֶל־שִׁישַׁק מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וַיְהִי

verborum residuum* Et .Selomoh mortem ad vsque ,Aegypto in

בְמִצְרַיִם עַד־מוֹת שְׁלֹמֹה׃ 41 וְיֶתֶר דִּבְרֵי

scripta ipsa nonne ,eius sapientia & ,fecit quæ omnia & ,Selomoh

שְׁלֹמֹה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְחָכְמָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתֻבִים

Selomoh regnauit quibus dies Et .Selomoh verborū libro super

עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי שְׁלֹמֹה׃ 42 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ שְׁלֹמֹה

.anni quadraginta ,Israel omnem super Ierusalaim in

בִירוּשָׁלַ͏ִם עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה׃

Dauid ciuitate in est sepultus & ,suis patribꝰ cum Selomoh iacuit Et

43 וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד

.eo pro eius filius Rechabham regnauit & ;sui patris

אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XII. יב

,Israel omnis venerat Sechem quia ;Sechem Rechabham abiit Et

1 וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶם כִּי שְׁכֶם בָּא כָל־יִשְׂרָאֵל

filium Iarobham audire secundum† ,fuit Et .eum regem creandum ad*

לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ 2 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ׀ יָרָבְעָם בֶּן־

Selomoh faciebus à fugerat quia , Aegypto in ipse adhuc ipse &) :Nebat

נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ בְמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

Miserantque .Aegypto in Iarobham habitauerat & ,regis

וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם׃ 3 וַיִּשְׁלְחוּ

sunt locuti & :Israel concio omnis & ,Iarobham venerūt & :(eū vocauerāt &

וַיִּקְרְאוּ־לוֹ וַיָּבֹאוּ יָרָבְעָם וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ

,nostrum iugum aggrauauit tuus Pater :dicendo ,Rechabham ad

אֶל־רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ 4 אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ

quod ,graui eiꝰ iugo de & ,dura tui patris seruitute de alleuia nunc tu &

וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־

adhuc* Ite :eos ad Dixitque .tibi seruiemus & ,nos super dedit

נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ 5 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ עֹד

.populus abierunt & .me ad reuertimini & ,dies tres

שְׁלֹשָׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם׃

stantes fuerant qui ,senioribus cum Rechabham rex est consiliatus Et

6 וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־הָיוּ עֹמְדִים

Quomodo :dicendo ,viuente eo existendo in ieius patris Selomoh faciebus cum

אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ חַי לֵאמֹר אֵיךְ

?verbum huic populo respondendum ad consultantes vos

אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר׃

(Margin: שחה — *vt facerent — quod est עשה — חקק — *tollam — *ducem — לקח שות — *tollam — צוה — *ex illo — vt sit lucerna היה — *coram me — vt ponerem — *quod est — †vt custodias — בנה — יום קום *in — היה †donec moreretur — *reliqua acta — †sunt in — יום *fuerunt — *dormiuit — ילך *in — *vt constituerent — † cū audisset — *filius — היה *erat — *facie — פנה ישב — *congregatio — בוא — עלל *sed — *posuit — *vsque ad — *abiit — *steterant coram — יעץ — *patre adhuc — cōsulitis vt respondeam — שוב)

,huic populo seruus fueris hodie Si :dicendo ,eum ad sunt locuti Et
7 † וידבר אליו לאמר אם־היום תהיה־עבד לעם הזה
verba eos ad fueris locutusque ;eis responderis & , eis seruierisque
ועבדתם [i]ועניתם ודברת אליהם דברים
.diebus omnibus serui tibi erunt & :bona
טובים [k]והיו לך עבדים כל־הימים׃
consuluit & :ei consuluerant quod ,seniorum consilium dereliquit Et
8 † ויעזב את־עצת הזקנים אשר [l]יעצהו ויועץ
:eius facies ad stantes ‡ qui ,eo cum euaserant grandes‖ qui ,natos*
את־הילדים אשר גדלו אתו אשר העמדים לפניו׃
verbum respondeamus & ,consulentes vos‖ Quid :eos ad Dixitque
9 † ויאמר אליהם מה אתם נועצים [m]ונשיב דבר
iugo de* Alleuia :dicendo ,me ad sunt locuti qui ,huic populo
את־העם הזה אשר דברו אלי לאמר [n]הקל מן־העל
,nati† eum ad sunt locuti Et ?nos super tuus pater dedit* quod
10 אשר־נתן אביך עלינו׃ † וידברו אליו הילדים
qui ,huic populo dices Sic :dicendo eo cum euaserant grandes‖ qui
אשר גדלו אתו לאמר כה־תאמר לעם הזה אשר
tu & ,nostrum iugum aggrauauit tuus Pater :dicendo ,te ad sunt locuti
דברו אליך לאמר אביך הכביד את־עלנו ואתה
lumbis præ grossus meus Paruus‡: eos ad loqueris sic ;nobis desuper† alleuia
הקל מעלינו כה תדבר אליהם קטני עבה ממתני
iugum vos super imposuit onus meus pater nunc Et .mei patris
11 אבי׃ † ועתה אבי העמיס עליכם על
,flagellis in vos corripuit meus pater :vestro iugo super addam ego & ;graue
כבד ואני [p]אסיף על־עלכם אבי [q]יסר אתכם בשוטים
.scorpionibus in vos corripiam ego &
ואני איסר אתכם בעקרבים׃
die in Rechabham ad populus omnis & ,Iarobham Venitque
12 † [r]ויבו ירבעם וכל־העם אל־רחבעם ביום
die in me ad Reuertimini :dicendo ,rex fuerat locutus sicut ,tertio
השלישי כאשר דבר המלך לאמר שובו אלי ביום
reliquit & :durum‖ populo rex Responditque .tertio
13 השלישי׃ † [s]ויען המלך את־העם קשה ויעזב
eos ad est locutus Et .ei consuluerant quod seniorum consilium
14 את־עצת הזקנים אשר יעצהו׃ † וידבר אליהם
,vestrum iugum aggrauauit meus Pater :dicendo ,iuuenum consiliū scdm
[t]כעצת הילדים לאמר אבי הכביד את־עלכם
ego & ,flagellis in vos corripuit me9 pater :vestro iugo super addam ego &
ואני אסיף על־עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני
ad rex exaudiuit non Et .scorpionibus in vos corripiam
15 איסר אתכם בעקרבים׃ † ולא־שמע המלך אל־
,suum verbum firmare pro‡ ,DOMINO cum à causa fuit nam :populum
העם כי־היתה סבה מעם יהוה למען [v]הקים את־דברו
Iarobham ad Silonitæ Achiiah manu in* DOMINVS fuerat locutus quod
אשר דבר יהוה ביד אחיה השלני אל־ירבעם
exaudiuit non quód ,Israel omnis vidit Et .Nebat filium
16 בן־נבט׃ † [x]וירא כל־ישראל כי לא־שמע
:dicendo ,verbum regem ad populus responderunt & :eos ad rex
המלך אליהם [y]וישבו העם את־המלך דבר לאמר
tua tentoria‖ ad‡ :Isai filio in hæreditas* non & ,Dauid in pars nobis Quæ
מה־לנו חלק בדוד ולא־נחלה בבן־ישי לאהליך
.sua tentoria‖ in Israel abiit & .Dauid tuam domum vide nunc .Israel
ישראל עתה ראה ביתך דוד וילך ישראל לאהליו׃
eos super regnauit & ,Iehudah vrbibus in habitantes* Israel filij Et
17 † ובני ישראל הישבים בערי יהודה וימלך עליהם
,Adoram Rechabham rex misit Et .Rechabham
18 רחבעם׃ † וישלח המלך רחבעם את־אדרם
,lapide eum in Israel omnis obruerunt* & :tributum super ‡ qui
אשר על־[z]המס וירגמו כל־ישראל בו אבן
,currum in ascēdendum ad† se roborauit Rechabham rex & :est mortuus &
[a]וימת והמלך רחבעם התאמץ [b]לעלות במרכבה
domum in Israel sunt præuaricati Et .Ierusalaim fugiendum ad
19 לנוס ירושלם׃ † ויפשעו ישראל בבית
Israel omnem audire secundum† ,fuit Et .hanc diem ad vsque Dauid
20 דוד עד היום הזה׃ † [c]ויהי כשמע כל־ישראל
,cœtum* ad eum vocauerūt & ;miserūt & ,Iarobham esset reuersus quód
כי־שב ירבעם וישלחו ויקראו אתו אל־[d]העדה
domum post fuit non .Israel omnem super eum regem constituerūt &
וימליכו אתו על־כל־ישראל לא היה אחרי בית־
.sola Iehudah tribus nisi ,Dauid
דוד זולתי שבט־יהודה לבדו׃
domum omnem congregauit & ,Ierusalaim Rechabham venit Et
21 † [e]ויבאו רחבעם ירושלם ויקהל את־כל־בית
electi † millia octoginta & centum Biniamin tribum & , Iehudah
יהודה ואת־שבט בנימן מאה ושמנים אלף בחור

וידברו ק; [i] ענה; [k] היה; [l] יעץ; ‡iuuenes; ‖adoleuerant; ‡stabant corā eo:; ‖cōsulitis, vt; [m] שוב; *iugum; [n] קלל [o] על; *posuit; †iuuenes,; ‖adoleuerant; †à; ‡ Minor digitus meus grossior est; [p] יסף [q] יסר; [r] בוא, ויבא ק; ‖dura,; [s] ענה; [t] יעץ; ‡vt firmaret; [v] קום; *per manum; [x] ראה; [y] שוב; *est ‡ Vade ‖tabernacula; ‖tabernacula; super filios *qui habitabant; ‡erat *lapidauerūt; [z] מסס; †vt ascenderet; [a] מות [b] עלה; vt fugeret in; †cū audisset omnis; [c] היה; *congregationem,; [d] יעד; [e] בוא, ויבא ק; †electorum

facientis ,bellum pugnandum ad* domo Israel, reducendum ad‡
עשה מלחמה להלחם עם־בית ישראל להשיב
.Selomoh filium Rechabham ad regnum
את־המלוכה לרחבעם בן־שלמה׃
,Dei virum Semahiah ad Dei verbum fuit Et
22 † ויהי דבר האלהים אל־שמעיה איש־האלהים
,Iehudah regem ,Selomoh filium Rechabham ad Dic :dicendo
23 לאמר׃ † אמר אל־רחבעם בן־שלמה מלך יהודה
:dicendo , populi residuum & ,Biniamin & ,Iehudah domum omnē ad &
ואל־כל־בית יהודה ובנימין ויתר העם לאמר׃
cum pugnetis ne & ,ascendatis Ne :DOMINVS dicit Sic
24 † כה אמר יהוה לא־תעלו ולא־תלחמון עם־
quia :suam domum in vir‡ reuertimini :Israel filiis vestris fratribus
אחיכם בני־ישראל שובו איש לביתו כי
,DOMINI verbum audierunt & :hoc verbum est factum me à
מאתי נהיה הדבר הזה וישמעו את־דבר יהוה
.DOMINI verbum iuxta eundum ad † sunt reuersi &
וישבו ללכת כדבר יהוה׃
habitauit & ,Ephraim monte in Sechem Iarobham ædificauit Et
25 † [f]ויבן ירבעם את־שכם בהר אפרים וישב
.Penuel ædificauit & ,inde est ingressus & :ea in
בה ויצא משם ויבן את־פנואל׃
regnum reuertetur Nunc :suo corde in Iarobham Dixitque
26 † ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה
faciendum ad iste populus ascenderit Si .Dauid domum ad
27 לבית דוד׃ † אם־יעלה העם הזה [g]לעשות
hui9 populi cor reuertetur & ,Ierusalaim in DOMINI domo in sacrificia
זבחים בבית־יהוה בירושלם ושב לב העם הזה
,me interficient & :Iehudah regem Rechabham ad suum dominum ad
אל־אדניהם אל־רחבעם מלך יהודה והרגני
est consiliatus Et .Iehudah regem Rechabham ad reuertētur &
28 ושבו אל־רחבעם מלך־יהודה׃ † [h]ויועץ
,vobis Multum‡ :eos ad dixitque ,aureos vitulos duos fecit & ,rex
המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב־לכם
te fecerūt ascendere qui ,Israel tui dij ecce :Ierusalaim ascendere præ
[i]מעלות ירושלם הנה אלהיך ישראל אשר העלוך
& ,Bethel in vnum posuit Et .Aegypti terra è
29 מארץ מצרים׃ † [k]וישם את־האחד בבית־אל ואת־
abierunt & :peccatum in hoc verbum fuit Et .Dan in dedit vnum‖
30 האחד נתן בדן׃ † ויהי הדבר הזה לחטאת וילכו
,excelsorū domum fecit Et .Dan vsque vnius faciem ad ‡ populus
31 העם [l]לפני האחד עד־דן׃ † ויעש את־בית במות
.Leui filiis de erant non qui,populi extremis de sacerdotes fecit &
ויעש כהנים [m]מקצות העם אשר לא־היו מבני לוי׃
decimaquinta ,octauo mense in solennitatē Iarobham fecit Et
32 † ויעש ירבעם חג בחדש השמיני בחמשה־עשר
:altare super fecit ascendere‖ & ,Iehudah in* quæ solennitatē scdm mensis die
יום לחדש כחג אשר ביהודה ויעל על־המזבח
constituit & :fecerat quos vitulis immolando ,Bethel in fecit similiter
כן עשה בבית־אל לזבח לעגלים אשר־עשה והעמיד
fecit ascendere‡ Et .fecerat quæ excelsorum sacerdotes Bethel in
33 בבית אל את־כהני הבמות אשר עשה׃ † ויעל
die decimaquinta in Bethel in fecerat quod altare super
על־המזבח אשר־עשה בבית־אל בחמשה עשר יום
solēnitatē fecit & :suo corde de fuerat cōmentus‖ quem ,mense in ,octauo mense in
בחדש השמיני בחדש אשר־בדא מלבד ויעש חג
.suffiendum ad‡ ,altare super ascendit & ,Israel filiis
לבני ישראל ויעל על־המזבח להקטיר׃

CAP. XIII. יג

DOMINI verbo in Iehudah de venit Dei vir ecce Et
1 † והנה איש אלהים [a]בא מיהודה בדבר יהוה
.suffiendum ad‖ ,altare super stans‡ Iarobham & :Bethel in
אל־בית אל וירבעם עמד על־המזבח להקטיר׃
,altare ,Altare :dixit & ,DOMINI verbo in altare super† clamauit Et
2 † ויקרא על־המזבח בדבר יהוה ויאמר מזבח מזבח
,eius nomē Iosiahu ,Dauid domui nascetur filius Ecce :DOMINVS dixit sic
כה אמר יהוה הנה־[b]בן [c]נולד לבית־דוד יאשיהו שמו
,te super suffientes‖ excelsorum sacerdotes te super immolabit &
וזבח עליך את־כהני הבמות המקטירים עליך
illa die in dedit Et .te super comburent hominis‖ ossa &
3 ועצמות אדם ישרפו עליך׃ † ונתן ביום ההוא
Ecce :DOMINVS est locutus quod portentū‡ Hoc :dicendo ,portentum
מופת לאמר זה המופת אשר דבר יהוה הנה
.illud super‡ qui cinis effundetur & ,scindetur altare
המזבח נקרע ונשפך הדשן אשר־עליו׃

facientium *vt pugnarēt ‡vt reduceret; ‡ vnusquisq;; †vt irent; [f] בנה; [g] עשה; [h] יעץ; ‡Nimis est; vt ascendatis; [i] עלה; [k] שום; ‖alterū posuit; ‡coram vno; [l] פנה; [m] קצה; ‡erat ‖obtulit; ‡obtulit; mensis octaui, mensis ‖eduxerat; מלבו ק; ‡vt suffiret.; [a] בוא; ‡stabat iuxta ‖vt suffiret; †contra; [b] בנה [c] ילד; ‖qui suffiunt; ‖hominum; ‡est; ‡est

quod ,Dei viri verbum *regem audire secundũ*‡ ,fuit Et
4 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר †[d]
suam manum Iarobham *misit*‖& ,Bethel in altare *super*‡ clamauerat
קָרָא עַל־הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית־אֵל וַיִּשְׁלַח יָרָבְעָם אֶת־יָדוֹ
quam ,eius manus exaruit & :eum Apprehēdite ,dicendo ,altari desuper
מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לֵאמֹר תִּפְשֻׂהוּ וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר־
.se ad eam *reducere** potuit non & ,eum contra *miserat*†
שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכֹל [e]לַהֲשִׁיבָהּ אֵלָיו׃
portentũ scd̄m ,altari de cinis est effusus & ,est scissum altare Et
5 וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע וַיִּשָּׁפֵךְ הַדֶּשֶׁן מִן־הַמִּזְבֵּחַ כַּמּוֹפֵת †
.DOMINI verbo in Dei vir *dederat quod
אֲשֶׁר נָתַן אִישׁ הָאֱלֹהִים בִּדְבַר יְהוָה׃
nunc Deprecare :Dei virum ad dixit & ,rex respondit Et
6 וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים [f]חַל־נָא †
mea man⁹ reuertatur *&*‡ ,me pro ora & ,tui Dei DOMINI *facies*
אֶת־[g]פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִתְפַּלֵּל בַּעֲדִי וְתָשֹׁב יָדִי
est reuersa & ,DOMINI *facies*‖ Dei vir *est deprecatus**& .me ad
אֵלָי וַיְחַל אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַתָּשָׁב
.*principio in*‡ sicut fuitque ,eum ad regis manus
יַד־הַמֶּלֶךְ אֵלָיו וַתְּהִי כְּבָרִאשֹׁנָה׃
,domum mecum Ingredere :Dei virum ad rex est locutus Et
7 וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים בֹּאָה־אִתִּי הַבַּיְתָה †
Dei vir Dixitque .donum tibi dabo & :*te fulci*‡ &
8 וַיֹּאמֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים † וּסְעָדָה [h]וְאֶתְּנָה לְךָ מַתָּת׃
,tecum veniã non ,tuæ domus dimidium mihi dederis Si :regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ אִם־תִּתֶּן־לִי אֶת־חֲצִי בֵיתֶךָ לֹא אָבֹא עִמָּךְ
.isto loco in aquam bibam neque ,panem comedam neque
וְלֹא־אֹכַל לֶחֶם וְלֹא [i]אֶשְׁתֶּה־מַּיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
comedes Non :dicẽdo ,DOMINI verbo in mihi præcepit sic Nam
9 כִּי־כֵן צִוָּה אֹתִי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר לֹא־תֹאכַל †
.venisti *qua via in*‖ reuerteris neque ;*aquas** bibes neque ,panem
לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה־מָּיִם וְלֹא תָשׁוּב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלָכְתָּ׃
ea in venerat *qua via in**est reuersus non & ,*alia via in*† abiit Et
10 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אַחֵר וְלֹא־[k]שָׁב בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּא בָהּ †
.Bethel in
אֶל־בֵּית־אֵל׃
,eius filius venit & ,Bethel in *habitans*‖ senex vnus propheta Et
11 וְנָבִיא אֶחָד זָקֵן יֹשֵׁב בְּבֵית־אֵל וַיָּבוֹא בְנוֹ †
Dei vir fecerat quod opus omne ei narrauit &
וַיְסַפֶּר־לוֹ אֶת־כָּל־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר־עָשָׂה אִישׁ־הָאֱלֹהִים
,regem ad fuerat locutus quæ verba , Bethel in hodie
הַיּוֹם בְּבֵית־אֵל אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־הַמֶּלֶךְ
:eorum pater eos ad est locutus Et .suo patri ea narrauerunt &
12 וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֲבִיהֶם † וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם׃
ambulauerat *qua*‖ viam eius filij ostenderunt & ?abiit *via Qua*‡
אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ הָלָךְ [l]וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ
.Iehudah de venerat qui , Dei vir
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־[m]בָּא מִיהוּדָה׃
ei strauerunt & .asinum mihi Sternite :suos filios ad Dixitque
13 וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו חִבְשׁוּ־לִי הַחֲמוֹר וַיַּחְבְּשׁוּ־לוֹ †
,Dei virum post abiit Et .eum super equitauit & ,asinum
14 וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים †[n] הַחֲמוֹר וַיִּרְכַּב עָלָיו׃
tu Num† :eum ad dixitque ,quercum subter sedentem eum inuenit &
וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה
.*Ego*‖ :dixit & ?Iehudah de venisti qui Dei vir
אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּאתָ מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי׃
.panem comede & ,domum mecum V*ade** :eum ad Dixitque
15 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אִתִּי הַבָּיְתָה וֶאֱכֹל לָחֶם׃ †
neque ,tecum venire & ,tecum reuerti *potero*‖ Non :Dixitque
16 וַיֹּאמֶר לֹא [o]אוּכַל לָשׁוּב אִתָּךְ וְלָבוֹא אִתָּךְ וְלֹא־ †
.isto loco in *aquas** tecum bibam neque ,panem comedam
אֹכַל לֶחֶם וְלֹא־אֶשְׁתֶּה אִתְּךָ מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה׃
,panem comedes Non ,DOMINI verbo in me ad‡ verbum Quia
17 כִּי־דָבָר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֹא־תֹאכַל לֶחֶם †
*ambulasti qua via in eundum ad** reuerteris non:*aquas*‡ ibi bibes neque
וְלֹא־תִשְׁתֶּה שָׁם מָיִם לֹא־תָשׁוּב לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַכְתָּ
angelus & :tu sicut ‡propheta ego Etiam : ei Dixitque *.ea in*
18 וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם־אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ וּמַלְאָךְ † בָּהּ׃
in tecum eum Reduc :dicendo ,DOMINI verbo in me ad est locutus
דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר הֲשִׁבֵהוּ אִתְּךָ אֶל־
.ei est mentitus .*aquas*† bibat & ,panem comedat & ,tuam domum
בֵּיתֶךָ וְיֹאכַל לֶחֶם [p]וְיֵשְׁתְּ מָיִם כִּחֵשׁ לוֹ׃
.aquas‡ bibit & ,eius domo in panem comedit & ,eo cũ est reuersus Et
19 וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ [r]וַיֵּשְׁתְּ מָיִם׃ †[q]
verbum fuit & ,mensam ad sedentibus ipsis ,fuit Et
20 וַיְהִי דְּבַר . וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל־הַשֻּׁלְחָן †[s]

Margin: ‡cùm audisset rex — [d] הָיָה — ‡contra — ‖extendit — †extenderat — *retrahere — [e] שׁוּב — Ora quæso faciem — [f] חָלָה — ‡vt — [g] פָּנָה — *orauit — ‖faciem — ‡priùs. — ‡conuiuare: — [h] נָתַן — [i] שָׁתָה — *aquam, — ‖per viã per quam — †per viã aliã, — *per viã per quam — [k] שׁוּב — ‖habitabat — *Per quã viã — ‖per quam — [l] רָאָה — [m] בּוֹא — [n] יָלַךְ — †Tu ne es — ‖Sum. — *Veni — ‖possum — [o] יָכֹל — *aquam — ‡fuit — ‡aquam: — *vt vadas per viam per quã venisti. — ‡sum — †aquam. — [p] שָׁתָה — ‡aquam. — [q] שׁוּב [r] שָׁתָה — [s] הָיָה

clamauit Et .eum reduxerat qui prophetam ad DOMINI
21 יְהוָה אֶל־הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ׃ † וַיִּקְרָא
dicit Sic :dicendo ,Iehudah de venerat qui Dei virum ad
אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־[t]בָּא מִיהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר
seruasti non & ,DOMINI ori fuisti rebellis quòd eo Pro:DOMINVS
יְהוָה יַעַן כִּי [v]מָרִיתָ פִּי יְהוָה וְלֹא שָׁמַרְתָּ
:tuus Deus DOMINVS tibi præcepit quod præceptum
אֶת־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר [x]צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
quo * ,loco in *aquas*‡ bibisti & ,panem comedisti & ,es reuersus Et†
22 וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֵּשְׁתְּ מַיִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר †
non :*aquas*‡ bibas neque ,panem comedas Ne ,te ad est locutus
דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל־תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל־תֵּשְׁתְּ מָיִם לֹא־
.tuorum patrum sepulchrum in tuum cadauer morietur
תָבוֹא נִבְלָתְךָ אֶל־קֶבֶר אֲבֹתֶיךָ׃
,*eum bibere post*‖ & ,panem *eum comedere*‡ postquam ,fuit Et
23 וַיְהִי אַחֲרֵי אָכְלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ †
.*eum* reduxerat quem prophetæ ipsi ,asinum ei *strauit*‡ &
וַיַּחֲבָשׁ־לוֹ הַחֲמוֹר לַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ׃
eius cadauer fuit & :eũ occidit & ,via in leo eum inuenit & ,abiit Et
24 וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ אַרְיֵה בַּדֶּרֶךְ [z]וַיְמִיתֵהוּ וַתְּהִי נִבְלָתוֹ †[y]
iuxta *stans*‡ leo & ,eum iuxta *stans*‡ asinus & ,via in † proiectum
מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר עֹמֵד אֶצְלָהּ וְהָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל
viderunt & ,transeuntes viri ecce Et .cadauer
25 הַנְּבֵלָה׃ † וְהִנֵּה אֲנָשִׁים עֹבְרִים [a]וַיִּרְאוּ אֶת־
;cadauer iuxta stantem leonem & ,via in proiectum cadauer
הַנְּבֵלָה מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְאֶת־הָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל הַנְּבֵלָה
.ea in manens† senex propheta *qua*‖ ,ciuitate in sunt locuti & ,venerunt &
וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָעִיר אֲשֶׁר הַנָּבִיא הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ׃
Vir :dixit & ,via de eum reduxerat qui propheta audiuit Et
26 וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ מִן־הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר אִישׁ †
eum tradidit & :DOMINI ori fuit rebellis qui ,*ipse*‖ Dei
הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה אֶת־[b]פִּי יְהוָה וַיִּתְּנֵהוּ
verbum iuxta eum occidit & , eum confregit & ,leoni DOMINVS
יְהוָה לָאַרְיֵה וַיִּשְׁבְּרֵהוּ [c]וַיְמִתֵהוּ כִּדְבַר
,suos filios ad est locutus Et .ei fuerat locutus quod ,DOMINI
27 יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־לוֹ׃ † וַיְדַבֵּר אֶל־בָּנָיו
.strauerunt & .asinum mihi Sternite :dicendo
לֵאמֹר חִבְשׁוּ־לִי אֶת־הַחֲמוֹר וַיַּחֲבֹשׁוּ׃
asinum & ,via in proiectum eius cadauer inuenit & ,abiit Et
28 וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָא אֶת־[d]נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וַחֲמוֹר †
leo comedit non : cadauer iuxta stantes leonem &
וְהָאַרְיֵה עֹמְדִים אֵצֶל הַנְּבֵלָה לֹא־אָכַל הָאַרְיֵה אֶת־
propheta tulit Et .asinum confregit neque ,cadauer
29 הַנְּבֵלָה וְלֹא שָׁבַר אֶת־הַחֲמוֹר׃ † [e]וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא
:illud reduxit & ,asinum super illud posuit & ,Dei viri cadauer
אֶת־נִבְלַת אִישׁ־הָאֱלֹהִים [f]וַיַּנִּחֵהוּ אֶל־הַחֲמוֹר [g]וַיְשִׁיבֵהוּ
.eum *sepeliendum & ,plangendum ad* ,senioris prophetæ ciuitatem ad venit &
וַיָּבֹא אֶל־עִיר הַנָּבִיא הַזָּקֵן לִסְפֹּד וּלְקָבְרוֹ׃ [h]
Heu :cũ super planxerunt & :suo sepulchro in eius cadauer posuit Et
30 וַיַּנַּח אֶת־נִבְלָתוֹ בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוֹי †
,suos filios ad dixit & ,*ipsum eum sepelire post*‡ ,fuit Et .mi frater
31 אָחִי׃ † וַיְהִי אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֹתוֹ וַיֹּאמֶר אֶל־בָּנָיו
Dei vir quo * sepulchro in me *sepelietis & ,me moriendo In* :dicendo
לֵאמֹר בְּמוֹתִי וּקְבַרְתֶּם אֹתִי בַּקֶּבֶר אֲשֶׁר אִישׁ הָאֱלֹהִים
.mea ossa ponite eius ossa apud :*eo in* sepultus‖
קָבוּר בּוֹ אֵצֶל עַצְמֹתָיו הַנִּיחוּ אֶת־עַצְמֹתָי׃
DOMINI verbo in exclamauit quod verbum erit essendo Quia
32 כִּי הָיֹה יִהְיֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר קָרָא בִּדְבַר יְהוָה †
‡ quæ ,excelsorum domos omnes *super*‖& ,Bethel in * quod altare *super*‖
עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל וְעַל כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר
est reuersus non hoc verbum Post .Someron vrbibus in
33 בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן׃ † אַחַר הַדָּבָר הַזֶּה לֹא־שָׁב
populi extremis de fecit & ,est reuersus *&*‡ ,mala sua via à Iarobham
יָרָבְעָם מִדַּרְכּוֹ [i]הָרָעָה וַיָּשָׁב [k]וַיַּעַשׂ [l]מִקְצוֹת הָעָם
sacerdotes‖ erat & ,suam manum *implebat volens*‡ :excelsorum sacerdotes
כֹּהֲנֵי בָמוֹת הֶחָפֵץ יְמַלֵּא אֶת־יָדוֹ וִיהִי כֹּהֲנֵי
,Iarobham domus peccatum in hoc *verbo in*† fuit Et .excelsorum
34 בָמוֹת׃ † וַיְהִי בַּדָּבָר הַזֶּה לְחַטַּאת בֵּית יָרָבְעָם
.humi * superficie è delendum ad & ,*excindendum*‡ ad &
וּלְהַכְחִיד וּלְהַשְׁמִיד מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה׃

CAP. XIIII. יד

.Iarobham filius Abiiah ægrotauit illo tempore In
1 בָּעֵת הַהִיא חָלָה אֲבִיָּה בֶן־יָרָבְעָם׃ †
non & ,te muta & ,nunc Surge :suã vxorẽ ad Iarobham Dixitque
2 וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם לְאִשְׁתּוֹ קוּמִי נָא [m]וְהִשְׁתַּנִּית וְלֹא †

Margin: [t] בּוֹא — [v] מָרָה — [x] צִוָּה — †Sed †aquam *de — ‡aquam: — ‡comedit ‖bibit, — ‡sternere iussit — [y] יָלַךְ [z] מוּת — ‡stabat †erat — [a] רָאָה — ‖in qua †manebat. — ‖est, — [b] פֶּה — [c] מוּת — [d] נְבָל — [e] נָשָׂא — [f] יָנַח [g] שׁוּב — vt plangeret, & sepeliret — [h] בּוֹא — ‡ postquã sepeliuit eum; — Cùm mortu⁹ fuero, sepelite *in — ‖sit — ‖contra*est — ‡sunt — ‡sed — [i] רוּעַ [k] עָשָׂה — [l] קָצָה — ‡qui volebat consecrabat — ‖sacerdos — †propter — †exstirpandum, — *terræ. — [m] שָׁנָה

* ibi ecce :Siloh *ibis* ‡ & ;Iarobham vxor *tu* † quod cognoscant

ידעו כי־את אשת ירבעם והלכת שלה הנה־שם

.hunc populum super *regem in* ‖ me super est locutus ipse:propheta Achiiah

אחיה הנביא הוא־דבר עלי למלך על־העם הזה ׃

lagenam † & ,*gausras* ‡ & , panes decem tua manu in tolles Et

3 † ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים ובקבק

.puero *erit* ‖ quid tibi indicabit ipse :cum ad *venies* ‡ & ,mellis

דבש ובאת אליו הוא ⁿיגיד לך מה־יהיה לנער ׃

venit & ,Siloh † abiit & ,surrexit & ,Iarobham vxor sic fecit Et

4 † ותעש כן אשת ירבעם °ותקם ᵖותלך שלה ᵠותבא

constiterant ‖ quia , videre poterat non Achiahu & ;Achiah domum

בית אחיה ואחיהו לא־ʳיכל לראות כי־ˢקמו

. eius *canitie* præ eius oculi

עיניו ᵗמשיבו ׃

venit Iarobham vxor Ecce :Achiiahu ad dixit DOMINVS Et

5 † ויהוה אמר אל־אחיהו הנה אשת־ירבעם באה

hoc sicut & hoc sicut :ipse ægrotans ‖ quia ,suo filio sup *tecum* ‡ à verbū *quærendū ad**

לדרש דבר מעמך אל־בנה כי־חלה הוא כזה וכזה

.aliam se præferebat ipsa & ,*ipsam intrare circa* ‖ fuit & .eam ad loqueris

תדבר אליה ויהי כבאה והיא מתנכרה ׃

,ostiū ad venientis eius pedū *vocem* ‖ Achiiahu *audire secundū* ‡ fuit Et

6 † ויהי כשמע אחיהו את־קול רגליה באה בפתח

:*ferens* ‖ te præ aliam tu *hoc* cur :Iarobham vxor Ingredere ,dixit &

ויאמר באי ᵗאשת ירבעם למה זה את מתנכרה

:Iarobham ad dic ,Vade .‡ durus te ad † missus ego &

7 † ואנכי שלוח אליך קשה ׃ לכי אמרי לירבעם

te exaltaui quòd eo Pro :Israel Deus DOMINVS dixit Sic

כה־אמר יהוה אלהי ישראל יען אשר ᵛהרמתיך

:Israel meum populum super ducem te *dedi** & ;populi medio è

מתוך העם ואתנך נגיד על עמי ישראל ׃

non & ;tibi illud dedi & ,Dauid domo à regnum scidi Et

8 † ואקרע את־הממלכה מבית דוד ואתנה לך ולא

qui & ,mea præcepta custodiuit qui ,Dauid meus seruus sicut fuisti

ˣהיית כעבדי דוד אשר שמר מצותי ואשר

rectum ‖ tantum *faciendum ad* ‡ ,suo corde toto in me post ambulauit

הלך אחרי בכל־לבבו ʸלעשות רק הישר

fuerunt qui omnibus præ faciendo malefecisti Et‡ :meis oculis in

9 בעיני ׃ † ᶻותרע לעשות מכל אשר־היו

,conflatiles & ,alienos deos tibi fecisti & ,iuisti & ;*tuas facies ad* ‖

לפניך ᵃותלך ותעשה־לך אלהים אחרים ᵇומסכות

.tuum *tergum* ‡ post proiecisti me & ,me irritandum ad

להכעיסני ואתי השלכת אחרי גוך ׃

excidam & ,Iarobham domum *ad*‡ malum *adducens* *ego ecce Idcirco

10 † לכן הנני מביא רעה אל־בית ירבעם והכרתי

:Israel in derelictum & ,clausum,parietem ad mingentem Iarobham *ipsi* †

לירבעם משתין בקיר עצור ועזוב בישראל

ad vsque , *stercus succideret* ‖ sicut ,Iarobham domus posteriores succidā &

ובערתי אחרי בית־ירבעם כאשר יבער הגלל עד־

:canes comedent ciuitate in Iarobham *ipsi* Mortuum .*ipsum consumari*

11 ᶜתמו ׃ † המת לירבעם בעיר יאכלו הכלבים

.est locutus DOMINVS quia :cæli volucres comedent ,agro in *mortuum*‡ &

ᵈוהמת בשדה יאכלו עוף השמים כי יהוה דבר ׃

,vrbem *tuos pedes ingrediendo in**:tuam domum in vade ,surge tu Et

12 † ואת קומי לכי ᵉלביתך בבאה רגליך העירה

:eum sepelient & ,Israel omnis eum plangent Et .*natus* ‖ morietur &

13 ומת הילד ׃ † וספדו־לו כל־ישראל וקברו אתו

est inuentū quia :sepulchrum in Iarobham *ipsi** ingredietur solus ipse quia

כי־זה ᵉלבדו יבא לירבעם אל־קבר יען נמצא־

.Iarobham domum in Israel *Deum* DOMINVM *erga*‡ bonū verbū eo in

בו דבר טוב אל־יהוה אלהי ישראל בבית ירבעם ׃

excidet qui ,Israel super regem sibi DOMINVS statuet Et

14 † ᶠוהקים יהוה לו מלך על־ישראל אשר יכרית

?nunc etiam* quid & :die illa Iarobham domum

את־בית ירבעם זה היום ומה גם־עתה ׃

arundo mouetur sicut ,Israel DOMINVS percutiet Et

15 † ᵍוהכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד הקנה

quam ,ista bona terra *desuper*‡ Israel euellet & , aquis in

במים ונתש את־ישראל מעל האדמה הטובה הזאת אשר

fecerunt quòd eo :flumen trans eos disperget & ,eorum patribus dedit

נתן לאבותיהם וזרם מעבר לנהר יען אשר עשו

.DOMINVM irritantes suos lucos

את־אשריהם מכעיסים את־יהוה ׃

,peccauit qui Iarobham peccata propter ,Israel tradet Et

16 † ʰויתן את־ישראל בגלל חטאות ירבעם אשר חטא

.Israel fecit peccare qui &

ואשר החטיא את־ישראל ׃

† sis ‡ vade: in *est את ᵖ ‖ quòd essem rex ‡ crustulas, † œnophorū ‡ vade ‖ futurum sit ⁿנגר † in °קום ᵖילך ‖ caligauerant ᵠבוא ʳראה senectute ˢקום ᵗשוב *vt quærat ‡ te ‖ ægrotat: talia & talia ‖ cùm intraret ipsa, ‡ cùm audisset ‖ sonitum ‖ fers? ᵗאיש † sum ‡ nuncius. ᵛרום *posui ˣהיה ‡ vt faceret ‖ quod erat ʸעשה ‡ Sed ᶻרוע ‖ ante te: ᵃילך ᵇנסך ‡ corpus *adduco ‡ super † de ‖ succiditur sterquilinū, donec consumetur. Eum qui mortuus fuerit de ᶜתמם ᵈמות ‡ eū qui mortuus fuerit * quando ingredietur pedes tui ‖ puer. *de ᵉבדד ‡ à Dño meo ᶠקום *est hoc ᵍנכה ‡ è ʰנתן

ipsa : Tirsah in venit & ,abiit & ,Iarobham vxor surrexit Et

17 † ⁱותקם אשת ירבעם ותלך ותבא תרצתה היא

.est mortuus puer & ,domus limen *in* ingrediente

באה בסף־הבית והנער מת ׃

verbum iuxta ,Israel omnis eum planxerunt & ,eum sepelierunt Et

18 † ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל כדבר

.prophetæ Achiiahu sui serui *manu in* ‖ fuerat locutus quod ,DOMINI

יהוה אשר דבר ביד־עבדו אחיהו הנביא ׃

,regnauit quibus & ,pugnauit quibus ,Iarobham verborū *residuum*‡ Et

19 † ויתר דברי ירבעם אשר נלחם ואשר מלך

.Israel regum dierum verborum libro *super* ‖ scripta ipsa ecce

הנם כתובים על־ספר דברי ᵏהימים למלכי ישראל ׃

:‡ anni duo & viginti ,Iarobham regnauit quibus dies Et

20 † והימים אשר־מלך ירבעם עשרים ˡושתים שנה

.eo pro eius filius Nadab regnauit & :suis patribus cum *iacuitque*

וישכב עם־אבתיו וימלך נדב בנו תחתיו ׃

quadraginta filius :Iehudah in regnauit Selomoh filius Rechabham Et

21 † ורחבעם בן־שלמה מלך ביהודה בן־ארבעים

regnauit annis septendecim &,*ipsum regnando in** Rechabham ‖ anni vnius &

ואחת שנה רחבעם במלכו ושבע עשרה שנה מלך

suū nomen *ponendum ad* ‖,DOMINVS elegit quam ciuitate ,Ierusalaim in

בירושלם העיר אשר־בחר יהוה לשום את־שמו

.Hammonitis Nahamah ‡ ei⁹ matris nomē &:Israel tribubus oībus ex ibi

שם מכל שבטי ישראל ושם אמו נעמה העמנית ׃

cum fecerūt æmulari &,DOMINI oculis in malum Iehudah Fecitque

22 † ᵐויעש יהודה הרע בעיני יהוה ויקנאו אתו

.peccauerunt quæ suis peccatis in eorū patres fecerunt quæ omnibus præ

מכל אשר עשו אבתם בחטאתם אשר חטאו ׃

super ,lucos & ,statuas & ,excelsa sibi ipsi etiam ædificauerunt Et

23 † ⁿויבנו גם־המה להם במות ומצבות ואשרים על

.viride lignum omne subter & ,excelsum collem omnem

כל־גבעה גבהה ותחת כל־עץ רענן ׃

abominationes omnes scdm̄ fecerunt :terra in erat scortator etiam Et

24 † וגם־קדש היה בארץ עשו ככל התועבת

.Israel filiorum *faciebus* à DOMINVS eiecit quas ,gentium

הגוים אשר °הוריש יהוה ᵖמפני בני ישראל ׃

Sisac ascendit ,Rechabham regis quinto anno in ,fuit Et

25 † ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שושק

thesauros tulit Et :Ierusalaim *super** Aegypti rex

26 מלך־מצרים על־ירושלם ׃ † ᵠויקח את־אצרות

:tulit omnia & ,regiæ domus thesauros & ,DOMINI domus

בית־יהוה ואת־אוצרות בית המלך ואת־הכל לקח

.Selomoh fecerat quæ ,aurea scuta omnia tulit &

ויקח את־כל־מגני הזהב אשר עשה שלמה ׃

mandauit ‖ & ;ærea scuta eis pro Rechabham rex fecit Et

27 † ויעש המלך רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד

.regiæ domus ostium *obseruantium* † cursorum principum manu *super*

על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך ׃

,cursores ea portabant ,DOMINI domū *regem intrandi tempore à* ‖ ,fuit Et

28 † ויהי מדי־ʳבא המלך בית יהוה ˢישאום הרצים

verborum *residuum*‡ Et .cursorum thalamum ad ea reportabant &

29 והשיבום אל־תא הרצים ׃ † ויתר דברי

libro *super*‡ scripta ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Rechabham

רחבעם וכל־אשר עשה הלא־המה כתובים על־ספר

inter fuit bellum Et ?Iehudah regum dierum verborum

30 דברי ᵗהימים למלכי יהודה ׃ † ומלחמה היתה בין־

Rechabham *Iacuitque** .diebus oībus Iarobham inter & Rechabham

31 רחבעם ובין ירבעם כל־הימים ׃ † וישכב רחבעם

nomē & :Dauid ciuitate in suis patribus cū est sepultus & ,suis patrib⁹ cū

עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר דוד ושם

.eo pro eius filius Abiiam regnauit & : Hāmonitis Nahamah eius matris

אמו נעמה העמנית וימלך אבים בנו תחתיו ׃

CAP. XV. טו

,Nebat filij Iarobham regis decimo octauo anno in Et

1 † ᵃובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם בן־נבט

.Iehudah super Abiam regnauit

מלך אבים על־יהודה ׃

‡ eius matris nomen & : Ierusalaim in regnauit annis Tribus

2 † שלש ᵇשנים מלך בירושלם ושם אמו

peccatis omnibus in ambulauit Et .Abisalom filia Mahachah

3 מעכה ᶜבת־אבישלום ׃ † וילך בכל־חטאות

cum perfectum eius cor fuit non & :eum ante fecerat quæ ,sui patris

אביו אשר־עשה לפניו ולא־היה לבבו שלם עם־

.sui patris Dauid cor sicut suo Deo DOMINO

יהוה אלהיו כלבב דוד אביו ׃

ⁱילך ‖ per manum ‡ residua ‖ sunt in ᵏיום ‡ fuere: dormiuitque ˡשנה ‖ erat *quando regnauit ‖ vt poneret ‡ fuit ᵐעשה ⁿבנה facie °ירש ᵖפנה ששק ᵖ *contra ᵠלקח ‡ constituit in † qui obseruabant ‖ tēpore quo ingrediebatur rex ʳבוא ˢנשא ‡ residua ‡ sunt in ᵗיום *Dormiuitq; ᵃשנה ‡ fuit ᵇשנה ᶜבנת

lucernam ei eius Deus DOMINVS dedit Dauid propter Quia

4 כִּי לְמַעַן דָּוִד נָתַן יְהוָה אֱלֹהָיו לוֹ נִיר

faciendum stare ad & ,eum post eius filium suscitandum ad ,Ierusalaim in | vt suscitaret & stare faceret

בִּירוּשָׁלִָם לְהָקִים אֶת־בְּנוֹ אַחֲרָיו וּלְהַעֲמִיד אֶת־

,DOMINI oculis in rectum Dauid fecit Quia :Ierusalaim | קוּם quod erat

5 יְרוּשָׁלִָם׃ אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד אֶת־הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה

,suæ vitæ diebus omnibus ei præcepit quæ omnibus ab declinauit nō & | צִוָּה

וְלֹא־סָר מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּהוּ כֹּל יְמֵי חַיָּיו

,Rechabham inter fuerat bellum Et .Chitthæi Vriiah re in tantum | præter rem

6 רַק בִּדְבַר אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵין־רְחַבְעָם

verborum residuum Et .eius vitæ diebus omnibus Iarobham inter & | residua

7 וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי | חָיָה

verborū libro super scripta ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Abiiam | sunt in

אֲבִיָּם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי

.Iarobhā inter & ,Abiiam inter fuit bellum & ;Iehudah regum dierum

הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּם וּבֵין יָרָבְעָם׃

.Dauid ciuitate in eum sepelierūt & ,suis patribus cum Abiiam iacuit Et | dormiuit

8 וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִד

Iarobham vigesimo anno in Et .eo pro eius filius Asa regnauit Et

9 וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וּבִשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיָרָבְעָם

vno & ,quadraginta Et .Iehudah super Asa regnauit ,Israel regis

10 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וְאַרְבָּעִים וְאַחַת

.Abisalom filia Mahachah ei matris nomē Et .Ierusalaim in regnauit annis

שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־אֲבִישָׁלוֹם׃

.eius pater Dauid sicut ,DOMINI oculis in rectū Asa Fecitque | quod erat

11 וַיַּעַשׂ אָסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו׃ | עָשָׂה

idola vniuersa abstulit & ,terra de catamitos fecit transire Et | scorta mascula

12 וַיַּעֲבֵר הַקְּדֵשִׁים מִן־הָאָרֶץ וַיָּסַר אֶת־כָּל־הַגִּלֻּלִים | סוּר

,eam amouit & ,suā matrē Mahachah etiam Et .sui patres fecerat quæ | סוּר

13 אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וְגַם אֶת־מַעֲכָה אִמּוֹ וַיְסִרֶהָ | ne esset regina idolum

Asa succidit & :Luco terriculamentum fecerat quæ ,hera ab

מִגְּבִירָה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לָאֲשֵׁרָה וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת־ | idolum

non excelsa Et .Chidron torrente in combussit & ,eius terriculamentum | abstulerunt.

14 מִפְלַצְתָּהּ וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃ וְהַבָּמוֹת לֹא־

.suis dieb omnibus DOMINO cum perfectū erat Asa cor tantum ,funt remota | veruntamen

סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה שָׁלֵם עִם־יְהוָה כָּל־יָמָיו׃

domus sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et | בּוֹא

15 וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשׁוֹ בֵּית | קָדֹשׁ

inter erat bellum Et .vasa & ,aurum & ,argentū ,DOMINI | כָּלָה

16 יְהוָה כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין

ascendit Et .eorum diebus omnibus ,Israel regem Bahasa inter & ,Asa | עָלָה

17 אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃ וַיַּעַל | aduersum

dandum non ad ,Ramah ædificauit & ,Iehudah super Israel rex Bahasa | vt non permitteret

בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת | נָתַן

.Asa tulit Et .Iehudah regi Asa ingrediente & ,egrediente | לָקַח

18 יֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ וַיִּקַּח אָסָא אֶת־ | quæ remanserant

,DOMINI domus thesauris in residua ,aurum & ,argentū omne

כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־

ea misitque :suorum seruorum manu in ea dedit & ,regiæ domus thesauros

אוֹצְרוֹת בֵּית מֶלֶךְ וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָחֵם | הָלַךְ

Aram regem Chezion filij Tabrimmon filiū hadad-Ben ad Asa rex

הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶל־בֶּן־הֲדַד בֶּן־טַבְרִמֹּן בֶּן־חֶזְיוֹן מֶלֶךְ אֲרָם

inter ,te inter & ,me inter Fœdus :dicendo ,Dammasec in habitantem | qui habitabat

19 הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר׃ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ בֵּין | fuit

,argentum munus tibi misi ecce :tui patrem inter & ,meum patrē

אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף

ascendat & ,Israel rege Bahasa cum tuum pactum irrita vade ,aurū & | recedat

וְזָהָב לֵךְ הָפֵרָה אֶת־בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה | פּוּר

misit & ,Asa regem ad hadad Ben audiuit Et .me desuper | בּוֹ

20 מֵעָלָי׃ וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־ | exercitus

,Hiion percussit & ,Israel vrbes super sibi qui ,virtutum principes | erant contra

שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת־עִיּוֹן | נָכָה

super Chinneroth vniuersam & ,mahachah-beth Abel & ,Dan & | cum

וְאֶת־דָּן וְאֵת אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֵת כָּל־כִּנְּרוֹת עַל | cum audisset

destitit & ,Bahasa audire secundū fuit Et .Naphthali terra omni | הָיָה

21 כָּל־אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃ וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל | ædificare

Asa rex Et .Tirsah in mansit & ,Ramah ædificando ab

22 מִבְּנוֹת אֶת־הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה׃ וְהַמֶּלֶךְ אָסָא | congregare fuit

lapides tulerunt Et .exemptus non ,Iehudah omnem

הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי | נָקָה ex

eis in extruxit & :Bahasa ædificauerat quæ ,eius ligna & ,Ramah

הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם

.Mispah & ,Biniamim Ghebah Asa rex

הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת־גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃

quod omne & ,eius robur omne & ,Asa verborū omnium residuum Et | residua

23 וְיֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי־אָסָא וְכָל־גְּבוּרָתוֹ וְכָל־אֲשֶׁר

sunt in | libro super scripta hæc nonne ,extruxit quas vrbes & ,fecit

עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־הֵמָּה כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר

Veruntamē | suæ senectutis tempore in Tantum :Iehudah regum dierum verborum

דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ

Dormiuitque | suis patribus cum Asa Iacuitque .suis pedibus ægrotauit

24 חָלָה אֶת־רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו

regnauitque :sui patris Dauid ciuitate in suis patribus cum est sepultus &

וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ

regnauit Iarobham filius Nadab Et .eo pro eius filius Iehosaphat

25 יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְנָדָב בֶּן־יָרָבְעָם מָלַךְ

super regnauit & :Iehudah regis Asa anno secundo in Israel super

עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־ | שָׁנָה

.DOMINI oculis in malum Fecitque .duobus annis Israel

26 יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה | עָשָׂה

peccatis quibus | fecit peccare quo eius peccato in & ,sui patris via in ambulauit &

וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־

aduersus | domo de Achiiah filius Bahasa eum super conspirauit Et .Israel

27 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית

fuerat | Nadab Et .Pelisteis quæ ,Ghibbethō in Bahasa eū percussit & ,Issachar

יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב

obsidebant | Bahasa eum interfecitque .Ghibbethon super coarctantes Israel omnis &

28 וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל־גִּבְּתוֹן׃ וַיְמִתֵהוּ בַעְשָׁא | צוּר מוּת

.eo pro regnauit & ,Iehudah regis Asa tertio anno in

בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

cū regnasset | non .Iarobham domū omnem percussit ,ipsum regnare secundū ,fuit Et

29 וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה אֶת־כָּל־בֵּית יָרָבְעָם לֹא־ | נָכָה

omnem animam | verbum iuxta ,eum disperderet donec ,Iarobhā ipsi spiraculum omne reliquit

הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד־הִשְׁמִדוֹ כִּדְבַר

per manum | .Silonitæ Achiiah sui serui manu in fuerat locutus quod ,DOMINI

יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד־עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי׃

Propter | fecit peccare qui & ,peccauit qui ,Iarobham peccata Super

30 עַל־חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־

propter irritationem | .Israel Deum DOMINVM irritauit qua ,eius irritatione in ;Israel

יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסוֹ אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

residua | ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Nadab verborum residuum Et

31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם

sunt in | :Israel regum dierum verborum libro super scripta

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

omnibus Israel regem Bahasa inter & Asa inter fuit bellum Et

32 וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כָּל־ | חָיָה

regnauit Iehudah regis Asa tertio anno In .eorum diebus

33 יְמֵיהֶם׃ בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ | יוֹם

quatuor & viginti ,Tirsah in Israel omnem super Achiiah filius Bahasa

בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע

via in ambulauit & ,DOMINI oculis in malum Fecitque .annis

34 שָׁנָה׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ | עָשָׂה רוּעַ

.Israel fecit peccare quo ,eius peccato in & ,Iarobham

יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XVI. טז

contra | ,Bahasa super Chanani filiū Iehu ad DOMINI verbum fuit Et

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי עַל־בַּעְשָׁא | הָיָה

posui | te dedi & ,puluere de te exaltaui quod eo Pro :dicendo

2 לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר הֲרִימֹתִיךָ מִן־הֶעָפָר וָאֶתֶּנְךָ | רוּם נָתַן

,Iarobham via in ambulasti & ,Israel meum populum super ducem | הָלַךְ

נָגִיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם

vt irritares peccato | :eorum peccatis in me irritandum ad Israel meum populum fecisti peccare &

וַתַּחֲטִא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיסֵנִי בְּחַטֹּאתָם׃

remoueo | dabo & ,ei dom posteros & ,Bahasa posteros succidens ego Ecce

3 הִנְנִי מַבְעִיר אַחֲרֵי בַעְשָׁא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ וְנָתַתִּי אֶת־

.Nebat filij Iarobham domum sicut tuam domum

בֵּיתְךָ כְּבֵית יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃

Eum qui mortuus fuerit ex | ei mortuum & ;canes comedent ,ciuitate in Bahasa ipsi Mortuum

4 הַמֵּת לְבַעְשָׁא בָּעִיר יֹאכְלוּ הַכְּלָבִים וְהַמֵּת לוֹ

qui verò mortuus fuerit | ,Bahasa verborum residuum Et .cælorum volatile comedent ,agro in

ex eo cæli. | מוּת

5 בַּשָּׂדֶה יֹאכְלוּ עוֹף הַשָּׁמָיִם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי בַעְשָׁא

residua | libro super scripta ipsa nonne ,eius fortitudo & ,fecit quæ &

sunt in | וַאֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר

dormiuit | cum Bahasa iacuit Et :Israel regum dierum verborum

6 דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב בַּעְשָׁא עִם־

.eo pro eius filius Elah regnauit & :Tirsah in est sepultus & ,suis patrib

אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּתִרְצָה וַיִּמְלֹךְ אֵלָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

per manum | ad fuit DOMINI verbū prophete Chanani filij Iehu manu in etiam Et

super | 7 וְגַם בְּיַד־יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי הַנָּבִיא דְּבַר־יְהוָה הָיָה אֶל־

super | oculis in fecit quod malum omne super & ,eius domum ad & ,Bahasa

בַּעְשָׁא וְאֶל־בֵּיתוֹ וְעַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־עָשָׂה בְּעֵינֵי

domus ſicut *existendum ad* ,ſuarũ manuũ opere in eum irritando DOMINI vt eſſet
יהוה להכעיסו במעשה ידיו להיות כבית
ſexto & vigeſimo anno *In* .eum percuſſit quod eo pro & ,Iarobham
8 † בשנת עשרים ושש ירבעם ועל אשר הכה אתו׃
Iſrael ſuper Bahaſa filius Elah regnauit ,Iehudah regis Aſa anno
שנה לאסא מלך יהודה מלך אלה בן בעשא על ישראל
,Zimri eius ſeruus eum *ſuper* coniurauit Et .annis duobus Tirſah in
9 בתרצה שנתים׃ † ויקשר עליו עבדו זמרי
domo ‡ ,ebrio † ,bibente Tirſah in ipſo Et .*curru* ‡ partis mediæ princeps
שר מחצית הרכב והוא בתרצה שתה שכור בית
,eũ percuſſit & ,Zimri venit Et :Tirſah in domũ ſuper ‖ qui ,Arſah
10 ארצא אשר על הבית בתרצה׃ † ויבא זמרי ויכהו
:Iehudah regis Aſa ſeptimo & , vigeſimo anno *in* eum occidit &
וימיתהו בשנת עשרים ושבע לאסא מלך יהודה
ſuper *eum ſedere iuxta eum regnando in* ,fuit Et .eo pro regnauit &
11 וימלך תחתיו׃ † ויהי במלכו כשבתו על
mingentẽ *ei* ‡ reliquit non :Bahaſa domum omnem percuſſit eius ſoliũ
כסאו הכה את כל בית בעשא לא השאיר לו משתין
Zimri perdidit Et .eius *ſocios* † & ,eius *redemptores* ‡ & , *pariete in* *
12 בקיר וגאליו ורעהו׃ † וישמד זמרי
fuerat locutus quod ,DOMINI verbum iuxta ,Bahaſa domum omnem
את כל בית בעשא כדבר יהוה אשר דבר
peccata omnia *Ad* * .prophetæ Iehu *manu in* ‖ ,Bahaſa *ad* †
13 אל בעשא ביד יהוא הנביא׃ † אל כל חטאות
fecerũt peccare qui & ,peccauerunt qui ,eius filij Elah peccata & ,Bahaſa
בעשא וחטאות אלה בנו אשר חטאו ואשר החטיאו
.ſuis vanitatibus in Iſrael Deum DOMINVM irritando ,Iſrael
את ישראל להכעיס את יהוה אלהי ישראל בהבליהם׃
hæc nónne ,fecit quæ omnia & ,Elah verborum *reſiduum* Et
14 † ויתר דברי אלה וכל אשר עשה הלוא הם
?Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ‡ ſcripta
כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל׃
regnauit ,Iehudah regis Aſa *anno* ſeptimo & ,vigeſimo anno In
15 † בשנת עשרים ושבע שנה לאסא מלך יהודה מלך
Ghibbethon *ſuper caſtrametantes* populus Et .Tirſah in diebus ſeptem Zimri
זמרי שבעת ימים בתרצה והעם חנים על גבתון
:dicendo ,*caſtrametantes* ‖ populus Audiuitque .Peliſtinis * quæ
16 אשר לפלשתים׃ † וישמע העם החנים לאמר
conſtituerunt regem & :regem percuſſit etiam & ,Zimri Coniurauit
קשר זמרי וגם הכה את המלך וימלכו
die in Iſrael ſuper exercitus principem Homri Iſrael omnis
כל ישראל את עמרי שר צבא על ישראל ביום
eo cum Iſrael omnis & ,Homri Aſcenditque .*caſtrametatione* in illa
17 ההוא במחנה׃ † ויעלה עמרי וכל ישראל עמו
.Tirſah *ſuper coarctauerunt* & ,Ghibbethon de
מגבתון ויצרו על תרצה׃
palatium ad venit *&*,ciuitas eſſet capta quòd ,Zimri *videre ſecũdũ* fuit Et
18 † ויהי כראות זמרי כי נלכדה העיר ויבא אל ארמון
,eſt mortuus & ,igni *in* regiã domum ſe ſuper combuſſit & ,regiæ dom⁹
בית המלך וישרף עליו את בית מלך באש וימת׃
oculis in ‡ malum † faciendo ,peccauit quibus ,ſua peccata Propter
19 † על חטאתיו אשר חטא לעשות הרע בעיני
,fecit *quod* ‡ ,eius *peccato* in & ,Iarobham via in ambulando ;DOMINI
יהוה ללכת בדרך ירבעם ובחטאתו אשר עשה
eius *colligatio* ‡ & ,Zimri verborũ *reſiduum* Et . Iſrael faciendo peccare
20 להחטיא את ישראל׃ † ויתר דברי זמרי וקשרו
dierum verborum libro *ſuper* ‡ ſcripta ipſa nónne ,coniurauit qua
אשר קשר הלא הם כתובים על ספר דברי הימים
? Iſrael regum
למלכי ישראל׃
erat populi *dimidium* :*dimidium* ‡ in Iſrael populus eſt diuiſus Tunc
21 † אז יחלק העם ישראל לחצי חצי העם היה
dimidium † & ,eum *faciendum* ‡ regnare *ad* * ,Ghinath filium Tibni poſt
אחרי תבני בן גינת להמליכו והחצי
populo ,Homri poſt ‡ qui populus præualuit Et .Homri poſt
22 אחרי עמרי׃ † ויחזק העם אשר אחרי עמרי את העם
regnauit & ,Tibni eſt mortuus & : Ghinath filium Tibni poſt * qui
אשר אחרי תבני בן גינת וימת תבני וימלך
,Iehudah regis Aſa anno vno & ,trigeſimo anno *In* .Homri
23 עמרי׃ † בשנת שלשים ואחת שנה לאסא מלך יהודה
regnauit Tirſah In . annis duodecim Iſrael ſuper Homri regnauit
מלך עמרי על ישראל שתים עשרה שנה בתרצה מלך
Semer à Someron montem Emitque .annis ſex
24 שש שנים׃ † ויקן את ההר שמרון מאת שמר
nomen vocauitque ,montem ædificauit & : argenti talentis duobus in
בככרים כסף ויבן את ההר ויקרא את שם

vt eſſet | נכה | שנה | aduerſus | ‡ curruum. † & exiſtente ‡ in | חצה | ‖ erat | נכה | cùm regnaret & ſederet | ישב | ‡ ex ea * ad parietem ‡ propinquos † amicos | רעה | † ſuper ‖ per manum * Propter | הבל | reſidua | ‡ ſunt in | caſtrametati fuerãt contra | חנה | * fuerat ‖ qui erant caſtra-metati | caſtris. | obſederunt | צור | cùm vidiſſet | היה ארם | † quod ‡ eſt | עשה רוע | peccatis ‡ quæ | reſidua | ‡ coniuratio | ‡ ſunt in | יום | ‡ duas partes: dimidia pars | חצה | * vt ‡ facerent † altera media pars erat | בנה | ‡ erat * erat | שנה | קנה | בנה

. Someron montis domini Semer nomine *ſuper* ,ædificauit quam ciuitatis
העיר אשר בנה על שם שמר אדני ההר שמרון׃
omnibus *præ fecit malum* & ,DOMINI oculis in malum Homri fecit Et
25 † ויעשה עמרי הרע בעיני יהוה וירע מכל
filij Iarobham via omni in Ambulauitque .*ſuas facies ad* ‖ qui
26 אשר לפניו׃ † וילך בכל דרך ירבעם בן
irritando ,Iſrael fecit peccare qui ,eius peccato in & ,Nebat
נבט ובחטאתיו אשר החטיא את ישראל להכעיס את
verborum *reſiduum* Et .ſuis vanitatibus in Iſrael Deum DOMINVM
27 יהוה אלהי ישראל בהבליהם׃ † ויתר דברי
ſcripta ipſa nónne ,fecit quam ei⁹ fortitudo & ,fecit quæ † ,Homri
עמרי אשר עשה וגבורתו אשר עשה הלא הם כתובים
?Iſrael regum dierum verborum libro *ſuper* ‡
על ספר דברי הימים למלכי ישראל׃
,Someron in eſt ſepultus & ,ſuis patribus cum Homri *Iacuitque*
28 † וישכב עמרי עם אבתיו ויקבר בשמרון
Homri filius Achab Et .eo pro eius filius Achab regnauit &
29 וימלך אחאב בנו תחתיו׃ † ואחאב בן עמרי
regis Aſa anno octauo & ,trigeſimo anno *in* Iſrael ſuper regnauit
מלך על ישראל בשנת שלשים ושמנה שנה לאסא מלך
,Someron in Iſrael ſuper Homri filius Achab regnauitque .Iehudah
יהודה וימלך אחאב בן עמרי על ישראל בשמרון
malum ‡ Homri filius Achab Fecitque .annis duobus & viginti
30 עשרים ושתים שנה׃ † ויעש אחאב בן עמרי הרע
fuit leue nonne † fuit Et .ſe ante ‡ qui ,omnibus *præ* ,DOMINI oculis in
31 בעיני יהוה מכל אשר לפניו׃ † ויהי הנקל
Izebel vxorem tulit Et ? Nebat filij Iarobham peccatis in *ipſum ire* ‡
לכתו בחטאות ירבעם בן נבט ויקח אשה את איזבל
, Bahal ſeruiuit & ,abiit & ,Sidoniorum regis Ethbahal filiam
בת אתבעל מלך צידנים וילך ויעבד את הבעל
quod ,Bahal domo * Bahal ipſi altare ſtatuit Et .ei ſe incuruauitque
32 וישתחו לו׃ † ויקם מזבח לבעל בית הבעל אשר
addiditque :Lucum Achab Fecitque .Someron in ædificauerat
33 בנה בשמרון׃ † ויעש אחאב את האשרה ויוסף
omnibus præ Iſrael Deum DOMINVM irritandum ad facere Achab
אחאב לעשות להכעיס את יהוה אלהי ישראל מכל
ædificauit ſuis diebus In .ſe ante fuerunt qui Iſrael regibus
34 מלכי ישראל אשר היו לפניו׃ † בימיו בנה
,eã fundauit ſuo primogenito Abiram in ;Ierichoh haelita-Beth Chiel
חיאל בית האלי את יריחה באבירם בכרו יסדה
,DOMINI verbum iuxta ,eius portas ſtatuit ſuo minimo Seghub in &
ובשגיב צעירו הציב דלתיה כדבר יהוה
.Nun filij Iehoſuah *manu in* fuerat locutus quod
אשר דבר ביד יהושע בן נון׃

CAP. XVII. יז

Viuit :Achab ad ,Ghilhad aduenis de Tisbites Eliiahu Dixitque
1 † ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד אל אחאב חי
erit ſi , *eius facies ad* ‡ ſteti cuius ,Iſrael Deus DOMINVS
יהוה אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה
.*mei verbi os ad* *quin* ,pluuia & ,ros his annis
השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי׃
:dicendo ,eum ad DOMINI verbum Fuitque
2 † ויהי דבר יהוה אליו לאמר׃
torrente in te *abſcondes* † & ,orientem ad *tibi reſpicies* & ,hinc Vade
3 † לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת בנחל
, bibes torrente de ,erit Et .Iarden *facies ſuper* * qui , Cherith
4 כרית אשר על פני הירדן׃ † והיה מהנחל תשתה
& coruis præcepi ‡ *te alendum ad* .ibi
ואת הערבים צויתי לכלכלך שם׃
ſeditque , abiit & .DOMINI verbum iuxta fecitque ,abiit Et
5 † וילך ויעש כדבר יהוה וילך וישב
.Iarden *facies ſuper* † qui ,Cherith torrente in
בנחל כרית אשר על פני הירדן׃
panem & ,mane *in* ,carnem & panem ei *adferentes* corui Et
6 † והערבים מביאים לו לחם ובשר בבקר ולחם
.dierum fine *à* ‡ fuit Et .bibebat torrente de & ,*veſpera in* carnem &
7 ובשר בערב ומן הנחל ישתה׃ † ויהי מקץ ימים
.terra in pluuia fuerat non quia .torrens eſt ſiccatus &
וייבש הנחל כי לא היה גשם בארץ׃
. dicendo , eum ad DOMINI verbum Fuitque
8 † ויהי דבר יהוה אליו לאמר׃
Ecce .ibi manebis & ,Sidon ipſi ‖ quæ ,Sarphath in vade ,Surge
9 † קום לך צרפתה אשר לצידון וישבת שם הנה
.*te alendum ad* viduæ mulieri ibi præcepi
צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך׃

peius fecit | ‡ fuerũt ãte ſe. | פנה ילך | ובחטאתו | reſidua | † & omnia, | ‡ ſunt in | Dormiuitq; | ‡ peius | שנה | עשה רוע | ‡ fuerunt † ſibi leue | היה קלל | ‡ vt ambularet | בנה | * in | שחה | קום | פנה יום | יצב ובשגוב | per manum | חיה | ‡ in conſpectu | niſi ſecũdum verbũ meum. | פה | verte te † abſconde | הלך | * eſt contra | ‡ vt paſcant | צוה | ישב | † erat contra | adferebant | בוא | veſperi ‡ in | קצץ | ‖ eſt | ילך | vt paſcat | צוה

ecce Et .ciuitatis *ostium* ad venit & ,Sarphath in abiit & ,Surrexitque
10 † ויקם וילך צרפתה ויבא אל־פתח העיר והנה־
Cape ‖ :dixit & ,eam *ad clamauit* & ,ligna colligens vidua mulier ibi
שם אשה אלמנה מקששת עצים ויקרא אליה ויאמר קחי־
:*tollendum ad*‡ abiit Et .bibam & † ,vase in aquæ paululũ mihi quæso
11 נא לי מעט־מים בכלי ואשתה׃ † ותלך לקחת
.tua manu in panis buccellã mihi obsecro Cape‡ :dixit & ,eam *ad clamauit* &
ויקרא אליה ויאמר לקחי־נא לי פת־לחם בידך׃
,*subcineritius mihi est si ,tuus Deus DOMINVS Viuit :ait Et
12 † ותאמר חי־יהוה אלהיך אם־יש־לי מעוג
ego ecce Et .lẽticula in olei paululũ & ,hydria in farinæ *volæ plenitudo* quin
כי אם־מלא כף־קמח בכד ומעט־שמן בצפחת והנני
,meo filio & ,mihi illum *faciam* ‡ & ,ingrediar & † :ligna duo *colligens* ‡
מקששת שנים עצים ובאתי ועשיתיהו לי ולבני
Ne: Eliiahu eam ad Dixitque .moriamur & ,illud comedamus &
13 ואכלנהו ומתנו׃ † ויאמר אליה אליהו אל־
inde mihi fac Veruntamen .tuũ verbum secundũ fac ,*ingredere* .timeas
תיראי באי עשי כדברך אך עשי־לי משם
tuo filio & ,tibi & . mihi affer & , *principio in paruam tortam* †
עגה קטנה בראשנה והוצאת לי ולך ולבנך
:Israel Deus DOMINVS dixit sic Etenim .*postremo in* ‡ facies
14 תעשי באחרנה׃ † כי כה אמר יהוה אלהי ישראל
ad vsque ,deficiet non olei lenticula & ,consumetur non farinæ Hydria
כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד
,iuit Et .*humi facies* † super pluuiam DOMINVM *dandi* * diem
15 יום תתן־יהוה גשם על־פני האדמה׃ † ותלך
eius *domus* † & ,ipse & ,ipsa comedit Et ,.Eliiahu verbũ secundũ fecit &
ותעשה כדבר אליהו ותאכל הוא־והיא וביתה
,defecit non olei lenticula & ,*est consumpta* non farinæ Hydria .dies ‖
16 ימים׃ † כד הקמח לא כלתה וצפחת השמן לא חסר
. Eliiahu *manu in* † fuerat locutus quod ,DOMINI verbum iuxta
כדבר יהוה אשר דבר ביד אליהו׃
patronæ ‡ mulieris filius ægrotauit ,hæc *verba* post fuit Et
17 † ויהי אחר הדברים האלה חלה בן־האשה בעלת
eo in remaneret non donec ,valde fortis eius infirmitas fuitq; .domus
הבית ויהי חליו חזק מאד עד אשר לא־נותרה־בו
? Dei vir tibi & mihi Quid :Eliiahu ad Dixitque .halitus
18 נשמה׃ † ותאמר אל־אליהו מה־לי ולך איש האלהים
.meũ filiũ *faciendum* mori *ad* & ,meã iniquitatẽ *memorandum ad* me ad Venisti
באת אלי להזכיר את־עוני ולהמית את־בני׃
,illius sinu de eum tulit Et .tuum filium mihi Da :eam ad dixit Et
19 † ויאמר אליה תני־לי את־בנך ויקחהו מחיקה
eũ fecit iacere & ,*ibi manens* ‡ ipse quo † cœnaculũ in eũ fecit ascendere &
ויעלהו אל־העליה אשר־הוא ישב שם וישכבהו
DOMINE :dixit & ;DOMINVM ad clamauit Et .suum lectum super
20 על־מטתו׃ † ויקרא אל־יהוה ויאמר יהוה
,malefecisti *ea cum hospitans ego qua* viduam *super* etiam nũ ,mi Deus
אלהי הגם על־האלמנה אשר־אני מתגורר עמה הרעות
tribus *infantem* ‡ super se est mensus Et ?eius filium *faciendum mori ad* †
21 להמית את־בנה׃ † ויתמדד על־הילד שלש
,mi Deus DOMINE :dixit & ,DOMINVM ad clamauit & , vicibus
פעמים ויקרא אל־יהוה ויאמר יהוה אלהי
exaudiuit Et .eius *interius super* ‖ huius *infantis* anima obsecro reuertatur
22 תשב־נא נפש־הילד הזה על־קרבו׃ † וישמע
,ei' *interius super infantis* ‡ anima est reuersa & ;Eliiahu *voce in* DOMINVS
יהוה בקול אליהו ותשב נפש־הילד על־קרבו
cænaculo de eum deposuit & ,*infantem* Eliiahu Tulitq; .reuixit &
23 ויחי׃ † ויקח אליהו את־הילד וירדהו מן־העליה
.tu' filius viuit ,Vide :Eliiahu Dixitq; .suæ matri illũ dedit & ,domum in
הביתה ויתנהו לאמו ויאמר אליהו ראי חי בנך׃
Dei vir quòd ,noui iam Nunc :Eliiahu ad mulier Dixitque
24 † ותאמר האשה אל־אליהו עתה זה ידעתי כי איש אלהים
.veritas ‡ tuo ore in DOMINI verbum & ;*tu*
אתה ודבר־יהוה בפיך אמת׃

CAP. XVIII. יח

Eliiahu ad fuit DOMINI verbum & ,multi dies *fuit* Et
1 † ויהי ימים רבים ודבר־יהוה היה אל־אליהו
pluuiã dabo & ,Achab *ad* te ostende ,Vade :dicendo , tertio anno in
בשנה השלישית לאמר לך הראה אל־אחאב ואתנה מטר
.Achab *ad se ostendendum ad* * Eliiahu abiit Et .*humi facies* super
2 על־פני האדמה׃ † וילך אליהו להראות אל־אחאב
,Hobadiahu *ad* Achab *clamauit* ‖ Et .Someron in ‡ valida fames &
3 והרעב חזק בשמרון׃ † ויקרא אחאב אל־עבדיהו
.valde DOMINVM timens erat Hobadiahu & .domum super † qui
אשר על־הבית ועבדיהו היה ירא את־יהוה מאד׃

portam / x קום y בוא / vocauit / ‖ Adfer / z לקח / † vt ‡ vt tolleret: / vocauit / ‡ Tolle / * panis / a חיה b כפף / præter plenam volam / ‡ colligo † vt ‡ præparem / c שנה / d עשה e מות / Vade / † subcinericiũ panẽ paruum prius / f עוג g יצא / ‡ postea / * quo dabit Dominus † faciẽ terræ. / h נתן / הלך / † familia ‖ per defecit / k כלה / † per manum ‡ dominæ / l היה / m חלה n יתר / vt memorare faceres vt faceres / o בוא p עוה / q מות r לקח / † in ‡ manebat / s עלה / viduæ cum qua habito / t גור u רוע / † vt interficeres ‡ puerum / pueri ‖ ad interiora / x שוב / vocem ‡ pueri ad interiora puerum, / y ירד / z ראה / es ‡ est / fuerunt / a רבב / ipsi / b ילך / faciem terræ. * vt ostẽderet / c ראה / ‡ erat ‖ vocauit † erat

tulit & ,DOMINI prophetas Izebel *faciendo excidere in* ,fuit Et
4 † ויהי בהכרית איזבל את נביאי יהוה ויקח
viros quinquaginta ‡ eos abscondit & , prophetas centum Hobadiahu
עבדיהו מאה נביאים ויחביאם חמשים איש
ad Achab Dixitque .aquis & ,pane eos *sustẽtauit* & ,spelunca in
5 במערה וכלכלם לחם ומים׃ † ויאמר אחאב אל־
omnes ad & ,aquarum fontes vniuersos ad terram in Vade :Hobadiahu
עבדיהו לך בארץ אל־כל־מעיני המים ואל כל־
non & ,*mulum & equum viuificemus* & ,herbam inueniamus fortè si ,torrentes
הנחלים אולי נמצא חציר ונחיה סוס ופרד ולוא
transeundũ ad ‡ terram sibi *sunt* Partitique . *animali* * de excidere faciam
6 נכרית מן־הבהמה׃ † ויחלקו להם את־הארץ לעבר־
vna via in ‡ abiit Hobadiahu & ,solus *vna via in* † abiit Achab ..*ea in*
בה אחאב הלך בדרך אחד לבדו ועבדיהו הלך בדרך־אחד
.eius occursum in ‡ Eliiahu ecce & ,via in * Hobadiahu fuit Et . solus
7 לבדו׃ † ויהי עבדיהו בדרך והנה אליהו לקראתו
meus dñs *hic* ‖ tu Nónne :dixit & ,*suas facies* † super *cecidit* ‡ & eũ agnouit Et
ויכרהו ויפל על־פניו ויאמר האתה זה אדני
. Eliiahu ecce ,tuo domino dic ,Vade .*Ego* ;ei Dixitque ? Eliiahu
8 אליהו׃ † ויאמר לו אני לך אמר לאדניך הנה אליהו׃
manu in tuũ seruum *tradens* tu quòd ,peccaui Quid :dixit Et
9 † ויאמר מה חטאתי כי־אתה נתן את־עבדך ביד־
est si ,tuus Deus DOMINVS Viuit ?me *interficiendum ad* Achab
10 אחאב להמיתני׃ † חי יהוה אלהיך אם־יש־
.te *quærendum ad* ‡ ,*illuc* meus dominus miserit non *quò* † regnum & ,gẽs
גוי וממלכה אשר לא־שלח אדני שם לבקשך
non quia ,gentem & , regnum adiurauit Et . ‡ Non :dixerunt &
ואמרו אין והשביע את־הממלכה ואת־הגוי כי לא
. Eliiahu Ecce :tuo domino dic ,Vade :*dicens* tu nunc Et .te inuenit
11 ימצאכה׃ † ועתה אתה אמר לך אמר לאדניך הנה אליהו׃
quod super * te tollet DOMINI spiritus & ,*tecum* à ibo ego ,erit Et
12 † והיה אני אלך מאתך ורוח יהוה ישאך על־אשר
, te inueniet non & ,Achab *ipsi indicandũ ad* veniam & ,cognoscam non
לא־אדע ובאתי להגיד לאחאב ולא ימצאך
.*meis pueritiis* ‡ ab DOMINVM *timens* tuus seruus & .me interficiet &
והרגני ועבדך ירא את־יהוה מנערי׃
occidendo in ‖ feci quod † meo domino fuit indicatum Nónne
13 † הלא־הגד לאדני את אשר־עשיתי בהרג
DOMINI prophetis ex abscondi & ?DOMINI prophetas Izebel
איזבל את נביאי יהוה ואחבא מנביאי יהוה
eos *sustẽtaui* ‡ & ,spelunca in viros *quinquaginta* ,*quinquaginta* ‡ ,viros centum
מאה איש חמשים חמשים איש במערה ואכלכלם
,tuo domino dic ,Vade :*dicens* tu nunc Et .aqua & , pane
14 לחם ומים׃ † ועתה אתה אמר לך אמר לאדניך
DOMINVS Viuit ;Eliiahu Dixitque .me interficiet & :Eliiahu Ecce
15 הנה אליהו והרגני׃ † ויאמר אליהו חי יהוה
. eum ad me ostendam hodie quia :*eius facies ad* steti cuius * ,exercituum
צבאות אשר עמדתי לפניו כי היום אראה אליו׃
iuit Et .ei nunciauit & , Achab occursum in Hobadiahu abiit Et
16 † וילך עבדיהו לקראת אחאב ויגד־לו וילך
Achab *videre secundum* fuit Et .Eliiahu occursum in Achab
17 אחאב לקראת אליהו׃ † ויהי כראות אחאב את־
? Israel *conturbans* ‡ ille † tu Nónne :eum ad Achab dixit & ,Eliiahu
אליהו ויאמר אחאב אליו האתה זה עכר ישראל׃
domus & ,tu *quinimo* ,Israel turbaui Non :dixit Et
18 † ויאמר לא עכרתי את־ישראל כי אם־אתה ובית
post ambulaueritis & ,DOMINI mandata *vos relinquendo in* ,tui patris
אביך בעזבכם את־מצות יהוה ותלך אחרי
Israel vniuersum me ad congrega ,mitte nunc Et .Behalim
19 הבעלים׃ † ועתה שלח קבץ אלי את־כל־ישראל
,quadringentos Bahal prophetas & , Carmel montem ad
אל־הר הכרמל ואת־נביאי הבעל ארבע־מאות
mensa *vescentes* quadringentos Luci prophetas & ,quinquaginta &
וחמשים ונביאי האשרה ארבע מאות אכלי שלחן
congregauit & ;Israel filios omnes ad Achab misit Et .Izebel
20 איזבל׃ † וישלח אחאב בכל־בני ישראל ויקבץ
.Carmel monte in prophetas
את־הנביאים אל־הר הכרמל׃
Vsquequo : dixit & , populum vniuersum ad Eliiahu accessit Et
21 † ויגש אליהו אל־כל־העם ויאמר עד־מתי
, Deus ‡ DOMINVS si ?cogitationes duas *super* † *claudicantes* vos
אתם פסחים על־שתי הסעפים אם־יהוה האלהים
populus respõderũt non & .eum post ite ;Bahal si & :eum post ite
לכו אחריו ואם־הבעל לכו אחריו ולא־ענו העם
.verbum ei
אתו דבר׃

cùm excidere faceret / d היה e לקח / ‡ qui quinquagenos singulos pauit / viuos reseruemus equos, & mulos, * iumentis. Diuiserũtq; ‡ vt pertransirent ‖ eam. / מהבהמה ק / † per viã vnã ‡ per viã alterã * existente * venit † prostrauit se ‡ faciẽ suã ‖ es / f נכר g נפל / Sum. tradis / vt interficiat / h מות i חיה / † ad quod ‡ vt quæreret ‡ est / dicis: / te * ad locum quem / k נשא / † vt nunciem / l נגד / timet ‡ adolescẽtia mea. † id ‖ cùm occideret / m עשה / ‡ quinquagenos, & quinquagenos ‡ paui dicis / n חיה / * in cõspectu / o נגד / cùm vidit / p ראה / † es ‡ qui conturbas / sed / cùm reliqueritis / q צוה / r מאה / comedẽtes in / s נגש / claudicaris † in ‡ est / t ענה

DOMINI propheta remansi Ego :populum ad Eliiahu Dixitque
22 ויאמר אליהו אל־העם אני נותרתי נביא ליהוה
.viri quinquaginta & , quadringenti † Bahal prophetæ & .ego solus
לבדי ונביאי הבעל ארבע־מאות וחמשים איש׃
, vnum iuuencum sibi eligant &,iuuenci duo nobis Denturque
23 ויתנו־לנו שנים פרים ויבחרו להם הפר האחד
:supponant non ignem & , ligna super ponant &,eum deiruncent ‡ &
וינתחהו וישימו על־העצים ואש לא ישימו
ignem & , ligna super dabo ‡ &,vnum † iuuencum faciam * ego &
ואני אעשה את־הפר האחד ונתתי על־העצים ואש
ego &,vestrorum deorum nomine in inuocabitis Et ‖ .supponam non
24 לא אשים׃ וקראתם בשם אלהיכם ואני
,igne in responderit qui Deus erit &,DOMINI nomine in inuocabo
אקרא בשם־יהוה והיה האלהים אשר־יענה באש
† Bonum :dixerunt ‡ &,populus omnis Responditque . Deus ‡ ipse
הוא האלהים ויען כל־העם ויאמרו טוב
vobis Eligite:Bahal prophetas ad Eliiahu Dixitque .verbum
25 הדבר׃ ויאמר אליהו לנביאי הבעל בחרו לכם
inuocate & :multi * vos quia , initio facite † & , vnum iuuencum
הפר האחד ועשו ראשנה כי אתם הרבים וקראו
tulerunt Et .supponatis ne ignem &,vestrorum deorũ nomine in ‖
26 בשם אלהיכם ואש לא תשימו׃ ויקחו
nomine in ‡ inuocauerunt &,fecerunt &,eis dederat quem,iuuencum
את־הפר אשר־נתן להם ויעשו ויקראו בשם־
† nõ & .nos exaudi Bahal :dicendo,meridiem ad vsq; & mane à Bahal
הבעל מהבקר ועד־הצהרים לאמר הבעל עננו ואין
.fecerat ‡ quod altare super transiliebantque.respondens * nec,vox
קול ואין ענה ויפסחו על־המזבח אשר עשה׃
Clamate:dicebat atq; Eliiahu eis in illudebat &,meridie in fuit Et
27 ויהי בצהרים ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו
via quia & ,ei insecutio quia & ,meditatio quia,ipse Deus quia:magna voce in
בקול־גדול כי־אלהים הוא כי־שיח וכי־שיג לו וכי־דרך
,magna voce in Clamabantque .excitabitur &,ipse dormit forsitan,ei
28 לו אולי ישן הוא ויקץ׃ ויקראו בקול גדול
ad vsque ‖ ,lanceolis in & ,gladiis ‡ in suum iudicium ‡ iuxta se incidebant &
ויתגדדו כמשפטם בחרבות וברמחים עד־
,meridiem transire secundum * ,fuit Et .se super sanguinem effundendum
29 שפך־דם עליהם׃ ויהי כעבר הצהרים
neque ,vox † non & :sacrificium ascendendum ad ‡ vsque prophetabant &
ויתנבאו עד לעלות המנחה ואין־קול ואין־
:populum omnem ad Eliiahu Dixitque .attentio nec ,respondens
30 ענה ואין קשב׃ ויאמר אליהו לכל־העם
curauit & .eum ad populus omnis accesserunt & .me ad Accedite
גשו אלי ויגשו כל־העם אליו וירפא את־
duodecim Eliiahu Tulitque .dirutum DOMINI altare
31 מזבח יהוה ההרוס׃ ויקח אליהו שתים עשרה
fuit quem ‡ ,Iahacob filiorum duodecim numerum iuxta , lapides
אבנים כמספר שבטי בני־יעקב אשר היה
.tuum nomen erit Israel : dicendo ,eum ad DOMINI verbum
דבר־יהוה אליו לאמר ישראל יהיה שמך׃
Fecitque .DOMINI nomine in altare lapidibus † ædificauit Et
32 ויבנה את־האבנים מזבח בשם יהוה ויעש
. altare circum ‡ sementis satorum duorum domum * secundũ aquæductũ
תעלה כבית סאתים זרע סביב למזבח׃
posuit &,iuuencum concîdit frusta in & ,ligna ordinauit Et
33 ויערך את־העצים וינתח את־הפר וישם
fundite &,aquis hydrias quatuor Implete :dixit Et .ligna super
34 על־העצים׃ ויאמר מלאו ארבעה כדים מים ויצקו
:dixit & .iterarunt & . Iterate :dixit Et . ligna super &,holocaustũ super
על־העלה ועל־העצים ויאמר שנו וישנו ויאמר
etiã &,altare circum aquæ ibant Et .fecerunt tertiò & .facite Tertiò
35 שלשו וישלשו׃ וילכו המים סביב למזבח וגם
ascendendo in ‡ ,fuit Et . aquis impleuit aquæductum
36 את־התעלה מלא־מים׃ ויהי בעלות
Deus DOMINE : dixit & , propheta Eliiahu accessit & , sacrificium
המנחה ויגש אליהו הנביא ויאמר יהוה אלהי
Deus ‡ tu quòd cognoscatur hodie , Israel & ,Ischac,Abraham
אברהם יצחק וישראל היום יודע כי־אתה אלהים
verba omnia feci tuo verbo in &,tuus seruus ego & , Israel in
בישראל ואני עבדך ובדבריך עשיתי את כל־הדברים
quòd,hic populus sciãt &,me exaudi ,DOMINE me Exaudi .hæc
37 האלה׃ ענני יהוה ענני וידעו העם הזה כי־
.retrorsum eorum cor conuertisti tu & , Deus DOMINVS * tu
אתה יהוה האלהים ואתה הסבת את־לבם אחרנית׃
, ligna & ,holocaustum cõsumpsit &,DOMINI ignis cecidit Et
38 ותפל אש־יהוה ותאכל את־העלה ואת־העצים

v יתר † sunt
x פרה ‡ in frusta concidant
y שום * parabo † alterum ‡ ponam
a פרה b שום ‖ Inuocate autem nomen nomen † exaudierit per ignem, ‡ sit ‡ dixit † est
c ענה † parate primum * estis plures:
d עשה e רבב ‖ nomen ‡ nomen
f לקח † erat
*erat ‡ fecerãt.
g היה si Deo esset sermo cũ quo piam, vel si esset apprehensio inimicorũ aut fiesset iter
h שוח i נשג ‡ morem ‡ cultris ‖ vsquequo effunderetur sanguis * cũ transisset meridies, ‡ quò offerret † erat
k עלה
l נגש
m לקח ‡ ad
† ex
n עשה * locũ ‡ in circuitu altaris.
o פרה p שום
q שנה per circuitum altaris,
‡ cũ offerret
r נגש ‡ es
יחיד יוד cognoscat
* es
t סבב
v נפל

linxit ,aquæductũ in † quæ ,aquas & :puluerem &,lapides &
ואת־האבנים ואת־העפר ואת־המים אשר־בתעלה לחכה׃
:dixerunt &,suas facies super ceciderunt &,populus omnis Viditque
39 וירא כל־העם ויפלו על־פניהם ויאמרו
.Deus ipse ‡ DOMINVS,Deus ipse ‡ DOMINVS
יהוה הוא האלהים יהוה הוא האלהים׃
non vir .Bahal prophetas Apprehendite :eos ad Eliiahu Dixitque
40 ויאמר אליהו להם תפשו את־נביאי הבעל איש אל־
ad Eliiahu eos fecit descẽdere Et.eos apprehenderunt &.eis ex euadat
ימלט מהם ויתפשום וירדם אליהו אל־
:Achab ad Eliiahu Dixitque .ibi eos iugulauit &,Chison torrentẽ
41 נחל קישון וישחטם שם׃ ויאמר אליהו לאחאב
Ascenditque .pluuiæ tumultus vox quia,bibe &,comede,Ascende
42 עלה אכל ושתה כי־קול המון הגשם׃ ויעלה
, Carmel caput † in ascendit Eliiahu Et .bibendũ ad & ,comedendum ad Achab
אחאב לאכל ולשתות ואליהו עלה אל־ראש הכרמל
dixit Et .sua genua inter suas facies posuit &,terrã in se prostrauit &
43 ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכו׃ ויאמר
,respexit &,ascendit & .maris via ‡ respice ;nunc Ascende :suũ puerũ ad
אל־נערו עלה־נא הבט דרך־ים ויעל ויבט
.vicibus septem Reuertere :dixit & .quicquam † Non : ait &
ויאמר אין מאומה ויאמר שב שבע פעמים׃
ascendens viri vola sicut parua nubes Ecce :dixit &,septima in ,fuit Et
44 ויהי בשבעית ויאמר הנה־עב קטנה ככף־איש עלה
ne ,descende & , ‡ Liga : Achab ad dic , Ascende :dixit Et .mari è
מים ויאמר עלה אמר אל־אחאב אסר ורד ולא
cæli &,illuc vsque &, huc vsque fuit Et . pluuia te cohibeat ‡
45 יעצרכה הגשם׃ ויהי עד־כה ועד־כה והשמים
;Achab equitauit Et .magna pluuia fuit &;vẽto & nubib⁹ sunt cõtenebrati
התקדרו עבים ורוח ויהי גשם גדול וירכב אחאב
accinxit &;Eliiahu in * fuit DOMINI manus Et . Izrehel in abiit &
46 וילך יזרעאלה׃ ויד יהוה היתה אל־אליהו וישנס
. Izrehel in te venire ad vsque ‖ Achab facies ad † currebat & ;suos lumbos
מתניו וירץ לפני אחאב עד־באכה יזרעאלה׃

† erant
prostrauerũt se
x ראה ‡ est
nemo
sonus est multitudinis
y המה
vt comederet & biberet, † verticem
z שתה
faciem suam
a שום b פנה ‡ ad viam
c נבט d עלה † est ‖ ascẽdit
e היה ‡ currum
‡ remoretur
* super
† ante ‖ donec venias
f רוץ

CAP. XIX. יט

omnes &,Eliiahu fecerat quæ omnia Izebel Achab nunciauit Et
1 ויגד אחאב לאיזבל את כל־אשר עשה אליהו ואת כל־
Izebel Misitque .gladio in prophetas omnes occiderat quos
2 אשר הרג את־כל־הנביאים בחרב׃ ותשלח איזבל
,addant sic & , dij faciant Sic :dicendo ,Eliiahu ad nuncium
מלאך אל־אליהו לאמר כה־יעשון אלהים וכה יוספון
.illis ex vnius animam sicut ,tuã animam posuero cras tempus secundum quia
כי־כעת מחר אשים את־נפשך כנפש אחד מהם׃
quæ ,sebah- Beer † venit & ,suã animã ad ‖ abiit & ,surrexit & ,Viditque
3 וירא ויקם וילך אל־נפשו ויבא באר שבע אשר
desertũ in perrexit ipse Et . ibi suum puerum dimisit & ;Iehudah ipsi ‡
4 ליהודה וינח את־נערו שם׃ והוא־הלך במדבר
suæ animæ petiuit & ;vnam genistã subtus sedit & ,venit & ,diei itinere
דרך יום ויבא וישב תחת רתם אחת וישאל את־נפשו
ego bonus ‡ nõ quia .meã animã cape † DOMINE nũc Multũ ‡ :dixit & ,mori
למות ויאמר רב עתה יהוה קח נפשי כי־לא־טוב אנכי
ecce Et .vnam genistã subtus dormiuitq; ,accubuit Et .meis patribus præ
5 מאבתי׃ וישכב ויישן תחת רתם אחד והנה־
ecce & ,respexit Et .comede ,Surge :ei dixit & ,eũ in tangens ‡ angel⁹ hic ‡
6 זה מלאך נגע בו ויאמר לו קום אכול׃ ויבט והנה
.bibit & ,comedit & ;aquæ scyphus & ,prunarum libum suis capitibus ‖
מראשתיו עגת רצפים וצפחת מים ויאכל וישת
,secundò DOMINI angelus est reuersus Et .accubuit & ,est reuersus &
7 וישב וישכב׃ וישב מלאך יהוה שנית
.via ‡ te à multa † quia :comede ,Surge :dixit & ,eum in tetigit &
ויגע־בו ויאמר קום אכל כי רב ממך הדרך׃
illius cibi fortitudine in abiit & ,bibit & ,comedit & ,Surrexitque
8 ויקם ויאכל וישתה וילך בכח האכילה ההיא
.Choreb Dei montẽ ad vsq; ,noctib⁹ quadraginta & ,dieb⁹ quadraginta
ארבעים יום וארבעים לילה עד הר האלהים חרב׃
DOMINI verbũ ecce & .ibi pernoctauit & ,spelũcam in illic est ingressus Et
9 ויבא־שם אל־המערה וילן שם והנה דבר־יהוה
sum zelatus Zelãdo :dixit Et ? Eliiahu hîc tibi Quid :ei dixitque ,eũ ad
10 אליו ויאמר לו מה־לך פה אליהו׃ ויאמר קנא קנאתי
,Israel filij tuũ pactũ dereliquerunt quia .exercituum Deo DOMINO ‖
ליהוה אלהי צבאות כי־עזבו בריתך בני ישראל
remãsi & :gladio in occiderũt tuos prophetas & ,destruxerũt tua altaria
את־מזבחתיך הרסו ואת־נביאיך הרגו בחרב ואותר
.eam tollendum ad * ,meam animam quæsierunt & ,solus ego
אני לבדי ויבקשו את־נפשי לקחתה׃

a נגד
b עשה
nisi hoc tempore ‖ secundum animũ suũ, † in
c ראה d קום ‡ erat
e ינח
f בוא g ישב אחד ק
vt moreretur, ‡ Sufficit † tolle ‡ melior sum
h רבב i לקח
‡ tempore illo ‡ tetigit ‖ ad caput suũ panis inter prunas coct⁹,
k עוג l שתה
m שוב
† longè ‡ est
n שנה o נגע
p קום q ילך
mansit
r בוא s לון
‡ pro
quærunt * vt auferant

Israel rex vocauit Et .tollent & ,suis manib⁹ in ponēt tuorū oculorū

7 עיניך ישימו בידם ולקחו׃ † ויקרא מלך־ישראל

malū quoniā ,videte & obsecro Cognoscite :ait & ,terræ seniores omnes

לכל־זקני הארץ ויאמר דעו־נא וראו כי רעה

,meo argēto‡&,meis filiis‡&,meis vxorib⁹ ‡,me ad misit quia .quærens† iste

זה מבקש כי־שלח אלי לנשי ולבני ולכספי

,seniores omnes eū ad Dixeruntq; .eo ab*prohibui nō & ,meo auro‡&

8 ולזהבי ולא מנעתי ממנו׃ † ויאמרו אליו כל־הזקנים

-Ben nunciis Dixitque .acquiescas neque ,audias Ne:populus oīs &

9 וכל־העם אל־תשמע ולוא תאבה׃ † ויאמר למלאכי בן־

prima † in tuū seruū ad misisti quibus†Oīa :regi meo dño Dicite :hadad

הדד אמרו לאדני המלך כל אשר־שלחת אל־עבדך בראשנה

ei retulerūt & ,nūcij abierūt & .facere potero non hoc verbum & .faciam

אעשה והדבר הזה לא אוכל לעשות וילכו המלאכים וישבהו

,dij mihi faciant Sic :ait & ,hadad-Ben eū ad Misitque .rem

10 דבר׃ † וישלח אליו בן־הדד ויאמר כה־יעשון לי אלהים

† qui ,populi omnis pugillis Someron puluis suffecerit si ,addant sic &

וכה יוספו אם־ישפק עפר שמרון לשעלים לכל־העם אשר

Ne:Loquimini ,dixit & , Israel rex respondit Et .meis pedibus in

11 ברגלי׃ † ויען מלך־ישראל ויאמר דברו אל־

,hoc verbum audire secundum‡,fuit Et .apertus sicut accinctus se laudet

12 יתהלל חגר כמפתח׃ † ויהי כשמע את־הדבר הזה

:suos seruos ad dixit & :tabernaculis in reges & ,ipse bibens ‡ ipse &

והוא שתה הוא והמלכים בסכות ויאמר אל־עבדיו

accessit vnus propheta ecce Et .ciuitatem super posuerunt &.‡Ponite

13 שימו וישימו על־העיר׃ † והנה נביא אחד נגש

vidisti Nōne:DOMINVS dixit Sic : dixit & ,Israel regem Achab ad

אל־אחאב מלך־ישראל ויאמר כה אמר יהוה הראית

tua manu in eam tradens * ego Ecce ?hanc magnam turbam omnem

את כל־ההמון הגדול הזה הנני נתנו בידך

?quo In ‖,Achab Dixitque .DOMINVS ego ‡quòd scies & ,hodie

14 היום וידעת כי־אני יהוה׃ † ויאמר אחאב במי

:dixit Et.prouinciarū principū pueris In † :DOMINVS dixit Sic :ait Et

ויאמר כה־אמר יהוה בנערי שרי המדינות ויאמר

pueros recensuit Et .Tu :dixit Et ?bellum ligabit‡ Quis

15 מי־יאסר המלחמה ויאמר אתה׃ † ויפקד את־נערי

.triginta & ,duo ducenti fuerunt & .prouinciarum principum

שרי המדינות ויהיו מאתים שנים ושלשים

Israel filiorum omnium populum omnem recensuit eos post &

ואחריהם פקד את־כל־העם כל־בני ישראל

bibens * hadad-Ben Et .meridie in sunt egressi Et .millia septem

16 שבעת אלפים׃ † ויצאו בצהרים ובן־הדד שתה

reges duo & triginta ,reges & ipse ,tabernaculis in ebrius

שכור בסכות הוא והמלכים שלשים־ושנים מלך

prouinciarum principum pueri sunt egressi Et .ei auxiliantes

17 עזר אתו׃ † ויצאו נערי שרי המדינות

Viri : dicendo ,ei nunciauerunt & ,hadad-Ben misit & , initio in

בראשנה וישלח בן־הדד ויגידו לו לאמר אנשים

,fuerint egressi pacem ad Siue : ait Et .Someron de sunt egressi

18 יצאו משמרון׃ † ויאמר אם־לשלום יצאו

.eos prehendite viuos ,fuerint egressi bellum ad siue :viuos eos capite

תפשום חיים ואם למלחמה יצאו חיים תפשום׃

exercit⁹& ,prouinciarū principum pueri ; vrbe de sunt egressi ij Et

19 ואלה יצאו מן־העיר נערי שרי המדינות והחיל

fugerunt & ,suum † virum vir ‡ percusserunt Et .eos post * qui

20 אשר אחריהם׃ † ויכו איש אישו וינסו

super Aram rex hadad-Ben euasit & ; Israel eos est persecutus & ,Aram

ארם וירדפם ישראל וימלט בן־הדד מלך ארם על־

percussit & ,Israel rex est egressus Et .‡ equites & ,equo

21 סוס ופרשים׃ † ויצא מלך ישראל ויך

.magna plaga Aram in percussit & ;currum & ,equum ‖

את־הסוס ואת־הרכב והכה בארם מכה גדולה׃

,confortare ,Vade :ei dixit & , Israel regem ad propheta accessit Et

22 ויגש הנביא אל־מלך ישראל ויאמר לו לך התחזק

rex ,anni reuersione in quia ;facias quòd vide & ,scito &

ודע וראה את אשר־תעשה כי לתשובת השנה מלך

:eum ad dixerunt Aram regis serui Et .te super ascendens Aram

23 ארם עלה עליך׃ † ועבדי מלך־ארם אמרו אליו

.nobis præualuerunt idcirco ; eorum dij † montium Dij

אלהי הרים אלהיהם על־כן חזקו ממנו

.eis præualebimus non si ‡ ,cāpestri in eis cum pugnem⁹ veruntamē &

ואולם נלחם אתם במישור אם־לא נחזק מהם׃

,suo loco è virum * reges recedere Fac :fac hoc verbum Et

24 ואת־הדבר הזה עשה הסר המלכים איש ממקמו

.eis pro comites‡ pone &

ושים פחות תחתיהם׃

ecce Et .DOMINI facies ad ‡ monte in stabis † & ,Egredere : ait Et

11 ויאמר צא ועמדת בהר לפני יהוה והנה

cōfringēs & ,montes dissipans‖fortis & ,grandis spirit⁹ & ,transiens DOMINVS

יהוה עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר

spiritum post & ,DOMINVS spiritu in non :DOMINI facies ad ‡ petras

סלעים לפני יהוה לא ברוח יהוה ואחר הרוח

;ignis cōmotionem post Et .DOMINVS cōmotione in nō ,fragor ‡

12 רעש לא ברעש יהוה׃ † ואחר הרעש אש

.tenuis silentij vox ignem post & :DOMINVS igne in non

לא באש יהוה ואחר האש קול דממה דקה׃

.suo pallio in suas facies inuoluit * & ,Eliiahu audire secundum ‖ ,fuit Et

13 ויהי כשמע אליהו וילט פניו באדרתו

:dixit & ,vox eum ad ecce Et . speluncæ ostium † stetit & ,est egressus &

ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו קול ויאמר

DOMINO ‡ sum zelatus Zelando :dixit Et ? Eliiahu hîc tibi Quid

14 מה־לך פה אליהו׃ † ויאמר קנא קנאתי ליהוה

tua Altaria .Israel filij tuū pactū dereliquerūt quia ,exercituū Deo

אלהי צבאות כי־עזבו בריתך בני ישראל את־מזבחתיך

,solus ego remansi & :gladio in occiderunt tuos prophetas &,destruxerūt

הרסו ואת־נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי

:eū ad DOMINVS Dixitque .eam tollendum ad‡ ,meā animā quæsierunt &

15 ויבקשו את־נפשי לקחתה׃ † ויאמר יהוה אליו

vnges & ,venies & ,Dammasec desertum in tuam viam in reuertere ,Vade

לך שוב לדרכך מדברה דמשק ובאת ומשחת

vnges Nimsi filium Iehu Et .Aram super regē in Chasael

16 את־חזאל למלך על־ארם׃ † ואת יהוא בן־נמשי תמשח

mecholah-Abel de Saphat filium Elisah & ; Israel super regem in

למלך על־ישראל ואת־אלישע בן־שפט מאבל מחולה

,Chazael gladio à ereptum ‡ ,erit Et .te pro prophetam in vnges

17 תמשח לנביא תחתיך׃ † והיה הנמלט מחרב חזאל

. Elisah interficiet ,Iehu gladio à ereptum ‡ & :Iehu interficiet

ימית יהוא והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע׃

non quæ , genua omnia ,millia septem Israel in faciā remanere Et

18 והשארתי בישראל שבעת אלפים כל־הברכים אשר לא־

abiit Et .ei osculū dedit non quod os omne & ,Bahal ipsi se curuauerūt

19 כרעו לבעל וכל־הפה אשר לא־נשק לו׃ † וילך

duodecim ;arans * ipse & .Saphat filium Elisah reperit & ,inde

משם וימצא את־אלישע בן־שפט והוא חרש שנים עשר

,eum ad Eliiahu transiuit Et .duodecim inter ipse & ,eius facies ad paria

צמדים לפניו והוא בשנים העשר ויעבר אליהו אליו

post cucurrit & ,boues reliquit Et .eum ad suū pallium proiecit &

20 וישלך אדרתו אליו׃ † ויעזב את־הבקר וירץ אחרי

ibo & ,meā matrem & ,meū patrem obsecro Osculer :dixit & ,Eliiahu

אליהו ויאמר אשקה־נא לאבי ולאמי ואלכה

?tibi feci quid quia .reuertere ,Vade :ei dixit & .te post

אחריך ויאמר לו לך שוב כי מה־עשיתי לך׃

,illud mactauit & ,boum par tulit & ,eum post à est reuersus Et

21 וישב מאחריו ויקח את־צמד הבקר ויזבחהו

.comederunt & ,populo dedit & ;carnem eos ‡ coxit bouis instrumēto in &

ובכלי הבקר בשלם הבשר ויתן לעם ויאכלו

.ei ministrabat & ,Eliiahu post abiit & ,Surrexitque

ויקם וילך אחרי אליהו וישרתהו׃

CAP. XX. כ

triginta & ,suā virtutem omnem congregauit Aram rex hadad-Ben Et .

1 ובן־הדד מלך־ארם קבץ את־כל־חילו ושלשים

super coarctauit‡ & ,ascendit Et .currus & ,equus‡ & ,secum † reges duo &

ושנים מלך אתו וסוס ורכב ויעל ויצר על־

Achab ad nuncios Misitque .ea cum pugnauit & ,Someron

2 שמרון וילחם בה׃ † וישלח מלאכים אל־אחאב

;hadad-Ben dicit Sic :ei Dixitque .ciuitatem in Israel regem

3 מלך־ישראל העירה׃ † ויאמר לו כה אמר בן־הדד

boni tui filij & ,tuæ vxores & ;ipsū mihi tuū aurum & ,tuum Argētum

כספך וזהבך לי־הוא ונשיך ובניך הטובים

tuum verbū Secundū :dixit & , Israel rex respondit Et .ipsi mihi‡

4 לי־הם׃ † ויען מלך־ישראל ויאמר כדברך

nuncij sunt reuersi Et .mihi † quæ omnia & ,ego tibi ,rex mi domine

5 אדני המלך לך אני וכל־אשר־לי׃ † וישבו המלאכים

:dicēdo ,te ad misi Quia :dicendo ,hadad-Ben dixit Sic :dixerūt atque

ויאמרו כה־אמר בן־הדד לאמר כי־שלחתי אליך לאמר

. dabis mihi tuos filios & ,tuas vxores & ,tuum aurū & ,tuum Argentum

כספך וזהבך ונשיך ובניך לי תתן׃

scrutabuntur & ,te ad meos seruos mittam cras tempus secundum Quinimo

6 כי אם־כעת מחר אשלח את־עבדי אליך וחפשו

concupiscibile omne erit & ,tuorū seruorū domos & ,tuam domum

את־ביתך ואת בתי עבדיך והיה כל־מחמד

---

‡quærit ‡pro ‡pro ‡pro *ei ידע

‡pro ‡initio

sed rem hanc non possum עשה שוב

‡est יסף

‡discinctus. ‡cū audisset ענה

‡bibebat סכך ‡instrumenta bellica cōtra שום

multitudinē *trado ‡sum Per quem? ‡Per pueros ‡incipiet שור דין

היה מאה ‡bibebat יצא סכך שנה נגד

pro pace

capite חיה

*erat ‡vnusquisq; ‡contra se venientem נכה נוס ‡itidem euaserunt ‡equos, & currus

נגש ידע ascender contra ‡sunt

contra eos ‡& videbisq; *vnumquemque ‡duces סור שום

‡sta ‡coram Domino. יצא transit ‡subuertens ‡coram Dño. ‡commotio. tacita דקק ‡cū audiuisset *operuit faciem suam לוט ‡ad ‡pro

quærunt ‡vt auferant בוא

‡cum qui euaserit ‡qui euaserit מות

osculatum est eum. *arabat ילך בנה erant ante se. שנה super רוץ veniam עשה ab שוב לקח boum ‡eis נתן קום

exercitū suū. ‡erant ‡equi ‡obsedit עלה צור

meum est: optimi ‡mei sunt. ענה tuus sum, ‡sunt שוב Cūm misero אנש נתן Nisi hoc tempore

talentum vel, ipsius anima pro tua anima erit &, desideretur desiderando

אִם־הִפָּקֵד יִפָּקֵד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ אוֹ כִכַּר

ipse &, illuc & huc agente tuo seruo, fuit Et .appendes argenti

כֶּסֶף תִּשְׁקוֹל׃ 40 וַיְהִי עַבְדְּךָ עֹשֶׂה הֵנָּה וָהֵנָּה וְהוּא

tu, tuum iudicium Sic ;Israel Rex eum ad dixit &. ipse non

אֵינֶנּוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כֵּן מִשְׁפָּטְךָ אַתָּה

.fuis oculis desuper velum amouit &, festinauit Et .decidisti

חָרָצְתָּ׃ 41 וַיְמַהֵר וַיָּסַר אֶת־הָאֲפֵר מֵעַל עֵינָיו

dixit Et . ipse prophetis de quod Israel rex eum agnouit &

42 וַיַּכֵּר אֹתוֹ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כִּי מֵהַנְּבִאִים הוּא׃ וַיֹּאמֶר

mei anathematis virum dimisisti Quia : DOMINVS dixit Sic :eum ad

אֵלָיו כֹּה אָמַר יְהוָה יַעַן שִׁלַּחְתָּ אֶת־אִישׁ־חֶרְמִי

pro tuus populus &, ipsius anima pro tua anima erit &, manu de

מִיָּד וְהָיְתָה נַפְשְׁךָ תַּחַת נַפְשׁוֹ וְעַמְּךָ תַּחַת

contumax suam domum super Israel rex abiit Et .ipsius populo

43 עַמּוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־בֵּיתוֹ סַר

.Someron in venit &: saeuus &

וְזָעֵף וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹנָה׃

CAP. XXI. כא

Izrehelitae Naboth erat vinea ,haec verba post fuit Et

1 וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כֶּרֶם הָיָה לְנָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי

. Someron regis Achab aedem apud ,Izrehel in quae

אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל אֵצֶל הֵיכַל אַחְאָב מֶלֶךְ שֹׁמְרוֹן׃

,tuam vineam mihi Da : dicendo ,Naboth ad Achab est locutus Et

2 וַיְדַבֵּר אַחְאָב אֶל־נָבוֹת לֵאמֹר תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ

,meam domum apud propinqua ipsa quia : oleris hortum in mihi erit &

וִיהִי־לִי לְגַן־יָרָק כִּי הוּא קָרוֹב אֵצֶל בֵּיתִי

,tuis oculis in bonum Si . illa pro bonam vineam ea pro tibi dabo &

וְאֶתְּנָה לְךָ תַּחְתָּיו כֶּרֶם טוֹב מִמֶּנּוּ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ

:Achab ad Naboth Dixitque .ipsius pretij argentum tibi dabo

3 אֶתְּנָה־לְךָ כֶסֶף מְחִיר זֶה׃ וַיֹּאמֶר נָבוֹת אֶל־אַחְאָב

. tibi meorum patrum haereditatem me dando a DOMINO a mihi Absit

חָלִילָה לִּי מֵיְהוָה מִתִּתִּי אֶת־נַחֲלַת אֲבֹתַי לָךְ׃

quod verbum super saeuus & recedens sua domum in Achab Venitque

4 וַיָּבֹא אַחְאָב אֶל־בֵּיתוֹ סַר וְזָעֵף עַל־הַדָּבָר אֲשֶׁר

tibi dabo Non : dixit & ,Izrehelita Naboth sibi fuerat locutus

דִּבֶּר אֵלָיו נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ

vertitque ,suum lectum super iacuit & :meorum patrum haereditate

אֶת־נַחֲלַת אֲבוֹתָי וַיִּשְׁכַּב עַל־מִטָּתוֹ וַיַּסֵּב אֶת־

Izebel eum ad venit Et .panem comedit non & ,suas facies

5 פָּנָיו וְלֹא־אָכַל לָחֶם׃ וַתָּבֹא אֵלָיו אִיזֶבֶל

tu non & ,recedens tuus spiritus hoc Quid :eum ad est locuta & ,eius vxor

אִשְׁתּוֹ וַתְּדַבֵּר אֵלָיו מַה־זֶּה רוּחֲךָ סָרָה וְאֵינְךָ

Naboth ad sum locutus Quia :eam ad est locutus Et ?panem comedens

6 אֹכֵל לָחֶם׃ וַיְדַבֵּר אֵלֶיהָ כִּי־אֲדַבֵּר אֶל־נָבוֹת

si vel ;pecunia in tuam vineam mihi Da :ei dixique ,Izrehelitam

הַיִּזְרְעֵאלִי וָאֹמַר לוֹ תְּנָה־לִּי אֶת־כַּרְמְךָ בְּכֶסֶף אוֹ אִם־

tibi dabo Non :dixit & .ea pro vineam tibi dabo ,tu volens

חָפֵץ אַתָּה אֶתְּנָה־לְךָ כֶרֶם תַּחְתָּיו וַיֹּאמֶר לֹא־אֶתֵּן לְךָ אֶת־

facies nunc Tu :eius vxor Izebel ei ad Dixitque .meam vinea

7 כַּרְמִי׃ וַתֹּאמֶר אֵלָיו אִיזֶבֶל אִשְׁתּוֹ אַתָּה עַתָּה תַּעֲשֶׂה

:tuum cor sit bonum & ,panem comede ,Surge . Israel super regnum

מְלוּכָה עַל־יִשְׂרָאֵל קוּם אֱכָל־לֶחֶם וְיִטַב לִבֶּךָ

literas Scripsitque .Izrehelitae Naboth vineam tibi dabo ego

8 אֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶת־כֶּרֶם נָבוֹת הַיִּזְרְעֵאלִי׃ וַתִּכְתֹּב סְפָרִים

ad literas misit & :eius sigillo in signauit & ,Achab nomine in

בְּשֵׁם אַחְאָב וַתַּחְתֹּם בְּחֹתָמוֹ וַתִּשְׁלַח הַסְּפָרִים אֶל־

.Naboth cum habitantes ipsius ciuitate in qui heroes ad & ,seniores

הַזְּקֵנִים וְאֶל־הַחֹרִים אֲשֶׁר בְּעִירוֹ הַיֹּשְׁבִים אֶת־נָבוֹת׃

facite sedere & ,ieiunium Praedicate :dicendo , literis in scripsit Et

9 וַתִּכְתֹּב בַּסְּפָרִים לֵאמֹר קִרְאוּ־צוֹם וְהֹשִׁיבוּ

viros duos facite stare Et .populi capite in Naboth

10 אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃ וְהוֹשִׁיבוּ שְׁנַיִם אֲנָשִׁים

Benedixisti :dicendo ,eum testificabuntur & ,eum contra belial filios

בְנֵי־בְלִיַּעַל נֶגְדּוֹ וִיעִדֻהוּ לֵאמֹר בֵּרַכְתָּ

.moriatur & ,eum lapidate & ,eum educite Et .regi & , Deo

אֱלֹהִים וָמֶלֶךְ וְהוֹצִיאֻהוּ וְסִקְלֻהוּ וְיָמֹת׃

habitantes qui heroes & ,seniores ipsius ciuitatis viri Feceruntque

11 וַיַּעֲשׂוּ אַנְשֵׁי עִירוֹ הַזְּקֵנִים וְהַחֹרִים אֲשֶׁר הַיֹּשְׁבִים

quod secundum ,Izebel eos ad miserat quod secundum ipsius ciuitate in

בְּעִירוֹ כַּאֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם אִיזָבֶל כַּאֲשֶׁר

.eos ad miserat quas , literis in scriptum

כָּתוּב בַּסְּפָרִים אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֲלֵיהֶם׃

. populi capite in Naboth fecerunt sedere & ,ieiunium Praedicauerunt

12 קָרְאוּ צוֹם וְהֹשִׁיבוּ אֶת־נָבוֹת בְּרֹאשׁ הָעָם׃

Margin (left): deficiendo de fecerit; est fuit.; definiuisti; pile um ab; esset; obnoxium morti; in tristis & furibundus; erat; est domui meae; meliorem placuerit; vt dem; tristis & furibundus propter; qui; faciem suam; Vt quid tristis est comedis; complacueris; iocundetur; eas annulo; optimates erant qui habitabant; impios contra Maledixisti; optimates habitabant; erat

te a cadentem exercitu secundum exercitum tibi numerabis tu Et

25 וְאַתָּה תִמְנֶה־לְךָ חַיִל כַּחַיִל הַנֹּפֵל מֵאוֹתָךְ

,campestri in eis cum pugnabimus & ,currum sicut currus & ,equi sicut equum &

וְסוּס כַּסּוּס וְרֶכֶב כָּרֶכֶב וְנִלָּחֲמָה אוֹתָם בַּמִּישׁוֹר

.sic fecit & ,eorum vocem ad audiuit Et .eis praeualebimus non si

אִם־לֹא נֶחֱזַק מֵהֶם וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיַּעַשׂ כֵּן׃

ascendit & ;Aram hadad-Ben recensuit & ,anni reuersione in fuit Et

26 וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה וַיִּפְקֹד בֶּן־הֲדַד אֶת־אֲרָם וַיַּעַל

,sunt numerati Israel filij Et . Israel cum bellum ad ,Aphec in

27 אֲפֵקָה לַמִּלְחָמָה עִם־יִשְׂרָאֵל׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָתְפָּקְדוּ

filij sunt castrametati & .eorum occursum ad abierunt & ,redacti calculis in &

וְכָלְכְּלוּ וַיֵּלְכוּ לִקְרָאתָם וַיַּחֲנוּ בְנֵי־

repleuerunt Aramaei & .caprarum denudati greges duo tanquam eos contra Israel

יִשְׂרָאֵל נֶגְדָּם כִּשְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים וַאֲרָם מִלְאוּ

,Israel regem ad ait & ,Dei vir accessit Et .terram

28 אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

montium Deus ,Aram dixerunt quod eo Pro :DOMINVS dixit Sic :ait &

וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה יַעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אֲרָם אֱלֹהֵי הָרִים

multitudinem omnem dabo & :ipse vallium Deus non & DOMINVS

יְהוָה וְלֹא־אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־הֶהָמוֹן

. DOMINVS ego quod scietis & ,tua manu in hanc magnam

הַגָּדוֹל הַזֶּה בְּיָדֶךָ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

septima die in fuit Et .diebus septem illos contra isti sunt castrametati Et

29 וַיַּחֲנוּ אֵלֶּה נֹכַח אֵלֶּה שִׁבְעַת יָמִים וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

centum Aram Israel filij percusserunt & ,praelium appropinquauit &

וַתִּקְרַב הַמִּלְחָמָה וַיַּכּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־אֲרָם מֵאָה־

in Aphec in residui fugerunt Et .vna die in peditum millia

30 אֶלֶף רַגְלִי בְּיוֹם אֶחָד׃ וַיָּנֻסוּ הַנּוֹתָרִים אֲפֵקָה אֶל־

virorum millia septem & , viginti super ,murus cecidit & ;ciuitatem

הָעִיר וַתִּפֹּל הַחוֹמָה עַל־עֶשְׂרִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף אִישׁ

.cubiculum in cubiculo ciuitate in venit & ,fugit hadad-Ben Et .residuorum

הַנּוֹתָרִים וּבֶן־הֲדַד נָס וַיָּבֹא אֶל־הָעִיר חֶדֶר בְּחָדֶר׃

reges quod audiuimus ,obsecro Ecce :sui serui eum ad Dixeruntque

31 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו עֲבָדָיו הִנֵּה־נָא שָׁמַעְנוּ כִּי מַלְכֵי

saccos obsecro ponamus . ipsi misericordiae reges quod ,Israel domus

בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי־מַלְכֵי חֶסֶד הֵם נָשִׂימָה נָּא שַׂקִּים

:Israel regem ad egrediamur & ,nostro capite in funes & ,nostris lumbis in

בְּמָתְנֵינוּ וַחֲבָלִים בְּרֹאשֵׁנוּ וְנֵצֵא אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

,suis lumbis in saccos accinxerunt Et .tuam animam viuificabit forsitan

32 אוּלַי יְחַיֶּה אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ וַיַּחְגְּרוּ שַׂקִּים בְּמָתְנֵיהֶם

:dixerunt atque ;Israel regem ad venerunt & ,suis capitibus in funes &

וַחֲבָלִים בְּרָאשֵׁיהֶם וַיָּבֹאוּ אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ

ipse adhuc Num :dixit & .mea anima obsecro Viuat : dixit hadad-Ben tuus Seruus

עַבְדְּךָ בֶן־הֲדַד אָמַר תְּחִי־נָא נַפְשִׁי וַיֹּאמֶר הַעוֹדֶנּוּ

,festinauerunt & ,sunt augurati viri Et . ipse meus frater viuens

33 חַי אָחִי הוּא׃ וְהָאֲנָשִׁים יְנַחֲשׁוּ וַיְמַהֲרוּ

Venite : dixit & .hadad-Ben tuus Frater :dixerunt & ,eo ab num praeripuerunt &

וַיַּחְלְטוּ הֲמִמֶּנּוּ וַיֹּאמְרוּ אָחִיךָ בֶן־הֲדַד וַיֹּאמֶר בֹּאוּ

super eum fecit ascendere & ;hadad-Ben eum ad est ingressus Et .eu tollite

קָחֻהוּ וַיֵּצֵא אֵלָיו בֶּן־הֲדַד וַיַּעֲלֵהוּ עַל־

meus pater tulit quas Ciuitates : eum ad Dixitque .currum

34 הַמֶּרְכָּבָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֶעָרִים אֲשֶׁר־לָקַח־אָבִי

posuit sicut ,Dammasec in tibi pones plateas & ,restituo tuo patre a

מֵאֵת אָבִיךָ אָשִׁיב וְחוּצוֹת תָּשִׂים לְךָ בְדַמֶּשֶׂק כַּאֲשֶׁר־שָׂם

,pactum ei excidit & .te dimittam foedere in ego & :Someron in me pater

אָבִי בְּשֹׁמְרוֹן וַאֲנִי בַּבְּרִית אֲשַׁלְּחֶךָּ וַיִּכְרָת־לוֹ בְרִית

ad dixit ,prophetarum filiis de vnus vir Et .eum dimisit &

35 וַיְשַׁלְּחֵהוּ׃ וְאִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים אָמַר אֶל־

.eu percutere vir renuit & ;quaeso me Percute :DOMINI verbo in suum socium

רֵעֵהוּ בִּדְבַר יְהוָה הַכֵּינִי נָא וַיְמָאֵן הָאִישׁ לְהַכֹּתוֹ׃

tu ecce ,DOMINI voce in audisti non quod eo Pro : ei Dixitque

36 וַיֹּאמֶר לוֹ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה הִנְּךָ

cum inuenit & :eum apud ab abit & .leo te percutiet & ,me a vadens

הוֹלֵךְ מֵאִתִּי וְהִכְּךָ הָאַרְיֵה וַיֵּלֶךְ מֵאֶצְלוֹ וַיִּמְצָאֵהוּ

,alterum virum inuenit Et .eum percussit & ,leo

37 הָאַרְיֵה וַיַּכֵּהוּ׃ וַיִּמְצָא אִישׁ אַחֵר וַיֹּאמֶר

.vulnerando & ,percutiendo vir eum percussit Et .obsecro me Percute

הַכֵּינִי נָא וַיַּכֵּהוּ הָאִישׁ הַכֵּה וּפָצֹעַ׃

velo in se mutauit & ;viam ad regi obstitit & ,propheta abiit Et

38 וַיֵּלֶךְ הַנָּבִיא וַיַּעֲמֹד לַמֶּלֶךְ עַל־הַדָּרֶךְ וַיִּתְחַפֵּשׂ בָּאֲפֵר

ad clamauit ipse & ,transeunte rege ,fuit Et .suos oculos super

39 עַל־עֵינָיו׃ וַיְהִי הַמֶּלֶךְ עֹבֵר וְהוּא צָעַק אֶל־

ecce & ,praelij interius in est ingressus tuus Seruus : ait & ,regem

הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר עַבְדְּךָ יָצָא בְקֶרֶב־הַמִּלְחָמָה וְהִנֵּה־

,istum virum Custodi : dixit & ,virum me ad adduxit & ,recessit vir

אִישׁ סָר וַיָּבֵא אֵלַי אִישׁ וַיֹּאמֶר שְׁמֹר אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה

Margin (right): qui cecidit; equos sicut equos, & currus sicut currus; campestribus; & videbis quod; fuerunt omnes; in; parui; Aramaei; est; sum; de; qui remanserant; de; misericordes sunt; est; viuit; accelerauerunt; cum pepigit cum eo; proximum; vocem; recedis ab eo; stetit in occursum regi iuxta cum pileo; medium

Iehudah rex Iehosaphat descendit & , tertio anno in fuit Et

2 †ויהי בשנה השלישית ^a^ וירד יהושפט מלך־יהודה — ^a^ ירד

:suos seruos ad Israel rex Dixitque .Israel regem ad

3 אל־מלך ישראל׃ †ויאמר מלך־ישראל אל־עבדיו

Φ nostra fuit † tacemus — accipiendo ab *silentes* † nos & ?Ghilghad Ramoth *nobis quia* nostis Nõne

הידעתם כי־לנו רמת גלעד ואנחנו ^b^ מחשים ^c^ מקחת — ^b^ חשה ^c^ לקח

‡ Veniesne — mecum *Ibisne* ‡ :Iehosaphat ad Dixitque ?Aram regis manu de eam

4 אתה מיד מלך ארם׃ †ויאמר אל־יהושפט ^d^ התלך אתי

:Israel regem ad Iehosaphat dixit & ?Ghilhad Ramoth ‡ prælium ad

למלחמה רמת גלעד ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל — ^d^ ילך ‡ in

.tui equi sic ,mei equi sicut;tu' popul' sic,me' popul' sicut :tu sic,ego sicut

כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי כסוסיך׃

hac die — *diem secundum* obsecro Quære : Israel regem ad Iehosaphat Dixitque

5 †ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא כיום

prophetas Israel rex congregauit Et .DOMINI verbum

6 את־דבר יהוה׃ †ויקבץ מלך־ישראל את־הנביאים

‖ ire debeo in — Ramoth *super ibo* ‖ Num : eos ad dixitque ,viros quadringentos fermè

כארבע ^e^ מאות איש ויאמר אלהם האלך על־רמת — ^e^ מאה quiescere?

DOMINVS dabit & ,Ascende :dixerunt & ?*cessabo* an prælium ad Ghilhad

גלעד למלחמה אם־אחדל ויאמרו עלה ^f^ ויתן אדני — ^f^ נתן ‡ est

propheta hîc ‡ non Nunquid :Iehosaphat Dixitque .regis manu in

7 ביד המלך׃ †ויאמר יהושפט האין פה נביא

vt — Israel rex Dixitque ?eo ab requiramus *&* ,vltra DOMINI

8 ליהוה עוד ונדרשה מאותו׃ †ויאמר מלך־ישראל

‡ est * vt inquiramus — DOMINVM *requirendum ad* * ,vnus vir ‡ Adhuc : Iehosaphat ad

אל־יהושפט עוד איש־אחד לדרש את־יהוה

† sed ‖ vaticinatur mihi ‡ sed — *quinimo* ‡ ,bonum *me super prophetizabit* ‖ non quia ,eum odi ego *&* † ,eo ab

מאתו ואני שנאתיו כי לא־יתנבא עלי טוב כי אם־

rex dicat Ne:Iehosaphat Dixitque .Imlah filius Michaiehu ,malum

רע מיכיהו בן־ימלה ויאמר יהושפט אל־יאמר המלך

Festinare fac — *Accelera* :dixit & ,vnũ eunuchum *ad* Israel rex vocauit Et .ita

9 כן׃ †ויקרא מלך ישראל אל־סריס אחד ויאמר מהרה

Iehudah rex Iehosaphat & , Israel rex Et .Imlah filiũ Michaiehu

10 מיכיהו בן־ימלה׃ †ומלך ישראל ויהושפט מלך־יהודה

‡ sedebant vnusquisq;† ad — portæ ostiũ † area in vestibus induti suum solium super *vir sedentes* ‡

ישבים איש על־כסאו מלבשים בגדים בגרן פתח שער

† vaticinabantur ante eos. — sibi Fecitque .*eorum facies ad vaticinantes* † vates omnes & ;Someron

11 שמרון וכל־הנביאים מתנבאים לפניהם׃ ^g^ †ויעש לו — ^g^ עשה

:DOMINVS dixit Sic :dixit & ,ferrea cornua Chenahanah filius Sidchiiah

צדקיה בן־כנענה קרני ברזל ויאמר כה־אמר יהוה

† Arameos donec cõsumas — vates omnes Et .eos *consumendum ad vsque* Aram † cornupetes his In

12 באלה תנגח את־ארם עד־ ^h^ כלותם׃ †וכל־הנבאים — ^h^ כלה

‡ vaticinabantur, ‡ in ‡ prosperaberis, — tradet & ,*prosperare* ‡ & ,Ghilhad Ramoth ‡ Ascẽde :dicẽdo sic ,*prophetantes* ‡

נבאים כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן

vocandũ ad ierat qui nuncius Et .regis manu in DOMINVS

13 יהוה ביד המלך׃ †והמלאך אשר־הלך ׀ לקרא

prophetarum verba obsecro Ecce :dicendo ,eum ad est locutus ,Michaiehu

מיכיהו דבר אליו לאמר הנה־נא דברי הנביאים

annunciant regi. — vnius verbũ sicut ,tuũ verbum obsecro Sit .*regem ad* bonum vno ore

פה־אחד טוב אל־המלך יהי־נא דבריך כדבר אחד

loquere † Viuit — ,DOMINVS *Viuus* † :Michaiehu Dixitque .bonum *loqueris* & ,eis ex

14 מהם ודברת טוב׃ †ויאמר מיכיהו ^i^ חי־יהוה — ^i^ חיה

venit Et .loquar illud ,me ad DOMINVS dixerit quod quia

15 כי את־אשר יאמר יהוה אלי אתו אדבר׃ †ויבוא

ire debem' in — Ramoth *ad ibimus* num Michaiehu :eum ad rex Dixitque .regem ad

אל־המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו ^k^ הנלך אל־רמת — ^k^ ילך desistere?

‖ prosperabetis, — ,*prosperare* ‖ & ,Ascende :eum ad Dixitque ?*abstinebim'* an ,bellum ad Ghilhad

גלעד למלחמה אם־נחדל ויאמר אליו עלה והצלח

ad Vsque :rex eum ad Dixitque .regis manu in DOMINVS tradet &

16 ונתן יהוה ביד המלך׃ †ויאמר אליו המלך עד־

adiuro ‡ nisi — veritatẽ *tantũ* ‡ me ad loquaris non vt , te *adiurans* ego vices tot

כמה פעמים אני משבעך אשר לא־תדבר אלי רק־ ^l^ אמת — ^l^ אמן

Israel vniuersum Vidi : ait Et ?DOMINI nomine in

17 בשם יהוה׃ †ויאמר ^m^ ראיתי את־כל־ישראל — ^m^ ראה

† dispersum super ‡ erat — Dixitque .pastor *eis* ‡ non quibus oues sicut , montes *ad dispersos* †

נפצים אל־ההרים כצאן אשר אין־להם רעה ויאמר

est dominus reuertatur vnusquisque — .pace in suã domum in *vir reuertantur* ;istis *domini* Non :DOMINVS

יהוה לא־אדנים לאלה ישובו איש־לביתו בשלום׃

,te ad dixi Nõnne :Iehosaphat ad Israel rex Dixitque

18 †ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט הלוא אמרתי אליך

quòd non vaticinaretur mihi sed — audi Idcirco : ait Et ?malum *quinimo* ,bonũ *me super vaticinabitur non*

19 לוא־יתנבא עלי טוב כי אם־רע׃ †ויאמר לכן שמע

omnẽ & ,suũ soliũ super sedentem DOMINVM Vidi :DOMINI verbũ

דבר־יהוה ראיתי את־יהוה ישב על־כסאו וכל־

cæli iuxta — .eius sinistra à & ,eius dextera à eum *super* stantem *cælorum* exercitum

צבא השמים עמד עליו ^n^ מימינו ומשמאלו׃ — ^n^ ימן

k

,eum contra sederunt & , *belial filij* ‡ viri duo Veneruntque — ‡ impij

12 13 †ויבאו שני האנשים בני־בליעל וישבו נגדו

,populo coram Naboth † *belial* ‡ viri eum * sunt testificati & — * contra ‡ impij † videlicet cõtra

ויעדהו אנשי הבליעל את־נבות נגד העם

extra eum deduxerunt & ,regi & , Deo Naboth Benedixit :dicendo

לאמר ברך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ

.est mortuus & ,lapidibus *in* eum lapidauerunt & ,ciuitatem

לעיר ויסקלהו באבנים ^n^ וימת׃ — ^n^ מות

.est mortuus & ,Naboth est Lapidatus :dicẽdo ,Izebel ad Miseruntque

13 14 †וישלחו אל־איזבל לאמר סקל נבות וימת׃

,esset mortuus & ,Naboth esset lapidat' quòd Izebel *audire secundũ* ,fuit Et — cùm audisset

14 15 †^o^ ויהי כשמע איזבל כי־סקל נבות וימת — ^o^ היה

Naboth vineam posside ,Surge : Achab ad Izebel dixit &

15 ותאמר איזבל אל־אחאב קום רש את־כרם ׀ נבות

Naboth non quoniam .pecunia *in* ‖ tibi dare renuit qui , Izrehelitæ — ‖ pro

16 היזרעאלי אשר מאן לתת־לך בכסף כי אין נבות

esset mortu' quòd ,Achab *audire secundum* fuit Et .est mortuus sed ,viuit — cum audisset

16 ^p^ חי כי־מת׃ †^q^ ויהי כשמע אחאב כי מת — ^p^ חיה ^q^ היה

, Izrehelitæ Naboth vineam ad *descẽdendum ad* Achab surrexit & ,Naboth — vt descẽderet

נבות ^r^ ויקם אחאב לרדת אל־כרם נבות היזרעאלי — ^r^ קום

Tisbiten Eliiahu ad DOMINI verbum fuit Et .eam *possidendum ad* — vt possideret

17 17 ^s^ לרשתו׃ †ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי — ^s^ ירש

† qui ,Israel regis Achab occursum in descende ,Surge : dicendo — † est

18 18 לאמר׃ †קום ^t^ רד לקראת אחאב מלך־ישראל אשר — ^t^ ירד

.cã *possidendũ ad* ‡ *illuc* descendit quam † Naboth vinea in ecce .Somerõ in — † ad ‡ vt possideat

בשמרון הנה בכרם נבות אשר־ירד שם לרשתו׃

,occidisti Nõnne :.DOMINVS dixit Sic :dicendo ,eũ ad loqueris Et

19 †ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה הרצחת

:DOMINVS dixit Sic :dicendo ,eũ ad Loquerisque ?possedisti etiam &

וגם־ירשת ודברת אליו לאמר כה אמר יהוה

canes lingent ,Naboth sanguinem canes linxerunt quo † loco In — † in

9 במקום אשר לקקו הכלבים את־דם נבות ^u^ ילקו הכלבים — ^u^ לקק

:Eliiahu ad Achab dixit Et .*tu* etiam , tuum sanguinem — tuum.

10 20 את־דמך גם־אתה׃ †ויאמר אחאב אל־אליהו

faciendũ ad *te vendidisti* quia ,Inueni :dixit & ?mi inimice me inuenisti Nũ — traditus es

המצאתני איבי ויאמר מצאתי יען התמכרך ^x^ לעשות — ^x^ עשה

,malum te *ad adducens* ego Ecce .DOMINI oculis in malum — adduco super

11 21 הרע בעיני יהוה׃ †הנני ^y^ מבי אליך ^z^ רעה — ^y^ בוא (מביא ק) ^z^ רוע

,clausum & ,*pariete in* ‡ mingentẽ Achab † succidam & ,*te post* auferam & — posteros tuos † de ‡ ad parietem,

ובערתי אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור

domum sicut tuam domum dabo Et .Israel in derelictum &

12 22 ועזוב בישראל׃ †^a^ ונתתי את־ביתך כבית — ^a^ נתן

irritationem *ad*,Achiiah filij Bahasa domũ sicut & ,Nebat filij Iarobham — propter

ירבעם בן־נבט וכבית בעשא בן־אחיה אל־הכעס

Izebel *ad* ‡ etiam Et .Israel fecisti peccare & ,irritasti qua — ‡ super

13 23 אשר הכעסת ותחטא את־ישראל׃ †וגם־לאיזבל

Izebel comedent Canes : dicendo ,DOMINVS est locutus

דבר יהוה לאמר הכלבים יאכלו את־איזבל

comedent ciuitate in Achab *ipsi Mortuum* .Izrehel antemurale intra — Eũ qui mortuus fuerit

24 בחל יזרעאל׃ †^b^ המת לאחאב בעיר יאכלו — ^b^ מות

Verè .cæli *volucris* † comedent ,agro in *mortuum* ‡ & : canes — ‡ qui mortuus fuerit † volucres

14 25 הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף השמים׃ †רק

oculis in malum faciendũ ad seipsum *vendiderit* * qui Achab sicut fuit non — * tradiderit

15 לא־היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני

fecit abominationes Et .eius vxor Izebel eum *seduxit* † quia ,DOMINI — † incitauit

26 יהוה אשר־הסתה אתו איזבל אשתו׃ †ויתעב

,Emorrræi fecerunt quæ omnia iuxta , idola post *eundo* ,valde — vt iret

^d^ הלך מאד ללכת ^c^ אחרי הגללים ככל אשר ^d^ עשו האמרי — ^d^ הלך ^e^

audire secundũ ‡ ,fuit Et .Israel filiorũ *faciebus* à DOMINVS expulit quos — facie ‡ cùm audisset

16 27 אשר ^e^ הוריש יהוה מפני בני ישראל׃ †ויהי כשמע — ^e^ ירש

saccum posuit & ,sua vestimẽta scidit & , hæc verba Achab

אחאב את־הדברים האלה ויקרע בגדיו ^f^ וישם־ ^g^ שק — ^f^ שום ^g^ שקק

.sensim ambulauit & ,sacco in *iacuit* ‖ & ,ieiunauit & ,suam carnem super — ‖ dormiuit

17 על־בשרו ויצום וישכב בשק ויהלך אט׃

: dicendo ,Tisbiten Eliiahu ad DOMINI verbum fuit Et

28 †ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי לאמר׃

quod eo pro ?*meis faciebus* ‡ à Achab se humiliauit quòd vidisti Num — ‡ facie mea?

29 ^h^ †הראית כי־נכנע אחאב ^i^ מלפני יען כי־ — ^h^ ראה ^i^ פנה

diebus in :eius diebus in malum inducam non ,*meis faciebus* à se humiliauit — facie mea

18 נכנע מפני לא־ ^k^ אבי ^l^ הרעה בימיו בימי — ^k^ בוא (אביא ק) ^l^ רוע

.eius domum super malum inducam eius filij

19 בנו אביא הרעה על־ביתו׃

CAP. XXII. כב

.Israel inter & ,Aram inter bello † non ,annis tribus *sederunt* Et — quieuerunt † existente

1 †^m^ וישבו שלש ^n^ שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל׃ — ^m^ ישב ^n^ שנה

regem sepelierunt &, Someron venit &, rex est mortuus Et
37 וַיָּמָת הַמֶּלֶךְ וַיָּבוֹא שֹׁמְרוֹן וַיִּקְבְּרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
,Someron piscina super currum lauit Et Someron in
38 בְּשֹׁמְרוֹן׃ וַיִּשְׁטֹף אֶת־הָרֶכֶב עַל׀ בְּרֵכַת שֹׁמְרוֹן
verbum iuxta, lauerunt zonas &, eius sanguinem canes linxerunt &
וַיָּלֹקּוּ הַכְּלָבִים אֶת־דָּמוֹ וְהַזֹּנוֹת רָחָצוּ כִּדְבַר
,Achab verborum residuũ Et fuerat locutus quod, DOMINI
39 יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב
vrbes omnes &, ædificauit quam, dentis domus &, fecit quæ omnia &
וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים
dierum verborum libro super scripta ipsa nonne, ædificauit quas
אֲשֶׁר בָּנָה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
regnauit &, suis patribus cum Achab dormiuit Et Israel regum
40 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ
regnauit Asa filius Iehosaphat Et eo pro eius filius Achaziahu
41 אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃ וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ
Israel regis Achab quarto anno in Iehudah super
עַל־יְהוּדָה בִּשְׁנַת אַרְבַּע לְאַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
ipsum regnando in annorũ quinque & triginta filius Iehosaphat
42 יְהוֹשָׁפָט בֶּן־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ
eius matris nomen Et. Ierusalaim in regnauit annis quinque & viginti &
וְעֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ
,sui patris Asa via omni in ambulauit Et. Silchi filia Hazubah
43 עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־דֶּרֶךְ אָסָא אָבִיו
DOMINI oculis in rectum faciendo, ea ab declinauit non
לֹא־סָר מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה׃
suffientibus & immolantibus populo adhuc, recesserũt non excelsa Veruntamen
44 אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים
Israel rege cum Iehosaphat fecit pacem Et. excelsis in
45 בַּבָּמוֹת׃ וַיַּשְׁלֵם יְהוֹשָׁפָט עִם־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
,fecit quod eius robur &, Iehosaphat verborum residuum Et
46 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה
dierum verborum libro super scripta ipsa nonne, pugnauit quo &
וַאֲשֶׁר נִלְחָם הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
Iehudah regum
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
abstulit, sui patris Asa diebus in remanserat quod, prostituti residuum Et
47 וְיֶתֶר הַקָּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא אָבִיו בִּעֵר
.rex erat præfectus, Edom in non rex Et terra de
48 מִן־הָאָרֶץ׃ וּמֶלֶךְ אֵין בֶּאֱדוֹם נִצָּב מֶלֶךְ׃
auro Ophir in eundum ad Tharsis naues fecit Iehosaphat Et
49 יְהוֹשָׁפָט עָשָׂר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ לָלֶכֶת אוֹפִירָה לַזָּהָב
,ghaber-Hesion in naues sunt confractæ quia: iuit non &
וְלֹא הָלָךְ כִּי־נִשְׁבְּרוּ אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃
Vadant: Iehosaphat ad Achab filius Achaziahu dixit Tunc
50 אָז אָמַר אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב אֶל־יְהוֹשָׁפָט יֵלְכוּ
.Iehosaphat noluit &, nauibus in tuis seruis cum mei serui
עֲבָדַי עִם־עֲבָדֶיךָ בָּאֳנִיּוֹת וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט׃
suis patribus cum est sepultus &, suis patribus cum Iehosaphat Iacuitque
51 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
eo pro eius filius Iehoram regnauit &, sui patris Dauid ciuitate in
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
anno in Someron in Israel super regnauit Achab filius Achaziahu
52 אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת
Israel super regnauit &, Iehudah regis Iehosaphat decimo septimo
שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל
via in ambulauit &. DOMINI oculis in malũ Fecitque annis duobus
53 שְׁנָתָיִם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
qui, Nebat filij Iarobham via in &, suæ matris via in &, sui patris
אָבִיו וּבְדֶרֶךְ אִמּוֹ וּבְדֶרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר
,ei se incuruauit &, Bahal Seruiuitque Israel fecit peccare
54 הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲבֹד אֶת־הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ
eius pater fecerat quæ omnia secudũ Israel Deum DOMINUM irritauit &
וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו׃

cadat &, ascendat & Achab decipiet Quis: DOMINUS Dixitque
20 וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל
est egressus Et. sic in dicens ille &, sic in hic dixit Et? Ghilhad Ramoth
בְּרָמֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה׃
21 וַיֵּצֵא
Dixitque. eũ decipiam Ego: ait &, DOMINI facies ad stetit &, spiritus
הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר
spiritus ero &, Egrediar: ait Et quo In: eum ad DOMINUS
22 יְהוָה אֵלָיו בַּמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ
prævalebis etiã &, Decipies: dixit &. eius vatum omnium ore in mendacij
שֶׁקֶר בְּפִי כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכָל
mendacij spiritũ DOMINUS dedit ecce nunc Et. sic fac &, egredere
23 צֵא וַעֲשֵׂה־כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר
,malũ te super est locut DOMINUS &: istorũ tuorũ vatũ omniũ ore in
בְּפִי כָּל־נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃
Michaiehu percussit &, Chenahanah filius Sidchijahu accessit Et
24 וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּכֶּה אֶת־מִיכָיְהוּ
,me à DOMINI spiritus transiuit Vbinam: dixit &, maxillam super
עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי
,illa die in videns tu Ecce: Michaiehu dixit Et te alloquendum ad
25 לְדַבֵּר אוֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם הַהוּא
est ingressus &, te abscondendũ ad cubiculũ in cubiculo ingredieris qua
אֲשֶׁר תָּבֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵה׃
26 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ
,ciuitatis principe Amõ ad eũ fac redire &, Michaiehu Tolle: Israel
יִשְׂרָאֵל קַח אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֵהוּ אֶל־אָמֹן שַׂר־הָעִיר
Ponite: regis filium Ioas ad &
27 וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃ וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ אֶת־
usque, angustiæ aqua &, angustiæ panem eu fac comedere &, carceris domo huc
זֶה בֵּית הַכֶּלֶא וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד
fueris reuersus reuertẽdo Si: Michaiehu Dixitque. pace in me venire
28 בֹּאִי בְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב
. omnes populi Audite: ait &; me in DOMINUS est locutus non, pace in
בְּשָׁלוֹם לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃
.Ghilhad Ramoth Iehudah rex Iehosaphat &, Israel rex ascendit Et
29 וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה רָמֹת גִּלְעָד׃
,bellũ in ingrediẽdũ & Mutãdũ: Iehosaphat ad Israel rex Dixitque
30 וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ וָבֹא בַמִּלְחָמָה
est ingressus &, se mutauit &. tuis vestibus induere tu &
וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיָּבוֹא
,sibi qui curruu principibus præcepit Aram rex Et. bellum in
31 בַּמִּלְחָמָה׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ
,magno cum &, paruo cum pugnabitis Non: dicẽdo, duobus & triginta
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם לֵאמֹר לֹא תִּלָּחֲמוּ אֶת־קָטֹן וְאֶת־גָּדוֹל
principes videre secũdum, fuit Et. solum Israel rege cum nisi
כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃
32 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי
ipse Israel rex Certè: dixerunt ipsi &, Iehosaphat curruum
הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה אָמְרוּ אַךְ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא
.Iehosaphat exclamauit Et. pugnandum ad eum super declinauerunt Et
וַיָּסֻרוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט׃
ipse Israel rex non quod, curruũ principes videre secundum fuit Et
33 וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי־לֹא־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הוּא
,sua simplicitate in arcu in tetendit vir Et. eum post à sunt auersi &
34 וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת לְתֻמּוֹ
Dixitque. loricam inter & coniuncturas inter Israel regem percussit &
וַיַּכֶּה אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר
quia, castrametatione de me educ &, tuam manum Verte: suo aurigæ
לְרַכָּבוֹ הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצִיאֵנִי מִן־הַמַּחֲנֶה כִּי
rex &, illa die in prælium ascendit Et. sum vulneratus
35 הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעֲלֶה הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא וְהַמֶּלֶךְ
effluebat &, vespere in est mortuus &; Aram cõtra curru in statutum erat
הָיָה מָעֳמָד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם וַיָּמָת בָּעֶרֶב וַיִּצֶק
castrametatione in præconiũ transiuit Et. currus sinum ad plagæ sanguis
36 דַּם־הַמַּכָּה אֶל־חֵיק הָרָכֶב׃ וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה
.suã terrã ad vir &, suã ciuitatem ad Vir: dicẽdo, solem occumbere secũdũ
כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ לֵאמֹר אִישׁ אֶל־עִירוֹ וְאִישׁ אֶל־אַרְצוֹ׃

Finis primi libri Regum.

תם ספר מלכים א

מלכים ב

LIBER SECVNDVS MELACHIM,

ID EST, REGVM, QVI APVD NOS DICITVR QVARTVS REGVM.

CAP. I. א

ET

mortem post Israel in Moab est prævaricatus

1 ויפשע מואב בישראל אחרי מות

per Achasiah cecidit Et .Achab

2 אחאב: ויפל אחזיה בעד

,Somerō in † quod ,suū cœnaculū in cancellum

השבכה בעליתו אשר בשמרון

dixit & ,nuncios misitque :ægrotauit &

ויחל וישלח מלאכים ויאמר

viuam si ,Hecron Deum zebub-Bahal in * inquirite ,Ite :eos ad

אלהם לכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון אם־אחיה

Eliiah ad est locutus DOMINI angelus Et .hac infirmitate de

3 מחלי זה: ומלאך יהוה דבר אל־אליה

,Someron regis nunciorum occursum in ascende ,Surge :Tisbiten

התשבי קום עלה לקראת מלאכי מלך־שמרון

euntes vos * ,Israel in Deum non non ob † An ,eos ad loquere &

ודבר אלהם המבלי אין־אלהים בישראל אתם הלכים

?Hecron Deum zebub-Bahal in inquirendum ad

לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון:

,illuc ascendisti quem * lecto † :DOMINVS dicit sic idcirco Et

4 ולכן כה־אמר יהוה המטה אשר־עלית שם

.Eliiah abiit & .morieris moriendo sed ,eo de descendes non

לא־תרד ממנה כי מות תמות וילך אליה:

?estis reuersi hoc Quid :eos ad Dixitque .eum ad nuncij sunt reuersi Et

5 וישובו המלאכים אליו ויאמר אליהם מה־זה שבתם:

dixitque ,nostrum occursum in ascendit Vir :eum ad Dixeruntque

6 ויאמרו אליו איש עלה לקראתנו ויאמר

loquemini & ,vos misit qui ,regem ad reuertimini ,Ite :nos ad

אלינו לכו שובו אל־המלך אשר־שלח אתכם ודברתם

in * Israel in Deum non non ob † An ,DOMINVS dixit Sic ,eum ad

אליו כה אמר יהוה המבלי אין־אלהים בישראל אתה

Idcirco ?Hecron Deum zebub--Bahal in * inquirendum ad mittens *

שלח לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון לכן

moriendo sed ,eo ex descendes non ,illuc ascendisti quem † lecto *

המטה אשר־עלית שם לא־תרד ממנה כי־מות

.morieris

תמות:

ascendit qui ,viri indicium Quod :eos ad est Locutusque

7 וידבר אליהם מה משפט האיש אשר עלה

?istos sermones vos ad est locutus & :vestrū occursum in

לקראתכם וידבר אליכם את־הדברים האלה:

accinctus pelliceo cingulo & ,crinis habitor * Vir :eum ad Dixeruntque

8 ויאמרו אליו איש בעל שער ואזור עור אזור

.ipse * Tisbites Eliiah :ait & ,suis renibus in

במתניו ויאמר אליה התשבי הוא:

.eius quinquaginta & ,quinquagenariū principem eum ad Misitque

9 וישלח אליו שר חמשים וחמשיו

est locutusque .montis capite super sedens * ecce & .eum ad ascendit &

ויעל אליו והנה ישב על־ראש ההר וידבר

.Descende :est locutus rex ,Dei Vir :eum ad

אליו איש האלהים המלך דבר רדה:

:quinquaginta † principem ad est locutusque :Eliiahu respondit Et

10 ויענה אליהו וידבר אל־שר החמשים

,te consumat & ,cælis de ignis descendat ,ego Dei vir si Et

ואם־איש אלהים אני תרד אש מן־השמים ותאכל אתך

consumpsit & ,cœlis è ignis descendit & .tuos quinquaginta &

ואת־חמשיך ותרד אש מן־השמים ותאכל

eum ad misitque ,est reuersus Et .eius quinquaginta & ,eum

11 אתו ואת־חמשיו: וישב וישלח אליו

respondit & .eius quinquaginta & ,alium quinquagenarium principem

שר־חמשים אחר וחמשיו ויען

.descende ,Festina :rex dixit sic ,Dei Vir :eum ad est locutus &

וידבר אליו איש האלהים כה־אמר המלך מהרה רדה:

Dei vir Si :eos ad est locutus & ,Eliiah respondit Et

12 ויען אליה וידבר אליהם אם־איש האלהים

& ,te comedat * & ,cælis de ignis descendat ,ego †

אני תרד אש מן־השמים ותאכל אתך ואת־

,cælis de Dei ignis descendit & .tuos quinquaginta

חמשיך ותרד אש־אלהים מן־השמים

.eius quinquaginta & ,eum consumpsit &

ותאכל אתו ואת־חמשיו:

,tertium quinquagenarium principem misit & ,est reuersus Et

13 וישב וישלח שר־חמשים שלשים

quinquagenarius princeps venit & ,ascendit Et .eius quinquaginta &

וחמשיו ויעל ויבא שר־החמשים

est deprecatus & ,Eliiahu regione è sua genua super se incuruauit & ,tertius

השלישי ויכרע על־ברכיו לנגד אליהו ויתחנן

,mea anima quæso sit preciosa Dei Vir :eū ad est locutusque .eum ad

אליו וידבר אליו איש האלהים תיקר־נא נפשי

.tuis oculis in quinquaginta horum tuorum seruorum anima &

ונפש עבדיך אלה חמשים בעיניך:

duos comedit † & ,cælis è ignis descendit Ecce

14 הנה ירדה אש מן־השמים ותאכל את־שני

:eorum quinquaginta & ,primos quinquagenarios principes

שרי החמשים הראשנים ואת־חמשיהם

.tuis oculis in mea anima sit preciosa nunc &

ועתה תיקר נפשי בעיניך:

ne ,eocū Descende ;Eliiahu ad DOMINI angelus est Locutusque

15 וידבר מלאך יהוה אל־אליהו רד אותו אל־

.regem ad eo cum descenditque ,surrexit Et .eius faciebus à timeas

תירא מפניו ויקם וירד אותו אל־המלך:

quod eo Pro :DOMINVS dixit Sic :eum ad est locutus Et

16 וידבר אליו כה־אמר יהוה יען אשר־

:Hecron Deum zebub--Bahal in * inquirendum ad nuncios misisti

שלחת מלאכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון

?eius verbum per quærendum ad Israel in Deum non non pro An

המבלי אין־אלהים בישראל לדרש בדברו

sed ,eo ab descendes non ,illuc ascendisti quem * lecto * Idcirco

לכן המטה אשר־עלית שם לא־תרד ממנה כי־

.morieris moriendo

מות תמות:

:Eliiahu fuerat locutus quod ,DOMINI verbum iuxta est mortuus Et

17 וימת כדבר יהוה אשר־דבר אליהו

Iehosaphat filij Iehoram secundo anno in ,eo pro Iehoram regnauit &

וימלך יהורם תחתיו בשנת שתים ליהורם בן־יהושפט

verborum residuum * Et .filius ei fuerat non quia ,Iehudah regis

18 מלך יהודה כי לא־היה לו בן: ויתר דברי

verborum libro super † scripta ipsa nónne ,fecit quæ Achaziah

אחזיהו אשר עשה הלוא־המה כתובים על־ספר דברי

?Israel regum dierum

הימים למלכי ישראל:

Marginalia: Defecit autē Moab ab Israel mortuo de. — נפל — cācello † erat — עלה — חלה — * per — ילך — † non est De * vt eatis — per — † De * super — נטה — Vt quid — שוב — † non est De * vt — * mittas * per — * de † super — נטה — עלה ירד — Qualis dispositio est — * pilosus — renes suos * est — שור — * sedebat in vertice — † quinquagenarium: — sum, cælo, — שוב — ענה — † sum * consumat — עלה — contra — cælo, † consumpsit — שור — ירד — facie — ירא — * per — An non est Deus — * de * super — נטה — מות — שנה — * residua — † sunt in

CAP. II. ב

turbinem per Eliiahu DOMINVS faciendo ascendere in ,fuit Et

1 ויהי בהעלות יהוה את־אליהו בסערה

.Ghilghal de Elisaah & ,Eliiahu abiit & ,cælos in

השמים וילך אליהו ואלישע מן־הגלגל:

DOMINVS quia ,hîc obsecro Sede :Elisaah ad Eliiahu Dixitque

2 ויאמר אליהו אל־אלישע שב־נא פה כי יהוה

,DOMINVS Viuus :Elisaah Dixitque .el--Beth ad vsque me misit

שלחני עד־בית־אל ויאמר אלישע חי־יהוה

.el--Beth descenderunt & .te dereliquero si ,tua anima viuit &

וחי־נפשך אם־אעזבך וירדו בית־אל:

,Elisaah ad ,el--Beth * qui ,prophetarum filij sunt egressi Et

3 ויצאו בני־הנביאים אשר־בית־אל אל־אלישע

Marginalia: cùm ascendere faceret — היה — ילך — Viuit — חיה — * erant — יצא

accipiens DOMINVS hodie quòd nosti Num : eum ad dixerunt atque
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ
. tacete , noui ego Etiam : Dixitque ? tuo capite *desuper* tuũ dominũ
אֶת־אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי הֶחֱשׁוּ׃
DOMINVS quia, hîc obsecro sede Elisaah : Eliiahu ei Dixitque
4 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ אֱלִישָׁע שֵׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה
, tua anima viuit & , DOMINVS Viuit : dixit & . Ierícho in me misit
שְׁלָחַנִי יְרִיחוֹ וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ
. Ierícho ‡ venerunt & . te dimisero si
אִם־אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּבֹאוּ יְרִיחוֹ׃
, Elisaah ad Ierícho in ‡ qui , prophetarum filij accesserunt Et
5 וַיִּגְּשׁוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ אֶל־אֱלִישָׁע
capiens ‡ DOMINVS hodie quòd nosti Num : eum ad dixeruntque
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הֲיָדַעְתָּ כִּי הַיּוֹם יְהוָה לֹקֵחַ אֶת־
. silete , noui ego Etiam : ait & ? tuo capite *desuper* tuũ dominum
אֲדֹנֶיךָ מֵעַל רֹאשֶׁךָ וַיֹּאמֶר גַּם־אֲנִי יָדַעְתִּי הֶחֱשׁוּ׃
me misit DOMINVS quia, hîc obsecro Sede : Eliiahu ei Dixitque
6 וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלִיָּהוּ שֵׁב־נָא פֹה כִּי יְהוָה שְׁלָחַנִי
si , tua anima viuit & , DOMINVS Viuit : ait & , Iarden ad
הַיַּרְדֵּנָה וַיֹּאמֶר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־
. ipsi ambo abierunt Et . te dereliquero
אֶעֶזְבֶךָּ וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם׃
steteruntque , abierunt prophetarum filiis de viri quinquaginta Et
7 וַחֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים הָלְכוּ וַיַּעַמְדוּ
. Iarden iuxta steterunt ipsi ambo & : longe è regione è
מִנֶּגֶד מֵרָחוֹק וּשְׁנֵיהֶם עָמְדוּ עַל־הַיַּרְדֵּן׃
percussit & , inuoluit & , suum pallium Eliiahu Tulitque
8 וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת־אַדַּרְתּוֹ וַיִּגְלֹם וַיַּכֶּה אֶת־
. *sicco in* ipsi ambo transierunt & : illuc & , huc se diuiserunt & . aquas
הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעַבְרוּ שְׁנֵיהֶם בֶּחָרָבָה׃
Postula : Elisaah ad dixit Eliiahu & , *eos transire secundum* , fuit Et
9 וַיְהִי כְעָבְרָם וְאֵלִיָּהוּ אָמַר אֶל־אֱלִישָׁע שְׁאַל
: Elisaah dixit & . *tecum* ‡ à tollar antequam , tibi faciam quid
מָה אֶעֱשֶׂה־לָּךְ בְּטֶרֶם אֶלָּקַח מֵעִמָּךְ וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
. me *ad* † tuo spiritu *in duorum os* ‡ obsecro sit Et
וִיהִי־נָא פִּי־שְׁנַיִם בְּרוּחֲךָ אֵלָי׃
, te à ablatum me videris si : *postulando egisti* Durè : ait Et
10 וַיֹּאמֶר הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל אִם־תִּרְאֶה אֹתִי לֻקָּח מֵאִתָּךְ
. erit non , non si & . sic tibi erit
יְהִי־לְךָ כֵן וְאִם־אַיִן לֹא יִהְיֶה׃
, igneus currus ecce & , loquendo & , *eundo euntibus* * ipsis , fuit Et
11 וַיְהִי הֵמָּה הֹלְכִים הָלוֹךְ וְדַבֵּר וְהִנֵּה רֶכֶב־אֵשׁ
Eliiahu ascendit & . *ipsos duos inter* ‖ diuiseruntque , ignei equi &
וְסוּסֵי אֵשׁ וַיַּפְרִדוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ
. *cælos in* turbinem per
בַּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם׃
currus , mi pater , mi Pater : *clamans* ‡ ipse & , *videns* † Elisaah Et
12 וֶאֱלִישָׁע רֹאֶה וְהוּא מְצַעֵק אָבִי אָבִי רֶכֶב
apprehendit & . amplius eum vidit non Et . eius equites & , Israel
יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו וְלֹא רָאָהוּ עוֹד וַיַּחֲזֵק
. scissiones duas in ea scidit & , sua vestimenta
בִּבְגָדָיו וַיִּקְרָעֵם לִשְׁנַיִם קְרָעִים׃
: eo *desuper* ‡ ceciderat quod , Eliiahu pallium eleuauit Et
13 וַיָּרֶם אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר נָפְלָה מֵעָלָיו
. Iarden *labium* iuxta stetit & , est reuersus &
וַיָּשָׁב וַיַּעֲמֹד עַל־שְׂפַת הַיַּרְדֵּן׃
pcussit & , *ipso desuper* ceciderat quod , Eliiahu pallium Tulitque
14 וַיִּקַּח אֶת־אַדֶּרֶת אֵלִיָּהוּ אֲשֶׁר־נָפְלָה מֵעָלָיו וַיַּכֶּה
etiam Eliiahu Deus DOMINVS ‡ Vbi : dixit & , aquas
אֶת־הַמַּיִם וַיֹּאמַר אַיֵּה יְהוָה אֱלֹהֵי אֵלִיָּהוּ אַף־
transiuit & : illuc & huc *sunt dimidiatæ* & , aquas percussit Et ? ipse
הוּא וַיַּכֶּה אֶת־הַמַּיִם וַיֵּחָצוּ הֵנָּה וָהֵנָּה וַיַּעֲבֹר
Ierícho in † qui , prophetarum filij eum viderunt Et . Elisaah
15 אֱלִישָׁע׃ וַיִּרְאֻהוּ בְנֵי־הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר־בִּירִיחוֹ
: Elisaah super Eliiahu spiritus Requieuit : dixerunt atque , regione è
מִנֶּגֶד וַיֹּאמְרוּ נָחָה רוּחַ אֵלִיָּהוּ עַל־אֱלִישָׁע
. terram super ei se incuruauerunt & , eius occursum in venerunt &
וַיָּבֹאוּ לִקְרָאתוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אָרְצָה׃
quinquaginta tuis seruis cum *est* * obsecro Ecce : eum ad dixerunt Et
16 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הִנֵּה־נָא יֵשׁ־אֶת־עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים
fortè ne , tuum dominum quærant & , nunc eant . *roboris filij* viri
אֲנָשִׁים בְּנֵי־חַיִל יֵלְכוּ נָא וִיבַקְשׁוּ אֶת־אֲדֹנֶיךָ פֶּן־
, *montium* ‡ vnum in eum proiecerit & , DOMINI spiritus eum tulerit
נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ בְּאַחַד הֶהָרִים
. mittatis Ne : dixit & . *vallium* ‡ vnam in aut
אוֹ בְּאַחַת הַגֵּיאָוֹת וַיֹּאמֶר לֹא תִשְׁלָחוּ׃

tolli | à | חָשָׁה | יָשַׁב | ‡ in | בּוֹא | ‡ erant | נָגַשׁ | ‡ tollit | à | חָשָׁה | יָשַׁב | לָקַח נָכָה | per siccum | שָׁנָה | cùm autem transissent | ‡ te | ‡ mensura duarũ partiũ de † super | פֶּה | Difficilẽ rem postulasti | קָשָׁה | * pergentibus pergendo | הָיָה | ‖ vtrumque | in cœlum | † videbat ‡ clamabat | רָאָה | שָׁנָה | ‡ ab | רוּם | ripam | שָׂפָה | ab eo, | לָקַח נָכָה | ‡ est | diuiserunt se | חָצָה | † erant | רָאָה | בּוֹא שָׁחָה | * sunt | robusti. | יָלַךְ | ‡ è montibus | ‡ è vallibus | הגאיות | ק

coegerunt eũ quandiu tardauit | בּוֹשׁ | † habitabat | שׁוּב | habitatio | bona † est, ‡ videt, | * habitatores orbat. | in ea | שׂוּם | יָצָא

misérunt & . Mittite : dixit & . *pudefieri ad vsque eum in institerunt* Et
17 וַיִּפְצְרוּ־בוֹ עַד־בֹּשׁ וַיֹּאמֶר שְׁלָחוּ וַיְשַׁלְּחוּ
. eũ inuenerunt non & , diebus tribus quæsieruntque , viros quinquaginta
חֲמִשִּׁים אִישׁ וַיְבַקְשׁוּ שְׁלֹשָׁה־יָמִים וְלֹא מְצָאֻהוּ׃
: eos ad Dixitque . Ierícho in *habitans* † ipse & . eum ad sunt reuersi Et
18 וַיָּשֻׁבוּ אֵלָיו וְהוּא יֹשֵׁב בִּירִיחוֹ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
? eatis Ne : vos ad dixi Nónne
הֲלוֹא־אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ׃
situs obsecro Ecce : Elisaah ad ciuitatis viri dixerunt Et
19 וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי הָעִיר אֶל־אֱלִישָׁע הִנֵּה־נָא מוֹשַׁב
, malæ aquæ & : *videns* ‡ meus dominus sicut , † *bonus* ciuitatis
הָעִיר טוֹב כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי רֹאֶה וְהַמַּיִם רָעִים
phialam mihi Tollite : dixit Et . *orbans* * terra &
20 וְהָאָרֶץ מְשַׁכָּלֶת׃ וַיֹּאמֶר קְחוּ־לִי צְלֹחִית
. eum ad attulerunt & . sal *ibi* ponite & , nouam
חֲדָשָׁה וְשִׂימוּ שָׁם מֶלַח וַיִּקְחוּ אֵלָיו׃
, sal illuc proiecit & , aquarum exitum ad est egressus Et
21 וַיֵּצֵא אֶל־מוֹצָא הַמַּיִם וַיַּשְׁלֶךְ־שָׁם מֶלַח
erit non . istas aquas Sanaui : DOMINVS dixit Sic : dixit &
וַיֹּאמֶר כֹּה־אָמַר יְהוָה רִפִּאתִי לַמַּיִם הָאֵלֶּה לֹא־יִהְיֶה
. orbans & , mors vltrà inde
מִשָּׁם עוֹד מָוֶת וּמְשַׁכָּלֶת׃
Elisaah verbum iuxta , hanc diem ad vsque aquæ sunt sanatæ Et
22 וַיֵּרָפוּ הַמַּיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּדְבַר אֱלִישָׁע
ascendente ipso & , el-- Beth * inde ascendit Et . fuerat locutus quod
23 אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ וַיַּעַל מִשָּׁם בֵּית־אֵל וְהוּא עֹלֶה
illudebant & , vrbe ex sunt egressi parui pueri & , viam per
בַדֶּרֶךְ וּנְעָרִים קְטַנִּים יָצְאוּ מִן־הָעִיר וַיִּתְקַלְּסוּ־
respexit Et . calue ascende , calue Ascende : ei dixerunt & , *eum in*
24 בוֹ וַיֹּאמְרוּ לוֹ עֲלֵה קֵרֵחַ עֲלֵה קֵרֵחַ׃ וַיִּפֶן
: DOMINI nomine in eis maledixitque , eos vidit & , se post
אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיְקַלְלֵם בְּשֵׁם יְהוָה
eis ex lacerauerunt & , sylua è *vrsi duo* sunt egressæ &
וַתֵּצֶאנָה שְׁתַּיִם דֻּבִּים מִן־הַיַּעַר וַתְּבַקַּעְנָה מֵהֶם
montem in inde abiit Et . *natos* † duos & , quadraginta
25 אַרְבָּעִים וּשְׁנֵי יְלָדִים׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם אֶל־הַר
. Someron * est reuersus inde & : Carmel
הַכַּרְמֶל וּמִשָּׁם שָׁב שֹׁמְרוֹן׃

ei, | רָפָה | * in | עָלָה | פָּנָה | רָאָה | duæ vrsæ | שָׁנָה דּוֹב | † pueros. | יָלַךְ | * in

CAP. III. ג

Someron in Israel super regnauit Achab filius Iehoram Et
1 וִיהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
regnauitque , Iehudah regis Iehosaphat decimo octauo anno *in*
בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ
, DOMINI oculis in ‡ malum ‡ Fecitque . annis duodecim
2 שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וַיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
remouit & . sua mater sicut & , suus pater sicut non veruntamen
רַק לֹא כְאָבִיו וּכְאִמּוֹ וַיָּסַר אֶת־
. suus pater fecerat quam , Bahal statuam
מַצְּבַת הַבַּעַל אֲשֶׁר עָשָׂה אָבִיו׃
fecit peccare qui , Nebat filij Iarobham peccatis *in* Veruntamen
3 רַק בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־
rex Mesaah Et . *eo* ab recessit non : adhæsit , Israel
4 יִשְׂרָאֵל דָּבֵק לֹא־סָר מִמֶּנָּה׃ וּמֵישַׁע מֶלֶךְ־
agnos millia centum Israel regi reddebat & , *pecuarius erat* ‡ Moab
מוֹאָב הָיָה נֹקֵד וְהֵשִׁיב לְמֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל מֵאָה־אֶלֶף כָּרִים
, Achab *mori secundum* ‡ , fuit Et . *lanigeros* † arietes millia centum &
5 וּמֵאָה אֶלֶף אֵילִים צָמֶר׃ וַיְהִי כְּמוֹת אַחְאָב
. Israel regem in Moab rex *est præuaricatus &*
וַיִּפְשַׁע מֶלֶךְ־מוֹאָב בְּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
recensuit & , Someron de illa die in Iehoram rex est egressus Et
6 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם בַּיּוֹם הַהוּא מִשֹּׁמְרוֹן וַיִּפְקֹד
regem Iehosaphat ad misit & , abiit Et . Israel vniuersum
7 אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֵּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־
mecum *ibis* ‡ num . me *in est præuaricatus* † Moab Rex : dicendo , Iehudah
יְהוּדָה לֵאמֹר מֶלֶךְ מוֹאָב פָּשַׁע בִּי הֲתֵלֵךְ אִתִּי
me⁹ popul⁹ sicut : tu sic , ego Sicut . Ascẽdã : dixit & ? prælium in Moab *ad* ‖
אֶל־מוֹאָב לַמִּלְחָמָה וַיֹּאמֶר אֶעֱלֶה כָּמוֹנִי כָמוֹךָ כְּעַמִּי
viam quam Per : dixit Et . tui equi sic , mei equi sicut , tuus popul⁹ sic
8 כְעַמֶּךָ כְּסוּסַי כְּסוּסֶיךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ
, Israel rex abiit Et . Edom deserti *Via* ‡ : dixit Et ? ascendemus
9 נַעֲלֶה וַיֹּאמֶר דֶּרֶךְ מִדְבַּר אֱדוֹם׃ וַיֵּלֶךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
, diebus septem *via* circuierunt Et . Edom rex & , Iehudah rex &
וּמֶלֶךְ יְהוּדָה וּמֶלֶךְ אֱדוֹם וַיָּסֹבּוּ דֶּרֶךְ שִׁבְעַת יָמִים
. eorum *pedibus in* † quæ , *iumento & , castrametationi* ‡ aqua erat non &
וְלֹא־הָיָה מַיִם לַמַּחֲנֶה וְלַבְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהֶם׃

‡ quod ‡ est | רוּעַ | סוּר | eis. | ‡ habebat greges, | שׁוּב | † cum lana. ‡ cùm mortuus esset defecit | יָצָא | † defecit cõtra ‡ venies | יָלַךְ | ‖ contra | ‡ Per viam | per viam | סָבַב | ‡ castris, nec iumentis † erant ad pedes

Dominvs vocauit quoniam ,Ohe ‡ :Israel rex Dixitque

10 † ויאמר מלך ישראל אהה כי קרא יהוה

.Moab manu in eos *dandum ad* * istos reges tres

לשלשת המלכים האלה [g] לתת אותם ביד מואב:

,Domini propheta ‡ hic non An :Iehosaphat Dixitque

11 † ויאמר יהושפט האין פה נביא ליהוה

seruis è vnus Responditque ? eo ab Dominvm inquiramus & ‡

ונדרשה את יהוה מאותו [h] ויען אחד מעבדי

fundebat qui ,Saphat filius Elisaah † Hic : dixit & ,Israel regis

מלך ישראל ויאמר פה אלישע בן שפט אשר יצק

eo cum ‖ Est :Iehosaphat Dixitque . Eliiahu manus super aquam

12 מים על ידי אליהו: † ויאמר יהושפט יש אותו

,Iehosaphat & ,Israel rex eum ad descenderunt Et ?Domini verbum

דבר יהוה [i] וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט

:Israel regem ad Elisaah Dixitque .Edom rex &

13 ומלך אדום: † ויאמר אלישע אל מלך ישראל

prophetas ad & ,tui patris prophetas ad Vade ?tibi & ,mihi Quid

מה לי ולך לך אל נביאי אביך ואל נביאי

conuocauit quia ,Nequaquam : Israel rex ei Dixitque .tuæ matris

אמך ויאמר לו מלך ישראל אל כי קרא

manu in eos *dandum ad* istos reges tres Dominvs

יהוה לשלשת המלכים האלה לתת אותם ביד

steti *cuius* ,exercituũ Dominvs Viuit :Elisaah Dixitque .Moab

14 מואב: † ויאמר אלישע [k] חי יהוה צבאות אשר עמדתי

si ,*suscipiens ego* ‡ Iehudah regis Iehosaphat *facies* † nisi quia ,*eius facies ad* †

לפניו [l] כי לולי פני יהושפט מלך יהודה אני נשא אם

.te vidissem si & ,te ad respexissem

[m] אביט אליך ואם [n] אראך:

,*modulantem modulari secundum* † fuit & .*modulantem* mihi tollite nunc Et

15 † ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן

.Domini *manus* ‖ eum super fuit &

[o] ותהי עליו יד יהוה:

. fossas ,fossas hunc torrentem Fac :Dominvs dixit Sic : ait Et

16 † ויאמר כה אמר יהוה עשה הנחל הזה [p] גבים גבים:

videbitis neque ,ventũ videbitis Non :Dominvs dixit sic Nam

17 † כי כה אמר יהוה לא [q] תראו רוח ולא תראו

,vos bibetis & .aqua implebitur ipse torrens & ;pluuiam

גשם והנחל ההוא ימלא מים [r] ושתיתם אתם

.*vestrum iumentum & ,vestra acquisitiones &*

ומקניכם ובהמתכם:

.vestra manu in Moab Dabitque .Domini oculis in hoc est leue Et

18 † [s] ונקל זאת בעיני יהוה ונתן את מואב בידכם:

ciuitatem omnem & ,*munitionis* ciuitatem omnem percutietis Et

19 † [t] והכיתם כל עיר מבצר וכל עיר

aquarum fontes cunctosque ,facietis cadere *bonum lignum omne & ,electionis*

מבחור וכל עץ טוב [u] תפילו וכל מעיני מים

.lapidibus *in dolore afficietis bonam partem* omnem & ,obturabitis

תסתמו וכל החלקה הטובה תכאבו באבנים:

venientes † aquæ ecce & , *munus ascendere secundum* mane in fuit Et

20 † [x] ויהי בבקר כעלות המנחה והנה מים [y] באים

. aquis terra est repleta & , Edom via è

מדרך אדום ותמלא הארץ את המים:

pugnandum ad reges ascendissent quòd audierunt Moab vniuersus Et

21 † וכל מואב שמעו כי עלו המלכים להלחם

steterunt & :supra & , cingulo *cingente* ‖ omni ab *sunt acciti* ‡ & : eos *in* †

בם ויצעקו מכל חגר חגרה ומעלה ויעמדו

erat ortus sol & ,mane *in manicauerunt* Et .terminum super

22 על הגבול: † וישכימו בבקר והשמש זרחה

.sanguis sicut rubras aquas regione è Moab Videruntque .aquas super

על המים [z] ויראו מואב מנגד את המים אדמים כדם:

,reges sunt *vastati Vastando* † . *hic* ‡ Sanguis : dixerunt Et

23 † ויאמרו דם זה החרב נחרבו המלכים

. Moab *spolium* * ad nunc & .suum *socium* *vir* ‡ percusserunt &

ויכו איש את רעהו ועתה לשלל מואב:

, Israel surrexerunt & . Israel *castrametationem* ‡ ad Veneruntque

24 † ויבאו אל מחנה ישראל [a] ויקמו ישראל

percusserunt & .eorum *faciebus* † à fugeruntque :Moab ‡ percusserunt &

ויכו את מואב [b] וינסו מפניהם [c] ויבו

omnem ‡ & ;destruxerunt vrbes Et .*Moab* † percutiendo & ,*eam in* ‖

25 בה והכות את מואב: † והערים יהרסו וכל

,*illam* ‡ repleuerunt & ,suum lapidem *vir* ‡ proiecerunt *bonam partem* *

חלקה טובה ישליכו איש אבנו ומלאוה

,fecerũt cadere *bonum lignum omne* ‖ & ,obturauerunt aquarũ fontẽ omnẽ &

וכל מעין מים יסתמו וכל עץ טוב יפילו

circundederunt & : Chareseth pariete in eius lapides *reliquit* * donec

עד השאיר אבניה בקיר חרשת [d] ויסבו

Ahah · * vt traderet · [g] נתן · ‡ est · ‡ vt · [h] ענה · † est · ‖ ne secum · [i] ירד · vt traderet · in cuius · [k] חיה · † conspectu · † faciem · ‡ honorarem · [l] פנה [m] נבט · [n] ראה · pulsatorem · † cùm pulsando pulsaret, · ‖ prophetia · [o] היה · [p] גוב · [q] ראה · [r] שתה · greges vestri, & iumenta vestra. · [s] קלל · munitam, · [t] נכה · electam, omnem arborem bonam · [u] נפל · agrum bonũ operietis · quando offertur sacrificiũ · † veniebant: · [x] היה [y] בוא · † aduersus · ‡ congregauerunt se · ‖ accincto · surrexerunt · [z] ראה · ‡ est · Digladiando gladiati · ‡ vnusquisque proximum · * spolia · ‡ castra · [a] קום · ‡ Moabitas · † facie · [b] נוס [c] נכה · ויכו ק · ‖ eos † Moabitas ‡ in omnẽ · * agrũ optimũ · ‡ vnusquisq; · ‡ illum, · ‖ omnẽ arborem bonam · * dimitterent · [d] סבב

quòd ,Moab rex vidit Et .eam percusserunt & ,fundibularij

26 הקלעים ויכוה: † וירא מלך מואב כי

euaginantes viros septingentos secum tulit & , bellum *se à* præualeret

חזק ממנו המלחמה [e] ויקח אותו שבע [f] מאות איש שלף

.potuerunt non & , Edom regem ad *irrumpendum ad* ,gladium

חרב להבקיע אל מלך אדום ולא יכלו:

erat regnaturus qui ,primogenitum *eius* filium *cepit* ‡ Et

27 † ויקח את בנו הבכור אשר ימלך

magnus feruor † fuit Et . murum super *ascensione eum fecit ascendere* & ,eo pro

תחתיו ויעלהו עלה על החמה ויהי קצף גדול

.terram in sunt reuersi & ,eo *desuper* sunt profecti & ;Israel super

על ישראל [g] ויסעו מעליו [h] וישבו לארץ:

sibi · [e] לקח [f] מאה · vt irrumperet · ‡ tulit suum · obtulit illum holocaustum · † ira magna · ab · [g] נסע [h] שוב

CAP. IIII. ד

clamauit prophetarum filiorum vxoribus de vna mulier Et

1 † ואשה אחת מנשי בני הנביאים צעקה

, nosti tu & ,est mortuus meus vir tuus Seruus : dicendo ,Elisaah ad

אל אלישע לאמר עבדך אישי [a] מת ואתה ידעת

venit creditor Et .Dominvm *timens erat* ‡ tuus seruus quòd

כי עבדך היה ירא את יהוה והנשה [b] בא

.seruos in sibi meos natos duos *capiendum ad*

לקחת את [c] שני ילדי לו לעבדים:

quid ,mihi indica ?tibi faciam Quid : Elisaah eam ad Dixitque

2 † ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך [d] הגידי לי מה

nisi ,domo in *omne* ‡ tuæ ancillæ † Non : ait Et ?domo in tibi est

יש לכי בבית ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם

,*platea* ‡ ab vasa tibi pete ,Vade : dixit Et .olei *lecythus* *

3 אסוך שמן: † ויאמר לכי שאלי לך [e] כלים מן החוץ

.*paucifices* ‖ non vacua vasa ,tuis vicinis omnibus ab

מאת כל שכניכי כלים [f] רקים אל תמעיטי:

fundes & ,tuos filios super & ,te super ostium claudes & ,ingredieris Et

4 † ובאת וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת

.*proficisci facies plenum* † & .hæc vasa omnia super

על כל הכלים האלה והמלא [g] תסיעי:

Ipsi . suos filios super & ,se super ostium clausit & ,eo ab Iuitque

5 † ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה הם

.*infundens* † ipsa & ,eam ad *admouentes* ‡

[h] מגשים אליה והיא [i] מיצקת:

me ad Admoue ‡ :suum filium ad dixit & , vasa *implere secundũ* ,fuit Et

6 † ויהי כמלאת הכלים ותאמר אל בנה הגישה אלי

.oleum stetit & :vas vltra * Non :eam ad Dixitque .vas adhuc

עוד כלי ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמד השמן:

vende ,Vade : ait & , Dei viro indicauit & ,Venitque

7 † ותבא ותגד לאיש האלהים ויאמר לכי מכרי את

.residuo *in* viues tuis filiis cum tu & .tuo creditori redde & ,oleum

השמן ושלמי את [k] נשיכי ואת בניכי [l] תחיי בנותר:

mulier ‡ ibi & ,Sunem *ad* † Elisaah transibat & ,dies fuit Et

8 † ויהי היום ויעבר אלישע אל שונם ושם אשה

,ipse transiret dum ,fuit & .panem *comedendũ ad eum in* ‖ fecit vim & ,magna

גדולה ותחזק בו לאכל לחם ויהי מדי עברו

.panem *comedendum ad* ,illuc declinabat

[m] יסר שמה לאכל לחם:

Dei vir quòd noui nunc Ecce : suum virum ad Dixitque

9 † ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים

,cœnaculum nunc Faciamus :iugiter nos *super* transiens ,*ipse* sanctus

10 קדוש הוא עבר עלינו תמיד: † נעשה נא [n] עלית

,sellam & ,mensam & ,lectum ibi ei ponamusque ,paruum parietis

קיר קטנה ונשים לו שם [o] מטה ושלחן וכסא

.illuc declinabit ,nos ad *ipsum veniendo in* ‡ ,erit Et .candelabrum &

ומנורה והיה [p] בבאו אלינו יסור שמה:

requieuit & ,cœnaculũ *ad* declinauit & : illuc venit & ,dies Fuitque

11 † [q] ויהי היום ויבא שמה [r] ויסר אל [s] העליה וישכב

Sunamitem Voca :suum puerum Ghechazi ad Dixitque .ibi

12 שמה: † ויאמר אל גיחזי נערו קרא לשונמית

.*eius facies ad* † stetit & ,eam vocauit & . hanc

הזאת ויקרא לה ותעמד לפניו:

nos ad trepidasti Ecce : eam ad nunc Dic : ei Dixitque

13 † ויאמר לו אמר נא אליה הנה חרדת אלינו

est Num ? tibi *faciendum ad* ‡ quid .ista *trepidatione* omni

את כל החרדה הזאת מה [t] לעשות לך היש

: dixit & ? exercitus principem ad vel , regem ad tibi loquendum *ad*

לדבר לך אל המלך או אל שר הצבא ותאמר

.*habitans ego* * mei populi medio In

בתוך עמי אנכי ישבת:

[a] מות · ‡ timebat · [b] בוא · vt tollat · [c] שנה · [d] נגד · † est ‡ quicquã · לך ק · * vas ‡ iis qui foris sunt · [e] כלה · ‖ pauca petes. · [f] ריק · שכניך ק · † quod plenũ fuerit remouere facies. · [g] נסע · ‡ adferebant · † infundebat. · [h] נגש [i] יצק · מוצקת ק · eum impleuisset ‡ Adfer mihi · * est · de · [k] נשה [l] חיה · נשיך ובניך ק ק · † in ‡ erat · ‖ ei vt comederet · vt comederet · [m] סור · est, per · [n] עלה · [o] נטה · ‡ cùm venerit · [p] בוא · in · [q] היה · [r] סור [s] עלה · † ante eum · sollicita fuisti pro nobis sollicitudine · ‡ vis vt faciã · [t] עשה · * habito

Equidem : Ghechazi dixit & ei faciendum ad quid Et : dixit Et
14 וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אֲבָל
vocauit Et . eam Voca : ait Et . senex eius vir & , ei non filius
15 בֵּן אֵין־לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן ׃ וַיֹּאמֶר קְרָא־לָהּ וַיִּקְרָא־
tempus secundum istud tempus statutum Ad : dixit Et . ostio in stetit & , eā
16 לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפָּתַח ׃ וַיֹּאמֶר לַמּוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת
vir mi domine Ne : ait Et . filium amplexans tu puerpera
חַיָּה אַתְּ חֹבֶקֶת בֵּן וַתֹּאמֶר אַל־אֲדֹנִי אִישׁ
tuam ancillam in mentiaris ne , Dei
הָאֱלֹהִים אַל־תְּכַזֵּב בְּשִׁפְחָתֶךָ ׃
ipsum tempus statutum ad , filium peperit & , mulier concepit Et
17 וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לַמּוֹעֵד הַזֶּה
Elisaah eam ad fuerat locutus quod , vitæ tempus iuxta
כָּעֵת חַיָּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיהָ אֱלִישָׁע ׃
ad , suum patrem ad est egressus & , dies fuit Et . natus esset grandis Et
18 וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּצֵא אֶל־אָבִיו אֶל־
. meum caput , meum Caput : suum patrem ad dixit Et . messores
19 הַקֹּצְרִים ׃ וַיֹּאמֶר אֶל־אָבִיו רֹאשִׁי רֹאשִׁי
eum Tulitque . suam matrem ad eum Tolle : puerum ad Dixitque
20 וַיֹּאמֶר אֶל־הַנַּעַר שָׂאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ ׃ וַיִּשָּׂאֵהוּ
ad vsque eius genua super sedit Et . suam matrem ad eum adduxit &
וַיְבִיאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב עַל־בִּרְכֶּיהָ עַד־
. est mortuus & , meridiem
הַצָּהֳרַיִם וַיָּמֹת ׃
, Dei viri lectum super eum fecit accumbere & , ascendit Et
21 וַתַּעַל וַתַּשְׁכִּבֵהוּ עַל־מִטַּת אִישׁ הָאֱלֹהִים
. suum virum ad Vocauitque . est egressa & , eum super clausit &
22 וַתִּסְגֹּר בַּעֲדוֹ וַתֵּצֵא ׃ וַתִּקְרָא אֶל־אִישָׁהּ
asinarum vnam & , pueris e vnum mihi obsecro Mitte : ait &
וַתֹּאמֶר שִׁלְחָה נָא לִי אֶחָד מִן־הַנְּעָרִים וְאַחַת הָאֲתֹנוֹת
. reuertar & , Dei virum ad vsque curram &
וְאָרוּצָה עַד־אִישׁ הָאֱלֹהִים וְאָשׁוּבָה ׃
nec , mensis non Hodie ? eum ad vadens tu Cur : dixit Et
23 וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ אַתְּ הֹלֶכֶת אֵלָיו הַיּוֹם לֹא־חֹדֶשׁ וְלֹא
ad dixitque , asinam strauit Et . Pax : dixit & . sabbatum
24 שַׁבָּת וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם ׃ וַתַּחֲבֹשׁ הָאָתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל־
dixero nisi , equitando me moreris ne , vade & , Duc : suum puerum
נַעֲרָהּ נְהַג וָלֵךְ אַל־תַּעֲצָר־לִי לִרְכֹּב כִּי אִם־אָמַרְתִּי
montem ad Dei virum ad venit & , iuit Et . tibi
25 לָךְ ׃ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הַר
dixit & , contra e illam Dei virum videre secundum , fuit Et . Carmel
הַכַּרְמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנֶּגֶד וַיֹּאמֶר
illa Sunamitis Ecce : suum puerum Ghechazi ad
אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ הִנֵּה הַשּׁוּנַמִּית הַלָּז ׃
pax Num : ei dic & , eius occursum in obsecro curre Nunc
26 עַתָּה רוּץ־נָא לִקְרָאתָהּ וֶאֱמָר־לָהּ הֲשָׁלוֹם
. Pax : dixit & nato pax Num tuo viro pax Num tibi
לָךְ הֲשָׁלוֹם לְאִישֵׁךְ הֲשָׁלוֹם לַיָּלֶד וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם ׃
apprehendit & , montem ad Dei virum ad venit Et
27 וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הָהָר וַתַּחֲזֵק
vir Dixitque . eam expellendum ad Ghechazi accessit Et . eius pedes in
בְּרַגְלָיו וַיִּגַּשׁ גֵּיחֲזִי לְהָדְפָהּ וַיֹּאמֶר אִישׁ
DOMINVS & , ei amara eius anima quia , eam Dimitte : Dei
הָאֱלֹהִים הַרְפֵּה־לָהּ כִּי־נַפְשָׁהּ מָרָה־לָהּ וַיהוָה
petiui Nunquid : ait Et . mihi indicauit non & , meā cælauit
28 הֶעְלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי ׃ וַתֹּאמֶר הֲשָׁאַלְתִּי
me reddas securam Ne , dixi non Nunquid ? meo domino à filium
בֵן מֵאֵת אֲדֹנִי הֲלֹא אָמַרְתִּי לֹא תַשְׁלֶה אֹתִי ׃
meū scipionem tolle & , tuos lumbos Accinge : Ghechazi ad Dixitque
29 וַיֹּאמֶר לְגֵיחֲזִי חֲגֹר מָתְנֶיךָ וְקַח מִשְׁעַנְתִּי
eum & : ei benedixeris non , virum inueneris Si . vade & , tua manu in
בְיָדְךָ וָלֵךְ כִּי־תִמְצָא אִישׁ לֹא תְבָרְכֶנּוּ וְכִי־
faciei super meū scipionem pones & : ei respondebis non , vir tibi benedixerit
יְבָרֶכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשַׂמְתָּ מִשְׁעַנְתִּי עַל־פְּנֵי
si , tua anima viuit & , DOMINVS Viuit : pueri mater dixit Et . pueri
30 הַנָּעַר ׃ וַתֹּאמֶר אֵם הַנַּעַר חַי־יְהוָה וְחֵי־נַפְשְׁךָ אִם־
transiuit Ghechazi Et . eam post iuit & , surrexit Et . te dimisero
31 אֶעֶזְבֶךָּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אַחֲרֶיהָ ׃ וְגֵחֲזִי עָבַר
vox non & , pueri faciei super scipionem posuit & , eorum facies ad
לִפְנֵיהֶם וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּשְׁעֶנֶת עַל־פְּנֵי הַנַּעַר וְאֵין קוֹל
dicendo , ei nuciauit & , eius occursum in est reuersus Et . attentio nec
וְאֵין קָשֶׁב וַיָּשָׁב לִקְרָאתוֹ וַיַּגֶּד־לוֹ לֵאמֹר
ecce & , domum in Elisaah est ingressus Et . puer est expergefactus Nō
32 לֹא הֵקִיץ הַנָּעַר ׃ וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבָּיְתָה וְהִנֵּה
clausit & , est ingressus Et . eius lectum super iacebat mortuus puer
33 הַנַּעַר מֵת מֻשְׁכָּב עַל־מִטָּתוֹ ׃ וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר

Margin (right): est; est, est; In tempore isto; vivente te amplexaberis; ancillæ tuæ; creuit puer. in die qua; ostium; asinam; vadis sunt Calendæ; tibi; cum vidisset vir; est; puero; in; vt expelleret; est; errare facias; baculum; quemquam salutes eū: si salutauerit te quispiā, baculū faciē; ante eos, baculum faciē erat; surrexit.

vtrumque , ascendit Et . DOMINVM ad orauitque ; ipsos ambos super ostium
34 הַדֶּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה ׃ וַיַּעַל
suos oculos & , eius os super suum os posuitque , puerum super incubuit &
וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיָּשֶׂם פִּיו עַל־פִּיו וְעֵינָיו
est super se prostrauit & , eius volas super suas volas & , eius oculos super
עַל־עֵינָיו וְכַפָּיו עַל־כַּפָּו וַיִּגְהַר עָלָיו
domo in deambulauit & , est reuersus Et . infantis caro est calefacta &
35 וַיָּחָם בְּשַׂר הַיָּלֶד ׃ וַיָּשָׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת
sternutauit Et . eū super se prostrauit & , ascēdit & , illuc semel & , huc semel
אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה וַיַּעַל וַיִּגְהַר עָלָיו וַיְזוֹרֵר
Vocauitque . suos oculos puer aperuit & ; vices septem ad vsq; puer
36 הַנַּעַר עַד־שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעַר אֶת־עֵינָיו ׃ וַיִּקְרָא
venitque : eā vocauit & . hanc Sunamiten ad Voca : dixit & , Ghechazi ad
אֶל־גֵּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשֻּׁנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאֶהָ וַתָּבוֹא
, eius pedes super cecidit & , venit Et . tuum filium Tolle : ait Et . eū ad
37 אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי בְנֵךְ ׃ וַתָּבֹא וַתִּפֹּל עַל־רַגְלָיו
. est egressa & , suum filium tulitque ; terram super se incuruauit &
וַתִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנָהּ וַתֵּצֵא ׃
prophetarū filij & , terra in fames & . Ghilghal in est reuersus Elisaah Et
38 וֶאֱלִישָׁע שָׁב הַגִּלְגָּלָה וְהָרָעָב בָּאָרֶץ וּבְנֵי הַנְּבִיאִים
coque & , grandem ollam Dispone : suo puero Dixitq; eius facies ad habitantes
יֹשְׁבִים לְפָנָיו וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ שְׁפֹת הַסִּיר הַגְּדוֹלָה וּבַשֵּׁל
, agrum ad vnus est egressus Et . prophetarum filiis pulmentum
39 נָזִיד לִבְנֵי הַנְּבִיאִים ׃ וַיֵּצֵא אֶחָד אֶל־הַשָּׂדֶה
colocyntidas ea ex collegitq; , agrestē vitem inuenit & , erucas colligendum ad
לְלַקֵּט אֹרֹת וַיִּמְצָא גֶּפֶן שָׂדֶה וַיְלַקֵּט מִמֶּנּוּ פַּקֻּעֹת
: pulmenti ollam in con cidit & , venit & : suū vestimentū plenum , agrestes
שָׂדֶה מְלֹא בִגְדוֹ וַיָּבֹא וַיְפַלַּח אֶל־סִיר הַנָּזִיד
, fuit Et . comedendum ad viris fuderunt Et . cognouerant non etenim
40 כִּי־לֹא יָדָעוּ ׃ וַיִּצְקוּ לַאֲנָשִׁים לֶאֱכוֹל וַיְהִי
olla in Mors : dixeruntq; , clamauerunt illi & , pulmēto de eos comedere secundum
כְּאָכְלָם מֵהַנָּזִיד וְהֵמָּה צָעָקוּ וַיֹּאמְרוּ מָוֶת בַּסִּיר
. farina tollite Et : dixit Et . comedere potuerunt non & : Dei vir
41 אִישׁ הָאֱלֹהִים וְלֹא יָכְלוּ לֶאֱכֹל ׃ וַיֹּאמֶר וּקְחוּ־קֶמַח
fuit non & : comedent & : populo Funde : dixit & , ollam in proiecit Et
וַיַּשְׁלֵךְ אֶל־הַסִּיר וַיֹּאמֶר צַק לָעָם וְיֹאכֵלוּ וְלֹא הָיָה
vir ad detulit & , Salisah Bahal de venit vir Et . olla in malum verbum
42 דָּבָר רָע בַּסִּיר ׃ וְאִישׁ בָּא מִבַּעַל שָׁלִשָׁה וַיָּבֵא לְאִישׁ
viridē spicā plenam & , hordeaceos panes viginti primitiarū panem Dei
הָאֱלֹהִים לֶחֶם בִּכּוּרִים עֶשְׂרִים־לֶחֶם שְׂעֹרִים וְכַרְמֶל
: eius minister dixit Et . comedent & , populo Da : dixit & , sua tunica in
43 בְּצִקְלֹנוֹ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ ׃ וַיֹּאמֶר מְשָׁרְתוֹ
. comedent & , populo Da : dixit & : virorum centum facies ad hoc dabo Quid
מָה אֶתֵּן זֶה לִפְנֵי מֵאָה אִישׁ וַיֹּאמֶר תֵּן לָעָם וְיֹאכֵלוּ
eorū facies ad dedit Et . superesse & , Comedere : DOMINVS dixit sic quonia
44 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אָכֹל וְהוֹתֵר ׃ וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם
DOMINI verbum iuxta fecerunt reliquum & , comederunt Et
וַיֹּאכְלוּ וַיּוֹתִרוּ כִּדְבַר יְהוָה ׃

CAP. V. ה

facies ad magnus vir erat Aram regis militiæ princeps Nahaman Et
1 וְנַעֲמָן שַׂר־צְבָא מֶלֶךְ־אֲרָם הָיָה אִישׁ גָּדוֹל לִפְנֵי
. Aram salutem DOMINVS dedit illo in quia , faciebus acceptus & , sui domini
אֲדֹנָיו וּנְשֻׂא פָנִים כִּי־בוֹ נָתַן־יְהוָה תְּשׁוּעָה לַאֲרָם
agmina fuerant egressa Aram & . leprosus robore potens erat vir Et
2 וְהָאִישׁ הָיָה גִּבּוֹר חַיִל מְצֹרָע ׃ וַאֲרָם יָצְאוּ גְדוּדִים
vxoris facies ad erat & ; paruam puellam Israel terra e duxerat captiuā &
וַיִּשְׁבּוּ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קְטַנָּה וַתְּהִי לִפְנֵי אֵשֶׁת
prophetæ facies ad me dñs Vtinam : suam heram ad Dixitque . Nahamā
3 נַעֲמָן ׃ וַתֹּאמֶר אֶל־גְּבִרְתָּהּ אַחֲלֵי אֲדֹנִי לִפְנֵי הַנָּבִיא
nunciauit & , venit Et . sua lepra à eum colligisset tūc , Someron in qui
4 אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן אָז יֶאֱסֹף אֹתוֹ מִצָּרַעְתּוֹ ׃ וַיָּבֹא וַיַּגֵּד
terra e quæ , puella est locuta hoc sicut & hoc Sicut : dicendo , suo domino
לַאדֹנָיו לֵאמֹר כָּזֹאת וְכָזֹאת דִּבְּרָה הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר מֵאֶרֶץ
libellum mittam & , ingredere , Vade : Aram rex Dixitque . Israel
5 יִשְׂרָאֵל ׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־אֲרָם לֶךְ־בֹּא וְאֶשְׁלְחָה סֵפֶר
, argenti talenta decem sua manu in tulit & , abiit & . Israel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ עֶשֶׂר כִּכְּרֵי־כֶסֶף
epistolam detulit Et . vestimēta mutatoria decē & , aureos millia sex &
6 וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים זָהָב וְעֶשֶׂר חֲלִיפוֹת בְּגָדִים ׃ וַיָּבֵא הַסֵּפֶר
te ad hunc libellum venire secundum nunc Et : dicendo , Israel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבוֹא הַסֵּפֶר הַזֶּה אֵלֶיךָ
. sua lepra à eū recolliges & , meū seruum Nahaman te ad misi ecce
הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת־נַעֲמָן עַבְדִּי וַאֲסַפְתּוֹ מִצָּרַעְתּוֹ ׃

Margin (left): vtrumque; manus; incuruauit; pueri. per domum; incuruauit; prostrauit se ad; erat; habitabant coram eo; in; vt colligeret olera,; vt comederet; edentib' illis; comederunt; quicquā mali; panes spicas plenas virides in veste sua,; Quomodo coram centum viris?; Comedent, & supererit.; coram eis. superfuerunt; coram domino suo, & honorata persona:; per illum; sed egressi fuerant exercit; ante vxorem; dominam esset coram propheta,; curasset; Sic & sic; est literas; literas; cùm venerit epistola hæc; curabis

,sua vestimēta scidit &,epistolam Israel *regem legere secundū*,fuit Et
7 † ויהי כקרא מלך־ישראל את־הספר ויקרע בגדיו
iste quia :*viuificandum ad* & ,*mortificandum ad* ,ego ‡ Deus Num :ait &
ויאמר האלהים אני [k] להמית [l] ולהחיות כי־זה
,nunc scitote enimuerò ?sua lepra à virum *recolligendum ad*‖ ,me ad *mittens*‡
שלח אלי לאסף איש מצרעתו כי אך־[m] דעו־נא
.*mihi iste* † occasionem *quærens**quòd videte &
[n] וראו כי־מתאנה הוא לי :
rex scidisset quòd ,Dei *virum* Elisaah *audire secundum* ,fuit Et
8 † ויהי כשמע אלישע איש־האלהים כי־קרע מלך־
scidisti quid Vt :dicendo ,regem ad misit & ,sua vestimenta Israel
ישראל את־בגדיו וישלח אל־המלך לאמר למה קרעת
.Israel in propheta est quòd sciat & ,me ad nunc veniat ?tua vestimenta
בגדיך יבא־נא אלי וידע כי יש נביא בישראל :
domus ostium‡stetit & ,suo curru & ,*suis equis** in Nahaman Venitque
9 [o]† ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד פתח־הבית
:dicendo ,nuncium Elisaah eum ad Misitque .Elisaah
10 לאלישע : † וישלח אליו אלישע מלאך לאמר
,tibi tua caro reuertetur & ,Iarden in vicibus septem te *lauabis*‡& ,Vade
הלוך ורחצת שבע־פעמים בירדן וישב בשרך לך
.mundabitur &
וטהר :
;me *apud dixi* † Ecce :dicebat & ,abibat & ,Nahaman *ira efferbuit** Et
11 † ויקצף נעמן [p] וילך ויאמר הנה אמרתי אלי
,sui Dei DOMINI *nomine in*‡inuocabit & ,stabit & ,egrediendo Egredietur
יצא יצוא ועמד וקרא בשם־יהוה אלהיו
.leprosum *recolliget*‖ & ,locum ad suam manum *agitabit** &
[q] והניף ידו אל־המקום ואסף המצורע :
omnibus *præ* Dammesec fluuij Parpar & ,Abanah *bonus* ‡ Nonne
12 † הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק מכל
,se vertit & ?me mundabo & ,eis in me lauabo non an ?Israel aquis
מימי ישראל הלא־ארחץ בהם וטהרתי [s] ויפן
,eum ad sunt locuti & ,eius serui accesserunt Et .ira *in*‡ ibat &
13 וילך בחמה : † [t] ויגשו עבדיו וידברו אליו
nonne ,te ad fuisset locutus vates *magnum verbum*‖,mi Pater :dixerunt &
ויאמרו אבי דבר גדול הנביא דבר אליך הלוא
?*esto*‡ mundus & ,te Laua ,te ad dixerit *quia etiam*‖& ?fecisses
תעשה ואף כי־אמר אליך רחץ וטהר :
verbum iuxta ,vicibus septem Iarden in se *immersit*† & ,descendit Et
14 † [v] וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר
.est mundatus &,parui pueri caro sicut eius caro est reuersa & :Dei viri
איש האלהים וישב בשרו כבשר נער קטן ויטהר :
,venit & ,eius turma oīs & ipse ,Dei virum ad est reuersus Et
15 † [x] וישב אל־איש האלהים הוא וכל־מחנהו ויבא
Deus † non quòd ,noui nunc Ecce : dixit & ,*eius facies ad* ‡ stetitque
ויעמד לפניו ויאמר הנה־נא ידעתי כי אין אלהים
benedictionem *nunc*‖ tolle nunc & : Israel in nisi ,terra omni in
בכל־הארץ כי אם־בישראל ועתה [y] קח־נא ברכה
steti cuius ,DOMINVS Viuit :dixit Et .suo seruo à
16 מאת עבדך : † ויאמר [z] חי־יהוה אשר־עמדתי
.renuit & ,*capiendum ad eum in instabat* ‡ & ;accepero si ,*eius facies ad*†
לפניו אם־אקח ויפצר־בו לקחת וימאן :
paris onus tuo seruo nunc dabitur non Et :Nahaman Dixitque
17 † ויאמר נעמן ולא [a] יתן־נא לעבדך [b] משא צמד־
sacrificiū & ,*ascensionem*‖tuus seruus vltrà faciet non quia ?*terra* mulorum
פרדים אדמה כי לוא־יעשה עוד עבדך עלה וזבח
.DOMINO nisi ,alienis diis
לאלהים אחרים כי אם־ליהוה :
meū dominū intrando in‡,tuo seruo DOMINVS parcat *hoc verbo In**
18 † לדבר הזה יסלח יהוה לעבדך בבוא אדני
,meā manū super fuerit innixus ipse & ,ibi *se incuruandū ad*‡Rimmon domū
בית־רמון [c] להשתחות שמה והוא נשען על־ידי
,Rimmon domo*,mea *incuruatione*‡ in Rimmon domo *me incuruauero*† &
והשתחויתי בית רמן בהשתחויתי בית רמן
.*hoc verbo*‡ in tuo seruo DOMINVS *quæso* ignoscat
יסלח־נא־יהוה לעבדך בדבר הזה :
.terræ miliare quasi eo ab abiit & .pace in Vade :ei Dixitque
19 † ויאמר לו [d] לך לשלום וילך מאתו כברת ארץ :
prohibuit Ecce :Dei viri Elisaah puer Ghechazi dixit Et
20 † ויאמר גיחזי נער אלישע איש־האלהים הנה חשך
eius manu de *accipiendo ab*†, hunc Aramæum Nahaman meus dominus
אדני את נעמן הארמי הזה [e] מקחת מידו את
accepero & ,eum post cucurrero *quin**,DOMINVS viuit :attulit quæ
אשר־הביא [f] חי־יהוה כי־אם־[g] רצתי אחריו ולקחתי
.aliquid eo ab
מאתו מאומה :

cùm legisset rex ‡sum, vt mortificem & viuificem: [k] מות [l] חיה ‡mittit ‖vt curem *quærat †contra me. [m] ידע [n] ראה cùm audisset Elisaah vir *equo suo, ‡ad [o] בוא ‡laua *iratus est †cogitaui in [p] ילך ‡nomen *eleuabit ‖mundabit [q] נוף ‡meliores sunt אמנה ק [r] יום [s] פנה ‡cum [t] נגש ‖si rem grandem ‖quantò magis cùm ‡eris? †abluit [v] ירד [x] שוב ‡ante eum, †est ‖obsecro [y] לקח [z] חיה †in cōspectu, ‡cogebat eū, vt tolleret [a] נתן [b] נשא de terra? ‖holocaustū, *Pro re hac ‡quando ingredietur dominus meus rex in ‡vt adoret [c] שחה † adorauero in ‡adoratione *in ‡hac re. נא כתיב ולא קרי [d] ילך †vt non acciperet [e] לקח *nisi [f] חיה [g] רוץ

currentem Nahaman viditque ;Nahaman post Ghechazi est secutus Et
21 † וירדף גיחזי אחרי נעמן ויראה נעמן רץ
?pax‡ Numquid:dixit & ,eius occursum in curru *desuper cecidit*‖& ,se post
אחריו [h] ויפל מעל המרכבה לקראתו ויאמר השלום :
hoc *nunc*‡ Ecce :dicendo ,me misit meus dominus :Pax ,dixit Et
22 † ויאמר שלום אדני שלחני לאמר הנה עתה זה
:prophetarum filiis de Ephraim monte de pueri duo me ad venerunt
באו אלי [i] שני־נערים מהר אפרים מבני הנביאים
.vestimenta mutatoria duo & ,argenti talentum eis *nunc*‖ da
[k] תנה־נא להם ככר־כסף ושתי חלפות בגדים :
:eum *in rupit* ‡ & :duo talenta *accipe* ,*Velis* ,Nahaman Dixitque
23 † ויאמר נעמן הואל קח ככרים ויפרץ־בו
mutatoria duo & ,*marsupiis*† duobus in argenti talenta duo ligauit &
[l] ויצר ככרים כסף בשני חרטים ושתי חלפות
.*eius facies ad*‖portauerunt & ,suos pueros duos *ad dedit*‡& ,vestimenta
בגדים ויתן אל שני נעריו [m] וישאו לפניו :
*commendauit**& ,eorum manu de tulit & ,*editum locum*†ad venit Et
24 † ויבא אל־העפל [n] ויקח מידם ויפקד
.abierunt & ,viros dimisit & :domo in
בבית וישלח את־האנשים וילכו :
eum ad dixitque :suum dominum *ad*‡ stetit & ,est ingressus ipse Et
25 † והוא־בא ויעמד אל־אדניו ויאמר אליו
.illuc & ,huc tuus seruus iuit Non:dixit & ?Ghechazi Vnde :Elisaah
אלישע מאן גחזי ויאמר לא־הלך עבדך אנה ואנה :
desuper‡ vir se vertit cùm ,*abiit*†meum cor Non‖ :eum ad Dixitque
26 † ויאמר אליו לא־לבי הלך כאשר הפך־איש מעל
accipiendū ad &,pecuniā *accipiendū ad tempus**an :tui occursum in suo curru
מרכבתו לקראתך העת לקחת את־הכסף ולקחת
?ancillas & ,seruos & ,*bouem*‡& ,*pecus*†& ,vineas & ,olueta‡& ;vestes
בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות :
.seculum in *tuo semine in* & , *te in*‡ adhærebit Nahaman lepra Et
27 † וצרעת נעמן תדבק־בך ובזרעך לעולם
.nix sicut leprosus eius *faciebus** à est egressus &
ויצא מלפניו מצרע כשלג :

ßdesiliit de ‡est [h] נפל ‡tempore [i] שנה ‖obsecro [k] נתן Complace,& tolle ‡coegit †sacculis, [l] צרר ‡posuit super ‖ante eum. [m] נשא †munitionē, *reposuit [n] לקח ‡ante מאין ק ‖Nonne †iuit tecum, ‡de *annon noui tempus, quo ibas ad accipiendum ‡vt emeres †pecudes, ‡boues, ‡tibi, & semini tuo *facie

CAP. VI. ו

locus nunc Ecce :Elisaah ad prophetarum filij dixerunt Et
1 † ויאמרו [a] בני־הנביאים אל־אלישע הנה־נא המקום
Ibimus .nobis à‡angustus *tuas facies ad ibi habitantes* † nos quo ‡
2 אשר אנחנו ישבים שם לפניך צר ממנו : [b]† נלכה־
faciemus & ,vnum tignum *vir*‖ inde *capiemus*‡ & ,Iarden ad vsque nunc
נא עד־הירדן ונקחה משם איש קורה אחת ונעשה־
Dixitque .Ite :dixit & .*ibi habitandum ad** locum ibi nobis
3 לנו שם מקום [c] לשבת שם ויאמר לכו : † ויאמר
.veniam Ego :dixit & tuis seruis cum *ito* & ,*nunc* *Velis* ‡ :vnus
האחד [d] הואל נא ולך את־עבדיך ויאמר אני אלך :
.ligna cædebant & ,Iarden ad venerunt & :eis cum abiit Et
4 † וילך אתם ויבאו הירדנה ויגזרו העצים :
in cecidit ferrum & ,trabem faciente cadere vno ,fuit Et
5 † ויהי האחד [e] מפיל הקורה ואת־הברזל נפל אל־
.*petitum*†ipsum & ,mi domine Ahah :dixit & ,clamauit & :*aquas*‡
המים ויצעק ויאמר אהה אדני והוא שאול :
:locum ei ostendit & ?cecidit Vbi :Dei vir Dixitque
6 † ויאמר איש־האלהים אנה נפל [f] ויראהו את־המקום
.ferrum fecit supernatare & ,illuc proiecit & ,lignum præciditque
ויקצב־עץ וישלך־שמה [g] ויצף הברזל :
.illud tulit & ,suam manum extendit & .*tibi* *Leua** :dixit Et
7 † ויאמר [h] הרם לך [i] וישלח ידו ויקחהו :
*ad**est consiliatus & :Israel cum *pugnans erat*† Aram rex Et
8 † ומלך ארם היה נלחם בישראל ויועץ אל־
.mea *castrametatio incelebri absconditò*‖ loco In :dicendo ,*suos seruos*
עבדיו לאמר אל־מקום פלני אלמני [l] תחנתי :
te Obserua :dicendo ,Israel regem ad Dei vir misit Et
9 † וישלח איש האלהים אל־מלך ישראל לאמר השמר
.*descendentes* Aram† illuc quia :illum locum ad *transeundo* à
מעבר המקום הזה כי־שם ארם נחתים :
vir ei dixerat quem locum ad Israel rex misit Et
10 † וישלח מלך ישראל אל־המקום אשר אמר־לו איש־
.secundò neque‖,semel non ,ibi se obseruauit & ,eū monuerat & ,Dei
האלהים והזהירה ונשמר־שם לא־אחת ולא [m] שתים :
clamauit * & ,hoc *verbo super*‡ Aram regis cor est conturbatum Et
11 † ויסער לב מלך־ארם על־הדבר הזה ויקרא
‡nobis *qui* ex quis mihi *indicabitis* Nonne‡ :eos ad ait & ,suos seruos *ad*
אל־עבדיו ויאמר אליהם הלוא [n] תגידו לי מי משלנו
?Israel *regem ad*
אל־מלך ישראל :

[a] בנה ‡in †habitamus corā te ‡est [b] ילך ‡tollemus ‖vnusquisq; *in quo habitemus. [c] ישב ‡Complace obsecro, & veni [d] יאל [e] נפל ‡aquam, †erat commodatum. [f] ראה [g] צוף *Tolle. [h] יום [i] לקח †pugnabat *cum seruis suis, ‖tali & tali erit mansio [k] פלא [l] חנה Caue ne transeas †Aramæi descendunt. והזהירו ק [m] שנה ‡propter *vocauit ‡Vt quid nō indicatis ‡est regis [n] נגד

Elisaah sed ,rex mi domine Non :eius seruis é vnus Dixitque
12 † ויאמר אחד מעבדיו לוא אדני המלך כי־אלישע
verba Israel regi indicat ,Israel in† qui ,propheta
הנביא אשר בישראל יגיד למלך ישראל את־הדברים
.tui cubiculi penetrali in loqueris quæ
אשר תדבר בחדר משכבך׃
.eum tollam & ,mittam & ;ipse vbi videte & ,Ite :Dixitque
13 † ויאמר °לכו וראו איכה הוא ואשלח ואקחהו
Misitque .Dothan in ,† Ecce :dicendo ,ei est Nunciatumque
14 † וישלח ויגד־לו לאמר הנה בדתן׃
,nocte venerunt & :grauem exercitum & ,currum & ,equos illuc
שמה סוסים ורכב וחיל כבד ויבאו לילה
viri minister manicauit Et .ciuitatem super circundederunt &
15 † וישכם משרת איש [p]ויקפו על־העיר׃
circundans exercitus ecce & :est egressus & ,surgendum ad Dei
האלהים לקום [q]ויצא והנה־חיל סובב את־
,mi domine Ahah :eum ad eius puer dixitque .currus & ,equus & ,ciuitatē
העיר וסוס ורכב ויאמר נערו אליו אהה אדני
qui multi quia ,timeas Ne :dixit Et ?faciemus quomodo
16 † ויאמר אל־תירא כי [s]רבים אשר איכה נעשה׃
:ait & ,Elisaah orauit Et .eis cum qui quàm ,nobiscum
17 † ויתפלל אלישע ויאמר אתנו מאשר אותם׃
DOMINVS aperuit & .videat & ,eius oculos nunc * aperi DOMINE
יהוה פקח־נא את־עיניו ויראה ויפקח יהוה
currus & ,equis plenus mons ecce & ,vidit & ,pueri oculos
את־עיני הנער וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב
orauitque :eum ad descenderunt Et :Elisaah circuitus ignis*
18 † [t]וירדו אליו ויתפלל אש סביבת אלישע׃
istam gentem nunc † Percute :ait & ,DOMINVM ad Elisaah
אלישע אל־יהוה ויאמר הך־נא את־הגוי־הזה
.Elisaah verbum iuxta cæcitatibus in eos percussit & .cæcitatibus in
בסנורים [v]ויכם בסנורים כדבר אלישע׃
:ciuitas hæc nec ,via hæc Non : Elisaah eos ad Dixitque
19 † ויאמר אלהם אלישע לא זה הדרך ולא־זה העיר
.quæritis quem virum ad vos deducam & ,me post venite
לכו אחרי ואוליכה אתכם אל־האיש אשר תבקשון
.Someron in eos duxit &
[v]וילך אותם שמרונה׃
DOMINE :Elisaah dixit & ,Someron eos intrare secundum ,fuit Et
20 † ויהי [x]כבאם שמרון ויאמר אלישע יהוה
,corū oculos DOMINVS aperuit & .videāt & ,istorum oculos aperi
פקח את־עיני־אלה ויראו ויפקח יהוה את־עיניהם
Israel rex Dixitque .Someron medio in ecce & ,viderunt &
21 † ויאמר מלך־ישראל [y]ויראו והנה בתוך שמרון׃
?mi pater percutiā percutiendo Num :eos ipsum videre secundū Elisaah ad
אל־אלישע [z]כראתו אותם [a]האכה אכה אבי׃
,tuo gladio in captiuasti * quos num .percuties Non :ait Et
22 † ויאמר לא תכה האשר [b]שבית בחרבך
,eorum facies ad aquam & ,panem pone ?percutiens tu ,tuo arcu in &
ובקשתך אתה מכה [c]שים לחם ומים לפניהם
.suos dominos ad vadant & ,bibant & ,comedant &
ויאכלו [d]וישתו [e]וילכו אל־אדניהם׃
:biberunt & ,comederunt & ,magnum apparatum eis præparauit Et
23 † ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו
vltrà addiderunt non & :suum dominum ad abierunt & ;eos dimisit &
וישלחם וילכו אל־אדניהם ולא־יספו עוד
.Israel terram in veniendum ad ,Aram agmina
גדודי ארם לבוא בארץ ישראל׃
Aram rex Benhadad congregauit & ,hæc post fuit Et
24 † ויהי אחרי־כן ויקבץ בן־הדד מלך־ארם את־
.Someron super coarctauit & ,ascendit & :sua castra omnia
כל־[f]מחנהו [g]ויעל [h]ויצר על־שמרון׃
,eam super coarctantes ecce & .Someron in magna fames Fuitque
25 † ויהי רעב גדול בשמרון והנה צרים עליה
cabi quartum & ,argenteis octoginta in asini caput esse ad vsque†
עד היות ראש־חמור בשמנים כסף ורבע הקב
rege ,fuit Et .argenteis quinque in columbarum stercoris
26 † ויהי מלך חריונים בחמשה כסף׃
:dicendo ,eum ad clamauit mulier & ,murum super transeunte Israel
ישראל עבר על־החמה ואשה צעקה אליו לאמר
te faciat saluam Non :dixit Et .rex mi domine me saluam Fac
27 † ויאמר אל־[i]יושעך הושיעה אדני המלך׃
?torculari de vel ,area de num ?te faciam saluam vnde ,DOMINVS
יהוה מאין אושיעך המן־הגרן או מן־היקב׃
dixit hæc Mulier :ait & ?tibi Quid :rex ei dixit Et
28 † ויאמר־לה המלך מה־לך ותאמר האשה הזאת אמרה

Margin: †est — [o] הלך — ‖sit — †est — ‡currus, — ‖surrexit manè — [p] יקף — vt surgeret — [q] יצא — equi — plures sunt — [s] ירא רבב — ‡obsecro — *igneus in circuitu — [t] ירד — †obsecro — [v] נכה — ‡est — [v] הלך — ‡cùm ingressi essent — [x] בוא — ‖vt — [y] ראה — ‡cùm vidisset — [z] ראה [a] נכה — ‡cepisti — [b] שבה — ‖percutis? — ‡ante eos. — [c] שום — dominum suum. — [d] שתה [e] ילך — ‡exercitus — ‖vt venirent — ‡obsedit — [f] חנה [g] עלה — [h] צור — ‖obsidebant — †donec esset — דביונים ק — [i] ישע — ‡est

meum filium & ,hodie eum comedamus & ,tuum filium Da : me ad
אלי [k]תני את־בנך ונאכלנו היום ואת־בני
.eum comedimus & ,meum filium coximus Et .cras comedemus
29 † ונבשל את־בני ונאכלהו נאכל מחר׃
:eū comedemus & ,tuum filium Da :altera die in eam ad dixique
ואמר אליה ביום האחר תני את־בנך ונאכלנו
.suum filium abscondit &
ותחבא את־בנה׃
scidit & ,mulieris verba regem audire secundum ,fuit Et
30 † ויהי כשמע המלך את־דברי האשה ויקרע את־
ecce & ,populus vidit & ,murum super transeunte eo & :sua vestimenta
בגדיו והוא עבר על־החמה וירא העם והנה
faciat Sic :ait Et .intrinsecus eius carnem super saccus
31 † ויאמר כה־יעשה [l]השק על־בשרו מבית׃
Saphat filij Elisaah caput steterit si ,addat sic & ,Deus mihi
לי אלהים וכה יסף אם־יעמד ראש אלישע בן־שפט
.hodie eum super
עליו היום׃
:secum sedentes ‖ seniores & ,sua domo in sedens ‡ Elisaah Et
32 † ואלישע ישב בביתו והזקנים ישבים אתו
,eum ad nuncius veniret antequam ,suis faciebus* à virum † misitque
וישלח איש מלפניו בטרם [m]יבא המלאך אליו
homicidæ filius miserit quòd vidistis Num: seniores ad dixit ipse &
והוא אמר אל־הזקנים הראיתם כי־שלח בן־המרצח
claudite ,nuncium intrare secundum ‡,videte ?meum caput auferendum ad‡ ,huius
הזה [n]להסיר את־ראשי [o]ראו כבא המלאך סגרו
eius domini pedum vox ‡ nonne :ostio in eum opprimetis * & ,ostium
הדלת ולחצתם אתו בדלת הלוא קול רגלי אדניו
descendens † nuncius ecce & ,eis cum loquente eo Adhuc .‡eum post
33 † עודנו מדבר עמם והנה המלאך ירד אחריו׃
expectabo quid :‡DOMINO à malum hoc Ecce :ait & ,eum ad
אליו ויאמר הנה־זאת הרעה מאת יהוה מה־[p]אוחיל
?amplius DOMINVM
ליהוה עוד׃

CAP. VII.

dixit sic ;DOMINI verbum Audite :Elisaah dixit Et
1 † ויאמר אלישע שמעו דבר־יהוה כה אמר
sata duo & ,seclo in similæ satum cras ‡ tempus Iuxta :DOMINVS
יהוה כעת מחר סאה־סלת בשקל וסאתים
,triarius ‡ respondit Et .Someron porta in seclo in hordeorum *
2 † [q]ויען השליש שערים בשקל בשער שמרון׃
:ait & ,Dei virum ad ,eius manum super innitebatur rex cuius
אשר למלך נשען על־ידו את־איש האלהים ויאמר
?hoc verbum erit nunquid ,cælis in cataractas faciens DOMINVS Ecce‖
הנה יהוה עשה ארבות בשמים היהיה הדבר הזה
.comedes non inde &* ,tuis oculis in videns tu† Ecce :dixit &
ויאמר הנכה ראה בעיניך ומשם לא תאכל׃
dixeruntque ;portæ ostium * leprosi erant viri quatuor Et
3 † וארבעה אנשים [r]היו מצרעים פתח השער ויאמרו
?moriamur donec hîc manemus ‡ nos Quid :suum socium ‖ad vir †
איש אל־[s]רעהו מה אנחנו ישבים פה עד־[t]מתנו׃
,ciuitate in ‡ fames & ,ciuitatem Ingrediamur : dixerimus Si
4 † אם־אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר
,ite† nunc & .moriemur & ,hîc manserimus si & :ibi moriemur &
ומתנו שם ואם־ישבנו פה ומתנו ועתה לכו
si & ;viuemus ,nos viuificauerint si :Aram castrametationem ad incidamus &
[v]ונפלה אל־מחנה ארם אם־יחינו נחיה ואם־
.moriemur & ,nos mortificauerint
ימיתנו ומתנו׃
:Aram castrametationem ad veniendum ad* ,crepusculo in surrexerunt Et
5 † [x]ויקמו בנשף לבוא אל־מחנה ארם
ibi ‡ non ecce & ,Aram castrametationis ‖extremū ad vsque veneruntque
[y]ויבאו עד־קצה מחנה ארם והנה אין־שם
sonitum Aram castrametationem ‖ fecerat audire* Dominus Et .vir †
6 † איש׃ ואדני השמיע את־מחנה ארם קול
ad vir ‡ dixeruntque .magni exercitus sonitum ,equi vocem & ,currus ‖
רכב וקול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל־
reges Israel rex nos super† conduxit mercede Ecce :suum fratrem
אחיו הנה שכר־עלינו מלך ישראל את־מלכי
.nos super veniendum ad ‖,Aegyptiorum reges & ,Chittæorum
החתים ואת־מלכי מצרים לבוא עלינו׃
,sua tentoria reliquerunt & ,crepusculo in fugerunt & ,surrexerunt Et
7 † ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את־אהליהם
,ipsa ‖ quod secundum ,castrametatio*,suos asinos & ,suos equos &
ואת־סוסיהם ואת־חמריהם המחנה כאשר היא

Margin: [k] נתן — eum audisset rex — ‖erat — [l] שקק — ‡sedebat — ‖sedebant — †rex — *facie sua, — [m] בוא — ‡vt auferre faciat — ‡cùm venerit nuncius, — [n] סור [o] ראה — ‡opprimite — ‡sonitus — ‡est? — †descendebat — ‡est: — [p] יחל — *hoc — *hordei — ‡dux, — [q] ענה — ‖Si Dominus faceret fenestras — †videbis — *sed — *ad — [r] היה — †vnusquisq; — ‖proximum — ‡manemus — [s] רעה [t] מות — ‡est — ‡ venite, & transfugiamus ad castra — [v] נפל — ‡vt venirent ad castra — [x] קום [y] בוא — ‖castrorum — ‡erat — † quisquam — *audiri — ‖in castris — ‖curruum, & sonitū equorum, — ‡vnusquisq; — †aduersum — ‖vt veniant contra — *castra, — ‖erant,

CAP. VIII. ח

fecerat viuere cuius , mulierem ad est locutus Elisaah Et

1 † ואלישע דבר אל־האשה אשר־החיה את־

quo in‡ peregrinare & ,tua domus† & tu vade & ,Surge:dicendo ,eius filium

בנה לאמר קומי [a] ולכי אתי וביתך וגורי באשר

terram ad‖ venit etiam & ,famem ad DOMINVS vocauit nam:peregrinaberis

תגורי כי־קרא יהוה לרעב וגם־בא אל־הארץ

verbum iuxta fecit & ,mulier Surrexitque .annis septem

2 שבע [b] שנים׃ † ותקם האשה ותעש כדבר

terra in est peregrinata & ,eius domus‡ & ,ipsa abiit & : Dei viri

איש האלהים ותלך היא וביתה [c] ותגר בארץ

.annis septem Pelistim

פלשתים שבע שנים׃

terra è mulier est reuersa & ,annorum septem fine à‡ , fuit Et

3 † ויהי מקצה שבע שנים [d] ותשב האשה מארץ

ad & ,suam domum ad‖ regem ad clamandum ad‡ est egressa & ,Pelistim

פלשתים [e] ותצא לצעק אל־המלך אל־ביתה ואל־

viri puerum Ghechazi ad loquens † rex Et .suum agrum

4 שדה׃ † והמלך מדבר אל־גחזי נער איש־

fecit quæ magnalia omnia mihi nunc‡ Narra :dicendo , Dei

האלהים לאמר ספרה־נא לי את כל־הגדלות אשר־עשה

quòd regi narrante eo ,fuit Et .Elisaah

5 אלישע׃ [f] † ויהי הוא־מספר למלך את־אשר

,eius filium viuificauerat cuius mulier ecce & ,mortuum fecerat viuere

החיה את־[g] המת והנה האשה אשר־החיה את־בנה

:Ghechazi dixitq; .suo agro super‖ & ,sua domo super‖ regem ad clamans‡

צעקת אל־המלך על־ביתה ועל־שדה ויאמר גחזי

viuificauit quem ,eius filius‡ hic & ,mulier ‡hæc ,rex mi Domine

אדני המלך זאת האשה וזה־בנה אשר־החיה

:ei narrauit & ,mulierem rex interrogauit Et .Elisaah

6 אלישע׃ † וישאל המלך לאשה ותספר־לו

† quæ omnia Restitue :dicendo vnum eunuchum rex ei deditque

ויתן־לה המלך סריס אחד לאמר [h] השיב את־כל־אשר־

ad vsque & terram reliquit‡ die à agri prouentus † omnes & ,ei

לה ואת כל־[i] תבואת השדה מיום עזבה את־הארץ ועד־

rex Ben-hadad & ,Dammesec* Elisaah venit Et .nunc‖

7 עתה׃ † ויבא אלישע דמשק ובן־הדד מלך־

Dei vir Venit :dicendo ,ei est nunciatúque :ægrotans‖ Aram

ארם חלה [k] ויגד־לו לאמר בא איש האלהים

.huc vsque

עד־הנה׃

vade & ,munus tua manu in Tolle :Chazael ad rex ait Et

8 † ויאמר המלך אל־חזהאל [l] קח בידך מנחה ולך

:dicendo ,eo ab DOMINVM requires & :Dei viri occursum in

לקראת איש האלהים ודרשת את־יהוה מאותו לאמר

,ei° occursũ in Chazael abiit Et ?hac infirmitate de viuã Nunquid

9 האחיה מחלי זה׃ [m] † וילך חזאל לקראתו

quadraginta onus ,Dammesec bonũ omne & ,sua manu in munus tulit &

[n] ויקח מנחה בידו וכל־טוב דמשק [o] משא ארבעים

Ben-hadad tuus Filius :ait & ,eius facies ad‖ stetitque ,venit & :camelorum

גמל ויבא ויעמד לפניו ויאמר בנך בן־הדד

?hac infirmitate de viuã Nunquid :dicendo ,te ad me misit Aram rex

מלך־ארם שלחני אליך לאמר האחיה מחלי זה׃

.viues Viuendo :ei dic ,Vade : Elisaah eum ad Dixitque

10 † ויאמר אליו אלישע לך אמר־לא חיה תחיה

fecit stare Et .morietur moriendo quòd ,DOMINVS mihi ostẽdit &‖

11 [p] והראני יהוה כי־מות ימות׃ † ויעמד

.Dei vir fleuitque :pudefieri ad vsque‖ posuit & ,suas facies *

את־פניו וישם עד־[q] בש [r] ויבך איש האלהים׃

noui Quia :ait & ?flens‡ meus dominus Quare:Chazael dixit Et

12 † ויאמר חזאל מדוע אדני בכה ויאמר כי ידעתי

mittes eorum munitiones :malum Israel filiis es facturus quòd

את אשר־תעשה לבני ישראל רעה מבצריהם תשלח

,allides eorum paruulos & ,occides gladio in eorum iuuenes & ,ignem in

באש ובחריהם בחרב תהרג ועלליהם תרטש

† quid Quoniã :Chazael Dixitque .dirumpes‖ eorũ prægnantes &

13 [s] והרתיהם תבקע׃ † ויאמר חזהאל כי מה

:Elisaah dixitque ?hoc magnum verbum † faciat vt ,canis tuus seruus

עבדך הכלב כי יעשה הדבר הגדול הזה ויאמר אלישע

.Aram super regem‡ te DOMINVS mihi Ostendit

הראני יהוה אתך מלך על־ארם׃

:ei dixitque ,suum dominum ad venit & ,Elisaah ab abiit † Et

14 † וילך מאת אלישע [t] ויבא אל־אדניו ויאמר לו

.viues Viuendo ,mihi Dixit :ait & ?Elisaah tibi dixit Quid

מה־אמר לך אלישע ויאמר אמר לי חיה תחיה׃

†familia ‡vbi potueris peregrinari: [a] ילך ‖super [b] שנה ‡familia [c] גור ‡in [d] שוב ‡vt clamaret ‖pro domo sua, & pro agro suo. [e] יצא † loquebatur ‡obsecro [f] היה [g] מות ‡clamabat ‖pro ‡est †erant [h] שוב ‡fructus *qua [i] בוא ‖hoc tẽpus. *in ‖ægrotabat : [k] נגד [l] לקח [m] ילך [n] לקח [o] נשא ‖coram eo, לו [p] ‖at ראה *suam faciẽ, ‖donec tardauit: [q] בוש [r] בכה ‡flet? ‖diuides †est [s] הרה †rem magnã hanc? ‡fore †recessit [t] בוא

ij leprosi venerunt Et .suam animam ad‖ fugerunt &

8 † ויבאו המצרעים האלה [z] וינסו אל־נפשם׃

,vnum tentorium ad venerunt & ,castrametationis ‡ extremum ad vsque

עד־קצה המחנה ויבאו אל־אהל אחד

,vestes & ,aurum & ,argentũ inde tuleruntque ,biberunt & ,comederũt &

ויאכלו [a] וישתו [b] וישאו משם כסף וזהב ובגדים

,aliud tentorium ad venerũt & ,sunt reuersi & :absconderũt & ,abierunt &

וילכו ויטמנו [c] וישבו ויבאו אל־אהל אחר

vir* Dixeruntque .absconderunt & ,abierunt & ,inde tulerunt &

9 † ויאמרו איש וישאו משם וילכו ויטמנו׃

boni nuncij dies hæc dies ;facientes nos‡ rectè Non :suum socium‡ ad

אל־רעהו לא־כן [d] אנחנו עשים היום הזה יום־בשרה

nos inueniet & ,matutinã lucẽ ad vsq; differemus & ,reticentes‖ nos & ,ipsa†

הוא ואנחנו מחשים [e] וחכינו עד־אור הבקר ומצאנו

.regis domo‡ nunciemus & ,ingrediamur & ,itote‡ nunc & .prauitas*

[f] עון ועתה לכו ונבאה [g] ונגידה בית המלך׃

nunciauerunt & ,ciuitatis portarium ad clamauerunt & ,venerunt Et

10 † ויבאו ויקראו אל־שער העיר ויגידו

ibi * non ecce & ,Aram castrametationem † ad Venimus :dicendo ,eis

להם לאמר באנו אל־מחנה ארם והנה אין־שם

,ligatus asinus & ,ligatus equus † nisi ,hominis vox & ,vir‖

איש וקול אדם כי אם־הסוס אסור והחמור אסור

.ipsa ‡ quòd secundum tentoria &

ואהלים כאשר המה׃

.intrinsecus regis domo‖ nunciauerunt & ,portarios vocauit* Et

11 † ויקרא השערים ויגידו בית המלך פנימה׃

Indicabo :suos seruos ad dixit & ,nocte rex Surrexitque

12 [h] † ויקם המלך לילה ויאמר אל־עבדיו אגידה־

famelici quòd sciuerunt ;Aram‖ nobis fecerunt quod vobis nunc

נא לכם את אשר־[i] עשו לנו ארם ידעו כי־רעבים

Cùm :dicendo ,agro in latitandum ad castrametatione* è sunt egressi & ,nos‡

אנחנו ויצאו מן־המחנה להחבה בהשדה לאמר כי־

.ingrediemur vrbẽ in & ,viuos eos apprehẽdemus‡ & ,ciuitate è fuerint egressi

יצאו מן־העיר ונתפשם [k] חיים ואל־העיר נבא׃

quinque nunc capiant † Et : dixit & ,eius seruis è vnus respondit Et

13 † ויען אחד מעבדיו ויאמר ויקחו־נא חמשה

omnem secundũ‡ ipsi ecce .ea in remanserũt qui ,residuis equis ex*

מן־הסוסים הנשארים אשר נשארו־בה הנם ככל־

multitudinem omnẽ secundũ† ipsi‡ ecce ;ea in remanserũt qui ,Israel multitudinem

[l] ההמון ישראל אשר נשארו־בה הנם ככל־המון

.videamus & ,mittamus & ,erant consumpti qui ,Israel

ישראל אשר־[m] תמו ונשלחה ונראה׃

castrametationẽ‖ post rex misit & ,equorum currus duos tulerunt Et

14 † ויקחו שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי מחנה־

.videte & ,Ite :dicendo ,Aram

ארם לאמר [n] לכו [o] וראו׃

erat plena via omnis ecce & ,Iarden ad vsque eos post abierunt Et

15 † וילכו אחריהם עד־הירדן והנה כל־הדרך מלאה

sunt reuersi & :ipsos festinando in Aram‖ proiecerunt quæ vasis & ,vestibus

בגדים [p] וכלים אשר־השליכו ארם בהחפזם [q] וישבו

diripuerũt‡ & ,populus est egressus Et .regi indicauerũt & ,nuncij

16 המלאכים [r] ויגדו למלך׃ † ויצא העם [s] ויבזו

hordeorum‡ sata duo & ,seclo in similæ satum fuit & .Aram castrametationẽ

את מחנה ארם ויהי סאה־סלת בשקל וסאתים שערים

.DOMINI verbum iuxta seclo in

בשקל כדבר יהוה׃

sup eius manũ sup innitebatur cuius tristatam‡ constituit rex Et

17 † והמלך הפקיד את־השליש אשר־נשען על־ידו על־

fuerat locut' sicut ,est mortu' & ,porta in popul' eũ conculcauerũt‖ & ,portam

השער וירמסהו העם בשער [t] וימת כאשר דבר

.eum ad regem descendendo in‡ est locutus qui ,Dei vir

איש האלהים אשר דבר ברדת המלך אליו׃

sata Duo :dicendo ,regem ad Dei virum loqui‖ secundum ,fuit Et

18 † ויהי כדבר איש האלהים אל־המלך לאמר סאתים

cras‡ tempus secundũ erit seclo in similæ satum & ,seclo in hordeorum*

שערים בשקל וסאה־סלת בשקל יהיה כעת מחר

,Dei virum ad tristata‡ respondit Et .Someron porta in

19 בשער שמרון׃ [v] † ויען השליש את־איש האלהים

erit nunquid ,cælis in° cataractas faciens* DOMINVS ecce† Et : ait &

ויאמר והנה יהוה עשה ארבות בשמים היהיה

non inde &‡ ,tuis oculis in videns‖ tu Ecce :dixit & ?hoc verbum secundum

כדבר הזה ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם לא

populus eum conculcauerunt & : sic ei fuit Et .comedes

20 תאכל׃ [x] † ויהי־לו כן וירמסו אתו העם

.est mortuus & ,porta in

בשער וימת׃

‖pro anima sua. [z] נוס ‡castrorum, [a] שתה [b] נשא [c] שוב *vnusquisq; ‡proximum ‡facimus; [d] עשה †est, ‖tacemus? & si expectauerimus [e] חכה *punitio. ‡venite, & eamus, ‡in [f] עוה [g] נגד †castra *est ‖quisquã, nec † equi ligati, & asini ligati, ‡erant. * clamauerũt portarij ‖in [h] קום ‖Aramæi, [i] עשה ‡sumus, *castris, vt latitent בשדה ק ‡capiemus †tollantur [k] חיה ‡sunt in vniuersa multitudine ‡inquam † in vniuersa multitudine [l] המה המון ק [m] תמם ‖castra [n] ילך [o] ראה ‖Aramæi dũ festinarent: [p] כלה [q] שוב יתיר ה ‡diripuit castra [r] נגד [s] בזז ‡hordei ‡ducem ‖conculcauit [t] מות ‡quando descendit rex ‖quod locutus est vir *hordei ‡istud ‡dux [v] ענה †Si *faceret fenestras ‖videbis, ‡sed [x] היה

expandit & ,aquas in intinxit & ,stragulam* tulit & ,crastino à* fuit Et
15 † ויהי ממחרת ויקח המכבר ויטבל במים ויפרש
.eo pro Chazael regnauit & :est mortuus & ,eius faciem super
על פניו וימת וימלך חזהאל תחתיו׃
,Israel regis Achab filij Ioram quinto anno in Et
16 † ובשנת חמש ליורם בן אחאב מלך ישראל
regis † Iehosaphat filius,Iehoram regnauit,Iehudah regis Iehosaphat &
ויהושפט מלך יהודה מלך יהורם בן יהושפט מלך
,ipsum regnãdo in erat annorum duorum & triginta Filius .Iehudah
17 יהודה׃ † בן שלשים ושתים שנה היה במלכו
via in* ambulauit Et .Ierusalaim in regnauit annis octo &
18 ושמנה שנה מלך בירושלם׃ † וילך בדרך
Achab filia etenim :Achab domus fecerunt quemadmodũ ,Israel regum
מלכי ישראל כאשר עשו בית אחאב כי בת אחאב
.DOMINI oculis in malum fecitque :vxorem in* ei erat
היתה לו לאשה ויעש הרע בעיני יהוה׃
Dauid propter Iehudah corrumpere DOMINVS noluit Et†
19 † ולא אבה יהוה להשחית את יהודה למען דוד
eius filiis ,lucernam ei dandum ad ,ei dixerat quemadmodũ suum seruũ
עבדו כאשר אמר לו לתת לו ניר לבניו
manu sub* à Edom est prauaricatus eius diebus In .diebus cunctis
20 כל הימים׃ † בימיו פשע אדום מתחת יד
.regem se super fecerunt regnare & ,Iehudah
יהודה וימלכו עליהם מלך׃
ipse ,fuit & :eo cum currus omnis* & ,Schir in Ioram transiuit Et
21 † ויעבר יורם צעירה וכל הרכב עמו ויהי הוא
principes & ,eum ad circundantẽ* Edom percussit & ,nocte surrexit
קם לילה ויכה את אדום הסביב אליו ואת שרי
.sua tentoria† in populus fugitque :currus*
הרכב וינס העם לאהליו׃
tunc .hanc diem ad vsque Iehudah manu sub de Edom defecit Et
22 † ויפשע אדום מתחת יד יהודה עד היום הזה אז
.illo tempore in Libnah defecit
תפשע לבנה בעת ההיא׃
ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Ioram verborum residuum Et
23 † ויתר דברי יורם וכל אשר עשה הלא הם
?Iehudah regum dierum verborum libro super† scripta
כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה׃
suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Ioram Iacuitque
24 † וישכב יורם עם אבתיו ויקבר עם אבתיו
.eo pro eius filius Achaziahu regnauit & :Dauid ciuitate in
בעיר דוד וימלך אחזיהו בנו תחתיו׃
regis Achab filij Ioram anno duodecimo anno In
25 † בשנת שתים עשרה שנה ליורם בן אחאב מלך
.Iehudah regis Iehoram filius Achaziahu regnauit ,Israel
ישראל מלך אחזיהו בן יהורם מלך יהודה׃
,ipsum regnando in Achaziahu† annorum duorum & viginti Filius
26 † בן עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו
,Hathaliahu* eius matris nomen & :Ierusalaim in regnauit vno anno &
ושנה אחת מלך בירושלם ושם אמו עתליהו
;Achab domus via in ambulauit Et .Israel regis Homri filia
27 בת עמרי מלך ישראל׃ † וילך בדרך בית אחאב
gener quia :Achab domus sicut DOMINI oculis in malum fecitque
ויעש הרע בעיני יהוה כבית אחאב כי חתן
Achab filio Ioram cum abiit Et .ille Achab domus
28 בית אחאב הוא׃ † וילך את יורם בן אחאב
percusserũt & :Ghilhad Ramoth in Aram rege* Chasael cum* prælium in
למלחמה עם חזאל מלך ארם ברמת גלעד ויכו
,rex Ioram est reuersus Et .Ioram Aramæi
29 ארמים את יורם׃ † וישב יורם המלך
Aramæi eum percusserant quibus plagis à Isrehel in se curandum ad
להתרפא ביזרעאל מן המכים אשר יכהו ארמים
filius Achaziahu & .Aram rege Chazael cum ipsum pugnando in* ,Ramah in
ברמה בהלחמו את חזהאל מלך ארם ואחזיהו בן
Achab filium Ioram videndum ad† descendit Iehudah rex Iehoram
יהורם מלך יהודה ירד לראות את יורם בן אחאב
.ipse ægrotans* quia ,Izrehel in
ביזרעאל כי חלה הוא׃

*in *pannum è pilis caprarũ, aquam, לקח מות שנה †rex quando regnauit *per viam שנים עשה *vxor: רוע †Sed disperdere vt daret נתן defecit *potestate יום *omnes *qui circundederat נכה שור *curruum, †tabernacula נוס à potestate †sunt in Dormiuitq; שנה †erat cũ regnauit, בנה *erat per viam erat ילך *contra regem שוב vt curaret נכה *dum pugnaret contra regem †vt videret ראה *ægrotabat.

CAP. IX. ט

,prophetarum filiis è vnum ad vocauit propheta Elisaah Et
1 † ואלישע הנביא קרא לאחד מבני הנביאים
huius olei lenticulam tolle & ,tuos lumbos Accinge :ei dixitque
ויאמר לו חגר מתניך וקח פך השמן הזה
,illuc venies Et .Ghilhad Ramoth in vade & ,tua manu in
2 בידך ולך רמת גלעד׃ † ובאת שמה

לקח ילך בוא

eũ statues &,venies &,Nimsi filij Iehosaphat filium Iehu ibi vide &
וראה שם יהוא בן יהושפט בן נמשי ובאת והקמתו
.cubiculum in cubiculum* eum introduces & ,suorum fratrũ medio de
מתוך אחיו והביאת אתו חדר בחדר׃
:dices & ,eius caput super fundes & ,olei lenticulam tolles Et
3 † ולקחת פך השמן ויצקת על ראשו ואמרת
aperies & :Israel in* regem in te Vnxi :DOMINVS dixit Sic
כה אמר יהוה משחתיך למלך אל ישראל ופתחת
.expectabis non & ,fugies & ,ostium
הדלת ונסתה ולא תחכה׃
.Ghilhad Ramoth† prophetæ puer ,puer abiit Et
4 † וילך הנער הנער הנביא רמת גלעד׃
mihi* Verbũ :dixit & ,sedentes exercitus principes ecce & ,venit Et
5 † ויבא והנה שרי החיל ישבים ויאמר דבר לי
:dixit & ?nobis omnibus ex quem Ad :Iehu dixitque .princeps ô te ad
אליך השר ויאמר יהוא אל מי מכלנו ויאמר
,domum in est ingressus & ,Surrexitque .princeps ô te Ad
6 אליך השר׃ † ויקם ויבא הביתה
DOMINVS dixit Sic :ei dixitque ,eius caput ad† oleum fudit &
ויצק השמן אל ראשו ויאמר לו כה אמר יהוה
in* DOMINI populum super regem in te Vnxi :Israel Deus
אלהי ישראל משחתיך למלך אל עם יהוה אל
,tui domini Achab domum percuties Et .Israel
7 ישראל׃ † והכיתה את בית אחאב אדניך
omnium sanguines & ,prophetarum meorum seruorum sanguines vlciscar &
ונקמתי דמי עבדי הנביאים ודמי כל
.Izebel manu de DOMINI seruorum
עבדי יהוה מיד איזבל׃
mingentẽ Achab ipsi† succidam & ,Achab domus omnis peribit Et
8 † ואבד כל בית אחאב והכרתי לאחאב משתין
dabo Et .Israel in derelictum & ,clausum & ,parietem ad
9 בקיר ועצור ועזוב בישראל׃ † ונתתי את
domum sicut & ,Nebat filij Iarobham domum sicut ,Achab domum
בית אחאב כבית ירבעם בן נבט וכבית
canes comedent Izebel Et .Achiiah filij Bahasa
10 בעשא בן אחיה׃ † ואת איזבל יאכלו הכלבים
.fugit & ,ostium aperuit & .sepeliens* non & .Izrehel parte† in
בחלק יזרעאל ואין קבר ויפתח הדלת וינס׃
?pax Nũquid: ei dixitque ,sui domini seruos ad est egressus Iehu Et
11 † ויהוא יצא אל עבדי אדניו ויאמר לו השלום
nostis Vos :eos ad dixitque ?te ad ille insanus venit cur
מדוע בא המשגע הזה אליך ויאמר אליהם אתם ידעתם
nunc indica .*Falsum :dixerunt Et .eius eloquium & ,virum
12 את האיש ואת שיחו׃ † ויאמרו שקר הגד נא
dixit Sic :dicendo ,me ad dixit hoc sicut & hoc Sicut :dixit & .nobis
לנו ויאמר כזאת וכזאת אמר אלי לאמר כה אמר
,festinauerunt Et .Israel in* regem in te Vnxi :DOMINVS
13 יהוה משחתיך למלך אל ישראל׃ † וימהרו
os ad* eum subter posuerunt & ,suum vestimentum vir tulerunt &
ויקחו איש בגדו וישימו תחתיו אל גרם
.Iehu Regnauit :dixerunt atque ,tuba in clanxerunt & ,graduum
המעלות ויתקעו בשופר ויאמרו מלך יהוא׃
.Ioram in* Nimsi filij Iehosaphat filius Iehu coniurauit Et
14 † ויתקשר יהוא בן יהושפט בן נמשי אל יורם
Israel omnis & ,ipse ,Ghilhad Ramoth in obseruans fuerat† Ioram &
ויורם היה שמר ברמת גלעד הוא וכל ישראל
.Aram regis Chazael faciebus* à
מפני חזאל מלך ארם׃
,vulneribus à Izrehel in se curandum ad* rex Iehoram fuerat reuersus Et
15 † וישב יהורם המלך להתרפא ביזרעאל מן המכים
rege† Chazael cum ipsum pugnando in* ,Aramæi eum vulnerauerant quibus
אשר יכהו ארמים בהלחמו את חזאל מלך
è euasor egrediatur ne,vester animus† est Si :Iehu dixitque .Aram
ארם ויאמר יהוא אם יש נפשכם אל יצא פליט מן
.Izrehel in nunciatum eundum ad* ,ciuitate
העיר ללכת לגיד ביזרעאל׃
,ibi cubans* Ioram quia ,Izrehel in abiit & ,Iehu equitauit Et
16 † וירכב יהוא וילך יזרעאלה כי יורם שכב שמה
.Ioram videndum ad descenderat Iehudah rex Achaziah &
ואחזיה מלך יהודה ירד לראות את יורם׃
copiam vidit & ,Izrehel in turrem super stans* speculator Et
17 † והצפה עמד על המגדל ביזרעאל וירא את שפעת
:Iehoram dixitque .videns ego Copiam† :dixit & ,ipsum veniendo in ,Iehu
יהוא בבאו ויאמר שפעת אני ראה ויאמר יהורם
?pax Num :dicat & ,eorũ occursum in mitte & ,equitantem Tolle
קח רכב ושלח לקראתם ויאמר השלום׃

קום †in ante נוס †in sedebant †est שור †super יצק *super נכה sanguinem †de †agro erit נוס quidã: Estne *est. שוח נגר Sic & sic *super vnusquisque *super fastigium לקח שום עלה *contra †obseruauerat *facie פנה *vt curaret שוב נכה *dũ pugnaret contra †regem †voluntas vestra, *vt vadat ad annunciandum להגיד *cubabat *stabat globum ראה eo veniẽte, †Globum video. Estne

dixit Sic :dixit & ,eius occursum in equum equitans abiit Et

18 וילך רכב הסוס לקראתו ויאמר כה־אמר

ad ‖ gyra ?paci & tibi Quid :Iehu dixitque ?pax Num ‡ : rex

המלך השלום ויאמר יהוא מה־לך ולשלום סב אל־

ad vsque nuncius Venit :dicendo ,speculator nunciauit & .mea posteriora

אחרי ויגד הצפה לאמר בא־המלאך עד־

.reuertitur non & ,eos

הם ולא־שב׃

: ait & ,eos ad venit & ,secundum equum equitantem Misitque

19 וישלח רכב סוס שני ויבא אלהם ויאמר

?paci & tibi Quid :Iehu dixit & ?Pax* :rex dixit Sic

כה־אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה־לך ולשלום

Venit :dicendo ,speculator Nunciauitque .mea posteriora ad‖ gyra

20 סב אל־אחרי׃ ויגד הצפה לאמר בא

,Nimsi filij Iehu *ductus*‡ sicut *ductus** & :reuertitur non & ,eos ad vsque

עד־אליהם ולא־שב והמנהג כמנהג יהוא בן־נמשי

ligauit & .Liga :Iehoram Dixitque .*ducit temeritate in*‖ quia

21 כי בשגעון ינהג׃ ויאמר יהורם אסר ויאסר

rex Achaziahu & , Israel rex Iehoram est egressus & .eius currum

רכבו ויצא יהורם מלך־ישראל ואחזיהו מלך־

:Iehu occursum in sunt egressi & ,suo curru in *vir* ‡ Iehudah

יהודה איש ברכבו ויצאו לקראת יהוא

.Izrehelitæ Naboth *parte* † in eum inuenerunt &

וימצאהו בחלקת נבות היזרעאלי׃

?Iehu pax*Num :dixit & ,Iehu Iehoram *videre secundum*‖ ,fuit Et

22 ויהי כראות יהורם את־יהוא ויאמר השלום יהוא

ei' veneficia &,tuæ matris Izebel fornicationes adhuc ?pax Quæ:dixit &

ויאמר מה השלום עד־זנוני איזבל אמך וכשפיה

dixitque .fugit & ,suas manus Iehoram conuertit Et .‡multa

23 הרבים׃ ויהפך יהורם ידיו וינס ויאמר

.Achaziah Dolus :Achaziahu ad

אל־אחזיהו מרמה אחזיה׃

inter Iehoram percussit & ,arcu in suam manum impleuit Iehu Et

24 ויהוא מלא ידו בקשת ויך את־יהורם בין

.suo curru in se incuruauit & ,ei' corde è sagitta est egressa & ,eius brachia

זרעיו ויצא החצי מלבו ויכרע ברכבו׃

partem in eum proiice ,Tolle :suum *tristatam*‖ Bidcar ad dixit Et

25 ויאמר אל־בדקר שלשה שא השלכהו בחלקת

equitantibus † tu & ego *memento*‡ quia ;Izrehelitæ Naboth agri

שדה נבות היזרעאלי כי־זכר אני ואתה את רכבים

cum *super*‖ leuauit DOMINVS *&*†,eius patre Achab post *copulatis*

צמדים אחרי אחאב אביו ויהוה נשא עליו את־

sanguines‡ & ,Naboth *sanguines*‡ non Si .*hoc onus* ‡

26 המשא הזה׃ אם־לא את־דמי נבות ואת־דמי

parte † in tibi reddam & ,DOMINVS dicit ,nocte heri vidi ,eius filiorũ

בניו ראיתי אמש נאם־יהוה ושלמתי לך בחלקה

,*partem* * in eum proiice ,tolle nunc Et .DOMINVS dicit ,*hac*

הזאת נאם־יהוה ועתה שא השלכהו בחלקה

,vidit Iehudah rex Achaziah Et .DOMINI verbum iuxta

27 כדבר יהוה׃ ואחזיה מלך־יהודה ראה

Etiam :ait & ,Iehu eum *post* est persecutusq; ;horti domus *via* * fugit &

וינס דרך בית הגן וירדף אחריו יהוא ויאמר גם־

:Ibleham *cum*‡ quæ Ghur ascensu in currum *ad*† *eum* percutite hunc

אתו הכהו אל־המרכבה במעלה־גור אשר את־יבלעם

eum fecerunt equitare Et .ibi est mortuus & ,Meghiddo*fugit &

28 וינס מגדו וימת שם׃ וירכבו אתו

suis patrib' cum suo sepulchro in eum sepelierũtq; ,Ierusalaim in eius serui

עבדיו ירושלמה ויקברו אתו בקברתו עם־אבתיו

Ioram anno ,vndecimo anno in Et .Dauid ciuitate in

29 בעיר דוד׃ ובשנת אחת עשרה שנה ליורם

.Iehudah super Achaziah regnauit ,Achab filij

בן־אחאב מלך אחזיה על־יהודה׃

fuco in‡ posuit & ,audiuit Izebel & ,Izrehel in Iehu Venitque

30 ויבוא יהוא יזרעאלה ואיזבל שמעה ותשם בפוך

.*fenestram per* ‡ respexit & ,suum caput *fecit bonum &* ,*suos oculos*

עיניה ותיטב את־ראשה ותשקף בעד החלון׃

occisori Zamri ‡ pax Num :dixit & ,portã per ingrediebatur Iehu Et

31 ויהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הרג

‡Quis :dixit & ,fenestram ad *suas facies** leuauit Et ?sui domini

32 אדניו׃ וישא פניו אל־החלון ויאמר מי

.eunuchi tres ‡ duo eum ad respexerunt & ?quis ,mecum

אתי מי וישקיפו אליו שנים שלשה סריסים׃

eius sanguine de est aspersus &,eã *præcipitarũt*‖&;eã *Præcipitate*‡:dixit Et

33 ויאמר שמטוה וישמטוה ויז מדמה

.eam conculcauit & ,equos in & ,parietem in

אל־הקיר ואל־הסוסים וירמסנה׃

ילך h ‡Estne ‖post me. סבב i נגד k שנה l *Num est ‖post me. *incessus est ‡incessus שוב m ‖furiosè incedit. יצא n ‡vnusquisq; †agro ‖cùm vidisset *est ראה o זנה p ‡sunt. נוס q ‖ducem שלשו ק ‡memini †cùm equitaremus copulati †quòd ‖aduersus ‡prophetiam hanc. ‡sanguinem נשא s †agro hoc, *agrum, *per viam נוס t †super ‡est iuxta *in מות v שנה x ‡fucum in oculis suis, & decorauit שום y ‡de fenestra. ‡ipsi *faciem suam ‡est נשא z ‡vel ‡Deiicite ‖deiecerunt יהיר ו נזה a

maledictam nunc Visitate :dixit & ,bibit & ,comedit & ,venit Et

34 ויבא ויאכל וישת ויאמר פקדו־נא את־הארורה

.*ipsa* regis filia quia ,eam sepelite & ,illam

הזאת וקברוה כי בת־מלך היא׃

nisi ea in inuenerunt non & :eam *sepeliendum ad*‖ abierunt Et

35 וילכו לקברה ולא־מצאו בה כי אם־

.manuum *volas**& ,pedes & ,caluariam

הגלגלת והרגלים וכפות הידים׃

ipsum† DOMINI Verbum :dixit & .ei nunciauerũt & ,sunt reuersi Et

36 וישבו ויגידו לו ויאמר דבר־יהוה הוא

parte ‡ In :dicendo ,Tisbitæ Eliiahu sui serui *manu in*‖ est locutus quod

אשר דבר ביד־עבדו אליהו התשבי לאמר בחלק

.Izebel carnem canes comedent Izrehel

יזרעאל יאכלו הכלבים את־בשר איזבל׃

parte ‖ in agri *facies* ‡ super stercus sicut ,Izebel cadauer erit Et

37 והית נבלת איזבל כדמן על־פני השדה בחלק

.Izebel ‡ Hæc :*dicant non* † vt ,Izrehel

יזרעאל אשר לא־יאמרו זאת איזבל׃

שתה b est. בנה c ‖‡t sepelirent *palmas כפף d †est שוב e נגד f ‖per manum ‡agro ‡faciem ‖agro היה g והיתה ק †nemo dicat: ‡est

CAP. X. י

Iehu scripsitque .Someron in filij septuaginta † Achab Et

1 ולאחאב שבעים בנים בשמרון ויכתב יהוא

ad & ,seniores Izrehel principes ad Someron misit & ,literas

ספרים וישלח שמרון אל־שרי יזרעאל הזקנים ואל־

epistolam venire secundum‡ nunc Et :dicendo ,Achab nutricios

2 האמנים אחאב לאמר׃ ועתה כבא הספר

,currus* vobiscum & ,vestri domini filij * vobiscum &) ,vos ad *hanc*

הזה אליכם ואתכם בני אדניכם ואתכם הרכב

(.*armatura*‡ & ,munita ciuitas & ,equi &

והסוסים ועיר מבצר והנשק׃

super *ponetis*† & ,vestri domini filiis de *rectum & bonum videbitis* ‡ Et

3 וראיתם הטוב והישר מבני אדניכם ושמתם על־

.vestri domini domo *super*‖ pugnate & ,sui patris solium

כסא אביו והלחמו על־בית אדניכם׃

non reges duo Ecce :dixerunt & ,*valde valde*‡ Timueruntque

4 ויראו מאד מאד ויאמרו הנה שני המלכים לא

?nos stabimus quomodo & ,*eius facies ad*† steterunt

עמדו לפניו ואיך נעמד אנחנו׃

,seniores & ,ciuitatem super‖ qui & ,domum super‖ qui *misit* ‡ Et

5 וישלח אשר־על־הבית ואשר על־העיר והזקנים

quæ omnia & ;*nos*† tui Serui :dicendo ,Iehu ad nutricij &

והאמנים אל־יהוא לאמר עבדיך אנחנו וכל אשר־

bonum :*virum* ‡ regem constituemus non : faciemus ,nos ad dixeris

תאמר אלינו נעשה לא־נמליך איש הטוב

,secundam epistolam eos ad scripsit Et .fac tuis oculis in

6 בעיניך עשה׃ ויכתב אליהם ספר שנית

capita tollite ,*audientes vos meam vocem &* ,*vos mihi** Si :dicendo

לאמר אם־לי אתם ולקלי אתם שמעים קחו את־ראשי

.Izrehel in cras *tempus secundũ*‖ me ad venite & ,vestri domini filiorũ virorũ

אנשי בני־אדניכם ובאו אלי כעת מחר יזרעאלה

.‡eos *grandes reddẽtibus*‖ ciuitatis *magnatibus** cum viri septuaginta regis filij &

ובני המלך שבעים איש את־גדלי העיר מגדלים אותם׃

,regis filios tulerunt & ,eos ad *epistolam venire secundum*‡ ,fuit Et

7 ויהי כבא הספר אליהם ויקחו את־בני המלך

,*ahenis*† in eorum capita posuerunt & ,viros septuaginta *mactarunt* * &

וישחטו שבעים איש וישימו את־ראשיהם בדודים

.Izrehel in eum ad miserunt &

וישלחו אליו יזרעאלה׃

capita Attulerunt :dicendo ,ei indicauit & ,nuncius venit Et

8 ויבא המלאך ויגד־לו לאמר הביאו ראשי

portæ ostium *aceruos duos* ‡ ea Ponite :dixit & .regis filiorum

בני־המלך ויאמר שימו אתם שני צברים פתח השער

ait & ,stetit & ,est egressus & ,manè *in* fuit Et .mane ad vsque

9 עד־הבקר׃ ויהי בבקר ויצא ויעמד ויאמר

super ‡ coniuraui ego ecce :†vos Iusti :populum omnem ad

אל־כל־העם צדקים אתם הנה אני קשרתי על־

?hos omnes percussit quis *&** ,eum interfeci & ,meum dominum

אדני ואהרגהו ומי הכה את־כל־אלה׃

,terram in DOMINI sermone de *cadet*‖ non quòd ,nunc Scitote

10 דעו אפוא כי לא יפל מדבר יהוה ארצה

DOMINVS & :Achab domum *super*‖ DOMINVS est locutus quem

אשר־דבר יהוה על־בית אחאב ויהוה

.Eliiahu sui serui *manu in*† est locutus quod fecit

עשה את אשר דבר ביד עבדו אליהו׃

†fuerant שור a ‡cùm venerit epistola hæc בוא b ‡sunt ‡arma. ‡videte meliorem, & qui placet †ponite ראה c שום d ‖pro ‡vehementissimè, ירא e †coram eo, ‡miserunt ‖erant †sumus, ‡quenquam: quod est שנה e ‡mei estis, & voci meæ obeditis ‖tẽpore hoc *maioribus ‖nutrientibus ‡erant. ‡cùm venisset epistola לקח f *iugularunt †cophinis; שום g נגד h ‡in duobus aceruis ad היה i †estis: ‡contra *sed נכה k ‖cecidit ידע l נפל m ‖contra †per manum

Izrehel in Achab domo residuos omnes Iehu Percussitque

11 וַיַּךְ יֵהוּא אֵת כָּל־הַנִּשְׁאָרִים לְבֵית־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל

non donec ,eius sacerdotes & ,eius notos & ,eius magnates omnes &

וְכָל־גְּדֹלָיו וּמְיֻדָּעָיו וְכֹהֲנָיו עַד־בִּלְתִּי

Someron abiit & ,venit & ,surrexit Et .superstitem ei reliquit

12 הִשְׁאִיר־לוֹ שָׂרִיד׃ וַיָּקָם וַיָּבֹא וַיֵּלֶךְ שֹׁמְרוֹן

.via in pastorum ligationis domum ipse

הוּא בֵּית־עֵקֶד הָרֹעִים בַּדָּרֶךְ׃

Qui dixit & ,Iehudah regis Achaziahu fratres inuenit Iehu Et

13 וְיֵהוּא מָצָא אֶת־אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וַיֹּאמֶר מִי

filiorum pacem ad descendimus & ,nos Achaziahu Fratres :dixerunt & vos

אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ אֲחֵי אֲחַזְיָהוּ אֲנַחְנוּ וַנֵּרֶד לִשְׁלוֹם בְּנֵי־

.viuos eos Comprehendite :Dixitque .principis filiorum & ,regis

14 הַמֶּלֶךְ וּבְנֵי הַגְּבִירָה׃ וַיֹּאמֶר תִּפְשׂוּם חַיִּים

ligationis domus cisterna in eos mactauerunt & ,viuos eos comprehenderunt &

וַיִּתְפְּשׂוּם חַיִּים וַיִּשְׁחָטוּם אֶל־בּוֹר בֵּית־עֵקֶד

.eis ex virum reliquit non & ,viros duos & quadraginta

אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם אִישׁ וְלֹא־הִשְׁאִיר אִישׁ מֵהֶם׃

,sibi occursum in Rechab filiū Iehonadab inuenit & ,inde abiit Et

15 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת־יְהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב לִקְרָאתוֹ

quemadmodū ,rectum tuum cor est Nunquid :eum ad ait & ,ei benedixit &

וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲיֵשׁ אֶת־לְבָבְךָ יָשָׁר כַּאֲשֶׁר

tuā manum da :est & ,Est :Iehonadab dixitque :tuo corde cum meū cor

לְבָבִי עִם־לְבָבֶךָ וַיֹּאמֶר יְהוֹנָדָב יֵשׁ וָיֵשׁ תְּנָה אֶת־יָדֶךָ

.currum in se ad eum fecit ascendere & ,suam manum dedit &

וַיִּתֵּן יָדוֹ וַיַּעֲלֵהוּ אֵלָיו אֶל־הַמֶּרְכָּבָה׃

fecit equitare & :DOMINO meo zelo in vide & ,mecum Ito :dixit Et

16 וַיֹּאמֶר לְכָה אִתִּי וּרְאֵה בְּקִנְאָתִי לַיהוָה וַיַּרְכִּבוּ

omnes percussit & ,Someron venit Et .suo curru in eum

17 אֹתוֹ בְּרִכְבּוֹ׃ וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן וַיַּךְ אֶת־כָּל־

verbum iuxta ,ipsum disperdidit donec ,Someron in Achab ipsi residuos

הַנִּשְׁאָרִים לְאַחְאָב בְּשֹׁמְרוֹן עַד־הִשְׁמִידוֹ כִּדְבַר

.Eliahu ad fuerat locutus quod ,DOMINI

יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּהוּ׃

Achab :eos ad dixitque ,populum omnem Iehu congregauit Et

18 וַיִּקְבֹּץ יֵהוּא אֶת־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אַחְאָב

.multum ei seruiet Iehu ,parum Bahal seruiuit

עָבַד אֶת־הַבַּעַל מְעָט יֵהוּא יַעַבְדֶנּוּ הַרְבֵּה׃

omnes & ,eius seruos omnes ,Bahal prophetas omnes nunc Et

19 וְעַתָּה כָל־נְבִיאֵי הַבַּעַל כָּל־עֹבְדָיו וְכָל־

grande sacrificium quia :deficiat ne vir :me ad vocate eius sacerdotes

כֹּהֲנָיו קִרְאוּ אֵלַי אִישׁ אַל־יִפָּקֵד כִּי זֶבַח גָּדוֹל

faciebat Iehu & ,viuet non ,defecerit qui omnis :Bahal ipsi mihi

לִי לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר־יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה

.Bahal seruientes perderet vt ,astutia in

בְעָקְבָּה לְמַעַן הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃

.vocauerunt & :Bahal retentionem Sanctificate :Iehu Dixitque

20 וַיֹּאמֶר יֵהוּא קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ׃

seruientes omnes venerunt & ,Israel omnem in Iehu Misitque

21 וַיִּשְׁלַח יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי

domum sunt ingressi & .venerit non qui vir remansit non & ,Bahal

הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ בֵּית

.os ad ore Bahal domus est repleta & ,Bahal

הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית־הַבַּעַל פֶּה לָפֶה׃

omnibus vestimentum Profer :vestiario super qui ei Dixitque

22 וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־הַמֶּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ לְכֹל

.vestem eis protulit & .Bahal seruientibus

עֹבְדֵי הַבָּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ׃

,Bahal domum Rechab filius Iehonadab & ,Iehu est ingressus Et

23 וַיָּבֹא יֵהוּא וִיהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב בֵּית הַבָּעַל

vobiscum hic sit forte ne videte & ,Scrutamini :Bahal seruientibus dixitque

וַיֹּאמֶר לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ פֶּן־יֶשׁ־פֹּה עִמָּכֶם

.soli Bahal seruientes nisi ,DOMINI seruis de

מֵעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־עֹבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃

posuit Iehu & .ascensiones & ,sacrificia faciendum ad sunt ingressi Et

24 וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת זְבָחִים וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם־

de euaserit qui Vir :ait & ,viros octoginta foris sibi

לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִמָּלֵט מִן־

pro eius anima ,vestras manus super adducens ego quos hominibus

הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת

.illius anima

נַפְשׁוֹ׃

Iehu dixit & ,ascensionem facere ipsum complete secundum ,fuit Et

25 וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא

.egrediatur ne vir ,eos percutite ,Ingredimini :triariis & ,cursoribus

לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ הַכּוּם אִישׁ אַל־יֵצֵא

:triariis & ,cursores proiecerunt & :gladij os ad eos percusserunt &

וַיַּכּוּם לְפִי־חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים

.Bahal domus ciuitatem ad vsque iuerunt &

וַיֵּלְכוּ עַד־עִיר בֵּית־הַבָּעַל׃

.eam combusserunt & ,Bahal domus statuas eduxerunt Et

26 וַיֹּצִאוּ אֶת־מַצְּבוֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ׃

,Bahal domum diruerunt & ,Bahal statuam diruerunt Et

27 וַיִּתְּצוּ אֵת מַצְּבַת הַבָּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית הַבַּעַל

.hodie vsque latrinas in eam posuerunt &

וַיְשִׂמֻהוּ לְמַחֲרָאוֹת עַד־הַיּוֹם׃

.Israel de Bahal Iehu deleuit Et

28 וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃

fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham peccatis Veruntamen

29 רַק חֲטָאֵי יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־

qui aureis vitulis ,ea post à Iehu declinauit non ,Israel

יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר

:Iehu ad DOMINUS dixit Et .Dan in qui & ,Bethel

בֵּית־אֵל וַאֲשֶׁר בְּדָן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יֵהוּא

30 omnia iuxta ,meis oculis in rectum faciendum ad benefecisti quòd eo Pro

יַעַן אֲשֶׁר־הֱטִיבֹתָ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל

tibi sedebunt quartorum filij ,Achab domui fecisti ,meo corde in quæ

אֲשֶׁר בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ לְךָ

.Israel solium super

עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃

Dei DOMINI lege in eundum ad custodiuit non Iehu Et

31 וְיֵהוּא לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת־יְהוָה אֱלֹהֵי־

qui ,Iarobham peccatis desuper declinauit non :suo corde toto in Israel

יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר

cœpit illis diebus In .Israel fecit peccare

32 הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל

termino omni in Chazael eos percussit & .Israel in excidere DOMINUS

יְהוָה לְקַצּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל

terram omnem Solis ortum Iarden A .Israel

33 יִשְׂרָאֵל׃ מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֵת כָּל־אֶרֶץ

quæ ,Haroher ab ;Menassiten & ,Reubeniten & ,Gadiiten ,Ghilhad

הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָראוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר

.Basan & ,Ghilhad & ,Arnon torrentem super

עַל־נַחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃

,eius fortitudo omnis & ,fecit quæ omnia & ,Iehu verborū residuū Et

34 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְכָל־גְּבוּרָתוֹ

.Israel regum dierum verborum libro super scripta ipsa nonne

הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

:Someron in eum sepelierunt & ,suis patribus cum Iehu Iacuitque

35 וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן

.eo pro eius filius Iehoachaz regnauit &

וַיִּמְלֹךְ יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

octo & viginti ,Israel super Iehu regnauit quibus dies Et

36 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה

.Someron in anni

שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

CAP. XI. יא

,suus filius esset mortuus quòd vidit Achaziahu mater Hathaliah Et

1 וַעֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ וְרָאֲתָה כִּי מֵת בְּנָהּ

.regni semen omne perdidit & ,surrexit &

וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֵת כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה׃

Achaziahu soror ,Ioram regis filia Iehosebah tulit Et

2 וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ־יוֹרָם אֲחוֹת אֲחַזְיָהוּ אֶת־

regis filiorum medio è eum est furata & ,Achaziah filium Ioas

יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ

:lectorum cubiculo in eius lactatricem & ,ipsum interfectorum

הַמּוּמָתִים אֹתוֹ וְאֶת־מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת

.est interfectus non & ,Hathaliahu faciebus à eum occultauerunt &

וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃

:annis sex absconditus DOMINI domo secum Fuitque

3 וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים

.terram super regnans Hathaliah &

וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־הָאָרֶץ׃

principes tulit & ,Iehoiadah misit septimo anno in Et

4 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי

domum se ad eos introduxit & ,cursores & ,duces ,centuriarum

הַמֵּאוֹת לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא אֹתָם אֵלָיו בֵּית

domo in eos fecit iurare & ,fœdus eis excidit & DOMINI

יְהוָה וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית

.regis filium eis ostendit & ,DOMINI

יְהוָה וַיַּרְא אֹתָם אֶת־בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃

pars Tertia ;facietis quod *verbum* * Hoc :dicendo ,eis Præcepitque

5 † ויצום לאמר זה הדבר אשר תעשון השלשית

.regis ‖ domus custodiam *custodientes & ,sabbathum intrantes* ‡ vobis ex

מכם באי השבת ושמרי משמרת בית המלך :

:cursores post † porta in pars tertia & ,Sur porta in ‡ pars tertia Et

6 † והשלשית בשער סור והשלשית בשער אחר הרצים

.sepositionis ‖ domus custodiam custodietis &

ושמרתם את־משמרת הבית מסח :

custodiant & ,sabbatho egredientes omnes ,vobis in *manus* ‡ duæ Et

7 † ושתי הידות בכם כל יצאי השבת ושמרו

.regem *ad* * DOMINI domus custodiam

את־משמרת בית־יהוה אל־המלך :

:eius manu in eius *vasa & ,vir circum* † regem *super* circundabitis Et

8 † והקפתם על־המלך סביב איש וכליו בידו

,ipsum egrediendo in ‖ ,rege cum estote & :interficiatur *ordines* ‡ ad *veniens* * &

והבא אל־השדרות יומת והיו את־המלך בצאתו

omnia iuxta *centuriarum principes* ‡ fecerunt Et *.ipsum introeundo in &*

ובבאו : 9 † ויעשו שרי המאיות ככל

ingrediētes suos viros *vir* ‡ tulerūt & .sacerdos Iehoiadah præceperat quę

אשר־צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את־אנשיו באי

.sacerdotē Iehoiadah ad venerūt & .sabbatho egredientibus cum ,sabbatho

השבת עם יצאי השבת ויבאו אל־יהוידע הכהן :

,clypeos & *lanceam centuriarum principibus* * sacerdos Deditque

10 † ויתן הכהן לשרי המאיות את־החנית ואת־השלטים

.DOMINI domo in † quæ ,Dauid regis ‡ quæ

אשר למלך דוד אשר בבית יהוה :

humero ab † ,eius manu in eius *vasa* ‡ & *,vir* ‖ cursores steterunt Et

11 † ויעמדו הרצים איש וכליו בידו מכתף

,domū & ,altare ‡ ad sinistrum domus *humerum* ‖ ad vsque dextero domus

הבית הימנית עד־כתף הבית השמאלית למזבח ולבית

dedit ‡ & ,regis filium eduxit Et *.circum* † regem *super* ‡

12 על־המלך סביב : † ויוצא את־בן־המלך ויתן

: eum constituerunt regem & ,*testimonium* † & ,diadema eum super

עליו את־הנזר ואת־העדות וימלכו אתו

.rex Viuat :dixeruntque *,volā percusserunt* ‖ & ,eum vnxeruntque

וימשחהו ויכו־כף ויאמרו יחי המלך :

est ingressa & :*populi* ‡ currentium sonitum Hattaliah audiuit Et

13 † ותשמע עתליה את־קול הרצין העם ותבא

.DOMINI domum in populum ad

אל־העם בית יהוה :

,indicium * secundū columnam *super stans* † rex ecce & ,vidit Et

14 † ותרא והנה המלך עמד על־העמוד כמשפט

,lætus terræ populus omnis & ,regem *ad* † tubæ & ,principes &

והשרים והחצצרות אל־המלך וכל־עם הארץ שמח

:clamauit & ,sua vestimenta Hattaliah scidit & .tubis in *clangens* ‖ &

ותקע בחצצרות ותקרע עתליה את־בגדיה ותקרא

.ligatio ,Ligatio ‖

קשר קשר :

præpositis *centuriarum principibus* ‡ sacerdos Iehoiadah præcepit Et

15 † ויצו יהוידע הכהן את־שרי המאיות פקדי

,ordines extra ad ‖ eam Educite : eos ad dixitque ,exercitus

החיל ויאמר אליהם הוציאו אתה אל־מבית לשדרת

Ne :sacerdos dixerat nam .gladio *in interfice* ‡ ,eam *post veniente &*

והבא אחריה המת בחרב כי אמר הכהן אל־

.DOMINI domo in moriatur

תומת בית יהוה :

equorum introitus *via* ‖ venit & *,manus ei posuerunt* ‡ Et

16 † וישמו לה ידים ותבוא דרך־מבוא הסוסים

Iehoiadah *excidit* ‡ Et .ibi est interfecta & *,regis* * domus

17 בית המלך ותומת שם : † ויכרת יהוידע את־

existendum ad ‡ ,populum inter & ,regem inter & ,DOMINUM inter fœdus

הברית בין יהוה ובין המלך ובין העם להיות

.populum inter & ,regem inter & ,DOMINI *populum in*

לעם ליהוה ובין המלך ובין העם :

;illam diruerunt & ,Bahal domum terræ populus omnis sunt ingressi Et

18 † ויבאו כל־עם הארץ בית־הבעל ויתצהו

sacerdotē Mattan & ,bene confregerunt eius imagines & ,eius aras

את־מזבחתו ואת־צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן

super *præfecturas* ‖ sacerdos posuit & *.altarium facies ad* ‡ occiderunt Bahal

הבעל הרגו לפני המזבחות וישם הכהן פקדת על־

.DOMINI domum

בית יהוה :

,cursores & ,duces & *,centuriarum principes* * tulit Et

19 † ויקח את־שרי המאות ואת־הכרי ואת־הרצים

,DOMINI domo è regem fecerunt descendere & ,terræ populū omnē &

ואת כל־עם הארץ וירידו את־המלך מבית יהוה

*est; m צוה; n עשה; ‡ ingrediātur sabbatho, & custodiant ‖ regiæ. ‡ erit † quæ est ‖ à demolitione; o נסח; ‡ partes; p שנה; *circa † per circuitū vnusquisque, & arma; q יקף r כלה; * qui venerit ‡ septum ‖ quādo egreditur, & quādo īgreditur. ‡ centuriones; s יצא t שור המאות ק; ‡ vnusquisq; * centurionibus lanceas; v בוא x נתן; ‡ fuerāt † erāt ‡ vnusquisq;, ‡ arma † à latere; y חנה z כלה; ‖ lat' ‡ ipsum ‡ iuxta † ק circuitum. ‡ posuit † ornamentū; a נתן b עוד; ‖ plauserūtq; manu; c נכה d כפף; ‡ populorū; e חיה f רוץ; † stabat iuxta * morem; g ראה; † ante; h שור; ‖ clangebant; ‖ Coniuratio, coniuratio. ‡ centurionibus; i צוה k שור המאות ק; ‖ è septo: & qui secutus fuerit ‡ interficiatur; l יצא m מות; ‡ dederunt ei locum, ‖ per viam; n שום; * regiæ, ‡ percussit ‡ vt esset populus; o היה; p נתץ תיו ק; q יטב; ‡ ante aras. ‖ præfectos; r שום; * cēturiones; s לקח t שור; v ירד

thronū super sedit & :regiam domum ‡ cursorum portæ *via* † venerunt &

ויבואו דרך־שער הרצים בית המלך וישב על־כסא

.requieuit ciuitas & ,terræ populus omnis est lætatus Et .regum

20 המלכים : † וישמח כל־עם־הארץ והעיר שקטה

.regis ‡ domo * gladio *in* occiderunt Hathaliahu &

ואת־עתליהו המיתו בחרב בית מלך :

.ipsum regnando in ‖ ,Iehoas † annorum septem Filius

21 † בן־שבע שנים יהואש במלכו :

CAP. XII. יב

regnauit annis quadraginta & ,Iehoas regnauit Iehu septimo anno In

1 † בשנת־שבע ליהוא מלך יהואש וארבעים שנה מלך

.sebah Beer de Sibiah eius matris nomen & .Ierusalaim in

בירושלם ושם אמו צביה מבאר שבע :

,suis diebus omnibus DOMINI oculis in rectum ‡ Iehoas Fecitque

2 † ויעש יהואש הישר בעיני יהוה כל־ימיו

non excelsa Veruntamen :sacerdos Iehoiadah eum docuit quibus

3 אשר הורהו יהוידע הכהן : † רק הבמות לא־

.excelsis in *suffientes & ,immolantes* † populus Adhuc *.recesserunt* ‡

סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות :

sanctitatum pecuniam Omnem ; sacerdotes ad Iehoas Dixitque

4 † ויאמר יהואש אל־הכהנים כל כסף הקדשים

,viri transeuntis pecuniam ,DOMINI domum * introducetur quæ

אשר יובא בית־יהוה כסף עובר איש

ascenderit quæ pecuniam omnem ,eius *ordinationis* ‡ animarum pecuniam

כסף נפשות ערכו כל־כסף אשר יעלה

sibi Tollent :DOMINI domum *inducendum ad* † viri cor super

5 על לב־איש להביא בית יהוה : † יקחו להם

domus *rupturam* ‡ fortificabunt ipsi & ,suo noto à *vir* * ,sacerdotes

הכהנים איש מאת מכרו והם יחזקו את־בדק הבית

.rupturam ‖ ,ibi *inuenietur* † quæ *omnem ad* ‡

לכל אשר־ימצא שם בדק :

non ,Iehoas regis anno tertio & , vigesimo anno *in* ,fuit Et

6 † ויהי בשנת עשרים ושלש שנה למלך יהואש לא־

rex vocauit Et *.domus fissuram* † sacerdotes fortificauerunt

7 חזקו הכהנים את־בדק הבית : † ויקרא המלך

Cur : eos ad dixitque .sacerdotes & ,sacerdotem Iehoiadah Iehoas

יהואש ליהוידע הכהן ולכהנים ויאמר אלהם מדוע

pecuniam accipiatis ne nunc Et ?*domus fissuram fortificantes vos* ‡ non

אינכם מחזקים את־בדק הבית ועתה אל־תקחו־כסף

.eam tradite domus *fissuram* * ad sed ,vestris notis à

מאת מכריכם כי־לבדק הבית תתנהו :

,populo à pecuniam *accipere* ‖ non *pro* ‡ sacerdotes *consenserunt* ‡ Et

8 † ויאתו הכהנים לבלתי קחת־כסף מאת העם

sacerdos Iehoiadah tulit Et .domus *rupturam fortificare non pro &* †

9 ולבלתי חזק את־בדק הבית : † ויקח יהוידע הכהן

apud eam *dedit* ‡ & : eius ostio in foramen perforauit & , vnius arcam

ארון אחד ויקב חר בדלתו ויתן אתו אצל

dederunt * & :DOMINI domum ‖ *virum ingrediendo in* ‡ ,dextera in altare

המזבח בימין בבוא־איש בית יהוה ונתנו־

introductam † pecuniam omnem , liminis custodes , sacerdotes ibi

שמה הכהנים שמרי הסף את־כל־הכסף המובא

‡ pecunia multa quòd *eos videre secundum* ‖ ,erat Et DOMINI domum

10 בית־יהוה : † ויהי כראותם כי־רב הכסף

,ligabant & , magnus sacerdos & , regis scriba ascendebat & , arca in

בארון ויעל ספר המלך והכהן הגדול ויצרו

.DOMINI domo ‡ *inuentam* † pecuniam numerabant &

וימנו את־הכסף הנמצא בית־יהוה :

opificium ‡ facientium manus *super* * paratam pecuniam tradebant Et

11 † ונתנו את־הכסף המתכן על־יד עשי המלאכה

,lignarios fabros ad eam educebant & . DOMINI domo *præpositorum* ‡

הפקדים בית יהוה ויוציאהו לחרשי העץ

cœmentarios ad Et .DOMINI domo *facientes* † ædificatores ad &

12 ולבנים העשים בית יהוה : † ולגדרים

fortificandū ad ,excisionis ‡ lapides & ligna *emendum ad & ,lapidis* * cæsores ad &

ולחצבי האבן ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק

domū super egrediebatur quod omne ad & ,DOMINI dom' *rupturam* ‖

את־בדק בית־יהוה ולכל אשר־יצא על־הבית

,argenti scyphi ‡ DOMINI domo *fiebat* † non Veruntamen *.fortificandum* ‖ ad

13 לחזקה : † אך לא יעשה בית יהוה ספות כסף

,argentea vasa & , aurea vasa omnia , tubæ , pelues , psalteria

מזמרות מזרקות חצצרות כל־כלי זהב וכלי־כסף

.DOMINI domum *introducta* ‡ pecunia ex

מן־הכסף המובא בית־יהוה :

† per viam ‡ in; u ישב; * in ‡ regia; x מות המלך ק; † erat ‖ quando regnauit; y שנה; ‡ quod est; a עשה; b ירה; † remouerūt † immolabat, & suffiebat; c סור; * in; d בוא; ‡ ęstimationis; † vt adducant; e לקח; * vnusquisq;' ‡ rimas; f נכר; ‡ secundū oēs † inuenientur ‖ rimas.; g היה; † rimas tēpli.; ‡ fortificastis rimas templi? * rimas; h נתן; ‡ morem gesserunt ‡ vt ‖ acciperent; i יאת k לקח; † neq; fortificarent rimas ‡ posuit; l נקב m חור; ‡ cùm ingredietur vnusquisque in * posuerunt; n בוא מימין ק; † quæ adducebatur ‖ quādo videbāt ‡ esset; o ראה; p עלה q צרר; † quæ inueniebatur ‡ in * per ‡ opus; r עשה ידי ק; ‡ qui præerant; s יצא המפקדים ק; † qui operabātur in * lapidum, vt emerent ‡ dolatos , vt fortificarent; t קנה; ‖ rimas ‖ muniendū. † fiebant in ‡ crateræ argenteæ, ‡ quæ inferebatur in

Residua autem sunt in

,eius fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Iehoachaz *verborum residuum* Et

8 † ויתר דברי יהואחז וכל־אשר עשה וגבורתו

?Israel regum dierum verborum libro *super* scripta ipsa nonne

הלוא־הם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל׃

Dormiuitq;

eum sepelieruntque ,suis patribus cum Iehoachaz *Iacuitque*

9 † וישכב יהואחז עם־אבתיו ויקברהו

.eo pro eius filius Ioas regnauitque :Someron in

בשמרון וימלך יואש בנו תחתיו׃

[o] שנה

,Iehudah regis Ioas anno septimo & ,trigesimo anno In

10 † [o] בשנת שלשים ושבע שנה ליואש מלך יהודה

sedecim Someron in Israel super Iehoachaz filius Iehoas regnauit

מלך יהואש בן־יהואחז על־ישראל בשמרון שש עשרה

[p] עשה [q] רוע [r] סור

declinauit non :DOMINI oculis in malum fecit Et .annis

11 שנה׃ † [p] ויעשה [q] הרע בעיני יהוה לא [r] סר

*omni peccato

fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham *peccatis omnibus* * ab

מכל־חטאות ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־

.ambulauit eo in ,Israel

ישראל בה הלך׃

Residua autem

,eius fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Ioas *verborum residuum* Et

12 † ויתר דברי יואש וכל־אשר עשה וגבורתו

*sunt in

super * scripta ipsa nonne ,Iehudah rege Amasiah cum pugnauit qua

אשר נלחם עם אמציה מלך־יהודה הלא־הם כתבים על־

?Israel regum dierum verborum libro

ספר דברי הימים למלכי ישראל׃

Dormiuitq;

:eius soliū super sedit Iarobham & ,suis patribus cū Ioas *Iacuitque*

13 † וישכב יואש עם־אבתיו וירבעם ישב על־כסאו

.Israel regibus cum Someron in Ioas est sepultusque

ויקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל׃

*de

:*ea in* est mortuus qua * ,sua ægrotatione ægrotauit Elisaah Et

14 † ואלישע חלה את־חליו אשר ימות בו

faciem

[s] בכה

:dixit & ,eius *facies* super fleuit & ,Israel rex Ioas eum ad descendit &

וירד אליו יואש מלך־ישראל [s] ויבך על־פניו ויאמר

ei Dixitque .eius equites & ,Israel currus ,mi pater ,mi Pater

15 אבי אבי רכב ישראל ופרשיו׃ † ויאמר לו

[t] לקח [v] חצץ

Apprehende manu tua

.sagittas & ,arcum *se ad* accepit & .sagittas & ,arcum Tolle : Elisaah

אלישע [t] קח קשת [v] וחצים ויקח אליו קשת וחצים׃

apprehendit manū suam

.arcum *super tuam manum fac* Equitare :Israel regem ad Dixitque

16 † ויאמר למלך ישראל הרכב ידך על־הקשת

[x] שום

.regis manus super suas manus Elisaah posuit & :*suā manū fecit equitare* &

וירכב ידו [x] וישם אלישע ידיו על־ידי המלך׃

: Elisaah dixitque .aperuit & .orientem ad fenestram Aperi :dixit Et

17 † ויאמר פתח החלון קדמה ויפתח ויאמר אלישע

[y] ירה

salutis sagitta & ,DOMINI salutis Sagitta : ait & .iecit & .Iace

ירה [y] ויור ויאמר חץ־תשועה ליהוה וחץ תשועה

contra

*donec consumas.

.*consumere ad vsque* * ,Aphec in Aram percutiesque :Aram *in*

בארם [z] והכית את־ארם באפק עד־כלה׃

[z] נכה

:Israel regem ad dixitque ;tulit & .sagittas Tolle : ait Et

18 † ויאמר קח החצים ויקח ויאמר למלך ישראל

.stetit & ,vicibus tribus percussit & .terram *in* Percute

הך ארצה ויך שלש־פעמים ויעמד׃

contra *erat

quinque* Percutiendū :ait & ,Dei vir eum *super* est iratus Et

19 † ויקצף עליו איש האלהים ויאמר להכות חמש

*donec consumpsisses.

nunc & .*consumere vsque** ,Aram percussisses tunc ,vicibus sex vel

או־שש פעמים אז הכית את־ארם עד־כלה ועתה

.Aram percuties vicibus tribus

שלש פעמים תכה את־ארם׃

*castra

[a] מות

venerunt Moab *agmina** & .eum sepelierunt & ,Elisaah est mortuus Et

20 † [a] וימת אלישע ויקברהו וגדודי מואב יבאו

†sequenti

†quibusdam

[b] היה

,virum sepelientibus *ipsis*† ,fuit Et .anno *veniente** terram in

21 בארץ בא שנה׃ † [b] ויהי הם קברים איש

*castra,

[c] ראה

.Elisaah sepulchrū in virum proiecerunt & ,*agmen* * viderunt ecce &

והנה [c] ראו את־הגדוד וישליכו את־האיש בקבר אלישע

super surrexit & ,vixit & ,Elisaah ossa *in* vir tetigit & ,abiit &

וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקם על־

Israel oppressit Aram rex Chazael Et .suos pedes

22 רגליו׃ † וחזאל מלך ארם לחץ את־ישראל

[d] חנן

,eis DOMINVS est miseratus Et .Iehoachaz diebus omnibus

23 כל ימי יהואחז׃ † [d] ויחן יהוה אתם

[e] פנה

cum suum pactum propter eos ad est conuersus & ,eorum est misertus &

וירחמם [e] ויפן אליהם למען בריתו את־

eos proiecit nec ,eos disperdere noluit & :Iahacob ,& Ischac ,Abraham

אברהם יצחק ויעקב ולא אבה השחיתם ולא־השליכם

à facie sua, ad hoc tempus.

rex Chazael est mortuus Et .*nunc ad vsque ,suis faciebus desuper*

24 מעל־פניו עד־עתה׃ † וימת חזאל מלך־

.eo pro eius filius Ben-hadad regnauit & ,Aram

ארם וימלך בן־הדד בנו תחתיו׃

*opus ex

[v] נתן

domum ea *in* fortificabant & ;eam dabant *opificium** facientibus Etenim

14 † כי־לעשי המלאכה [v] יתנהו וחזקו־בו את־בית

homines rationem reddere faciebant non Et .DOMINI

15 יהוה׃ † ולא יחשבו את־האנשים

†per quorum manus dabāt pecunias, vt darent *faciebant.

,opus facientibus *dandum ad ,eorū manus super pecuniam dabant quorum* †

אשר יתנו את־הכסף על־ידם לתת לעשי המלאכה

.*facientes ipsi* * fide in sed

כי באמנה הם עשים׃

*pro delicto, pro peccatis *in *erat.

domum* inferebatur non *peccatorum* pecunia & ,*delicti* * Pecunia

16 † כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית

rex Chazael ascendit Tunc .*erant** sacerdotum :DOMINI

17 יהוה לכהנים יהיו׃ † אז יעלה חזאל מלך

†contra *faciem suā, vt ascenderet contra

,*suas facies** Chazael posuit & .eā cepitque ,Ghath *super* † pugnauit & ,Aram

ארם וילחם על־גת וילכדה [x] וישם חזאל פניו

[x] שום [y] עלה

Iehudah rex Iehoas tulit Et .Ierusalaim *super ascendendum ad*

18 † ויקח יהואש מלך־יהודה [y] לעלות על־ירושלם׃

,Iehoram & ,Iehosaphat sanctificauerant quas sanctificationes omnes

את כל־הקדשים אשר־הקדישו יהושפט ויהורם

omne & ,suas sanctificationes & ,Iehudah reges eius patres Achaziahu &

ואחזיהו אבתיו מלכי יהודה ואת־קדשיו ואת כל־

†quod est à

:regis domus & ,DOMINI domus thesauris in inuentum † aurum

הזהב הנמצא באצרות בית־יהוה ובית המלך

.Ierusalaim *desuper* ascendit & ,Aram regem Chazael ad misit &

[y] עלה

וישלח לחזאל מלך ארם [y] ויעל מעל ירושלם׃

‡Residua autem

†sunt in

ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Ioas *verborum residuum* Et ‡

19 † ויתר דברי יואש וכל־אשר עשה הלוא־הם

?Iehudah regum dierum verborum libro *super* † scripta

כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה׃

[z] קום [a] נכה

‡in *quæ descendit in

percusserūt & :coniuratione coniurauerunt & ,eius serui surrexerunt Et

20 † [z] ויקמו עבדיו ויקשרו־קשר [a] ויכו

.Silla *descendente** Millo domo‡ Ioas

את־יואש בית מלא הירד סלא׃

eius serui Somer filius Iehozabad & ,Simhath filius Iozachar Et

21 † ויוזכר בן־שמעת ויהוזבד בן־שמר עבדיו

[b] מות

suis patribus cum eum sepelierunt & ,est mortuus & ,eum percusserunt

הכהו [b] וימת ויקברו אתו עם־אבתיו

.eo pro eius filius Amasiahu regnauit & :Dauid ciuitate in

בעיר דוד וימלך אמציה בנו תחתיו׃

CAP. XIII. יג

[c] שנה

Achaziahu filij Ioas anno tertio & vigesimo anno In

1 † [c] בשנת עשרים ושלש שנה ליואש בן־אחזיהו

Someron in Israel super Iehu filius Iehoachaz regnauit ,Iehudah regis

מלך יהודה מלך יהואחז בן־יהוא על־ישראל בשמרון

.annis septendecim

שבע עשרה שנה׃

*quod est

[d] עשה [e] ילך [f] סור

peccata post ambulauit & ,DOMINI oculis in malum* fecit Et

2 † [d] ויעש הרע בעיני יהוה [e] וילך אחר חטאת

declinauit non ,Israel fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham

ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל לא־[f] סר

‡ eis.

*furor contra

[g] חרה

eos tradidit & .Israel *in* DOMINI *nasus** est iratus Et .*ea*‡ ab

3 ממנה׃ † [g] ויחר־אף יהוה בישראל ויתנם

Chazael filij Ben-hadad manu in & ,Aram regis Chazael manu in

ביד חזאל מלך־ארם וביד בן־הדד בן־חזאל

faciem

[h] חלה

,DOMINI *facies* Iehoachaz est deprecatus Et .diebus omnibus

4 כל־הימים׃ † [h] ויחל יהואחז את־פני יהוה

quia ,Israel oppressionem vidit quia ,DOMINVS eum *ad* exaudiuit &

וישמע אליו יהוה כי ראה את־לחץ ישראל כי־

Israeli DOMINVS dedit Et .Aram rex eos oppressit

5 לחץ אתם מלך ארם׃ † ויתן יהוה לישראל

potestate

[i] ישע [k] ישב

tabernaculis

Israel filij habitauerūtque ,Aram *manu sub* de sunt egressi & ,seruatorem

[i] מושיע ויצאו מתחת יד־ארם [k] וישבו בני־ישראל

.nudiustertius heri sicut suis *tentoriis* in

באהליהם כתמול שלשום׃

[l] חטא החטיא

fecit peccare qui ,Iarobham domus peccatis à recesserūt non Veruntamen

6 † אך לא־סרו מחטאת בית־ירבעם אשר־[l] החטי [o]

†per ea

.Someron in stetit lucus etiam & ,ambulauit *ea in*† ,Israel

את־ישראל בה הלך וגם האשרה עמדה בשמרון׃

* de populo,

quinquaginta nisi ,*populum** Iehoachaz ipsi dimisit non Quoniam

7 † כי לא השאיר ליהואחז עם כי אם־חמשים

[m] שום [n] דוש

eos disperderat quia :peditum millia decem & ,currus decem & ,equites

פרשים ועשרה רכב ועשרת אלפים רגלי כי אבדם

.triturandum ad puluerem veluti eos posuerat & ,Aram rex

מלך ארם [m] וישמם כעפר [n] לדש׃

*quæ sunt / כלה [b] / regiæ, / obsides, / שוב [c] / ‖Residua autem / *sunt / in / יום [d] / Dormiuitq; / † postquam mortuus est / חיה [e] / †filius / *Residua autem / †sunt in / †cõiurauerũt aduersus / *cõiurationẽ / נוס [f] / מות [g] / *in / נשא [h] / לקח [i] / lerat / *dormiuit / שוב [k] / שנה [l] / עשה [m] / †solitudinis, / †per manum / *erat / ענה [n] / *erat / *vt deleret / מחה [o] / *vt non esset / *per manum / ישע [p] / ‖Residua autem / sunt in / Dormiuitq; / בנה [q]

14 † vasa omnia &, argentum &, autum omne Tulitque
ולקח את־כל־הזהב והכסף ואת כל־הכלים
& ,regis domus thesauris in & ,DOMINI domo in inuenta
הנמצאים בית־יהוה ובאוצרות בית המלך ואת
.Someron in est reuersus & :arrhabonum† filios
בני התערבות וישב שמרונה ׃

15 ,eius fortitudo & ,fecit quæ ,Iehoas verborum residuum Et ‖
ויתר דברי יהואש אשר עשה וגבורתו
* scripta ipsa nonne ,Iehudah rege Amasiahu cũ pugnauit quomodo &
ואשר נלחם עם אמציהו מלך־יהודה הלא־הם כתובים
?Israel regum dierum verborum libro super
על־ספר דברי הימים למלכי ישראל ׃

16 Someron in est sepultusque ,suis patribus cum Iehoas Iacuitque
וישכב יהואש עם־אבתיו ויקבר בשמרון
.eo pro eius filius Iarobham regnauitque :Israel regibus cum
עם מלכי ישראל וימלך ירבעם בנו תחתיו ׃

17 mortem post * Iehudah rex Ioas filius Amasiahu vixit Et
ויחי אמציהו בן־יואש מלך יהודה אחרי מות
.annis quindecim ,Israel regis Iehoachaz filij † Iehoas
יהואש בן־יהואחז מלך ישראל חמש עשרה שנה ׃

18 super † scripta ipsa nonne ,Amasiahu verborum residuum Et *
ויתר דברי אמציהו הלא־הם כתבים על־
?Iehudah regum dierum verborum libro
ספר דברי הימים למלכי יהודה ׃

19 fugit & ,Ierusalaim in ligationem * eum super ligauerunt † Et
ויקשרו עליו קשר בירושלם וינס
.ibi eum occiderunt & ,Lachis in eum post miserunt & .Lachis in
לכישה וישלחו אחריו לכישה וימיתהו שם ׃

20 cum Ierusalaim in est sepultus & :equis super * eum tulerunt Et
וישאו אתו על־הסוסים ויקבר בירושלם עם־
populus vniuersus tulerunt Et .Dauid ciuitate in suis patribus
21 אבתיו בעיר דוד ׃ ויקחו כל־עם
cõstituerũt regẽ & :annorũ sedecim filius ipse ‖ & ,Hazariah Iehudah
יהודה את־עזריה והוא בן־שש עשרה שנה וימלכו
.Amasiahu suo patre pro eum
אתו תחת אביו אמציהו ׃

22 iacuit * postquã ;Iehudah ipsi eam restituit & ,Elath ædificauit Ipse
הוא בנה את־אילת וישבה ליהודה אחרי שכב־
.suis patribus cum rex
המלך עם־אבתיו ׃

23 regis Ioas filij Amasiahu anno ,decimoquinto anno In
בשנת חמש־עשרה שנה לאמציהו בן־יואש מלך
Someron in Israel regis Ioas filius Iarobham regnauit ,Iehudah
יהודה מלך ירבעם בן־יואש מלך־ישראל בשמרון
oculis in malum fecit Et .annis vno & quadraginta
24 ארבעים ואחת שנה ׃ ויעש הרע בעיני
,Nebat filij Iarobham peccatis omnibus ab declinauit non :DOMINI
יהוה לא סר מכל־חטאות ירבעם בן־נבט
terminum restituit Ipse .Israel fecit peccare qui
25 אשר החטיא את־ישראל ׃ הוא השיב את־גבול
verbum iuxta ,planitiei † mare ad vsque Chamath introitu ab ,Israel
ישראל מלבוא חמת עד־ים הערבה כדבר
Ionah sui serui manu in† fuerat locutus quod ,Israel Dei DOMINI
יהוה אלהי ישראל אשר דבר ביד־עבדו יונה
.hachepher-Gath de * qui ,prophetæ Amithai filij
בן־אמתי הנביא אשר מגת החפר ׃

26 :valde mutabilem Israel afflictionem DOMINVS vidit Quoniam
כי־ראה יהוה את־עני ישראל מרה מאד
.Israeli auxilians neque ,derelictus non & ,clausus * non &
ואפס עצור ואפס עזוב ואין עזר לישראל ׃

27 Israel nomen delendum ad * DOMINVS est locutus non Et
ולא־דבר יהוה למחות את־שם ישראל
.Ioas filij Iarobham manu in * eos seruauit & :cælis sub a *
מתחת השמים ויושיעם ביד ירבעם בן־יואש ׃

28 ,eius fortitudo & ,fecit quæ omnia & ,Iarobham verborum residuum Et ‖
ויתר דברי ירבעם וכל־אשר עשה וגבורתו
Iehudah ipsi Chamath & Dammesec restituit qua & ,pugnauit qua
אשר־נלחם ואשר השיב את־דמשק ואת־חמת ליהודה
dierum verborum libro super scripta ipsa nonne ,Israel in
בישראל הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים
?Israel regum
למלכי ישראל ׃

29 :Israel regibus cum ,suis patribus cum Iarobham Iacuitque
וישכב ירבעם עם־אבתיו עם מלכי ישראל
.eo pro eius filius Zechariah regnauitque
וימלך זכריה בנו תחתיו ׃

25 manu de ciuitates tulit & ,Iehoachaz filius Iehoas est reuersus Et
וישב יהואש בן־יהואחז ויקח את־הערים מיד
sui patris Iehoachaz manu de tulerat quas ,Chazael filij Ben--hadad
בן־הדד בן־חזאל אשר לקח מיד יהואחז אביו
ciuitates reddidit & ,Ioas eum percussit vicibus tribus :prælio in
במלחמה שלש פעמים הכהו יואש וישב את־ערי
.Israel
ישראל ׃

CAP. XIIII. יד

1 regnauit ,Israel regis Ioachaz filij Ioas secundo anno In
בשנת שתים ליואש בן־יואחז מלך ישראל מלך
.Iehudah regis Ioas filius Amasiahu
אמציהו בן־יואש מלך יהודה ׃

2 viginti & ,ipsum regnando in ‖ erat annorum quinque & viginti Filius
בן־עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים
Iehohaddan eius matris nõmen & .Ierusalaim in regnauit annis nouem &
ותשע שנה מלך בירושלם ושם אמו יהועדין
:DOMINI oculis in rectum * fecit Et .Ierusalaim de
3 מן־ירושלם ׃ ויעש הישר בעיני יהוה
Ioas fecit quæ omnia iuxta :eius pater Dauid sicut non veruntamen
רק לא כדוד אביו ככל אשר־עשה יואש
adhuc .recesserunt ‖ non excelsa Veruntamen .fecit ,eius pater
4 אביו עשה ׃ רק הבמות לא־סרו עוד
.excelsis in suffientes & ,immolantes † populus
העם מזבחים ומקטרים בבמות ׃

5 percussit & ,eius manu in regnum esset roboratum cũm ,fuit Et
ויהי כאשר חזקה הממלכה בידו ויך
.suum patrem regem percutientes * ,suos seruos
את־עבדיו המכים את־המלך אביו ׃

6 legis libro in * scriptum sicut ,occidit non percussorum filios Et
ואת־בני המכים לא המית ככתוב בספר־תורת־
patres morientur Non :dicendo ,DOMINVS præcepit quo † ,Moseh
משה אשר־צוה יהוה לאמר לא־יומתו אבות
vir quin ‖ ,patribus super * morientur non filij & ,filiis super *
על־בנים ובנים לא־יומתו על־אבות כי אם־איש
.morietur suo peccato in
בחטאו ימות ׃

7 ,millia decem salis valle in Edom percussit Ipse
הוא־הכה את־אדום בגי־המלח עשרת אלפים
ad vsque Ioctheel eius nomen vocauit & :bello in Selah cepit &
ותפש את־הסלע במלחמה ויקרא את־שמה יקתאל עד
ad nuncios Amasiah misit Tunc .hanc diem
8 היום הזה ׃ אז שלח אמציה מלאכים אל־
,Ito * :dicendo ,Israel regis Iehu filij Iehoachaz filium Iehoas
יהואש בן־יהואחז בן־יהוא מלך ישראל לאמר לכה
Israel rex Iehoas Misitque .faciebus † nos videamus
9 נתראה פנים ׃ וישלח יהואש מלך־ישראל
misit Lebanon in † qui Carduus :dicendo ,Iehudah regem Amasiahu ad
אל־אמציהו מלך־יהודה לאמר החוח אשר בלבנון שלח
meo filio tuam filiam Da :dicendo ,Lebanon in * quæ cedrum ad
אל־הארז אשר בלבנון לאמר תנה את־בתך לבני
conculcauit & ,Lebanon in † quæ agri bestia transiuit & :vxorem in
לאשה ותעבר חית השדה אשר בלבנון ותרמס
te eleuauit & ,Edom percussisti Percutiendo .carduum
10 את־החוח ׃ הכה הכית את־אדום ונשאך
,malum in te immiscebis ‖ quid vt & .tua domo in sede & ,gloriare :tuũ cor
לבך הכבד ושב בביתך ולמה תתגרה ברעה
?tecum Iehudah & tu cadas & †
ונפלתה אתה ויהודה עמך ׃

11 :Israel rex Iehoas ascendit & .Amasiahu audiuit non Et
ולא־שמע אמציהו ויעל יהואש מלך־ישראל
,semes--Beth in ,Iehudah rex Amasiahu & ,ipse ,faciebus * se viderunt &
ויתראו פנים הוא ואמציהו מלך־יהודה בבית שמש
,Israel facies ad ‖ Iehudah est cæsus Et .Iehudah ipsi * quæ
12 אשר ליהודה ׃ וינגף יהודה לפני ישראל
.sua tentoria in vir † fugerunt &
וינסו איש לאהלו ׃

13 ,Achaziahu filij Iehoas filium Iehudah regem Amasiahu Et
ואת אמציהו מלך־יהודה בן־יהואש בן־אחזיהו
;Ierusalaim venit & :semes--Beth in Israel rex Iehoas cepit
תפש יהואש מלך־ישראל בבית שמש ויבאו ירושלם
,anguli portam ad vsque ,Ephraim porta in ‖ Ierusalaim muro in rupit * &
ויפרץ בחומת ירושלם בשער אפרים עד־שער הפנה
.cubitis quadringentis
ארבע מאות אמה ׃

שוב [f] לקח [g] / שוב [h] / שנה [i] בנה [k] / ‖quando regnauit, / *quod erat / עשה [l] / ‖abstulerunt / †immolabat, & suffiebat / היה [m] / *qui percusserant / *est / נכה [n] מות [o] / †in / *pro / ‖sed vnusquisque pro / יומת ק / מלח ק / *Veni, / †facie. / פנה [p] / †est / *est / נתן [q] / †est / חיה [r] / נכה [s] / ‖prouocas / ישב [t] / †vt / עלה [v] / *facie, / פנה [x] / *est ‖coram / †vnusquisq; in tabernacula / נוס [y] / בוא [z] / ויבא ק / *diruit murũ ‖à / פנן [a]

CAP. XV. טו

,Israel regis Iarobham anno ,septimo & vigesimo anno In

1 † בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל

.Iehudah regis Amasiah filius Hazariah regnauit

מלך עזריה בן־אמציה מלך יהודה ׃

שנת

quinquaginta & ,ipsum regnando in erat annorum sedecim Filius

2 † בן־שש עשרה שנה היה במלכו וחמשים

quando regnauit,

Iecholiahu eius matris nomen & :Ierusalaim in regnauit annis duobus &

ושתים שנה מלך בירושלם ושם אמו יכליהו

,DOMINI oculis in rectum ‡ fecit Et .Ierusalaim de

מירושלם ׃ 3 † ויעש הישר בעיני יהוה

‡quod est

עשה

.eius pater Amasiahu fecerat quæ omnia iuxta

ככל אשר־עשה אמציהו אביו ׃

,immolantes ‡ populus adhuc :recesserunt non excelsa Veruntamen

4 † רק הבמות לא־סרו עוד העם מזבחים

abstulerunt: ‡immolabat, & suffiebat

.excelsis in suffientes &

ומקטרים בבמות ׃

סור

diem ad vsque leprosus fuit & ,regem DOMINVS percussit Et

5 † וינגע יהוה את־המלך ויהי מצרע עד־יום

super ‡ regis filius Iotham & ;libera domo in habitauit & ,suæ mortis*

מתו וישב בבית החפשית ויותם בן־המלך על־

*quo mortuus est: ‡erat

מות ישב

.terræ populum iudicans domum

הבית שפט את־עם הארץ ׃

ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Hazariahu verborum residuum Et‡

6 † ויתר דברי עזריהו וכל־אשר עשה הלא־הם

‡Residua autem

?Iehudah regum dierum verborum libro super † scripta

כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה ׃

†sunt in

יום

cum eum sepelierunt & :suis patribus cum Hazariah Iacuitque

7 † וישכב עזריה עם־אבתיו ויקברו אתו עם־

Dormiuitq;

.eo pro eius filius Iotham regnauitque :Dauid ciuitate in suis patribus

אבתיו בעיר דוד וימלך יותם בנו תחתיו ׃

,Iehudah regis Hazariahu anno ,octauo & trigesimo anno In

8 † בשנת שלשים ושמנה שנה לעזריהו מלך יהודה

sex Someron in Israel super Iarobham filius Zechariahu regnauit

מלך זכריהו בן־ירבעם על־ישראל בשמרון ששה

queadmodu ,DOMINI oculis in malum Fecitque .mensibus

חדשים ׃ 9 † ויעש הרע בעיני יהוה כאשר

רע

,Nebat filij Iarobham peccatis à declinauit non :eius patres fecerunt

עשו אבתיו לא סר מחטאות ירבעם בן־נבט

eum aduersus coniurauit Et .Israel fecit peccare qui

אשר החטיא את־ישראל ׃ 10 † ויקשר עליו

: eum occidit & , populi opposito ex eum percussit & ,Iabes filius Sallum

שלם בן־יבש ויכהו קבל־עם וימיתהו

corā populo,

ipsa ecce ,Zechariahu verborum residuum Et .eo pro regnauit &

וימלך תחתיו ׃ 11 † ויתר דברי זכריה הנם

Residua autem

.Israel regum dierum verborum libro super ‡ scripta

כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל ׃

‡sunt in

יום

:dicendo ,Iehu ad fuerat locutus quod DOMINI verbum‡Hoc

12 † הוא דבר־יהוה אשר דבר אל־יהוא לאמר

‡est

.ita fuitque .Israel thronum super tibi sedebunt quartorum Filij

בני רביעים ישבו לך על־כסא ישראל ויהי־כן ׃

quartæ generationis

היה

anno ,nono & trigesimo anno in regnauit Iabes filius‡Sallum

13 † שלום בן־יבש מלך בשנת שלשים ותשע שנה

‡autem

.Someron in dierum mense‡ regnauit & ,Iehudah regis Huziiah

לעזיה מלך יהודה וימלך ירח־ימים בשמרון ׃

‡per mensem

,Someron‡ venitque :Tirsah de Ghadi filius Menachem ascendit Et

14 † ויעל מנחם בן־גדי מתרצה ויבא שמרון

‡in

עלה בוא

,eum interemit & :Someron in Iabes filium Sallum percussit &

ויך את־שלום בן־יבש בשמרון וימיתהו

נכה מות

.eo pro regnauitque

וימלך תחתיו ׃

ipsa ecce ,coiurauit qua ,eius ligatio ‡ & ,Sallum verborum residuum Et

15 † ויתר דברי שלום וקשרו אשר קשר הנם

Residua autē ‡coniuratio †sunt in

.Israel regum dierum verborum libro super † scripta

כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל ׃

,ea in * qui omnes & ,Tipsach Menachem percussit Tunc

16 † אז יכה־מנחם את־תפסח ואת־כל־אשר־בה

*erant

omnes :percussit & ,aperuerat non quia ,Tirsah à eius terminos &

ואת־גבוליה מתרצה כי לא פתח ויך את כל־

anno ,nono & trigesimo anno In .scidit eius prægnanres

ההרותיה בקע ׃ 17 † בשנת שלשים ותשע שנה

הרה

Israel super Ghadi filius Menachem regnauit ,Iehudah regis Hazariah

לעזריה מלך יהודה מלך מנחם בן־גדי על־ישראל

.Someron in annis decem

עשר שנים בשמרון ׃

---

peccatis desuper recessit non: DOMINI oculis in malum Fecitque

à

18 † ויעש הרע בעיני יהוה לא־סר מעל חטאות

עשה סור

.suis diebus omnibus Israel fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham

ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל כל־ימיו ׃

Pul ipsi Menachem dedit & ,terrā super‖ Assur rex Pul Venit

19 † בא פול מלך־אשור על־הארץ ויתן מנחם לפול

‖contra

roborandum ad ,secum eius manus‖ existendum ad‖ ,argenti talenta mille

אלף ככר־כסף להיות ידיו אתו להחזיק

‖vt esset manus

.eius manu in regnum

הממלכה בידו ׃

pollentes‡omnes super ,Israel super argentum Menachem fecit exire‖ Et

20 † ויצא מנחם את־הכסף על־ישראל על כל־גבורי

‖indixit ‡potētes substantia, vt darent *singuli.

viro *,argenteos seclos quinquaginta Assur regi dandum ad , potentia

החיל לתת למלך אשור חמשים שקלים כסף לאיש

יצא נתן

.terra in ibi stetit non & ,Assur rex est reuersus & .vni

אחד וישב מלך אשור ולא־עמד שם בארץ ׃

שוב

ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Menachem verborum residuum Et‖

21 † ויתר דברי מנחם וכל־אשר עשה הלוא־הם

‖Residua autem ‡sunt in

?Israel regum dierum verborum libro super ‡ scripta

כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל ׃

Pechachiah regnauit & : suis patribus cum Menachem Iacuitque

22 † וישכב מנחם עם־אבתיו וימלך פקחיה

Dormiuitq;

.eo pro eius filius

בנו תחתיו ׃

regnauit ,Iehudah regis Hazariah anno quinquagesimo anno In

23 † בשנת חמשים שנה לעזריה מלך יהודה מלך

.annis duobus Someron in Israel super Menachem filius Pechachiah

פקחיה בן־מנחם על־ישראל בשמרון שנתים ׃

שנה

peccatis à recessit non :DOMINI oculis in malum ‖ Fecitque

24 † ויעש הרע בעיני יהוה לא סר מחטאות

‖quod erat

עשה

.Israel fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham

ירבעם בן־נבט אשר החטיא את־ישראל ׃

,eius tristata ‡ Remaliahu filius Pecach eum super ligauit*Et

25 † ויקשר עליו פקח בן־רמליהו שלישו

*coniurauit aduersus ‡dux †regiæ

cū & ,Arghob cum regis † domus palatio in Someron in eū percussit &

ויכהו בשמרון בארמון בית־מלך את־ארגב ואת־

נכה המלך

,cū interfecit & :Ghilhaditarū filiis de viri quinquaginta eo cum & ;Arieh

האריה ועמו חמשים איש מבני גלעדים וימתהו

מות

omnia & ,Pechachiah verborum residuum Et .eo pro regnauitque

וימלך תחתיו ׃ 26 † ויתר דברי פקחיה וכל־

Reliqua autem *sunt in

regum dierum verborum libro super * scripta ipsa ecce ,fecit quæ

אשר עשה הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי

Hazariah anno ,secundo & quinquagesimo anno In .Israel

ישראל ׃ 27 † בשנת חמשים ושתים שנה לעזריה

Israel super Remaliahu filius Pechach regnauit ,Iehudah regis

מלך יהודה מלך פקח בן־רמליהו על־ישראל

oculis in malum‡Fecitque .annis viginti Someron in

‡quod erat

בשמרון עשרים שנה ׃ 28 † ויעש הרע בעיני

qui ,Nebat filij Iarobham peccatis à recessit non: DOMINI

יהוה לא סר מן־חטאות ירבעם בן־נבט אשר

סור

.Israel fecit peccare

החטיא את־ישראל ׃

rex peleser--Tiglath venit Israel regis Pechach diebus In

29 † בימי פקח מלך־ישראל בא תגלת פלאסר מלך

יום

& ,Ianoach & ,mahachah Beth Abel & ,Hiion tulit & ,Assur

אשור ויקח את־עיון ואת־אבל בית־מעכה ואת־ינוח ואת־

terram omnem ,Galilah & ,Ghilhad & ,Chasor & ,Chedes

קדש ואת־חצור ואת־הגלעד ואת־הגלילה כל ארץ

Hoseah ligatione ligauit‖Et .Assur in eos transtulit & :Naphthali

‖coniurauit coniuratione

נפתלי ויגלם אשורה ׃ 30 † ויקשר־קשר הושע

,eum occidit & ,eū percussit & ,Remaliahu filium Pecach super‖Elah filius

‖contra

בן־אלה על־פקח בן־רמליהו ויכהו וימיתהו

נכה מות

.Huzziiah filij Iotham vigesimo anno in ,eo pro regnauitque

וימלך תחתיו בשנת עשרים ליותם בן־עזיה ׃

שנה

scripta ipsa ecce ,fecit quæ omnia & ,Pecach verborum residuū Et

31 † ויתר דברי פקח וכל־אשר עשה הנם כתובים

Residua autē

.Israel regum dierum verborum libro super‡

על־ספר דברי הימים למלכי ישראל ׃

‡sunt in

יום

,Israel regis Remaliahu filij ,Pecach secundo anno In

32 † בשנת שתים לפקח בן־רמליהו מלך ישראל

viginti Filius .Iehudah regis Huzziahu filius Iotham regnauit

33 מלך יותם בן־עזיהו מלך יהודה ׃ † בן־עשרים

regnauit annis sedecim & ,ipsum regnando in‖erat annorum quinque &

וחמש שנה היה במלכו ושש עשרה שנה מלך

‖quando regnauit,

.Sadoc filia Ierusah eius matris nomen & :Ierusalaim in

בירושלם ושם אמו ירושא בת־צדוק ׃

misit quæ omnia iuxta :altare sacerdos Vriiah Exstruxitque
11 † וַיִּבֶן אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כְּכֹל אֲשֶׁר־שָׁלַח
venire ad vsque ,sacerdos Vriiah fecit sic ,Dammesece Achaz rex
הַמֶּלֶךְ אָחָז מִדַּמֶּשֶׂק כֵּן עָשָׂה אוּרִיָּה הַכֹּהֵן עַד־בּוֹא
.Dammesece Achaz regem
הַמֶּלֶךְ־אָחָז מִדַּמָּשֶׂק׃

:altare rex vidit & ,Dammesece rex venit Et
12 † וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ מִדַּמֶּשֶׂק וַיַּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
.illud super fecit ascendere & ,altare super rex accessit &
וַיִּקְרַב הַמֶּלֶךְ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעַל עָלָיו׃
libauit & ,suum munus * & ,suum holocaustum suffiuit Et
13 † וַיַּקְטֵר אֶת־עֹלָתוֹ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וַיַּסֵּךְ אֶת־
.altare super ei qui ,pacificorum sanguinē sparsit & ;suū libamen
נִסְכּוֹ וַיִּזְרֹק אֶת־דַּם־הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃
fecit appropiquare &,DOMINI facies ad quod ,æreum altare Et
14 † וְאֵת הַמִּזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה וַיַּקְרֵב
:DOMINI domum inter ab & ,altare inter ab domus faciebus *
מֵאֵת פְּנֵי הַבַּיִת מִבֵּין הַמִּזְבֵּחַ וּמִבֵּין בֵּית יְהוָה
.aquilonem ad altaris femur super † illud dedit &
וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל־יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפוֹנָה׃

Super :dicendo ,sacerdoti Vriiah Achaz rex Præcepitque
15 † וַיְצַוֵּהוּ הַמֶּלֶךְ־אָחָז אֶת־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן לֵאמֹר עַל
,vespertinum munus * & ,matutinū holocaustū suffi maius altare
הַמִּזְבֵּחַ הַגָּדוֹל הַקְטֵר אֶת־עֹלַת־הַבֹּקֶר וְאֶת־מִנְחַת הָעֶרֶב
populi vniuersi holocaustum & ,eius munus * & ,regis † holocaustum &
וְאֶת־עֹלַת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־מִנְחָתוֹ וְאֵת עֹלַת כָּל־עַם
sanguinem omnem & ,eorum libamina & ,eorum munus * & ,terræ
הָאָרֶץ וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם וְכָל־דַּם
altare & :sparges illud super victimæ sanguinem vniuersum & ,holocausti
עֹלָה וְכָל־דַּם זֶבַח עָלָיו תִּזְרֹק וּמִזְבַּח
.quærendum ad mihi erit æreum
הַנְּחֹשֶׁת יִהְיֶה־לִּי לְבַקֵּר׃

.Achaz rex præcepit quæ omnia iuxta ,sacerdos Vriiah fecit Et
16 † וַיַּעַשׂ אוּרִיָּה הַכֹּהֵן כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה הַמֶּלֶךְ אָחָז׃
remonit & ,fulcimentorum* clausuras Achaz rex abscidit Et
17 † וַיְקַצֵּץ הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶת־הַמִּסְגְּרוֹת הַמְּכֹנוֹת וַיָּסַר
bobus desuper † fecit descendere * mare & ,concham eis desuper *
מֵעֲלֵיהֶם וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־הַיָּם הוֹרִד מֵעַל הַבָּקָר
.lapideum pauimentum super ipsum dedit † & :eo sub † qui ,æreis
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר תַּחְתֶּיהָ וַיִּתֵּן אֹתוֹ עַל מַרְצֶפֶת אֲבָנִים׃
& ,domo in ædificauerant quod sabbathi opertimentum * Et
18 † וְאֶת־מוּסַךְ הַשַּׁבָּת אֲשֶׁר־בָּנוּ בַבַּיִת וְאֶת־
faciebus à ,DOMINI domum fecit circuire extrinsecum regis ingressum
מְבוֹא הַמֶּלֶךְ הַחִיצוֹנָה הֵסֵב בֵּית יְהוָה מִפְּנֵי
.Assur regis
מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃

scripta ipsa nonne ,fecit quæ Achaz verborum residuum Et
19 † וְיֶתֶר דִּבְרֵי אָחָז אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים
.Iehudah regum dierum verborum libro super
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Achaz Iacuitque
20 † וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
.eo pro eius filius Chizchiiahu regnauit & ;Dauid ciuitate in
בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ חִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XVII. יז

Hoseah regnauit ,Iehudah regis Achaz duodecimo anno In
1 † בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לְאָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ הוֹשֵׁעַ
.annis nouem Israel super Someron in Elah filius
בֶּן־אֵלָה בְשֹׁמְרוֹן עַל־יִשְׂרָאֵל תֵּשַׁע שָׁנִים׃
reges sicut non veruntamen :DOMINI oculis in malum Fecitque
2 † וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא כְּמַלְכֵי
ascendit eum Aduersus .eius facies ad fuerunt qui Israel
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ 3 † עָלָיו עָלָה
ei reddebatque :seruus Hoseah ei fuit & ,Assur in rex Salmaneser
שַׁלְמַנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיְהִי־לוֹ הוֹשֵׁעַ עֶבֶד וַיָּשֶׁב לוֹ
,coniurationē Hoseah in Assur rex inuenit Et .munus
מִנְחָה׃ 4 † וַיִּמְצָא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּהוֹשֵׁעַ קֶשֶׁר
fecit ascendere † non & ,Aegypti regem So ad nuncios misit quod
אֲשֶׁר שָׁלַח מַלְאָכִים אֶל־סוֹא מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְלֹא־הֶעֱלָה
,Assur rex eum clausit & .anno in annum secundum * Assur regi munus
מִנְחָה לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר כְּשָׁנָה בְשָׁנָה וַיַּעַצְרֵהוּ מֶלֶךְ אַשּׁוּר
.carceris domo in eum vinxit &
וַיַּאַסְרֵהוּ בֵּית כֶּלֶא׃

Marginalia (left): donec venit — rex — בּוֹא ad obtulit — עָלָה sacrificium — נָסַךְ erat — coram Domino — facie — posuit iuxta latus — נָתַן — צִוָּה — sacrificium regium — sacrificium — sacrificium — עָשָׂה — basium — סוּר ab deponi de — יָרַד — erant — posuit eos velum — propter regem — Residua autem — sunt in — Dormiuitq; — בְּנָה — עָשָׂה ante eum — הָיָה — שׁוּב — obtulit — annuatim.

fecit quæ omnia iuxta :DOMINI oculis in rectum * fecit Et
34 † וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה
:recesserunt non excelsa Veruntamen .fecit ,eius pater Huzziiahu
עֻזִּיָּהוּ אָבִיו עָשָׂה׃ 35 † רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ
ædificauit ipse :excelsis in suffientes & immolantes * populus adhuc
עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה אֶת־
.superiorem DOMINI domus portam
שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃
ipsa nonne ,fecit quæ omnia & ,Iotham verborum residuum Et
36 † וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא־הֵם
.Iehudah regum dierum verborum libro super † scripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
Resin Iehudah in mittere DOMINUS cœpit ipsis diebus In
37 † בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה רְצִין
.Remaliahu filium Pecach & ,Aram regem
מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ׃
suis patribus cū est sepultus & ,suis patribus cum Iotham Iacuitque
38 † וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
.eo pro eius filius Achaz regnauitque :sui patris Dauid ciuitate in
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XVI. יו

regnauit ,Remaliahu filii Pecach anno decimoseptimo anno In
1 † בִּשְׁנַת שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מָלַךְ
.Iehudah regis Iotham filius Achaz
אָחָז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
annis sedecim & ,ipsum regnando in † Achaz * annorum viginti Filius
2 † בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
DOMINI oculis in rectum * fecit non & :Ierusalaim in regnauit
מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְלֹא־עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
.eius pater Dauid sicut sui Dei
אֱלֹהָיו כְּדָוִד אָבִיו׃
fecit transire suum filium etiam & :Israel regum via in abiit Et
3 † וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ הֶעֱבִיר
DOMINUS expulit quas ,gentium abominationes secundū ignē per
בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
,excelsis in suffiuit & immolauit Et .Israel filiorū faciebus * à eas
אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 4 † וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת
.frondosum † lignum omne subter & ,collibus super * &
וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃
Remaliahu filius Pecach & ,Aram rex Resin ascendit Tunc
5 † אָז יַעֲלֶה רְצִין מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ
non & ,Achaz super coarctauerunt * & ;prælium in Ierusalaim * Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַםִ לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא
Resin restituit illo tempore In .expugnare potuerunt
יָכְלוּ לְהִלָּחֵם׃ 6 † בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין
Iehudæos exstirpauit & ;Aram ipsi Elath Aram rex
מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־אֵילַת לַאֲרָם וַיְנַשֵּׁל אֶת־הַיְּהוּדִים
ad vsque ibi habitauerunt & ,Elath in venerunt Aromim * & :Eloth de
מֵאֵילוֹת וַאֲרוֹמִים בָּאוּ אֵילַת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַד
ad nuncios Achaz misit Et .hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה׃ 7 † וַיִּשְׁלַח אָחָז מַלְאָכִים אֶל־
ego * tuus filius & ,tuus Seruus :dicendo ,Assur regem peleser- Tiglath
תִּגְלַת פְּלֶסֶר מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר עַבְדְּךָ וּבִנְךָ אָנִי
,Israel regis vola de & ,Aram regis vola * de me serua & ,ascende
עֲלֵה וְהוֹשִׁעֵנִי מִכַּף מֶלֶךְ־אֲרָם וּמִכַּף מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
& ,argentum Achaz tulit Et .me super insurgentium *
הַקּוֹמִים עָלָי׃ 8 † וַיִּקַּח אָחָז אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־
.regis * domus thesauris in & ,DOMINI domo * inuentum † aurum
הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ
.munus Assur regi misit &
וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ־אַשּׁוּר שֹׁחַד׃
in Assur rex ascendit & ,Assur rex eum ad exaudiuit Et
9 † וַיִּשְׁמַע אֵלָיו מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיַּעַל מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶל־
Resin & ;Chir in eam fecit transmigrare & ,eam cepit & ,Dammesec
דַּמֶּשֶׂק וַיִּתְפְּשֶׂהָ וַיַּגְלֶהָ קִירָה וְאֶת־רְצִין
peleser- Tiglath occursum in Achaz rex perrexit Et .interemit
הֵמִית׃ 10 † וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ אָחָז לִקְרַאת תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר
:Dammesec in * quod altare viditque :Dammesec * Assur regis
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר דּוּמֶּשֶׂק וַיַּרְא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּדַמָּשֶׂק
,altaris similitudinem sacerdotem Vriiah ad Achaz rex misit &
וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז אֶל־אוּרִיָּה הַכֹּהֵן אֶת־דְּמוּת הַמִּזְבֵּחַ
.eius opus omne ad eius exemplar † &
וְאֶת־תַּבְנִיתוֹ לְכָל־מַעֲשֵׂהוּ׃

Marginalia (right): quod erat — עָשָׂה abstulerunt — סוּר immolabat & suffiebat — עָלָה — Residua autem — sunt in — חָלַל — Dormiuitq; — בְּנָה — erat quando regnauit; quod est — facie — in viride. — in obsederunt — צוּר — שׁוּב — Edomæi — בּוֹא ישׁב ארומים — fum: — manu — ישׁע כַּף — qui surrexerunt aduersum — לָקַח — quod est in regiæ, — עָלָה — מוּת — in erat — רָאָה — דְּמוּת figuram secundum — בְּנָה

Someron ǂ ascendit & :terram omnem in Assur rex ascendit Et
5 † וַיַּעַל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר בְּכָל־הָאָרֶץ וַיַּעַל שֹׁמְרוֹן
.annis tribus eam super coarctauit &
וַיָּצַר עָלֶיהָ שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃
,Someron Assur rex cepit Hoseah nono anno In
6 בִּשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְהוֹשֵׁעַ לָכַד מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־שֹׁמְרוֹן
,Chelach in eos fecit habitare & ,Assur in Israel transtulit &
וַיֶּגֶל אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיֹּשֶׁב אֹתָם בַּחְלַח
.Medorum ciuitatibus & ,Gozan flumine Chabor in &
וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃
,suo Deo DOMINO Israel filij peccassent cum ,fuit Et
7 † וַיְהִי כִּי־חָטְאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם
regis Pharoh manu sub à ,Aegypti terra è eos ascendere facienti*
הַמַּעֲלֶה אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִתַּחַת יַד פַּרְעֹה מֶלֶךְ־
.alios deos timuerunt & ,Aegypti
מִצְרָיִם וַיִּירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
DOMINUS eiecerat quas ,gentium decretis in ambulauerunt Et
8 † וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה
.fecerunt quæ ,Israel regum & ,Israel filiorum faciebus à
מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃
DOMINO super rectum non quod* ,verba Israel filij occultauerunt* Et
9 † וַיְחַפְּאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא־כֵן עַל־יְהוָה
turre à ,suis vrbibus cunctis in excelsa sibi ædificauerunt & ,suo Deo
אֱלֹהֵיהֶם וַיִּבְנוּ לָהֶם בָּמוֹת בְּכָל־עָרֵיהֶם מִמִּגְדַּל
.munitionis ciuitatem ad vsque custodum
נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר׃
collem omnem super ,lucos & ,statuas sibi statuerunt Et
10 † וַיַּצִּבוּ לָהֶם מַצֵּבוֹת וַאֲשֵׁרִים עַל כָּל־גִּבְעָה
.frondosum lignum omne subter & ,eleuatum
גְבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃
transtulerat quas gentes sicut excelsis omnibus in ibi suffiuerunt Et
11 † וַיְקַטְּרוּ־שָׁם בְּכָל־בָּמוֹת כַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־הֶגְלָה
irritandum ad mala verba ǂ fecerunt & ,eorum faciebus à DOMINUS
יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ דְּבָרִים רָעִים לְהַכְעִיס
DOMINUS dixit quibus ǂ ,idolis seruierunt Et .DOMINUM
אֶת־יְהוָה׃ 12 † וַיַּעַבְדוּ הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה
.hoc verbum facietis Non :eis
לָהֶם לֹא תַעֲשׂוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃
manu in ǂ Iehudah in & ,Israel in DOMINUS fecit testificari Et
13 † וַיָּעַד יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה בְּיַד
vestris viis à Reuertimini :dicendo ,videntis omnis* ,prophetarum omnium
כָּל־נְבִיאֵו כָל־חֹזֶה לֵאמֹר שֻׁבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
legem omnem iuxta ,mea decreta ,mea præcepta custodite & ,malis
הָרָעִים וְשִׁמְרוּ מִצְוֹתַי חֻקּוֹתַי כְּכָל־הַתּוֹרָה
manu in* vos ad misi quam & ,vestris patribus præcepi quam
אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבֹתֵיכֶם וַאֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיכֶם בְּיַד
indurauerunt & ;audierunt non Et .prophetarum meorū seruorū
עֲבָדַי הַנְּבִיאִים׃ 14 † וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּקְשׁוּ
crediderunt non qui ,suorum patrum ceruicem iuxta suam ceruicem
אֶת־עָרְפָּם כְּעֹרֶף אֲבוֹתָם אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִינוּ
.suo Deo DOMINO in
בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
cum excidit quod eius pactum & ,eius decreta contempserunt Et
15 † וַיִּמְאֲסוּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־
.eis in est testificatus quibus eius testificationes & ,eorum patribus
אֲבוֹתָם וְאֵת עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם
ǂ quæ gentes post & ,sunt facti vani & ,vanitatem post ambulauerunt &
וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ וְאַחֲרֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
.illæ sicut faciendum non ad* ,eis DOMINUS præcepit quibus ǂ ,eorum circuitus
סְבִיבֹתָם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת כָּהֶם׃
fecerunt & ,sui Dei DOMINI præcepta omnia dereliquerunt Et
16 † וַיַּעַזְבוּ אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ
se incuruauerunt & ,lucum fecerunt & ;vitulos duos ,conflatile sibi
לָהֶם מַסֵּכָה שְׁנֵים עֲגָלִים וַיַּעֲשׂוּ אֲשֵׁירָה וַיִּשְׁתַּחֲווּ
.Bahal seruierunt & ,cælorum militiæ vniuersæ
לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבָּעַל׃
,ignem per suas filias & suos filios fecerunt transire Et
17 † וַיַּעֲבִירוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם בָּאֵשׁ
faciendum ad se vendiderunt ǂ & ;augurabantur & ,diuinationes diuinauerunt &
וַיִּקְסְמוּ קְסָמִים וַיְנַחֵשׁוּ וַיִּתְמַכְּרוּ לַעֲשׂוֹת
.eum irritandum ad ,DOMINI oculis in malum
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ׃
desuper ǂ eos remouit & ,Israel in* valde DOMINUS est iratus Et
18 † וַיִּתְאַנַּף יְהוָה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל וַיְסִרֵם מֵעַל
.sola Iehudah tribus nisi remansit non :suis faciebus
פָּנָיו לֹא נִשְׁאַר רַק שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ׃

:suî Dei DOMINI præcepta custodiuit non Iehudah Etiam
19 † גַּם־יְהוּדָה לֹא שָׁמַר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
reprobauit Et .fecerunt quæ Israel decretis in ambulauerunt &
וַיֵּלְכוּ בְּחֻקּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָשׂוּ׃ 20 † וַיִּמְאַס
manu in eos tradidit & ;eos afflixit & ,Israel semen omne in DOMINUS
יְהוָה בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל וַיְעַנֵּם וַיִּתְּנֵם בְּיַד
.suis faciebus ǂ à eos proiiceret donec ;diripientium
שֹׁסִים עַד אֲשֶׁר הִשְׁלִיכָם מִפָּנָיו׃
constituerunt regē & ,Dauid domo desuper ǂ Israel se scidit Quoniam
21 כִּי־קָרַע יִשְׂרָאֵל מֵעַל בֵּית דָּוִד וַיַּמְלִיכוּ אֶת־
post à ǂ ,Israel Iarobham fugauit ǂ & ;Nebat filium Iarobham
יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וַיַּדֵּא יָרָבְעָם אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי
ambulauerunt Et .grande peccatū eos fecit peccare & ,DOMINUM
יְהוָה וְהֶחֱטִיאָם חֲטָאָה גְדוֹלָה׃ 22 † וַיֵּלְכוּ
recesserūt non :fecit quæ Iarobham peccatis vniuersis in Israel filij
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא־סָרוּ
desuper ǂ Israel DOMINUS remouit Donec .eo ǂ ab
מִמֶּנָּה׃ 23 † עַד אֲשֶׁר־הֵסִיר יְהוָה אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵעַל
:prophetarū suorū seruorū omniū manu in ǂ fuerat locutus sicut ,suis faciebus
פָּנָיו כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד כָּל־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים
.hanc diem ad vsque Assur in sua terra desuper ǂ Israel est translatum* &
וַיִּגֶל יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמָתוֹ אַשּׁוּרָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
,Chamath è & ,Hauua è & ,Cutha è & ,Babel è Assur rex Adduxitque
24 † וַיָּבֵא מֶלֶךְ־אַשּׁוּר מִבָּבֶל וּמִכּוּתָה וּמֵעַוָּא וּמֵחֲמָת
,Israel filiis pro Someron ciuitatib ǂ in fecit habitare & ;Sepharuaim &
וּסְפַרְוַיִם וַיֹּשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן תַּחַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
.eius vrbibus in habitauerunt & ,Someron possederunt &
וַיִּרְשׁוּ אֶת־שֹׁמְרוֹן וַיֵּשְׁבוּ בְּעָרֶיהָ׃
:DOMINUM timuerūt non ,ibi eorum sessionis ǂ principio in ,fuit Et
25 † וַיְהִי בִּתְחִלַּת שִׁבְתָּם שָׁם לֹא יָרְאוּ אֶת־יְהוָה
.eis in occidentes erant ǂ & ,leones eos in DOMINUS misit &
וַיְשַׁלַּח יְהוָה בָּהֶם אֶת־הָאֲרָיוֹת וַיִּהְיוּ הֹרְגִים בָּהֶם׃
,fecisti trāsmigrare quas Gentes :dicendo ,Assur regi Dixeruntque
26 † וַיֹּאמְרוּ לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר לֵאמֹר הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִגְלִיתָ
Dei iudicium cognouerūt non ǂ ,Someron ciuitatibus in fecisti habitare &
וַתּוֹשֶׁב בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן לֹא יָדְעוּ אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי
,eos interimentes ipsi ǂ ecce & ,leones eos in misit & ;terræ
הָאָרֶץ וַיְשַׁלַּח־בָּם אֶת־הָאֲרָיוֹת וְהִנָּם מְמִיתִים אוֹתָם
.terræ Dei iudicium scientes ipsi non ǂ quod eo
כַּאֲשֶׁר אֵינָם יֹדְעִים אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃
vnum illuc facite Ire ǂ :dicendo ,Assur rex præcepit Et
27 † וַיְצַו מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לֵאמֹר הֹלִיכוּ שָׁמָּה אֶחָד
;illuc sedeant & ,eant ǂ & ;inde fecistis trāsmigrare quos sacerdotibus de
מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלִיתֶם מִשָּׁם וְיֵלְכוּ וְיֵשְׁבוּ שָׁם
.terræ Dei iudicium eos doceat &
וְיֹרֵם אֶת־מִשְׁפַּט אֱלֹהֵי הָאָרֶץ׃
,Someron de fecerāt trāsmigrare quos sacerdotibus è vnus venit Et
28 † וַיָּבֹא אֶחָד מֵהַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הִגְלוּ מִשֹּׁמְרוֹן
timerent quomodo eos docens fuit ǂ & ,Bethel in habitauit &
וַיֵּשֶׁב בְּבֵית־אֵל וַיְהִי מוֹרֶה אֹתָם אֵיךְ יִירְאוּ אֶת־
,suos deos gens gens facientes fuerunt ǂ Et .DOMINUM
יְהוָה׃ 29 † וַיִּהְיוּ עֹשִׂים גּוֹי גּוֹי אֱלֹהָיו
gens gens ǂ ,Someronitæ fecerant quæ ,excelsorum domo in posuerunt &
וַיַּנִּיחוּ בְּבֵית הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ הַשֹּׁמְרֹנִים גּוֹי גּוֹי
.ibi habitantes ipsi quibus ǂ ,suis vrbibus in
בְּעָרֵיהֶם אֲשֶׁר הֵם יֹשְׁבִים שָׁם׃
Chuth viri & :Benoth Succoth fecerunt Babel viri Et
30 † וְאַנְשֵׁי בָבֶל עָשׂוּ אֶת־סֻכּוֹת בְּנוֹת וְאַנְשֵׁי־כוּת
.Asima fecerunt Chamath viri & ,Nerghal fecerunt
עָשׂוּ אֶת־נֵרְגַל וְאַנְשֵׁי חֲמָת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא׃
comburentes ǂ Sepharuæi & :Tartach & ,Nibchaz fecerunt Hauuæi Et
31 † וְהָעַוִּים עָשׂוּ נִבְחַז וְאֶת־תַּרְתָּק וְהַסְפַרְוִים שֹׂרְפִים
diis Hanamelech & ,Adramelech igni in suos filios
אֶת־בְּנֵיהֶם בָּאֵשׁ לְאַדְרַמֶּלֶךְ וַעֲנַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵ
.Sepharuæorum
סְפָרִים׃
eorum ǂ partes ǂ sibi fecerunt & :DOMINUM timentes fuerunt ǂ Et
32 † וַיִּהְיוּ יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם מִקְצוֹתָם
.excelsorum domo in eis facientes fuerunt & ,excelsorum sacerdotes
כֹּהֲנֵי בָמוֹת וַיִּהְיוּ עֹשִׂים לָהֶם בְּבֵית הַבָּמוֹת׃
seruientes erant ǂ suis diis & ,timentes fuerunt ǂ DOMINUM
33 † אֶת־יְהוָה הָיוּ יְרֵאִים וְאֶת־אֱלֹהֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים
.inde eas fecerant transmigrare quas ,gentium iudicium iuxta
כְּמִשְׁפַּט הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִגְלוּ אֹתָם מִשָּׁם׃
:prima iudicia ǂ iuxta facientes ipsi hanc diem ad Vsque
34 † עַד הַיּוֹם הַזֶּה הֵם עֹשִׂים כַּמִּשְׁפָּטִים הָרִאשֹׁנִים

,eorum decreta iuxta facientes † ipsi neque ,DOMINVM timentes ipsi*non
אֵינָם יְרֵאִים אֶת־יְהוָה וְאֵינָם עֹשִׂים כְּחֻקֹּתָם
præcepit quæ ,præceptũ iuxta & ,legem iuxta & ,eorũ iudicium iuxta &
וּכְמִשְׁפָּטָם וְכַתּוֹרָה וְכַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוָּה
.Israel eius nomen imposuit cui Iahacob filiis DOMINVS
יְהוָה אֶת־בְּנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר־שָׂם שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל׃
,eis præceperat & ,pactum eis cum DOMINVS exciderat* Et
35 וַיִּכְרֹת יְהוָה אִתָּם בְּרִית וַיְצַוֵּם
,eis vos incuruabitis nec ,alienos deos timebitis Non :dicendo
לֵאמֹר לֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא־תִשְׁתַּחֲווּ לָהֶם
.eis immolabitis nec ,eis seruietis nec
וְלֹא תַעַבְדוּם וְלֹא תִזְבְּחוּ לָהֶם׃
terra è vos fecit ascendere qui ,DOMINVM Sed
36 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
,timebitis eum ,extento brachio in & ,magna fortitudine in Aegypti
מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה אֹתוֹ תִירָאוּ
.sacrificabitis ei & ,flectetis genu ei &
וְלוֹ תִשְׁתַּחֲווּ וְלוֹ תִזְבָּחוּ׃
,præceptum &,legem & ,iudicia & ,statuta Et
37 וְאֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה
timebitis non & :diebus cunctis faciendũ ad ,custodietis,vobis scripsit quæ
אֲשֶׁר כָּתַב לָכֶם תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת כָּל־הַיָּמִים וְלֹא תִירְאוּ
vobiscum excidi quod pacti Et .alios deos
אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ 38 וְהַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם
.alios deos timebitis non & ;obliuiscamini ne
לֹא תִשְׁכָּחוּ וְלֹא תִירְאוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃
liberabit ipse & ,timebitis vestrum Deum DOMINVM Sed
39 כִּי אִם־אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תִּירָאוּ וְהוּא יַצִּיל
.vestrorum inimicorum omnium manu è vos
אֶתְכֶם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיכֶם׃
ipsi primum suum iudicium † iuxta quinimò * ,audierunt non Et
40 וְלֹא שָׁמֵעוּ כִּי אִם־כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן הֵם
.DOMINVM timentes istæ gentes Fueruntque .facientes
עֹשִׂים׃ 41 וַיִּהְיוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְרֵאִים אֶת־יְהוָה
:eorũ filiorum filij &,eorum filij etiam ,seruientes fuerunt *suis sculptilibus &
וְאֶת־פְּסִילֵיהֶם הָיוּ עֹבְדִים גַּם־בְּנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם
.hanc diem ad vsque faciunt † ipsi ,eorũ patres fecerunt quod secundũ
כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָם הֵם עֹשִׂים עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

(Margin: † timent; † faciunt; *pepigerat; צִוָּה; יָרֵא שָׁחָה; נָטָה; חָקַק יָרָה †vt faciatis; עָשָׂה; alienos. pepigi; alienos.; נָצַל; *sed † consuetudinẽ suam primam faciũt.; הָיָה *seruiebant; †faciunt)

CAP. XVIII. יח

,Israel regis Elah filij Hoseah tertio anno in fuit Et
1 וַיְהִי בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
.Iehudah regis Achaz filius Chizchiiahu regnauit
מָלַךְ חִזְקִיָּה בֶן־אָחָז מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
viginti & ,ipsum regnando in † erat annorum quinque & viginti Filius
2 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
filia Abi eius matris nomen & :Ierusalaim in regnauit annis nouem &
וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִי בַּת־
omnia iuxta ,DOMINI oculis in rectum † Fecitque .Zechariah
זְכַרְיָה׃ 3 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל
.eius pater Dauid fecit quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִד אָבִיו׃
succidit & ,statuas contriuit & ,excelsa remouit Ipse
4 הוּא הֵסִיר אֶת־הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבֹת וְכָרַת
,Moseh fecerat quem ,æris † serpentem confregit & ,lucum
אֶת־הָאֲשֵׁרָה וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹשֶׁה
:ei suffitentes Israel filij erant illos dies ad vsque quia
כִּי עַד־הַיָּמִים הָהֵמָּה הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מְקַטְּרִים לוֹ
.Nechustan eum vocauit &
וַיִּקְרָא־לוֹ נְחֻשְׁתָּן׃
ille sicut † fuit non eum post & :sperauit Israel Deo DOMINO In
5 בַּיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּטָח וְאַחֲרָיו לֹא־הָיָה כָמֹהוּ
adhæsit Et .eius facies ad fuerunt qui & ,Iehudah reges cũctos inter
בְּכֹל מַלְכֵי יְהוּדָה וַאֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו׃ 6 וַיִּדְבַּק
,eius præcepta custodiuitque :eo post à declinauit non ,DOMINO in
בַּיהוָה לֹא־סָר מֵאַחֲרָיו וַיִּשְׁמֹר מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר־
:eo cũ DOMINVS fuit Et .Moseh DOMINVS præcepit
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ 7 וְהָיָה יְהוָה עִמּוֹ
,Assur regẽ in † rebellauitque .agebat prudenter †,egrediebatur quem *omni in
בְּכֹל אֲשֶׁר־יֵצֵא יַשְׂכִּיל וַיִּמְרֹד בְּמֶלֶךְ־אַשּׁוּר
,Hazzah ad vsque Pelistæos percussit Ipse .ipsi seruiuit non &
וְלֹא עֲבָדוֹ׃ 8 הוּא הִכָּה אֶת־פְּלִשְׁתִּים עַד־עַזָּה
munitionis ciuitatem ad vsque custodum turri à ,eius terminos &
וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִמִּגְדַּל נוֹצְרִים עַד־עִיר מִבְצָר׃

(Margin: †quando regnauit,; בָּנָה †quod est; סוּר יָצַב †æreum,; †suffitebant הָיָה; †similis illi ante eum.; סוּר צִוָּה †ab; *loco ad †prospere †contra; נָכָה munitam.)

annus † ipse) ,Chizchiiahu regis quarto anno in fuit Et
9 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ הִיא הַשָּׁנָה
Salmaneser ascendit (,Israel regis Elah filij Hoseah septimus
הַשְּׁבִיעִית לְהוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל עָלָה שַׁלְמַנְאֶסֶר
.eam super coarctauit & ,Someron super † Assur rex
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־שֹׁמְרוֹן וַיָּצַר עָלֶיהָ׃
,Chizchiiah sexto anno in ,annorum trium fine à * eam ceperunt Et
10 וַיִּלְכְּדֻהָ מִקְצֵה שָׁלֹשׁ שָׁנִים בִּשְׁנַת־שֵׁשׁ לְחִזְקִיָּה
.Someron est capta (,Israel regis Hoseah nonus annus † ipse)
הִיא שְׁנַת־תֵּשַׁע לְהוֹשֵׁעַ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִלְכְּדָה שֹׁמְרוֹן׃
collocauit † & ,Assur in Israel Assur rex fecit transmigrare Et
11 וַיֶּגֶל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־יִשְׂרָאֵל אַשּׁוּרָה וַיַּנְחֵם
.Madai ciuitates & ,Gozan flumen Chabor in & ,Chalach in
בַּחְלַח וּבְחָבוֹר נְהַר גּוֹזָן וְעָרֵי מָדָי׃
,sui Dei DOMINI voce in † audierunt non quod Eò
12 עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
seruus Moseh præcepit quæ omnia ,eius pactum sunt transgressi &
וַיַּעַבְרוּ אֶת־בְּרִיתוֹ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד
.fecerunt nec ,audierunt non & ;DOMINI
יְהוָה וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא עָשׂוּ׃
Sancherib ascendit Chizchiiahu regis anno decimoquarto in Et
13 וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה סַנְחֵרִיב
.eas cepit & ,munitas Iehudah ciuitates omnes super † Assur rex
מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃
,Lachis in Assur regem ad Iehudah rex Chizchiiah Misitque
14 וַיִּשְׁלַח חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־מֶלֶךְ־אַשּׁוּר לָכִישָׁה
.feram ,me super dederis † quod :me desuper † recede ,Peccaui :dicendo
לֵאמֹר חָטָאתִי שׁוּב מֵעָלַי אֵת אֲשֶׁר־תִּתֵּן עָלַי אֶשָּׂא
tre- Iehudah regem * Chizchiiah super Assur rex imposuit &
וַיָּשֶׂם מֶלֶךְ־אַשּׁוּר עַל־חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה שְׁלֹשׁ
.auri talenta triginta & ,argenti talenta centa
מֵאוֹת כִּכַּר־כֶּסֶף וּשְׁלֹשִׁים כִּכַּר זָהָב׃
,DOMINI † domo repertũ † argentum omne Chizchiiah Deditque
15 וַיִּתֵּן חִזְקִיָּה אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בֵית־יְהוָה
.regiæ domus thesauris in &
וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
templi valuas Chizchiiah abscidit illo tempore In
16 בָּעֵת הַהִיא קִצַּץ חִזְקִיָּה אֶת־דַּלְתוֹת הֵיכַל
,Iehudah rex Chizchiiahu obtexerat qua firmamenta * & ,DOMINI
יְהוָה וְאֶת־הָאֹמְנוֹת אֲשֶׁר צִפָּה חִזְקִיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה
.Assur regi ea dedit &
וַיִּתְּנֵם לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
& ,Rab-saris & ,Tarthan Assur rex misit Et
17 וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־תַּרְתָּן וְאֶת־רַב־סָרִיס וְאֶת־
graui virtute in † Chizchiiahu regem ad Lachis de Rab-sacheh
רַב־שָׁקֵה מִן־לָכִישׁ אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחֵיל כָּבֵד
ascenderunt & :Ierusalaim in venerunt & ,ascenderunt & :Ierusalaim in
יְרוּשָׁלִָם וַיַּעֲלוּ וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלַםִ וַיַּעֲלוּ
† quæ ,superioris piscinæ aquæductu in steterunt & ,venerunt &
וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֲשֶׁר
.fullonis agri strata † in
בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃
filius Eliachim eos ad est egressus & ,regem ad vocauerunt Et
18 וַיִּקְרְאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֵּצֵא אֲלֵהֶם אֶלְיָקִים בֶּן־
filius Ioach & ,scriba Sebnah & ,domum super † qui Chilchiiahu
חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְשֶׁבְנָה הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־
.commemorans * Asaph
אָסָף הַמַּזְכִּיר׃
:Chizchiiahu ad nunc * Dicite :Rabsacheh eos ad Dixitque
19 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ־נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ
,hæc fiducia † Quæ :Assur rex magnus rex dicit Sic
כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה
,labiorum verbum tantum Dixisti ;es fisus cui
אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃ 20 אָמַרְתָּ אַךְ־דְּבַר־שְׂפָתַיִם
quia ,es fisus quo super * nunc .prælium ad fortitudo & ,consilium
עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי
.me in fuisti rebellis
מָרַדְתָּ בִּי׃
collisò cannæ fulcro * super tibi sperasti ecce nunc Et
21 עַתָּה הִנֵּה בָטַחְתָּ לְּךָ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ
ingredietur & ,eum super vir * innitatur † cui :Aegypto super * isto
הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא
omnibus Aegypti rex Pathoh † sic ,eam perforabit & ,eius volam † in
בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְכָל־
.eo super † confidentibus
הַבֹּטְחִים עָלָיו׃

(Margin: †erat; *contra †obsedit; צוּר; *in; †est; †ducere fecit eos; גָּלָה; *voci; עָשָׂה; †contra; †à † imposueris mihi, נָשָׂא; *regi שׂוּם; מֵאָה; †quod est נָתַן; *columnas quas; †eas; *cum exercitu; עָלָה; †est; בּוֹא; †via; סָלַל; יָצָא; †erat; *à commentariis.; *obsecro; †est; שָׂפָה; *cui; baculo arũdineo abscisso; *in †si quispiam,; †manum *est; כָּפַף; †in)

præceptū quia .verbum ei responderunt non &, populus tacuerunt Et

36 † והחרישו העם ולא ענו אתו דבר כי מצות — צוה erat,

.ei respondeatis Non :dicendo ,*ipsum* regis

המלך היא לאמר לא תענהו ׃

Sebna &, domū super * qui ,Chilchiiahu filius Eliachim Veniteque — Veneruntq; *erat

37 † ויבא אליקים בן חלקיה אשר על הבית ושבנא

,vestibus scissis Chizchiiahu ad *commonefaciens* † Asaph filius Ioach &, scriba — † à commentariis

הספר ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי בגדים

.Rabsacheh verba ei nunciauerunt &

ויגדו לו את דברי רבשקה ׃ — נגד

CAP. XIX. יט

,sua vestimenta scidit &, Chizchiiahu *regem audire secundum* ,fuit Et — cùm audisset rex

1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו — כסה

.DOMINI domum est ingressusque ,sacco in se operuit & — שקק erat

ויתכס בשק ויבא בית יהוה ׃

Sebnam & ,domum super * qui ,Eliachim misit Et

2 † וישלח את אליקים אשר על הבית ושבנא

ad ;saccis *in* opertos sacerdotum seniores & ,scribam — כסה

הספר ואת זקני הכהנים מתכסים בשקים אל

.Amos filium prophetam Iesahiahu

ישעיהו הנביא בן אמוץ ׃

,angustiæ Dies : Chizchiiahu dixit Sic : cum ad dixerunt Et — צור

3 ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום צרה — conuitij in Deum est

ad vsque filij venerunt quia :hæc dies *blasphemiæ* &, increpationis & — יכח

ותוכחה ונאצה היום הזה כי באו בנים עד — matricem, †virtus est

DOMINUS audiat fortè Si ,pariendi † non virtus & ,*vteri rupturam*

משבר וכח אין ללדה ׃ — כוח ילד

4 אולי ישמע יהוה

Assur rex *eum* misit quem ,Rabsacheh verba omnia tuus Deus

אלהיך את כל דברי רבשקה אשר שלחו מלך אשור

verbis in argueret &, viuentem Deum probris *afficiendum ad* ,suus dominus — vt afficeret

אדניו לחרף אלהים חי והוכיח בדברים — חיה

residuo pro orationem *leuabis* & .tuus Deus DOMINUS audiuit quæ — leua

אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת תפלה בעד השארית — פלל

.*inuento* * — quod inuenitur.

הנמצאה ׃

.Iesahiahu ad Chizchiiahu regis serui Veneruntque

5 † ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו ׃

Sic :vestrum dominum ad dicetis Sic :Iesahiahu illis Dixitque

6 ויאמר להם ישעיהו כה תאמרון אל אדניכם כה — facie

,audisti quæ verborum *faciebus* à timeatis Ne : DOMINUS dixit

אמר יהוה אל תירא מפני הדברים אשר שמעת — ירא

.me Assur regis pueri affecerunt probris quibus

אשר גדפו נערי מלך אשור אתי ׃

reuertetur & ,auditum audiet & ,spiritum eo in *dans* i ego Ecce — Ipono

7 הנני נתן בו רוח ושמע שמועה ושב — שוב

.sua terra in gladio in eum cadere faciam & ;suam terram in

לארצו והפלתיו בחרב בארצו ׃

pugnantem Assur regem inuenit & ,Rabsacheh est reuersus Et

8 † וישב רבשקה וימצא את מלך אשור נלחם — contra

.Lachis de erat profectus quòd audierat nam ;Libnah *super*†

על לבנה כי שמע כי נסע מלכיש ׃

est egressus Ecce :dicendo ,Chus* rege Tirhacah de Audiuitque — Aethiopia,

9 † וישמע אל תרהקה מלך כוש לאמר הנה יצא — vt pugnet

:dicendo ,Chizchiiahu ad nuncios misit & ,est reuersus *pugnandū ad*

להלחם אתך וישב וישלח מלאכים אל חזקיהו לאמר ׃

Ne : dicendo ,Iehudah regem Chizchiiahu ad dicetis Sic

10 † כה תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה לאמר אל — in †confidis,

tradetur Non :dicendo ,*eo in confidens*† tu quo * tuus deus te decipiat

ישאך אלהיך אשר אתה בטח בו לאמר לא תנתן

.Assur regis manu in Ierusalaim

ירושלם ביד מלך אשור ׃

vniuersis Assur reges fecerunt quæ audisti tu Ecce

11 † הנה אתה שמעת את אשר עשו מלכי אשור לכל — עשה

;liberaberis tu & ,eas perdendo ,terris

הארצות להחרימם ואתה תנצל ׃

,mei patres deleuerunt quos ,gentium dij eas liberauerunt Num

12 † ההצילו אתם אלהי הגוים אשר שחתו אבותי — נצל *erant

,Telasar in* qui ,Heden filios & ,Reseph & ,Haran & ,Gosan

את גוזן ואת חרן ורצף ובני עדן אשר בתלאשר ׃

Sepharuaim ciuitatis rex & ,Arphad rex & ,Chamath rex *ipse*† Vbi — † est

13 † איו מלך חמת ומלך ארפד ומלך לעיר ספרוים

.Hiuuah & ,Henah

הנע ועוה ׃

:confidimus nostro Deo DOMINO In :me ad dixeritis si Et

22 † וכי תאמרון אלי אל יהוה אלהינו בטחנו

eius altaria & ,*eius* excelsa Chizchiiahu remouit cuius * hic nonne — *est

הלוא הוא אשר הסיר חזקיהו את במתיו ואת מזבחתיו — סור

huius altaris facies Ad : Ierusalaim ad & ,Iehudah ad dixitque — Corā altari hoc

ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה

.Ierusalaim in vos incuruabitis

תשתחוו בירושלם ׃ — שחה

,Assur regi meo domino *nunc* † fideiube nunc Et — obsecro

23 † ועתה התערב נא את אדני את מלך אשור

equitantes *tibi* dare poteris si ,equos millia duo tibi dabo &

ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים — יכל

vnius ducis *facies*† facies vertere quomodo Et .eos super — faciem

עליהם ׃

24 † ואיך תשיב את פני פחת אחד — שוב vt † in

Aegypto *super* † tibi confidas & ,minimorum mei domini seruorum

עבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים — *propter currus,

;equites in & ,*currum in*

לרכב ולפרשים ׃ — ad

,istum locum *super* ascendi DOMINO absque num Nunc

25 † עתה המבלעדי יהוה עליתי על המקום הזה — עלה

terram *super* Ascende :me ad dixit DOMINUS illum *disperdendum ad* — vt disperdā *contra

להשחתו יהוה אמר אלי עלה על הארץ

,Chilchiiahu filius Eliachim Dixitque .eam *corrumpas & ,*hanc — vt disperdas

הזאת והשחיתה ׃

26 † ויאמר אליקים בן חלקיהו

tuos seruos ad *nunc*† Loquere : Rabsacheh ad Ioach & ,Sebnah & — obsecro

ושבנה ויואח אל רבשקה דבר נא אל עבדיך

,Iehudaicè nobiscū loquaris ne & ,(*vos audientes* † siquidem) ,Aramaicè — †intelligim⁹:

ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר עמנו יהודית

.murum super * qui populi auribus in — *est

באזני העם אשר על החמה ׃

te ad & ,tuum dominum ad Num :Rabsacheh eos ad Dixitque

27 † ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך ואליך

super † nonne † ista verba *loquendum ad* ,meus dominus me misit — †vt loquerer *ad

שלחני אדני לדבר את הדברים האלה הלא על

,suum stercus *edendum ad* * ,murum super *sedentes*† viros — †qui sedent *vt comedāt

האנשים הישבים על החמה לאכל את חריהם — צואתם

vobiscum suæ vrinæ aquam bibendum ad &

ולשתות את שיניהם עמכם ׃ — vt bibant

,Iehudaicè magna voce *in* exclamauit & ,Rabsacheh Stetitque

28 † ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית — שתה מימי רגליהם

:Assur regis magni regis verbum Audite :dixit & ,est locutus &

וידבר ויאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשור

poterit non quia ,Chizchiiahu *vobis imponat* Ne : rex dixit Sic — seducat vos

29 כה אמר המלך אל ישיא לכם חזקיהו כי לא יוכל — נשא

.eius manu è vos eruere

להציל אתכם מידו ׃ — נצל

:dicendo ,DOMINO in Chizchiiahu vos faciat sperare ne Et

30 † ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה לאמר

manu in hæc ciuitas tradetur nō & ;DOMINUS nos eruet Eruendo

הצל יצילנו יהוה ולא תנתן את העיר הזאת ביד — נצל

.Assur regis

מלך אשור ׃

:Assur rex dixit sic quia ;Chizchiiahu *ad* audiatis Ne

31 † אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור — †vnusquisq; de vite sua, & vnusquisque de ficu sua:

vir † comedite & ,me ad egredimini & ,benedictionem mecum Facite

עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש

.suæ cisternæ aquas *vir* †bibite & ;*suam ficum vir* & *suam vitem*

גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי ברו ׃ — עשה

,vestram terram sicut ,terram ad vos tollam & ,*me venite Vsque*† — Donec veniam, †vini,

32 עד באי ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם — שתה בוא

oliuæ terram ,vinearum & ,panis terram ,*musti* † & ,frumenti terram

ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית — חיה מות

ad audiatis ne & :moriemini non & ,viuite & ,mellis & ,*recentis* olei — †persuaserit vobis

יצהר ודבש וחיו ולא תמתו ואל תשמעו אל

.nos eruet DOMINUS :dicendo ,*vos incitauerit** cùm Chizchiiahu

חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו ׃ — סות

regis manu è,suam terrā *vir*† gentium Dij eruerunt eruendo Num — †vnusquisq;

33 † ההצל הצילו אלהי הגוים איש את ארצו מיד מלך

deus * vbi† ;Arphad & ,Chamath deus * Vbi *Assur

אשור ׃ — *est

34 † איה אלהי חמת וארפד איה אלהי

;mea manu è Someron eruerunt quòd ,Hiuuah & ,Henah ,Sepharuaim — num

ספרוים הנע ועוה כי הצילו את שמרון מידי ׃

suam terram eruerunt qui ,terrarum deos omnes inter Quis

35 † מי בכל אלהי הארצות אשר הצילו את ארצם

;mea manu è Ierusalaim DOMINUS eruet quòd ,mea manu è — num

מידי כי יציל יהוה את ירושלם מידי ׃

, nunciorum manu de literas Chizchiiahu tulit Et

14 †וַיִּקַּח חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים

eas expandit & , D O M I N I domum † ascendit & ;eas legit &

וַיִּקְרָאֵם וַיַּעַל בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ

. D O M I N I facies ad ✝ Chizchiiahu

חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃

D O M I N E :dixit & , D O M I N I facies ad ✝ Chizchiiahu orauit Et

15 †וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמַר יְהוָה

tu solus Deus ipse ✝ tu , Cherubim habitans ✝ , Israel Deus

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ

& , cælos fecisti tu . terræ regnorum omnium

לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־

aperi . audi & , tuam aurem D O M I N E Inclina . terram

16 הָאָרֶץ׃ †הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח

qui ✝ , Sancherib verba audi & :vide & , tuos oculos D O M I N E

יְהוָה עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר

. viuenti Deo exprobrandum ad ✝ ipsū misit

שְׁלָחוֹ לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי׃

, gentes Assur reges vastauerunt , D O M I N E Verè

17 †אָמְנָם יְהוָה הֶחֱרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־הַגּוֹיִם

. ignem in eorum deos dederunt Et . eorum terram &

18 וְאֶת־אַרְצָם׃ †וְנָתְנוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ

lignum ,hominis manuum opus quinimo , ipsi ✝ dij non quia

כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ

,noster Deus D O M I N E nunc Et . eos perdiderunt & , lapis &

19 וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃ †וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

regna omnia scient & : eius manu de obsecro nos fac saluos

הוֹשִׁיעֵנוּ נָא מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת

. tu solus Deus D O M I N V S † tu quod , terræ

הָאָרֶץ כִּי אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃

:dicendo , Chizchiiahu ad Amos filius Ieſahiahu misit Et

20 †וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר

ad ✝ me ad orasti quibus ✝ : Israel Deus D O M I N V S dixit Sic

כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־

quod , verbum * Hoc . audiui , Assur regem Sancherib

21 סַנְחֵרִב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי׃ †זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־

te subſannauit , te Contempsit : eum super D O M I N V S est locutus

דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ

. Ierusalaim filia mouit caput te post , Siion filia virgo

בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלִָם׃

quem super & , es conuitiatus † & , affecisti probris Quem

22 †אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־מִי

sanctum Super ✝ ; tuos oculos excelsum * leuasti & , vocem exaltasti

הֲרִימוֹתָה קּוֹל וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ עַל־קְדוֹשׁ

, meum dominū probris affecisti tuorum nunciorum manu In . Israel

23 יִשְׂרָאֵל׃ †בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי

altitudinem ✝ ascendi ego meorum curruum multitudine In : dixisti &

וַתֹּאמֶר בְּרֹכֶב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם

, eius cedrorum staturam ✝ succidam & , Lebanon latera , montium

הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת אֲרָזָיו

saltum , eius finis diuersorium † ingrediar & , eius abietum electionem †

מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן קִצֹּה יַעַר

siccaui & ;alienas aquas bibi & , fodi Ego . eius Charmeli

24 כַּרְמִלּוֹ׃ †אֲנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי מַיִם זָרִים וְאַחְרִב

. munitionis † riuos omnes meorum pedum planta in

בְּכַף פְּעָמַי כֹּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃

quondam diebus à ✝ feci illud † , longè à audisti non Nunquid

25 †הֲלֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי לִימֵי קֶדֶם

acervos ✝ , desolandum ad erit & , illud adduxi nunc † illud plasmaui &

וִיצַרְתִּיהָ עַתָּה הֲבֵאתִיהָ וּתְהִי לַהְשׁוֹת גַּלִּים

. munitas ciuitates destructos

נִצִּים עָרִים בְּצֻרוֹת׃

erunt , pudefacti ✝ & , sunt cōtriti , manu abbreuiati earum habitatores Et

26 †וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד חַתּוּ וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ

facies ad vento percussa & , tectorum herba , germinis olus & , agri herba *

עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵפָה לִפְנֵי

: noui tuum ingredi & , tuum egredi & , tuum ſedere Et . ſegetis

27 קָמָה׃ †וְשִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבֹאֲךָ יָדָעְתִּי

, me ad te irasci Pro ✝ . me ad ✝ tuum irasci &

28 וְאֵת הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃ †יַעַן הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי

meum hamum ponam & , meas aures in ascendit tuus tumultus & sum

וְשַׁאֲנַנְךָ עָלָה בְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי חַחִי

te faciam redire & , tuis labiis in meum camum & , tuis naribus in

בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ וַהֲשִׁבֹתִיךָ

. ea in venisti qua via in

בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃

[Margin: לָקַח † in; עָלָה; † corā Dño.; † corā Dño, † sedens super † es cælum,; עָשָׂה; † quæ; † vt probro afficeret Deum viuentem.; חָיָה; † posuerunt † erant, sed; יָשַׁע † es; † Pro † super * est; נוּעַ † quem; נָשָׂא * in † Ad Per manum; * excelsa עָלָה altitudinem † electas abietes † habitaculum; קָצַץ קִיר † venam, שָׁתָה † munitos.; † quod in diebus antiquis עָשָׂה; † in בּוֹא שָׁאָה † destructionē; נָצָה חָתַת † pudore affecti, * vt lacte ſegetem.; קוּם יָשַׁב † contra * Pro quod iratus es aduersum; שָׁאַן שׁוּם שָׂפָה † per viam, per quam; בּוֹא]

anno in & , serotinum ✝ anno isto Comede : signum tibi hoc Et

29 †וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה

,metite & ,seminate tertio anno in & . sponte germinatum secundo

הַשֵּׁנִית סָחִישׁ וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ

. earum fructum comedite & , vineas plantate &

וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם׃

, deorsum radicem , residua ✝ , Iehudah domus euasio ✝ addet Et

30 †וְיָסְפָה פְּלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ לְמָטָּה

. sursum fructum faciet &

וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה׃

monte de euasio & , residuum egredietur Ierusalaim de Quia

31 †כִּי מִירוּשָׁלִַם תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר

. hoc faciet † D O M I N I Zelus . Siion

צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃

Non : Assur regem ad D O M I N V S dixit sic Quamobrem

32 †לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא

non & ;sagittam illuc iaciet non & , hanc vrbem ad ingredietur

יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם חֵץ וְלֹא־

. aggerem eam super ✝ effundet non & , clypeo eam præoccupabit

יְקַדְּמֶנָּה מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ סֹלְלָה׃

non hanc ciuitatem ad & ;reuertetur , eam per venit qua , via In

33 †בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא

. D O M I N V S dicit , ingredietur

יָבֹא נְאֻם־יְהוָה׃

, me propter , eam seruandum ad * hanc ciuitatem ad protegam Et

34 †וְגַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי

illa nocte in , fuit Et . meum seruum Dauid propter &

35 וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃ †וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא

centū Assur castrametatione in percussit & , D O M I N I angel ✝ est egressus &

וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה

ipsi omnes ecce & , mane in manicauerunt Et . millia quinque & octoginta

שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם

est reuersus & , abiit & , est profectus Et . mortuorum cadauera

36 פְּגָרִים מֵתִים׃ †וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב

ipso , fuit Et . Nineueh in habitauit & , Assur rex Sancherib

37 סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה׃ †וַיְהִי הוּא

Sareser & , Adramelech & , sui dei ✝ Nisroch domo ✝ se incuruante ✝

מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר

: Ararat terram ✝ euaserunt ipsi Et . gladio in eum percusserunt eius filij

הִכֻּהוּ בַחֶרֶב וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט

. eo pro eius filius Esarchadon regnauit &

וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

[Margin: ✝ cadiua, germinata; פֶּרֶה; * quæ euasit familia ✝ quæ remansit,; נָטָה; יָצָא † exercituum צְבָאוֹת; ✝ super; חָצַץ † iuxta; גָּנַן † Per viam; * vt seruem יָשַׁע; castris נָכָה; surrexerunt; מוּת נָסַע; יָשַׁב; † adoratē * in * deum suum שָׁחָה * in בְּנוֹ]

CAP. XX. כ

. moriendum ad Chizchiiahu ægrotauit illis diebus In

1 †בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת

, eum ad dixitque , propheta Amos filius Ieſahiahu eum ad venit Et

וַיָּבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו

non & , tu moriens ✝ quia , tuæ domui Præcipe : D O M I N V S dixit Sic

כֹּה־אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא

ad orauit & , parietem ad suas facies ✝ vertit Et . viues

2 תִחְיֶה׃ †וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־

quæso memento ; D O M I N E Obsecro : dicendo , D O M I N V M

3 יְהוָה לֵאמֹר׃ †אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא

, perfecto corde in & , veritate in tuas facies ad † ambulauerim quòd

אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם

magno fletu Chizchiiahu fleuit Et . fecerim tuis oculis in bonum † &

וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃

verbum & , mediam vrbem ✝ fuerat egressus non Ieſahiahu , fuit Et

4 †וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא הָעִיר הַתִּיכֹנָה וּדְבַר

ad dic & , Reuertere : dicendo , eum ad fuit D O M I N I

5 יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר׃ †שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־

Dauid Deus D O M I N V S dixit Sic : mei populi ducem Chizchiiahu

חִזְקִיָּהוּ נְגִיד־עַמִּי כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד

. tuam lachrymam vidi tuam orationem Audiui : tui patris

אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ

. D O M I N I domum ✝ ascendes tertia die in : te sanans ✝ ego ecce

הִנְנִי רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה׃

regis vola ✝ de & , annos quindecim tuis diebus super addam Et

6 †וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וּמִכַּף מֶלֶךְ־

ciuitatem super protegam & ; istam ciuitatem & , te eruam Assur

אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר

. meum seruum Dauid propter & , me propter , istam

הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃

[Margin: יוֹם; morieris, צָוָה; ✝ Chizchiiahu faciem suam סָבַב; † coram te; ✝ quod est עָשָׂה בָּכָה; ✝ ad atrium medium, חָצֵר תּוֹךְ; פָּלַל ✝ sano ✝ in; ✝ manu יָסַף כַּף; נָצַל גָּנַן]

Dormiuitque Chizchiiahu Iacuitque ?Iehudah regum dictorum verborum libro

21 סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ

.co pro eius filius Menasseh regnauit &, suis patribus cum

עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXI. כא

ipsum regnando in Menasseh annorum duodecim Filius

1 בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ

nomen Et . Ierusalaim in regnauit annis quinque & quinquaginta &

וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם

.Chephsibah eius matris

אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ׃

abominationes iuxta ,DOMINI oculis in malum Fecitque

2 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת

.Israel filiorum faciebus a DOMINVS expulit quas , gentium

הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

Chizchiiahu perdiderat quae , excelsa aedificauit & , est Conuersusque

3 וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד חִזְקִיָּהוּ

sicut , Lucum fecit & , Bahal ipsi altaria erexit & : eius pater

אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר

caelorum militiae omni se incuruauit & , Israel rex Achab fecerat

עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם

.eis seruiuit &

וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃

,DOMINVS dixit qua , DOMINI domo in altaria extruxit Et

4 וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה

.meum nomen ponam Ierusalaim In

בִּירוּשָׁלַ͏ִם אָשִׂים אֶת־שְׁמִי׃

atriis duobus in , caelorum militiae vniuersae aras extruxit Et

5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמָיִם בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת

,ignem per suum filium fecit transire Et .DOMINI domus

6 בֵּית־יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ

sciolos & , pythonem fecit & , est auguratus & , tempora obseruauit &

וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִים

irritandum ad DOMINI oculis in malum faciendum ad multiplicauit

הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס׃

qua , domo in , fecerat quod , Luci sculptile posuit Et

7 וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה בַּבַּיִת אֲשֶׁר

domo In ; eius filium Selomoh ad & , Dauid ad DOMINVS dixerat

אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת

, Israel tribubus cunctis de elegi quam , Ierusalaim in & , hac

הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַ͏ִם אֲשֶׁר בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל

.sempiternum in meum nomen ponam

אָשִׂים אֶת־שְׁמִי לְעוֹלָם׃

, terra e Israel pedem faciendum moueri ad addam non Et

8 וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־הָאֲדָמָה

faciendum ad custodierint si tantum , eorum patribus dedi quam

אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם־יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת

praecepit quam , legem omnem iuxta & , eis praecepi quae , omnia iuxta

כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה

.Moseh meus seruus eis

אֹתָם עַבְדִּי מֹשֶׁה׃

malum faciendum ad , Menasseh eos fecit errare & : audierunt non Et

9 וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת־הָרָע

.Israel filiorum faciebus a DOMINVS deleuit quas , gentibus prae

מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

, prophetarum suorum seruorum manu in DOMINVS est Locutusque

10 וַיְדַבֵּר יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים

abominationes Iehudah rex Menasseh fecit quod eo Pro : dicendo

11 לֵאמֹר׃ יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתֹּעֵבוֹת

qui , Emorraei fecerunt quae , omnibus prae peius faciendo , istas

הָאֵלֶּה הֵרַע מִכֹּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר

.suis idolis in Iehudah etiam fecit peccare & . eius facies ad

לְפָנָיו וַיַּחֲטִא גַם־אֶת־יְהוּדָה בְּגִלּוּלָיו׃

inducens ego Ecce : Israel Deus DOMINVS dixit sic Idcirco

12 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא

, illud audientium omnium quod , Iehudah & , Ierusalaim super malum

רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַ͏ִם וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו

.eius aures ambae tinniant

תִּצַּלְנָה שְׁתֵּי אָזְנָיו׃

& , Someron lineam Ierusalaim super extendam Et

13 וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַ͏ִם אֵת קָו שֹׁמְרוֹן וְאֶת־

quemadmodum , Ierusalaim delebo & , Achab domus pondus

מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת־יְרוּשָׁלַ͏ִם כַּאֲשֶׁר

, tulerunt Et . ficuum massam Tollite : Iesahiahu Dixitque

7 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ קְחוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ

. vixit & , vlcus super posuerunt &

וַיָּשִׂימוּ עַל־הַשְּׁחִין וַיֶּחִי׃

quod , signum Quod : Iesahiahu ad Chizchiiahu Dixitque

8 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ מָה אוֹת כִּי־

domum tertio die in sim ascensurus & , me DOMINVS sit sanaturus

יִרְפָּא יְהוָה לִי וְעָלִיתִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בֵּית

: DOMINI

יְהוָה׃

quod , DOMINO a signum tibi Hoc : Iesahiahu Dixitque

9 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ זֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה כִּי

vmbra Ibit ? est locutus quod , verbum DOMINVS sit facturus

יַעֲשֶׂה יְהוָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֵּר הָלַךְ הַצֵּל

? gradibus decem reuertatur si gradibus decem

עֶשֶׂר מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃

. gradibus decem declinare vmbrae est Leue : Chizchiiahu Dixitque

10 וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נָקֵל לַצֵּל לִנְטוֹת עֶשֶׂר מַעֲלוֹת

. gradibus decem retrorsum vmbra reuertatur sed . Non

לֹא כִּי יָשׁוּב הַצֵּל אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃

reduxit & ; DOMINVM ad propheta Iesahiahu clamauit Et

11 וַיִּקְרָא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־יְהוָה וַיָּשֶׁב

Achaz gradibus in descenderat quos , gradibus in vmbram

אֶת־הַצֵּל בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה בְּמַעֲלוֹת אָחָז

. gradibus decem retrorsum

אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת׃

rex , Baladan filius Baladan Berodach misit illo tempore In

12 בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ־

quod , audierat quoniam . Chizchiiahu ad munus & , literas Babel

בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ כִּי שָׁמַע כִּי

. Chizchiiahu aegrotasset

חָלָה חִזְקִיָּהוּ׃

domum omnem eis ostendit & , Chizchiiahu eos super audiuit Et

13 וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת־כָּל־בֵּית

& , aromata & , aurum & , argentum , sua desiderabile

נְכֹתֹה אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֵת

quod omne & , suorum vasorum domum & , optimum oleum

שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית כֵּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר

eis ostenderit non quod , verbum fuit Non . suis thesauris in est inuentum

נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־הֶרְאָם

. sua potestate omni in & , sua domo in Chizchiiahu

חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ׃

dixitque , Chizchiiahu regem ad propheta Iesahiahu venit Et

14 וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר

? te ad venerunt vnde & , isti viri dixerunt Quid : eum ad

אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ

. Babel e , venerunt longinqua terra De : Chizchiiahu Dixitque

וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ מִבָּבֶל׃

Chizchiiahu Dixitque : tua domo in viderunt Quid : ait Et

15 וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ

quod , verbum fuit non . viderunt , mea domo in quae Omnia

אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר

. meis thesauris in eis ostenderim non

לֹא־הִרְאִיתִם בְּאֹצְרֹתָי׃

: DOMINI verbum Audi : Chizchiiahu ad Iesahiahu dixit Et

16 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה׃

, tua domo in quod omne deferetur & , venientes dies Ecce

17 הִנֵּה יָמִים בָּאִים וְנִשָּׂא כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ

Non . Babel in , hanc diem ad vsque , tui patres thesaurizarunt quae &

וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־

. DOMINVS dixit , verbum remanebit

יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃

: tollent , generabis quos , te de egredientur qui , tuis filiis de Et

18 וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ

. Babel regis palatio in eunuchi erunt &

וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃

, DOMINI verbum est Bonum : Iesahiahu ad Chizchiiahu Dixitque

19 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה

sit futura veritas & pax si Nonne : dixit Et . es locutus quod

אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם וֶאֱמֶת יִהְיֶה

omnis & , Chizchiiahu verborum residuum Et ? meis diebus in

20 בְיָמָי׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־

, aquaeductum & , piscinam fecit quod & , eius fortitudo

גְּבוּרָתוֹ וַאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה

super scripta ipsa nonne , ciuitatem in aquas introduxit &

וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־

,magnum sacerdotem Chilchiiahu ad Ascende :dicendo
4 לאמר׃ †עלה אל־חלקיהו הכהן הגדול
collegerunt *quod* ‖ ,DOMINI domum *illatum argentum consummet* &
f ויתם את־הכסף g המובא בית יהוה אשר אספו
facientium manui eam tradant Et .populo à *abaci* ‡ custodes
5 שמרי הסף מאת העם׃ †h ויתנה על־יד עשי
eam tradant & :DOMINI domo in præfectis ,opus
המלאכה המפקדים בבית יהוה ויתנו אתו
roborandum ad DOMINI domo in ‡ quod opus facientibus
לעשי המלאכה אשר בבית יהוה לחזק את־
,cęmentariis & ,ædificatoribus & ,Fabris .domus *scissuram* †
6 בדק הבית׃ †לחרשים ולבנים ולגדרים
roborandum ad ,*excisionis* * lapides & ,ligna emendum ad &
i ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את־
datur quod ,argentum eis *cum* supputetur non Tantum .domum
7 הבית׃ †אך לא־יחשב אתם הכסף הנתן
Dixitque .*facientes ipsi* fide in sed ,eorum manum ad
8 על־ידם כי באמונה הם עשים׃ †ויאמר
legis Librum :scribam Saphan ad magnus sacerdos Chilchiiahu
חלקיהו הכהן הגדול על־שפן הספר k ספר התורה
ad * librum Chilchiiah dedit & .DOMINI domo in inueni
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיה את־הספר אל־
.illum legitque ,Saphan
שפן ויקראהו׃
regi retulit & ,regem ad scriba Saphan venit Et
9 †ויבא שפן הספר אל־המלך l וישב את־המלך
est inuentū quod ,argentum tui serui Conflauerunt : dixit & ,rem
דבר ויאמר m התיכו עבדיך את־הכסף הנמצא
præfectis ,opus facientium *manum ad* ‡ illud dederunt & ,domo in
בבית m ויתנהו על־יד עשי המלאכה המפקדים
,regi scriba Saphan Nunciauitque .DOMINI domo in
10 בית יהוה׃ †o ויגד שפן הספר למלך
Saphan illum legitque :sacerdos Chilchiiahu mihi dedit Librum :dicendo
לאמר ספר נתן לי חלקיה הכהן ויקראהו שפן
.*regis facies ad* ‡
לפני המלך׃
,legis libri verba *regem audire secundum* ‡ ,fuit Et
11 †p ויהי כשמע המלך את־דברי ספר התורה
Chilchiiahu rex præcepit Et .sua vestimenta scidit &
12 ויקרע את־בגדיו׃ †q ויצו המלך את־חלקיה
,Michaiah filio Hachbor & ,Saphan filio Achicham & ,sacerdoti
הכהן ואת־אחיקם בן־שפן ואת־עכבור בן־מיכיה
:dicendo ,regis seruo Hasaiah & ,scribæ Saphan &
ואת שפן הספר ואת עשיה עבד־המלך לאמר׃
pro & ,populo pro & ,me pro DOMINVM inquirite ,Ite
13 †r לכו דרשו את־יהוה בעדי ובעד העם ובעד
*magna quia ,huius *inuenti* ‖ libri verba super Iehudah omni
כל־יהודה על־דברי הספר הנמצא הזה כי־גדולה
non quòd eò ,nos *in* ‡ est succensa *ipsa* quæ ,DOMINI ira
חמת יהוה אשר־היא נצתה בנו על אשר לא־
omne iuxta *faciendū ad* ‡ ,huius libri verba *super* nostri patres audierunt
שמעו אבתינו על־דברי הספר הזה s לעשות ככל־
.nobis *super* scriptum ‡
הכתוב עלינו׃
,Saphan & ,Hachbor & ,Achicham & ,sacerdos Chilchiiahu abiit Et
14 †t וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור ושפן
Ticuah filij Sallum vxorem ,prophetissam Chuldah ad Hasaiah &
ועשיה אל־חלדה הנביאה אשת שלם בן־תקוה
filij Charchas custodis vestium . & ipsa ‡ *habitans* in Ierusalaim
בן־חרחס שמר הבגדים והיא ישבת בירושלם
.eam ad sunt locuti & :*Secunda* † in
במשנה וידברו אליה׃
:Israel Deus DOMINVS dixit Sic ,eos ad Dixitque
15 †ותאמר אליהם כה־אמר יהוה אלהי ישראל
dixit Sic .me ad vos misit qui viro Dicite
16 אמרו לאיש אשר־שלח אתכם אלי׃ †כה אמר
super & ,istum locum *ad* ‡ malum *adducens* ‖ ego Ecce :DOMINVS
יהוה הנני u מביא x רעה אל־המקום הזה ועל־
.Iehudah rex legit quem ,libri verba omnia ,eius habitatores
ישביו את כל־דברי הספר אשר קרא מלך יהודה׃
,alienis diis suffierunt & ,me dereliquerunt quod eo Pro
17 †תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים
est succensus & :suarum manuum opere omni in me *irritare pro* *
למען הכעסני בכל מעשה ידיהם z ונצתה
.extinguetur non & ,isto loco in meus furor
a חמתי במקום הזה ולא תכבה׃

perficiat conflare pecuniā quę illata est
‖ quā ‡ liminis
f תמם g בוא
h נתן ויתנוהו
ק בית ק
‡ est
† rimas
* excisos,
i קנה
faciant.
k ירה
* ipsi
l שוב
m נתך
‡ manui
n נתן
o נגד
‡ coram rege.
‡ cùm audisset rex
p היה
q צוה
r הלך
‖ qui inuentus est * est
‡ contra
‡ vt facerent
s עשה
‡ quod est
t ילך
‡ habitabat
† domo doctrinæ:
‖ adduco
‡ super
u בוא x רוע
* vt irritarent
z יצת
a יחם

.suam faciem super vertit & *abstersit* ‡ scutellam † abstergit
ימחה את־הצלחת מחה והפך על־פניה׃
cos tradam & ,meæ hæreditatis residuos derelinquam Et
14 †ונטשתי את שארית b נחלתי ונתתים
direptionem in & ,rapinam in eruntque : eorum inimicorum manu in
ביד איביהם והיו c לבז d ולמשסה
malum fecerunt quòd Eo .suis inimicis omnibus
15 לכל־איביהם׃ †יען אשר d עשו את־הרע
sunt egressi qua die à ,me *irritantes fuerunt* ‖ & ,meis oculis in
בעיני e ויהיו מכעסים אתי מן־היום אשר יצאו
etiam Et .hanc diem ad vsque & Aegypto ex eorum patres
16 אבותם ממצרים ועד היום הזה׃ †וגם
donec ,valde multum Menasseh effudit innoxium sanguinem
דם f נקי שפך מנשה הרבה מאד עד אשר־
quo ,suum peccatum præter ,*os ad ore* † Ierusalaim impleret
מלא את־ירושלם פה לפה לבד מחטאתו אשר
.DOMINI oculis in malum *faciendum ad* Iehudah fecit peccare
החטיא את־יהודה לעשות הרע בעיני יהוה׃
eius peccatū & ,fecit quæ vniuersa & ,Menasseh *verborum residuum* Et
17 †ויתר דברי מנשה וכל־אשר עשה וחטאתו
dierum verborum libro *super* † scripta ipsa nónne ,peccauit quod
אשר חטא הלוא־הם כתובים על־ספר דברי g הימים
,suis patribus cum Menasseh *Iacuitque* ‡ ? Iehudah regum
18 למלכי יהודה׃ †וישכב מנשה עם־אבתיו
Amon regnauitque : Huzza horto in suæ domus horto in est sepultus &
ויקבר בגן־ביתו בגן־עזא וימלך אמון
.eo pro eius filius
בנו תחתיו׃
,*ipsum regnando in* ‡ Amon † annorum duorum & viginti Filius
19 †בן־עשרים h ושתים שנה אמון במלכו
* eius matris nomen & : Ierusalaim in regnauit annis duobus &
ושתים שנים מלך בירושלם ושם אמו
malum Fecitque .Iotbah de Charus filia Mesullemeth
20 משלמת i בת־חרוץ מן־יטבה׃ †ויעש k הרע
.suus pater Menasseh fecerat sicut ,DOMINI oculis in
בעיני יהוה כאשר עשה מנשה אביו׃
seruiuitque .suus pater ambulauit *qua* ‖ via omni in ambulauit Et
21 †וילך בכל־הדרך אשר־הלך אביו ויעבד
.eis se incuruauit & ,suus pater seruierat quibus ,idolis
את־הגללים אשר עבד אביו l וישתחו להם׃
non & ,suorum patrum Deum DOMINVM dereliquit Et
22 †ויעזב את־יהוה אלהי אבתיו ולא
Amon serui coniurauerunt Et .DOMINI via in ambulauit
23 הלך בדרך יהוה׃ †ויקשרו עבדי־אמון
.sua domo in regem interfecerunt & ,eum *super* †
עליו m וימיתו את־המלך בביתו׃
regem *super coniurantes* * omnes terræ populus percussit Et
24 †n ויך עם־הארץ את כל־הקשרים על־המלך
eius filium Iosiiahu terræ populus constituit regem & : Amon
אמון וימליכו עם־הארץ את־יאשיהו בנו
ipsa nónne ,fecit quæ Amon *verborum residuum* Et .eo pro
25 תחתיו׃ †ויתר דברי אמון אשר עשה הלוא־הם
? Iehudah regum dierum verborum libro *super* † scripta
כתובים על־ספר דברי הימים למלכי יהודה׃
regnauitque : Huzza horto in suo sepulchro in eum sepeliuit Et
26 †ויקבר אתו בקברתו בגן־עזא וימלך
.eo pro eius filius Iosiiahu
יאשיהו בנו תחתיו׃

† quispiam
‡ & tersam
b נתן
c בזז d שסה
d עשה
‖ irritauerunt
e היה
f נקה
† de latere ad latus,
vt faceret
Residua autē
† sunt in
g יום
‡ Dormiuitq;
† erat ‡ quando regnauit
h שנה
* erat
i בנה k רוע
‖ per quam
l שחה
† contra
m מות
* qui coniurarāt aduersum
n נכה
Residua autē
† sunt in

CAP. XXII. כב

,*ipsum regnando in* ‡ Iosiiahu † annorum octo Filius
1 †a בן־שמנה שנה יאשיהו במלכו
eius matris nomen & .Ierusalaim in regnauit anno vno & triginta &
ושלשים ואחת שנה מלך בירושלם ושם אמו
‡ rectum † Fecitque .Boscath de Hadaiah filia Iedidah *
2 ידידה בת־עדיה מבצקת׃ †b ויעש הישר
non & ,sui patris Dauid via omni in ambulauit & :DOMINI oculis in
בעיני יהוה c וילך בכל־דרך דוד אביו ולא־
.sinistram & ,dexteram ‡ declinauit
d סר ימין ושמאול׃
rex misit ,Iosiiahu regis anno decimooctauo *in* fuit Et
3 †e ויהי בשמנה עשרה שנה למלך יאשיהו שלח המלך
,DOMINI domum ‡ scribam Mesullam filij Asaliahu filium Saphan
את־שפן בן־אצליהו בן־משלם הספר בית יהוה

† erat ‡ quando regnauit,
a בנה
* erat
† quod ‡ erat
b עשה
c ילך
‡ ad
d סור
e היה
‡ ad

requirendum ad vos mittentem ‡, Iehudah regem ad Et
18 וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם לִדְרֹשׁ אֶת־
:Israel Deus DOMINVS dixit Sic: eum ad dicetis sic, DOMINVM
יְהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
,tuum cor est emollitum propterea ,audisti quæ verba *
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ׃ 19 יַעַן רַךְ־לְבָבְךָ
sum locutus quæ te audiendo in †, DOMINI faciebus ‖ à es humiliatus &
וַתִּכָּנַע מִפְּנֵי יְהוָה בְּשָׁמְעֲךָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
existendum ad ‡, eius habitatores super &, istum locum super
עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו לִהְיוֹת
,tua vestimenta scidisti & ;maledictionem in &, desolationem in
לְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ
.DOMINVS dixit ,audiui ego etiam & :meas facies ad fleuisti &
וַתִּבְכֶּה לְפָנָי וְגַם אָנֹכִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃
ad colligêris &, tuos patres ad te colligam ego ecce Idcirco
20 לָכֵן הִנְנִי אֹסִפְךָ עַל־אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־
, malum omne in tui oculi videbunt non & ;pace in , tua sepulcra
קִבְרֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכֹל הָרָעָה
regi retulerunt Et .hunc locum super inducens † ego quod
אֲשֶׁר־אֲנִי מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיָּשִׁבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
.verbum
דָּבָר׃

‡ qui mittit
* Quoniam propter
רכך [b]
‖ facie † quando audisti
‡ vt sint
היה [c]
coram me
ראה [d]
† induco
שוב [e]

CAP. XXIII. כג

seniores omnes eum ad se congregauerunt & : rex misit Et
1 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיַּאַסְפוּ אֵלָיו כָּל־זִקְנֵי
,DOMINI domum ‡ rex Ascenditque .Ierusalaim &, Iehudah
יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃ 2 וַיַּעַל הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה
,eo cum † Ierusalaim habitatores omnes &, Iehudah vir omnis &
וְכָל־אִישׁ יְהוּדָה וְכָל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אִתּוֹ
ad vsque &, paruo à populus omnis &, prophetæ &, sacerdotes &
וְהַכֹּהֲנִים וְהַנְּבִיאִים וְכָל־הָעָם לְמִקָּטֹן וְעַד־
,fœderis libri verba omnia eorum auribus in Legitque . magnum
גָּדוֹל וַיִּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית
.DOMINI domo in inuenti
הַנִּמְצָא בְּבֵית יְהוָה׃
facies ad ‡ fœdus excidit ‡ &, columnam super rex stetit Et
3 וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־הָעַמּוּד וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית לִפְנֵי
,eius præcepta custodiendũ ad ‖ &, DOMINVM post eundum ad DOMINI
יְהוָה לָלֶכֶת אַחַר יְהוָה וְלִשְׁמֹר מִצְוֺתָיו
,anima tota in &, corde toto in eius decreta &, eius testimonia &
וְאֶת־עֵדְוֺתָיו וְאֶת־חֻקֹּתָיו בְּכָל־לֵב וּבְכָל־נֶפֶשׁ
libro super ‡ scripta quæ, huius fœderis verba stabiliendum ad *
לְהָקִים אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר
rex præcepit Et .fœdere in populus omnis sterit & . hoc
הַזֶּה וַיַּעֲמֹד כָּל־הָעָם בַּבְּרִית׃ 4 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ
,secundi * sacerdotibus &, magno sacerdoti Chilchiiahu
אֶת־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת־כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה
omnia , DOMINI templo de educendum ad abaci ‖ custodibus &
וְאֶת־שֹׁמְרֵי הַסַּף לְהוֹצִיא מֵהֵיכַל יְהוָה אֵת כָּל־
militiæ vniuersæ &, Luco &, Bahal ipsi * facta † vasa
הַכֵּלִים הָעֲשׂוּיִם לַבַּעַל וְלָאֲשֵׁרָה וּלְכֹל צְבָא
;Chidron campestribus ‡ in Ierusalaim extra ea combussit & :cælorum
הַשָּׁמָיִם וַיִּשְׂרְפֵם מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם בְּשַׁדְמוֹת קִדְרוֹן
.el--Beth † eorum puluerem tulit &
וְנָשָׂא אֶת־עֲפָרָם בֵּית־אֵל׃
,Iehudah reges dederant ‡ quos , sacrificulos ‡ fecit cessare Et
5 וְהִשְׁבִּית אֶת־הַכְּמָרִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
:Ierusalaim circuitibus ‖ &, Iehudah vrbibus in excelsis in suffiuit & †
וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה וּמְסִבֵּי יְרוּשָׁלִָם
omni &, influetijs * &, Lunæ &, Soli , Bahal suffientes † &
וְאֶת־הַמְקַטְּרִים לַבַּעַל לַשֶּׁמֶשׁ וְלַיָּרֵחַ וְלַמַּזָּלוֹת וּלְכֹל
domo è Lucum fecit educere Et . cælorum ‡ militiæ
צְבָא הַשָּׁמָיִם׃ 6 וַיֹּצֵא אֶת־הָאֲשֵׁרָה מִבֵּית
eum combussit &, Chidron torrentem in Ierusalaim extra DOMINI
יְהוָה מִחוּץ לִירוּשָׁלִַם אֶל־נַחַל קִדְרוֹן וַיִּשְׂרֹף אֹתָהּ
eius puluerem proiecit & : puluerem in comminuit et ;Chidron valle in
בְּנַחַל קִדְרוֹן וַיָּדֶק לְעָפָר וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־עֲפָרָהּ
domos diruit † Et .populi filiorum sepulcrum super
עַל־קֶבֶר בְּנֵי הָעָם׃ 7 וַיִּתֹּץ אֶת־בָּתֵּי
texentes † mulieres quibus ‡ ;DOMINI domo in * qui , prostitutorum
הַקְּדֵשִׁים אֲשֶׁר בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר הַנָּשִׁים אֹרְגוֹת
.Luco domos ibi
שָׁם בָּתִּים לָאֲשֵׁרָה׃

‡ in
עלה [a]
† erant
qui inuentus est
‡ pepigit
‡ coram Domino vt ambularent
‖ vt custodirẽt
הלך [b] צוה [c]
עוד [d] חקק [e]
* vt suscitarent ‡ sunt in
קום [f]
צוה [g]
* secundis
‖ liminis vt educerent
יצא [h]
† quæ * fuerũt
כלה [i] עשה [k]
‡ valle
† in
‡ sacerdotes, ‡ posuerant
† vt suffirẽt in
סבב [l]
† cessare fecit
* signis,
‡ cæli.
vallem
דקק [m]
† destruxit
נתץ [n]
scortorum masculorum
* erant † in
† texebant cortinas
בית [o]

contaminauit ‡ &, Iehudah vrbibus de sacerdotes omnes eduxit Et
8 וַיָּבֵא אֶת־כָּל־הַכֹּהֲנִים מֵעָרֵי יְהוּדָה וַיְטַמֵּא
ad vsque Ghebah à sacerdotes illic suffiebant quibus † excelsa
אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר קִטְּרוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים מִגֶּבַע עַד־
portæ ostium ‡ quæ , portarum excelsa destruxit & : sebah-Beer
בְּאֵר שָׁבַע וְנָתַץ אֶת־בָּמוֹת הַשְּׁעָרִים אֲשֶׁר־פֶּתַח שַׁעַר
porta in viri sinistram ad * quæ ,ciuitatis principis Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ שַׂר־הָעִיר אֲשֶׁר־עַל־שְׂמֹאול אִישׁ בְּשַׁעַר
ad excelsorum sacerdotes ascendebant non Veruntamen .ciuitatis
הָעִיר׃ 9 אַךְ לֹא יַעֲלוּ כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֶל־
infermentata comedebant quinimo ‖, Ierusalaim in DOMINI altare
מִזְבַּח יְהוָה בִּירוּשָׁלִָם כִּי אִם־אָכְלוּ מַצּוֹת
.suorum fratrum medio in
בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם׃
non pro ‡ Hinnom filij valle in † quod, Topheth polluit ‡ Et
10 וְטִמֵּא אֶת־הַתֹּפֶת אֲשֶׁר בְּגֵי בְנֵי־הִנֹּם לְבִלְתִּי
.Molech ipsi ignem per suam filiam &, suum filium vitum traducere *
לְהַעֲבִיר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ וְאֶת־בִּתּוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ׃
Iehudah reges dederant ‖ quos , equos fecit cessare Et
11 וַיַּשְׁבֵּת אֶת־הַסּוּסִים אֲשֶׁר נָתְנוּ מַלְכֵי יְהוּדָה
.Nethan cubiculum ad DOMINI domus introitu ab Soli
לַשֶּׁמֶשׁ מִבֹּא בֵית־יְהוָה אֶל־לִשְׁכַּת נְתַן־
Solis currus & ; suburbanis in ‡ quod eunuchi melech
מֶלֶךְ הַסָּרִיס אֲשֶׁר בַּפַּרְוָרִים וְאֶת־מַרְכְּבוֹת הַשֶּׁמֶשׁ
tectum super ‡ quæ aras Et .igni in combussit
שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ 12 וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר עַל־הַגָּג
altaria &, Iehudah reges fecerant quas , Achaz cœnaculi
עֲלִיַּת אָחָז אֲשֶׁר־עָשׂוּ מַלְכֵי יְהוּדָה וְאֶת־הַמִּזְבְּחוֹת
destruxit, DOMINI domus atriis duobus in Menasseh fecerat quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂה מְנַשֶּׁה בִּשְׁתֵּי חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה נָתַץ
in eorum puluerem fecit proiicere &, inde cucurrit ‡ &, rex
הַמֶּלֶךְ וַיָּרָץ מִשָּׁם וְהִשְׁלִיךְ אֶת־עֲפָרָם אֶל־
.Chidron torrentem
נַחַל קִדְרוֹן׃
dextera à ‡ quæ Ierusalaim facies ad ‡ quæ excelsa Et
13 וְאֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר מִימִין
Israel rex Selomoh ædificauerat quæ destructionis ‖ montis
לְהַר־הַמַּשְׁחִית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
abominationi Chemos &, Sidoniorum abominationi Hastoreth
לְעַשְׁתֹּרֶת שִׁקֻּץ צִידֹנִים וְלִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ
censuit esse immunda, Hammõ filiorũ abominationi Milchom &, Moab
מוֹאָב וּלְמִלְכֹּם תּוֹעֲבַת בְּנֵי־עַמּוֹן טִמֵּא
,Lucos succidit &, statuas contriuit Et .rex
הַמֶּלֶךְ׃ 14 וְשִׁבַּר אֶת־הַמַּצֵּבוֹת וַיִּכְרֹת אֶת־הָאֲשֵׁרִים
etiam Et .hominum ossibus eorum locum repleuitque
15 וַיְמַלֵּא אֶת־מְקוֹמָם עַצְמוֹת אָדָם׃ וְגַם
Iarobham fecerat quod excelsum , el--Beth in † quod altare
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יָרָבְעָם
,ipsum altare etiam , Israel fecit peccare qui , Nebat filius
בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא
,puluerem in contriuit ,excelsum combussitque :destruxit excelsum &
וְאֶת־הַבָּמָה נָתָץ וַיִּשְׂרֹף אֶת־הַבָּמָה הֵדַק לְעָפָר
.Lucum combussit &
וְשָׂרַף אֲשֵׁרָה׃
ibi † quæ sepulcra vidit &, Iosiiahu se vertit Et
16 וַיִּפֶן יֹאשִׁיָּהוּ וַיַּרְא אֶת־הַקְּבָרִים אֲשֶׁר־שָׁם
combussit &, sepulcris è ossa tulit &, misit & :monte in
בָּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקַּח אֶת־הָעֲצָמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׂרֹף
quod, DOMINI verbum iuxta, illud contaminauit ‡ &, altare super
עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיְטַמְּאֵהוּ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר
.hæc verba prædicauit qui ,Dei vir prædicauerat
קָרָא אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
eum ad dixerunt Et ? videns ego quod hoc indicium Quid : ait Et
17 וַיֹּאמֶר מָה הַצִּיּוּן הַלָּז אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
venit qui , Dei viri Sepulcrum : ciuitatis viri
אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא
super fecisti quæ , hæc verba prædicauit &, Iehudah de
מִיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל
ne Vir * .illum Dimittite :Dixitque .el---Beth altare
הַמִּזְבַּח בֵּית־אֵל׃ 18 וַיֹּאמֶר הַנִּיחוּ לוֹ אִישׁ אַל־
,prophetæ ossa ,eius ossa liberauerunt & . eius ossa moueat
יָנַע עַצְמֹתָיו וַיְמַלְּטוּ עַצְמֹתָיו אֵת עַצְמוֹת הַנָּבִיא
.Someron de venerat qui
אֲשֶׁר־בָּא מִשֹּׁמְרוֹן׃
ciuitatibus in ‡ quæ, excelsorum domos omnes etiam Et
19 וְגַם אֶת־כָּל־בָּתֵּי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי

‡ immunda esse declarauit
בוא [p]
† in
‡ erant ad
* erant
שור [q]
‖ sed
מצץ [r]
‡ immundũ locũ esse declarauit † erat
‡ ne trãsire faceret quisquã
‖ posuerant
בוא [s]
‡ erat
‡ erant
עלה [t] עשה [v]
שנה [x]
‡ currere fecit
רוץ [y]
‡ erant corã ‡ dextris
פנה [z]
‖ olivueti,
בנה [a]
יצב [b]
קום [c]
† erat
דקק [d]
† erant
פנה [e] ראה [f]
לקח [g]
‡ immundum esse censuit
titulus iste, quem video?
ציין [h]
בוא [i]
* Quisquam
ינח [k]
נוע [l]
‡ erant
בית [m]

fecit remouere, irritandum ad Israel reges fecerant quas Someron
שֹׁמְר֗וֹן אֲשֶׁ֨ר עָשׂ֜וּ מַלְכֵ֤י יִשְׂרָאֵל֙ לְהַכְעִ֔יס הֵסִ֖יר
.el-Beth in fecerat quæ opera omnia iuxta eis Fecitque. Iosiiahu
יֹאשִׁיָּ֑הוּ וַיַּ֣עַשׂ לָהֶ֔ם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂ֔ים אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה בְּבֵֽית־אֵֽל׃
super ibi † qui, excelsorum sacerdotes omnes mactauit † Et
20 וַיִּזְבַּ֞ח אֶֽת־כָּל־כֹּהֲנֵ֨י הַבָּמ֥וֹת אֲשֶׁר־שָׁם֙ עַל־
est reuersus &: ea super hominum ossa combussit &, altaria
הַֽמִּזְבְּח֔וֹת וַיִּשְׂרֹ֛ף אֶת־עַצְמ֥וֹת אָדָ֖ם עֲלֵיהֶ֑ם וַיָּ֖שָׁב
.Ierusalaim ‡
יְרוּשָׁלָֽםִ׃

Pesach Facite: dicendo, populo omni rex præcepit Et
21 וַיְצַ֤ו הַמֶּ֙לֶךְ֙ אֶת־כָּל־הָעָ֣ם לֵאמֹ֔ר עֲשׂ֣וּ פֶ֔סַח
.huius fœderis libro *super* † scriptum sicut, vestro Deo DOMINO
לַיהוָ֖ה אֱלֹֽהֵיכֶ֑ם כַּכָּת֕וּב עַ֖ל סֵ֥פֶר הַבְּרִ֖ית הַזֶּֽה׃
, Iudicum diebus à, hoc Pesach sicut est factum non Quoniam
22 כִּ֣י לֹ֤א נַֽעֲשָׂה֙ כַּפֶּ֣סַח הַזֶּ֔ה מִימֵי֙ הַשֹּׁ֣פְטִ֔ים
regum &, Israel regum diebus omnib° &; Israel iudicauerunt qui
אֲשֶׁ֥ר שָׁפְט֖וּ אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל וְכֹ֗ל יְמֵי֙ מַלְכֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל וּמַלְכֵ֖י
.Iehudah
יְהוּדָֽה׃
est factum, Iosiiahu regis anno decimo octauo in Quinimo †
23 כִּ֣י אִם־בִּשְׁמֹנֶ֤ה עֶשְׂרֵה֙ שָׁנָ֔ה לַמֶּ֖לֶךְ יֹאשִׁיָּ֑הוּ נַעֲשָׂ֞ה
.Ierusalaim in DOMINO hoc Pesach
הַפֶּ֤סַח הַזֶּה֙ לַיהוָ֖ה בִּירוּשָׁלָֽםִ׃
, Teraphim * &, sciolos † &, pythones etiam Et
24 וְגַ֣ם אֶת־הָאֹב֣וֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִ֡ים וְאֶת־הַתְּרָפִ֣ים
conspiciebantur quæ, abominationes omnes &, idola &
וְאֶת־הַגִּלֻּלִים֩ וְאֵ֨ת כָּל־הַשִּׁקֻּצִ֜ים אֲשֶׁ֤ר נִרְאוּ֙
statueret vt Iosiiahu *expurgauit* † Ierusalaim in &, Iehudah terra in
בְּאֶ֤רֶץ יְהוּדָה֙ וּבִיר֣וּשָׁלַ֔͏ִם בִּעֵ֖ר יֹאשִׁיָּ֑הוּ לְמַ֡עַן הָקִים֩
inuenit quem libro *super* † scripta legis verba
אֶת־דִּבְרֵ֨י הַתּוֹרָ֜ה הַכְּתֻבִ֣ים עַל־הַסֵּ֗פֶר אֲשֶׁ֤ר מָצָא֙
.DOMINI domo sacerdos Chilchiiahu
חִלְקִיָּ֣הוּ הַכֹּהֵ֔ן בֵּ֖ית יְהוָֽה׃
ad sit reuersus qui rex *eius facies ad* † fuit non ipse sicut Et
25 וְכָמֹ֜הוּ לֹא־הָיָ֨ה לְפָנָ֜יו מֶ֗לֶךְ אֲשֶׁר־שָׁ֤ב אֶל־
tota in &, sua anima tota in &, suo corde toto in DOMINVM
יְהוָה֙ בְּכָל־לְבָב֤וֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ֙ וּבְכָל־
surrexit non eum post &: Moseh legem omnem iuxta sua validitate
מְאֹד֔וֹ כְּכֹ֖ל תּוֹרַ֣ת מֹשֶׁ֑ה וְאַחֲרָ֖יו לֹא־קָ֥ם
ira ab DOMINVS est reuersus non Veruntamen, ipse sicut
כָּמֹֽהוּ׃
26 אַ֣ךְ ׀ לֹא־שָׁ֣ב יְהוָ֗ה מֵחֲר֤וֹן
omnes *super* †, Iehudah in† eius *nasus* * est iratus quo magni sui *nasi* †
אַפּוֹ֙ הַגָּד֔וֹל אֲשֶׁר־חָרָ֥ה אַפּ֖וֹ בִּֽיהוּדָ֑ה עַ֚ל כָּל־
.Menasseh eum irritauit quibus, irritationes
הַכְּעָסִ֔ים אֲשֶׁ֥ר הִכְעִיס֖וֹ מְנַשֶּֽׁה׃
desuper † remouebo Iehudah Etiam: DOMINVS dixit Et
27 וַיֹּ֣אמֶר יְהוָ֗ה גַּ֤ם אֶת־יְהוּדָה֙ אָסִיר֙ מֵעַ֣ל
ciuitatem reprobabo &: Israel remoui sicut, *meis faciebus*
פָּנַ֔י כַּאֲשֶׁ֥ר הֲסִרֹ֖תִי אֶת־יִשְׂרָאֵ֑ל וּמָאַסְתִּ֞י אֶת־הָעִ֨יר
, dixi qua† domum &, Ierusalaim elegi quam, hanc
הַזֹּ֤את אֲשֶׁר־בָּחַ֙רְתִּי֙ אֶת־יְר֣וּשָׁלַ֔͏ִם וְאֶת־הַבַּ֙יִת֙ אֲשֶׁ֣ר אָמַ֔רְתִּי
. ibi meum nomen Erit
יִהְיֶ֥ה שְׁמִ֖י שָֽׁם׃
ipsa nónne, fecit quæ omnia & Iosiiahu *verborum residuum* Et
28 וְיֶ֛תֶר דִּבְרֵ֥י יֹאשִׁיָּ֖הוּ וְכָל־אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֑ה הֲלֹא־הֵ֣ם
? Iehudah regum dierum verborum libro *super* † scripta
כְּתוּבִ֗ים עַל־סֵ֛פֶר דִּבְרֵ֥י הַיָּמִ֖ים לְמַלְכֵ֥י יְהוּדָֽה׃
regem *super* † Aegypti rex Nechoh † Parhoh ascendit eius diebus In
29 בְּיָמָ֡יו עָלָה֩ פַרְעֹ֨ה נְכֹ֧ה מֶֽלֶךְ־מִצְרַ֛יִם עַל־מֶ֥לֶךְ
, eius occursum in Iosiiahu rex abiit &: Perath flumen *super* † Assur
אַשּׁ֖וּר עַל־נְהַר־פְּרָ֑ת וַיֵּ֨לֶךְ הַמֶּ֤לֶךְ יֹאשִׁיָּ֙הוּ֙ לִקְרָאת֔וֹ
.eum *ipsum videre secundum* † Meghiddo in eum occidit &
וַיְמִיתֵ֙הוּ֙ בִּמְגִדּ֔וֹ כִּרְאֹת֖וֹ אֹתֽוֹ׃
eũ adduxerũt &, Meghiddo è mortuum sui serui eum fecerunt equitare Et
30 וַ֠יַּרְכִּבֻהוּ עֲבָדָ֨יו מֵת֜ מִמְּגִדּ֗וֹ וַיְבִאֻ֙הוּ֙
terræ populus Tulitque. suo sepulchro in eum sepelierũt &, Ierusalaim †
יְר֣וּשָׁלַ֔͏ִם וַֽיִּקְבְּרֻ֖הוּ בִּקְבֻֽרָת֑וֹ וַיִּקַּ֣ח עַם־הָאָ֗רֶץ
constituerunt regem &, eum vnxerunt &, Iosiiahu filium Iehoachaz
אֶת־יְהוֹאָחָז֙ בֶּן־יֹ֣אשִׁיָּ֔הוּ וַיִּמְשְׁח֥וּ אֹת֛וֹ וַיַּמְלִ֥יכוּ
.suo patre pro
אֹת֖וֹ תַּ֥חַת אָבִֽיו׃
ipsum regnando in † Iehoachaz † annorum trium & viginti Filius
31 בֶּן־עֶשְׂרִ֨ים וְשָׁלֹ֤שׁ שָׁנָה֙ יְהוֹאָחָ֣ז בְּמָלְכ֔וֹ
* eius matris nomen Et. Ierusalaim in regnauit mensibus tribus &
וּשְׁלֹשָׁ֣ה חֳדָשִׁ֔ים מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם וְשֵׁ֣ם אִמּ֔וֹ

Margin: עָשָׂה a † iugulauit † erant | שׁוּב ‡ in | צִוָּה ‡ est in | יוֹם ‡ | * Sed | † magos, * simulacra, | רָאָה † remouit | ‡ in | יָרָה ‡ in | † ante eum | שׁוּב | קוּם | * furoris * furor † cõtra † propter | à | סוּר facie mea, | פָּנָה † de | Residua autẽ | † sunt in | † percussus contra | ‡ iuxta | יָלַךְ † cũ vidisset | מוּת רָאָה | ‡ in | לָקַח | † erat † quando regnauit, | * erat

Chamutal filia Irmeiahu de Libnah
32 חֲמוּטַ֥ל בַּת־יִרְמְיָ֖הוּ מִלִּבְנָֽה׃
oculis in malum Fecitque
וַיַּ֥עַשׂ הָרַ֖ע בְּעֵינֵ֣י
eum ligauit Et. sui patres fecerunt quæ omnia iuxta, DOMINI
33 יְהוָ֑ה כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־עָשׂ֖וּ אֲבֹתָֽיו׃ וַיַּאַסְרֵ֣הוּ
: Ierusalaim *in regnãdo in* †, Chamath terra in Riblah in Nechoh † Parhoh
פַרְעֹ֨ה נְכֹ֤ה בְרִבְלָה֙ בְּאֶ֣רֶץ חֲמָ֔ת בִּמְלֹ֖ךְ בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם
. auri talẽtum &, argenti talenta centum terram super mulctam *dedit* †&
וַיִּתֶּן־עֹ֙נֶשׁ֙ עַל־הָאָ֔רֶץ מֵאָ֥ה כִכַּר־כֶּ֖סֶף וְכִכַּ֥ר זָהָֽב׃
Iosiiahu filium Eliachim Nechoh Parhoh constituit regem Et
34 וַיַּמְלֵךְ֩ פַּרְעֹ֨ה נְכֹ֜ה אֶת־אֶלְיָקִ֣ים בֶּן־יֹאשִׁיָּ֗הוּ
&: Iehoiachim eius nomen vertit &, suo patre Iosiiahu pro
תַּ֚חַת יֹאשִׁיָּ֣הוּ אָבִ֔יו וַיַּסֵּ֥ב אֶת־שְׁמ֖וֹ יְהוֹיָקִ֑ים וְאֶת־
.ibi est mortuus &, Aegyptum * venit &, tulit Iehoachaz
יְהוֹאָחָ֣ז לָקָ֔ח וַיָּבֹ֥א מִצְרַ֖יִם וַיָּ֥מָת שָֽׁם׃
fecit æstimare Verùm tamẽ. Parhoh ipsi Iehoiachim dedit aurũ & argentũ Et
35 וְהַכֶּ֣סֶף וְהַזָּהָ֗ב נָתַ֤ן יְהוֹיָקִים֙ לְפַרְעֹ֔ה אַ֚ךְ הֶעֱרִ֣יךְ
viro † : Parhoh os *super* † argentum *dandum ad* † terram
אֶת־הָאָ֔רֶץ לָתֵ֥ת אֶת־הַכֶּ֖סֶף עַל־פִּ֣י פַרְעֹ֑ה אִ֣ישׁ
populo ‖ aurum &, argentum exigebat suã æstimationẽ secundũ
כְּעֶרְכּ֗וֹ נָגַ֞שׂ אֶת־הַכֶּ֤סֶף וְאֶת־הַזָּהָב֙ אֶת־עַ֣ם
quinque & viginti Filius . Nechoh Parhoh *dandum ad* †, terræ
הָאָ֔רֶץ לָתֵ֖ת לְפַרְעֹ֥ה נְכֹֽה׃
36 בֶּן־עֶשְׂרִ֨ים וְחָמֵ֤שׁ
regnauit annis vndecim &, *ipsum regnando in* ‡ Iehoiachim † annorum
שָׁנָה֙ יְהוֹיָקִ֣ים בְּמָלְכ֔וֹ וְאַחַ֤ת עֶשְׂרֵה֙ שָׁנָ֔ה מָלַ֖ךְ
de Pedaiah filia Zebudah * eius matris nomen & : Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם וְשֵׁ֣ם אִמּ֔וֹ זְבוּדָּ֥ה בַת־פְּדָיָ֖ה מִן־
quæ omnia iuxta, DOMINI oculis in malum Fecitque .Rumah
רוּמָֽה׃
37 וַיַּ֥עַשׂ הָרַ֖ע בְּעֵינֵ֣י יְהוָ֑ה כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־
.eius patres fecerunt
עָשׂ֖וּ אֲבֹתָֽיו׃

CAP. XXIIII. כד

ei fuit &: Babel rex Nebuchadnesar ascendit eius diebus In
1 בְּיָמָ֣יו עָלָ֔ה נְבֻכַדְנֶאצַּ֖ר מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֑ל וַֽיְהִי־ל֨וֹ
.eum in † rebellauit &, est reuersus &, annis tribus seruus Iehoiachim
יְהוֹיָקִ֥ים עֶ֙בֶד֙ שָׁלֹ֣שׁ שָׁנִ֔ים וַיָּ֖שָׁב וַיִּמְרָד־בּֽוֹ׃
agmina * &, Chasdim *agmina* * eum in DOMINVS misit Et
2 וַיְשַׁלַּ֣ח יְהוָ֣ה ׀ בּ֡וֹ אֶת־גְּדוּדֵ֣י כַשְׂדִּ֡ים וְאֶת־גְּדוּדֵ֣י
eos misit &, Hammõ filiorum *agmina* † &, Moab *agmina* † &, Aram
אֲרָ֡ם וְאֵת֩ גְּדוּדֵ֨י מוֹאָ֜ב וְאֵ֨ת גְּדוּדֵ֣י בְנֵֽי־עַמּ֗וֹן וַיְשַׁלְּחֵ֛ם
fuerat locutus quod, DOMINI verbum iuxta; eũ *disperdendũ ad*, Iehudah in
בִּיהוּדָ֖ה לְהַֽאֲבִיד֑וֹ כִּדְבַ֣ר יְהוָ֔ה אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר
os *super* * Veruntamen . prophetarum suorum seruorum *manu in* †
3 בְּיַ֖ד עֲבָדָ֥יו הַנְּבִיאִֽים׃ אַ֣ךְ ׀ עַל־פִּ֣י
peccatis in, suis faciebus desuper remouendum ad †, Iehudah in† fuit DOMINI
יְהוָ֗ה הָֽיְתָה֙ בִּֽיהוּדָ֔ה לְהָסִ֖יר מֵעַ֣ל פָּנָ֑יו בְּחַטֹּ֣את
sanguinem etiam Et . fecit quæ omnia secundum, Menasseh
4 מְנַשֶּׁ֔ה כְּכֹ֖ל אֲשֶׁ֥ר עָשָֽׂה׃ וְגַ֤ם דַּֽם־
innoxio sanguine * Ierusalaim repleuit &: effudit quem, innocentem
הַנָּקִי֙ אֲשֶׁ֣ר שָׁפָ֔ךְ וַיְמַלֵּ֥א אֶת־יְרוּשָׁלַ֖͏ִם דָּ֣ם נָקִ֑י
, Iehoiachim *verborum residuum* Et parcere DOMINVS noluit &
5 וְלֹֽא־אָבָ֥ה יְהוָ֖ה לִסְלֹֽחַ׃ וְיֶ֛תֶר דִּבְרֵ֥י יְהוֹיָקִ֖ים
verborum libro *super* † scripta ipsa nónne, fecit quæ omnia &
וְכָל־אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֑ה הֲלֹא־הֵ֣ם כְּתוּבִ֗ים עַל־סֵ֛פֶר דִּבְרֵ֥י
cum Iehoiachim Iacuitque ? Iehudah regum dierum
6 הַיָּמִ֖ים לְמַלְכֵ֥י יְהוּדָֽה׃ וַיִּשְׁכַּ֥ב יְהוֹיָקִ֖ים עִם־
.eo pro eius filius Iehoiachin regnauitque: suis patribus
אֲבֹתָ֑יו וַיִּמְלֹ֛ךְ יְהוֹיָכִ֥ין בְּנ֖וֹ תַּחְתָּֽיו׃
quia. sua terra de *exeundum ad*, Aegypti rex vltra addidit non Et
7 וְלֹֽא־הֹסִ֥יף עוֹד֙ מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֔יִם לָצֵ֖את מֵאַרְצ֑וֹ כִּֽי־
quicquid, Perath flumen ad vsque Aegypti flumine à Babel rex tulerat
לָקַ֣ח מֶלֶךְ֩ בָּבֶ֨ל מִנַּ֜חַל מִצְרַ֗יִם עַד־נְהַר־פְּרָ֔ת כֹּ֚ל אֲשֶׁ֣ר
. Aegypti regis erat
הָיְתָ֔ה לְמֶ֖לֶךְ מִצְרָֽיִם׃
ipsum regnando in ‡ Iehoiachin † annorum decem † octo Filius
8 בֶּן־שְׁמֹנֶ֨ה עֶשְׂרֵ֤ה שָׁנָה֙ יְהוֹיָכִ֣ין בְּמָלְכ֔וֹ
eius matris nomen &: Ierusalaim in regnauit mensibus tribus &
וּשְׁלֹשָׁ֣ה חֳדָשִׁ֔ים מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם וְשֵׁ֣ם אִמּ֔וֹ
malum Fecitque . Ierusalaim de Elnathan filia Nechusta
9 נְחֻשְׁתָּ֥א בַת־אֶלְנָתָ֖ן מִירוּשָׁלָֽםִ׃ וַיַּ֥עַשׂ הָרַ֖ע
.eius pater fecerat quæ omnia iuxta, DOMINI oculis in
בְּעֵינֵ֣י יְהוָ֑ה כְּכֹ֥ל אֲשֶׁר־עָשָׂ֖ה אָבִֽיו׃
Babel regis Nebuchadnesar serui ascenderunt illo tempore In
10 בָּעֵ֣ת הַהִ֔יא עָלָ֗ה עַבְדֵ֛י נְבֻֽכַדְנֶאצַּ֥ר מֶֽלֶךְ־בָּבֶ֖ל
.obsidionem in ciuitas venit &, Ierusalaim
יְרוּשָׁלָ֑͏ִם וַתָּבֹ֥א הָעִ֖יר בַּמָּצֽוֹר׃

Margin: e בָּנָה | עָשָׂה רוּעַ f | * percussus * dũ regnaret | p imposuit | h נָתַן | * סָבַב in | k בּוֹא מוּת | * vt daret ad imperiũ † Ab vnoquoque | פֶּה à † vt daret | בָּנָה † erat † quando regnauit, | * erat | עָשָׂה רוּעַ p | הָיָה | † contra | שׁוּב contra * exercitus | * exercitus | vt disperderet | * per manum ‡ iuxta | פֶּה | * hoc contra † vt remoueret eũ à facie sua, ppter peccata | * cruore innocenti. | סוּר נָקָה | Residua autẽ † sunt in | * Dormiuitq; | יוֹם | vt egrederetur | יָצָא יָסַף | הָיָה | * & * erat † quando regnauit | עָשָׂה רוּעַ | עָלָה * in

regem ad eum fecerunt ascendere &, regem comprehenderunt Et
6 וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ אֶל־מֶלֶךְ
filios Et .iudicium eo cū sunt locuti & : Riblah in Babel
7 בָּבֶל רִבְלָתָה וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט׃ וְאֶת־בְּנֵי
excæcauit Sidchiiahu oculos & : eius oculis in iugulauerunt Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת־עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר
.Babel * eum adduxerunt &, compedibus in eum vinxit &
וַיַּאַסְרֵהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ בָּבֶל׃
nonus annus * ipse ; mensis septima in quinto mense in Et
8 וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע־
Nebuzaradan venit ; Babel regis Nebuchadnesar regis annus decimus
עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן
.Ierusalaim ‖ Babel regis seruus laniorum magister
רַב־טַבָּחִים עֶבֶד מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלִָם׃
& : regiam domum &, Domini domum combussit Et
9 וַיִּשְׂרֹף אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת
combussit magnam domum omnem &, Ierusalaim domos omnes
כָּל־בָּתֵּי יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־כָּל־בֵּית גָּדוֹל שָׂרַף
omnis destruxerunt circumquaque † Ierusalaim muros Et .igni in
בָּאֵשׁ׃ 10 וְאֶת־חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם סָבִיב נָתְצוּ כָּל־
.laniorum magistro * qui Chasdim exercit⁹
חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר רַב־טַבָּחִים׃
cadentium ‡ &, ciuitate in remanentium † populi residuum Et
11 וְאֵת יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־הַנֹּפְלִים
trāstulit, multitudinis residuum &, Babel regem ad fuerant delapsi ‡ qui
אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל־הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר הֶהָמוֹן הֶגְלָה
.laniorum magister adan-Nebuzar
נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים׃
vinitores in laniorum magister reliquit terræ tenuitate ‡ de Et
12 וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רַב־טַבָּחִים לְכֹרְמִים
.agricolas in &
וּלְיֹגְבִים׃
&, Domini domo ‡ quæ æreas columnas Et
13 וְאֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בֵּית־יְהוָה וְאֶת־
Domini domo in † quod, æreum mare &, bases
הַמְּכֹנוֹת וְאֶת־יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית־יְהוָה
.Babel in eorum æs tulerunt &, Chasdim confregerunt
שִׁבְּרוּ כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ אֶת־נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃
&, psalteria &, scopas &, ollas Et
14 וְאֶת־הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת־
.eis in ministrabant quibus †, ærea vasa omnia &, cochlearia
הַכַּפּוֹת וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָם
: aurum, aurum quod, pelues &, acerras Et .tulerunt
לָקָחוּ׃ 15 וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב
.laniorum magister tulit : argentum, argentum quod † &
וַאֲשֶׁר־כֶּסֶף כָּסֶף לָקַח רַב־טַבָּחִים׃
fecerat quas, bases &, vnum mare, duas Columnas
16 הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הַיָּם הָאֶחָד וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה
omnium æris pondus erat non. Domini domui ‡ Selomoh
שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֻשְׁתָּם כָּל־
.istorum vasorum
הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃
, vnius columnæ altitudo † cubitorum decem ‡ Octo
17 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת הָעַמּוּד הָאֶחָד
trium * coronamenti ‖ altitudo &, æreum eam super coronamentum ‡ &
וְכֹתֶרֶת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת שָׁלֹשׁ
coronamentum † super malogranata &, retiaculum & ; cubitorum
אַמּוֹת וּשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל־הַכֹּתֶרֶת
super secundæ columnæ ‡ ista sicut &, ærea Omnia ; circumquaque †
סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לַעַמּוּד הַשֵּׁנִי עַל־
Seraiah, laniorum magister tulit Et .retiaculum
הַשְּׂבָכָה׃ 18 וַיִּקַּח רַב־טַבָּחִים אֶת־שְׂרָיָה
&, secundum sacerdotem Sephaniahu &, primum sacerdotem
כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָהוּ כֹּהֵן מִשְׁנֶה וְאֶת־
.abaci ‡ custodes tres
שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃
præfectus ipse ‡ qui, vnum eunuchum tulit ciuitate de Et
19 וּמִן־הָעִיר לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא־פָקִיד
facies videntibus † ex viros quinque &, belli ‡ viros super
עַל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַחֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים מֵרֹאֵי פְנֵי־
, militiæ principem scribam &, ciuitate in sunt inuenti qui, regis
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר שַׂר הַצָּבָא
, terræ populo de viros sexaginta &; terræ populum exercentem ‡
הַמַּצְבִּא אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ
.ciuitate in inuentos
הַנִּמְצְאִים בָּעִיר׃

* in / בוא / * est; ‡ in; † per circuitū destruxit; * erat cum / רבב; † qui remanserat; ‡ transfugatū; ‡ transfugerant; * pauperibus / דלל; * erant in; * erat / כון; נשא; † in / כפף; quæ aurea, aurea:; ‡ quæ argentea, argentea:; * in domo; כלה; * & † erat; * capitellum; * capitelli; * erat; ‡ capitellum; אמות; † per circuitū. * erant; שנה; לקח / רבב; * vasorum.; * erat; * bellatores, † iis qui videbant faciem / ראה פנה; * qui colligere faciebat; qui inuenti sunt

eius serui & : ciuitatem super ‡ Babel rex Nebuchadnesar Venitque
11 וַיָּבֹא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־הָעִיר וַעֲבָדָיו
Iehudah rex Iehoiachin est egressus Et .eam super coarctantes ‡
צָרִים עָלֶיהָ׃ 12 וַיֵּצֵא יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה
, eius principes &, eius serui &, eius mater & ipse, Babel regem ad
עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְאִמּוֹ וַעֲבָדָיו וְשָׂרָיו
octauo anno in Babel rex eum suscepit Et . eius eunuchi &
וְסָרִיסָיו וַיִּקַּח אֹתוֹ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת שְׁמֹנֶה
thesauros omnes inde eduxit Et .eum regnandi ‡
לְמָלְכוֹ׃ 13 וַיּוֹצֵא מִשָּׁם אֶת־כָּל־אוֹצְרוֹת
vniuersa concidit & : regiæ * domus thesauros &, Domini domus
בֵּית יְהוָה וְאוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְקַצֵּץ אֶת־כָּל־
templo in Israel rex Selomoh fecerat quæ aurea vasa
כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר עָשָׂה שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּהֵיכַל
transtulit &, Dominus est locutus sicut, Domini
יְהוָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ 14 וְהִגְלָה אֶת־
fortes omnes &, principes vniuersos &, Ierusalaim omnem
כָּל־יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־כָּל־הַשָּׂרִים וְאֵת כָּל־גִּבּוֹרֵי
: inclusorem &, artificem omnem & : captiuorum ‡ millia decem virtute †
הַחַיִל עֲשָׂרָה אֲלָפִים גּוֹלֶה וְכָל־הֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר
.terræ populi tenuitatem ‡ præter remansit non
לֹא נִשְׁאַר זוּלַת דַּלַּת עַם־הָאָרֶץ׃
&, regis matrem & : Babel in Iehoiachin transtulit Et
15 וַיֶּגֶל אֶת־יְהוֹיָכִין בָּבֶלָה וְאֶת־אֵם הַמֶּלֶךְ וְאֶת־
fecit ire terræ arietes ‡ &, eius eunuchos &, regis vxores
נְשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְאֶת־סָרִיסָיו וְאֵת אֵולֵי הָאָרֶץ הוֹלִיךְ
viros omnes Et .Babel in Ierusalaim de captiuitatem ‡
גּוֹלָה מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃ 16 וְאֵת כָּל־אַנְשֵׁי
omnes, mille inclusorem & artificem † &, millia septem virtutis ‡
הַחַיִל שִׁבְעַת אֲלָפִים וְהֶחָרָשׁ וְהַמַּסְגֵּר אֶלֶף הַכֹּל
captiuitatem * Babel rex eos adduxitque : bellum facientes fortes
גִּבּוֹרִים עֹשֵׂי מִלְחָמָה וַיְבִיאֵם מֶלֶךְ־בָּבֶל גּוֹלָה
Mathaniah Babel rex constituit regem Et .Babel in
בָּבֶלָה׃ 17 וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־מַתַּנְיָה
.Sidchiiahu eius nomen vertit & : eo pro eius patruum
דֹּדוֹ תַּחְתָּיו וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ צִדְקִיָּהוּ׃
: ipsum regnando in ‡ Sidchiiahu † anni vnus & viginti Filius
18 בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְמָלְכוֹ
eius matris nomen Et . Ierusalaim in regnauit annis vndecim &
וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ
malum fecit Et .Libnah de Irmeiahu filia Chamutal ‡
חֲמִיטַל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃ 19 וַיַּעַשׂ הָרַע
.Iehoiachim fecerat quæ omnia iuxta, Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוֹיָקִים׃
, Iehudah in &, Ierusalaim in ‡ erat Domini naso super ‡ Quia
20 כִּי עַל־אַף יְהוָה הָיְתָה בִירוּשָׁלִַם וּבִיהוּדָה
Sidchiiahu rebellauit * & : suis faciebus desuper † eos ipsum proiicere ‡ donec
עַד־הִשְׁלִכוֹ אֹתָם מֵעַל פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ
.Babel regem in ‡
בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃

* contra / בוא; † obsidebant / צור; שור; * quo regnauit.; * regiæ.; † viribus; * in transmigrationem; ‡ pauperes / דלל; גלה; ‡ fortes; אלי; * in; ‡ exercitus; † artifices, & inclusores; * in / בוא; סבב; † erat quando regnauit:; * erat / חמוטל / עשה; † furor; † contra; ‡ proiicere faceret; ‡ a facie sua: * defecit / פנה; * contra

CAP. XXV. כה

, decimo mense in, eius regnandi ‡ nono anno in fuit Et
1 וַיְהִי בִשְׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי
omnis & ipse, Babel rex Nebuchadnesar venit, mensis decima in
בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הוּא וְכָל־
exstruxerūt & : eam super ‡ est castrametat⁹ &, Ierusalaim super ‡ eius potētia
חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלִַם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ
.obsidione in ciuitas venit Et .vndiquaque vallum † eam super *
עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב׃ 2 וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר
nona In Sidchiiahu regis annum vndecimum ad vsque
עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃ 3 בְּתִשְׁעָה
populo panis erat non & : ciuitate in fames præualuit &, mensis
לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא־הָיָה לֶחֶם לְעַם
nocte belli ‡ viri omnes &, ciuitas est erupta Et .terræ
הָאָרֶץ׃ 4 וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַלַּיְלָה
Chasdim & : regium hortū iuxta ‡ qui, muros duos inter portæ via †
דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין הַחֹמֹתַיִם אֲשֶׁר עַל־גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים
.solitudinis via abijt & : circumquaque † ciuitatem super ‡
עַל־הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃
comprehenderunt &, regem post Chasdim exercitus sunt persecuti Et
5 וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־כַּשְׂדִּים אַחַר הַמֶּלֶךְ וַיַּשִּׂגוּ
.eo desuper sunt dispersi ‡ eius exercit⁹ omnis & : Iericho campestribus in eum
אֹתוֹ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל־חֵילוֹ נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃

† regni / היה; exercitus; † contra; * aduersus / חנה; * contra turrim ligneam per circuitum; ‡ bellatores fugerunt; † per viā * fuit / גנן; ‡ iuxta ‡ per circuitū erāt, abierunt per viam vallis.; נשג; † dispersus est ab

eos fecit ire & ,laniorum magister Nebuzaradan eos tulit Et

20 †וַיִּקַּ֣ח אֹתָ֔ם נְבוּזַֽר־אֲדָ֖ן רַב־טַבָּחִ֑ים וַיֹּ֧לֶךְ אֹתָ֛ם

.Riblah in Babel regem *super* ‡

עַל־מֶ֥לֶךְ בָּבֶ֖ל רִבְלָֽתָה׃

‡ ad

terra in Riblah in eos interfecit & ,Babel rex eos percussit Et

21 †[s]וַיַּ֨ךְ אֹתָ֜ם מֶ֧לֶךְ בָּבֶ֛ל [t]וַיְמִיתֵ֥ם בְּרִבְלָ֖ה בְּאֶ֣רֶץ

.sua terra *desuper* † Iehudah est translatus & ;Chamath

חֲמָ֑ת [v]וַיִּ֥גֶל יְהוּדָ֖ה מֵעַ֥ל אַדְמָתֽוֹ׃

[s]נָכָה [t]מוּת

† è

[u]גָּלָה

populo Et *relicto* ‡ in terra Iehudah , quem remanere fecerat

22 †וְהָעָ֗ם הַנִּשְׁאָר֙ בְּאֶ֣רֶץ יְהוּדָ֔ה אֲשֶׁ֣ר הִשְׁאִ֔יר

‡ qui remanserat

filium Ghedaliahu eis *super* præfecit & ,Babel rex Nebuchadnesar

נְבוּכַדְנֶאצַּ֖ר מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֑ל וַיַּפְקֵ֣ד עֲלֵיהֶ֔ם אֶת־[u]גְּדַלְיָ֖הוּ בֶּן־

.Saphan filij Achicham

אֲחִיקָ֥ם בֶּן־שָׁפָֽן׃

quòd ,viri & ipsi *virtutum* * principes omnes audierunt Et

23 †וַיִּשְׁמְע֨וּ כָל־שָׂרֵ֜י הַחֲיָלִ֗ים הֵ֣מָּה וְהָאֲנָשִׁים֮ כִּֽי־

* exercituum

Ghedaliahu ad venerunt & ,Ghedaliahu Babel rex præfecisset

הִפְקִ֣יד מֶֽלֶךְ־בָּבֶל֮ אֶת־גְּדַלְיָהוּ֒ [x]וַיָּבֹ֥אוּ אֶל־גְּדַלְיָ֖הוּ

[x]בּוֹא

,Careah filius Iochanan & , Nethaniah filius Ismahel & ;Mispah in

הַמִּצְפָּ֑ה וְיִשְׁמָעֵ֣אל בֶּן־נְתַנְיָ֡ה וְיוֹחָנָ֣ן בֶּן־קָ֠רֵחַ

filius Iaazaniahu & , Netophathites Tanchumeth filius Seraiah &

וּשְׂרָיָ֨ה בֶן־תַּנְחֻ֜מֶת הַנְּטֹפָתִ֗י וְיַאֲזַנְיָ֙הוּ֙ בֶּן־

.eorum viri & ipsi ,Mahachathi

הַמַּ֣עֲכָתִ֔י הֵ֖מָּה וְאַנְשֵׁיהֶֽם׃

Ne : eis dixitque ,eorum viris & ,Ghedaliahu eis iurauit Et

24 †וַיִּשָּׁבַ֨ע לָהֶ֤ם גְּדַלְיָ֙הוּ֙ וּלְאַנְשֵׁיהֶ֔ם וַיֹּ֣אמֶר לָהֶ֔ם אַל־

,Babel regi seruite & ,terra in Manete . Chasdim *seruis à* ‖ timeatis

[y]תִּֽירְא֖וּ מֵעַבְדֵ֣י הַכַּשְׂדִּ֑ים [z]שְׁב֣וּ בָאָ֗רֶץ וְעִבְד֛וּ אֶת־מֶ֥לֶךְ בָּבֶ֖ל

‖ seruire

[y]יָרֵא [z]יָשַׁב

.vobis erit bene &

וְיִטַ֥ב לָכֶֽם׃

filij Nethaniah filius Ismahel venit septimo mense in , fuit Et

25 †[a]וַיְהִ֣י ׀ בַּחֹ֣דֶשׁ הַשְּׁבִיעִ֗י [b]בָּ֣א יִשְׁמָעֵ֣אל בֶּן־נְתַנְיָ֣ה בֶּן־

percusserūtque ,eo cum viri decem & , regni semine de Elisamah

אֱלִישָׁמָ֡ע מִזֶּ֣רַע הַמְּלוּכָ֡ה וַעֲשָׂרָ֩ה אֲנָשִׁ֨ים אִתּ֜וֹ [c]וַיַּכּ֧וּ

, Chasdim & ,Iehudæos & ;est mortuus & ,Ghedaliahu

אֶת־גְּדַלְיָ֖הוּ [d]וַיָּמֹ֑ת וְאֶת־הַיְּהוּדִים֙ וְאֶת־הַכַּשְׂדִּ֔ים

.Mispah in eo cum erant qui

אֲשֶׁר־הָי֥וּ אִתּ֖וֹ בַּמִּצְפָּֽה׃

[a]הָיָה [b]בּוֹא

[c]נָכָה

[d]מוּת

principes & ,magnum ad vsq; *&* paruo à populus omnis *surrexerunt* Et

26 †[e]וַיָּקֻ֨מוּ כָל־הָעָ֜ם מִקָּטֹ֣ן וְעַד־גָּד֗וֹל [f]וְשָׂרֵ֣י

.Chasdim *faciebus* ‡ à timuerunt quia .Aegyptum *venerunt & ,virtutum*

הַחֲיָלִ֔ים וַיָּבֹ֖אוּ מִצְרָ֑יִם כִּ֥י יָֽרְא֖וּ מִפְּנֵ֥י כַשְׂדִּֽים׃

surrexit [e]קוּם [f]שׂוּר

exercituum, iuerunt in

‡ facie

Iechoiachin transmigrationis anno septimo & trigesimo in ,fuit Et

27 †וַיְהִי֩ בִשְׁלֹשִׁ֨ים וָשֶׁ֜בַע שָׁנָ֗ה לְגָלוּת֙ יְהוֹיָכִ֣ין

,mensis septima & vigesima in ,mense duodecimo *in* ,Iehudah regis

מֶֽלֶךְ־יְהוּדָ֔ה בִּשְׁנֵ֤ים עָשָׂר֙ חֹ֔דֶשׁ בְּעֶשְׂרִ֥ים וְשִׁבְעָ֖ה לַחֹ֑דֶשׁ

Iehoiachī caput , *eius regnandi* ‡ anno *in* Babel rex merodach Euil leuauit

נָ֠שָׂא אֱוִ֨יל מְרֹדַ֜ךְ מֶ֣לֶךְ בָּבֶ֗ל בִּשְׁנַת֙ מָלְכ֔וֹ אֶת־רֹ֛אשׁ יְהוֹיָכִ֥ין

.carceris domo de Iehudah regis

מֶֽלֶךְ־יְהוּדָ֖ה מִבֵּ֥ית כֶּֽלֶא׃

quo regnauit

thronum *desuper* ‖ eius thronum *dedit* & . bona eo cum est locutus Et

28 †וַיְדַבֵּ֥ר אִתּ֖וֹ [g]טֹב֑וֹת וַיִּתֵּן֙ אֶת־כִּסְא֔וֹ מֵעַ֗ל כִּסֵּ֤א

,regum ‡ qui secum in Babel. ,eius *carceris* * vestes mutauit Et

29 הַמְּלָכִים֙ אֲשֶׁ֥ר אִתּ֖וֹ בְּבָבֶֽל׃ †וְשִׁנָּ֕א אֵ֖ת בִּגְדֵ֣י כִלְא֑וֹ

.suæ vitæ diebus omnibus eius *facies ad* semper panem comedebat &

וְאָכַ֨ל לֶ֧חֶם תָּמִ֛יד לְפָנָ֖יו כָּל־[h]יְמֵ֥י [i]חַיָּֽו׃

posuit ‖ super

[g]טוֹב

‡ erant

* carcerarias

in conspectu

[h]יוֹם [i]חָיָה

diei *res* rege à ei dabatur *ingis* ‡ portio eius *solita* portio Et

30 †וַאֲרֻחָת֗וֹ אֲרֻחַ֨ת תָּמִ֤יד נִתְּנָה־לּוֹ֙ מֵאֵ֣ת הַמֶּ֔לֶךְ דְּבַר־י֥וֹם

.eius vitæ diebus omnibus ,*suo die in*

בְּיוֹמ֑וֹ כֹּ֖ל יְמֵ֥י חַיָּֽו׃

‡ quotidiana per singulos dies

Finis secundi libri Regum.

תם ספר מלכים ב

דברי הימים

LIBER DIBRE HAIAMIM,

QVI GRÆCE DICITVR PARALIPOMENON;

LATINE, DERELICTORVM.

CAP. I. א

.Enos ,Seth , Adam
1 אדם שת אנוש׃

.Iared ,Mahalalel ,Chenan
2 †קינן מהללאל ירד׃

.Lemech , Methuselach ,Chanoch
3 †חנוך מתושלח למך׃

.Iepheth & ,Cham , Sem , Noach
4 †נח שם חם ויפת׃

,Mesech&,Tubal&,Iauā&,Madai&,Maghog&,Ghomer,Iepheth Filij
5 †בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך
.Tiras & — .Togharmah &,Riphath &,Aschenaz,Ghomer filij Et
ותירס׃ 6 †ובני גמר אשכנז ודיפת ותוגרמה׃

.Dodanim & ,Chitthim ,Tarsis & , Elisah ,Iauan filij Atque
7 †ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃

.Chenahan & ,Put ,Misraim & ,Chus ,Cham Filij
8 †בני חם כוש ומצרים פוט וכנען׃

.Sabthecha & , Rahama &,Sabtha &,Chauilah&,Seba,Chus filij Et
9 †ובני כוש סבא וחוילה וסבתא ורעמא וסבתכא
.Dedan & ,Seba ,Rahamah filij& — .Nimrod genuit Chus Et
ובני רעמה שבא ודדן׃ 10 †וכוש ילד את־נמרוד

.terra in potens esse cœpit Ipse — genuit Misraim Et
הוא החל להיות גבור בארץ׃ 11 †ומצרים ילד את־
,Naphtuchim & , Lehabim & , Hanamim & , Ludim
לודיים ואת־ענמים ואת־להבים ואת־נפתחים׃

inde† sunt egressi quibus † Chasluchim & , Patrusim Et
12 †ואת־פתרסים ואת־כסלחים אשר יצאו משם
.Caphtorim & , Pelistim
פלשתים ואת־כפתרים׃

.Cheth & , suum primogenitum Sidon genuit Chenahan Et
13 †וכנען ילד את־צידון בכרו ואת־חת׃

.Ghirgasæum & , Emoræum & , Iebusæum Et
14 †ואת־היבוסי ואת־האמרי ואת הגרגשי׃

.Sinæum & , Harchæum & , Chiuuæum Et
15 †ואת־החוי ואת־הערקי ואת־הסיני׃

.Chamathæum & , Semaræum & , Aruadæum Et
16 †ואת־הארודי ואת־הצמרי ואת־החמתי׃

,Hus &,Aram &,Lud &,Arpachsad &,Assur & ,Heilam , Sem Filij
17 †בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ועוץ
.Mesech & ,Ghether & ,Chul & — .Selach genuit Arpachsad Et
וחול וגתר ומשך׃ 18 †וארפכשד ילד את־שלח

.Heber genuit Selach & — :filij duo sunt nati Heber ipsi Et
ושלח ילד את־עבר׃ 19 †ולעבר ילד שני בנים
nomen Et .terra est diuisa eius diebus in quia , Pelech vnius nomen
שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם

.Ioctan,eius fratris — ,Seleph & , Almodad genuit Ioctan Et
אחיו יקטן׃ 20 †ויקטן ילד את־אלמודד ואת־שלף

.Ierach & , Chasarmaueth & — ,Vsal & , Adoram Et
ואת־חצרמות ואת־ירח׃ 21 †ואת־הדורם ואת־אוזל

.Diclah & — .Seba & , Abimael & , Hebal Et
ואת־דקלה׃ 22 †ואת־עיבל ואת־אבימאל ואת־שבא׃

.Ioctan filij isti Omnes .Iobab & ,Chauilah & , Ophir Et
23 †ואת־אופיר ואת־חוילה ואת־יובב כל־אלה בני יקטן׃

.Selach ,Arpachsad ,Sem — .Rehu ,Pelegh ,Heber
24 †שם ארפכשד שלח׃ 25 †עבר פלג רעו׃

.Terach ,Nachor ,Serugh — .Abraham † ipse , Abram
26 †שרוג נחור תרח׃ 27 †אברם הוא אברהם׃

.Ismael & ,Ischac ,Abraham Filij — .eorum generationes hæ †
28 †בני אברהם יצחק וישמעאל׃ 29 †אלה תולדתם

.Mibsam &, Adbeel & ,Chedar&, Nebaioth ,Ismael Primogenit'
בכור ישמעאל נביות וקדר ואדבאל ומבשם׃

.Tema & ,Chadad ,Massa ,Dumah &,Mismah
30 †משמע ודומה משא חדד ותימא׃

.Ismael filij ipsi Isti .Chedmah & ,Naphis ,Iethur
31 †יטור נפיש וקדמה אלה הם בני ישמעאל׃

,Iochsan & ,Zimrā peperit*;Abraham concubinæ Cheturah filij Et
32 †ובני קטורה פילגש אברהם ילדה את־זמרן ויקשן
.Dedan &,Seba,Iochsan filij Et .Suah &,Isbach &,Midiā &,Medā&
ומדן ומדין וישבק ושוח ובני יקשן שבא ודדן׃

.Eldahah &,Habidah &,Chanoch &,Hepher &,Ephah ,Midian filij Et
33 †ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה
.Cheturah filij isti Omnes
כל־אלה בני קטורה׃

.Israel & , Hesau ,Ischac Filij .Ischac Abraham genuit Et
34 †ויולד אברהם את־יצחק בני יצחק עשו וישראל׃

.Corach & ,Iahalam & ,Iehus & ,Rehuel ,Eliphaz, Hesau Filij
35 †בני עשו אליפז רעואל ויעוש ויעלם וקרח׃

,Timnah&,Chenaz,Ghahethā&,Sephi,Omar &,Temā ,Eliphaz Filij
36 [a]†בני אליפז תימן ואומר צפי וגעתם קנז ותמנע
.Hamalech& — .Mizzah & ,Sammah,Zerach , Nachath,Rehuel Filij
ועמלק׃ 37 †בני רעואל נחת זרח שמה ומזה׃

,Eser & ,Dison &,Hanah &,Sibhon &,Sobal &,Lotan ,Sehir filij Et
38 †ובני שעיר לוטן ושובל וצבעון וענה ודישן ואצר
.Disan & — ,Lotan soror & ,Homam &,Chori,Lothan filij Et
ודישן׃ 39 †ובני לוטן חורי והומם ואחות לוטן

.Timnah — .Onam &,Sephi,Hebal &,Manachath&,Haliā,Sobal Filij
תמנע׃ 40 †בני שובל עלין ומנחת ועיבל שפי ואונם
.Hanah & , Aiah , Sibhon filij & — filij & .Dison , Hanah Filij
ובני צבעון איה וענה׃ 41 †בני ענה דישון ובני

.Cheran &,Ithran & ,Esban &,Chamran,Dison
דישון חמרן ואשבן ויתרן וכרן׃

,Hus ,Dison Filij .Iahachan , Zahauan & , Bilhan ,Eser Filij
42 †בני־אצר בלהן וזעון יעקן בני דישן עוץ
.Aran &
וארן׃

regnare ante , Edom terra in regnauerunt qui reges † isti Et
43 †ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום [b]לפני מלך־
.Dinhabah eius ciuitatis nomē &,Behor filius Belah : Israel filios in regem
מלך לבני ישראל בלע בן־בעור ושם עירו דנהבה׃

.Bosrah de Zerach filius Iobab eo pro regnauit &,Belah est mortuus Et
44 [c]†וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה׃

.Temani terra de Chusam eo pro regnauit &, Iobab est mortuus Et
45 †וימת יובב וימלך תחתיו חושם מארץ התימני׃

percutiens .Bedad filius Hadad eo pro regnauit &,Chusam est mortuus Et
46 †וימת חושם וימלך תחתיו הדד בן־בדד [h]המכה
.Hauith eius ciuitatis nomē Et .Moab agro in Midian
את־מדין בשדה מואב ושם עירו עוית׃

.Masrechah de , Samlah eo pro regnauit & ,Hadad est mortuus Et
47 †וימת הדד וימלך תחתיו שמלה ממשרקה׃

.flumine Rechoboth de Saul eo pro regnauit &,Samlah est mortuus Et
48 †וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר׃

.Hacbor filius Bahalchanan eo pro regnauit & , Saul est mortuus Et
49 †וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן־עכבור׃

nomen & , Hadad eo pro regnauit & , Bahalchanan est mortuus Et
50 †וימת בעל חנן וימלך תחתיו הדד ושם
Matred filia Mehetabel , eius vxoris nomen & : Pahi † eius vrbis
עירו פעי ושם אשתו מהיטבאל בת־מטרד
,Edom millenarij fuerunt Et .Hadad est mortuus Et .Mezahab filiæ
בת מי זהב׃ 51 †וימת הדד [e]ויהיו אלופי אדום

.Ietheth dux ,Haliah dux , Timnah millenarius
אלוף תמנע אלוף עליה אלוף יתת׃

.Pinon dux , Elah dux , Aholibamah Dux
52 †אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן׃

Marginalia:

ל׳ אור׳ וריפת (beside verse 6)

ורודנים (beside verse 7)

עזיר ; † ė (beside verse 12)

sunt (beside verse 31)

* ea (beside verse 32)

[a] בנת (beside verse 36)

† sunt antequā regnaret rex super (beside verse 43)

[b] פנה (beside verse 43)

[c] מות (beside verse 44)

qui percussit (beside verse 46)

[h] נכה (beside verse 46)

עוית ק (beside verse 46)

† fuit (beside verse 50)

duces (beside verse 51)

[e] היה (beside verse 51)

dux (beside verse 51)

עליה ק (beside verse 51)

Dux .Mibsar dux ,Teman dux ,Chenaz Dux

53 אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר׃ אלוף

.Edom duces Isti .Hiram dux ,Magdiel

54 מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום׃

CAP. II. ב

,Issaschar ;Iehudah& , Leui ,Simhon ,Reuben , Israel filij Isti

1 אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה יששכר

.Aser &,Ghad, Naphtali, Biniamin &, Ioseph, Dan .Zebulun &

2 וזבלון׃ דן יוסף ובנימן נפתלי גד ואשר׃

Bath de ei sunt nati tres ,Selah &,Onan &,Her ,Iehudah Filij (filia)

3 בני יהודה ער ואונן ושלה שלושה נולד לו מבת־

oculis in malus Iehudah primogenitus Her fuit Et .Chenahanitide Suah

שוע הכנענית ויהי ער בכור יהודה רע בעיני

,Peres ei peperit eius nurus Thamar Et .eum occidit &,DOMINI

4 יהוה וימיתהו׃ ותמר כלתו ילדה לו את־פרץ

.quinque ,Iehudah filij Omnes .Zerah &

ואת־זרח כל־בני יהודה חמשה׃

,Zimri ,Zerah filij Et .Chamul & ,Chesron ,Peres Filij

5 בני פרץ חצרון וחמול׃ ובני זרח זמרי

.quinque ij omnes: Darah &,Chalchol &,Hemã &,Ethan &

6 ואיתן והימן וכלכל ודרע כלם חמשה׃

est præuaricatus qui ,Israel turbator Hachar ,Charmi filij Et

7 ובני כרמי עכר עוכר ישראל אשר מעל

.Hazariah ,Ethan filij Et .anathemate in

8 בחרם׃ ובני איתן עזריה׃

,Ram & ,Ierachmeel ,ei sunt nati qui Chesron filij Et

9 ובני חצרון אשר נולד־לו את־ירחמאל ואת־רם

Haminadab &: Haminadab genuit Ram Et .Chelubai &

10 ואת־כלובי׃ ורם הוליד את־עמינדב ועמינדב

.Iehudah filiorum principem Nachson genuit

הוליד את־נחשון נשיא בני יהודה׃

.Bohaz genuit Salma & ,Salma genuit Nachson Et

11 ונחשון הוליד את־שלמא ושלמא הוליד את־בעז׃

.Isai genuit Hobed &,Hobed genuit Bohaz Et

12 ובעז הוליד את־עובד ועובד הוליד את־ישי׃

Abinadab & ;Eliab suum primogenitũ genuit Isai Et

13 ואישי הוליד את־בכרו את־אליאב ואבינדב

Raddai ;quartum Nethanel .tertium Simha & ;secundũ

14 השני ושמעא השלישי׃ נתנאל הרביעי רדי

.septimum Dauid ,sextum Osem .quintum

15 החמישי׃ אצם הששי דויד השבעי׃

,Abisai ,Seruiah filij Et .Abighail & Seruiah ,eorum sorores Et

16 ואחיתיהם צרויה ואביגיל ובני צרויה אבשי

.tres Hasahel & ,Ioab &

ויואב ועשה־אל שלשה׃

Iether † Hamasa pater Et .Hamasa genuit Abighail Et († fuit)

17 ואביגיל ילדה את־עמשא ואבי עמשא יתר

Hazubah genuit Chesron filius Chaleb Et .Ismahelita

18 הישמעאלי׃ וכלב בן־חצרון הוליד את־עזובה (ילד)

.Ardon &,Sobab &,Ieser, eius filij isti Et .Ierioth &,mulierem

אשה ואת־יריעות ואלה בניה ישר ושובב וארדון׃

peperit &,Ephrath Chaleb sibi accepit &: Hazubah est mortua Et

19 ותמת עזובה ויקח־לו כלב את־אפרת ותלד

genuit Vri &: Vri genuit Chur Et .Chur ei

20 לו את־חור׃ וחור הוליד את־אורי ואורי הוליד את־

filiam ad Chesron est ingressus postea Et .Besalel

21 בצלאל׃ ואחר בא חצרון אל־בת־ (בנת erat)

,annorum sexaginta filius *ipse* & ,eã accepit ipse &,Ghilhad patris Machir

מכיר אבי גלעד והוא לקחה והוא בן־ששים שנה (לקח)

.Segub ei peperit &

ותלד לו את־שגוב׃

tres & viginti ei fuerunt & ;Iair genuit Segub Et

22 ושגוב הוליד את־יאיר ויהי־לו עשרים ושלוש

.Ghilhad terra in ciuitates

ערים בארץ הגלעד׃

:eis ab Iair *villas* ,Aram & ,Ghesur accepit Et (Chauuoth)

23 ויקח גשור־וארם את־חות יאיר מאתם את־ (חיה viculos)

filij isti Omnes .ciuitates sexaginta eius *filias* & ,Chenath

קנת ואת־בנתיה ששים עיר כל־אלה בני

Chaleb in Chesron *mori post* Et .Ghilhad patris Machir (postquam mortuus est)

24 מכיר אבי־גלעד׃ ואחר מות־חצרון בכלב

patrem Aschur ei peperit & Abiah Chesron vxor & ,Ephrata

אפרתה ואשת חצרון אביה ותלד לו את־אשחור אבי

.Tecoah

תקוע׃

,Ram primogenitus ,Chesron primogeniti Ierachmeel filij fuerunt Et

25 ויהיו בני־ירחמאל בכור חצרון הבכור רם

altera vxor fuit Et .Achiiah ,Osem & ,Oren & ,Bunah &

26 ובונה וארן ואצם אחיה׃ ותהי אשה אחרת

.Onam mater † ipsa ;Hatarah eius nomen& ,Ierachmeel ipsi († est)

לירחמאל ושמה עטרה היא אם אונם׃

.Hecher&Iamin&Mahas ,Ierachmeel primogeniti Rã filij fuerunt Et

27 ויהיו בני־רם בכור ירחמאל מעץ וימין ועקר׃

,Nadab, Sammai filij &: Iadah &,Sammai Onam filij fuerunt Et

28 ויהיו בני־אונם שמי וידע ובני שמי נדב

peperit & : Abihail Abisur vxoris nomen Et .Abisur &

29 ואבישור׃ ושם אשת אבישור אביהיל ותלד (איש)

.Appaim &,Seled, Nadab filij Et .Molid & Achban ei

30 לו את־אחבן ואת־מוליד׃ ובני נדב סלד ואפים

.filiis absque Seled est mortuus &

וימת סלד לא בנים׃ (מות)

.Achlai ,Sesan filij Et .Sesan Ischi filij Et .Ischi Appaim filij Et

31 ובני אפים ישעי ובני ישעי ששן ובני ששן אחלי׃

Iether est mortuus Et .Ionathã &,Iether ,Sãmai fratris Iadah filij Et

32 ובני ידע אחי שמי יתר ויונתן וימת יתר

fuerunt Isti .Zaza &,Peleth ,Ionathan filij Et .filiis absque

33 לא בנים׃ ובני יונתן פלת וזזא אלה היו (היה)

.Ierachmeel filij

בני ירחמאל׃

seruus Sesan ipsi & .filiæ *quinimo* ,filij Sesan ipsi fuerunt non Et (sed fuit)

34 ולא־היה לששן בנים כי אם־בנות ולששן עבד

suam filiam Sesan dedit Et .Iarchah eius nomẽ &,Misrita

35 מצרי ושמו ירחע׃ ויתן ששן את־בתו (נתן בנה)

.Hathai ei peperit & ;vxorem in suo seruo Iarchah

לירחע עבדו לאשה ותלד לו את־עתי׃

.Zabad genuit Nathan &,Nathan genuit Hathai Et

36 ועתי הוליד את־נתן ונתן הוליד את־זבד׃

.Hobed genuit Ephlal & ,Ephlal genuit Zabad Et

37 וזבד הוליד את־אפלל ואפלל הוליד את־עובד׃ (ילד)

.Hazariah genuit Iehu &,Iehu genuit Hobed Et

38 ועובד הוליד את־יהוא ויהוא הוליד את־עזריה׃

.Elhasah genuit Cheles &,Cheles genuit Hazariah Et

39 ועזריה הליד את־חלץ וחלץ הליד את־אלעשה׃

.Sallum genuit Sismai & ,Sismai genuit Elhasah Et

40 ואלעשה הליד את־ססמי וססמי הליד את־שלום׃

genuit Iechamiah & ,Iechamiah genuit Sallum Et

41 ושלום הוליד את־יקמיה ויקמיה הליד את־

.Elisamah

אלישמע׃

ipse .eius primogenitus Mesah ,Ierachmeel fratris Chaleb filij Et

42 ובני כלב אחי ירחמאל מישע בכרו הוא

.Chebron patris Maresah filij & ;Ziph pater (fuit)

אבי־זיף ובני מרשה אבי חברון׃

.Semah &,Rechem &,Tappuach &,Chorach ,Chebrõ Filij

43 ובני חברון קרח ותפח ורקם ושמע׃

Rechem & : Iorcheham patrem Racham genuit Semah Et

44 ושמע הוליד את־רחם אבי ירקעם ורקם

Mahon & ;Mahon ,Sammai filius Et .Sammai genuit

45 הוליד את־שמי׃ ובן־שמי מעון ומעון

peperit Chaleb concubina Hephah Et .Bethsur pater († fuit)

46 אבי בית־צור׃ ועיפה פילגש כלב ילדה את־

.Ghazez genuit Charan &: Ghazez & ,Mosa & ,Charan

חרן ואת־מוצא ואת־גזז וחרן הליד את־גזז׃

,Hephah & ,Pelet & ,Ghesan &,Iotham &,Reghem ,Iachdai filij Et

47 ובני יהדי רגם ויותם וגישן ופלט ועיפה

& ,Seber peperit ,Mahachah Chaleb Concubina .Sahaph &

48 ושעף׃ פלגש כלב מעכה ילד שבר ואת־

Seua ,Madmannah patrem Sahaph peperit Et .Tirchanah (&)

49 תרחנה׃ ותלד שעף אבי מדמנה את־שוא (ילד)

.Hachsah ,Chaleb filia & : Ghibha patrem & ,Machbenah patrem

אבי מכבנה ואבי גבעא ובת־כלב עכסה׃

;Ephratha primogeniti Chur filij Chaleb filij fuerunt Isti

50 אלה היו בני כלב בן־חור בכור אפרתה (היה)

.Chiriathiearim pater Sobal

שובל אבי קרית יערים׃

.Bethghader pater Chareph :Bethlechem pater Salma

51 שלמא אבי בית־לחם חרף אבי בית־גדר׃

dimidium *videnti* ,Chiriathiearim patri Sobal filij fuerunt Et (qui videbat)

52 ויהיו בנים לשובל אבי קרית יערים הראה חצי

.requietionum

המנחות׃

, Sumathæus &, Puthæus &, Ithræus, Chiriathieharim familiæ Et
53 ומשפחות קרית יערים היתרי והפותי והשמתי
. Esthaulithæus &, Sorhathæus sunt egressi istis Ab . Misraathæus &
והמשרעי מאלה יצאו הצרעתי והאשתאלי׃
, Ioab domus coronæ Nethophathi &, Bethlechem, Salma Filij
54 בני שלמא בית לחם ונטופתי עטרות בית יואב
. Sorhi Manachti dimidium &
וחצי המנחתי הצרעי׃
, Simhathim, Tirhathim, Iahabes inhabitantiū scribarum familiæ Et
55 ומשפחות סופרים ישבו יעבץ תרעתים שמעתים
. Rechab domus patris Chamath de venientes Chinim † Isti . Suchathim
שוכתים המה הקינים הבאים מחמת אבי בית רכב׃

[margin: בנה requietionis; חצה; ישבי ק; † sunt; qui venerunt בוא]

CAP. III. ג

Primogenit*. Chebron in ei est natus qui, Dauid filij fuerunt isti Et
1 ואלה היו בני דויד אשר נולד לו בחברון הבכור
. Carmelitidi* Abigail ipsi, Daniel secūdus : Izrehelitidi* Achinohā, Ammō
אמנן לאחינעם היזרעאלית שני דניאל לאביגיל הכרמלית׃
. Ghesur regis Talmai filiæ Mahachah filius Absalom Tertius
2 השלשי לאבשלום בן מעכה בת תלמי מלך גשור
. Chaghith filius Adoniah, Quartus
הרביעי אדניה בן חגית׃
Heglah de, Ithreham Sextus . Abital ipsi, Sephatiah Quintus
3 החמישי שפטיה לאביטל הששי יתרעם לעגלה
ibi regnauit Et . Chebron in ei sunt nati Sex . sua vxore
אשתו׃ 4 ששה נולד לו בחברון וימלך שם
regnauit annis tribus &, triginta & : mensibus sex &, annis septem
שבע שנים וששה חדשים ושלשים ושלוש שנה מלך
, Ierusalaim in ei sunt nati isti Et . Ierusalaim in
בירושלם׃ 5 ואלה נולדו לו בירושלים
filiæ Bathsuah ipsi quatuor Selomoh &, Nathan &, Sobab & Simha
שמעא ושובב ונתן ושלמה ארבעה לבת שוע בת
. Eliphelet &, Elisamah &, Ibchar Et . Hammiel
עמיאל׃ 6 ויבחר ואלישמע ואליפלט׃
. Iaphiah &, Nephegh &, Noghah Et
7 ונגה ונפג ויפיע׃
. nouem, Eliphelet &, Eliadah &, Elisamah Et
8 ואלישמע ואלידע ואליפלט תשעה׃
. corū sororem Thamar &, concubinarū filios præter Dauid filij Omnes
9 כל בני דויד מלבד בני פילגשים ותמר אחותם׃
Iehosaphath, ei' filius Asa, eius filius Abiiah, Rechabhā, Selomoh filius Et
10 ובן שלמה רחבעם אביה בנו אסא בנו יהושפט
. eius filius Ioas, eius filius Achaziahu, eius filius Ioram . eius filius
בנו׃ 11 יורם בנו אחזיהו בנו יואש בנו׃
. eius filius Iotham, eius filius Hazariahu; ei' filius Amasiahu
12 אמציהו בנו עזריה בנו יותם בנו׃
. eius filius Menasseh, eius filius Chizchiiahu, eius filius Achaz
13 אחז בנו חזקיהו בנו מנשה בנו׃
. eius filius Iosiiahu, eius filius Amon
14 אמון בנו יאשיהו בנו׃
tertius, Iehoiachim secundus, Iochanan primogenitus, Iosiiahu filij Et
15 ובני יאשיהו הבכור יוחנן השני יהויקים השלישי
. Sallam quartus, Sidchiiahu
צדקיהו הרביעי שלום׃
. eius filius Sidchiiah, eius filius Iechoniah, Iehoiachim filij Et
16 ובני יהויקים יכניה בנו צדקיה בנו׃
. eius filius Sealthiel, Assir, Iechoniah filij Et
17 ובני יכניה אסר שאלתיאל בנו׃
. Nedabiah &, Hosamah, Iechamiah, Senazar &, Pedaiah &, Malchirā Et
18 ומלכירם ופדיה ושנאצר יקמיה הושמע ונדביה׃
, Mesullam Zerubbabel filius & : Simhi &, Zerubbabel, Pedaiah filij Et
19 ובני פדיה זרבבל ושמעי ובן זרבבל משלם
. eorum soror Selomith &, Chananiah &
וחנניה ושלמית אחותם׃
. quinq; chesed-Iusab, Chasadiah &, Berechiah &, Ohel &, Chasubah Et
20 וחשבה ואהל וברכיה וחסדיה יושב חסד חמש׃
, Arnam filij, Rephaiah filij : Iesahaia &, Pelatiah, Chananiah filius Et
21 ובן חנניה פלטיה וישעיה בני רפיה בני ארנן
. Secheniah filij, Obadiah filij
בני עבדיה בני שכניה׃
, Ighal &, Chattus, Semahaiah filij Et . Semahaiah, Secheniah filij Et
22 ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה חטוש ויגאל
. sex, Saphat &, Nehariah &, Bariah &
ובריח ונעריה ושפט ששה׃

[margin: ילד nati sunt; de Izrehelitide; de Carmelitide; שנה; de filia בנה; שנה]

. tres Hazricam &, Chizchiiah &, Eliohenai, Nehariah filius Et
23 ובן נעריה אליועיני וחזקיה ועזריקם שלשה׃
, Iochanā &, Haccub &, Pelaiah &, Eliasib &; Hodaieuahu Eliohenai filij Et
24 ובני אליועיני הודיוהו ואלישיב ופליה ועקוב ויוחנן
. septem Hanani &, Delaiah &
ודליה וענני שבעה׃

[margin: הודויהו ק]

CAP. IIII. ד

. Sobal &, Chur &, Charmi & Chesron, Peres, Iehudah Filij
1 בני יהודה פרץ חצרון וכרמי וחור ושובל׃
genuit Iachath & . Iachath genuit, Subal filius Reaiah Et
2 וראיה בן שובל הוליד את יחת ויחת הוליד
. Sorhathi familiæ Istæ . Lahad &, Achumai
את אחומי ואת להד אלה משפחות הצרעתי׃
nomen &, Idbas &, Isma &, Isrehel, Hetam patris hæc Et
3 ואלה אבי עיטם יזרעאל וישמא וידבש ושם
. Selelphoni eorum sororis
אחותם הצללפוני׃
Chur filij Isti . Chusah pater Hezer &, Ghedor pater Penuel Et
4 ופנואל אבי גדר ועזר אבי חושה אלה בני חור
. Bethlechem patris Ephratha primogeniti
בכור אפרתה אבי בית לחם׃
. Naharah &, Chelah, vxores duæ fuerunt Tecoah patri Aschur Et
5 ולאשחור אבי תקוע היו שתי נשים חלאה ונערה׃
, Temni &, Chepher &, Achuzam, Naharah ei peperit Et
6 ותלד לו נערה את אחזם ואת חפר ואת תימני
. Naharah filij Isti . Haachastari &
ואת האחשתרי אלה בני נערה׃
. Ethnan &, Iesohar, Sereth, Chelah filij Et
7 ובני חלאה צרת יצחר ואתנן׃
Acharchel familias &; Hasobebah &, Hanub genuit Chos Et
8 וקוץ הוליד את ענוב ואת הצבבה ומשפחות אחרחל
eius mater Et . suis fratrib' præ honorabilis Iahabes fuit Et . Harum filij
בן הרם׃ 9 ויהי יעבץ נכבד מאחיו ואמו
. dolore cum peperi Quia : dicendo, Iahabes eius nomē vocauit
קראה שמו יעבץ לאמר כי ילדתי בעצב׃
benedicendo Si : dicendo, Israel Deum Iahabes inuocauit Et
10 ויקרא יעבץ לאלהי ישראל לאמר אם ברך
tua manus fuerit &, meū terminum multiplicaueris &, mihi benedixeris
תברכני והרבית את גבולי והיתה ידך
quod Deus attulit Et . me dolere non pro, malo à* feceris &, mecū
עמי ועשית מרעה לבלתי עצבי ויבא אלהים את אשר
pater † Ipse . Mechir genuit, Suchah frater Chelub Et . petiit
שאל׃ 11 וכלוב אחי שוחה הוליד את מחיר הוא אבי
Paseach &, Bethrapha genuit Esthon Et . Esthon
אשתון׃ 12 ואשתון הוליד את בית רפא ואת פסח
. Rechah viri Isti . Nachas vrbis patrem Techinnah &
ואת תחנה אבי עיר נחש אלה אנשי רכה׃
. Chethath, Hothniel filij & : Seraiah &, Hothniel, Chenaz filij Et
13 ובני קנז עתניאל ושריה ובני עתניאל חתת׃
Ioab genuit Seraiah Et . Hophrah genuit Mehonothai Et
14 ומעונתי הוליד את עפרה ושריה הוליד את יואב
. fuerunt artifices quia, artificum vallis patrem
אבי גיא חרשים כי חרשים היו׃
filij & . Naham & Elah, Hiru, Iephunneh filij Chaleb filij Et
15 ובני כלב בן יפנה עירו אלה ונעם ובני
, Tiriah; Ziphah &, Ziph, Iehalelel filij Et . Chenaz &, Elah
אלה וקנז׃ 16 ובני יהללאל זיף וזיפה תיריא
: Ialon &, Hepher &, Mered &, Iether, Hezrah filius Et . Azarel &
ואשראל׃ 17 ובן עזרה יתר ומרד ועפר וילון
. Esthemoah patrem Isbach &, Sammai &, Miriam genuit &
ותהר את מרים ואת שמי ואת ישבח אבי אשתמע׃
&, Ghedor patrem Iered peperit Iehudiah eius vxor Et
18 ואשתו היהדיה ילדה את ירד אבי גדור ואת
filij isti Et . Zanoach patrem Iechutiel &, Socho patrem Cheber
חבר אבי שוכו ואת יקותיאל אבי זנוח ואלה בני
. Mered accepit quam, Parhoh filiæ Bithiah
בתיה בת פרעה אשר לקח מרד׃
, Hagharmi, Chehilah patris Nachā sororis Hodiiah vxoris filij Et
19 ובני אשת הודיה אחות נחם אבי קעילה הגרמי
. Hamahachathi Esthemoah &
ואשתמע המעכתי׃
, Ishi filij Et . Tilon &, Chanan filius Rinah &, Amnō, Simon filij Et
20 ובני שימון אמנון ורנה בן חנן ותולון ובני ישעי
. Zocheth-Ben &, Zocheth
זוחת ובן זוחת׃

[margin: ילד a; paterna successio; היה b; בנה; ואחר ק; honorabilior; רבה d; * mœrucre vt non dolore afficiar.; עצב e; בוא; † est; בנה f; איש g; ותילון ק]

pater Lahadah & ,Lechah pater Her ,Iehudah filij Selah Filij
21 † בני שלה בן־יהודה ער אבי לכה ולעדה אבי
.Asbeah domo in byssini operis domus familiæ & :Maresah
מרשה ומשפחות בית־עבדת הבץ לבית אשבע׃
sunt dominati qui , Saraph &,Ioas & ,Chozeba viri & ,Iochim Et
22 † ויוקים ואנשי כזבא ויואש ושרף אשר־בעלו
.‡ antiqua verba & :Lechem Iasubi * & ,Moab in
למואב [h] וישבי לחם והדברים עתיקים׃
rege cum ;maceriæ &,plantationū ‖habitatores & , figuli * Isti
23 † המה היוצרים וישבי נטעים וגדרה עם־המלך
.ibi habitauerunt suo opere in
במלאכתו ישבו שם׃
.Saul ,Zerah ,Iarib ,Iamin & ,Nemuel ,Simhon Filij
24 † בני שמעון נמואל וימין יריב זרח שאול׃
.eius filius Mismah ,eius filius Mibsam ,eius filius Sallum
25 † שלם בנו מבשם בנו משמע בנו׃
.ei⁹filius Simhi,eius filius Zacchur,ei⁹filius Chamuel,Mismah filij Et
26 † ובני משמע חמואל בנו זכור בנו שמעי בנו׃
‖non eius fratribus Et .sex filiæ & ,sexdecim filij * Simhi ipsi Et
27 † ולשמעי בנים ששה עשר ובנות שש ולאחיו אין
filios ad vsq; multiplicauerūt nō suam familiam omnem & :multi filij
בנים [k] רבים וכל משפחתם לא הרבו עד־בני
.Chasarsuhal & ,Moladah & ,Beersebah in habitauerunt Et .Iehudah
יהודה׃ 28 † וישבו בבאר־שבע ומולדה וחצר שועל׃
.Tolad in & , Hesem in & , Bilhah in Et
29 † ובבלהה ובעצם ובתולד׃
.Sichlagh in & ,Chormah in & ,Bethuel in Et
30 † ובבתואל ובחרמה ובצקלג׃
.Saharaim in &,Bethbiri in &,Chasarsusim in &,Bethmarchaboth in Et
31 † ובבית מרכבות ובחצר סוסים ובבית בראי ובשערים
.Dauid *regnare vsque* , eorum ciuitates Hæ
אלה עריהם עד־מלך דויד׃
,Hasan &,Tochen & ,Rimmon ,Hain & , Hetam eorum villæ Et
32 † וחצריהם עיטם ועין רמון ותכן ועשן
† qui earum viculi omnes Et .quinque ciuitates
ערים חמש׃ 33 † וכל־חצריהם אשר
, eorum habitatio Hæc .Bahal ad vsque istarum ciuitatum circuitibus
סביבות הערים האלה עד־בעל זאת [l] מושבתם
.ipsis eorum genealogia &
והתיחשם להם׃
.Amasiah filius Iosah & ,Iamlech & ,Mesobab Et
34 † ומשובב וימלך ויושה בן־אמציה׃
.Hasiel filij Seraiah filij Iosibiah filius Iehu & ,Ioel Et
35 † ויואל ויהוא בן־יושביה בן־שריה בן־עשיאל׃
,Hadiel & ,Hasaiah & ,Iesochaiah & , Iahacobah & , Eliohenai Et
36 † ואליועיני ויעקבה וישוחיה ועשיה ועדיאל
,Allon filij Siphhi filius Ziza Et .Benaiah & , Iesimeel &
וישימאל ובניה׃ 37 † וזיזא בן־שפעי בן־אלון
. Semahaiah filij Simri filij Iedaiah filij
בן־ידיה בן־שמרי בן־שמעיה׃
domo & ,suis familiis in *prælati nominibus in venientes* Isti
38 † אלה [m] הבאים בשמות נשיאים במשפחותם ובית
.multitudinem in *eruperunt* suorum patrum
אבותיהם פרצו [n] לרוב׃
quærendum ad, vallis orientem ad vsq; Ghedor introitū ad abierunt Et
39 † וילכו למבוא גדר עד למזרח הגיא לבקש
,bonum & , pingue pascuum inuenerunt Et .*suo pecori pascuum*
מרעה לצאנם׃ 40 † וימצאו מרעה שמן וטוב
Cham de quia :*tranquillam* & , quietam & , *manibus* † latam terram &
והארץ רחבת ידים ושקטת ושלוה כי מן־חם
.antè ibi habitantes †
הישבים שם [o] לפנים׃
Iechizchiiahu diebus in nomina per scripti isti venerunt Et
41 † ויבאו אלה הכתובים בשמות [p] בימי יחזקיהו
habitacula & , eorum *tentoria* percusserunt & , Iehudah regis
מלך־יהודה [q] ויכו את־אהליהם ואת־המעינים
habitauerūt &,hanc diē ad vsq; eos interfecerūt & , ibi sunt inuenta quæ
אשר נמצאו שמה ויחרימם עד־היום הזה וישבו
.ibi ‡ *eorum pecori* pascuum quoniam .eis pro
תחתיהם כי־מרעה לצאנם שם׃
viri ,Sehir montem in abierunt Simhon filiis de eis ex Et
42 † ומהם מן־בני שמעון הלכו להר שעיר אנשים
filij Huzziel & , Rephaiah & , Nehariah & , Pelatiah & :quingenti
חמש [r] מאות ופלטיה ונעריה ורפיה ועזיאל בני
.eorum capite in Ishi
ישעי בראשם׃

(Margin: * habitatores ‡ enarramus [h] ישב * sunt ‖ loci [i] לאך * fuerunt ‖ fuerunt [k] רבב [l] רבה donec regnauit † erant in [l] ישב sunt qui veniunt per nomina principes [m] בוא multiplicati sunt [n] רבב vt quærerent pascua suis pecoribus. † locis, fertilem, † fuerunt [o] פנה [p] יום tabernacula [q] נכה המעונים ק pro pecoribus suis ‡ erat [r] מאה)

eorum qui ibi habitauerūt & :Hamalec *ipsi euasionis* residuum percusserunt Et
43 † ויכו את־שארית הפלטה לעמלק וישבו שם
.hanc diem ad vsque
עד היום הזה׃

CAP. V. ה

,primogenitus † ipse quia :Israel primogeniti Reuben filij Et
1 † ובני ראובן בכור־ישראל כי־הוא הבכור
Ioseph filiis eius primogenitura est data , sui patris *strata ipsum violando &*
ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף
.primogenitura in *genealogizandum ad* non & :Israel filij
בן־ישראל ולא להתיחש לבכרה׃
primogenitura &,eo ex *ducē in & ,suis fratribus in* ‖ fuit fortis Iehudah Quia
2 † כי יהודה גבר באחיו ולנגיד ממנו והבכרה
Chanoch , Israel primogeniti Reuben Filij .* Ioseph ipsi
ליוסף׃ 3 † בני ראובן בכור ישראל חנוך
.Charmi & , Chesron , Pallu &
ופלוא חצרון וכרמי׃
.eius filius Simhi ;eius filius Gogh ;eius filius Semahaiah ,Ioel Filij
4 † בני יואל שמעיה בנו גוג בנו שמעי בנו׃
.eius filius Bahal ;eius filius Reaiah ;eius filius Michah
5 † מיכה בנו ראיה בנו בעל בנו׃
rex Pilneeser Tilgath *transtulit* quem : eius filius Beerah
6 † בארה בנו אשר הגלה תלגת פלנאסר מלך
.Reubenitæ ipsi *prælatus* ipse .Assur
אשור הוא נשיא לראובני׃
,suas generationes per *genealogizando in* ,suas familias per eius fratres Et
7 † ואחיו למשפחתיו בהתיחש [a] לתלדותם
.Zechariahu & , Iehiel caput
הראש יעיאל וזכריהו׃
,Haroher in *sedens* ipse : Ioel filij Semah filij Hazaz filius Belah &
8 † ובלע בן־עזז בן־שמע בן־יואל הוא יושב בערער
.Behalmeon & , Nebo ad vsque &
ועד־נבו ובעל מעון׃
flumine à deserti ingressum ad vsque habitauit orientem ad Et
9 † ולמזרח ישב עד־לבוא מדברה למן־הנהר
.Ghilhad terra in fuerant *multiplicatæ* eorū *acquisitiones* quia : Perath
פרת כי [b] מקניהם [c] רבו בארץ גלעד׃
ceciderunt & ,Hageriim cum bellum fecerunt Saul diebus in Et
10 † ובימי שאול עשו מלחמה עם־ההגראים [d] ויפלו
faciebus omnibus super † ,eorum *tentoriis* in habitauerunt & ; eorum manū per
בידם [e] וישבו באהליהם על־כל־[f] פני
habitauerunt eorum regione è Ghad filij Et .Ghilhad ad orientis
מזרח לגלעד׃ 11 † ובני־גד לנגדם ישבו
Sapham & , *caput* Ioel .Salchah vsque Basan terra in
12 בארץ הבשן עד־סלכה׃ † יואל הראש ושפם
.Basan in Saphat & ,Iahanai & .secundus
המשנה ויעני ושפט בבשן׃
, Michael ,suorum patrum domum secundum eorum fratres Et
13 † ואחיהם לבית אבותיהם מיכאל
.septem Heber & Ziah & ,Iahachā & ,Iorai & , Sebah & ,Mesullā &
ומשלם ושבע ויורי ויעכן וזיע ועבר שבעה׃
filij , Ghilhad filij ,Iaroach filij , Churi filij , Abichail filij * Isti
14 † אלה בני אביחיל בן־חורי בן־ירוח בן־גלעד בן־
.Buz filij , Iachdo filij , Iesisai filij ,Michael
מיכאל בן־ישישי בן־יחדו בן־בוז׃
.suorum patrum domum per *caput* Guni filij Habdiel filius Achi
15 † אחי בן־עבדיאל בן־גוני ראש לבית אבותם׃
vniuersis in & ,eius *filiis* in & ,Basan in ,Ghilhad in habitauerunt Et
16 † וישבו בגלעד בבשן ובבנתיה ובכל־
.eorum exitus *super* Saron suburbanis
מגרשי שרון על־[g] תוצאותם׃
diebus in & , Iehudah regis Iothā diebus in *sunt genealogizati* ‖ hi Omnes
17 † [h] כלם התיחשו בימי יותם מלך־יהודה [i] ובימי
, Ghaditæ & Reuben Filij .Israel regis Iarobham
18 ירבעם מלך־ישראל׃ † בני־ראובן וגדי
, scutum portantibus viris , *virtutis* filiis de Menasseh tribus dimidiæ &
[k] וחצי שבט־מנשה מן־בני־חיל אנשים נשאי מגן
quatuor & quadraginta,bellum doctis & ,arcum tendentibus &,gladiū &
וחרב ודרכי קשת ולמודי מלחמה ארבעים וארבעה
.pugnam ‖ egredientes sexaginta & ,septingenti & ,millia
אלף ושבע־מאות וששים יצאי צבא׃
, Naphis & ,Ietur & , Hageriim cum bellum fecerunt Et
19 [l] † ויעשו מלחמה עם־ההגריאים ויטור ונפיש
.Nodab &
ונודב׃

(Margin: eorum qui euaserunt de † fuit cùm violasset thorum est dum recēseretur generationis series ‖ inter fratres suos, dux * data est transmigrare fecit princeps dum recenseretur generationis series [a] ילד habitabat greges multiplicati [b] קנה [c] רבה mortui sunt [d] נפל tabernaculis † in omni facie [e] ישב [f] פנה dux * sunt dux viculis vsque ad [g] יצא recensiti sunt per seriē generationis [h] כלל [i] יום robustis, [k] חצה ‖ ad [l] עשה)

,Hageriim eorum manu in sunt traditique ; eis *super* sunt *adiuti* Et — auxiliati

20 † ויעזרו עליהם וינתנו בידם ההגריאים

fuit exorabilis &, bello in clamauerūt Deū ad quia ; eis cū ‖ qui vniuersi & — ‖ fuerant

וכל שעמהם כי לאלהים זעקו במלחמה ונעתור — [l] עתר

, *eorum possessiones captiuauerunt* Et .eo in sperauerunt quia , eis — prædati sunt greges eorū

21 להם כי־בטחו בו׃ † [m] וישבו מקניהם — [m] שבה

,millia quinquaginta & ducētas pecudes & ,millia quinque eorū camelos

גמליהם חמשים אלף וצאן [n] מאתים וחמשים אלף — [n] מאה

.millia centum *hominis animam* & ,millia duo asinos & — animas hominum

וחמורים אלפים ונפש אדם מאה אלף׃

: bellum † Deo à quia ; corruerunt multi vulnerati Quia — † fuit

22 † כי־חללים רבים נפלו כי מהאלהים המלחמה

.transmigrationem ad vsque eis pro habitauerunt &

וישבו תחתיהם עד־הגלה׃

ad vsq; Basan à ,terra in habitauerūt Menasseh tribus dimidiæ filij Et

23 † ובני חצי שבט מנשה ישבו בארץ מבשן עד־

.fuerant multiplicati ipsi .Chermon montē &,Senir &,Chermō Bahal

בעל חרמון ושניר והר־חרמון המה [o] רבו׃ — [o] רבה

, Eliel &, Ishi &, Hepher &, eorum patrum domus capita isti Et

24 † ואלה ראשי בית־אבותם ועפר וישעי ואליאל

,robore fortes viri Iachdiel &, Hodauiah &, Irmeiah &, Hazriel &

ועזריאל וירמיה והודויה ויחדיאל אנשים גבורי חיל

.suorum patrum domui capita , *nominum* viri — nominati,

אנשי שמות ראשים לבית אבותם׃

deos post sunt fornicati &, suorū patrum Deum in sunt præuaricati Et

25 † וימעלו באלהי אבותיהם [o] ויזנו אחרי אלהי — [o] זנה

.eorum *faciebus* à Deus fecit disperdere quos , terræ populorum — facie

עמי־הארץ אשר־השמיד אלהים מפניהם׃

& , Assur regis Pul spiritum Israelis Deus suscitauit Et

26 † [p] ויער אלהי ישראל את־רוח ׀ פול מלך־אשור ואת־ — [p] עור

,Reubeniten ,eos transtulit & : Assur regis Pilneser Tiglath spiritum

רוח תלגת פלנסר מלך אשור [q] ויגלם לראובני — [q] גלה

Chabor &, Chalach ī eos adduxit Et. Menasseh tribū dimidiā &, Ghadite &

ולגדי [r] ולחצי שבט מנשה [s] ויביאם לחלח וחבור — [r] חצה [s] בוא

.hanc diem ad vsq; , Ghozan fluuiū &, Harah &

והרא ונהר גוזן עד היום הזה׃

CAP. VI. ו

.Merari &, Chehath , Gherson , Leui Filij

1 † בני [t] לוי גרשון קהת ומררי׃ — [t] לוה

.Huzziel &, Chebron &, Ishar, Hamram, Chehath filij Et

2 † ובני קהת עמרם יצהר וחברון ועזיאל׃

Nadab, Aharon filij Et .Miriā &, Mosech &, Aharon, Hamram filij Et

3 † ובני עמרם אהרן ומשה ומרים ובני אהרן נדב

genuit Elhazar .Ithamar &, Elhazar ,Abihu &

ואביהוא אלעזר ואיתמר׃ 4 † אלעזר הוליד את־

.Abisuah genuit Pinechas : Pinechas

פינחס פינחס [u] הוליד את־אבישוע׃ — [u] ילד

.Huzzi genuit Bucchi & : Bucchi genuit Abisuah Et

5 † ואבישוע הוליד את־בקי ובקי הוליד את־עזי׃

Meraioth genuit ,Zerachiah &, Zerachiah genuit Huzzi Et

6 † ועזי הוליד את־זרחיה וזרחיה הוליד את־מריות׃

.Achitub genuit Amariah &, Amariah genuit Meraioth

7 † מריות הוליד את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃

.Achimahas genuit Sadoch & ; Sadoch genuit Achitub Et

8 † ואחיטוב הוליד את־צדוק וצדוק הוליד את־אחימעץ׃

.Iochanan genuit Hazariah & : Hazariah genuit Achimahas Et

9 † ואחימעץ הוליד את־עזריה ועזריה הוליד את־יוחנן׃

est functus sacerdotio qui † ipse ; Hazariah genuit Iochanan Et — † est

10 † ויוחנן הוליד את־עזריה הוא אשר כהן

.Ierusalaim in Selomoh ædificauit quam ,domo in

בבית אשר־בנה שלמה בירושלם׃

.Achitub genuit Amariah & : Amariah ,Hazariah genuit Et

11 † ויולד עזריה את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃

.Sallum genuit Sadoc & : Sadoc genuit Achitub Et

12 † ואחיטוב הוליד את־צדוק וצדוק הוליד את־שלום׃

.Hazariah genuit Chilchiiah & : Chilchiiah genuit Sallum Et

13 † ושלום הוליד את־חלקיה וחלקיה הוליד את־עזריה׃

.Iehosadac genuit Seraiah & : Seraiah genuit Hazariah Et

14 † ועזריה הוליד את־שריה ושריה הוליד את־יהוצדק׃

,Iehudah DOMINVS *transportando in* abiit Iehosadac Et — dum transmigrare fecit

15 † ויהוצדק הלך בהגלות יהוה את־יהודה

.Nesar--Nebuchad manum per, Ierusalaim &

וירושלם ביד נבכד־נאצר׃

.Merari &, Chehath , Ghersom : Leui Filij

16 † בני לוי גרשם קהת ומררי׃

.Simhi &, Libni ; Ghersom filiorum nomina hæc Et

17 † ואלה שמות בני־גרשום לבני ושמעי׃

.Huzziel &, Chebron &, Ishar &, Hamram ; Chehath filij Et

18 † ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל׃

.*suos patres ad* Leui familiæ istæ & .Musi &, Machali, Merari Filij — per familias suas.

19 † בני מררי מחלי ומשי ואלה משפחות הלוי לאבתיהם׃

.eius filius Zimmah, eius filius Iachath, ei⁹ fili⁹ Libni, Ghersom Ipsi

20 † לגרשום לבני בנו יחת בנו זמה בנו׃

.eius filius Iearhrai : eius filius Zerach : ei⁹ filius Hiddo, ei⁹ fili⁹ Ioach

21 † יואח בנו עדו בנו זרח בנו יאתרי בנו׃

.eius filius Assir ; eius filius Corach, ei⁹ filius Hāminadab, Cheath Filij

22 † בני קהת עמינדב בנו קרח בנו אסיר בנו׃

.eius filius Assir & ; eius filius Ebiasaph &, eius filius Elchanah

23 † אלקנה בנו ואביסף בנו ואסיר בנו׃

.eius filius Saul &, ei⁹ fili⁹ Huzziah, eius filius Vriel ,eius filius Tachath

24 † תחת בנו אוריאל בנו עזיה בנו ושאול בנו׃

.Achimoth &, Hamasai ,Elchanah filij Et

25 † ובני אלקנה עמשי ואחימות׃

.eius filius Nachath &, eius filius Sophai ,Elchanah filij : Elchanah — בני ק

26 † אלקנה בנו אלקנה צופי בנו ונחת בנו׃

.eius filius Elchanah ,eius filius Ierocham ,eius filius Eliab

27 † אליאב בנו ירחם בנו אלקנה בנו׃

.Abiiah &, Vasni primogenitus ,Semuel filij Et

28 † ובני שמואל הבכר ושני ואביה׃

.ei⁹ fili⁹ Huzzah, ei⁹ fili⁹ Simhi, eius filius Libni ,Machali ,Merari Filij

29 † בני מררי מחלי לבני בנו שמעי בנו עזה בנו׃

.eius filius Hasaiah ,eius filius Chachiiah ,eius filius Simha

30 † שמעא בנו חגיה בנו עשיה בנו׃

,DOMINI domus cantici *manus super* Dauid statuit quos † isti Et — † sunt in locis

31 † ואלה אשר העמיד דויד על־ידי־[x] שיר בית יהוה — [x] שור

.arcæ requie à

ממנוח הארון׃

*vsque**, cātico in *conuentus tentorij tabernaculi facies ad ministrantes fuerunt* Et — ministrauerunt coram habitaculo tabernaculi ecclesiæ donec ædificauit

32 † [y] ויהיו משרתים לפני משכן אהל־מועד בשיר עד־

steterunt & : Ierusalaim in DOMINI domum Selomoh *ædificare*

[z] בנות שלמה את־בית יהוה בירושלם ויעמדו — [y] היה [z] בנה

.suo *seruitio super** suum *iudicium* ‖ iuxta — ‖ morem * in ministerio

כמשפטם על־עבודתם׃

cantor Heman, Cheathitarū filiis de ; eorū filij & , *stantes* * isti Et — * sunt qui stabant

33 † ואלה העמדים ובניהם מבני הקהתי הימן המשורר

.Semuel filij Ioel filius

בן־יואל בן־שמואל׃

.Toach filij , Eliel filij , Ierocham filij ,Elchanah Filij

34 † בן־אלקנה בן־ירחם בן־אליאל בן־תוח׃

.Hamasai filij , Machath filij ,Elchanah filij , Suph Filij — צוף ק

35 † בן־ציף בן־אלקנה בן־מחת בן־עמשי׃

.Sephaniah filij ,Hazariah filij ,Ioel filij ,Elchanah Filij

36 † בן־אלקנה בן־יואל בן־עזריה בן־צפניה׃

.Corach filij ,Ebiasaph filij , Assir filij ,Tachath Filij

37 † בן־תחת בן־אסיר בן־אביסף בן־קרח׃

.Israel filij ,Leui filij ,Chehath filij ,Ishar Filij

38 † בן־יצהר בן־קהת בן־לוי בן־ישראל׃

Berechiahu filius Asaph : eius dexterā *super stans* Asaph eius frater Et — qui stabat ad

39 † ואחיו אסף העמד על־ימינו אסף בן־ברכיהו

.Malciiah filij ,Bahaseiah filij ,Michael Filij Simha filij

40 בן־שמעא׃ † בן־מיכאל בן־בעשיה בן־מלכיה׃

.Hadaiah filij ,Zerach filij ,Ethni Filij

41 † בן־אתני בן־זרח בן־עדיה׃

.Simhi filij ,Zimmah filij ,Ethan Filij

42 † בן־איתן בן־זמה בן־שמעי׃

.Leui filij ,Ghersom filij ,Iachath Filij

43 † בן־יחת בן־גרשם בן־לוי׃

filij ,Chisi filius Ethan : sinistram ad eorum fratres Merari filij Et

44 † ובני מררי אחיהם על־השמאול איתן בן־קישי בן־

.Malluch filij , Abdi

עבדי בן־מלוך׃

.Chilchiiah filij ,Amasiah filij ,Chasabiah Filij

45 † בן־חשביה בן־אמציה בן־חלקיה׃

.Semer filij ,Bani filij ,Amsi Filij

46 † בן־אמצי בן־בני בן־שמר׃

.Leui filij ,Merari filij , Musi filij , Machali Filij

47 † בן־מחלי בן־מושי בן־מררי בן־לוי׃

tabernaculi ministerium omne ad † dati ,Leuitæ eorum fratres Et — † sunt habitaculi

48 † ואחיהם [a] הלוים נתונים לכל־עבודת משכן — [a] לוה

.Dei domus

בית האלהים׃

altare super &, holocausti altare super *suffientes* eius filij & , Aharon Et

49 †ואהרן ובניו מקטירים על־מזבח העולה ועל־מזבח

super expiandum ad &, sanctorum *sanctitatis* opus omne ad suffimenti

הקטרת לכל [b]מלאכת קדש הקדשים ולכפר על־

.Dei seruus Moseh præceperat quæ omnia secundum Israel

ישראל ככל אשר־צוה משה עבד האלהים׃

(sufficebant / sancti — [b] לאך)

Abisuah, eius filius Pinechas, ei⁹ filius Elhazar, Aharon filij [i]isti Et

50 †ואלה בני אהרן אלעזר בנו פינחס בנו אבישוע

.eius filius Zerachiah, eius filius Huzzi, eius filius Bucchi .eius filius

51 בנו׃ †בקי בנו עזי בנו זרחיה בנו׃

.eius filius Achitub, eius filius Amariah, eius filius Meraioth

52 †מריות בנו אמריה בנו אחיטוב בנו׃

.eius filius Achimahas, eius filius Sadoc

53 †צדוק בנו אחימעץ בנו׃

(i sunt)

filiis, eorum termino in, eorum palatia per eorum habitacula ista Et

54 †ואלה [c]מושבותם [d]לטירותם בגבולם לבני

sors erat ipsis quia, Chehathi familiam per Aharon

אהרן למשפחת הקהתי כי להם היה הגורל׃

(ישב [d] טיר)

eius suburbana &, Iehudah terra in Chebron eis dederunt Et

55 †[d]ויתנו להם את־חברון בארץ יהודה ואת־מגרשיה

dederunt, eorum villas &, vrbis *agrum* Et .eius circuitib⁹ in

סביבתיה׃

56 †ואת־שדה העיר ואת־חצריה נתנו

Iehudah vrbes dederunt Aharon filiis Et .Iephunneh filio Chaleb

לכלב בן־יפנה׃

57 †ולבני אהרן נתנו את־ערי יהודה

(נתן [d] agros)

, Iatthir & ; eius suburbana &, Libnah &, Chebron , *retractus*

המקלט את־חברון ואת־לבנה ואת־[e]מגרשיה ואת־יתר

.eius suburbana &, Esthemoah &

ואת־אשתמע ואת־מגרשיה׃

(euasionis — [e] גרש)

. eius suburbana &, Debir :eius suburbana &, Chilen Et

58 †ואת־חילן ואת־מגרשיה את־דביר ואת־מגרשיה׃

.eius suburbana &, Bethsemes & .eius suburbana &, Hasan Et

59 †ואת־עשן ואת־מגרשיה ואת־בית שמש ואת־מגרשיה׃

, Hallemeth & .eius suburbana &, Ghebah Biniamin tribu de Et

60 †וממטה בנימן את־גבע ואת־מגרשיה ואת־עלמת

, corũ vrbes Omnes .ei⁹ suburbana &, Hanathoth & :eius suburbana &

ואת־מגרשיה ואת־ענתות ואת־מגרשיה כל־עריהם

.eorum *familiis in* vrbes tredecim

שלש־עשרה עיר במשפחותיהם׃

(per familias)

tribu dimidia de, tribus familia de residuis Chehath filiis Et

61 †ולבני קהת הנותרים ממשפחת המטה [f]ממחצית מטה

.decem vrbes, sorte in Menasseh dimidij

חצי מנשה בגורל ערים עשר׃

([f] חצה)

tribu de &, Issaschar tribu de, suas familias per Ghersom filiis Et

62 †ולבני גרשום למשפחותם ממטה יששכר וממטה

ciuitates, Basan in Menasseh tribu de &, Naphtali tribu de &, Aser

אשר וממטה נפתלי וממטה מנשה בבשן ערים

, Reuben tribu de suas familias per Merari Filiis .tredecim

שלש עשרה׃

63 †לבני מררי למשפחותם ממטה ראובן

.duodecim ciuitates, sortem in Zebulun tribu de &, Ghad tribu de&

וממטה־גד וממטה זבלון בגורל ערים [g]שתים עשרה׃

([g] שנה)

.earũ suburbana &, ciuitates Leuitis Israel filij dederunt Et

64 †[h]ויתנו בני־ישראל ללוים את־הערים ואת־מגרשיהם׃

, Simhon filiorũ tribu ex &, Iehudah filiorũ tribu ex *sorte in* dederũt Et

65 †ויתנו בגורל ממטה בני־יהודה וממטה בני־שמעון

([h] נתן — per sortem)

eas vocabant quas, has vrbes, Biniamin filiorũ tribu ex &

וממטה בני בנימן את הערים האלה אשר־יקראו אתהם

vrbes fuerunt & Chehath filiorum familiis de Et .nomina per

בשמות׃

66 †וממשפחות בני קהת ויהי ערי

.Ephraim tribu de sui termini

גבולם ממטה אפרים׃

eius suburbana &, Sechem *retractus* vrbes eis dederunt Et

67 †ויתנו להם את־ערי המקלט את־שכם ואת־מגרשיה

(euasionis)

.eius suburbana &, Ghazer &, Ephraim monte in

בהר אפרים ואת־גזר ואת־מגרשיה׃

&, Bethchoron & ; eius suburbana &, Iochmeham Et

68 †ואת־יקמעם ואת־מגרשיה ואת־בית חורון ואת־

, Ghathrimmon & ; eius suburbana &, Aialon Et .eius suburbana

מגרשיה׃

69 †ואת־אילון ואת־מגרשיה ואת־גת־רמון

.eius suburbana &

ואת־מגרשיה׃

; eius suburbana &, Haner , Menasseh tribu dimidia ex Et

70 †וממחצית מטה מנשה את־ענר ואת־מגרשיה

Chehath filiorum familiæ ; eius suburbana &, Bilham &

ואת־בלעם ואת־מגרשיה למשפחת לבני־קהת

.*residuorum*

הנותרים׃

(qui residui erant.)

Gholan, Menasseh tribus dimidiæ familia de Ghersom Filiis

71 †לבני גרשום [i]ממשפחת חצי מטה מנשה את־גולן

([i] שפח)

.eius suburbana &, Hastaroth & .eius suburbana &, Basan in

בבשן ואת־מגרשיה ואת־עשתרות ואת־מגרשיה׃

:eius suburbana &, Chedes Issaschar tribu de Et

72 †[k]וממטה יששכר את־קדש ואת־מגרשיה את־

([k] נטה)

; eius suburbana &, Ramoth Et .eius suburbana &, Dobrath

73 דברת ואת־מגרשיה׃ †ואת־ראמות ואת־מגרשיה

.eius suburbana &, Hanem &

ואת־ענם ואת־מגרשיה׃

, Abdon & ; eius suburbana &, Masal , Aser tribu de Et

74 †וממטה אשר את־משל ואת־מגרשיה ואת־עבדון

& ; eius suburbana &, Chuchoch Et .eius suburbana &

75 ואת־מגרשיה׃ †ואת־חוקק ואת־מגרשיה ואת־

. eius suburbana &, Rechob

רחב ואת־מגרשיה׃

; eius suburbana &, Galil in Chedes Naphthali tribu de Et

76 †וממטה נפתלי את־קדש בגליל ואת־מגרשיה

&, Chitiathaim & :eius suburbana &, Chammon &

ואת־חמון ואת־מגרשיה ואת־קריתים ואת־

, Zebulun tribu de residuis Merari Filiis .eius suburbana

77 מגרשיה׃ †[l]לבני מררי הנותרים ממטה זבלון

. eius suburbana &, Thabor .eius suburbana &, Rimmono

את־רמונו ואת־מגרשיה את־תבור ואת־מגרשיה׃

tribu de, Iarden orientem ad Ierecho Iarden trans †de Et

78 †ומעבר לירדן ירחו [l]למזרח הירדן ממטה

(†ijs quæ erãt — [l] זרח)

&, Iahasah & ; eius suburbana &, deserto in Beser , Reuben

ראובן את־בצר במדבר ואת־מגרשיה ואת־יהצה ואת־

&, eius suburbana &, Chedemoth Et . eius suburbana

79 מגרשיה׃ †ואת־קדמות ואת־מגרשיה ואת־

. eius suburbana &, Mephahath

מיפעת ואת־מגרשיה׃

; eius suburbana &, Ghilhad in Ramoth Ghad tribu de Et

80 †וממטה גד את־ראמות בגלעד ואת־מגרשיה

&, Chesbon Et . eius suburbana &, Machanaim &

81 ואת־מחנים ואת־מגרשיה׃ †ואת־חשבון ואת־

. eius suburbana &, Iahazer &, eius suburbana

מגרשיה ואת־יעזיר ואת־מגרשיה׃

CAP. VII. ז

. quatuor, Simron &, Iasub, Puah &, Tolah, Issachar filijs Et

1 †ולבני יששכר תולע ופואה ישיב ושמרון ארבעה׃

(ישוב ק)

, Iachamai &, Ieriel &, Rephaiah &, Huzzi, Tolah filij Et

2 †ובני תולע עזי ורפיה ויריאל ויחמי

Tolah Ipsi †. suorum patrũ domũ per *capita* Semuel &, Ibsam &

ויבשם ושמואל ראשים לבית־אבותם לתולע

(principes †De)

Dauid diebus in eorum Numerus .suas generationes per robore fortes

גבורי חיל [m]לתלדותם מספרם [n]בימי דויד

([m] ילד [n] יום)

.sexcenti &, millia duo & viginti

עשרים ושנים־אלף ושש מאות׃

, Hobadiah &, Michael, Izrachiah filij Et .Izrachiah Huzzi filij Et

3 †ובני עזי יזרחיה ובני יזרחיה מיכאל ועבדיה

. ipsi omnes *capita* quinque : Issiah, Ioel &

ויואל ישיה חמשה ראשים [o]כלם׃

(principes — [o] כלל — cum)

suorum patrum domum per suas generationes per eis *super* Et

4 †ועליהם לתלדותם לבית אבותם

multiplicauerũt quia, millia sex &, triginta, belli exercitus *turmæ*

גדודי צבא מלחמה שלשים וששה אלף כי־[p]הרבו

(milites — [p] רבה)

. filios &, vxores

נשים ובנים׃

, viribus fortes Issachar familias omnes per eorum fratres Et

5 †ואחיהם לכל משפחות יששכר גבורי חילים

. omnes per *eos genealogizando* millia septem & octoginta

שמונים ושבעה אלף התיחשם לכל׃

(recẽsiti sunt per seriẽ generationis eorum)

. tres Iedihael &, Becher &, Belah, Beniamin

6 †בנימן בלע ובכר וידיעאל שלשה׃

, Ieremoth &, Huzziel &, Huzzi &, Esbon, Belah filij Et

7 †ובני בלע אצבון ועזי ועזיאל וירימות

; viribus potentes *patrum†* domus *capita* quinque, Hiri &

ועירי חמשה ראשי בית אבות גבורי חילים

(principes †familiarum)

, triginta &, millia duo & viginti *eos genealogizando* &

והתיחשם עשרים [p]ושנים אלף ושלשים

. quatuor &

וארבעה׃

(recẽsiti sunt per seriem generationis eorum — [p] שנה)

,Homri & ,Eliohenai & ,Elihezer & ,Iohas & ,Zemirah ,Becher filij Et

8 †ובני בכר זמירה ויועש ואליעזר ואליועיני ועמרי

.Becher filij isti oẽs: Hallameth & ,Hanathoth & ,Abiiah & ,Ieremoth&

וירימות ואביה וענתות ועלמת כל־אלה בני־בכר׃

patrum suorum domus capita ‡suas gñationes p eos genealogizando Et

9 †והתיחשם לתלדותם ראשי בית אבותם

.Bilhan ,Iedihael filij Et . ducenta & ,millia viginti ,robore fortes

10 גבורי חיל עשרים אלף ᵍומאתים׃ †ובני ידיעאל בלהן

,Zethan & ,Chenahanah & ,Ehud & ,Biniamin & ,Iehus ,Bilhan filij &

ובני בלהן יעיש ובנימן ואהוד וכנענה וזיתן

principes Iedihael filij isti Omnes . Achisachar & ,Tharsis &

11 ותרשיש ואחישחר׃ †כל־אלה בני ידיעאל לראשי

egrediẽtes ,ducenti & ,millia septemdecim ,viribus fortes patrum

האבות גבורי חילים שבעה־עשר אלף ומאתים יצאי

Hir filij Chuppim & ,Suphim Et . bellum ad militiam †

12 צבא למלחמה׃ †ושפם וחפם בני עיר

,Ghuni & ,Iachasiel ,Naphthali Filij . Acher filij Chusim

13 חשם בני אחר׃ †בני נפתלי יחציאל וגוני

. Bilhah filij Sallum & ,Ieser &

ויצר ושלום בני בלהה׃

Aramiiah eius concubina :peperit quem Hasriel ,Menasseh Filij

14 †בני מנשה אשריאל אשר ילדה פילגשו הארמיה

vxorem accepit Machir Et . Ghilhad patrem Machir peperit

15 ילדה את־מכיר אבי גלעד׃ †ומכיר לקח אשה

nomen Et .Mahachah eius sororis nomen & ,Suphim & ,Chuppim ipsi

לחפים ולשפים ושם אחתו מעכה ושם

. filiæ Selophchad ipsi Fueruntque .Selophchad secundi

השני צלפחד ʳותהינה לצלפחד בנות׃

eius nomen vocauit & ,filium Machir vxor Mahachah peperit Et

16 †ˢותלד מעכה ᵗאשת־מכיר בן ותקרא שמו

.Rechem & ,Vlam eius filij & ;Seres eius fratris nomen & ,Peres

פרש ושם אחיו שרש ובניו אולם ורקם׃

filij ,Machir filij Ghilhad filij Isti .Bedan Vlam filij Et

17 †ובני אולם בדן אלה בני גלעד בן־מכיר בן־

, Ishod peperit ,Molecheth eius soror Et . Menasseh

18 מנשה׃ †ואחתו המלכת ילדה את־אישהוד

. Machalah & ,Abihezer &

ואת־אביעזר ואת־מחלה׃

.Aniham & ,Licchi & ,Sechem & ,Achian ,Semidah filij fuerunt Et

19 †ויהיו בני שמידע אחין ושכם ולקחי ואניעם׃

,eius fili⁹ Tachath & ,ei⁹ filius Bered & ;Suthelach Ephraim filij Et

20 †ובני אפרים שותלח וברד בנו ותחת בנו

Suthelach & ,ei⁹ filius Zabad Et .eius fili⁹ Tachath & ,ei⁹ filius Elhadah &

21 ואלעדה בנו ותחת בנו׃ †וזבד בנו ושותלח

nati † Ghath viri eos occiderũt Et .Elhad & ,Hezer & ,eius filius

בנו ועזר ואלעד ᵛוהרגום אנשי־גת הנולדים

.eorum acquisitiones capiendum ad descenderant quia .terra in

בארץ כי ירדו לקחת את־מקניהם׃

venerunt & ,multis diebus eorum pater Ephraim luxit Et

22 †ויתאבל אפרים אביהם ימים ᵛרבים ˣויבאו

,concepit & ,suam vxorẽ ad est ingressus Et .eũ cõsolandũ ad eius fratres

23 אחיו לנחמו׃ †ויבא אל־אשתו ותהר

fuit malo in quia ,Berihah eius nomen vocauit & :filiũ peperit &

ותלד בן ויקרא את־שמו בריעה כי ʸברעה היתה

Bethchoron ædificauit Et .Seerah eius filia Et . eius domo in

24 בביתו׃ †ובתו שארה ᶻותבן את־בית־חורון

. Seerah Vzen & ;superiorem & ,inferiorem

התחתון ואת־העליון ואת אזן שארה׃

.ei⁹ filius Tachã & ,ei⁹ filius Telach & ,Reseph & ,ei⁹ filius Rephach Et

25 †ורפח בנו ורשף ותלח בנו ותחן בנו׃

.eius filius Elisamah ,eius filius Hammihud ,eius filius Lahadan

26 †לעדן בנו עמיהוד בנו אלישמע בנו׃

eorũ habitatiões & ,eorũ possessio Et .eius fili⁹ Iehosuah ,eius filius Non

27 נון בנו יהושע בנו׃ †ואחזתם ᵃומשבותם

,ei⁹ filiæ & ,Ghezer occidẽtẽ ad & ,Naharã oriẽtẽ ad & ;ei⁹ filiæ & ,Beth--el

28 בית־אל ובנתיה ולמזרח נערן ולמערב גזר ובנתיה

filiorũ manus super‡ Et .eius filias ‖& ,Hazah ad vsq; eius filiæ & ,Sechem &

29 ושכם ובנתיה עד־עיה ובנתיה׃ †ועל־ידי בני־

,Meghiddo .eius filias & ,Tahanach .eius filias & ,Beth--sean Menasseh

מנשה בית־שאן ובנתיה תענך ובנתיה מגדו

filij ,Ioseph filij habitauerunt his In .eius filias & ,Dor .eius filias &

ובנותיה דור ובנותיה באלה ישבו בני יוסף בן־

,Berihah & ,Isui & ,Isuah & ,Imnah ,Aser Filij . Israel

30 ישראל׃ †בני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה

.eorum soror ,Serach &

ושרח אחותם׃

Recẽsiti sunt per seriem generationis eorum
‡principes
†familiarum suarum
ᵍמאה
יעיש ק
familiarum
†ad
ʳהיה
ˢילד ᵗאיש
†qui erant
ᵛהרג
vt acciperent greges
ᵛרבב ˣבוא
propter malum quod
ʸרוע
ᶻבנה
ᵃישב
viculi
‖viculos
‡iuxta loca
viculos
viculos

.Birzauith pater ‡Ipse .Malchiel & ,Cheber :Beriah filij Et

31 †ובני בריעה חבר ומלכיאל הוא אבי ברזות׃

& ,Chotham & ,Somer & ,Iaphlet genuit Cheber Et

32 †וחבר ᵇהוליד את־יפלט ואת־שומר ואת־חותם ואת

,Bimhal & ,Pasach Iaphlet filij Et .eorum sororem Suha

33 שועא אחותם׃ †ובני יפלט פסך ובמהל

Rouhgah & ,Achi ,Semer filij Et . Iaphlet filij Isti .Hasuath &

34 ועשות אלה בני יפלט׃ †ובני שמר אחי ורוהגה

,Sophach ,eius fratris Helem filius Et . Aram & ,Iechubbah

35 יחבה וארם׃ †ובן־הלם אחיו צופח

,Charnepher & ,Suach ,Sophach Filij . Hamal & ,Seles & ,Imnah &

36 וימנע ושלש ועמל׃ †בני צופח סוח וחרנפר

,Sammah & ,Hod & ,Beser . Imrah & ,Beri & ,Suhal &

37 ושועל וברי וימרה׃ †בצר והוד ושמא

,Iephunneh ,Iether filij Et . Beera & ,Ithran & ,Silsah &

38 ושלשה ויתרן ובארא׃ †ובני יתר יפנה

.Risia & ,Channiel & ,Arach ,Hulla filij Et . Ara & ,Pispah &

39 ופספה וארא׃ †ובני עלא ארח וחניאל ורציא׃

,electi familiarum domus capita Aser filij isti Omnes

40 †כל־אלה בני־אשר ראשי בית־האבות ברורים

militiam ad eos genealogizando & ,prælatorum capita ,viribus fortes

גבורי חילים ראשי הנשיאים והתיחשם בצבא

.millia sex & ,viginti viri eorum numerus :bello in

במלחמה מספרם אנשים עשרים וששה אלף׃

‡est
ברזית ק
ᵇילד
principes
principum, & recensiti sunt per seriem generationis eorũ

CAP. VIII. ח

Asbel ,suum primogenitum Belah genuit Beniamin Et

1 †ובנימן הוליד את־בלע בכרו אשבל

Raphah & ,quartum Nochah . tertium Achrach & ,secundum

2 ᶜהשני ואחרח השלישי׃ †נוחה הרביעי ורפא

,Ghera & ,Addar ,Belah ipsi filij fuerunt Et . quintum

3 החמישי׃ †ויהיו בנים לבלע אדר וגרא

.Achoach & ,Nahaman & ,Abisuah Et . Abiud &

4 ואביהוד׃ †ואבישוע ונעמן ואחוח׃

. Churam & ,Sephuphan & ,Ghera Et

5 †וגרא ושפופן וחורם׃

habitantium familiarum capita ipsi isti :Echud filij ‡ isti Et

6 †ואלה בני אחוד אלה הם ראשי אבות ליושבי

,Achiiah & ,Nahaman Et .Manachath in eos transtulit & ,Ghebah

7 גבע ᵈויגלום אל־מנחת׃ †ונעמן ואחיה

.Achichud & ,Huzzah genuit & ;eos transtulit ipse :Gherah &

וגרא הוא הגלם ᵉוהוליד את־עזא ואת־אחיחד׃

ipsas eum mittendo à ,Moab agro in genuit Sacharaim Et

8 †ושחרים הוליד בשדה מואב מן־שלחו אתם

,sua vxore Chodes de genuit Et .suas vxores Baharah & ,Chusim

9 חושים ואת־בערא ᶠנשיו׃ †ויולד מן־חדש אשתו

. Malcham & ,Mesa & ,Sibiah & ,Iobab

את־יובב ואת־צביא ואת־מישא ואת־מלכם׃

capita eius filij isti .Mirmah & ,Sachiah & ,Iehus Et

10 †ואת־יעוץ ואת־שכיה ואת־מרמה אלה בניו ראשי

& ,Abitub genuit Chusim de Et . patrum

11 אבות׃ †ומחשים הוליד את־אביטוב ואת־

Ipse .Samed & ,Misham & ,Heber ,Elphahal filij Et .Elphahal

12 אלפעל׃ †ובני אלפעל עבר ומשעם ושמד הוא

. eius filias & ,Lod & ,Ono ædificauit

בנה את־אונו ואת־לד ובנתיה׃

.Aialon ‡habitantiũ familiarum capita ipsi .Semah & ,Berihah Et

13 †ובריעה ושמע המה ראשי האבות ליושבי אילון

, Sasac ,Achio Et .Ghath habitatores fugauerunt Ipsi

14 המה הבריחו את־יושבי גת׃ †ואחיו ששק

,Michael Et . Hader & ,Harad & ,Zebadiah Et . Ieremoth &

15 וירמות׃ †וזבדיה וערד ועדר׃ †ומיכאל

,Mesullam & ,Zebadiah Et .Berihah filij Iocha & ,Isphah &

16 וישפה ויוחא בני בריעה׃ †וזבדיה ומשלם

. Elphahal filij Iobab & ,Izliah & ,Ismerai Et .Cheber & ,Chizchi &

17 וחזקי וחבר׃ †וישמרי ויזליאה ויובב בני אלפעל׃

.Eliel & ,Sillethai & ,Eliohenai Et .Zabdi & ,Zichri & ,Iachim Et

18 19 †ויקים וזכרי וזבדי׃ †ואליעיני וצלתי ואליאל׃

. Simhi filij Simrath & ,Beraiah & ,Hadaiah Et

20 21 †ועדיה ובראיה ושמרת בני שמעי׃

,Chanan & ,Zichri & ,Habdon Et . Eliel & ,Heber & ,Isphan Et

22 23 †וישפן ועבר ואליאל׃ †ועבדון וזכרי וחנן׃

, Hanthothiiah & ,Helam & ,Chananiah Et

24 †וחנניה ועילם וענתתיה׃

. Sasac filij Peniel & ,Iphdeiah Et

25 †ויפדיה ופניאל בני ששק׃

ᶜשנה
‡sunt sunt principes
ᵈגלה
ᵉילד
postquam dimiserat
ᶠאנש
principes
familiarum.
villas
principes
‡in
ופנואל ק

26 Hathaliah & ,Secharia & ,Samserai Et
וְשַׁמְשְׁרַי וּשְׁחַרְיָה וַעֲתַלְיָה׃
27 .Ierocham filij Zichri & ,Eliiah & ,Iaharesiah Et
וְיַעֲרֶשְׁיָה וְאֵלִיָּה וְזִכְרִי בְּנֵי יְרֹחָם׃
ista Capita .suas generationes ad patrum capita ista
28 אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים אֵלֶּה
.ghibhon-Abi habitauerūt Ghibhon in Et .Ierusalaim in habitauerūt
29 יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלָם׃ וּבְגִבְעוֹן יָשְׁבוּ אֲבִי־גִבְעוֹן
primogenitus eius filius Et .Mahachah eius vxoris nomen &
30 וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃ וּבְנוֹ הַבְּכוֹר
,Achio & ,Ghedor Et .Nadab & ,Bahal & ,Chis & ,Sur & ;Habdon
31 עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ וּבַעַל וְנָדָב׃ וּגְדוֹר וְאַחְיוֹ
regione è isti etiam Et .Simeah genuit Michloth Et .Zecher &
32 וָזָכֶר׃ וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת־שִׁמְאָה וְאַף־הֵמָּה נֶגֶד
.suis fratribus cum Ierusalaim in habitauerunt suorum fratrum
אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלַם עִם־אֲחֵיהֶם׃
Saul & .Saul genuit Chis & ;Chis genuit Ner Et
33 וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־שָׁאוּל וְשָׁאוּל
.Esbahal & ,Abinadab & ,Malchisuah & ,Iehonathan genuit
הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל׃
.Michah genuit Meribbahal &:Meribbahal ,Iehonathan filius Et
34 וּבֶן־יְהוֹנָתָן מְרִיב בָּעַל וּמְרִיב בַּעַל הוֹלִיד אֶת־מִיכָה׃
.Achaz & ,Taareah & ,Melech & ,Pithon:Michah filij Et
35 וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַאְרֵעַ וְאָחָז׃
,Halemeth genuit Iehohaddah &:Iehohaddah genuit Achaz Et
36 וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יְהוֹעַדָּה וִיהוֹעַדָּה הוֹלִיד אֶת־עָלֶמֶת
.Mosa genuit Zimri Et .Zimri & ,Hazmaueth &
וְאֶת־עַזְמָוֶת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא׃
Elhasah ,eius filius Raphah :Binha genuit Mosa Et
37 וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־בִּנְעָא רָפָה בְנוֹ אֶלְעָשָׂה
ista & ,filij sex * Asel ipsi Et .eius filius Asel ,eius filius
38 בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ׃ וּלְאָצֵל שִׁשָּׁה בָנִים וְאֵלֶּה
,Seharia & ,Ismahel & ;eius primogenitus Hazricham :eorū nomina
שְׁמוֹתָם עַזְרִיקָם בֹּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל וּשְׁעַרְיָה
.Asel filij isti omnes .Chanan & ,Hobadiah &
וְעֹבַדְיָה וְחָנָן כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי אָצֵל׃
Iehus ,eius primogenitus Vlam :eius fratris Hesech filij Et
39 וּבְנֵי עֵשֶׁק אָחִיו אוּלָם בְּכֹרוֹ יְעוּשׁ
viri Vlam filij fuerunt Et .tertius Elipheleṭ & ,secundus
40 הַשֵּׁנִי וֶאֱלִיפֶלֶט הַשְּׁלִשִׁי׃ וַיִּהְיוּ בְנֵי־אוּלָם אֲנָשִׁים
,filiorum filios & ,filios multiplicātes & ,arcum tendentes robore fortes
גִּבּוֹרֵי־חַיִל דֹּרְכֵי קֶשֶׁת וּמַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים
.Biniamin filiis de isti Omnes .quinquaginta & ,centum
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי בִנְיָמִן׃

Isti sunt principes familiarū per* Principes isti

Fuerunt

CAP. IX. ט

libro super* scripti ipsi ecce & .sunt genealogizati Israel omnis Et
1 וְכָל־יִשְׂרָאֵל הִתְיַחְשׂוּ וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
.sua praeuaricatione in* Babel in sunt translati ,Iehudah & ,Israel regum
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה הָגְלוּ לְבָבֶל בְּמַעֲלָם׃
,suis vrbibus in sua possessione in † qui primi habitantes* Et
2 וְהַיּוֹשְׁבִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר בַּאֲחֻזָּתָם בְּעָרֵיהֶם
Ierusalaim in Et .Nethinim & ,Leuitae ,sacerdotes ,Israel
3 יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהַנְּתִינִים׃ וּבִירוּשָׁלַם
filiis de & ;Biniamin filiis de & ,Iehudah filiis de habitauerunt
יָשְׁבוּ מִן־בְּנֵי יְהוּדָה וּמִן־בְּנֵי בִנְיָמִן וּמִן־בְּנֵי
filij ,Homri filij ,Hammihud filius Huthai .Menasseh & ,Ephraim
4 אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה׃ עוּתַי בֶּן־עַמִּיהוּד בֶּן־עָמְרִי בֶּן־
.Iehudah filij Peres filiis de ,Bani filij ,Imri
אִמְרִי בֶן־בָּנִימִן־בְּנֵי־פֶרֶץ בֶּן־יְהוּדָה׃
.eius filij & ,primogenitus Hasaiah Siloni de Et
5 וּמִן־הַשִּׁילוֹנִי עֲשָׂיָה הַבְּכוֹר וּבָנָיו׃
.nonaginta & ,sexcenti eorū fratres & ,Iehuel ,Zerach filiis de Et
6 וּמִן־בְּנֵי־זֶרַח יְעוּאֵל וַאֲחֵיהֶם שֵׁשׁ־מֵאוֹת וְתִשְׁעִים׃
filij ,Hodauiah filij ,Mesullam filius Sallu ,Biniamin filiis de Et
7 וּמִן־בְּנֵי בִּנְיָמִן סַלּוּא בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־הוֹדַוְיָה בֶּן־
;Michri filij Huzzi fili* Elah & .Ierocham fili* Ibneiah Et .Hasenuah
8 הַסְּנֻאָה׃ וְיִבְנְיָה בֶּן־יְרֹחָם וְאֵלָה בֶן־עֻזִּי בֶּן־מִכְרִי
.Ibniiah filij ,Rehuel filij ,Sephathiah filius Mesullam &
וּמְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁפַטְיָה בֶּן־רְעוּאֵל בֶּן־יִבְנִיָּה׃
.sex & ,quinquaginta & ,nongenti ,suas generationes per eorū fratres Et
9 וַאֲחֵיהֶם לְתֹלְדוֹתָם תְּשַׁע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה
.suorum patrum domum ad patrum capita viri isti Omnes
כָּל־אֵלֶּה אֲנָשִׁים רָאשֵׁי אָבוֹת לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם׃
.Iachin & ,Iehoiarib & ,Iedahiah sacerdotibus de Et
10 וּמִן־הַכֹּהֲנִים יְדַעְיָה וִיהוֹיָרִיב וְיָכִין׃

יחש recensiti sunt per seriem generationis. * sunt in * propter praeuaricationē suam. גלה מעל * qui habitabant † erant לוה

בני מן ק

principes familiarum per

Meraioth filij ,Sadoc filij ,Mesullam filij ,Chilchiiah fili* Hazariah Et
11 וַעֲזַרְיָה בֶּן־חִלְקִיָּה בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־צָדוֹק בֶּן־מְרָיוֹת
,Ierochā filius Adaiah Et .Dei domus ducis Achitub filij
12 בֶּן־אֲחִיטוּב נְגִיד בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וַעֲדָיָה בֶּן־יְרֹחָם
Iachzerah filij ,Hadiel filius Mahasai & :Malchiiah filij ,Paschur filij
בֶּן־פַּשְׁחוּר בֶּן־מַלְכִּיָּה וּמַעְשַׂי בֶּן־עֲדִיאֵל בֶּן־יַחְזֵרָה
.Immer filij ,Mesillemeth filij ,Mesullam filij
בֶּן־מְשֻׁלָּם בֶּן־מְשִׁלֵּמִית בֶּן־אִמֵּר׃
-septin & ,mille suorum patrum† domum per capita eorum fratres Et
13 וַאֲחֵיהֶם רָאשִׁים לְבֵית אֲבוֹתָם אֶלֶף וּשְׁבַע
.Dei domus seruitij* opere † robore fortes ;sexaginta & ,genti
מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים גִּבּוֹרֵי חֵיל מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים׃
filij ,Hazricham filij ,Chasub filius Semahaiah ;Leuitis de Et
14 וּמִן־הַלְוִיִּם שְׁמַעְיָה בֶן־חַשּׁוּב בֶּן־עַזְרִיקָם בֶּן־
,Ghalal & ,artifex Bachbacchar Et .Merari filiis de Chasabiah
15 חֲשַׁבְיָה מִן־בְּנֵי מְרָרִי׃ וּבַקְבַּקַּר חֶרֶשׁ וְגָלָל
.Asaph filij ,Zichri filij ,Michah filius Matthaniah &
וּמַתַּנְיָה בֶּן־מִיכָא בֶּן־זִכְרִי בֶּן־אָסָף׃
,Berechiah & :Ieduthu filij ,Ghalal filij ,Semahaiah filius Hobadiah Et
16 וְעֹבַדְיָה בֶּן־שְׁמַעְיָה בֶּן־גָּלָל בֶּן־יְדוּתוּן וּבֶרֶכְיָה
.Netophathi villis in habitantis ,Elchanah filij ,Asa filius
בֶן־אָסָא בֶּן־אֶלְקָנָה הַיּוֹשֵׁב בְּחַצְרֵי נְטוֹפָתִי׃
eorū fratres & ,Achimā & ,Talmō & ,Haccub & ,Sallum ,ianitores Et
17 וְהַשֹּׁעֲרִים שַׁלּוּם וְעַקּוּב וְטַלְמֹן וַאֲחִימָן וַאֲחִיהֶם
ipsi ,orientem ad regis porta in huc vsque Et .caput Sallum
18 שַׁלּוּם הָרֹאשׁ׃ וְעַד־הֵנָּה בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ מִזְרָחָה הֵמָּה
filij ,Chorae filius Sallum Et .Leui filiorum turmas per ianitores
19 הַשֹּׁעֲרִים לְמַחֲנוֹת בְּנֵי לֵוִי׃ וְשַׁלּוּם בֶּן־קוֹרֵא בֶּן־
Corchitae suis patris domū per eius fratres & ,Corach filij ,Ebiasaph
אֶבְיָסָף בֶּן־קֹרַח וְאֶחָיו לְבֵית־אָבִיו הַקָּרְחִים
eorum patres† & :tabernaculi liminum custodes seruitij opus super
עַל מְלֶאכֶת הָעֲבוֹדָה שֹׁמְרֵי הַסִּפִּים לָאֹהֶל וַאֲבֹתֵיהֶם
.introitus custodes DOMINI turmam super
עַל־מַחֲנֵה יְהוָה שֹׁמְרֵי הַמָּבוֹא׃
facies ad eos super erat dux Elhazar filius Pinechas Et
20 וּפִינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים
ostij ianitor Messelemiah filius Zechariah .eo cum DOMINI
21 יְהוָה עִמּוֹ׃ זְכַרְיָה בֶּן מְשֶׁלֶמְיָה שֹׁעֵר פֶּתַח
liminibus in ianitores in electi ij Omnes .conuentus tentorio
22 לְאֹהֶל מוֹעֵד׃ כֻּלָּם הַבְּרוּרִים לְשֹׁעֲרִים בַּסִּפִּים
Ipsi .eos genealogizando suis villis cum Ipsi .duodecim & ,ducenti
מָאתַיִם וּשְׁנֵים עָשָׂר הֵמָּה בְחַצְרֵיהֶם הִתְיַחְשָׂם הֵמָּה
.sua fide in Videns Semuel & ,Dauid fundauit
יִסַּד דָּוִיד וּשְׁמוּאֵל הָרֹאֶה בֶּאֱמוּנָתָם׃
domo in DOMINI domus portis super* eorum filij & ,ipsi Et
23 וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל־הַשְּׁעָרִים לְבֵית־יְהוָה לְבֵית
,oriente ad ,ianitores erant ventos* quatuor Ad .custodias ad tentorij
24 הָאֹהֶל לְמִשְׁמָרוֹת׃ לְאַרְבַּע רוּחוֹת יִהְיוּ הַשֹּׁעֲרִים מִזְרָח
veniendo suis villis in eorum fratres Et .meridiem & ,aquilonem ,mare
25 יָמָּה צָפוֹנָה וָנֶגְבָּה׃ וַאֲחֵיהֶם בְּחַצְרֵיהֶם לָבוֹא
.eis cum tempus ad tempore de dierum septimo in
לְשִׁבְעַת הַיָּמִים מֵעֵת אֶל־עֵת עִם־אֵלֶּה׃
ipsi† ianitorum potentes* quatuor illi* fide in Nam
26 כִּי בֶאֱמוּנָה הֵמָּה אַרְבַּעַת גִּבֹּרֵי הַשֹּׁעֲרִים הֵם
.Dei domus thesauros super & ,cubicula super erant Et .Leuitae
הַלְוִיִּם וְהָיוּ עַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל הָאֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים׃
.custodia* eos super quia ;pernoctabant* Dei domus circuitu Et
27 וּסְבִיבוֹת בֵּית־הָאֱלֹהִים יָלִינוּ כִּי־עֲלֵיהֶם מִשְׁמֶרֶת
vasa super† ipsis ex Et .mane ad mane ad & claue* super† ipsi Et
28 וְהֵם עַל־הַמַּפְתֵּחַ וְלַבֹּקֶר לַבֹּקֶר׃ וּמֵהֶם עַל־כְּלֵי
.ea educebant numero in & ,ea inferebāt numero in Quia .seruitij*
הָעֲבוֹדָה כִּי־בְמִסְפָּר יְבִיאוּם וּבְמִסְפָּר יוֹצִיאוּם׃
,sanctitatis vasa omnia super & ,vasa super erat cōstituti ipsis ex Et
29 וּמֵהֶם מְמֻנִּים עַל־הַכֵּלִים וְעַל כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ
,aromata & ,thus & ,oleum & ,vinū & ,simila super &
וְעַל־הַסֹּלֶת וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וְהַלְּבוֹנָה וְהַבְּשָׂמִים׃
.aromatici vnguenti vnguentarij† sacerdotum filiis de Et
30 וּמִן־בְּנֵי הַכֹּהֲנִים רֹקְחֵי הַמִּרְקַחַת לַבְּשָׂמִים׃
,Corchitae Sallum primogenitus ipse Leuitis de Mathithiah Et
31 וּמַתִּתְיָה מִן־הַלְוִיִּם הוּא הַבְּכוֹר לְשַׁלֻּם הַקָּרְחִי
.sartaginum opus super † fide in
בֶּאֱמוּנָה עַל מַעֲשֵׂה הַחֲבִתִּים׃
,dispositionis panē super† ,eorū fratribus de Chehathitarum filiis de† Et
32 וּמִן־בְּנֵי הַקְּהָתִי מִן־אֲחֵיהֶם עַל־לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת
.sabbatho sabbatho parandum ad
לְהָכִין שַׁבַּת שַׁבָּת׃

principes † familiarum suarum * in ministerij לאך faber, qui habitabat princeps. הנה ministerij, familiae ספף per turmas coram Dño tabernaculi ecclesiae. recensiti fuant per seriē generationis. אמן * in tabernaculi in vigiliis. * partes היה occidentem, die * istorum * potentium † erant in circuitu manebant; * erat לין † erant * apertione singulo mane. * erant * ministerialia. בוא יצא * sancta. מנה * erant * erat חבה * quidam * erant singulis sabbathis.

cubiculis in Leuitarum *patrum capita* cantores isti Et
33 † ואלה המשררים ראשי אבות [m] ללוים בלשכת
. opere in eos super nocte & die quia ;*soluti*
פטורים כי־יומם ולילה עליהם במלאכה ׃
.capita suas generationes per Leuitis *patrum*‡ capita Isti
34 † אלה ראשי האבות ללוים לתלדותם ראשים
.Abi habitauerunt Ghibhon in Et .Ierusalaim in habitauerunt Isti
35 אלה ישבו בירושלם ׃ † ובגבעון ישבו אבי־
eius filius Et .Mahachah eius vxoris nomen & ;Iehiel ,Ghibhon
36 גבעון יעואל ושם אשתו מעכה ׃ † ובנו
.Nadab & ,Ner & ,Bahal & ,Chis & ,Sur & ;Habdon primogenitus
הבכור עבדון וצור וקיש ובעל ונר ונדב ׃
.Michloth & ,Zechariah & ,Achio & ,Chedor Et
37 † וגדור ואחיו וזכריה ומקלות ׃
suos fratres contra ipsi etiam Et .Simam genuit Michloth Et
38 † ומקלות הוליד את־שמאם ואף־הם נגד אחיהם
genuit Ner Et .suis fratribus cum Ierusalaim in habitauerunt
39 ישבו בירושלם עם־אחיהם ׃ † ונר [n] הוליד
Iehonathan genuit Saul & . Saul genuit Chis & .Chis
את־קיש וקיש הוליד את־שאול ושאול הוליד את־יהונתן
.Esbahal & ,Abinadab & ,Malchisuah &
ואת־מלכי־שוע ואת־אבינדב ואת־אשבעל ׃
genuit Meribbahal & .Meribbahal Iehonathan filius Et
40 † ובן־יהונתן מריב בעל ומרי־בעל הוליד את־
.Tachreah & ,Melech & ,Pithon ,Michah filij Et .Michah
41 מיכה ׃ † ובני מיכה פיתון ומלך ותחרע ׃
,Hallemeth genuit Iaharah & .Iaharah genuit Achaz Et
42 † ואחז הוליד את־יערה ויערה הוליד את־עלמת
.Mosa genuit Zimri Et .Zimri & ,Hazmaueth &
ואת־עזמות ואת־זמרי וזמרי הוליד את־מוצא ׃
Elhasah ,eius filius Rephaiah & :Binha genuit Mosa Et
43 † ומוצא הוליד את־בנעא ורפיה בנו אלעשה
ista & .filij sex † Asel ipsi Et . eius filius Asel ,eius filius
44 בנו אצל בנו ׃ † ולאצל ששה בנים ואלה
,Sahariah & ,Ismahel & , *Bochru* ‡ Hazricham :eorum nomina
שמותם עזריקם בכרו וישמעאל ושעריה
. Asel filij Isti .Chanan & ,Hobadiah &
ועבדיה וחנן אלה בני אצל ׃

principes familiarum — [l] שור [m] לוה — dimissi liberi, — פטורים ק — ‡ familiarum — יעואל ק — [n] ילד — †fuerunt — ‡ primogenitus eius

CAP. X. יוד

Israel vir fugit Et .Israel cum pugnauerunt Pelistim Et
1 † ופלשתים נלחמו בישראל [a] וינס איש־ישראל
.Ghilboah monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim *faciebus* à
מפני פלשתים [b] ויפלו חללים בהר גלבע ׃
percusserũt & :ei⁹ filios *post* & ,Saul *post* Pelistim sunt persecuti Et
2 † וידבקו פלשתים אחרי שאול ואחרי בניו [a] ויכו
filios Malchisuah & ,Abinadab & ,Ionathan Pelistim
פלשתים את־יונתן ואת־אבינדב ואת־מלכי־שוע בני
cũ inuenerunt & ,Saul contra bellum est aggrauatum Et . Saul
3 שאול ׃ † ותכבד המלחמה על־שאול וימצאהו
. iaculatoribus à est vulneratus & , arcu in iacientes
[b] המורים בקשת [c] ויחל מן־היורים ׃
me pfode & , tuũ gladiũ Euagina :*sua vasa ferentem* ad Saul Dixitque
4 † ויאמר שאול אל־נשא כליו שלף חרבך ודקרני
noluit Et .*me in* illudant & ,isti incircuncisi veniant forte ne ,eo in
בה פן־ [d] יבאו הערלים האלה והתעללו־בי ולא אבה
,gladium Saul accepit Et . valde timebat quia:*eius vasa ferens*
נשא כליו כי ירא מאד [f] ויקח שאול את־החרב
esset mortuus quòd ,*eius vasa ferens* vidit Et . eum super *cecidit*‡ &
5 [g] ויפל עליה ׃ † [h] וירא נשא־כליו כי־[i] מת
.est mortuus & ,gladium super ipse etiam *cecidit*‡ & ,Saul
שאול ויפל גם־הוא על־החרב וימת ׃
pariter eius domus omnis & ,eius filij tres & ,Saul est mortuus Et
6 † וימת שאול ושלשת בניו וכל־ביתו יחדו
valle in ‡ qui Israel viri omnes viderunt Et .sunt mortui
7 מתו ׃ † ויראו כל־איש ישראל אשר־בעמק
dereliquerunt & :eius filij & ,Saul essent mortui quòd & ,fugissent quòd
כי [k] נסו וכי־מתו שאול ובניו ויעזבו
. eis in habitauerunt & ,Pelistim venerũt Et .fugerunt atq; ,suas vrbes
עריהם וינסו ויבאו פלשתים [l] וישבו בהם ׃
expoliandum ad Pelistim venerunt & ,crastino à fuit Et
8 † ויהי ממחרת ויבאו פלשתים לפשט את־
monte in iacentes eius filios & ,Saul inuenerunt & ;cæsos
החללים וימצאו את־שאול ואת־בניו נפלים בהר
. Ghilboah
גלבע ׃

[a] נוס — facie — [b] נפל — [a] נכה — [b] ירה [c] חול — armigerum suum: — mihi. — [d] בוא — armiger ei⁹. — [f] כלה לקח — ‡iactauit se — armiger ei⁹, — [g] נפל [h] ראה — [i] מות — ‡ erant — [k] נוס — [l] ישב — in

arma eius, misserunt & ;*eius vasa* & ,eius caput tulerunt & ,eum spoliauerunt Et
9 † ויפשיטהו [m] וישאו את־ראשו ואת־כליו וישלחו
atque ,suis *doloribus*‡ nunciandum ad ,*vndiquaq;* Pelistim terram in
בארץ־פלשתים סביב לבשר את־עצביהם ואת־
& ,sui Dei domo † eius arma posuerunt Et . populo
10 העם ׃ † [n] וישימו את־כליו בית אלהיהם ואת־
.Daghon domo *affixerunt eius caluariam*
גלגלתו תקעו בית דגון ׃
fecerunt quæ omnia Ghilhad Iabes *omnis** audierunt Et
11 † וישמעו כל יביש גלעד את כל־אשר־[o] עשו
tulerunt & ,*virtutis vir omnis*‡ surrexerunt Et . Saul ipsi Pelistim
12 פלשתים לשאול ׃ † ויקומו כל־איש חיל וישאו
, Iabes in ea attuleruntq; .eius filiorũ corpora & ,Saul corpus
את־גופת שאול ואת גופת בניו ויביאום יבישה
ieiunauerũt & ;Iabes in quercum subter eorum *ossa* sepelierunt &
ויקברו את־עצמותיהם תחת האלה ביבש ויצומו
qua *sua præuaricatione in* Saul est mortuus Et .diebus septem
13 שבעת [p] ימים ׃ † [q] וימת שאול במעלו אשר־
quod DOMINI verbum *super*‡ ,DOMINUM *in*‡ est præuaricatus
מעל ביהוה על־דבר יהוה אשר
.quærendum ad *pythone in interrogandum ad* etiam & :custodiuit non
לא־שמר וגם־לשאול באוב לדרוש ׃
conuertit & ,eũ interfecit & .DOMINO *in* quæsiuit non Et
14 † ולא־דרש ביהוה וימיתהו [r] ויסב את־
.Isai filium Dauid ad regnum
המלוכה לדויד בן־ישי ׃

arma eius, — [m] נשא — per circuitũ, — ‡sculptilibus — †in — [n] שום — caput eius suspenderunt in — *omnes viri — [o] עשה — ‡robustissimi quique, — corpora — propter præuaricationẽ suam — [p] יום [q] מות — ‡contra — quia interrogauit per pythonem — ‡Dominum. — [r] סבב

CAP. XI. יא

: dicendo ,Chebron in Dauid ad Israel omnis sunt congregati Et
1 † ויקבצו כל־ישראל אל־דויד חברונה לאמר
etiam , heri .Etiam . *nos* tua caro & ,tuum os Ecce
2 הנה עצמך ובשרך אנחנו ׃ † גם־תמול גם־
*introducens & educens** tu ,*regem*‡ Saul *existendo in* etiam ,nudiustertius
שלשום גם [a] בהיות שאול מלך אתה [b] המוציא [c] והמביא
pasces Tu :tibi tuus Deus DOMINUS Dixitque .Israel
את־ישראל ויאמר יהוה אלהיך לך אתה תרעה
meum populũ super dux eris tu & ,Israel meum populum
את־עמי את־ישראל ואתה תהיה נגיד על עמי
. Israel
ישראל ׃
,Chebron in regem ad Israel seniores omnes Veneruntque
3 † ויבאו כל־זקני ישראל אל־המלך חברונה
.DOMINI *facies ad*† Chebron in fœdus Dauid eis *excidit* &
ויכרת להם דויד ברית בחברון לפני יהוה
verbum iuxta ,Israel super regem in Dauid Vnxeruntque
וימשחו את־דויד למלך על־ישראל כדבר
omnis & ,Dauid iuit Et . Semuel manum per DOMINI
4 יהוה ביד־שמואל ׃ † וילך דויד וכל־
. terræ habitatores Iebusæi ibi & :Iebus † ipsa ;Ierusalaim in Israel
ישראל ירושלם היא יבוס ושם היבוסי ישבי הארץ ׃
.huc ingredieris Non :Dauid ad Iebus habitatores Dixeruntque
5 † ויאמרו ישבי יבוס לדויד לא תבוא הנה
. Dauid ciuitas † ipsa .Sion *munitionem* Dauid cepit Et
וילכד דויד את־[d] מצדת ציון היא עיר דויד ׃
erit ,*primo* ‡ in Iebusæum *percutiens*‡ Omnis :Dauid Dixitque
6 † ויאמר דויד כל־[e] מכה יבוסי בראשונה יהיה
.Seruiah filius Ioab *primo* † in ascendit Et .*principem in & caput in**
לראש ולשר ויעל בראשונה יואב בן־צרויה
vocauerunt Idcirco .*munitione* in Dauid habitauit Et .*caput in*‡ fuit &
7 [f] ויהי לראש ׃ † וישב דויד במצד על־כן קראו־
à *circuitu à*‡ vrbem Aedificauitque .Dauid Ciuitatem eam
8 לו עיר דויד ׃ † [g] ויבן העיר מסביב מן־
. vrbis residuum *viuificauit* † Ioab Et .gyrum ad vsq; & *Millo* *
המלוא ועד־הסביב ויואב יחיה את־שאר העיר ׃
.eo cum‡ exercituũ DOMINUS & :crescendo & ,eundo Dauid abiit Et
9 † [h] וילך דויד הלוך וגדול ויהוה צבאות עמו ׃
eo cum *se roborantes* † ,Dauid * qui ,fortium *capita*‡ isti Et
10 † ואלה ראשי הגבורים אשר לדויד המתחזקים עמו
verbum iuxta ,eum *regnare faciendum ad*‡ ,Israel omni cum eius regno in
במלכותו עם־כל־ישראל להמליכו כדבר
. Israel super DOMINI
יהוה על־ישראל ׃
filius Iasobham :Dauid ipsi *qui fortium numerus‡ iste Et
11 † ואלה מספר הגבורים אשר לדויד ישבעם בן־
suam hastam suscitauit Ipse .*triariorum caput* † Chachmoni
חכמוני ראש השלושים הוא־עורר את־[i] חניתו

sumus. — cùm esset ‡ rex, *educebas, & introducebas — [a] היה [b] יצא — [c] בוא — percussit cũ † corã Dño. — ‡ est — arcem † est — [d] מצד — ‡qui percusserit ‡primis — [e] נכה — *dux & princeps. — † primis ‡dux. arce. — [f] היה [g] בנה — ‡ per circuitũ *Circo † reparauit — ‡erat — [h] הלך — ‡sunt duces *erant ipsi † qui robusti erant ‡ vt regem constitueret ‡est *erant †princeps inter triginta. — השלישים ק — [i] חנה

11 Elhazar eum post Et .vna vice in occisos trecentos contra
ואחריו אלעזר ... על־שלש־מאות חלל בפעם אחת׃
fuit Iste .potentes tres inter Ipse .Achochitæ Dodo filius
בן־דודו האחוחי הוא בשלושה הגבורים׃ הוא־היה
13 ibi erant congregati Pelistim &:dammim- Pas in Dauid cum
עם־דויד בפס דמים והפלשתים נאספו־שם
fugerant populus & ,hordeis plena agri pars erat Et .prelium ad
למלחמה ותהי חלקת השדה מלאה שעורים והעם נסו
liberauerūt & , partiū medio in steterunt Et :Pelistim faciebus à
מפני פלשתים׃ ויתיצבו בתוך־החלקה ויצילוה
14 .magna salute DOMINVS seruauit & :Pelistim percusserunt &
ויכו את־פלשתים ויושע יהוה תשועה גדולה׃
15 ad ,petram ad capitibus triginta è tres descenderunt Et
וירדו שלושה מן־השלושים ראש על־הצר אל־
castrametans Pelistim castrametatio & :Hadullam speluncam ad Dauid
דויד אל־מערת עדלם ומחנה פלשתים חנה
16 Pelistim præfectus Et .arce in tunc Dauid Et .Rephaim valle in
בעמק רפאים׃ ודויד אז במצודה ונציב פלשתים
17 mihi propinabit Quis :dixit & ,Dauid desiderauit Et .Beth-lechem in tunc
אז בבית לחם׃ ויתאו דויד ויאמר מי ישקני
irruperunt Et .porta in quæ ,Beth-lechem cisterna de aquas
מים מבור בית־לחם אשר בשער׃ ויבקעו
18 -Beth cisterna è aquas hauserunt & ,Pelistim castrametationem in tres
השלשה במחנה פלשתים וישאבו־מים מבור בית־
noluit Et .Dauid ad attulerūt &,acceperūt & ;porta in quæ ,lechem
לחם אשר בשער וישאו ויבאו אל־דויד ולא־אבה
19 Absit :dixit Et . DOMINO eas libauit sed ,eas bibere Dauid
דויד לשתותם וינסך אתם ליהוה׃ ויאמר חלילה
istorum virorum sanguinē Nunquid .hoc faciendo à ,meo Deo à mihi
לי מאלהי מעשות זאת הדם האנשים האלה
non & ,eas attulerunt suis animabus in Quia eorū animabus in bibam
אשתה בנפשותם כי בנפשותם הביאום ולא
.potentes tres fecerunt Hæc .eas bibere voluit
אבה לשתותם אלה עשו שלשת הגבורים׃
20 suscitauit ipse & .trium caput erat ipse Ioab frater Absai Et
ואבשי אחי־יואב הוא היה ראש השלושה והוא עורר
.tres inter nomen non & ,occisos trecentos contra suam lanceam
את־חניתו על־שלש־מאות חלל ולא־שם בשלשה׃
21 principem in eis fuit & ,gloriosus duos inter tribus Ex
מן־השלושה בשנים נכבד ויהי להם לשר
filij Iehoiadah filius Benaiah .peruenit non tres ad vsque &
ועד־השלושה לא־בא׃ בניה בן־יהוידע בן־
22 duos percussit ipse .Cabseel de operibus multi ,virtutis viri
איש־חיל רב־פעלים מן־קבצאל הוא הכה את שני
medio in leonem percussit & ,descendit ipse Et .Moab leones
אריאל מואב והוא ירד והכה את־הארי בתוך
Aegyptium virum percussit ipse Et .niuis die in cisternæ
הבור ביום השלג׃ והוא־הכה את־האיש המצרי
23 liciatoriū sicut lācea Aegyptij manu in Et .cubito in quinq; mēsuræ virum
איש מדה חמש באמה וביד המצרי חנית כמנור
manu è lanceam rapuit & ,virga cū eum ad descendit Et .texentium
ארגים וירד אליו בשבט ויגזל את־החנית מיד
filius Benaiahu fecit Hæc .eius lancea in eum occidit & ,Aegyptij
המצרי ויהרגהו בחניתו׃ אלה עשה בניהו בן־
24 triginta Ex .potentes tres inter nomen ei Et .Iehoiadah
יהוידע ולו־שם בשלושה הגבורים׃ מן־השלושים
25 eum posuit Et .peruenit non tres ad Et .ipse gloriosus ipse ecce
הנו נכבד הוא ואל־השלושה לא־בא וישמהו
frater Hasahel virtutum potentes Et .suum auditum ad Dauid
דויד על־משמעתו׃ וגבורי החילים עשהאל אחי
26 .Beth-lechem de Dodo filius Elchanan ,Ioab
יואב אלחנן בן־דודו מבית לחם׃
27 .Pelonites Cheles ,Harodites Sammoth
שמות ההרורי חלץ הפלוני׃
28 .Hantothites Abihezer ,Techohites Hicches filius Hira
עירא בן־עקש התקועי אביעזר הענתותי׃
29 .Achochites Hilai ,Chusathites Sibbechai
סבכי החשתי עילי האחוחי׃
30 .Netophathites Bahanah filius Cheled ,Netophathites Mahatai
מהרי הנטופתי חלד בן־בענה הנטופתי׃
31 .Pirhatonites Benaiah ,Beniamin filiorū Ghibbath de Ribai filius Ithai
איתי בן־ריבי מגבעת בני בנימן בניה הפרעתני׃
32 .Harbathites Abiel ,Ghahas torrentibus de Churai
חורי מנחלי געש אביאל הערבתי׃
33 .Sahalbonites Eliachba ,Bacharumites Hazmaueth
עזמות הבחרומי אליחבא השעלבני׃

quos vulnerauit · patrui sui · hordeo · fugerat · היה נוס · agri · leum · נצל · נכה · principibus · ירד צור · castra · castrametabantur · statio · erat · Vtinā quispiam propinaret · אוה · שקה · per castra · erant · נשא בוא · שתה · ne faciam · עשה · cum discrimine animarū · cum discrimine vitæ · בוא שתה · עשה · princeps sed · quos vulnerauit · ei · מאה היה · לו · princeps, sed · robustus, magni · רבב · fortes, vt leones · נכה · magnæ · cubitorum · erat · מדד חנה · inclytus est. Sed · שום · exercituum · patrui eius

34 Hararites Saghe filius ,Iounathan ,Ghizonites Hasem Filij
בני השם הגזוני יונתן בן־שגא ההררי׃
35 .Vr filius Eliphal .Hararites Sachar filius Achiam
אחיאם בן־שכר ההררי אליפל בן־אור׃
36 .Pelonites Achiah ,Mecherathites Chepher
חפר המכרתי אחיה הפלני׃
37 .Ezbai filius Naharai ,Charmelites Chesro
חצרו הכרמלי נערי בן־אזבי׃
38 .Geri filius Mibchar ,Nathan frater Ioel
יואל אחי נתן מבחר בן־הגרי׃
39 filij Ioab vasa ferens Berothites Nacharai ,Hammonites Selech
צלק העמוני נחרי הברתי נשא כלי יואב בן־
40 .Ithræus Ghareb ,Ithræus Hirah .Seruiah
צרויה׃ עירא היתרי גרב היתרי׃
41 .Achlai filius Zabad ,Chittæus Vriiah
אוריה החתי זבד בן־אחלי׃
42 eo super ,Reubenitæ ipsi caput .Reubenites Siza filius Hadina
עדינא בן־שיזא הראובני ראש לראובני ועליו
43 .Mithnites Iosaphath & ,Mahachah filius Chanan .triginta
שלשים׃ חנן בן־מעכה ויושפט המתני׃
44 .Haroherites Chotham filij Iehiel & ,Samah :Hasterathites Huzziah
עזיא העשתרתי שמע ויעיאל בני חותם הערערי׃
45 .Tisites eius frater Iocha & ,Simri filius Iedihael
ידיעאל בן־שמרי ויחא אחיו התיצי׃
46 Elnaham filij Iehosauiah & ,Ieribai & ,Machauites Eliel
אליאל המחוים ויריבי ויושויה בני אלנעם
. Moabites Ithmah &
ויתמה המואבי׃
47 , Mesobaiah Iahasiel & ,Hobed & ,Eliel
אליאל ועובד ויעשיאל המצביה׃

CAP. XII. יב

1 facientibus clausum adhuc Sicelagh in Dauid ad venientes hi Et
ואלה הבאים אל־דויד לציקלג עוד עצור מפני
. belli auxiliatores potentes inter ipsi Et .Chis filij Saul
שאול בן־קיש והמה בגבורים עזרי המלחמה׃
2 sagittis in & ,lapidibus in ,sinistrantes & ,dextrantes arcu Armati
נשקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחצים
. Biniamin de Saul fratribus de ,arcu in
בקשת מאחי שאול מבנימן׃
3 Ieziel & ,Ghibhathites Semahah filij Ioas & ,Achihezer Caput
הראש אחיעזר ויואש בני השמעה הגבעתי ויזואל
. Hantothites Iehu & ,Berachah & ;Hazmaueth filij Phelet &
ופלט בני עזמות וברכה ויהוא הענתתי׃
4 ,triginta super & ,triginta inter fortis Ghibhonites Ismahaiah Et
וישמעיה הגבעוני גבור בשלשים ועל־השלשים
. Ghederathites Iozabad & ,Iochanan & ,Iachaziel & ,Irmeiah &
וירמיה ויחזיאל ויוחנן ויוזבד הגדרתי׃
5 Sephathiahu & ,Semariahu & ,Bchaliah & ,Ierimoth & ,Elhuzai
אלעוזי וירימות ובעליה ושמריהו ושפטיהו
6 Iasobham & ,Iohezer & ,Hazarel & ,Iisiahu & ,Elchanah .Charuphites
החרופי׃ אלקנה וישיהו ועזראל ויועזר וישבעם
7 .Ghedor de Ierocham filij Zebadiah & ,Iohelah Et .Chorchites
הקרחים׃ ויועאלה וזבדיה בני ירחם מן־הגדור׃
8 fortes ,deserto in munitionē ad Dauid ad sunt diuisi Ghadi de Et
ומן־הגדי נבדלו אל־דויד למצד מדברה גברי
facies & ,clypeum & scutum disponentes ,bellum ad militiæ viri ,virtute
החיל אנשי צבא למלחמה ערכי צנה ורמח ופני
.festinandum ad montes super capræ sicut & :eorum facies leonis
אריה פניהם וכצבאים על־ההרים למהר׃
9 .tertius Eliab ,secundus Hobadiah caput Hezer
עזר הראש עבדיה השני אליאב השלשי׃
10 .quintus Irmeiah ,quartus Mismannah
משמנה הרביעי ירמיה החמשי׃
11 .septimus Eliel ,sextus Hatthai
עתי הששי אליאל השבעי׃
12 .nonus Elzabad ,octauus Iochanan
יוחנן השמיני אלזבד התשיעי׃
13 .vndecimus Machbanai ,decimus Irmeiahu
ירמיהו העשירי מכבני עשתי עשר׃
14 minor centum ad vnus :exercitus capita ,Ghad filiis de Isti
אלה מבני־גד ראשי הצבא אחד למאה הקטן
.mille ad maior &
והגדול לאלף׃
15 ipse & ,primo mense in Iarden transierunt qui ipsi Isti
אלה הם אשר עברו את־הירדן בחדש הראשון והוא

armiger · dux · cum · sunt qui venerunt · בוא פנה · facie · erant · dextera, & sinistra iacientes lapides & sagittas · חצץ · Dux · viribus dispositi ad clypeum, & lanceam, · צנן גנן · dux · שנה · duces · persequebatur · sunt

valles* omnes fugauerunt & ,suas ripas omnes super replens
ממלא על־כל־גדותיו ויבריחו את־כל־העמקים
Iehudah & ,Biniamin filiis de venerunt Et .occidentem ad & ,orietem ad

16 למזרח ולמערב ׃ ויבאו מן־בני בנימן ויהודה
,respondit & ,eorū facies ad† Dauid est egressus Et .Dauid ad munitionem* ad

17 עד־למצד לדויד ׃ ויצא דויד לפניהם ויען
mihi fit ,me iuuandū ad‡ me ad venistis pacem ad‡ Si :eis dixit &
ויאמר להם אם־לשלום באתם אלי לעזרני יהיה־לי
absque meis angustiatoribus* me decipiēdū ad si Sed .pariter cor vos super
עליכם לבב ליחד ואם־לרמותני לצרי בלא
.increpet & ,nostrorum patrum Deus videat, meis volis† in iniquitate
חמס בכפי ירא אלהי אבותינו ויוכח ׃

18 Dauid‖Tui . triariorum caput‡ Hamasai induit spiritus Et
ורוח לבשה את־עמשי ראש השלושים לך דויד
te iuuat quia ,tuo adiutori* pax & ,tibi pax pax ,‡Isai fili tecum &
ועמך בן־ישי שלום שלום לך ושלום לעזרך כי עזרך
.agminis capita in eos dedit† & ,Dauid eos suscepit & .tuus Deus
אלהיך ויקבלם דויד ויתנם בראשי הגדוד ׃

19 Pelistim cum eum veniendo in‖,Dauid super sunt delapsi‡ Menasseh de Et
וממנשה נפלו על־דויד בבאו עם־פלשתים
eum dimiserūt consilio in quia ;eos iuuerūt* nō & :præliū in Saul contra
על־שאול למלחמה ולא עזרם כי בעצה שלחהו
.Saul suum dñm ad cadet‡ nostris capitib' In† :dicendo ,Pelistim satrapæ*
סרני פלשתים לאמר בראשינו יפול אל־אדניו שאול ׃

20 ,Hadnah ,Menasseh de eū ad sunt delapsi* Siclagh ad ipsum eundo In‡
בלכתו אל־ציקלג נפלו עליו ממנשה עדנח
capita†, Sillethai&, Elihu&, Iozabad &, Michael &, Iedihael &, Iozabad &
ויוזבד וידיעאל ומיכאל ויוזבד ואליהוא וצלתי ראשי
.Menasseh in ‡ qui milium
האלפים אשר למנשה ׃

21 fortes quia .turmam cōtra Dauid cum* sunt auxiliati hi Et
והמה עזרו עם־דויד על־הגדוד כי־גבורי
tempus ad Quia .exercitu in principes fuerunt & :hi omnes virtute*

22 חיל כלם ויהיו שרים בצבא ׃ כי לעת־
magnam castrametationē* ad vsq; ,ei auxiliādū ad‖Dauid adueniebāt diem in diei‡
יום ביום יבאו על־דויד לעזרו עד־למחנה גדול
expediti capitum‡ numeri † isti Et . Dei castrametationem* quasi

23 כמחנה אלהים ׃ ואלה מספרי ראשי החלוץ
Saul regnum conuertēdum ad*, Chebron in Dauid ad venerunt, militiam* ad
לצבא באו על־דויד חברונה להסב מלכות שאול
.DOMINI os iuxta eum ad
אליו כפי יהוה ׃

24 .octin & millia sex ,hastam & ,clypeū portantes Iehudah Filij
בני יהודה נשאי צנה ורמח ששת אלפים ושמנה
virtute‡ fortes Simhon filiis De .exercitus† expediti genti

25 מאות חלוצי צבא ׃ מן־בני שמעון גבורי חיל
.centum & ,millia septem ,pugnam ad
לצבא שבעת אלפים ומאה ׃

26 .sexcenti & ,millia quatuor ,Leui filijs De
מן־בני הלוי ארבעת אלפים ושש מאות ׃

27 .septin & ,millia tria eo cum & ,Aharon ipsi dux Iehoiadah Et
ויהוידע הנגיד לאהרן ועמו שלשת אלפים ושבע
eius patris domus & robore fortis adolescens Sadoc Et .genti

28 מאות ׃ וצדוק נער גבור חיל ובית־אביו
fratribus Biniamin filiis de Et .duo & ,viginti principes

29 שרים עשרים ושנים ׃ ומן־בני בנימן אחי
custodientes eorum multitudo adhuc vsque Et .millia tria Saul
שאול שלשת אלפים ועד־הנה מרבי־תם שמרים
,millia viginti ,Ephraim filiis de Et .Saul domus custodiam

30 משמרת בית שאול ׃ ומן־בני אפרים עשרים אלף
.suorum patrum domo in nominum viri , robore fortes , octingenti &
ושמונה מאות גבורי חיל אנשי שמות לבית אבותם ׃

31 qui ,millia decem ‡ octo Menasseh tribu dimidia ex Et
ומחצי מטה מנשה שמונה עשר אלף אשר
. Dauid faciendum regnare ad veniēdum ad† ,nomina per sunt nuncupati*
נקבו בשמות לבוא להמליך את־דויד ׃

32 sciendum ad‡ temporibus in intelligentiā scientes Issaschar filiis de Et
ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת
eorum fratres omnes Et .ducenta* eorum capita‡ ,Israel faceret quid
מה־יעשה ישראל ראשיהם מאתים וכל־אחיהם
disponentes exercitus* egredientes Zebulun De .‡eorum os super†

33 על־פיהם ׃ מזבולן יוצאי צבא ערכי
aciē struēdā‖ad & ,millia quinquaginta bellicis instrumētis oībus cū bellum
מלחמה בכל־כלי מלחמה חמשים אלף ולעדר
.corde & corde non in
בלא־לב ולב ׃

repletus erat ‡incolentes valles — גדה בוא (גדותיו) — *præsidium †ante eos, ‡pacificè ‡vt auxiliemini mihi, *pro aduersariis meis — רמה צור — †manibus — כפף — ראה — ‡ducem triginta. (השלישים) — ‖erim inquit ‡erimus, *vt iuuemus te, †posuit eos principes turmæ. — נתן בוא — ‡transfugerunt ad ‖cū venisset ‡iuuit — יעץ נפל — *principes †Cum ‡transfugiet ‡Cum pergeret *transfugerunt — ילך — †duces ‡erant ‡Dauidi *viribus erāt omnes: — היה שור — ‡de die ‖vt auxiliarentur ‡castra magna *castra †sunt ‡ducum expeditorum ‡pugnā, qui *vt conuerterent — סבב צנן — †ad pugnā. ‡viribus — מאה — de viribus, — custodiebant — nominati familiarum suarum. ‡& — חצה נטה — *nominati †vt venirent ad constituēdum regem — נקב ידע — ‡vt scirent ‡principes *ducenti. — מאה פה — †ad sermonē ‡erant. ‡ad pugnam dispositi ad ‖disponēdum

34 ,lancea & clypeo cum eis cum & ,mille principes Napthali de Et
ומנפתלי שרים אלף ועמהם בצנה וחנית
.millia septem & triginta
שלשים ושבעה אלף ׃

35 ,millia octo & viginti ,prælium ordinantes Danitis de Et
ומן־הדני ערכי מלחמה עשרים ושמונה אלף
.sexcenti &
ושש מאות ׃

36 quadraginta, bellum disponendum ad exercitus egredientes Aser de Et
ומאשר יוצאי צבא לערך מלחמה ארבעים
,Ghaditis & ,Reubenitis de ,Iarden trans de Et .millia

37 אלף ׃ ומעבר לירדן מן־הראובני והגדי
belli militia vasis omnibus in Menasseh tribu dimidia &
וחצי שבט מנשה בכל כלי צבא מלחמה
belli viri isti Omnes .millia viginti &,centum

38 מאה ועשרים אלף ׃ כל־אלה אנשי מלחמה
regē cōstituēdū ad ,Chebrō ī venerūt pfecto corde in aciei instructores
עדרי מערכה בלבב שלם באו חברונה להמליך
Israel residuum omne etiam & ,Israel vniuersum super Dauid
את־דויד על־כל־ישראל וגם כל־שרית ישראל
.Dauid regnare faciendum ad ,*vno corde
לב אחד להמליך את־דויד ׃

39 .bibētes & ,comedētes tribus diebus Dauid cum ibi fuerunt Et
ויהיו־שם עם־דויד ימים שלושה אכלים ושותים
propinqui etiam Et .eorum fratres eis præparauerant quia

40 כי־הכינו להם אחיהם ׃ וגם הקרובים־
panem adferentes Naphthali & ,Zebulun & ,Issaschar ad vsque eis
אליהם עד־יששכר וזבלון ונפתלי מביאים לחם
,farinæ escam ,bobus in & ,mulis in & ,camelis in & ,asinis in
בחמורים ובגמלים ובפרדים ובבקר מאכל קמח
.multitudine in pecus & ,boues & ,oleū & ,vinū & ,passas vuas & ,palathas
דבלים וצמוקים ויין ושמן ובקר וצאן לרב
.Israel in lætitia ‡ quia
כי שמחה בישראל ׃

hasta — צנן חנה — præparati ad — ad pugnam — cum instrumentis pugnæ bellicis — חצה כלה — bellatores — בוא — שאר — *erant, vt cōstituerēt regē — היה יום — שתה — כון — adferebant — cum cum farinam — oues — רבב — ‡ erat

CAP. XIII. יג

1 omnem ad centenorum & millium principibus cum Dauid consilium inijt Et
ויועץ דויד עם־שרי האלפים והמאות לכל־
Si :Israel concionem* omnem ad Dauid ait Et .ducem

2 נגיד ׃ ויאמר דויד לכל קהל ישראל אם־
,diuidemus ,nostro Deo DOMINO à & ,*bonum vobis super
עליכם טוב ומן־יהוה אלהינו נפרצה
.Israel terras omnes in residuos nostros fratres ad mittamus
נשלחה על־אחינו הנשארים בכל ארצות ישראל
,suorum suburbanorum vrbibus in Leuitas & ,sacerdotes ‡ eis cum Et
ועמהם הכהנים והלוים בערי מגרשיהם
nostri Dei arcam reducemus Et .nos ad congregentur &

3 ויקבצו אלינו ׃ ונסבה את־ארון אלהינו
.Saul diebus in eam requisiuimus non quia .nos ad
אלינו כי־לא דרשנהו בימי שאול ׃
verbum fuit rectum quia .sic faciendum ad ,concio omnis dixerunt Et

4 ויאמרו כל־הקהל לעשות כן כי־ישר הדבר
Israel omnem Dauid congregauit Et .populi omnis oculis in

5 בעיני כל־העם ׃ ויקהל דויד את־כל־ישראל
adducendum ad‡ ,Chamath introitū ad vsque & Aegypti Sichor à
מן־שיחור מצרים ועד־לבוא חמת להביא את־
.Chiriathieharim è Dei arcam
ארון האלהים מקרית יערים ׃

6 -Chiriath in Bahalathah Israel omnis & ,Dauid ascendit Et
ויעל דויד וכל־ישראל בעלתה אל־קרית
arcam inde faciendum ascendere ad* ,Iehudah in ‡ quæ ,ieharim
יערים אשר ליהודה להעלות משם את ארון
.nomen est inuocatū quam‡ ,Cherubim‡ sedentis DOMINI Dei
האלהים יהוה יושב הכרבים אשר־נקרא שם ׃
domo è nouum plaustrum super Dei arcam equitare fecerunt Et

7 וירכיבו את־ארון האלהים על־עגלה חדשה מבית
.plaustro in ducentes eius frater & ,Huzzah & :Abinadab
אבינדב ועזא ואחיו נהגים בעגלה ׃
omni in Dei facies ad ludentes Israel omnis & ,Dauid Et

8 ודויד וכל־ישראל משחקים לפני האלהים בכל־
,tympanis in & ,psalteriis in & ,citharis in & ,canticis in & ,fortitudine
עז ובשירים ובכנרות ובנבלים ובתפים
.tubis in & ,cymbalis in &
ובמצלתים ובחצצרות ׃

tribunis & centurionibus cum omni duce. ‡cœtum *videtur, dispergamus — qui remanserunt — ‡ad — לוה — Et reducatur arca — סבב — יום — omnis cœtus, vt faceret — עשה — Nilo ‡vt adducerent — עלה — ‡est *vt ascēdere faceret ‡super — vehere — ducebant plaustrum — ludebant coram Deo — עזז

,suam manum Huzzah misit & ,Chidon arcam ad vsq; venerunt Et

9 † ויבאו עד־גרן כידן וישלח עזא את־ידו

.boues *labascebant*‡ quia ,arcam *continendum ad*

לאחז את־הארון כי שמטו הבקר׃

(marg.: vt teneret ‡declinabant)

quòd eò eum percussit & ,Huzzah in DOMINI *nasus* est iratus Et

10 † ויחר־אף יהוה בעזא [h] ויכהו על אשר־

(marg.: furor — נכה [h])

.Dei *facies ad* ibi est mortuus & :arcam ad suam manum misit

שלח ידו על־הארון [i] וימת שם לפני אלהים׃

(marg.: coram Deo. — מות [i])

,Huzzah in diuisione DOMINVS diuisit quia ,Dauid fuit ira Et

11 [k]† ויחר לדויד כי־פרץ יהוה פרץ בעזא

(marg.: חרה [k])

.hanc diem ad vsq; Huzzah Peres‡ipsum locum vocauit &

ויקרא למקום ההוא פרץ עזא עד היום הזה׃

(marg.: ‡ruptura)

Quomodo :dicendo ,illa die in Deum Dauid timuit Et

12 † וירא דויד את־האלהים ביום ההוא לאמר היך

fecit declinare non Et ?Dei arcam me ad introducam

13 [l] אביא אלי את ארון האלהים׃ † ולא־[m]הסיר

(marg.: בוא [l] סור [m])

ad eam fecit declinare sed :Dauid ciuitatem ad se ad arcam Dauid

דויד את־הארון אליו אל־עיר דויד [n] ויטהו אל־

(marg.: נטה [n])

cum Dei arca mansit Et .Ghittæi edom-Hobed domũ

14 בית־עבד־אדם הגתי׃ [o]† וישב ארון האלהים עם־

(marg.: in — ישב [o])

benedixit Et .mensibus tribus eius domo in ,edom-Hobed domo

בית עבד־אדם בביתו שלשה חדשים ויברך

.ei † quæ omnibus & ,edom-Hobed domui DOMINVS

יהוה את־בית עבד־אדם ואת־כל־אשר־לו׃

(marg.: † erant)

CAP. XIIII. יד

ligna & ,Dauid ad nuncios Sor‡ rex Chiram misit Et

1 † וישלח חירם מלך־צר מלאכים אל־דויד ועצי

(marg.: ‡Tyri — חורם ק)

. domũ ei ædificandũ ad ,lignorũ artifices & ,parietis artifices & ,cedrina

ארזים וחרשי קיר וחרשי עצים [a] לבנות לו בית׃

(marg.: בנה [a])

super regem DOMINVS eum confirmasset ꝙ ,Dauid Cognouitque

2 † וידע דויד כי־[b]הכינו יהוה למלך על־

(marg.: כון [b])

suum populũ propter eius regnum desuper esset eleuatum quòd ,Israel

ישראל כי־נשאת למעלה מלכותו בעבור עמו

genuit Et .Ierusalaim in vxores adhuc Dauid accepit Et .Israel

3 ישראל׃ [c]† ויקח דויד עוד [d] נשים בירושלם [e] ויולד

(marg.: לקח [c] — אנש [d])

:qui *natorum** nomina ista Et .filias & ,filios adhuc Dauid

4 דויד עוד בנים ובנות׃ † ואלה שמות הילודים אשר

*(marg.: *eorum qui nati fuerunt)*

.Selomoh & ,Nathan :Sobab & ,Sammuah ;Ierusalaim in ei *fuerunt*

[f] היו־לו בירושלם שמוע ושובב נתן ושלמה׃

(marg.: ילד [e] היה [f])

. Elphelet & ,Elisuah & ,Ibchar Et

5 † ויבחר ואלישוע ואלפלט׃

.Iaphiah & ,Nephegh & ,Noghah Et

6 † ונגה ונפג ויפיע׃

.Eliphelet & ,Beheliadah & ,Elisamah Et

7 † ואלישמע ובעלידע ואליפלט׃

omnem super *regem in* Dauid esset vnct⁹ quòd Pelistim audierunt Et

(marg.: rex)

8 † וישמעו פלשתים כי־נמשח דויד למלך על־כל־

audiuit Et .Dauid quærendum ad Pelistim omnes ascenderũt Et .Israel

ישראל [g] ויעלו כל־פלשתים לבקש את־דויד וישמע

(marg.: עלה [g])

,venerunt Pelistim Et .*eorum facies ad* est egressus & ,Dauid

9 דויד ויצא לפניהם׃ † ופלשתים [h] באו

(marg.: contra eos. — בוא [h])

,Deo in†Dauid *interrogauit* Et .Rephaim valle in sunt diffusi &

10 ויפשטו בעמק רפאים׃ † וישאל דויד באלהים

(marg.: consuluit †Deum,)

dixit Et ?mea manu in eos trades & ,Pelistim ad ascendã Num :dicendo

לאמר האעלה על־פלשתים [i] ונתתם בידי ויאמר

ascenderunt Et .tua manu in eos tradam & ,Ascende :DOMINVS ei

11 לו יהוה עלה [i] ונתתים בידך׃ [k]† ויעלו

(marg.: נתן [i] עלה [k])

Rupit‡:Dauid dixit & :Dauid ibi eos percussit Et .perasim-Bahal in‖

בבעל־פרצים [l] ויכם שם דויד ויאמר דויד פרץ

*(marg.: ‖in planitiẽ rupturarum. *Diuisit)*

Idcirco .aquæ diuisionẽ secundũ meã manũ per meos inimicos Deus

האלהים את־אויבי בידי כפרץ מים על־כן

(marg.: נכה [l])

Dereliqueruntq; .Perasim-Bahal‡ipsius loci nomen vocauerunt

12 קראו שם־המקום ההוא בעל פרצים׃ † ויעזבו־

(marg.: ‡Vallem rupturarum. combusserũt eos)

.igne in *sunt combusti* & ,Dauid dixit Et .suos deos ibi

שם את־אלהיהם ויאמר דויד וישרפו באש׃

.valle in sunt diffusi & ,Pelistim adhuc addiderunt Et

13 [m]† ויסיפו עוד פלשתים ויפשטו בעמק׃

*(marg.: יסף [m] — Consuluitq; *Deum:)*

Non :Deus ei dixit Et :*Deo in** Dauid adhuc *interrogauit* Et

14 † וישאל עוד דויד באלהים ויאמר לו האלהים לא

aduerso ex eos ad venies & ,eos *desuper* circunda .eos post ascendes

תעלה אחריהם [n] הסב מעליהם [o] ובאת להם ממול

(marg.: סבב [n] בוא [o] — pyrorum. †cũ audieris)

capitibus in gressus sonitum *te audire circa*†,erit Et .*mororum*

15 הבכאים׃ † ויהי כשמעך את־קול הצעדה בראשי

Deus est egressus quia .prælium in egredieris tunc ,*mororum*

הבכאים אז [p] תצא במלחמה כי־יצא האלהים

(marg.: pyrorum, — יצא [p])

(marg.: ante te vt percutiat castra)

Dauid fecit Et .Pelistim *castrametationem* *percutiendum ad tuas facies ad*

16 לפניך [q] להכות את־מחנה פלשתים׃ [r]† ויעש דויד

castrametationem‡ percusserunt & ,Deus ei præcepit quemadmodum

כאשר צוהו האלהים ויכו את־מחנה

(marg.: נכה [q] עשה [r] ‡castra)

.Ghazerah ad vsque & Ghibhon à Pelistim

פלשתים מגבעון ועד־גזרה׃

DOMINVS Et .terras vniuersas in Dauid nomen est egressum Et

17 † ויצא שם־דויד בכל־הארצות ויהוה

. gentes omnes super eius pauorem dedit

נתן את־פחדו על־כל־הגוים׃

CAP. XV. טו

(marg.: pro arcâ)

arcæ locum parauit & ,Dauid ciuitate in domos sibi fecit Et

1 † ויעש־לו בתים בעיר דויד ויכן מקום לארון

(marg.: est fas vt portent)

portandum ad Nõ :Dauid dixit Tunc .tentorium ei tetendit & ,Dei

2 האלהים [s] ויט־לו אהל׃ † אז אמר דויד לא [t] לשאת

(marg.: נטה [s] נשא [t] — Hos enim)

DOMINVS elegit *eis in* *quia* .Leuitæ nisi Dei arcam

את־ארון האלהים כי אם־[v] הלוים כי־בם בחר יהוה

.seculum in vsque ei ministrandũ ad & ,Dei arcam portandum ad

לשאת את־ארון האלהים ולשרתו עד־עולם׃

(marg.: לוה [v] — vt ascendere faceret)

faciẽdũ ascẽdere ad ,Ierusalaim in Israel omnem Dauid Cõgregauitq;

3 † ויקהל דויד את־כל־ישראל אל־ירושלם להעלות

. ei parauerat quem suum locum in DOMINI arcam

את־ארון יהוה אל־מקומו אשר־[x] הכין לו׃

(marg.: כון [x] — congregauit)

.Leuitas & ,Aharon filios Dauid *collegit* Et

4 † ויאסף דויד את־בני אהרן ואת־הלוים׃

(marg.: ‡De)

.viginti & centũ eius fratres & ,princeps Vriel ,Chehath filiis‡

5 † לבני קהת אוריאל השר ואחיו מאה ועשרים׃

*(marg.: *De)*

.viginti & ducenti eius fratres & ,princeps Hasaiah ,Merari filiis *

6 † לבני מררי עשיה השר ואחיו מאתים ועשרים׃

(marg.: †De)

.triginta & centũ eius fratres & ,princeps Ioel ,Ghersom filiis †

7 † לבני גרשום יואל השר ואחיו מאה ושלשים׃

(marg.: ‡De)

.ducenti eius fratres & ,princeps Semahaiah ,Elisaphan filiis ‡

8 † לבני אליצפן שמעיה השר ואחיו מאתים׃

(marg.: ‡De)

. octoginta eius fratres & ,princeps Eliel ,Chebron filiis ‡

9 † לבני חברון אליאל השר ואחיו שמונים׃

*(marg.: *De)*

-duo & centũ eius fratres & ,princeps Hamminadab ,Huzziel filiis*

10 † לבני עזיאל עמינדב השר ואחיו מאה ושנים

,Leuitas & ;sacerdotes Ebiathar & ,Sadoc Dauid Vocauitque .decim

11 עשר׃ † ויקרא דויד לצדוק ולאביתר הכהנים וללוים

.Hamminadab & ,Eliel & ,Semahaiah ,Ioel & ,Hasaiah ,Vriel

לאוריאל עשיה ויואל שמעיה ואליאל ועמינדב׃

(marg.: † estis ‡ familiarum Leuiticarum.)

Sanctificamini .*Leuitis* *patrum*‡ capita † Vos :eis dixit Et

12 † ויאמר להם אתם ראשי האבות ללוים התקדשו

Dei DOMINI arcam facietis ascendere & ,vestri fratres & ,vos

אתם ואחיכם [y] והעליתם את ארון יהוה אלהי

*(marg.: עלה [y] — *locum quẽ †enim)*

‡ vos non principio à†Quia .ei præparaui* ad Israel

13 ישראל אל־[z] הכינותי לו׃ † כי למבראשונה לא אתם

(marg.: כון [z] — ‡adfuistis, dispersionẽ fecit ‡ritum.)

eum quæsiuimus non quia ,nobis in noster Deus DOMINVS *rupit*

פרץ יהוה אלהינו בנו כי־לא דרשנהו

faciẽdũ ascẽdere ad‖ ,Leuitæ & ,sacerdotes sunt sanctificati Et .*iudiciũ*‡secundũ

14 כמשפט׃ † ויתקדשו הכהנים [a] והלוים להעלות

(marg.: ‖vt ascendere facerent)

Leui filij tulerunt Et .Israel Dei DOMINI arcam

15 את־ארון יהוה אלהי ישראל׃ [b]† וישאו בני־הלוים

(marg.: לוה [a] נשא [b])

verbum iuxta Moseh præcepit quemadmodum ,Dei arcam

את ארון האלהים כאשר צוה משה כדבר

. se super *perticis* in suo humero in ,DOMINI

יהוה בכתפם [c] במטות עליהם׃

(marg.: vectibus — מוט [c] — vt statuerent)

suos fratres *statuendum ad* ,Leuitarum principibus Dauid Dixitque

16 † ויאמר דויד לשרי הלוים להעמיד את־אחיהם

, cymbalis & , citharis & ,psalteriis ,*cantici* *vasis in* cantores

המשררים בכלי־[d] שיר נבלים וכנרות ומצלתים

(marg.: cum instrumentis musicis, — שיר [d] — ‡vocem)

Leuitæ statuerunt Et .lætitia in *voce in*‡ exaltando ,facientes audire

17 משמיעים [e] להרים־בקול לשמחה׃ † ויעמידו הלוים

(marg.: רום [e])

de & ,Berechiahu filiũ Asaph eius fratribus de & ,Ioel filium Heman

את הימן בן־יואל ומן־אחיו אסף בן־ברכיהו ומן־

eis cum Et .Chusaiahu filium Ethan eorum fratribus Merari filiis

18 בני מררי אחיהם איתן בן־קושיהו׃ † ועמהם

(marg.: ‡ordinis)

,Semiramoth & ,Iahaziel & ,Ben ,Zechariahu ‡ secundi eorum fratres

אחיהם המשנים זכריהו בן ויעזיאל ושמירמות

Mattithiahu & ,Mahaseiahu & ,Benaiahu & ,Eliab ,Hunni & ,Iechiel &

ויחיאל ועני אליאב ובניהו ומעשיהו ומתתיהו

. ianitores Iehiel & ,Hobededom & ,Michneiahu & , Eliphelehu &

ואליפלהו ומקניהו ועבד אדם ויעיאל השערים׃

(marg.: vt audire facerent.)

.*faciẽdũ audire ad* ,æneis cymbalis in Ethã & ,Asaph ,Heman cantores Et

19 [f]† והמשררים הימן אסף ואיתן במצלתים נחשת להשמיע׃

(marg.: שור [f])

DOMINO confitendū ad, *caput in* Dauid *dedit* tunc ipsa die In
7 † ביום ההוא אז נתן דויד בראש להדות ליהוה
inuocate, DOMINO Confitemini .eius fratrum &, Asaph manū per
8 ביד־אסף ואחיו : † הודו ליהוה קראו
.eius *adinuentiones* populis in notificate, eius *nomine in*
בשמו הודיעו בעמים עלילתיו :
.eius mirabilibus omnibus *in meditamini* .ei psallite, ei Cantate
9 † שירו לו זמרו־לו שיחו בכל־נפלאתיו :
.DOMINVM quærentiū cor Lætetur .eius *sanctitatis* nomine in Laudamini
10 † התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה :
.semper eius *facies* quærite :eius fortitudinem &, DOMINVM Quærite
11 † דרשו יהוה ועזו בקשו פניו תמיד :
,eius prodigiorum ;fecit quæ eius mirabilium Recordamini
12 † זכרו נפלאתיו אשר עשה מפתיו
.eius oris iudiciorum &
ומשפטי־פיהו :
.eius electi Iahacob filij, eius serui Israel Semen
13 † זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו :
.eius iudicia terra vniuersa in, noster Deus DOMINVS Ipse
14 † הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטיו :
.generationibus mille pręcepit* *verbum*, eius pacti seculū in Recordamini
15 † זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור :
. Ischac ad sui iuramenti & , Abraham cum *excidit* Quod
16 † אשר כרת את־אברהם ושבועתו ליצחק :
,*seculi*† pactum † Israeli ,præceptum in Iahacob ipsi illud statuit Et
17 † ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם :
.vestræ hæreditatis *funiculum* Chenahan terram dabo Tibi :Dicendo
18 † לאמר לך אתן ארץ־כנען חבל נחלתכם :
.ea in peregrinantes & ,*parum*‡ quasi ,*numeri viros vos existendo* In
19 † בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים בה :
.alterū populum ad regno de & ,gentem ad gente de ambulauerūt Et
20 † ויתהלכו מגוי אל־גוי וממלכה אל־עם אחר :
. reges eis *super*† corripuit & ,*eos opprimendum ad** homini permisit Non
21 † לא־הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים :
. malignemini ne meis prophetis in & ,meos *vnctos in*‡ tangatis Ne
22 † אל־תגעו במשיחי ובנביאי אל־תרעו :
diem in die de *euangelizate*† :terra omnis DOMINO Cantate
23 † שירו ליהוה כל־הארץ בשרו מיום־אל־יום
omnibus in ,eius gloriam gentibus in Narrate .eius *salutem*‡
24 ישועתו : † ספרו בגוים את־כבודו בכל־
laudabilis & ,DOMINVS magnus Quia .eius mirabilia populis
25 העמים נפלאתיו : † כי גדול יהוה ומהלל
. deos omnes super ipse terribilis & ,valde
מאד ונורא הוא על־כל־אלהים :
cœlos DOMINVS Et .*vana populorum* dij omnes Nam
26 † כי כל־אלהי העמים אלילים ויהוה שמים
, eius loco in lætitia & ,fortitudo ;eo coram *elegātia &* ,*Decor* .fecit
27 עשה : † הוד והדר לפניו עז וחדוה במקמו :
DOMINO *tribuite**:populorum familiæ DOMINO *Tribuite**
28 † הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה
leuate:eius nominis gloriam DOMINO *Tribuite* .*fortitudinem*† & ,gloriā
29 כבוד ועז : † הבו ליהוה כבוד שמו שאו
.sanctitatis decore in DOMINO vos incuruate:ei *facies ad* venite & ,*munus*‡
מנחה ובאו לפניו השתחוו ליהוה בהדרת־קדש :
ne ,*orbis firmabitur* etiam : *terra omnis eius faciebus*‡ à Pauete
30 † חילו מלפניו כל־הארץ אף־תכון תבל בל־
dicant & : terra exultet & ,cæli Lætentur .*nutet**
31 תמוט : † ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו
. regnauit DOMINVS ,gentibus in
בגוים יהוה מלך :
quod omne & ,ager exultet :eius plenitudo & ,mare Tonet
32 † ירעם הים ומלואו יעלץ השדה וכל־אשר־
quia ,DOMINI *faciebus à** syluæ ligna *personabunt*‡ Tunc .eo in†
33 בו : † אז ירננו עצי היער מלפני יהוה כי־
DOMINO Confitemini .terram iudicare venit
34 בא לשפוט את־הארץ : † הודו ליהוה
. eius misericordia seculum in quoniam ,bonus quoniam
כי טוב כי לעולם חסדו :
nos erue & ,nos cōgrega & ,nostra salus Deus nos Serua ,dicite Et
35 † ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו
gloriandum ad ,*tuæ sanctitatis*‡ nomini *gratias agendum ad* ,gentibus de
מן־הגוים להודות לשם קדשך להשתבח
à Israel Deus DOMINVS Benedictus .tua laude in
36 בתהלתך : † ברוך יהוה אלהי ישראל מן־
:Amen ,populus omnis dicant Et .seculum in vsque & ,seculo
העולם ועד־העלם ויאמרו כל־העם אמן

Marginal notes: posuit ‡ducem, | nomen opera | ידע | loquimini de | שור שוח | sancto | faciem | עזז פנה | *verbi quod | pepigit | †in *sempiternū, | portionem | נתן | Cùm essetis viri numero pauci, *res exigua, | היה | מתה גור | *vt vim inferrent eis, | †pro | ינח נגע | ‡Christos | רוע שור | †annunciate *salutare | כבד | ירא | gentiū idola. | Confessio, & decor | חדה | קום | *Afferte | יהב נשא | †honorem. Afferte *sacrificium, ‡in cōspectu *facie eius vniuersi habitatores terræ, | חול גול | ‡firmabit orbem, *commoueatur. | †est | *exultabunt | *corā Dño, | ירה | ישע נצל | vt confiteamur | *sancto tuo, | vt laudemur | הלל

,Eliab & ,Hunni & ,Iechiel & ,Semiramoth & ,Haziel & ,Zechariah Et
20 † וזכריה ועזיאל ושמירמות ויחיאל ועני ואליאב
. Halamoth super *nablis* in ,Benaiahu & ,Mahaseiahu &
ומעשיהו ובניהו בנבלים על־עלמות :
,edom Hobed & ,Michneiahu & ,Eliphelehu & ,Mathithiahu Et
21 † ומתתיהו ואליפלהו ומקניהו ועבד אדם
. Lenaseah Haseminith† super citharis in ,Hazaziahu & ,Iehiel &
ויעיאל ועזזיהו בכנרות על־השמינית לנצח :
,*exaltatione in prærat* ,*exaltatione* in ‡Leuitarum princeps Chenaniahu Et
22 † וכנניהו שר־הלוים במשא יסר במשא
ianitores Elchanah & ,Berechiah Et . *ipse*‡ intelligens quia
23 כי מבין הוא : † וברכיה ואלקנה שערים
Hamasai & ,Nethanel & ,Iehosaphat & ,Sebaniahu Et .arcæ
24 לארון : † ושבניהו ויושפט ונתנאל ועמשי
tubicinantes sacerdotes Elihezer & ,Benaiahu & ,Zechariahu &
וזכריהו ובניהו ואליעזר הכהנים מחצצרים
Iechiiah & ,edom-Hobed & : Dei *arca facies ad* tubis *in*
בחצצרות לפני ארון האלהים ועבד אדם ויחיה
.arcæ ianitores
שערים לארון :
euntes ,*millium principes* & ,Israel seniores & ,Dauid fuit Et
25 † ויהי דויד וזקני ישראל ושרי האלפים ההלכים
-Hobed domo è DOMINI fœderis arcam *faciendum ascendere ad*
להעלות את־ארון ברית־יהוה מן־בית עבד־
Deum adiuuando in ,fuit Et .lætitia in edom
26 אדם בשמחה : † ויהי בעזר האלהים את־
septem immolabant & ,DOMINI fœderis arcam portantes Leuitas
הלוים נשאי ארון ברית־יהוה ויזבחו שבעה־
pallio *in* ‡ amictus Dauid Et .arietes septem & ,*iuuencos*
27 פרים ושבעה אילים : † ודויד מכרבל במעיל
,cantores & ,arcam portantes Leuitæ omnes & ,byssino
בוץ וכל־הלוים הנשאים את־הארון והמשררים
Ephod‡ Dauid super & :cantores ,*eleuationis* princeps Chenaniah &
וכנניה השר המשא המשררים ועל־דויד אפוד
fœderis arcam *facientes* ascendere Israel omnis Et .lineum
28 בד : † וכל־ישראל מעלים את־ארון ברית־
cymbalis in & ,tubis in & ,buccinæ sonitu in & ,iubilo in DOMINI
יהוה בתרועה ובקול שופר ובחצצרות ובמצלתים
fœderis arca ,fuit Et .citharis & ,*nablis* in facientibus audire
29 משמעים בנבלים וכנרות : † ויהי ארון ברית־
Saul filia Michal & ,Dauid ciuitatem ad vsq; veniente DOMINI
יהוה בא עד־עיר דויד ומיכל בת־שאול
saltantem Dauid regem vidit & ,fenestram per *se præbebat conspicuam*
נשקפה בעד החלון ותרא את־המלך דויד מרקד
.suo corde in eum despexit & ;ludentem &
ומשחק ותבז לו בלבה :

Marginal notes: psalteriis | †octauam ad vincendum. | prophetia, principatum tenebat in prophetia, | נשא שור | ‡erat. | clangebant | coram arca | tribuni ibāt, vt ascendere facerent | חיה | cùm audiuisset Deus | boues, ‡erat | prophetiæ, ‡erat | faciebant | psalteriis, | בוא בנה | aspiciebat | בזה

CAP. XVI. יו

medium in eam *constituerunt* & ,Dei arcam attulerunt Et
1 † ויביאו את־ארון האלהים ויציגו אתו בתוך
,*ascensiones appropinquare fecerunt** & :Dauid ei tetenderat quod ,*tentorij*‡
האהל אשר נטה־לו דויד ויקריבו עלות
faciendo ascendere ab‡ Dauid compleuit Et .Dei *facies ad*† pacifica &
2 ושלמים לפני האלהים : † ויכל דויד מהעלות
.DOMINI nomine in populo benedixit & :pacifica & ,*ascensionem*
העלה והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה :
,mulierem ad vsque & viro à ,Israel viro omni diuisit Et
3 † ויחלק לכל־איש ישראל מאיש ועד־אשה
.*lagenam*‡ & ,*pulchrum* carnis frustum & ,panis placentam vnicuique
לאיש ככר־לחם ואשפר ואשישה :
, ministros Leuitis de DOMINI *arca facies ad dedit* Et
4 † ויתן לפני ארון יהוה מן־הלוים משרתים
DOMINVM laudandum ad & ,confitendum ad & ,recordandum ad &
ולהזכיר ולהודות ולהלל ליהוה
;Zechariah eius secundus & ,*caput* Asaph .Israel Deum
5 אלהי ישראל : † אסף הראש ומשנהו זכריה
,Benaiahu & ,Eliab & ,Mathithiah & ,Iechiel & ,Semiramoth & ,Iehiel
יעיאל ושמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב ובניהו
Asaph & ,citharis in & ,*nablorum vasis in* Iehiel & ,Edom Hobed &
ועבד אדם ויעיאל בכלי נבלים ובכנרות ואסף
,sacerdotes Iachaziel & Benaiahu Et .‡faciens audire cymbalis in
6 במצלתים משמיע : † ובניהו ויחזיאל הכהנים
. Dei fœderis *arca facies ad* iugiter tubis in
בחצצרות תמיד לפני ארון ברית־האלהים :

Marginal notes: pertingere fecerunt | יצג | ‡tabernaculi, *obtulerunt holocausta, †corā Deo. ‡offerre holocaustum, | עלה | ‡pultem. | posuit coram arca | נתן לוה | ירה | dux, | instrumentis psalteriorū, | כלה | ‡sonitum. | צלל | coram arca

,Israel meũ populũ super iudicibus præcepi quibus ‡ diebus à Et

10 † ולמימים אשר צויתי שפטים על־עמי ישראל

ædificabit domũ & :tibi annũciaui & ,tuos inimicos omnes humiliaui &

והכנעתי את־כל־אויביך ואגד לך ובית יבנה־

cum eundum ad ,tui dies fuerint cõpleti cũ ,erit Et .DOMINVS tibi

11 לך יהוה : † והיה כי־מלאו ימיך ללכת עם־

erit quod ,te post tuum semen suscitabo & ,tuis patribus

אבתיך והקימותי את־זרעך אחריך אשר יהיה

ædificabit Ipse .eius regnum stabiliam & ;tuis filiis de

12 מבניך והכינותי את־מלכותו : † הוא יבנה־

.seculum in vsque eius solium firmabo & ,domum mihi

לי בית וכננתי את־כסאו עד־עולם :

.filium in mihi erit ipse & ,patrem in ei ero Ego

13 † אני אהיה־לו לאב והוא יהיה־לי לבן

qui eo ab remoui sicut ,eo cum à remouebo non meã misericordiã &

וחסדי לא־אסיר מעמו כאשר הסירותי מאשר

in vsq; meo regno in & ,mea domo in eum statuam Et .te ante fuit

14 היה לפניך : † והעמדתיהו בביתי ובמלכותי עד־

.seculum in vsque firmus erit eius thronus & : seculum

העולם וכסאו יהיה נכון עד־עולם :

sic ,hanc visionem vniuersam iuxta & ,hæc verba omnia Iuxta

15 † ככל הדברים האלה וככל החזון הזה כן

. Dauid ad Nathan est locutus

דבר נתן אל־דויד :

Quis :dixit & ,DOMINI facies ad sedit & ,Dauid rex venit Et

16 † ויבא המלך דויד וישב לפני יהוה ויאמר מי־

?hucusq; me venire fecisti quia ,mea domꝰ quę & ,Deus DOMINE ‡ ego

אני יהוה אלהים ומי ביתי כי הביאתני עד־הלם :

domum super ,es locutus & ,Deus tuis oculis in hoc fuit parum Et

17 † ותקטן זאת בעיניך אלהים ותדבר על־בית־

excellentiæ hominis dispositionẽ secũdũ me vidisti & ,lõginquũ ad tui serui

עבדך למרחוק וראיתני כתור האדם המעלה

,te ad Dauid vltrà addet Quid . Deus DOMINE

18 יהוה אלהים : † מה־יוסיף עוד דויד אליך

. nosti tuum seruum tu Et ?tuum seruum glorificandũ ad

לכבוד את־עבדך ואתה את־עבדך ידעת :

omnem fecisti tuum cor secundũ & ,tuũ seruum propter DOMINE

19 † יהוה בעבור עבדך וכלבך עשית את־כל־

.magnificentias† omnia notificandum ad ,hanc magnitudinem

הגדולה הזאת להדיע את־כל־הגדלות :

quos omnes iuxta ,te præter Deus ‡ nec ,tu sicut non DOMINE

20 † יהוה אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל אשר־

vna gens ,Israel tuus populꝰ sicut ‡ quis Et .nostris auribꝰ in audiuimus

21 שמענו באזנינו : † ומי כעמך ישראל גוי אחד

ponendum ad† ,populũ sibi redimendum ad* ,Deus perrexit quam ‡ terra in

בארץ אשר הלך האלהים לפדות לו עם לשום

quem tui populi faciebꝰ à expellendũ ad‖ ,terribilia & ,magnitudines ,nomẽ tibi

לך שם גדלות ונוראות לגרש מפני עמך אשר־

.gentes ,Aegypto ex redemisti

פדית ממצרים גוים :

.seculum in vsq; populum in tibi Israel tuum populum dedisti Et

22 † ותתן את־עמך ישראל לך לעם עד־עולם

.Deum in eis fuisti DOMINE tu Et

ואתה יהוה היית להם לאלהים :

,tuo seruo super es locutus quod verbum ,DOMINE nunc Et

23 † ועתה יהוה הדבר אשר דברת על־עבדך

.es locutus sicut fac Et .seculum in vsque cõfirmetur eiꝰ domo super &

ועל־ביתו יאמן עד־עולם ועשה כאשר דברת :

,dicendo ,seculum in vsque tuũ nomẽ magnificetur & ,permaneat Et

24 † ויאמן ויגדל שמך עד־עולם לאמר

domus & :Israeli † Deus ,Israel Deus exercituũ DOMINVS

יהוה צבאות אלהי ישראל אלהים לישראל ובית־

reuelasti ‡ meus Deus tu Etenim .tuas facies ad firma tui serui Dauid

25 דויד עבדך נכון לפניך : † כי אתה אלהי גלית

,tuus seruus inuenit Ideo .domum ei ædificandum ad ,tui serui aurem

את־אזן עבדך לבנות לו בית על־כן מצא עבדך

:Deus † ipse tu DOMINE nunc Et .tuas facies ad orandum ad*

26 להתפלל לפניך : † ועתה יהוה אתה־הוא האלהים

.hoc bonum tuo seruo super es locutus &

ותדבר על־עבדך הטובה הזאת :

existendum ad ,tui serui domui benedicere cœpisti nunc Et

27 † ועתה הואלת לברך את־בית עבדך להיות

†benedicta & ,benedixisti DOMINE tu Quia .tuas facies ad seculum in

לעולם לפניך כי־אתה יהוה ברכת ומברך

.seculum in

לעולם :

‡ in | צוה | vt eas | הלך | קום | כון | ab | סור | חזה | coram Dño, | ישב | ‡ sum | ‡ est | excellentis | erga | vt notificares | † magnalia. | ידע | est similis tibi, | ‡ est | ‡ est | ‡ ad | *vt redimeres | † vt poneres | פדה | ירא | ‖vt expelleres à facie | posuisti | נתן | vt dicant, | † est | sit coram te. | ‡ aperuisti | גלה | vt ædificares | בנה | * vt oret coram te. | † es | vt sit | יאל | coram te. | † erit

foederis arcæ facies ad ‡ ibi dereliquit Et .DOMINVM lauda &

37 והלל ליהוה : † ויעזב־שם לפני ארון ברית־

iugiter arca coram ministrandum ad ,eius fratres & ,Asaph DOMINI

יהוה לאסף ולאחיו לשרת לפני הארון תמיד

sexaginta eorũ fratres & ,edom-Hobed Et .suo die in diei rem in*

38 לדבר־יום ביומו : † ועבד אדם ואחיהם ששים

. ianitores ,Chosah & ,Iedithun filius ,edom Hobed & :octo &

ושמונה ועבד אדם בן־ידיתון וחסה לשערים :

tabernaculi facies ad sacerdotes eius fratres & ,sacerdotẽ Sadoc Et

39 † ואת צדוק הכהן ואחיו הכהנים לפני משכן

ascensiones faciendũ ascendere Ad* .Ghibhon in ‡ quod excelso in DOMINI

40 יהוה בבמה אשר בגבעון : † להעלות עלות

. vespera in † & ,mane in iugiter ascensionis‖ altare super DOMINO

ליהוה על־מזבח העלה תמיד לבקר ולערב

. Israel super præcepit quam DOMINI lege in scriptũ ‡ omne iuxta &

ולכל־הכתוב בתורת יהוה אשר צוה על־ישראל :

sunt nuncupati* qui ,purorum ‡ residuum & ,Ieduthũ & ,Heman eis cum Et

41 † ועמהם הימן וידותון ושאר הברורים אשר נקבו

seculum in Quoniam :DOMINO confitendum ad ,nomina per

בשמות להודות ליהוה כי לעולם

. eius misericordia

חסדו :

,facientes audire ‡ ,cymbalis & ,tubis † Ieduthun & Heman eis cum Et

42 † ועמהם הימן וידותון חצצרות ומצלתים למשמיעים

. portam ad Ieduthun filij Et .Dei cantici instrumentis &

וכלי שיר האלהים ובני ידותון לשער :

circuiuit & :suam domũ in vnusquisq; populus omnis abierunt Et

43 † וילכו כל־העם איש לביתו ויסב

. suæ domui benedicendum ad Dauid

דויד לברך את־ביתו :

laudate | ‡ coram arcã | vt ministrarent | * p singulos dies. | ידותון | coram tabernaculo | ‡ erat | *vt offerrent holocausta | ‖ holocausti | † vesperi. | ‡ quod est | ירה | ‡ electorum, | *nominati | † cum | ‡ vt audire facerent, | כלה | שור | reuersus est

CAP. XVII. יז

ad Dauid dixit & ,sua domo in Dauid habitaret cùm ,fuit Et

1 † ויהי כאשר ישב דויד בביתו ויאמר דויד אל־

arca & ,cedrina domo in habitans ego Ecce :prophetam Nathan

נתן הנביא הנה אנכי יושב בבית הארזים וארון

:Dauid ad Nathan dixit Et . cortinis sub ‡ DOMINI foederis

2 ברית־יהוה תחת יריעות : † ויאמר נתן אל־דויד

.‡ tecum Deus quia :fac tuo corde in ‡ quod Omne

כל אשר בלבבך עשה כי האלהים עמך :

,Nathan ad Dei verbum fuit & ,ipsa nocte in fuit Et

3 † ויהי בלילה ההוא ויהי דבר אלהים אל־נתן

dixit Sic :meum seruum Dauid ad dices & ,Vade :dicendo

4 לאמר : † לך ואמרת אל־דויד עבדי כה אמר

. habitandum ad domum mihi ædificabis tu Non :DOMINVS

יהוה לא אתה תבנה־לי הבית לשבת :

feci ascendere qua die à domo in habitaui non Quia

5 † כי לא ישבתי בבית מן־היום אשר העליתי את־

,tentorium in tentorio de* fui & ‡ : hanc diem ad vsque Israel ‡

ישראל עד היום הזה ואהיה מאהל אל־אהל

:Israel omni cum ambulaui quibus ‡ omnibus In .tabernaculo de &

6 ומשכן : † בכל אשר־התהלכתי בכל־ישראל

quibus Israel iudicum † vni sum locutus verbum nunquid

הדבר דברתי את־אחד שפטי ישראל אשר

ædificastis non quid Vt :dicendo ,meum populum pascendum ad præcepi

צויתי לרעות את־עמי לאמר למה לא־בניתם

meo seruo dices sic nunc Et ? cedrinam domum mihi

7 לי בית ארזים : † ועתה כה תאמר לעבדי

è te tuli Ego :exercituum DOMINVS dixit Sic :Dauid

לדויד כה אמר יהוה צבאות אני לקחתיך מן־

meum populum super ducem existendum ad ,pecore post de caula

הנוה מן־אחרי הצאן להיות נגיד על עמי

:succidi & :i uisti* quæ ‡ omnibus in tecum fui Et . Israel

8 ישראל : † ואהיה עמך בכל אשר הלכת ואכרית

nomen iuxta nomen tibi feci & :tuis faciebus à tuos inimicos omnes

את־כל־אויביך מפניך ועשיתי לך שם כשם

. terra in ‡ qui magnorum

הגדולים אשר בארץ :

habitabit & ,eũ plantaui & ,Israel meo populo locum posui Et

9 † ושמתי מקום לעמי ישראל ונטעתיהו ושכן

,iniquitatis filij addent non & :vltra commouebitur non & ,se sub

תחתיו ולא ירגז עוד ולא־יוסיפו בני־עולה

. principio in quemadmodum ,eum atterere

לבלתו כאשר בראשונה :

habito | ‡ est | ‡ est | ‡ est. | היה | dic | ישב | עלה | ‡ filios | ‡ sed | *de tabernaculo in tabernaculum, & de habitaculo ad habitaculum. | ‡ in | † ex iudicibꝰ | vt pascerent | צוה | רעה | tugurio è pecudibus, vt esses dux | ‡ ad | *perrexisti: | † facie tua, | עשה | ‡ sunt | שום | in loco suo, | vt atterant | בלה

CAP. XVIII. יח

.eos humiliauit & ,Pelistim Dauid percussit & ,*sic*‡ post fuit Et

1 † ויהי אחרי כן ויך דויד את פלשתים ויכניעם

. Pelistim manu de eius *filias* & ,Ghath tulit Et

ויקח את גת ובנתיה מיד פלשתים׃

deferentes ,Dauid serui Moabitæ fuerunt & ,Moab percussit Et

2 † ויך את מואב ויהיו מואב עבדים לדויד נשאי

,Chamath in Sobah regẽ Hadarhezer Dauid percussit Et . munus

3 מנחה׃ † ויך דויד את הדרעזר מלך צובה חמתה

. Perath flumine in suam *manum*‡statuendum ad *ipsum eundo in*

בלכתו להציב ידו בנהר פרת׃

,equites millia septem & ,currus mille eo ab Dauid accepit Et

4 † וילכד דויד ממנו אלף רכב ושבעת אלפים פרשים

omnem Dauid subneruauit & .peditum virorum millia viginti &

ועשרים אלף איש רגלי ויעקר דויד את כל

Aram venit Et . currus centum eo ex reseruauit & ,currum

5 הרכב ויותר ממנו מאה רכב׃ † ויבא ארם

Dauid percussit & ,Sobah *regem* Hadarheser *iuuandum ad* ,Darmesec

דרמשק לעזור להדרעזר מלך צובה ויך דויד

. virorum millia duo & viginti Aram *in**

בארם עשרים ושנים אלף איש׃

,serui Dauidi *Aram fuit*†& ,Darmesec Aram in Dauid posuit Et

6 † וישם דויד בארם דרמשק ויהי ארם לדויד עבדים

quo ‡ omnibus in Dauid DOMINVS seruauit Et .munus deferentes

נשאי מנחה ויושע יהוה לדויד בכל אשר

super erant qui ,aureos clypeos Dauid tulit Et . perrexit

7 הלך׃ † ויקח דויד את שלטי הזהב אשר היו על

. Ierusalaim‡ eos adduxit & :Hadarhezer seruis

עבדי הדרעזר ויביאם ירושלם׃

Dauid tulit Hadarhezer vrbibus Chun de & Tibchath de Et

8 † ומטבחת ומכון ערי הדרעזר לקח דויד

,æneum mare Selomoh fecit *eo in* :valde multum æs

נחשת רבה מאד בה עשה שלמה את ים הנחשת

. ænea vasa & ,columnas &

ואת העמודים ואת כלי הנחשת׃

Dauid percussisset quòd ,Chamath rex Tohu audiuit Et

9 † וישמע תעו מלך חמת כי הכה דויד את

misit Et . Sobah regis Hadarhezer exercitum omnem

10 כל חיל הדרעזר מלך צובה׃ † וישלח את

,pacem *ad ei optandum ad* ,Dauid regem ad suum filium Adoram

הדורם בנו אל המלך דויד לשאול לו לשלום

.eũ percussit & ,Hadarhezer cũ pugnauit quòd eò ,ei benedicendum ad &

ולברכו על אשר נלחם בהדרעזר ויכהו

aurea vasa omnia & .Hadarhezer‡erat Tohu bellorum vir quia

כי איש מלחמות תעו היה הדרעזר וכל כלי זהב

rex fecit sanctificare ipsa Etiam . ænea & ,argentea &

11 וכסף ונחשת׃ † גם אתם הקדיש המלך

vniuersis ex tulerat quod ,auro & argento cum DOMINO Dauid

דויד ליהוה עם הכסף והזהב אשר נשא מכל

, Pelistim de & ,Hammon filiis de & ,Moab de & ,Edom de ;gentibus

הגוים מאדום וממואב ומבני עמון ומפלשתים

Edom percussit Seruiah filius Absai Et .Hamalec de &

12 ומעמלק׃ † ואבשי בן צרויה הכה את אדום

.millia decim-octo ,salis Valle in

בגיא המלח שמונה עשר אלף׃

serui Edomæi omnes fuerunt & .*præsides* Edom in posuit Et

13 † וישם באדום נציבים ויהיו כל אדום עבדים

. perrexit quæ‡omnibus in Dauid DOMINVS seruauit & .Dauid

לדויד ויושע יהוה את דויד בכל אשר הלך׃

,iudicium *faciens erat* & ;Israel vniuersum super Dauid Regnauitque

14 † וימלך דויד על כל ישראל ויהי עשה משפט

.suo populo omni iustitiam &

וצדקה לכל עמו׃

Achilud filius Iehosaphat & ,exercitũ super ‡Seruiah filius Ioab Et

15 † ויואב בן צרויה על הצבא ויהושפט בן אחילוד

filius Abimelech & , Achitub filius Sadoc Et .*commemorans*

16 מזכיר׃ † וצדוק בן אחיטוב ואבימלך בן

filius Benaiahu Et . scriba Sausah & ; sacerdotes Ebiathar

17 אביתר כהנים ושושא ספר׃ † ובניהו בן

primi Dauid filij Et .Pelethi & ,Cherethi super Iehoiadah

יהוידע על הכרתי והפלתי ובני דויד הראשנים

.regis manum ad

ליד המלך׃

Margin: ‡hæc, נכה ; villas ; לקח ; dũ pergeret ; ‡ potestatem ; בוא ; vt auxiliaretur ‡regi ; נכה ; * de ; שנה ; † fuerunt Aramæi ; שום היה ; ‡ ad quæ ; לקח ; היה ; ‡ in ; de quo ; כלה ; vt postularet ab eo ; ‡ cum ; præsidia. ; ‡ ad ; ישע ; faciebat ; ‡ erat ; à commentariis. ; ראש

CAP. XIX. יט

,Hammon filiorũ rex Nachas est mortuus & ,hęc post fuit Et

1 † ויהי אחרי כן וימת נחש מלך בני עמון

misericordiã Faciam :Dauid Dixitque . eo pro eius filius regnauit &

2 וימלך בנו תחתיו׃ † ויאמר דויד אעשה חסד

.misericordiã mecum eius pater fecit etenim :Nachas filio Chanun cũ

עם חנון בן נחש כי עשה אביו עמי חסד

venerunt Et .suo patre super eũ consolandũ ad nuncios Dauid Misitque

וישלח דויד מלאכים לנחמו על אביו ויבאו

.eum *consolandum ad* ,Chanun ad Hammõ filiorũ terrã in Dauid serui

עבדי דויד אל ארץ בני עמון אל חנון לנחמו׃

honorans Nũquid :Chanun ad Hammõ filiorũ principes dixerunt Et

3 † ויאמרו שרי בני עמון לחנון המכבד

?consolantes te ad misit quia ,tuis oculis in tuum patrem Dauid

דויד את אביך בעיניך כי שלח לך מנחמים

,terram *pedibus lustrandũ ad & subuertendũ ad & inquirendũ ad* propterea Nõne

הלא בעבור לחקר ולהפך ולרגל הארץ

,Dauid seruos Chanun tulit Et ? te ad eius serui venerunt

4 באו עבדיו אליך׃ † ויקח חנון את עבדי דויד

:*podicem* ad vsque mediũ per eorum tunicas præscidit & ,eos rasit &

ויגלחם ויכרת את מדויהם בחצי עד המפשעה

. viros *super* Dauid ipsi nunciauerũt & ,abierunt Et . eos dimisit &

5 וישלחם׃ † וילכו ויגידו לדויד על האנשים

(.valde affecti ignominia viri erant quia) .eorũ occursũ in misit Et

וישלח לקראתם כי היו האנשים נכלמים מאד

,vestra barba germinet donec ,Iericho in Manete :rex dixit Et

ויאמר המלך שבו בירחו עד אשר יצמח זקנכם

cum fœtuissent quòd Hammon filij viderunt Et .reuertemini &

6 ושבתם׃ † ויראו בני עמון כי התבאשו עם

mercede *cõducẽdũ ad* ,argẽti talẽta mille Hãmõ filij & ,Chanũ misit & :Dauid

דויד וישלח חנון ובני עמון אלף ככר כסף לשכר

Sobah de & Mahachah Aram de & ,*Naharaim*‡ Aram de sibi

להם מן ארם נהרים ומן ארם מעכה ומצובה

triginta & duo sibi mercede conduxerunt Et .equites & *currum*

7 רכב ופרשים׃ † וישכרו להם שנים ושלשים

venerunt Et .eius populum & ,Mahachah regem & ,curruum millia

אלף רכב ואת מלך מעכה ואת עמו ויבאו

sunt congregati Hammon filij Et .Medba *facies ad* sunt castrametati &

ויחנו לפני מידבא ובני עמון נאספו

.bellum ad venerunt & ,suis vrbibus de

מעריהם ויבאו למלחמה׃

exercitum omnem & ,Ioab misit & ,Dauid audiuit Et

8 † וישמע דויד וישלח את יואב ואת כל צבא

prælium disposuerunt & ,Hammon filij sunt egressi Et . fortium

9 הגבורים׃ † ויצאו בני עמון ויערכו מלחמה

. agro in† seorsum venerunt qui reges & :vrbis *ostio*

פתח העיר והמלכים אשר באו לבדם בשדה׃

facies se ad ‡ prælij facies esset quòd ,Ioab vidit Et

10 † וירא יואב כי היתה פני המלחמה אליו פנים

occursum in aciem direxit & ,Israel in *electo omni* ex elegit & ;retro &

ואחור ויבחר מכל בחור בישראל ויערך לקראת

,sui fratris Absai manu in dedit populi residuum Et . Aram

11 ארם׃ † ואת יתר העם נתן ביד אבשי אחיו

. Hammon filiorum occursum in aciẽ direxerunt &

ויערכו לקראת בני עמון׃

. salutem in mihi eris & ,Aram me *præ* fuerit *fortis* Si :Dixitque

12 † ויאמר אם תחזק ממני ארם והיית לי לתשועה

. te seruabo & ,te *præ* fuerint *fortes* Hammon filij si Et

ואם בני עמון יחזקו ממך והושעתיך׃

. nostri Dei vrbibus pro & ,nostro populo pro cõfortemur & ,Cõfortare

13 † חזק ונתחזקה בעד עמנו ובעד ערי אלהינו

appropinquauit Et . faciat suis oculis in bonum* DOMINVS Et

14 ויהוה הטוב בעיניו יעשה׃ † ויגש

fugerunt & :prælium in Aram *facies ad*‡ ,eo cum† qui populus & ,Ioab

יואב והעם אשר עמו לפני ארם למלחמה וינוסו

fugerunt & ,Aram fugisset quòd viderũt Hammon filij Et . eius *faciebus* à

15 מפניו׃ † ובני עמון ראו כי נס ארם וינוסו

est ingressus Et . ciuitatẽ sunt ingressi & ,eius fratris Absai *faciebus* à ipsi etiã

גם הם מפני אבשי אחיו ויבאו העירה ויבא

. Ierusalaim Ioab

יואב ירושלם׃

miserunt & ,Israel *facies ad*‡essent cæsi quòd ,Aram *vidit* Et

16 † וירא ארם כי נגפו לפני ישראל וישלחו

Sophach & :flumen trans †qui *Aram* * eduxerunt & ,nuncios

מלאכים ויוציאו את ארם אשר מעבר הנהר ושופך

Margin: חיה מות ; בוא ; vt consolarentur ; honorat ; שור ; vt inquirant, & subuertãt, & explorent ; לקח ; nates, ; חצה ; per ; נגד ; ישב ; ראה ; vt conducerent ; duorum fluuiorum ; currus ; שנה ; ante ; יצא ; ad portam ; † erant ; בוא ; ‡ contra se, antè ; ראה פנה ; omnibus electis ; fortior ; fortiores ; ישע ; *quod est ; נגש ; †erant ; ‡ contra ; facie ; facie ; viderunt Aramæi, ‡coram ; ראה ; *Aramæos ; †erant

,Dauidi est nunciatum Et .eos ante* Hadarhezer exercitus princeps
שר־צבא הדרעזר לפניהם׃ 17 ויגד לדויד
,eos ad venit & ,Iarden transiuit & ,Israel omnem congregauit &
ויאסף את־כל־ישראל ויעבר הירדן ויבא אלהם
Aram occursum in Dauid aciem direxit Et .eos contra aciem direxit &
ויערך אלהם ויערך דויד לקראת ארם
. eo cum pugnauerunt & ,prælium in
מלחמה וילחמו עמו׃
Aram de Dauid occidit Et .Israel *faciebus* à Aram fugit Et
18 וינס ארם מלפני ישראל ויהרג דויד מארם
& ;peditum virorum millia quadraginta & ,curruum millia septem
שבעת אלפים רכב וארבעים אלף איש רגלי ואת
.interemit exercitus principem Sophach
שופך שר־הצבא המית׃
Israel *facies ad* essent cæsi quòd ,Hadarhezer serui viderunt Et
19 ויראו עבדי הדרעזר כי נגפו לפני ישראל
seruare Aram noluit Et .ei seruierũt & ,Dauid cũ fecerunt pacẽ &
וישלימו עם־דויד ויעבדהו ולא־אבה ארם להושיע
. vltra Hammon filios
את־בני־עמון עוד׃

*erat — נגד f — בוא g — facie — נוס h — שור i מות k — coram — ראה l — ישע m

CAP. XX. כ

,reges *egrediendi* tempore ,anni reuersionis tempore fuit Et
1 ויהי לעת תשובת השנה לעת צאת המלכים
;Hammon filiorũ terram *corrupit** & ,militiæ robur Ioab duxit &
וינהג יואב את־חיל הצבא וישחת את־ארץ בני־עמון
percussit Et .Ierusalaim in *manẽs* Dauid & :Rabbah obsedit & ,venit &
ויבא ויצר את־רבה ודויד ישב בירושלם ויך
. eam destruxit & ,Rabbah Ioab
יואב את־רבה ויהרסה׃
.eius capite *desuper** eorum regis coronam Dauid tulit Et
2 ויקח דויד את־עטרת־מלכם מעל ראשו
fuit & :preciosum lapidem ea in & ,auri talenti pondus *eam* inuenit &
וימצאה משקל כבר־זהב ובה אבן יקרה ותהי
.valde *multum** eduxit vrbis *spolium* & :Dauid caput supra
על־ראש דויד ושלל העיר הוציא הרבה מאד׃
tribulis† in & ,serra in serrauit & ,eduxit ,ea in * qui populum Et
3 ואת־העם אשר־בה הוציא וישר במגרה ובחריצי
filiorum vrbibus vniuersis Dauid fecit sic Et .ferris in & ,ferreis
הברזל ובמגרות וכן יעשה דויד לכל ערי בני־
. Ierusalaim populus omnis & ,Dauid est reuersus & :Hammon
עמון וישב דויד וכל־העם ירושלם׃
.Pelistim cum Ghezer in bellum stetit & , postea fuit Et
4 ויהי אחרי־כן ותעמד מלחמה בגזר עם־פלשתים
,*gigantis* natis de Sippai Chusathites Sibbechai percussit Tunc
אז הכה סבכי החשתי את־ספי מילדי הרפא
.sunt humiliati &
ויכנעו׃
Elchanan percussit & ,Pelistim cum bellum adhuc fuit Et
5 ותהי־עוד מלחמה את־פלשתים ויך אלחנן
*eius hastę lignũ & .Ghittæũ Gholiath fratrem Lachmi Iahir filius
בן־יעור את־לחמי אחי גלית הגתי ועץ חניתו
,Ghath in bellum adhuc fuit Et . texentium liciatorium velut
כמנור ארגים׃ 6 ותהי־עוד מלחמה בגת
. quatuor & viginti ,sex & sex eius digiti & ,*mensuræ vir erat &
ויהי איש מדה ואצבעתיו שש־ושש עשרים וארבע
probris afficiebat Et .Rapha ipsi erat natus ipse etiam Et
וגם־הוא נולד להרפא׃ 7 ויחרף את־
. Dauid fratris Simha filius Iehonathan eum percussit & : Israel
ישראל ויכהו יהונתן בן־שמעא אחי דויד׃
,Dauid manum per ceciderunt Et .Ghath in Rapha ipsi sunt nati Isti
8 אל נולדו להרפא בגת ויפלו ביד־דויד
. eius seruorum manum per &
וביד־עבדיו׃

quo egrediuntur — היה a יצא b — *vastauit — manebat — צור c נכה d — *à — לקח e — in ea — spolia *multa — *erat †carpentis — נשר f — שוב f — Rephaim, — *erat — יעור ק — חנה g — היה h — *magnæ, — מדד i — ילד k — נכה l — נפל m

CAP. XXI. כא

*numerandum ad** Dauid incitauit & ;Israel contra *satan* stetit Et
1 ויעמד שטן על־ישראל ויסת את־דויד למנות
principes ad & ,Ioab ad Dauid Dixitque . Israel
את־ישראל׃ 2 ויאמר דויד אל־יואב ואל־שרי
.Dan ad vsq; & Sebah--Beer à Israel numerate ,Ite :populi
העם לכו ספרו את־ישראל מבאר שבע ועד־דן
.eorum numerum sciam vt ,me ad afferte &
והביאו אלי ואדעה את־מספרם׃
ipsi sicut suo populo *super* DOMINVS Addat :Ioab Dixitque
3 ויאמר יואב יוסף יהוה על־עמו ׀ כהם

aduersarius *vt numeraret — סות n מנה o — בוא p — sunt

ipsi omnes rex mi domine non Nunquid . vicibus centum
מאה פעמים הלא אדני המלך כלם
quid vt ?meus dominus hoc *quæret** quid vt ?*seruos in* meo domino
לאדני לעבדים למה יבקש זאת אדני למה
? Israeli delictum ad erit
יהיה לאשמה לישראל׃
, Ioab est egressus Et .Ioab *super* præualuit regis verbum Et
4 ודבר־המלך חזק על־יואב ויצא יואב
.Ierusalaim venit & ,Israel vniuersum per ambulauit &
ויתהלך בכל־ישראל ויבא ירושלם׃
fuit Et.Dauid *ad** populi *census* numerum Ioab Deditque
5 ויתן יואב את־מספר מפקד־העם אל־דויד ויהי
*educentis viri** millia centum & ,millia mille Israel omnis
כל־ישראל אלף אלפים ומאה אלף איש שלף
virorum millia septuaginta & quadringenta Iehudah Et .gladium
חרב ויהודה ארבע מאות ושבעים אלף איש
:eorũ medio in *recẽsuit* non Beniamin & Leui Et .gladium educentium
שלף חרב׃ 6 ולוי ובנימן לא פקד בתוכם
. Ioab ipsi regis verbum fuit abominabile quia
כי־נתעב דבר־המלך את־יואב׃
percussit & :hoc verbum *super*† Dei oculis in *fuit malum* Et
7 וירע בעיני האלהים על־הדבר הזה ויך את־
,valde Peccaui :Deum ad Dauid Dixitque .Israel
ישראל׃ 8 ויאמר דויד אל־האלהים חטאתי מאד
obsecro fac transire nunc & :hanc rem feci quia
אשר עשיתי את־הדבר הזה ועתה העבר־נא את־
.valde egi insipienter quia ,tui serui iniquitatem
עון עבדך כי נסכלתי מאד׃
:dicendo Dauid videntem Ghad ad DOMINVS est locutus Et
9 וידבר יהוה אל־גד חזה דויד לאמר׃
:DOMINVS dixit Sic :dicendo ,Dauid ad *loqueris* & ,Vade
10 לך ודברת אל־דויד לאמר כה אמר יהוה
faciam & ,his ex vnum tibi elige :te super *extendens* ego Tria
שלוש אני נטה עליך בחר־לך אחת מהנה ואעשה־
dixit Sic :ei dixitque ,Dauid ad Ghad venit Et .tibi
לך׃ 11 ויבא גד אל־דויד ויאמר לו כה־אמר
: famem annis tribus Si† .tibi Recipe :DOMINVS
יהוה קבל־לך׃ 12 אם־שלוש שנים רעב
gladium & ,tuorũ hostiũ *faciebus*‖ à esse deficiens mensibus tribus *si* Et*
ואם־שלשה חדשים נספה מפני־צריך וחרב
gladium diebus tribus *si* Et .*apprehendentem in* tuorum inimicorum
אויביך למשגת ואם־שלשת ימים חרב
corrumpentem DOMINI angelum & ,terra in pestem & ,DOMINI
יהוה ודבר בארץ ומלאך יהוה משחית
respondebo quid vide nunc Et . Israel termino omni in
בכל־גבול ישראל ועתה ראה מה־אשיב את־
. verbum me mittenti
שלחי דבר׃
quæso Incidam .*valde**mihi† Angustia :Ghad ad Dauid dixit Et
13 ויאמר דויד אל־גד צר־לי מאד אפלה־נא
manũ in & ,valde eius miserationes multæ quia ,DOMINI manum in
ביד־יהוה כי־רבים רחמיו מאד וביד־
pestilentiam DOMINVS dedit Et . incidam ne *hominis*
אדם אל־אפל׃ 14 ויתן יהוה דבר
. virorum millia septuaginta Israel de *cecidit* & :Israel in
בישראל ויפל מישראל שבעים אלף איש׃
:eam *corrumpendum ad* ,Ierusalaim in angelum Deus misit Et
15 וישלח האלהים מלאך לירושלם להשחיתה
.malo super est *duct⁹ pænitudine** & ,DOMINVS vidit ,*corrumpere secundũ* &
וכהשחית ראה יהוה וינחם על־הרעה
angelus Et .*tuã manũ remitte*† nunc :*Multum* :*corrumpenti* angelo dixit Et
ויאמר למלאך המשחית רב עתה הרף ידך ומלאך
. Iebusæi Ornan aream iuxta *stans** DOMINI
יהוה עמד עם־גרן ארנן היבוסי׃
DOMINI angelum vidit & ,suos oculos Dauid leuauit Et
16 וישא דויד את־עיניו וירא את־מלאך יהוה
euaginatum eius gladium & ; cœlos inter & , terram inter stantem
עמד בין הארץ ובין השמים וחרבו שלופה
seniores & ,Dauid cecidit Et .Ierusalaim contra extentum,eius manu in
בידו נטויה על־ירושלם ויפל דויד והזקנים
. suas facies super ,saccis in operti
מכסים בשקים על־פניהם׃
*numerandum ad** , dixi ego Nonne :Deum ad Dauid dixit Et
17 ויאמר דויד אל־האלהים הלא אני אמרתי למנות
. malefeci malefaciendo & : peccaui qui † ipse ego Et ? *populo in*
בעם ואני־הוא אשר־חטאתי והרע הרעותי

sunt serui? *quærit — ipsi — recensiti *ipsi — נתן q — *virorum educentium — numerauit — Displicuit †propter — רוע r — עשה s — עוה t — loquere — extendo — בוא v — †Aut — שנה x — *Aut ‖facie — te attingentem. Aut vastantem — שוב y — †est *vehemens. — נפל z — hominum — ceciderunt — vt perderet — cũ vastaret, *misertus — רוע a — vastanti: Sufficit. †cesset manus tua. — רבב b — רפה c — *stabat — נשא d — ראה e — כסה f — שק g — *vt numeraret populũ? — מנה h רוע i — †sum

nomen ad ,excellentiam ad;magnificandum *ad ,DOMINO ædificandum ad
לבנות ליהוה להגדיל למעלה לשם
Dauid parauit Et .ei nunc *parabo : terris omnibus in ,gloriam ad &
ולתפארת לכל־הארצות אכינה נא לו ויכן דויד
,suum filium Selomoh vocauit Et .suam mortem ante multitudine in
6 לרב לפני מותו׃ ויקרא לשלמה בנו
.Israel Deo DOMINO domum ædificandū ad ei præcepit &
ויצוהו לבנות בית ליהוה אלהי ישראל׃
,meo corde cum fuit,†Ego;suum filium Selomoh ad Dauid Dixitque
7 ויאמר דויד לשלמה בנו אני היה עם־לבבי
me super fuit Et .mei Dei DOMINI nomini domum ædificare
8 לבנות בית לשם יהוה אלהי׃ ויהי עלי
bella & ,effudisti multitudine in Sāguine :dicēdo,DOMINI verbū
דבר־יהוה לאמר דם לרב שפכת ומלחמות
multos sanguines quia ,meo nomini domū ædificabis nō : fecisti magna
גדלות עשית לא־תבנה בית לשמי כי דמים רבים
.meas facies ad terram in effudisti
שפכת ארצה לפני׃
requiem dabo & ,quietis vir erit ipse ,tibi natus filius Ecce
9 הנה־בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי
,eius nomen erit Selomoh quia:circuitu à suis inimicis omnibus ab ei
לו מכל־אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו
.eius diebus in Israel super dabo quietem & ,pacem &
ושלום ושקט אתן על־ישראל בימיו׃
,filium in mihi erit ipse & ,meo nomini domum ædificabit Ipse
10 הוא־יבנה בית לשמי והוא יהיה־לי לבן
Israel super eius regni solium firmabo & :patrem in ei ego &
ואני־לו לאב והכינותי כסא מלכותו על־ישראל
,tecum DOMINVS erit mi fili Nunc .seculum in vsque
11 עד־עולם׃ עתה בני יהי יהוה עמך
quemadmodum ,tui Dei DOMINI domum ędificabis & ,prosperabis &
והצלחת ובנית בית יהוה אלהיך כאשר
,intellectū DOMINVS tibi det Veruntamen .te super est locutus
12 דבר עליך׃ אך יתן־לך יהוה שכל
legem custodiendum ad & ,Israel super tibi præcipiat & ,intelligētiā &
ובינה ויצוך על־ישראל ולשמור את־תורת
custodieris si ,prosperabis Tunc .tui Dei DOMINI
13 יהוה אלהיך׃ אז תצליח אם־תשמור
DOMINVS præcepit quæ iudicia & ,statuta faciendum ad
לעשות את־החקים ואת־המשפטים אשר צוה יהוה
ne & ,timeas ne ;roborare & ,Confortare .Israel super Moseh
את־משה על־ישראל חזק ואמץ אל־תירא ואל־
DOMINI domui præparaui mea afflictione in ecce Et . paueas
14 תחת׃ והנה בעניי הכינותי לבית־יהוה
,æris Et .talenta millia mille argēti & ,millia centum talenta auri
זהב ככרים מאה־אלף וכסף אלף אלפים ככרים ולנחשת
lapides & ,ligna Et .fuit multitudine in quia ,pondus non ferro &
ולברזל אין משקל כי לרב היה ועצים ואבנים
. addes eis super & ,præparaui
הכינותי ועליהם תוסיף׃
sculptores & ,cæsores ,opificium facientes multitudine in tecum Et
15 ועמך לרב עשי מלאכה חצבים וחרשי
.opificio omni in sapiens omnis & ;ligni & ,lapidis
אבן ועץ וכל־חכם בכל־מלאכה׃
,fac & ,Surge .numerus non ferro & ,æri & ,argento ,Auro
16 לזהב לכסף ולנחשת ולברזל אין מספר קום ועשה
. tecum DOMINVS erit &
ויהי יהוה עמך׃
Selomoh iuuandum ad ,Israel principibus cunctis Dauid Præcepitque
17 ויצו דויד לכל־שרי ישראל לעזר לשלמה
requiem dabit Et ? vobiscum vester Deus DOMINVS Nonne .suo filio
18 בנו׃ הלא יהוה אלהיכם עמכם והניח
est subiecta & ,terræ habitatores mea manu in dedit quia ,circuitu à vobis
לכם מסביב כי נתן בידי את ישבי הארץ ונכבשה
præbete Nunc .eius populi facies ad & ,DOMINI facies ad terra
19 הארץ לפני יהוה ולפני עמו׃ עתה תנו
.vestrum Deum DOMINVM quærendū ad vestrā animā & ,vestrū cor
לבבכם ונפשכם לדרוש ליהוה אלהיכם
introducendū ad ,Dei DOMINI sanctuarium ædificate & ,surgite Et
וקומו ובנו את־מקדש יהוה האלהים להביא
,domui † Dei sanctitatis vasa & ,DOMINI fœderis arcam
את־ארון ברית־יהוה וכלי קדש האלהים לבית
. DOMINI nomini ædificatæ
הנבנה לשם־יהוה׃

ædificanda †magnificentiam: פאר *itaque רבב vt ædificaret צוה †cogitaui, & †in *vt ædificare *ad היה sanguinem multum עשה רבב †coram me. *quietus †requiescere faciam eum נוח ילד *in †ero כון בנה vt facias præcepta, חקק ירא secundū paupertatē meā †pro domo *Aes verò, & ferrum absq; pondere, יסף *sunt †opus, latomi, & artifices †opere. Auri, argēti, æris, & ferri, †est היה vt auxilientur צוה †requiescere faciet vos vndiquaque, נוח *corā Dño, & coram populo נתן sanctuarij †pro domo quæ ædificatur

quæso sit ,meus Deus DOMINE: fecerunt quid oues istæ Et
ואלה הצאן מה עשו יהוה אלהי תהי נא
. plagam in non tuū populū in & ,mei patris domū in & ,me in tua manus
ידך בי ובבית אבי ובעמך לא למגפה׃
quod ,Dauid ad dicendū ad ,Ghad ad dixit DOMINI angelus Et
18 ומלאך יהוה אמר אל־גד לאמר לדויד כי
.Iebusæi Ornan area in DOMINO altare erigendum ad Dauid ascēderet
יעלה דויד להקים מזבח ליהוה בגרן ארנן היבסי׃
.DOMINI nomine in est locutus quod,Ghad verbo in Dauid ascēdit Et
19 ויעל דויד בדבר־גד אשר דבר בשם יהוה׃
eius filij quatuor & ,angelum vidit & ,Ornan est conuersus Et
20 וישב ארנן וירא את־המלאך וארבעת בניו
. tritica triturabat Ornan Et .se abscondentes eo cum
עמו מתחבאים וארנן דש חטים׃
.Dauid vidit & ,Ornan aspexit & ,Ornan ad Dauid venit Et
21 ויבא דויד עד־ארנן ויבט ארנן וירא את־דויד
.terram in facies Dauid ipsi se incuruauit & ,area de est egressus Et
ויצא מן־הגרן וישתחו לדויד אפים ארצה׃
ædificabo & ,areæ locum mihi Da :Ornan ad Dauid Dixitque
22 ויאמר דויד אל־ארנן תנה־לי מקום הגרן ואבנה־
restinguetur & ,mihi eum da pleno argento In .DOMINO altare eo in
בו מזבח ליהוה בכסף מלא תנהו לי ותעצר
. populo desuper plaga
המגפה מעל העם׃
,rex meus dominus faciat & ,tibi Tolle :Dauid ad Ornan dixit Et
23 ויאמר ארנן אל־דויד קח־לך ויעש אדני המלך
tribulas & ,ascensiones ad bouem dedi ,Vide .suis oculis in bonū
הטוב בעיניו ראה נתתי הבקר לעלות והמורגים
. dedi omnia :munus in tritica & ,ligna in
לעצים והחטים למנחה הכל נתתי׃
emam emendo sed ,Nequaquam :Ornā ad Dauid rex Dixitque
24 ויאמר המלך דויד לארנן לא כי־קנה אקנה
ascendere faciēdo & ,DOMINO ,tibi quod tollam ,non quia .pleno argēto in
בכסף מלא כי לא־אשא אשר־לך ליהוה והעלות
feclos ,loco in Ornan ipsi Dauid dedit Et . gratis ascensionem
25 עולה חנם׃ ויתן דויד לארנן במקום שקלי
altare Dauid ibi ædificauit Et . sexcentorum pondere aureos
26 זהב משקל שש מאות׃ ויבן שם דויד מזבח
,DOMINVM ad clamauit & . pacifica & ,ascensiones obtulit & ,DOMINO
ליהוה ויעל עלות ושלמים ויקרא אל־יהוה
. ascensionis altare super cœlis è igne in ei respondit &
ויענהו באש מן־השמים על מזבח העלה׃
in suum gladium conuertit & ,angelo DOMINVS Dixitque
27 ויאמר יהוה למלאך וישב חרבו אל־
eum exaudiuit quod ,Dauid videndo in ,illo tempore In .suam vaginam
28 נדנה׃ בעת ההיא בראות דויד כי־ענהו
.ibi immolauit & ,Iebusæi Ornan area in DOMINVS
יהוה בגרן ארנן היבוסי ויזבח שם׃
altare & ,deserto in Moseh fecit quod DOMINI tabernaculum Et
29 ומשכן יהוה אשר־עשה משה במדבר ומזבח
. Ghibhon in Bamah in ,illo tempore in holocausti
העולה בעת ההיא בבמה בגבעון׃
quia :Deum quærendum ad ,illud ante ire Dauid potuit non Et
30 ולא־יכל דויד ללכת לפניו לדרש אלהים כי
. DOMINI angeli gladij faciebus à erat territus
נבעת מפני חרב מלאך יהוה׃

CAP. XXII. כב

hoc & ,Dei DOMINI domus ipsa Hæc:Dauid Dixitque
1 ויאמר דויד זה הוא בית יהוה האלהים וזה־
congregandum ad ,Dauid dixit Et .Israeli ascensionem in altare
2 מזבח לעלה לישראל׃ ויאמר דויד לכנוס
cædendū ad latomos statuit Et .Israel terra in qui peregrinos
את־הגרים אשר בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב
. Dei domum ædificandum ad ,Ghasith lapides
אבני גזית לבנות בית האלהים׃
,portarum fores ad clauos ad multitudine in ferrum Et
3 וברזל לרב למסמרים לדלתות השערים
,pondus non multitudine in æs & :Dauid præparauit iuncturas ad &
ולמחברות הכין דויד ונחשת לרב אין משקל׃
,Sidonim attulerunt quia numero absque cedrina ligna Et
4 ועצי ארזים לאין מספר כי הביאו הצידנים
. Dauid ad multitudine in cedrina ligna Sorim &
והצרים עצי ארזים לרב לדויד׃
domus & : tenellus & ,puer meus filius Selomoh :Dauid dixit Et
5 ויאמר דויד שלמה בני נער ורך והבית

עשה היה fit plaga: vt diceret iuxta verbū שוב ראה *abscōderūt †triticum. חנט pronus שחה prohibebitur נתן לקח *quod est †boues pro holocaustis, עלה †pro lignis, & tritico pro sacrificio. accipiam †est & offerā holocaustum נשא †pro ponderatos sexcentos. בנה †holocausta, exaudiuit eū *holocausti. ענה שוב quando vidit ראה †erat vt requireret propter gladium est holocaustū pro Israel. †vt congregarent *erant גור גזז †dolatos, vt ædificarent *ostia commissuras †absq; pondere כון בוא *Tyrij †est

CAP. XXIII. כג

Selomoh constituit regem &, dierum saturus &, senex *Dauid Et

1 וְדָוִיד זָקֵן וְשָׂבַע יָמִים וַיַּמְלֵךְ אֶת־שְׁלֹמֹה

Israel principes omnes congregauit Et. Israel super suum filium

2 בְנוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל

filio à. Leuitæ sunt numerati Et. Leuitas &, sacerdotes &

3 וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וַיִּסָּפְרוּ הַלְוִיִּם מִבֶּן

sua capita per eorum numerus fuit Et. supra &, annorum triginta

שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָמָעְלָה וַיְהִי מִסְפָּרָם לְגֻלְגְּלֹתָם

millia octo & triginta, viros per

לִגְבָרִים שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנָה אָלֶף׃

viginti*, DOMINI domus opus super vrgendum ad ipsis Ex

4 מֵאֵלֶּה לְנַצֵּחַ עַל־מְלֶאכֶת בֵּית־יְהוָה עֶשְׂרִים

millia sex, iudices &, præfecti &, millia quatuor &

וְאַרְבָּעָה אָלֶף וְשֹׁטְרִים וְשֹׁפְטִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים׃

laudantes millia quatuor &, ianitores millia quatuor Et

5 וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים שֹׁעֲרִים וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מְהַלְלִים

laudandum ad feci quæ vasis in DOMINUM

לַיהוָה בַּכֵּלִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְהַלֵּל׃

Chehath, Gherson ipsi Leui filijs partitiones Dauid eos est partitus Et

6 וַיֶּחָלְקֵם דָּוִיד מַחְלְקוֹת לִבְנֵי לֵוִי לְגֵרְשׁוֹן קְהָת

Simhi &, Lahadan, Ghersuni Ipsi. Merari &

7 וּמְרָרִי׃ לַגֵּרְשֻׁנִּי לַעְדָּן וְשִׁמְעִי׃

tres Ioel &, Zeiham &, Iechiel caput Lahadan Filij

8 בְּנֵי לַעְדָּן הָרֹאשׁ יְחִיאֵל וְזֵתָם וְיוֹאֵל שְׁלֹשָׁה׃

Isti tres Haran &, Chaziel &, Selomith, Simhi Filij

9 בְּנֵי שִׁמְעִי שְׁלֹמוֹת וַחֲזִיאֵל וְהָרָן שְׁלֹשָׁה אֵלֶּה

Zinah &, Iachath, Simhi filij Et. Lahadan ipsi patrum capita

10 רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְלַעְדָּן׃ וּבְנֵי שִׁמְעִי יַחַת זִינָא

quatuor Simhi filij Isti. Berihah &, Iehus &

וִיעוּשׁ וּבְרִיעָה אֵלֶּה בְנֵי־שִׁמְעִי אַרְבָּעָה׃

Berihah &, Iehus &, secundus Zizah &, caput Iachath fuit Et

11 וַיְהִי־יַחַת הָרֹאשׁ וְזִיזָה הַשֵּׁנִי וִיעוּשׁ וּבְרִיעָה

vna visitatione in patris domui fuerunt Et. filios multiplicauerũt nõ

לֹא־הִרְבּוּ בָנִים וַיִּהְיוּ לְבֵית אָב לִפְקֻדָּה אֶחָת׃

quatuor Huzziel &, Chebron, Ishar, Hamram, Chehath Filij

12 בְּנֵי קְהָת עַמְרָם יִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל אַרְבָּעָה׃

Aharon est separatus Et. Moseh &, Aharon, Hamram Filij

13 בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן

vsque eius filij &, ipse sanctitatum sanctitatem ipsum sanctificandum ad

לְהַקְדִּישׁוֹ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא־וּבָנָיו עַד־

ipsum ministrandum ad DOMINI facies ad suffiendum ad, seculum in

עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי יְהוָה לְשָׁרְתוֹ

seculum in vsque eius nomine in benedicendum ad &

וּלְבָרֵךְ בִּשְׁמוֹ עַד־עוֹלָם׃

Leui tribu super vocabuntur eius filij Dei viri Moseh Et

14 וּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּנָיו יִקָּרְאוּ עַל־שֵׁבֶט הַלֵּוִי׃

Eliezer &, Ghersom, Moseh Filij

15 בְּנֵי מֹשֶׁה גֵּרְשׁוֹם וֶאֱלִיעֶזֶר׃

caput Sebuel, Ghersom Filij

16 בְּנֵי גֵרְשׁוֹם שְׁבוּאֵל הָרֹאשׁ׃

Eliehezer ipsi fuit non Et. caput Rechabiah, Eliehezer filij fuerunt Et

17 וַיִּהְיוּ בְנֵי־אֱלִיעֶזֶר רְחַבְיָה הָרֹאשׁ וְלֹא־הָיָה לֶאֱלִיעֶזֶר

supra sunt multiplicati Rechabiah filij &. alij filij

בָּנִים אֲחֵרִים וּבְנֵי רְחַבְיָה רָבוּ לְמָעְלָה׃

caput Selomith, Ishar Filij

18 בְּנֵי יִצְהָר שְׁלֹמִית הָרֹאשׁ׃

Iachaziel, secundus Amariah. caput Ieriiahu, Chebron Filij

19 בְּנֵי חֶבְרוֹן יְרִיָּהוּ הָרֹאשׁ אֲמַרְיָה הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל

quartus Iechamham &, tertius

הַשְּׁלִישִׁי וִיקַמְעָם הָרְבִיעִי׃

secundus Isiiah &. caput Michah, Huzziel Filij

20 בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה הָרֹאשׁ וְיִשִּׁיָּה הַשֵּׁנִי׃

Chis &, Elhazar, Machali Filij. Musi &, Machali, Merari Filij

21 בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי מַחְלִי אֶלְעָזָר וְקִישׁ׃

filiæ quinimò, filij ei fuerunt non &, Elhazar est mortuus Et

22 וַיָּמָת אֶלְעָזָר וְלֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים כִּי אִם־בָּנוֹת

Machali, Musi Filij. earum fratres Chis filij eas tulerunt* Et

23 וַיִּשָּׂאוּם בְּנֵי־קִישׁ אֲחֵיהֶם׃ בְּנֵי מוּשִׁי מַחְלִי

domui* Leui filij Isti. tres Ieremoth &, Heder &

24 וְעֵדֶר וִירֵמוֹת שְׁלֹשָׁה׃ אֵלֶּה בְנֵי־לֵוִי לְבֵית

nominum numero in suis visitationibus patrum capita, suorum patrum

אֲבֹתֵיהֶם רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִפְקוּדֵיהֶם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת

filio à, DOMINI domus seruitium ad opificium faciens*, sua capita per

לְגֻלְגְּלֹתָם עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה מִבֶּן

Margin: *erat יוֹם — שׂוֹר — לֵוָה — sollicitãdum *fuerunt — cum instrumentis כָּלָה — *distribuit ex eis distributiones — dux — שִׁמְעָה — principes familiarum — dux. הָיָה שָׁנָה numeratione — vt sanctificaret ipse — vt suffirent coram Dño, vt ministraret ipse, & benediceret — in — primus. — dux. *fuerunt — רָבָה dux. — dux. — primus. — sed — מוּת *acceperunt — נָשָׂא *per domum familiarum suarum, principes familiarum cum numerationibus suis, secundum numerum *faciẽtes op ad ministeriũ

requiem Dedit: Dauid dixit Quoniam. suprà &, annorum viginti

25 עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה׃ כִּי אָמַר דָּוִיד הֵנִיחַ

Ierusalaim in habitauit &, suo populo*. Israel Deus DOMINUS

יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל לְעַמּוֹ וַיִּשְׁכֹּן בִּירוּשָׁלַ͏ִם

portare non Leuitis etiam Et. seculum in vsque

26 עַד־לְעוֹלָם׃ וְגַם לַלְוִיִּם אֵין־לָשֵׂאת אֶת־

eius seruitium ad eius vasa omnia &, tabernaculum

הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו לַעֲבֹדָתוֹ׃

filiorum numerus ipsi posterioribus Dauid verbis in Quia

27 כִּי בְדִבְרֵי דָוִיד הָאַחֲרוֹנִים הֵמָּה מִסְפַּר בְּנֵי־

eorum statio Quia. suprà &, annorum viginti filio à, Leui

28 לֵוִי מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמָעְלָה׃ כִּי מַעֲמָדָם

atrijs in DOMINI domus seruitio in Aharon filiorum manu ad

לְיַד בְּנֵי־אַהֲרֹן לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה עַל־הַחֲצֵרוֹת

seruitij opere &, sanctitate omni in, mundicia in &, cubiculis in &

וְעַל־הַלְּשָׁכוֹת וְעַל־טָהֳרַת לְכָל־קֹדֶשׁ וּמַעֲשֵׂה עֲבֹדַת

munere in, simila in &, dispositionis pane in Et. Dei domus

29 בֵּית הָאֱלֹהִים׃ וּלְלֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת וּלְסֹלֶת לְמִנְחָה

omni in &, frixo in &, sartagine in &, infermentatorum laganis in &

וְלִרְקִיקֵי הַמַּצּוֹת וְלַמַּחֲבַת וְלַמֻּרְבֶּכֶת וּלְכָל־

mensuratione &, mensura

מְשׂוּרָה וּמִדָּה׃

laudandum ad &, confitendum ad mane in mane in standum ad Et

30 וְלַעֲמֹד בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר לְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל

ascensiones facere ascendere omne ad Et. vesperi sic &, DOMINUM

31 לַיהוָה וְכֵן לָעָרֶב׃ וּלְכֹל הַעֲלוֹת עֹלוֹת

numero in, solennitates ad &, neomenias* ad, sabbatha ad, DOMINO

לַיהוָה לַשַּׁבָּתוֹת לֶחֳדָשִׁים וְלַמֹּעֲדִים בְּמִסְפָּר

DOMINI facies ad iugiter eis super normam* iuxta

כְּמִשְׁפָּט עֲלֵיהֶם תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה׃

sanctitatis custodiam &, conuentus tentorij custodiam custodient Et

32 וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל־מוֹעֵד וְאֵת מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ

DOMINI domus seruitio in, suorum fratrum Aharon filiorum custodiam &

וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי אַהֲרֹן אֲחֵיהֶם לַעֲבֹדַת בֵּית יְהוָה׃

CAP. XXIIII. כד

Abihu &, Nadab, Aharon filij*, eorũ partitiones Aharon filiis* Et

1 וְלִבְנֵי אַהֲרֹן מַחְלְקוֹתָם בְּנֵי אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא

sui patris facies ad Abihu &, Nadab est mortu* Et. Ithamar &, Elhazar

2 אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃ וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי אֲבִיהֶם

Ithamar &, Elhazar sunt functi sacerdotio &. eis fuerunt non filij

וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֲנוּ אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃

de Achimelech &, Elhazar filijs de Sadoc &, Dauid eos diuisit Et

3 וַיֶּחָלְקֵם דָּוִיד וְצָדוֹק מִן־בְּנֵי אֶלְעָזָר וַאֲחִימֶלֶךְ מִן־

eorum ministerio in eorum visitationem ad, Ithamar filiis

בְּנֵי אִיתָמָר לִפְקֻדָּתָם בַּעֲבֹדָתָם׃

pra virorum capitibus in plures Elhazar filij sunt inuenti Et

4 וַיִּמָּצְאוּ בְנֵי־אֶלְעָזָר רַבִּים לְרָאשֵׁי הַגְּבָרִים מִן־

domui capita* Elhazar filiis*, eos diuiserunt &: Ithamar filiis

בְּנֵי אִיתָמָר וַיַּחְלְקוּם לִבְנֵי אֶלְעָזָר רָאשִׁים לְבֵית־

suorum patrum domui* Ithamar filiis* &. sedecim patrum

אָבוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר וְלִבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אֲבוֹתָם

quia 5 istis cum istos, sortibus in eos diuiserunt Et. octo

5 שְׁמוֹנָה׃ וַיַּחְלְקוּם בְּגוֹרָלוֹת אֵלֶּה עִם־אֵלֶּה כִּי־

Elhazar filiis de, Dei principes &, sanctitatis principes fuerunt

הָיוּ שָׂרֵי־קֹדֶשׁ וְשָׂרֵי הָאֱלֹהִים מִבְּנֵי אֶלְעָזָר

Nethanel filius Semahiah eos descripsit Et. Ithamar filiis in* &

6 וּבִבְנֵי אִיתָמָר׃ וַיִּכְתְּבֵם שְׁמַעְיָה בֶן־נְתַנְאֵל

sacerdote Sadoc &, principibus &, rege coram Leui de scriba

הַסּוֹפֵר מִן־הַלֵּוִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וְצָדוֹק הַכֹּהֵן

Leuitarũ &, sacerdotum patrum capitibus &, Abiathar filio Achimelech &

וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן־אֶבְיָתָר וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם

Ithamar ipsi iuncta iuncta*&, Elhazar ipsi adiuncta vna patris domus

בֵּית־אָב אֶחָד אָחֻז לְאֶלְעָזָר וְאָחֻז אָחֻז לְאִיתָמָר׃

secunda Iedahiah ipsi, Iehoiarib ipsi prima fors exiuit Et

7 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לִיהוֹיָרִיב לִידַעְיָה הַשֵּׁנִי׃

quarta Sehorim ipsi, tertia Charim Ipsi

8 לְחָרִם הַשְּׁלִשִׁי לִשְׂעֹרִים הָרְבִעִי׃

sexta Miiamin, quinta Malchiiah Ipsi

9 לְמַלְכִּיָּה הַחֲמִישִׁי לְמִיָּמִן הַשִּׁשִּׁי׃

octaua Abiiah, septima Hacchos Ipsi

10 לְהַקּוֹץ הַשְּׁבִעִי לַאֲבִיָּה הַשְּׁמִינִי׃

decima Sechaniah, nona Iesuah

11 לְיֵשׁוּעַ הַתְּשִׁעִי לִשְׁכַנְיָהוּ הָעֲשִׂרִי׃

Margin: Requiescere fecit נוּחַ — populũ suũ, — ferit — נָשָׂא ministerium — iuxta verba *nouissima fuit — status — עָמַד — ministerio — ministerij — ordinato, *sacrificio, — tosto, — mensura. — מָדַד — singulo mane — יָדָה — *offerre holocaustorum עָלָה — *Calendas, *iuxta numerũ, *ordine, *corã Dño. — *tabernaculi fœderis, *sanctuarij. *ministerio — *de *erant — ante patrem suum, — מוּת — secundũ numerationem — quàm filij רָבַב — *De *duces per domum *familiarum *de *per domũ familiarum suarum — הָיָה שׂוֹר *de — principibus familiarum — adhæsit *alia propinqua — יָצָא

.duodecima Iachim , vndecima Eliasib
12 †לאלישיב עשתי עשר ליקים שנים עשר׃
.quartadecima Iesebab , decimatertia Chuppah
13 †לחפה שלשה עשר לישבאב ארבעה עשר׃
. sextadecima Immer , quintadecima Bilghah
14 †לבלגה חמשה עשר לאמר ששה עשר׃
.octauadecima Pisses , septimadecima Chezir
15 †לחזיר שבעה עשר להפצץ שמנה עשר׃
.vigesima Iechezchel , decimanona Pethaciah
16 †לפתחיה תשעה עשר ליחזקאל העשרים׃
.vigesima & secunda Ghamul , vigesima & vna Iachin
17 †ליכין אחד ועשרים לגמול שנים ועשרים׃
.vigesima & quarta Mahaziahu , vigesima & tertia Deliahu
18 †לדליהו שלשה ועשרים למעזיהו ארבעה ועשרים׃
DOMINI domū ad *ingrediēdū ad*‖,eorū *seruitio*‡in eorum *reuisio* Isti
19 †אלה פקדתם לעבדתם לבוא לבית־יהוה
quemadmodum ,eorum patris Aharon *manu in eorum normam* † secundum
כמשפטם ביד אהרן אביהם כאשר
.Israel Deus DOMINVS ei præcepit[f]
צוהו יהוה אלהי ישראל׃

Istæ numerationes ‡ministerio ‖ vt ingrediantur † ordinem suum per manum [f]צוה

,Subael filijs† .Subael , Hamram filiis * ;*residuis* Leui *filiis* Et
20 †ולבני לוי [g]הנותרים לבני עמרם שובאל לבני שובאל
.Iesiah *caput* , Rechabiahu filiis ‡ ,Rechabiahu‖ .Iechdeiahu
יחדיהו׃ 21 †לרחביהו לבני רחביהו הראש ישיה׃
.Iachath , Selomoth filiis ‖ .Selomoth ,Ishari I*psi*
22 †ליצהרי שלמות לבני שלמות יחת׃
Iechamam , tertius Iachaziel ,secundus Amariahu ,Ieriiahu filij Et
23 †ובני יריהו אמריהו [h]השני יחזיאל השלישי יקמעם
.Samir ,Michah filiis † .Michah Huzziel filij .quartus
הרביעי׃ 24 †בני עזיאל מיכה לבני מיכה שמור׃
.Zechariahu ,Iesiiah filiis ‡ .Iesiah ,Michah Frater
25 †אחי מיכה ישיה לבני ישיה זכריהו׃
.Beno ,Iahaziahu Filij .Musi &,Machali ,Merari Filij
26 †בני מררי מחלי ומושי בני יעזיהו בנו׃
.Hibri &,Zacchur &,Soham &, Beno, Iehaziahu‖,Merari Filij
27 †בני מררי ליעזיהו בנו ושהם וזכור ועברי׃
.filij ei *fuit* non &, Elhazar Machali †
28 †למחלי אלעזר ולא־היה לו בנים׃
. Ierachmeel Chis filij ,Chis Ipsi
29 †לקיש בני־קיש ירחמאל׃
Leuitarum filij Isti .Ieremoth &,Heder &,Machali ,Musi filij Et
30 †ובני מושי מחלי ועדר וירימות אלה בני הלוים
sortes ipsi etiam proiecerunt Et .*suorum patrum* domum per
לבית אבתיהם׃ 31 †[i]ויפילו גם־הם גורלות
,Sadoc & ;*regis* Dauid *facies ad* Aharon filios suos fratres contra
לעמת אחיהם בני־אהרן לפני דויד המלך וצדוק
caput patrum ;*Leuitarum*‖& ,*sacerdotum patrum capitum* &, Achimelech &
ואחימלך וראשי האבות לכהנים וללוים אבות הראש
.minorem suum fratrem contra
לעמת אחיו הקטן׃

[g] filij residui sunt * De † De [g]יתר ‖ De ‡ De dux De ‖ De [h]שנה † De שמיר [k] ‡ De ‖ De fuerunt [i]נפל familiarum suarum. ante regē. principes familiarum sacerdotalium, ‖Leuiticarū familiarum dux

CAP. XXV. כה

,Asaph filios *seruitium* in exercitus principes & Dauid diuisit Et
1 †ויבדל דויד [k]ושרי הצבא לעבדה לבני אסף
.cymbalis in & , *nablis**in & ,citharis in *prophetantes* Ieduthū &,Hemā &
והימן וידותון הנבאים בכנרות בנבלים ובמצלתים
:*suum seruitium*‖ad operis viri † eorum numerus fuit &
[l]ויהי מספרם אנשי מלאכה לעבדתם׃
filij ,Asarelah & , Nethaniah &,Ioseph &,Zacchur:Asaph filiis†
2 †לבני אסף זכור ויוסף ונתניה ואשראלה בני
.regis *manus*‡ ad *prophetantis*‡,Asaph *manum* ad ;Asaph
אסף על יד־אסף הנבא על־ידי המלך׃
,Chasabiahu,Iesaiahu &,Seri &,Ghedaliahu,Ieduthū Filij .Ieduthun †
3 †לידותון בני ידותון גדליהו וצרי וישעיהו חשביהו
, cithara in Ieduthun eorum patris *manus* ad sex Matthithiahu &
ומתתיהו ששה על ידי אביהם ידותון בכנור
DOMINVM laudandum & confitendum ad *prophetantis*
הנבא על־הודות והלל ליהוה׃
, Sebuel , Huzziel ,Mathaniahu ,Bucchiiahu, Heman filij : Heman I*psi*
4 †להימן בני הימן בקיהו מתניהו עזיאל שבואל
,Ezer-Romāthi&,Ghiddalthi,Eliathah,Chanani,Chananiah,Ieremoth&
וירימות חנניה חנני אליאתה גדלתי ורממתי עזר
.Machazioth , Hothir ,Mollothi,Iosbechasah
ישבקשה מלותי הותיר מחזיאות׃

ministerium [k]שור qui prophetabant * psalteriis [l]יחיו , † qui erant ‖ ministeriū suum. [l]היה † De iussionem ‡ qui prophetabat ‡ iussionem † De iussionem qui prophetabat De

Dei verbis in regis videntis Heman filij isti Omnes
5 †כל־אלה בנים להימן חזה המלך בדברי האלהים
,quatuordecim filios Heman Deus Deditque .cornu exaltandū ad
להרים קרן ויתן האלהים להימן בנים ארבעה עשר
.tres filias &
ובנות שלוש׃

iussionem

, DOMINI domus cantico in ,sui patris *manus* ad isti Omnes
6 †כל־אלה על־ידי אביהם בשיר בית יהוה
manus†ad , Dei domus *seruitium*‖ad citharis & ,*nablis* , cymbalis in
במצלתים נבלים וכנרות לעבדת בית האלהים על ידי
.Heman & ,Ieduthun & , Asaph ,regis
המלך אסף וידותון והימן׃

psalteriis ‖ministeriū † iussionem

in cantico *canticum* doctis suis fratribus cum eorum numerus fuit Et
7 †[m]ויהי מספרם עם־אחיהם מלמדי־[n]שיר
.octo & octoginta ducenti intelligentis omnis ,DOMINI
ליהוה כל־[o]המבין מאתים שמונים ושמנה׃
,magnus sic paruus sicut .*regione è* custodiam ,sortes proiecerunt Et
8 †[p]ויפילו גורלות משמרת לעמת כקטן כגדול
.*discipulo* cum faciens intelligere
מבין עם־תלמיד׃

[m]היה [n]שור [o]בין contra custodiam: [p]נפל discente.

Ghedaliahu ;Ioseph Ipsi.Asaph ipsi prima sors est egressa Et
9 †[q]ויצא הגורל הראשון לאסף ליוסף גדליהו
.duodecim eius filij & ,eius fratres & ipse ;secunda
השני הוא־ואחיו ובניו שנים עשר׃

[q]יצא

.duodecim eius fratres & ,eius filij ,Zacchur Tertia
10 †השלשי זכור בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Isri ipsi Quarta
11 †הרביעי ליצרי בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filijs , Nethaniahu Quinta
12 †החמישי נתניהו בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & eius filiis,Bucchiiahu Sexta
13 †הששי בקיהו בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & eius filiis,Iesarelah Septima
14 †השביעי ישראלה בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim ,eius fratribus & eius filiis , Iesaiahu Octaua
15 †השמיני ישעיהו בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis,Matthaniahu Nona
16 †התשיעי מתניהו בניו ואחיו שנים עשר׃
. duodecim eius fratribus &,eius filiis;Simhi Decima
17 †העשירי שמעי בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Hazarel Vndecima
18 †עשתי־עשר עזראל בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis,Chasabiah Duodecima
19 †השנים עשר לחשביה בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis, Subael Tertiadecima
20 †לשלשה עשר שובאל בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus &,eius filiis,Matthithiahu Quartadecima
21 †לארבעה עשר מתתיהו בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Ieremoth Quintadecima
22 †לחמשה עשר לירמות בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus &,eius filiis,Chananiahu Sextadecima
23 †לששה עשר לחנניהו בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus &,ei* filiis,Iosbechasah Septimadecima
24 †לשבעה עשר לישבקשה בניו ואחיו [r]שנים עשר׃

[r]שנה

.duodecim eius fratribus & ,eius filiis,Chanani Octauadecima
25 †לשמונה עשר לחנני בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Mallothi Nonadecima
26 †לתשעה עשר למלותי בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Eliathah Vigesima
27 †לעשרים לאליתה בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis,Hothir ipsi vigesima & Vna
28 †לאחד ועשרים להותיר בניו ואחיו שנים עשר׃
.duodecim eius fratribus & eius filiis,Ghiddalti vigesima & Secunda
29 †לשנים ועשרים לגדלתי בניו ואחיו שנים עשר׃
duo- eius fratribus & ,eius filiis,Machazioth vigesima & Tertia
30 †לשלשה ועשרים למחזיאות בניו ואחיו שנים
eius filiis , Romamthiezer vigesima & Quarta .decim
עשר׃ 31 †לארבעה ועשרים לרוממתי עזר בניו
.duodecim eius fratribus &
ואחיו שנים עשר׃

CAP. XXVI. כו

Core filius Meselmeiahu Chorchim † ianitorum *Partitionibus*
1 †למחלקות לשערים לקרחים משלמיהו בן־קרא
.Asaph filiis de
מן־בני אסף׃

Diuisiones † hę sunt, De

Et ipsi Meselemiahu filij, Zechariahu primogenitus, Iedihael

2 †ולמשלמיהו בנים זכריהו הבכור ידיעאל

secundus Zebadiahu, tertius Iathniel, quartus. Helam

3 השני זבדיהו השלישי יתניאל הרביעי: †עילם

quintus, Iehochanan sextus, Eliohenai septimus.

החמישי יהוחנן הששי אליהועיני השביעי:

Et ipsi Edom-Hobed filij, Semahiah primogenitus, Iehosabad secūdus,

4 ולעבד אדם בנים שמעיה הבכור יהוזבד השני

Ioach tertius, & Sachar quartus, & Nethanel quintus.

יואח השלישי ושכר הרביעי ונתנאל החמישי:

Hammiel sextus, Issaschar septimus, Pehullethai octauus; quia

5 †עמיאל הששי יששכר השביעי פעלתי השמיני כי

benedixit ei Deus. Et Semahiah filio eius nati sunt filij

6 ברכו אלהים: †ולשמעיה בנו נולד בנים

dominantes domui patris sui: quia fortes virtute ipsi.

הממשלים לבית אביהם כי גבורי חיל המה:

Filij Semahiah, Hothni, & Rephael, & Hobed Elzabad fratres ei',

7 †בני שמעיה עתני ורפאל ועובד אלזבד אחיו

filij virtutis; Elihu, & Semachiahu.

בני חיל אליהו וסמכיהו:

Omnes isti de filiis Hobed-edom: ipsi & filij eorum, & fratres eorū

8 †כל אלה מבני עבד אדם המה ובניהם ואחיהם

vir virtutis in fortitudine ad seruitium, sexaginta & duo † Hobed-edom.

איש חיל בכח [a] לעבדה ששים ושנים לעבד אדם:

Et † Meselemiahu filij, & fratres filij virtutis octo † decem.

9 †ולמשלמיהו בנים ואחים בני חיל שמונה עשר:

Et ipsi de Chosah filiis Merari filij Simri caput, nam non

10 †ולחסה מן בני מררי בנים שמרי הראש כי לא

fuerat primogenitus, & posuit eum pater suus in caput.

היה בכור וישימהו אביהו לראש:

Chilchiiahu secundus, Tebaliahu tertius, Zechariahu quartus.

11 †חלקיהו השני [b] טבליהו השלישי זכריהו הרבעי

Omnes filij, & fratres ipsi Chosah tredecim.

כל בנים ואחים לחסה שלשה עשר:

‡ istis partitiones ianitorum, † capitibus virorum custodia‡

12 †לאלה מחלקות השערים לראשי הגברים משמרות

cōtra fratres suos; ad ministrandū in domo DOMINI.

לעמת אחיהם לשרת בבית יהוה:

Et proiecerunt sortes: Sicut paruus, sic magnus per domum patrum suorum

13 †ויפילו גורלות כקטן כגדול לבית אבותם

porta & porta. Et cecidit sors ad orientē ipsi Selemiahu:

לשער ושער: †ויפל [c] הגורל מזרחה לשלמיהו 14

& Zechariahu filio ei' consiliario in intellectu proiecerūt sortes, & egressa est

וזכריהו בנו יועץ בשכל הפילו גורלות ויצא

sors eius ad aquilonem. Ipsi Hobed-edom ad austrum, & filiis eius

15 גורלו צפונה: †לעבד אדם נגבה ולבניו

domus collectionum. Ipsi Suppim, & Chosah ad occidentem cum

16 בית האספים: †לשפים ולחסה למערב עם

porta proiectionis in strata ascensionis, custodia contra custodiam.

שער [d] שלכת במסלה העולה משמר לעמת משמר:

Ad orientem Leuitæ sex, ad aquilonem per diem quatuor,

17 †למזרחה הלוים ששה לצפונה ליום ארבעה

ad meridiem per diem quatuor, & ad collectiones duo duo.

לנגבה ליום ארבעה ולאספים שנים שנים:

Ad cellulam ad occidentem quatuor strata‡, duo * cellulæ.

18 †לפרבר למערב ארבעה [e] למסלה שנים לפרבר:

Istæ † partitiones ianitorum filiorum Chorchitarum, & filiorum

19 †אלה מחלקות השערים לבני הקרחי ולבני

Merari. Et Leuitæ, Achiah super thesauros domus

20 מררי: †והלוים אחיה על אוצרות בית

Dei, & thesauros sanctitatum.

האלהים ולאצרות הקדשים:

Filij Lahadan filij Gersunitarum: Ipsi Lahadan capita patrum.

21 †בני לעדן בני הגרשני ללעדן ראשי האבות

† Lahadā, ‡ Gersunni, Iechieli. Filij Iechieli, Zetham, & Ioel

22 ללעדן הגרשני יחיאלי: †בני יחיאלי זתם ויואל

frater eius, ‡ super thesauros domus DOMINI.

אחיו על אצרות בית יהוה:

† Hamrami, † ipsi Ishari, ipsi Cherboni, ipsi Hozzieli;

23 †לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאלי:

Et Sebuel filius Gersom filij Moseh dux super thesauros.

24 †ושבאל בן גרשום בן משה נגיד על האצרות:

Et fratres eius ‡ Eliezer, Rachabiahu filius eius, & Iesaiahu filius eius,

25 †ואחיו לאליעזר רחביהו בנו וישעיהו בנו

& Iorā filius eius, & Zichri filius eius, & Selomith filius eius.

ויורם בנו וזכרי בנו ושלמות בנו:

de

erant enim strenui viri

fortitudinis

viri fortes ministerium

[a] כוח

† de fortes † & ‡ de princeps

principem.

[b] שנה

‡ De diuisionibus † de principibus ‡ custodiarū

familiarum suarum ad singulas portas.

[c] נפל cum

conciliorū.

qua itur p viā [d] שלך vel הלך

conciliorum per singula loca. domū iustrumentorum ‡ pro via * per singulas domos.

[e] סלל

† sunt diuisiones

de principes familiarum † de ‡ Gersunitarū ‡ fuerunt

† De

‡ de

שלמית

Ipse Selomith & fratres eius super omnes thesauros sanctitatum

26 †הוא שלמות ואחיו על כל אצרות הקדשים

quas* sanctificare fecit Dauid rex, & capita patrum, ad principes

אשר הקדיש דויד המלך וראשי האבות [f] לשרי

millium, & centuriarum, & principes exercitus.

האלפים [g] והמאות ושרי הצבא:

De bellis, & de spolio sanctificare fecerunt, ad roborandum

27 †מן המלחמות ומן השלל הקדישו לחזק

domum DOMINI. Et omne quod sanctificauit Semuel Videns,

28 לבית יהוה: †וכל ההקדיש שמואל הראה

& Saul filius Chis, & Abner filius Ner, & Ioab filius Seruiah: omnis

ושאול בן קיש ואבנר בן נר ויואב בן צרויה כל

sanctificans super manum Selomith, & fratrum eius.

המקדיש על יד שלמית ואחיו:

Ipsi Ishari Chenaniahu, & filij eius operi externo super

29 †ליצהרי כנניהו ובניו למלאכה החיצונה על

Israel in præfectos, & iudices.

ישראל לשטרים ולשפטים:

Chebroni Chasabiahu*, & fratres eius filij virtutis, mille & septin-

30 †לחברוני חשביהו ואחיו בני חיל אלף ושבע

genti super præfectura Israel, à trans Iarden ad occidentem: ad omne

מאות על פקדת ישראל מעבר לירדן מערבה לכל

opus DOMINI, & ad seruitium regis.

[h] מלאכת יהוה ולעבדת המלך:

Ipsi Chebroni Iediiah caput, ipsi Chebroni ad generationes eius

31 †לחברוני יריה הראש לחברוני לתלדתיו

per patres. In anno quadragesimo regni Dauid quęsiti sunt, & inuēti sunt

לאבות בשנת הארבעים למלכות דויד נדרשו וימצא

in eis fortes in virtute Iahazer Ghilhad. Et fratres eius viri

בהם גבורי חיל ביעזיר גלעד: †ואחיו בני 32

virtutis mille, & septingenti capita familiarum: & constituit eos Dauid

חיל אלפים ושבע מאות ראשי האבות ויפקידם דויד

rex super Reubenitas, & Ghaditas, & dimidiam tribum Menassitarum

המלך על הראובני והגדי וחצי שבט המנשי

ad omne verbum Dei, & verbum regis.

לכל דבר האלהים ודבר המלך:

CAP. XXVII. כז

Et filij Israel secundum numerum suum, capita patrum,

1 †ובני ישראל למספרם ראשי האבות

principesque millium, & centuriarum, & præfecti eorum ministrantes

ושרי האלפים והמאות ושטריהם המשרתים את

regi ad‖ omnem rem diuisionum, † ingredientis & egredientis in mense mense

המלך לכל דבר המחלקות הבאה והיצאת חדש בחדש

per omnes menses anni. Diuisio vna, viginti & quatuor

לכל חדשי השנה המחלקת האחת עשרים וארבעה

millium. Super diuisione prima in mense primo

אלף: †על המחלקת הראשונה לחדש הראשון 2

Iasobeham filius Zabdiel, & super diuisione eius viginti & quatuor

ישבעם בן זבדיאל ועל מחלקתו עשרים וארבעה

millia. De filiis Peres caput cunctorum principum exercituum

אלף: †מן בני פרץ הראש לכל שרי הצבאות 3

in mense primo. Et super partitione mensis secundi Dodai

לחדש הראשון: †ועל מחלקת [i] החדש השני דודי 4

Achochites, & diuisio eius; & Micloth dux: & super diuisione eius

האחוחי ומחלקתו ומקלות הנגיד ועל מחלקתו

viginti & quatuor millia. Princeps exercitus tertij

עשרים וארבעה אלף: [k] †שר הצבא השלישי 5

mense tertio, Benaiahu filius Iehoiadah sacerdotis caput; & super

לחדש השלישי בניהו בן יהוידע הכהן ראש ועל

diuisione eius viginti, & quatuor millia.

מחלקתו עשרים וארבעה אלף:

Ipse † Benaiahu fortis ‡ triginta, & super triginta: & partitio eius

6 †הוא בניהו גבור השלשים ועל השלשים ומחלקתו

Hammizabad filius eius. Quarti in mense quarto Hazael

עמיזבד בנו: †הרביעי לחדש הרביעי עשהאל 7

frater Ioab, & Zebadiah filius eius post eum. Et in diuisione eius viginti

אחי יואב וזבדיה בנו אחריו ועל מחלקתו עשרים

& quatuor millia.

וארבעה אלף:

Quinti in mense quinto princeps Samhuth Israch. Et in

8 †החמישי לחדש החמישי [l] השר שמהות היזרח ועל

diuisione eius viginti & quatuor millia.

מחלקתו עשרים וארבעה אלף:

Sexti mense sexto Hira filius Hicches Tecohites: & in

9 †הששי לחדש הששי עירא בן עקש התקועי ועל

sanctificatorum ‡ quæ principes familiarum, & tribuni, & centuriones.

[f] שור

[g] מאה

spoliis

Omne quod sanctificauit ad iussionem

De ad opus forinsecus

præfecti, & iudices.

* De viri robusti,

officium

ministerium regium.

[h] לאך

De dux secundum familias.

viribus

robusti principes

omnem rem

principes familiarum,

tribuni, & cēturiones, ‖ secundum † quę ingrediebātur & egrediebantur per singulos menses

in

princeps

diuisiones

[i] שנה

in

[k] שור

princeps in

† est ‡ inter in diuisione

[l] שור

.millia quatuor & viginti ,eius diuisione
מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

;Ephraim filiis de Pelonites Cheles ,septimo mense in Septimi
10 †השביעי לחדש השביעי חלץ הפלוני מן־בני אפרים
.millia quatuor & viginti,eius diuisione in &
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

in & ;Zarchi†Chusathites Sibbechai ,octauo mense in Octaui
11 †השמיני לחדש השמיני סבכי החשתי לזרחי ועל־
.millia quatuor & viginti ,eius diuisione
מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

† de

,Beniamita Hannethothites Abihezer ,nono mense in Noni
12 †התשיעי לחדש התשיעי אביעזר הענתתי לבנימיני
.millia quatuor & viginti eius diuisione in &
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

de filiis Iemini,

in & ;Zarchi‡Netophathites Maharai ,decimo mense in Decimi
13 †העשירי לחדש העשירי מהרי הנטופתי לזרחי ועל
.millia quatuor & viginti eius diuisione
מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

‡ de

de Pirhathonites Benaiah ,mense vndecimo in Vndecimi
14 †עשתי־עשר לעשתי עשר החדש בניה הפרעתוני מן־
.millia quatuor & viginti eius diuisione in & , Ephraim filiis
בני אפרים ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

,Netophathites Cheldai ,mense duodecimo Duodecimi
15 †השנים עשר לשנים עשר החדש חלדי הנטופתי
.millia quatuor & viginti eius diuisione in & ,Hothniel‖
לעתניאל ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף׃

‖ de

:Zichri filius Elihezer ,dux *Reubenita* ;Israel tribus super Et
16 †ועל שבטי ישראל לראובני נגיד אליעזר בן־זכרי
.Mahachah filius Sephatiahu ,*Simhonita*
לשמעוני שפטיהו בן־מעכה׃

super Reubenitas
super Simhonitas

.Sadoc Aharon † .Chemuel filius Chasabiah Leui‡
17 †ללוי חשביה בן־קמואל לאהרן צדוק׃

‡ Sup † super

filius Homri Issaschar * .Dauid fratribus de Elihu Iehudah †
18 †ליהודה אליהו מאחי דויד ליששכר עמרי בן־
Naphthali *Ipsi*:Hobadiahu filius Ismahaiahu Zebulun *Ipsi* .Michael
19 מיכאל׃ †לזבולן ישמעיהו בן־עבדיהו לנפתלי
filius Hoseah Ephraim *filius* † .Hazriel filius Ieremoth
20 ירימות בן־עזריאל׃ †לבני אפרים הושע בן־
.Pedaiahu filius Ioel Menasseh *tribui* *Dimidia* .Hazaziahu
עזזיהו [m]לחצי שבט מנשה יואל בן־פדיהו׃

† Sup * super
super
Super filios
super dimidiam tribum
[m] חצה

Biniamin † .Zechariahu filius Iddo ,Ghilhadah Menasseh *Dimidia*
21 †לחצי המנשה גלעדה ידו בן־זכריהו לבנימן
.Ierocham filius Hazarel Dan *Ipsi* .Abner filius Iahasiel
22 יעשיאל בן־אבנר׃ †לדן עזראל בן־ירחם
.Israel tribuum principes Isti
אלה [n]שרי שבטי ישראל׃

Super dimidium † de
Super
[n] שור

annorum viginti filio à eorum numerum Dauid leuauit non Et
23 †ולא־נשא דויד מספרם למבן עשרים שנה
stellas veluti Israel *multiplicandum ad* D O M I N V S dixit quia : infra &
[o]ולמטה כי אמר יהוה להרבות את־ישראל ככוכבי
non & , numerare cœpit Seruiah filius Ioab .cælorum
24 השמים׃ †יואב בן־צרויה [p]החל [q]למנות ולא
numerus ascendit non & : Israel super*feruor* hoc *in* fuit & .compleuit
כלה ויהי בזאת קצף על־ישראל ולא עלה המספר
.Dauid regis dierum verborum numerū in
במספר דברי הימים למלך דויד׃

vt multiplicaret
[o] נטה
[p] חלל [q] מנה
propter ira

:Hadiel filius Hazmaueth ‡ regis thesauros super Et
25 †ועל אצרות המלך עזמות בן־עדיאל
Iehonathā turribus in & , villis in & , vrbibus in ,*agro* in thesauros super &
ועל־האצרות בשדה בערים ובכפרים ובמגדלות יהונתן
cultura in agri opus facientes super Et .Huzziiahu filius
26 בן־עזיהו׃ †ועל עשי מלאכת השדה לעבדת
.Chelub filius Hesri , terræ
האדמה עזרי בן־כלוב׃

‡ fuit
regione

vineis in † quæ ‡ super Et .Ramathites Simhi vineas super Et
27 †ועל־הכרמים שמעי הרמתי ועל שבכרמים
.Siphmites Zabdi, vini cellaria *in*
לאצרות היין זבדי השפמי׃

‡ ea † sunt
super

Bahalcanan ,*planicie* in ‡ quæ sicomoros & olivueta super Et
28 †ועל־הזיתים והשקמים אשר בשפלה בעל חנן
.Iohas olei cellaria super & :Ghederites
הגדרי ועל־אצרות השמן יועש׃

‡ sunt cāpestribus

boues super & :Saronites Sitri ,Saron in *pascentes* boues super Et
29 †ועל־הבקר הרעים בשרון שטרי השרוני ועל־הבקר
.Hadlai filius Saphat , vallibus in
בעמקים שפט בן־עדלי׃

qui pascebantur

asinas super & :Ismehelites Obil camelos super Et
30 †ועל־הגמלים אוביל הישמעלי ועל־האתנות
Omnes .Hagherites Iaziz *pecu* super Et .Meronothites Iechdeiahu
31 יחדיהו המרנתי׃ †ועל־הצאן יזיז ההגרי כל־
.Dauid regi * quæ substantiæ principes isti
אלה שרי הרכוש אשר למלך דויד׃

pecudes
* erat

scriba & ,intelligens vir consiliarius Dauid patruus Iehonathan Et
32 †ויהונתן דוד־דויד יועץ איש־מבין וסופר
.regis filiis cum Chachmoni filius Iechiel & :ipse
הוא ויחיאל בן־חכמוני עם־בני המלך׃
.regis *socius* Archites Chusai & , regis consiliarius Achithophel Et
33 †ואחיתפל יועץ למלך וחושי הארכי רע המלך׃
princeps &,Ebiathar&,Benaiahu fili' Iehoiadah Achithophel post Et
34 †ואחרי אחיתפל יהוידע בן־בניהו ואביתר ושר־
.Ioab regis exercitus
צבא למלך יואב׃

amicus

CAP. XXVIII. כח

principes , Israel principes omnes Dauid congregauit Et
1 †ויקהל דויד את־כל־שרי ישראל שרי
principes & , regi ministrantium diuisionum principes & , tribuum
השבטים ושרי המחלקות המשרתים את־המלך ושרי
possessionis &,substātiæ omnis principes &,*centuriarum principes* & , millium
האלפים ושרי [a]המאות ושרי כל־רכוש־ומקנה
omnem *ad* & , potentibus & eunuchis cum eius filiorum & , regis
למלך ולבניו עם־הסריסים והגבורים ולכל־
.Ierusalaim in *virtute* fortem
גבור חיל אל־ירושלם׃

tribunos,& centuriones,
[a] מאה
viribus

mei fratres me Audite : ait & ,suos pedes super rex Dauid surrexit Et
2 †ויקם דויד המלך על־רגליו ויאמר שמעוני אחי
arcæ quietis domum *ædificare* † meo corde *cum* Ego :meus popul' &
ועמי אני עם־לבבי [b]לבנות בית מנוחה לארון
præparaui & ,nostri Dei pedum scabello & , D O M I N I fœderis
ברית־יהוה ולהדם רגלי אלהינו [c]והכינותי
domum ædificabis Non : mihi dixit Deus Et .ædificandum ad
3 לבנות׃ †והאלהים אמר לי לא־תבנה בית
.effudisti *sanguines* & , *tu* bellorum vir quia:meo nomini
לשמי כי איש מלחמות אתה ודמים שפכת׃

In
† fuit vt ædificarem
[b] בנה
[c] כון
es,& sanguinem

domo omni ex me *in* Israel Deus D O M I N V S elegit Et
4 †ויבחר יהוה אלהי ישראל בי מכל בית־
Iehudah *in*‡nam :seculum in Israel super *regem in existendum ad* ,mei patris
אבי [d]להיות למלך על־ישראל לעולם כי ביהודה
mei patris filiis *in* &,mei patris domum Iehudah domo *in*‖&,ducē *in* elegit
בחר לנגיד ובבית יהודה בית אבי ובבני אבי
.Israel vniuersum super *faciendū regnare ad* voluit me *in*
בי רצה להמליך על־כל־ישראל׃

vt essem rex
[d] היה
‡ de ‖ de
vt regnarem

(D O M I N V S mihi dedit filios multos nam)meis filiis omnibus ex Et
5 †ומכל־בני כי [e]רבים בנים נתן לי יהוה
regni thronum super *sedendum ad*,meum filium Selomoh *in* elegit &
ויבחר בשלמה בני [f]לשבת על־כסא מלכות
.Israel super D O M I N I
יהוה על־ישראל׃

[e] רבב
vt sederet
[f] ישב

,meam domum ædificabit ipse ,tuus filius Selomoh : mihi Dixitque
6 †ויאמר לי שלמה בנך הוא־יבנה ביתי
.patrē in illi ero ego & ,filiū in mihi eum *in* elegi quia .mea atria &
וחצרותי כי־בחרתי בו לי לבן ואני אהיה־לו לאב׃
fuerit robustus si , seculum in vsque eius regnum firmabo Et
7 [g]†והכינותי את־מלכותו עד־לעולם אם־יחזק
.hanc diem secundum mea iudicia & ,mea præcepta faciendū ad
[h]לעשות [i]מצותי ומשפטי כיום הזה׃

[g] כון
[h] עשה
[i] צוה

auribus in & , D O M I N I cœtus Israel omnis oculis in nunc Et
8 †ועתה לעיני כל־ישראל קהל־יהוה ובאזני
vt : vestri Dei D O M I N I mādata cūcta querite & custodite nostri Dei
אלהינו שמרו ודרשו כל־מצות יהוה אלהיכם למען
vos post vestros filios faciatis hæreditare & ,bonā terram possideatis
תירשו את־הארץ הטובה והנחלתם לבניכם אחריכם
.seculum in vsque
עד־עולם׃

ei serui & , tui patris Deum scito mi fili Selomoh tu Et
9 †ואתה שלמה־בני [k]דע את־אלהי אביך ועבדהו
inquirens‡ corda omnia etenim .*voluntaria anima* in & ,perfecto corde in
בלב שלם ובנפש חפצה כי כל־לבבות דורש
,eum quæsieris Si .*intelligens*‖cogitationum *figmentum omne* &,D O M I N V S
יהוה וכל־יצר מחשבות מבין אם־תדרשנו
.æternum in te *execrabitur* , eū dereliqueris si & ; tibi inuenietur
ימצא לך ואם־תעזבנו יזניחך לעד׃

[k] ידע
animo voluntario.
‡ scrutatur omnem imaginationem
‖ intelligit
proiiciet

vt ædifices | בָּנָה

10 domum ædificandum ad te in elegit DOMINVS quod nunc Vide
רְאֵה עַתָּה כִּי־יְהוָה בָּחַר בְּךָ לִבְנוֹת־בַּיִת
.fac & confortare .sanctuario
לַמִּקְדָּשׁ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃

similitudinē | נָתַן

11 &, porticus exemplar suo filio Selomoh Dauid dedit Et
וַיִּתֵּן דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ אֶת־תַּבְנִית הָאוּלָם וְאֶת־
eius cubiculorū &,eius cœnaculorum &,eius cellariorū &,eī domorum
בָּתָּיו וְגַנְזַכָּיו וַעֲלִיֹּתָיו וַחֲדָרָיו
quod omnis exemplar Et .propitiatorij domus &,intrinsecorum

similitudinē | עָלָה

הַפְּנִימִים וּבֵית הַכַּפֹּרֶת׃ 12 וְתַבְנִית כֹּל אֲשֶׁר
omnibus in &,DOMINI domus atrijs in eo cum spiritu in fuerat
הָיָה בָרוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־
thesauris in &,Dei domus thesauris in ,vndiqueque cubiculis

per circuitū

הַלְּשָׁכוֹת סָבִיב לְאֹצְרוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים וּלְאֹצְרוֹת
omni in &,Leuitarum & sacerdotum diuisionibus in Et .sanctitatum
הַקֳּדָשִׁים׃ 13 וּלְמַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּלְכָל־
domus seruitij vasis omnibus in &:DOMINI domus seruitij opere

ministerij

מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־כְּלֵי עֲבוֹדַת בֵּית
seruitij vasis omnibus in, auri pondere in,auro In DOMINI

singulorū ministeriorum | כְּלָה

יְהוָה׃ 14 לַזָּהָב בַּמִּשְׁקָל לַזָּהָב לְכָל־כְּלֵי עֲבוֹדָה
seruitij vasis omnibus in &,pōdere in argenteis vasis omnibus in;seruitij &

singulorū ministeriorum. | כְּלָה

וַעֲבוֹדָה לְכֹל כְּלֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לְכָל־כְּלֵי עֲבוֹדָה
eorum lucernis &, aureis candelabris in pondus Et .seruitij &
וַעֲבוֹדָה׃ 15 וּמִשְׁקָל לִמְנֹרוֹת הַזָּהָב וְנֵרֹתֵיהֶם
candelabris &: eius lucernarū & candelabri & candelabri pōdere in,aureis
זָהָב בְּמִשְׁקַל־מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ וְלִמְנֹרוֹת
candelabri seruitium secundum ,eius lucernis & candelabro pōdere in argēteis

† pro ministerium cuiuslibet
† pro propositionis pro singula mensa;
† pro
† pro fuscinulis,& crateribus, † acerris pro singulo cratere,
pro craterib' pro singulo cratere.
* pro
† pro figura
† pro | בָּנָה

הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ כַּעֲבוֹדַת מְנוֹרָה
,dispositionis mensis † pondus auri Et .candelabri &
וּמְנוֹרָה׃ 16 וְאֶת־הַזָּהָב מִשְׁקָל לְשֻׁלְחֲנוֹת הַמַּעֲרֶכֶת
.argenteis mensis * argentum & ; mensa & mensæ
לְשֻׁלְחַן וְשֻׁלְחָן וְכֶסֶף לְשֻׁלְחֲנוֹת הַכָּסֶף׃
crateribus &,mundū aurū medijs calamis & ,sparsorijs & ,tridentibus & Et
17 וְהַמִּזְלָגוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשָׂוֹת זָהָב טָהוֹר וְלִכְפוֹרֵי
pondere in argenteis crateribus &,crateri & crateri ,pondere in aureis
הַזָּהָב בְּמִשְׁקָל לִכְפוֹר וּכְפוֹר וְלִכְפוֹרֵי הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל
purificatum aurum suffimenti altari * Et .crateri & crateri
לִכְפוֹר וּכְפוֹר׃ 18 וּלְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת זָהָב מְזֻקָּק
expandentibus aurum Cherubim quadrigæ exemplari & , pondere in
בַּמִּשְׁקָל וּלְתַבְנִית הַמֶּרְכָּבָה הַכְּרֻבִים זָהָב לְפֹרְשִׂים
.DOMINI fœderis arcam super tegentibus &
וְסֹכְכִים עַל־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה׃
omnia,fecit intelligere me super DOMINI manu de scriptura in Omnia

similitudinis. paueas,

19 הַכֹּל בִּכְתָב מִיַּד יְהוָה עָלַי הִשְׂכִּיל כֹּל
:suo filio Selomoh Dauid Dixitque .exemplaris opera
מַלְאֲכוֹת הַתַּבְנִית׃ 20 וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ
DOMINVS quia :consterneris ne &,timeas ne,fac & roborare &,Cōfortare

יֵרָא חַתַּת | † erit; dimittet † donec perficias

חֲזַק וֶאֱמַץ וַעֲשֵׂה אַל־תִּירָא וְאַל־תֵּחָת כִּי יְהוָה
cōficere ad vsq; te derelinquet nō,te debilitabit nō, tecum meus Deus Deus
אֱלֹהִים אֱלֹהַי עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ עַד־לִכְלוֹת
.DOMINI domus seruitij opus omne

רָפָה | † ministerij ministerium

כָּל־מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה׃
seruitium omne in ,Leuitarum & sacerdotum diuisiones ecce Et
21 וְהִנֵּה מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל־עֲבוֹדַת
spontaneo omni opere omni in † tecum & ;Dei domus

† sunt ministerio

בֵּית הָאֱלֹהִים וְעִמְּךָ בְכָל־מְלָאכָה לְכָל־נָדִיב
omnibus populus omnis &,principes & ,seruitio omni sapientia in
בַּחָכְמָה לְכָל־עֲבוֹדָה וְהַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם לְכָל־
.tuis verbis
דְּבָרֶיךָ׃

CAP. XXIX. כט

vnum meū filiū Selomoh:cœtum omnē ad rex Dauid dixit Et
1 וַיֹּאמֶר דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַקָּהָל שְׁלֹמֹה בְנִי אֶחָד
non quia .grande opificium & ,tenellum & ,puerum,Deus eo in elegit

opus | † est hominis † est Domini Dei.

בָּחַר־בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר וָרָךְ וְהַמְּלָאכָה גְדוֹלָה כִּי לֹא
.Deo DOMINO sed , ædes † homini
לְאָדָם הַבִּירָה כִּי לַיהוָה אֱלֹהִים׃
:aurū ad,aurum mei Dei domui præparaui mea fortitudine omni in Et

totis autē viribus meis | כּוֹחַ כֵּן

2 וּבְכָל־כֹּחִי הֲכִינוֹתִי לְבֵית־אֱלֹהַי הַזָּהָב לַזָּהָב
, ligna & : ferrum ad ferrum : æs ad æs & : argentum ad argentū &
וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וְהַנְּחֹשֶׁת לַנְּחֹשֶׁת הַבַּרְזֶל לַבַּרְזֶל וְהָעֵצִים
omnē &,variegationis * & fucilapides,impletionū &,onychis † lapides ,ligna ad

† onychinos gemmas ,† stibinos, * diuersorum colorum,

לָעֵצִים אַבְנֵי־שֹׁהַם וּמִלּוּאִים אַבְנֵי־פוּךְ וְרִקְמָה וְכֹל
.multitudine in marmoreos lapides & ,preciosum lapidē
אֶבֶן יְקָרָה וְאַבְנֵי־שַׁיִשׁ לָרֹב׃

רָבַב

ob meam affectionem | רָצָה

peculiare mihi est , mei Dei domum erga mea voluntate in adhuc Et
3 וְעוֹד בִּרְצוֹתִי בְּבֵית אֱלֹהַי יֶשׁ־לִי סְגֻלָּה
,supra * mei Dei domui dedi † ; argentum & , aurum

† quod † propter gradum, | נָתַן

זָהָב וָכָסֶף נָתַתִּי לְבֵית־אֱלֹהַי לְמָעְלָה
.sanctuarij domui præparaui * omnibus ex
מִכָּל־הֲכִינוֹתִי לְבֵית הַקֹּדֶשׁ׃

* quæ

millia septem & , Ophir auro de auri talenta millia Tria
4 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים כִּכְּרֵי זָהָב מִזְּהַב אוֹפִיר וְשִׁבְעַת אֲלָפִים
.domorum parietes liniendum ad purgati argenti talenta

cōplanandū

כִּכַּר־כֶּסֶף מְזֻקָּק לָטוּחַ קִירוֹת הַבָּתִּים׃
opus omne ad &,argentum ad argentū ad &,aurū ad aurum Ad
5 לַזָּהָב לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף לַכֶּסֶף וּלְכָל־מְלָאכָה
suā manum complendum ad ,offert sponte quisquis & : artificū manum per

consecret

בְּיַד חָרָשִׁים וּמִי מִתְנַדֵּב לְמַלֹּאות יָדוֹ
,familiarum principes obtulerunt sponte Et .DOMINO hodie

tribuni centuriones | שׂוּר מֵאָה

הַיּוֹם לַיהוָה׃ 6 וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת
centuriarum & ,millium principes & , Israel tribuum principes &
וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת
.regis operis principes in &
וּלְשָׂרֵי מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ׃

ministerium

quinque talenta auri ,Dei domus seruitium ad dederunt Et
7 וַיִּתְּנוּ לַעֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים זָהָב כִּכָּרִים חֲמֵשֶׁת־
,millia decem talenta argenti & , millia decem solidos & ,millia
אֲלָפִים וַאֲדַרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף כִּכָּרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים
millia centum ferri & ; talenta millia octo & millia decem æris &
וּנְחֹשֶׁת רִבּוֹ וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים כִּכָּרִים וּבַרְזֶל מֵאָה־אֶלֶף
thesaurum in dederunt ,lapides eo cum inuentum Et .talenta

cum quo inuenti sunt

כִּכָּרִים׃ 8 וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר
.Ghersunitæ Iechiel manum super,DOMINI domus

per

בֵּית־יְהוָה עַל יַד־יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִּי׃

eum sponte offerrent ipsi

perfecto corde in quia :ipsorum offerre sponte super populus sunt lætati Et
9 וַיִּשְׂמְחוּ הָעָם עַל־הִתְנַדְּבָם כִּי בְּלֵב שָׁלֵם
est lætatus rex Dauid etiam & : DOMINO obtulerunt sponte
הִתְנַדְּבוּ לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ שָׂמַח
oculis in DOMINO Dauid benedixit Et .magna lætitia

cōgregationis.

שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃ 10 וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְהוָה לְעֵינֵי
Deus DOMINE tu Benedictus : Dauid ait Et .concionis omnis
כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי
.seculum in vsque & seculo à nostri patris Israel
יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם׃
,victoria & , gloria & , potentia &,magnificentia DOMINE Tibi
11 לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח
regnum DOMINE tibi,terra in & , cælis in † cuncta quia : decor &

honor. † quæ † sunt † tua sunt; tuum est * exaltatio si per omnem principem. † diuitiæ † facie tua, † dominaris omnibus. * potestate † potestate

וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה
,tuis faciebus & gloria &,opulentia † Et .caput omne ad exaltatus * &
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ 12 וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ
tua manu † in & .fortitudo & virtus,tua manu in Et .omnes in dominans † tu &
וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ
noster Deus nunc Et .omnia confortare & , magnificare †
לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ 13 וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ
.tuæ gloriæ nomen laudantes & ,tibi nos confitentes †

כּוֹחַ יָדָה | † est † confitemur † laudamus † sum † sunt sumus corā te, | יָשַׁב

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃
potentiam obtineamus quòd ,meus populus quis &, ego quis Etenim
14 וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נַעְצֹר כֹּחַ
tua manu de &,omnia † te à nam ? hoc secundum offerendū spōnte ad
לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת כִּי־מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ
aduenæ & , tuas facies ad nos peregrini Nam .tibi dedimus
נָתַנּוּ לָךְ׃ 15 כִּי־גֵרִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשָׁבִים
,expectatio nō & ,terrā super nostri dies vmbra sicut:nostri patres oēs sicut

† est | צָלַל | כּוּן בָּנָה

כְּכָל־אֲבֹתֵינוּ כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה׃
paraimus quam , hæc copia omnis noster Deus DOMINE
16 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֹּל הֶהָמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר הֲכִינֹנוּ
tibi &,illud tua manu de ,tuæ sanctitatis nomini domum tibi ædificandum ad

sancto tuo, † est, tua sunt

לִבְנוֹת־לְךָ בַיִת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ מִיָּדְךָ הִיא וּלְךָ
rectitudines & , cor probans tu quòd ,mi Deus noui Et .omnia

probas

הַכֹּל׃ 17 וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי אַתָּה בֹּחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים
, hæc vniuersa obtuli sponte mei cordis rectitudine in Ego .voles
תִּרְצֶה אֲנִי בְּיֹשֶׁר לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָל־אֵלֶּה
offeredū spōteād gaudio cum vidi , hic sunt reperti qui,tuū populū nūc &
וְעַתָּה עַמְּךָ הַנִּמְצְאוּ־פֹה רָאִיתִי בְשִׂמְחָה לְהִתְנַדֶּב־
,nostrorū patrū Israel & , Ischac , Abraham Deus DOMINE .tibi
לָךְ׃ 18 יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ
, tui populi cordis cogitationum formationē ad seculum in hoc custodi

imaginationem

שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ
.te ad eorum cor para &
וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ׃

,tua præcepta custodiendum ad ,perfectū cor da meo filio Selomoh Et
19 †וְלִשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ
ædificandum ad & ,omnia faciendum ad & ,tua statuta & ,tua testimonia
עֵדְוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת
.præparaui quam ædem
הַבִּירָה אֲשֶׁר־הֲכִינוֹתִי׃

vt custodiat — נְתֹן צְוֵה — vt faciat — vt ædificet — עוֹד חֹקֶק

DOMINO quæso Benedicite .ecclesiæ vniuersæ Dauid dixit Et
20 †וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־הַקָּהָל בָּרְכוּ־נָא אֶת־יְהוָה
Deo DOMINO ecclesia omnis benedixerunt Et .vestro Deo
אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל־הַקָּהָל לַיהוָה אֱלֹהֵי
.regi & ,DOMINO se incuruauerunt & ,se inclinauerūt & .suorū patrū
אֲבֹתֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ׃

genu flexerunt

ascensiones fecerunt ascendere & ,victimas DOMINO Immolauerunt que
21 †וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת
,mille arietes ,mille iuuencos illius diei crastino in DOMINO
לַיהוָה לְמָחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא פָּרִים אֶלֶף אֵילִים אֶלֶף
.Israel omni multitudine in victimas &,eorū libamina &,mille agnos
כְּבָשִׂים אֶלֶף וְנִסְכֵּיהֶם וּזְבָחִים לָרֹב לְכָל־יִשְׂרָאֵל׃

obtulerunt holocausta — עֹלָה — tauros — pro

lætitia in illa die in DOMINI facies ad biberunt &,comederunt Et
22 †וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ לִפְנֵי יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא בְּשִׂמְחָה
vnxerunt & ,Dauid filium Selomoh secundò regē constituerūt &,magna
גְדוֹלָה וַיַּמְלִיכוּ שֵׁנִית לִשְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ
.sacerdotem in Sadoc & ,ducem in DOMINO
לַיהוָה לְנָגִיד וּלְצָדוֹק לְכֹהֵן׃

coram Domino — שֵׁנָה

Dauid pro regem in DOMINI solium super Selomoh Seditque
23 †וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל־כִּסֵּא יְהוָה לְמֶלֶךְ תַּחַת־דָּוִיד
.Israel omnis eum ad audierunt Et .est prosperat & ,suo patre
אָבִיו וַיַּצְלַח וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל׃

rex — יָשַׁב — paruerunt ei

Dauid regis filij omnes etiam & ,potentes & ;principes vniuersi Et
24 †וְכָל־הַשָּׂרִים וְהַגִּבֹּרִים וְגַם כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִיד

.rege Selomoh sub manum dederunt
נָתְנוּ יָד תַּחַת שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ׃

oculis in excellentia in Selomoh DOMINVS magnificauit Et
25 †וַיְגַדֵּל יְהוָה אֶת־שְׁלֹמֹה לְמַעְלָה לְעֵינֵי
fuit non qui regni decorem eum super dedit Et .Israel omnis
כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיִּתֵּן עָלָיו הוֹד מַלְכוּת אֲשֶׁר לֹא־הָיָה
.Israel super eum ante rege omni super
עַל־כָּל־מֶלֶךְ לְפָנָיו עַל־יִשְׂרָאֵל׃

excellenter — ei gloriam qualis — נָתַן — omni regi

.Israel vniuersum super regnauit Isai filius Dauid Et
26 †וְדָוִיד בֶּן־יִשָׁי מָלַךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
.anni quadraginta .Israel super regnauit quibus dies Et
27 †וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה
triginta regnauit Ierusalaim in & ,annis septem regnauit Chebron In
בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ שֶׁבַע שָׁנִים וּבִירוּשָׁלִַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים
,diebus saturus ,bona canitie in est mortuus Et .tribus &
28 וְשָׁלוֹשׁ׃ †וַיָּמָת בְּשֵׂיבָה טוֹבָה שְׂבַע יָמִים
.eo pro eius filius Selomoh regnauitq; :gloria & ,opulentia
עֹשֶׁר וְכָבוֹד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

senectute — מוּת — diuitiis,

scripta ipsa ecce ,postrema & prima regis Dauid verba Et
29 †וְדִבְרֵי דָּוִיד הַמֶּלֶךְ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם כְּתוּבִים
verbis in &,prophetæ Nathan verbis in &, videntis Semuel verbis in
עַל־דִּבְרֵי שְׁמוּאֵל הָרֹאֶה וְעַל־דִּבְרֵי נָתָן הַנָּבִיא וְעַל־דִּבְרֵי
,eius fortitudine & ,eius regno omni Cum .videntis Ghad
30 גָּד הַחֹזֶה׃ †עִם כָּל־מַלְכוּתוֹ וּגְבוּרָתוֹ
vniuersa super & ,Israel super &,eū super transierunt quæ temporum &
וְהָעִתִּים אֲשֶׁר עָבְרוּ עָלָיו וְעַל־יִשְׂרָאֵל וְעַל כָּל־
.terrarum regna
מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת׃

res primæ & nouissimæ ipsæ scriptæ sunt libro

תם ספר דברי הימים א

Finis Libri 1. Paralipomenon.

ספר דברי הימים ב

LIBER DIBRE HAIAMIM,

QVI ET PARALIPOMENON, SECVNDVS; QVANQVAM HEBRAEIS EST VNVS LIBER.

CAP. I. א

super Dauid filius Selomoh se roborauit Et
1 †וַיִּתְחַזֵּק שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד עַל־
,eo cū eius Deus DOMINVS & :suo regno
מַלְכוּתוֹ וַיהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ
.sublime in eum magnificauit &
וַיְגַדְּלֵהוּ לְמָעְלָה׃

in — erat

.Israel vniuerso Selomoh Dixitque
2 †וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לְכָל־יִשְׂרָאֵל
omni prælato & omni & ,iudicibus & ,centuriarum & millium principibus
לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וְלַשֹּׁפְטִים וּלְכֹל נָשִׂיא לְכָל־
.patrum capitibus Israel
יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי הָאָבוֹת׃

tribunis & centurionibus, duci super — שַׂר מֵאָה — principibus familiarum.

.Ghibhō in quod,excelsum in eo cū concio omnis &,Selomoh ierunt Et
3 †וַיֵּלְכוּ שְׁלֹמֹה וְכָל־הַקָּהָל עִמּוֹ לַבָּמָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן
famulus Moseh fecit quod ;Dei conuentus tentorium erat ibi nam
כִּי־שָׁם הָיָה אֹהֶל מוֹעֵד הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה עֶבֶד־
.deserto in DOMINI
יְהוָה בַּמִּדְבָּר׃

cœtus erat tabernaculū fœderis

,Chiriathiearim de Dauid fecerat ascendere Dei Arcam Sed
4 †אֲבָל אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הֶעֱלָה דָוִיד מִקִּרְיַת יְעָרִים
.Ierusalaim in tabernaculū ei extendit nam .Dauid ei præparando in
בַּהֵכִין לוֹ דָּוִיד כִּי נָטָה־לּוֹ אֹהֶל בִּירוּשָׁלִָם׃

quando præparauit locū — כּוּן

,Chur filij Vri filius Besalel fecit quod æneum altare Et
5 †וּמִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עָשָׂה בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי בֶן־חוּר
.cœtus &,Selomoh illud requisiuit & .DOMINI tabernaculi facies ad ibi
שָׂם לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה וַיִּדְרְשֵׁהוּ שְׁלֹמֹה וְהַקָּהָל׃
,DOMINI facies ad æneum altare ad illuc Selomoh Ascenditque
6 †וַיַּעַל שְׁלֹמֹה שָׁם עַל־מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת לִפְנֵי יְהוָה
.mille ascensiones illud super obtulit & :conuentus tentorio in quod
אֲשֶׁר לְאֹהֶל מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו עֹלוֹת אֶלֶף׃

erat coram tabernaculo — coram Domino, — עָלָה — erat in tabernaculo fœderis, — holocausta — apparuit

Postula :ei dixitque .Selomoni Deus est visus ipsa nocte In
7 †בַּלַּיְלָה הַהוּא נִרְאָה אֱלֹהִים לִשְׁלֹמֹה וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאַל
Tu :Deo Selomoh Dixitque .tibi dem quod
8 מָה אֶתֶּן־לָךְ׃ †וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לֵאלֹהִים אַתָּה
me fecisti regnare & ,magnā misericordiā meo patre Dauid cum fecisti
עָשִׂיתָ עִם־דָּוִיד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל וְהִמְלַכְתַּנִי
tuum verbum sit verum ,Deus DOMINE Nunc .eo pro
9 תַּחְתָּיו׃ †עַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים יֵאָמֵן דְּבָרְךָ
,multum populum super me fecisti regnare tu quia .meo patre Dauid cum
עִם דָּוִיד אָבִי כִּי אַתָּה הִמְלַכְתַּנִי עַל־עַם רַב
da scientiam & ,sapientiam Nunc .terræ puluerem sicut
10 כַּעֲפַר הָאָרֶץ׃ †עַתָּה חָכְמָה וּמַדָּע תֶּן־
iudicabit quis quoniā .ingrediar &,istius populi facies ad egrediar vt, mihi
לִי וְאֵצְאָה לִפְנֵי הָעָם־הַזֶּה וְאָבוֹאָה כִּי־מִי יִשְׁפֹּט
?magnum hunc tuum populum
אֶת־עַמְּךָ הַזֶּה הַגָּדוֹל׃

נָתַן — עָשָׂה — stabiliatur — יָדַע — coram isto populo

algummim
.Lebanon de *bresilia* & , abiegna , cedrina ligna mihi mitte Et
8 † ושלח־לי עצי ארזים ברושים ואלגומים מהלבנון
sciunt
.Lebanon ligna cædere *scientes* tui serui quòd noui ego nam
כי אני ידעתי אשר עבדיך יודעים לכרות עצי לבנון
†erunt
,multitudinē in ligna mihi parādū ad Et .† tuis seruis cū mei serui ecce Et
9 והנה עבדי עם־עבדיך׃ † ולהכין לי עצים [g] לרב
[g] רבב
ædifico [i] est
.mirabilis & [i] magna ,*ædificans* ego quam domus quia
כי הבית אשר־אני בונה גדול והפלא׃
percussorum triticorū dedi ligna scindentibus cæsoribus ecce Et
10 † והנה לחטבים לכרתי העצים נתתי חטים מכות
vini & ;millia viginti coros hordeorū & :millia viginti coros tuis seruis
לעבדיך כרים עשרים אלף ושערים כרים עשרים אלף ויין
.millia viginti batos olei & ,millia viginti batos
בתים עשרים אלף ושמן בתים עשרים אלף׃
per scripturā,
:Selomoh ad misit & ,*scriptura in* Sor rex Churam dixit Et
11 † ויאמר חורם מלך־צר בכתב וישלח אל־שלמה
Pro eo quod dilexit Dominus populum suum, posuit
.regem eos super te *dedit* , *suo populo cum* DOMINI *amore in*
באהבת יהוה את־עמו נתנך עליהם מלך׃
qui ,Israel Deus DOMINVS Benedictus : Churam Dixitque
12 † ויאמר חורם ברוך יהוה אלהי ישראל אשר
filium regi Dauid dedit qui .terram & ,cælos fecit
עשה את־השמים ואת־הארץ אשר נתן לדויד המלך בן
domum ædificaret vt ,intelligentiam & ,intellectū scientem , sapientē
[h] בין
חכם יודע שכל [h] ובינה אשר יבנה־בית
[*] regia sua.
virum misi nunc Et *suo regno* domum & ,DOMINO
13 ליהוה ובית למלכותו׃ † ועתה שלחתי איש־
† qui fuit ipsius
;mei patris Churam † intelligentiā scientem sapientē
חכם יודע בינה לחורם אבי׃
erat Tyrius
scientem , *Sorus* *vir* eius pater & ,Dan filiabus de mulieris Filium
14 † בן־אשה מן־בנות דן ואביו איש־צרי יודע
lignis *in* & , lapidibus *in* , ferro *in* , ære *in* ,argento in & , auro in facere
לעשות בזהב־ובכסף בנחשת בברזל באבנים ובעצים
ad cęlandum omnem cælaturam,
,*aperturam omnē aperiendū ad* & ,coccino *in* &,bysso *in* &,hyacintho ,purpura *in*
בארגמן בתכלת ובבוץ ובכרמיל ולפתח כל־פתוח
tuis sapientibus cum ei dabitur quæ ,cogitationem omnē cogitandū ad &
ולחשב כל־מחשבת אשר ינתן־לו עם־חכמיך
.tui patris Dauid mei domini sapientibus &
וחכמי אדני דויד אביך׃
triticum, & hordeum
dixit quæ , vinum & oleum , *hordea* & , *tritica* nunc Et
15 † ועתה [i] החטים והשערים השמן והיין אשר אמר
[i] חנט
ligna cædemus nos Et .suis seruis mittat , meus dominus
16 אדני ישלח לעבדיו׃ † ואנחנו נכרת עצים
prout opus fuerit tibi, * per rates ad
ratibus * tibi ea afferemus & ,*tuā necessitatem omnem secundum* ,Lebanon de
מן־הלבנון ככל־צרכך ונביאם לך רפסדות
.Ierusalaim *in* ea facies ascendere tu & : Iapho mare *super*
על־ים יפו ואתה תעלה אתם ירושלם׃
* erant
terra in * qui peregrinos viros omnes Selomoh numerauit Et
17 † ויספר שלמה כל־האנשים הגירים אשר בארץ
:suus pater Dauid eos dinumerauit qua dinumerationem post Israel
ישראל אחרי הספר אשר ספרם דויד אביו
.sex & millia tria & ,millia quinquaginta & ,centum sunt inuenti &
וימצאו מאה וחמשים אלף ושלשת אלפים ושש
baiulos,
octoginta & ,*baiulationis* millia septuaginta eis ex Fecitque .centi
18 מאות׃ † ויעש מהם שבעים אלף סבל ושמנים
[k] מאה
[l] עשה
† erant sollicitatores
confortantes † sexcenti & millia tria & . monte in cæsores millia
אלף חצב בהר ושלשת אלפים ושש מאות מנצחים
.populum operari faciendum ad
להעביד את־העם׃

CAP. III. ג

Ierusalaim in DOMINI domum ædificare Selomoh cœpit Et
1 † [a] ויחל שלמה לבנות את־בית־יהוה בירושלם
[a] חלל
monstratus
parauit quando , suo patri Dauid fuerat *visus* qui , Moriah monte in
בהר המוריה אשר נראה לדויד אביהו אשר הכין
mense in ædificare cœpit Et .Iebusæi Ornan area in Dauid loco in
2 במקום דויד בגרן ארנן היבוסי׃ † ויחל לבנות בחדש
* die
.sui regni quarto anno *in* . ,* secundo in , secundo
השני בשני בשנת ארבע למלכותו׃
istæ sunt dispositiones secundum quas consultum fuit Selomoh, vt ædificaret
.Dei domum *ædificandum ad* , *Selomoh est fundatus ista* Et
3 † ואלה [c] הוסד שלמה לבנות את־בית האלהים
latitudo & ;sexaginta cubitorum ,prima mensura in, [i] cubitorū lōgitudo
הארך אמות במדה הראשונה [d] אמות ששים ורחב
[i] erat
.viginti cubitorum
אמות עשרים׃

* eo
,tuo corde cum hoc fuit quod * Pro : Selomoh ad Deus dixit Et
11 † ויאמר אלהים לשלמה יען אשר היתה זאת עם־לבבך
diuitias, * animas
,te habentiū odio *animā* * & ,gloriam & ,substātias,*opulentiā* postulasti nō &
ולא שאלת עשר נכסים וכבוד ואת נפש שנאיך
,scientiā &,sapientiam tibi petisti & ,postulasti non multos dies etiam &
וגם־ימים [h] רבים לא שאלת ותשאל־לך חכמה ומדע
[h] רבב
vt [i] super
.*illum super* te feci regnare quem [i] meum populū iudices *quo*
אשר תשפוט את־עמי אשר המלכתיך עליו׃
[i] est diuitias
gloriā &,substantias & *opulentiā* & :tibi [i] data scientia & ,Sapientia
12 † החכמה והמדע נתון לך ועשר ונכסים וכבוד
inter reges † fuerunt
,te antè † qui *regibus* sic fuerit non vt ,tibi dabo
אתן־לך אשר לא־היה כן למלכים אשר לפניך
.sic erit non te post &
ואחריך לא יהיה־כן׃
[i] ab * erat † in coram tabernaculo fœderis:
faciebus à Ierusalaim †, Ghibhon in * quod excelso [i] Selomoh venit Et
13 † ויבא שלמה לבמה אשר־בגבעון ירושלם מלפני
.Israel super regnauit & :*conuentionis tentorij*
אהל [i] מועד וימלך על־ישראל׃
[i] יעד
currus, fuerunt
quadrin. & mille ei *fuit* & .equites & ,*currū* Selomoh congregauit Et
14 † ויאסף שלמה רכב ופרשים [k] ויהי־לו אלף וארבע־
[k] היה
vrbibus in eos collocauit & ;equites mille duodecim & , currus genti
מאות רכב ושנים־עשר אלף פרשים ויניחם בערי
currūum,
rex Præbuitque .Ierusalaim in rege cum & ,*currus*
15 הרכב ועם־המלך בירושלם׃ † [l] ויתן המלך
[l] נתן
cedros & , lapides sicut Ierusalaim in aurum & argentum
את־הכסף ואת־הזהב בירושלם כאבנים ואת־הארזים
† sunt campestribus * erant
.multitudine in *planitie* in † quæ ,sycomoros sicut dedit
נתן כשקמים אשר־בשפלה לרב׃
[i] è Cheue
cōgregationē [i] & : Aegypto ex Selomoni * qui , equorum exitum Et
16 † [m] ומוצא הסוסים אשר לשלמה ממצרים ומקוא
[m] יצא
[i] negotiatores * è Cheue
. precio in accipiebant *congregationē*, * regis *negotiatorum* [i]
סחרי המלך מקוא [n] יקחו במחיר׃
[n] לקח
,argenteis sexcentis in quadrigā Aegypto ex educebāt &,ascendebāt Et
17 † [o] ויעלו ויוציאו ממצרים מרכבה בשש מאות כסף
[o] עלה
Chittim regibus vniuersis sic & .centum & quinquaginta *in* equū &
וסוס בחמשים ומאה וכן לכל־מלכי החתים
.educebant eorum manū per, Aram regibus &
ומלכי ארם בידם יוציאו׃

CAP. II. ב

vt ædificares
domū & ,DOMINI nomini domū *ædificandū ad* Selomoh dixit Et
1 † ויאמר שלמה לבנות בית לשם יהוה ובית
virorum millia septuaginta Selomoh numerauit Et .suo regno
2 למלכותו׃ † ויספר שלמה שבעים אלף איש
portantium, † præpositos
eos super *cōfortātes* † & ,mōte in cędētiū virorū millia octogīta &,*baiulationis*
סבל ושמונים אלף איש חצב בהר ומנצחים עליהם
ad Selomoh misit Et .sexcentos & millia tria
3 שלשת אלפים ושש [a] מאות׃ † וישלח שלמה אל־
[a] מאה
Tyri,
, meo patre Dauid cum fecisti Sicut : dicendo ,*Sor* regem Churam
חורם מלך־צר לאמר כאשר [b] עשית עם־דויד אבי
[b] עשה
vt ædificaret
.ea in habitandum ad domum sibi *ædificandum ad* , cedros ei misisti &
ותשלח־לו ארזים לבנות לו בית לשבת בו׃
ædifico
sanctificādū ad,mei Dei DOMINI nomini domū *ædificans* ego Ecce
4 † הנה אני בונה־בית לשם יהוה אלהי להקדיש
coram illo
,iugem dispositionē &,aromaticū suffimentū *eius facies ad* suffiēdū ad ,eam
לו להקטיר לפניו קטרת־סמים ומערכת תמיד
holocausta calendis,
solemnitatibus & , *mensibus* & , sabbathis , vespere & mane *ascēsiones* &
ועלות [c] לבקר ולערב לשבתות ולחדשים [d] ולמועדי
[d] עלה יעד
* enim est ædifico * est [i] est
.Israel super hoc * seculum in : nostri Dei DOMINI
יהוה אלהינו לעולם זאת על־ישראל׃
noster Deus [i] magnus quippe .* magna ,*ædificans* ego quam domus Et
5 † והבית אשר־אני בונה גדול כי־גדול אלהינו
vires
ædificandum ad *potestatem* obtinebit quis Et .diis omnibus præ
6 מכל־האלהים׃ † ומי יעצר־[e] כח לבנות־
[e] כוח
Si capiunt [i] sum, sed
, [i] ego quis & :eū *cōprehendent* nō cælorum cæli & , cæli Nam ?domum ei
לו בית כי השמים ושמי השמים לא יכלכלהו ומי אני
coram eo domū ædifico
.*eius facies ad* suffiendum ad *quinimo* ? domum ei ædificem vt
אשר אבנה־לו בית כי אם־להקטיר לפניו׃
,argēto in &,auro in faciendū ad sapientē virum mihi mitte nunc Et
7 † ועתה שלח־לי איש־חכם לעשות בזהב ובכסף
cælare
aperire scientē &,hyacintho &,coccino &,purpura in &,ferro in&,ære in &
ובנחשת ובברזל ובארגון וכרמיל ותכלת וידע לפתח
cælaturas * sunt
,Ierusalaim in & ,Iehudah in mecum * qui sapientibus cum ,*apertuas*
פתוחים עם־החכמים אשר עמי ביהודה ובירושלם
.meus pater Dauid præparauit quos
אשר [f] הכין דויד אבי׃
[f] כון

,domus latitudinis *facies super* ‖lõgitudinis *facies super* quæ porticus Et

4 † והאולם אשר על־פני הארך על־פני רחב־הבית

intrinsecus eã texit & : viginti & centum altitudo & .viginti cubitorũ †

אמות עשרים והגבה מאה ועשרים ויצפהו ᶜמפנימה

, abiegnis lignis texit magnam domum Et .mundo auro

5 זהב טהור: † ואת הבית הגדול חפה עצי ברושים

.catenas & , palmas eã super fecit ascẽdere & :bono auro eã texit &

ויחפהו זהב טוב ᶠויעל עליו תמרים ושרשרת:

aurum ‖ aurum & .gloriam ad precioso lapide domum texit Et

6 ᵍ† ויצף את־הבית אבן יקרה לתפארת והזהב זהב

,eius parietes & ,*limina*‡, trabes , domum Texitque .Paruaim‡

7 פרוים: ʰ† ויחף את־הבית הקרות הספים וקירותיו

.parietibus in Cherubim *aperuit** & : auro eius *fores* &

ודלתותיו זהב ופתח כרובים על־הקירות:

super eius longitudo :sanctitatum sanctitatis domum Fecitque

8 ⁱ† ויעש את־בית־קדש הקדשים ארכו על־

cubitorum eius latitudo & , viginti cubitorum , domus *latitudinis facies*

פני רחב־הבית אמות עשרים ורחבו אמות

.sexcentis talentis bono auro eam texit & :viginti

עשרים ויחפהו זהב טוב לככרים שש מאות:

cœnacula & , ‖auri quinquaginta seclorum clauorum pondus Et

9 † ומשקל למסמרות לשקלים חמשים זהב והעליות

sanctitatum sanctitatis domo in Fecitque .auro texit

10 חפה זהב: ᵏ† ויעש בבית־קדש הקדשים

.auro eos texerunt & .puerorum ‡ opere duos Cherubim

כרובים שנים מעשה צעצעים ˡויצפו אתם זהב:

Ala .viginti cubitorum *earum* longitudo Cherubim alarum Et

11 † וכנפי הכרובים ארכם ᵐאמות עשרים כנף

altera ala & : domus parietem *tangens* , quinque cubitorum vna

האחד לאמות חמש ⁿמגעת לקיר הבית והכנף האחרת

.alterius Cherub alam *ad attingens* quinq; cubitorũ

אמות חמש מגיע לכנף הכרוב האחר:

:domus parietem ad *tangens* , quinq; cubitorũ vnius Cherub ala Et

12 † וכנף הכרוב האחד אמות חמש מגיע לקיר הבית

.alterius Cherub alæ *adhærens* quinque cubitorum altera ala &

והכנף האחרת אמות חמש דבקה לכנף הכרוב האחר:

ipsi & : viginti cubitos † expansæ istorum Cherubim Alæ

13 † כנפי הכרובים האלה פרשים אמות עשרים והם

.domum *ad* ‖eorum facies & ,suos pedes super *stantes*

עמדים על־רגליהם ופניהם לבית:

:bysso & ,cocco & ,purpura & ,hyacintho ‖ velum Fecitque

14 † ויעש את־הפרכת תכלת וארגמן וכרמיל ובוץ

.Cherubim *illud super fecit ascendere* &

ויעל עליו כרובים:

triginta cubitorum duas columnas domum ante fecit Et

15 † ויעש לפני הבית עמודים שנים אמות שלשים

.quinque cubitorum,eius *caput super* ‖quod, *operimẽtũ* &, lõgitudine‡quinq; &

וחמש ארך והצפת אשר־על־ראשו אמות חמש:

.columnarum caput super *dedit* & , oraculo in catenas fecit Et

16 † ויעש שרשרות בדביר ᵒויתן על־ראש העמדים

.catenis in *dedit* ‖ & ,centum malogranata Fecitque

ויעש רמונים מאה ויתן בשרשרות:

,dextera à vnam , *palatij facies super* columnas statuit Et

17 ᵖ† ויקם את־העמודים על־פני ההיכל אחד מימין

sinistræ nomẽ &, Iachin ‖ dexteræ nomen Vocauitque .sinistra à *vnam* &

ואחד מהשמאול ויקרא שם־הימיני יכין ושם השמאלי

.Bohaz

בעז:

CAP. IIII. ד

viginti &, eius lõgitudo cubitorum viginti : æneum altare fecit Et

1 † ויעש מזבח נחשת עשרים אמה ארכו ועשרים

.eius *statura* cubitorum decem & ,eius latitudo cubitorum

אמה רחבו ועשר אמות קומתו:

ad † eius labio à *cubito in* decem ,fusile mare Fecitque

2 † ויעש את־הים ᵠמוצק עשר באמה משפתו אל־

linea & , eius *statura cubito in* ‖ quinque & .circuitu ‖ rotundum eius labiũ

שפתו עגול סביב וחמש באמה קומתו ʳוקו

.*circum*‡ illud circumdabat *cubito in* ‖ triginta

שלשים באמה יסב אתו סביב:

illud circundantium *circum* *circum** illud subter boum imago Et

3 ˢ† ודמות בקרים תחת לו סביב סביב סובבים אתו

bonis * ordines duo .*circum*† mare *ambientes* ,*cubito in*‡ decem

עשר באמה ᵗמקיפים את־הים סביב שנים טורים הבקר

.illius *fusura in* fusorum

ᵘיצוקים במצקתו:

habuit formã ‖ iuxta formã · † erat · ᶜפנה · ᶠעלה · ‖ erat · ᵍצפה · ‡ ex loco ‡ postes, · ʰחפה · ostia · * cælauit · secundum latitudinem · ⁱעשה · ‖ erat, · ᵏעשה · ‡ instar · ˡצפה · erat · ᵐאמה · tangebat · ⁿנגע · tangebat · tangebat · iuncta erat · † erant per · stabant ‖ versus · ‖ ex · aptauit ei · ‡ in capitellum, ‖ erat in summitate · posuit · ᵒנתן · ‖ posuit · ante templũ, · ᵖקום · alteram · ‖ confirmabit, · יכין · altitudo ‡ cubitorum † vsque ‖ in cubitorum altitudo · ᵠיצק ʳקוה · ‖ cubitorum ‡ per circuitũ. ‖ per circuitũ · ˢדמה ᵗיקף · * cubitis ambiebant † per circuitũ * erant boum ‡ secundũ fusuram · ᵛיצק

,aquilonem ad *respicientes*† tres .boues duo-decim super *Stans*

4 † עומד על־שנים עשר בקר שלשה ˣפנים צפונה

tres & ,meridiem ad *respicientes** tres & , *mare ad respicientes* ‡ tres &

ושלושה פנים ימה ושלשה פנים נגבה ושלשה

omnia & .desuper eos super mare & , orientem ad *respicientes* ‡

פנים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל־

.intrinsecus † eorum posteriora

אחריהם ביתה:

floris calicis labij opus sicut eius labium & ,palmi † eius densitas Et ‖

5 ʸ† ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת־כוס פרח

.*complebat** millia tria battos *comprehendens* :lilij

שושנה מחזיק בתים שלשת אלפים יכיל:

quinque & ,dextera à quinque *dedit* & ,decem conchas fecit Et

6 ᶻ† ויעש כיורים עשרה ויתן חמשה מימין וחמשה

impellebant *ascensionis* opus ,eis in lauandum ad sinistra à

משמאול לרחצה בהם את־מעשה העולה ᵃידיחו

.eo in *sacerdotibus se lauandum ad* mare & .eas in

בם והים לרחצה לכהנים בו:

,eorum normam secundum decem aurea candelabra fecit Et

7 † ויעש את־מנרות הזהב עשר כמשפטם

.sinistra à quinque & ,dextra à quinque tẽplo in *dedit* &

ויתן בהיכל חמש מימין וחמש משמאול:

,dextera à quinque ,templo in reposuit & , decem mensas fecit Et

8 † ויעש שלחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין

.centum aureas crateras fecit & :sinistra à quinque &

וחמשה משמאול ויעש מזרקי זהב מאה:

fores ‖ & , magnum *auxilij* atrium & , sacerdotum atrium fecit Et

9 † ויעש חצר הכהנים והעזרה הגדולה ודלתות

.ære texit eorum *fores* & , atrio ipsi

לעזרה ודלתותיהם צפה נחשת:

.meridiẽ *ad regione* ẽ ‡ orientem ad dextero *humero* ‖ ab *dedit* mare Et

10 † ואת־הים נתן מכתף הימנית קדמה ממול נגבה:

: pelues & , scopas & , lebetes Churam fecit Et

11 † ויעש חורם את־הסירות ואת־היעים ואת־המזרקות

fecit quod *opificium* facere Churam compleuit &

ויכל חירם לעשות את־המלאכה אשר עשה

.Dei domo in Selomoh regi

למלך שלמה בבית האלהים:

columnarum caput super coronas & , *orbes* & , duas Columnas

12 † עמודים ᵇשנים ᶜוהגלות והכתרות על־ראש העמדים

orbes duos operiendum ad duo retiacula & , duarum

שתים והשבכות שתים ᵉלכסות את־שתי ᵈגלות

.columnarum caput super ‡ *quæ* , coronarum

הכתרות אשר על־ראש העמודים:

Duo .retiaculis duobus in quadringenta malogranata Et

13 † ואת־הרמונים ארבע מאות לשתי השבכות שנים

duos operiendum ad vni retiaculo † malogranatorũ ordines

טורים רמונים לשבכה האחת לכסות את־שתי

.*columnarum facies super* quæ coronarum *orbes*

גלות הכתרות אשר על־פני העמודים:

.bases super fecit conchas & ,fecit bases Et

14 † ואת־ᶠהמכנות עשה ואת־הכירות עשה על־המכנות:

.illud subter duodecim boues & , vnum Mare

15 † את־הים אחד ואת־הבקר שנים־עשר תחתיו:

omnia & , tridentes & , scopas & , lebetes Et

16 † ואת־הסירות ואת־היעים ואת־המזלגות ואת־כל־

domo in Selomoh regi eius pater Churam fecit eorum vasa

כליהם עשה חורם אביו למלך שלמה לבית

.*terso*‡ ære † DOMINI

יהוה נחשת מרוק:

inter , *terræ densitatibus* in rex ea fudit Iarden *planitie* In

17 † בככר הירדן יצקם המלך בעבי האדמה בין

.Seredathah inter & , Succoth

ᵍסכות ובין צרדתה:

. *valde* multitudine in hæc vasa omnia Selomoh fecit Et

18 † ויעש שלמה כל־הכלים האלה ʰלרב מאד

.æris pondus inuestigabatur non nam

כי לא נחקר משקל הנחשת:

; Dei domus ‡ quæ vasa omnia Selomoh fecit Et

19 † ויעש שלמה את כל־ⁱהכלים אשר בית האלהים

.facierum *panem* eas super & , mensas & , aureum altare &

ואת מזבח הזהב ואת־השלחנות ועליהם לחם הפנים:

iudicium secundum eas succendendum ad ,eorum lucernas & ,candelabra Et

20 † ואת־המנרות ונרתיהם לבערם כמשפט

.*concluso* auro *oraculi facies ad*

לפני הדביר זהב סגור:

Stabat † respiciebant · ˣפנה · ‡ respiciebant ad occidentẽ · * respiciebaut · ‡ respiciebant · † erant · ‖ Porro † erat · ʸעב · comprehendebat · * capiebat · posuit · ᶻעשה · holocausti · ᵃדוח · vt lauarent se sacerdotes · posuit · ‖ ostia · ostia · posuit latere ‡ contra · opus · חורם ק · funiculos, · ᵇשנה ᶜגלל · duos funiculos · ᵈשנה ᵉכסה · qui ‡ erant · † erant duos funiculos erant ante columnas. · ᶠכון · † ex ‡ mundo. · regione argillosa terra, · ᵍסכך · grandi. · ʰרבב · ‡ erant · ⁱכלה · panes · vt arderent iuxta ordinem in oraculo purgato.

facientes perfectiones hoc auro† forcipes &,lucernas &,florem Et

21 וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרוֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב הוּא מִכְלוֹת זָהָב׃

,conclusi†auro † acerras &,cochlearia &, pelues &, psalteria Et

22 וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר

fores &,sanctitatum sanctitati ipsi interiores eius fores domus ostium &

וּפֶתַח הַבַּיִת דַּלְתוֹתָיו הַפְּנִימִיּוֹת לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים וְדַלְתֵי

auro†templo ipsi domus

הַבַּיִת לַהֵיכָל זָהָב׃

flores †ex quod erat perfectum. †ex mundo. ostia interiora † ostia פְּנִימָה †ex

CAP. V. ה

domo in Selomoh fecit quod opus omne est perfectum Et

1 וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית

& ,sui patris Dauid sanctificationes Selomoh intulit &. DOMINI

יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה אֶת־קָדְשֵׁי ׀ דָּוִיד אָבִיו וְאֶת־

domus thesauris in dedit vasa omnia &,aurum &, argentum

הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־כָּל־הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית

seniores Selomoh congregauit Tunc .Dei

הָאֱלֹהִים׃

2 אָז יַקְהֵיל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי

filiis † patrum prælatos†, tribuum capita omnia &, Israel

יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי

fœderis arcam faciendum ascendere ad , Ierusalaim in Israel

יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלָ͏ִם לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־

.Sion†ipsa .Dauid ciuitate e DOMINI

יְהוָה מֵעִיר דָּוִיד הִיא צִיּוֹן׃

,solemnitate in Israel viri omnes regem ad sunt congregati Et

3 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בֶּחָג

,Israel seniores omnes venerunt Et .septimi mensis ipsa

הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִעִי׃

4 וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל

.arcam Leuitæ sustulerunt &

וַיִּשְׂאוּ הַלְוִיִּם אֶת־הָאָרוֹן׃

& ,conuentus tentorium & , arcam fecerunt ascendere Et

5 וַיַּעֲלוּ אֶת־הָאָרוֹן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־

sacerdotes ea fecerunt ascendere tentorio in* quæ sanctitatis vasa omnia

כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל הֶעֱלוּ אֹתָם הַכֹּהֲנִים

,Israel cœtus omnis &, Selomoh rex Et .Leuitæ

הַלְוִיִּם׃

6 וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל

qui ,bouem & ,pecus immolantes*, arcam ante eum ad condicti

הַנּוֹעָדִים עָלָיו לִפְנֵי הָאָרוֹן מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר

.multitudine præ supputabantur non &, numerabantur non

לֹא־יִסָּפְרוּ וְלֹא יִמָּנוּ מֵרֹב׃

ad DOMINI fœderis arcam sacerdotes adduxerunt Et

7 וַיָּבִיאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־

ad ,sanctitatum sanctitatem ad, domus oraculum ad, suum locum

מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֶל־

.Cherubim alas subter

תַּחַת כַּנְפֵי הַכְּרוּבִים׃

,arcæ locum super alas expandentes Cherubim fuerunt Et

8 וַיִּהְיוּ הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם עַל־מְקוֹם הָאָרוֹן

.desuper eius vectes super &, arcam super Cherubim tegebant &

וַיְכַסּוּ הַכְּרוּבִים עַל־הָאָרוֹן וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃

de vectium capita videbantur &, vectes elongauerunt Et

9 וַיַּאֲרִיכוּ הַבַּדִּים וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־

ibi fuit Et .forinsecus apparebant non &, oraculi facies super arca

הָאָרוֹן עַל־פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיְהִי־שָׁם

.hanc diem ad vsque

עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

,Choreb in Moseh dedit quas , tabulæ duæ nisi arca in† Non

10 אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי הַלֻּחוֹת אֲשֶׁר־נָתַן מֹשֶׁה בְּחֹרֵב

eos egrediendo in† Israel filiis cum DOMINVS excidit quas

אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם

.Aegypto ex

מִמִּצְרָיִם׃

sacerdotes omnes nam) .sanctitate de sacerdotes egrediendo in fuit Et

11 וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים מִן־הַקֹּדֶשׁ כִּי כָּל־הַכֹּהֲנִים

.partitiones obseruare non(.se sanctificauerunt inuenti

הַנִּמְצְאִים הִתְקַדָּשׁוּ אֵין לִשְׁמוֹר לְמַחְלְקוֹת׃

,Heman ipsi ,Asaph ipsi, ipsis omnibus† cantores Leuitæ Et

12 וְהַלְוִיִּם הַמְשֹׁרְרִים לְכֻלָּם לְאָסָף לְהֵימָן

, bysso † induti , eorum fratribus * &, eorum filiis † &, Idithun ipsi

לִידֻתוּן וְלִבְנֵיהֶם וְלַאֲחֵיהֶם מְלֻבָּשִׁים בּוּץ

: altaris orientem ad stantes ,citharis &, psalteriis in &, cymbalis in

בִּמְצִלְתַּיִם וּבִנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת עֹמְדִים מִזְרָח לַמִּזְבֵּחַ

,tubis in buccinantes viginti &, centum ad sacerdotes eis cum &

וְעִמָּהֶם כֹּהֲנִים לְמֵאָה וְעֶשְׂרִים מַחְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃

בּוֹא posuit — כָּלָה — omnes principes †principes familiarum †de vt ascendere facerent †est — נִטָּה — עֲלֵה חַג quæ est — portauerunt — נָשָׂא tabernaculū ecclesiæ, * erant tabernaculo, — יָעַד — qui conuenerant †immolabat pecudes & boues, numerabantur propter multitudinē — מִנְהַ רַבב templi — expandebant — הָיָה — כָּסָה — רָאָה arcæ coram oraculo, — †erant posuit — לוּחַ filii egrederentur — יָצָא cum egressi essent †qui †sunt erat distinctiones de de de — שׁוּר † de *de erant — צָלַל clangentes

erant clāgētibus, * vt audire facerent sonitum vnum īcū eleuarent — יָדָה † instrumentis musicis, † cum laudarent — propter nubem.

faciendum audire ad*,cantantibus &, buccinantibus† vnus veluti erat Et

13 וַיְהִי כְאֶחָד לַמְחַצְּרִים וְלַמְשֹׁרְרִים לְהַשְׁמִיעַ

vocem eleuare circa† &,DOMINO confitendo & laudando, vnam vocem

קוֹל־אֶחָד לְהַלֵּל וּלְהֹדוֹת לַיהוָה וּכְהָרִים קוֹל

,DOMINVM laudando in† &, cantici vasis† in & cymbalis in &, tubis cum

בַּחֲצֹצְרוֹת וּבִמְצִלְתַּיִם וּבִכְלֵי הַשִּׁיר וּבְהַלֵּל לַיהוָה

est impleta domus & :eius misericordia seculū in quoniam , bonus quoniā

כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְהַבַּיִת מָלֵא

.DOMINI domus nube

עָנָן בֵּית יְהוָה׃

.nubis faciebus ā ministrandū ad stare sacerdotes poterant non Et

14 וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמוֹד לְשָׁרֵת מִפְּנֵי הֶעָנָן

.Dei domum DOMINI gloria impleuerat quippe

כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים׃

CAP. VI. ו

.caligine in habitandum ad dixit DOMINVS: Selomoh ait Tunc

1 אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר לִשְׁכּוֹן בָּעֲרָפֶל׃

tuæ sessioni locum &,tibi habitaculum , domum ædificaui ego Et

2 וַאֲנִי בָּנִיתִי בֵית־זְבֻל לָךְ וּמָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ

.secula†

עוֹלָמִים׃

ecclesiæ vniuersæ* benedixit &, suas facies rex conuertit Et

3 וַיַּסֵּב הַמֶּלֶךְ אֶת־פָּנָיו וַיְבָרֶךְ אֵת כָּל־קְהַל

stans Israel concio omnis Et .Israel

יִשְׂרָאֵל וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד׃

est locutus qui , Israel Deus DOMINVS Benedictus : ait Et

4 וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר

: dicendo ,compleuit eius manus per &, meo patri Dauid suo ore in

בְּפִיו אֵת דָּוִיד אָבִי וּבְיָדָיו מִלֵּא לֵאמֹר׃

terra e meum populum eduxi qua die A

5 מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת־עַמִּי מֵאֶרֶץ

ædificandū ad Israel tribubus cunctis e ciuitatem in elegi non, Aegypti

מִצְרַיִם לֹא־בָחַרְתִּי בְעִיר מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לִבְנוֹת

, virum in elegi non & :ibi meum nomen existendum ad , domum

בַּיִת לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וְלֹא־בָחַרְתִּי בְאִישׁ

.Israel meum populum super ducem existendum ad

לִהְיוֹת נָגִיד עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃

elegi & , ibi meum nomen existendum ad*, Ierusalaim in elegi Et

6 וָאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַ͏ִם לִהְיוֹת שְׁמִי שָׁם וָאֶבְחַר

.Israel meum populum super existendum ad Dauid in

בְּדָוִיד לִהְיוֹת עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃

nomini domum ædificandum ad ,mei patris Dauid corde cum fuit Et

7 וַיְהִי עִם־לְבַב דָּוִיד אָבִי לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם

.Israel Dei DOMINI

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

fuit quod* Pro :meū patrem Dauid ad DOMINVS dixit Et

8 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־דָּוִיד אָבִי יַעַן אֲשֶׁר הָיָה

fuit quia, benefecisti ,meo nomini domum ædificandum ad ,tuo corde cum

עִם־לְבָבְךָ לִבְנוֹת בַּיִת לִשְׁמִי הֱטִיבוֹתָ כִּי הָיָה

.tuo corde cum

עִם־לְבָבֶךָ׃

,tuis lūbis de egrediens, tu*filius sed ,domū ædificabis non tu Sed

9 רַק אַתָּה לֹא תִבְנֶה הַבָּיִת כִּי בִנְךָ הַיּוֹצֵא מֵחֲלָצֶיךָ

.meo nomini domum ædificabit ipse

הוּא־יִבְנֶה הַבַּיִת לִשְׁמִי׃

,fuerat locutus quod suum verbum DOMINVS statuit Et

10 וַיָּקֶם יְהוָה אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֵּר

, Israel thronum super sedi & , meo patre Dauid pro surrexi &

וָאָקוּם תַּחַת דָּוִיד אָבִי וָאֵשֵׁב ׀ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל

DOMINI nomini domum ædificaui &, DOMINVS est locutus sicut

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה וָאֶבְנֶה הַבַּיִת לְשֵׁם יְהוָה

.Israel Dei

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

quod ,DOMINI pactum ibi quia arcam ibi posui Et

11 וָאָשִׂים שָׁם אֶת־הָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרִית יְהוָה אֲשֶׁר

.Israel filiis cum exciderat

כָּרַת עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

, Israel concionem omnem contra DOMINI altaris facies ad stetit Et

12 וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

.suas volas extendit &

וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו׃

medio in illam dedit* &, æris concham*Selomoh fecit Quoniam

13 כִּי־עָשָׂה שְׁלֹמֹה כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וַיִּתְּנֵהוּ בְּתוֹךְ

quod habitaret — habitationi — בָּנָה † in faciem suā, * vniuerso cœtui — סָבַב cœtus stabat. — יָצָא — vt esset — הָיָה vt esset dux — הָיָה * Sed * vt esset — † vt esset † in vt ædificaret — בָּנָה — * eo in vt ædificares in — qui egredietur — קוּם — יָשַׁב — in qua est pepigerat — שׂוּם — coram altari cætum manus * suggestum instar conchæ æneum, † posuit illud — זָבַח נָתַן

:eos afflixeris cùm , fuerint conuersi suo peccato à

מחטאתם ישובון כי [d]תענם׃

[עָנָה [d] ; † de]

, tuorum seruorum peccato parces & , cælis† exaudies tu Et

27 †ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עבדיך

[† per]

quam † bonam viam *ad* eos docebis nam . Israel tui populi &

ועמך ישראל כי [e]תורם אל־הדרך הטובה אשר

[ירה [e]]

dedisti quam , tuam terram super pluuiam dabis & :*ea in* ambulent

ילכו־בה ונתתה מטר על־ארצך אשר־נתתה

.hæreditatem in tuo populo

לעמך לנחלה׃

[si si ariditas,]

segetum percussio , fuerit *cùm* pestis , terra in fuerit *cùm* Fames

28 †רעב כי־יהיה בארץ דבר כי־יהיה שדפון

[obsederit eũ]

eius inimicus *ei dederit angustiã cùm* : fuerit cùm bruch⁹ &, locusta, rubigo &

וירקון ארבה וחסיל כי יהיה כי [f]יצר־לו איביו

[צור [f] ; intra portas suas]

:infirmitas omnisque , plaga omnis ;*suarum portarum* terra in

בארץ שעריו כל־נגע וכל־מחלה׃

omni fuerit quæ , deprecationem omnem , orationem Omnem

29 †כל־[g]תפלה כל־[h]תחנה אשר יהיה לכל־

[[g]פלל [h]חנן ; ‖quòd si]

, suã plagã vnusquisq; cognouerint cũ‖, Israel tuo populo omni &, homini

האדם ולכל עמך ישראל אשר ידעו איש נגעו

:istam domum ad suas volas expanderit & , suũ dolorẽ &

ומכאבו ופרש [i]כפיו אל־הבית הזה׃

[כפף [i] ; habitaculo]

, parces & , tuæ sessionis *parato loco* , cælis de exaudies tu Et

30 †ואתה תשמע מן־השמים מכון שבתך וסלחת

[nosti]

nam . eius cor *nosces* quia, suas vias omnes iuxta vnicuiq; dabis &

ונתתה לאיש ככל־דרכיו אשר [k]תדע את־לבבו כי־

[ידע [k]]

.hominum filiorum cor nosti tu solus tu

אתה לבדך ידעת את־לבב בני האדם׃

[vt ambulent]

quibus , diebus omnibus tuis viis in *ambulandũ ad* te timeant Vt

31 †למען [l]יראוך ללכת בדרכיך כל־הימים אשר־

[ירא [l] ; viuunt]

.nostris patribus dedisti quam , terræ facies super *viuentes* ipsi

הם [m]חיים על־פני האדמה אשר־נתתה לאבתינו׃

[חיה [m] ; ‖ est]

Israel tuo populo de ‖ non qui alienigenam ad etiam Et

32 †וגם אל־הנכרי אשר לא־מעמך ישראל

, magnum tuum nomen propter longinqua terra è veniens & , ipse

הוא [n]ובא מארץ רחוקה למען שמך הגדול

[בוא [n]]

venerint & , extentum tuum brachium & , robustam tuam manũ &

וידך החזקה וזרועך [o]הנטויה ובאו

[נטה [o]]

.ista domo in orauerint &

והתפללו אל־הבית הזה׃

[habitaculo]

facies & . tuæ sessionis *parato loco* de cælis de exaudies tu Et

33 †ואתה תשמע מן־השמים ממכון [p]שבתך [q]ועשית

[[p]ישב [q]עשה ; ‖ pro inuocauerit]

omnes sciant vt ;alienigena te *ad clamauerit* quibus ‖omnia secundũ

ככל אשר־יקרא אליך הנכרי למען ידעו כל־

[vt timeant]

tuus populus sicut , te *timendum ad* & , tuum nomen terræ populi

עמי הארץ את־שמך וליראה אתך כעמך

[& cognoscant,]

domum super est inuocatum tuum nomen quòd , *sciendum ad* & ;Israel

ישראל [r]ולדעת כי־שמך נקרא על־הבית

[ידע [r] ; Si]

tuus populus fuerit egressus Cùm .ædificaui quam hanc

34 הזה אשר [s]בניתי׃ †כי־יצא עמך

[בנה [s]]

orauerint & ;eos miseris qua viam per suos inimicos contra bellum ad

למלחמה על־איביו בדרך אשר תשלחם והתפללו

[‡in]

ædificaui quam domus & ;*ea in* elegisti quam , huius ciuitatis via ‡ te ad

אליך דרך העיר הזאת אשר בחרת בה והבית אשר־בניתי

, eorum orationem cælis de exaudies Et .tuo nomini

35 לשמך׃ †ושמעת מן־השמים את־[t]תפלתם

[פלל [t]]

.eorum iudicium facies & ;eorum deprecationem &

ואת־[u]תחנתם ועשית משפטם׃

[חנן [u] ; Si ‡ est]

(peccet non qui homo ‡ non nam) ;tibi peccauerint Cùm

36 †כי יחטאו־לך כי אין אדם אשר לא־יחטא

[iratus corã inimico]

, *inimici facies ad* eos tradideris & , eos contra fueris *exacerbatus* &

ואנפת בם [x]ונתתם לפני אויב

[נתן [x]]

longinquam terram ad eos ducentes captiuos , eos duxerit captiuos &

[y]ושבום שוביהם אל־ארץ רחוקה

[שבה [y] ; redierint ad quam]

quò , terra in suum cor ad *reuerti fecerint* Et : propinquam vel

37 או קרובה׃ †[z]והשיבו אל־לבבם בארץ אשר

[שוב [z]]

terra in te ad orauerint &, fuerint conuersi &, *illuc* fuerint ducti captiui

נשבו־שם ושבו והתחננו אליך בארץ

.egimus impiè &, egimus iniquè, Peccauimus: dicendo, suę captiuitatis

שבים לאמר חטאנו [a]העוינו ורשענו׃

[עוה [a]]

terra in sua anima tota in & suo corde toto in te ad fuerint conuersi Et

38 †ושבו אליך בכל־לבם ובכל־נפשם בארץ

[‡ad †in]

, eorũ terræ via † orauerint & ;eos duxerũt captiuos quã ‡suę captiuitatis

שבים אשר־שבו אתם והתפללו דרך ארצם

quam domus & , elegisti quam ciuitatis &, eorũ patribus dedisti quam

אשר־נתתה לאבותם והעיר אשר בחרת ולבית אשר־

, ei⁹ latitudo cubitorũ quinque &, ei⁹ lõgitudo cubitorũ quinque , *auxilij loci*

[atrij,]

העזרה חמש [m]אמות ארכו וחמש אמות רחבו

[אמה [m] ; altitudo]

super se genuflexit & , illud super Stetitq; . eius *statura* trium cubitorum &

ואמות שלוש קומתו ויעמד עליו ויברך על־

[cætum]

suas palmas extendit & , Israel *concionem* omnem contra sua genua

ברכיו נגד כל־קהל ישראל ויפרש כפיו

[‖ est]

‖non , Israel Deus DOMINE :ait Et . cælos ad

14 השמימה׃ †ויאמר יהוה אלהי ישראל אין־

misericordiam & , pactum custodiens :terra in & , cælis in Deus tu sicut

כמוך אלהים בשמים ובארץ שמר הברית והחסד

[coram te]

.suo corde toto in *tuas facies ad* ambulantibus tuis seruis

לעבדיך ההלכים לפניך בכל־לבם׃

es locutus quod meo patri Dauid tuo seruo custodisti Qui

15 †אשר שמרת לעבדך דויד אבי את אשר־דברת

[potentia]

.hanc diem secundum implesti tua *manu* in & , tuo ore in es locutus & , ei

לו ותדבר [n]בפיך ובידך מלאת כיום הזה׃

[פה [n]]

Dauid tuo seruo custodi Israel Deus DOMINE nunc Et

16 †ועתה יהוה אלהי ישראל שמר לעבדך דויד

vir tibi excidetur Non :dicendo , ei es locutus quod , meo patri

אבי את אשר דברת לו לאמר לא־יכרת לך איש

[à facie mea]

custodierint si tantum , Israel thronum super sedens , *meis faciebus à*

מלפני יושב על־כסא ישראל רק אם־ישמרו

[vt ambulent]

quemadmodum , mea lege in *ambulandum ad* suam viam tui filij

בניך את־דרכם [o]ללכת בתורתי כאשר

[הלך [o] ; coram me.]

, Israel Deus DOMINE nunc Et .*meas facies ad* ambulasti

17 הלכת לפני׃ †ועתה יהוה אלהי ישראל

[firmetur]

.Dauid tuo seruo es locutus quod , tuum verbum *sit verum*

יאמן דברך אשר דברת לעבדך לדויד׃

[Sed num]

super homine cum Deus habitabit verè *nunquid* Nam

18 †כי [p]האמנם ישב אלהים את־האדם על־

[אמן [p] ; capiunt ‡quanto minus]

quia etiam , te *sustinebunt* non cælorum cæli & cæli Ecce ?terram

הארץ הנה שמים ושמי השמים לא יכלכלוך אף כי־

? ædificaui quam hæc domus

הבית הזה אשר בניתי׃

eius deprecationem ad & , tui serui orationem ad respicias Et

19 †[q]ופנית אל־תפלת עבדך ואל־[r]תחנתו

[[q]פנה [r]חנן ; vt audias clamorem,]

, orationem *ad* & , *præconium ad audiendum ad* , meus Deus DOMINE

יהוה אלהי לשמע אל־הרנה ואל־[s]התפלה

[פלל [s]]

.*tuas facies ad* orat tuus seruus quam

אשר עבדך מתפלל לפניך׃

[coram te. Vt sint oculi tui aperti super]

, nocte ac die istam domum *ad apertos tuos oculos existendos* Ad

20 †[t]להיות עיניך פתוחות אל־הבית הזה יומם ולילה

[היה [t] ; †in ‡quod poneres* vt audias †orat]

*ad audiendum ad** , *ibi* tuũ nomen *ponendũ ad** dixisti quo † locum *ad*

אל־המקום אשר אמרת לשום שמך שם לשמוע אל־

.isto loco in tuus seruus *orabit*† quam orationem

התפלה אשר יתפלל עבדך אל־המקום הזה׃

[deprecationẽ]

quam , Israel tui populi & tui serui *deprecationes ad* exaudias Et

21 †ושמעת אל־תחנוני עבדך ועמך ישראל אשר

[habitationis]

tuæ *sessionis* loco è exaudies tu & : isto loco in orauerint

יתפללו אל־המקום הזה ואתה תשמע ממקום [v]שבתך

[ישב [u]]

.parces & , exaudies & , cælis è

מן־השמים ושמעת וסלחת׃

[proximum ‡exegerit ab]

, iuramentum eo *in tulerit*‡ & , suum *socium* in quispiam peccauerit Si

22 †אם־יחטא איש לרעהו ונשא־בו אלה

[vt faciat iurare]

domo in tuo altari coram iuramentum venerit & : eum *faciendum iurare ad*

להאלתו [x]ובא אלה לפני מזבחך בבית

[בוא [x]]

iudicabis &, facies & , cælis de audies tu Et :ista

23 הזה׃ †ואתה תשמע מן־השמים ועשית ושפטת

; eius caput in eius viam dando , impio reddendo , tuos seruos

את־עבדיך [y]להשיב לרשע לתת דרכו בראשו

[שוב [y]]

.eius iustitiam secundum ei dando, iustum iustificando &

ולהצדיק צדיק [z]לתת לו כצדקתו׃

[נתן [z] ; coram inimico,]

peccauerint cũ , *inimici facies ad* Israel tuus populus fuerit cæsus si Et

24 †ואם־ינגף עמך ישראל [a]לפני אויב כי יחטאו־

[פנה [a]]

, orauerint & , tuum nomen fuerint confessi & , fuerint conuersi & , tibi

לך [b]ושבו והודו את־שמך והתפללו

[שוב [b] ; coram te]

;ista domo in *tuas facies ad* fuerint deprecati &

והתחננו לפניך בבית הזה׃

, Israel tui populi peccato parces & , cælis de audies tu Et

25 †ואתה תשמע מן־השמים וסלחת לחטאת עמך ישראל

.eorum patribus & , eis dedisti quam , terram ad eos reduces &

והשיבותם אל־האדמה אשר־נתתה להם ולאבתיהם׃

[cùm clausum fuerit cælum]

, tibi peccauerint cùm , pluuia fuerit non & , *cælos detineri In*

26 †בהעצר השמים ולא־יהיה מטר כי יחטאו־לך

, tuum nomen fuerint confessi & , isto loco in orauerint &

והתפללו אל־המקום הזה [c]והודו את־שמך

[ידה [c]]

,tuę sessionis *loco parato* de ,cælis de exaudies Et .tuo nomini ædificaui

39 בניתי לשמך: † ושמעת מן השמים ממכון שבתך

parces & :eorum iudicium facies & ;eorum *preces* & ,eorum oratione

את תפלתם ואת תחנתיהם ועשית משפטם וסלחת

sint meus Deus Nunc .tibi peccauerunt qui ,tuo populo

40 לעמך אשר חטאו לך: † עתה אלהי [b] יהיו

loci orationem ad intentæ tuæ aures & ,aperti tui oculi quæso

נא עיניך פתחות ואזניך קשבות [c] לתפלת המקום

,tuam requiem in Deus DOMINE surge nunc Et .huius

41 הזה: † ועתה קומה יהוה אלהים לנוחך

induantur Deus DOMINE tui Sacerdotes .tuæ fortitudinis arca & tu

אתה וארון [d] עזך כהניך יהוה אלהים ילבשו

DOMINE .bono in lætentur tui *pij* & ,salute

42 [e] תשועה וחסידיך ישמחו בטוב: † יהוה

David misericordiarum memento .tui Christi *facies* auertas ne Deus

אלהים אל [f] תשב פני משיחך זכרה לחסדי דויד

.tui serui

עבדך:

habitaculũ — deprecationẽ — [b] היה — [c] פלל — [d] עזז — sancti — [e] ישע — faciem — [f] שוב

CAP. VII. ז

, cælis è descendit ignis & , orare Selomoh *complere secundũ* Et

1 † [g] וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה מהשמים

.domum repleuit DOMINI gloria &;victimas &,*ascensionẽ comedit* &

ותאכל העלה והזבחים וכבוד יהוה מלא את הבית:

, DOMINI domum in ingredi sacerdotes potuerunt non Et

2 † ולא יכלו הכהנים לבוא אל בית יהוה

.DOMINI domum DOMINI gloria repleuit quia

כי מלא כבוד יהוה את בית יהוה:

DOMINI gloria &,*ignem descendendo in*,*videntes* Israel filij omnes Et

3 † וכל בני ישראל [h] ראים ברדת האש וכבוד יהוה

,pauimentum super terram in *faciebus*‡ se incuruauerunt &; domum super

על הבית ויכרעו אפים ארצה על הרצפה

quoniam , bonus quoniam ,DOMINO *confitendo* & : adorauerunt &

[i] וישתחוו [k] והודות ליהוה כי טוב כי

immolantes ,populus omnis & ,rex Et .eius misericordia seculum in

4 לעולם חסדו: † והמלך וכל העם זבחים

Selomoh rex immolauit Et .DOMINI *facies ad* victimam

5 זבח לפני יהוה: † ויזבח המלך שלמה את

viginti & centum oues & , millia duo & viginti boues ,victimam

זבח הבקר עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים

.populus vniuersus & , rex Dei domum dedicauerũt &:millia

אלף ויחנכו את בית האלהים המלך וכל העם:

cantici vasis in † Leuitæ & , *stantes* suis custodiis in sacerdotes Et

6 † והכהנים על משמרותם עמדים והלוים בכלי שיר

quoniam ,DOMINO confitendũ ad rex David fecit quæ ,DOMINI

יהוה אשר עשה דויד המלך להדות ליהוה כי

sacerdotes Et .corũ manũ per David *laudando in*,eius misericordia seculũ in

לעולם חסדו בהלל דויד בידם והכהנים

.*stantes*‡ Israel omnis & , eos contra *buccinantes*

מחצצרים נגדם וכל ישראל עמדים:

domus facies ad quod , *atrij* medium Selomoh sanctificauit Et

7 † ויקדש שלמה את תוך החצר [l] אשר לפני בית

:pacificorum adipes & , *ascensiones*† ibi fecit quoniam. DOMINI

יהוה כי עשה שם [m] העלות ואת חלבי השלמים

sustinere poterat non ,Selomoh fecit quod , æneum altare quia

כי מזבח הנחשת אשר עשה שלמה לא יכול [n] להכיל

.adipes & ,*munus* & ,holocaustum

את העלה ואת המנחה ואת החלבים:

septem illo tempore in solemnitatem Selomoh fecit Et

8 † [o] ויעש שלמה את [p] החג בעת ההיא שבעת

ingrediendo ab , valde magnus cœtus , eo cum Israel omnis & , diebus

ימים וכל ישראל עמו קהל גדול מאד מלבוא

.Aegypti torrentem ad vsque Chamath

חמת עד נחל מצרים:

altaris dedicationem nam *retentionis festum* octauo die in fecerunt Et

9 † ויעשו ביום השמיני עצרת כי חנכת המזבח

.diebus septem solemnitatẽ & ,diebus septem fecerũt

עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים:

populum dimisit septimi mensis tertia & vigesima die in Et

10 † וביום עשרים ושלשה לחדש השביעי שלח את העם

fecit quod bono super corde *bonos*‡ & , lætos , sua *tentoria* ad

לאהליהם שמחים וטובי לב על הטובה אשר עשה

.suo populo Israel & , Selomoh & , David DOMINVS

יהוה לדויד ולשלמה ולישראל עמו:

,*regis* domum & , DOMINI domum Selomoh Compleuitque

11 † ויכל שלמה את בית יהוה ואת בית המלך

Cumq; cõplesset — [g] כלה — consumpsit holocaustũ, — videbãt,quãdo descendebat ignis, — ‡facie tenus — [h] ראה — cõfitebantur — [i] שחה [k] ידה — immolabant — coram Domino. — stabant — † cum instrumentis musicis — dũ laudaret — clangebant — ‡ stabant. — atrium,quod erat ante domum. — [l] פנה — †holocausta, — [m] עלה — [n] כול — victimam, — [o] עשה — [p] חגג — ingressu — collectam. — tabernacula — ‡iucundos — regiam,

,DOMINI domo in *faciendum ad*‡,Selomoh cor in *veniens* omne &

ואת כל [q] הבא על לב שלמה לעשות בבית יהוה

.fecit prospere sua domo in &

ובביתו הצליח:

Audiui :ei ait & ,nocte in Selomoh *ad* DOMINVS apparuit Et

12 † [r] וירא יהוה אל שלמה בלילה ויאמר לו שמעתי

.sacrificij domum in mihi istum locum *in* elegi & ,tuam orationem

את [s] תפלתך ובחרתי במקום הזה לי לבית זבח:

super præcipiam en & , pluuia fuerit non & , *cælos cohibuero En*

13 † הן אעצר השמים ולא יהיה מטר והן אצוה על

.meum populum in pestilentiam misero si & : terram *comedendũ ad* ,*locusta*

חגב לאכול הארץ ואם אשלח דבר בעמי:

meum nomen est inuocatum quos ‡meus populus se humiliauerint Et

14 † ויכנעו עמי אשר נקרא שמי

suis viis à fuerint cõuersi &,*meas facies* exquisiuerĩt &,orauerint & ,*eos super*

עליהם ויתפללו ויבקשו פני [t] וישבו מדרכיהם

sanabo & ,eorum peccato parcã & , cælis de exaudiam ego &:malis

הרעים ואני אשמע מן השמים ואסלח לחטאתם וארפא

meæ aures & , aperti erunt mei oculi Nunc .eorum terram

15 את ארצם: † עתה עיני יהיו פתחות ואזני

.huius loci orationem ad intentæ

קשבות [u] לתפלת המקום הזה:

existendum ad , hanc domum sanctificaui & , elegi nunc Et

16 † ועתה בחרתי והקדשתי את הבית הזה [x] להיות

cũctis ibi meũ cor & ,mei oculi erunt Et .seculum in vsq; ibi meũ nomẽ

שמי שם עד עולם והיו עיני ולבי שם כל

ambulauit sicut ,*meas facies ad* ambulaueris si tu Et .diebus

17 הימים: † ואתה אם [y] תלך לפני כאשר הלך

, tibi præcepi quæ , omnia iuxta *faciendum ad &* ,tuus pater David

דויד אביך ולעשות ככל אשר [z] צויתיך

:custodieris mea iudicia & , mea statuta &

[a] וחקי ומשפטי תשמור:

David *excidi* quemadmodum , tui regni solium suscitabo Et

18 † והקימותי את כסא מלכותך כאשר כרתי לדויד

.Israel in dominans vir tibi succidetur Non:dicendo,tuo patri

אביך לאמר לא יכרת לך איש מושל בישראל:

,mea præcepta&,mea statuta dereliqueritis &,vos fueritis auersi si Et

19 † ואם תשובון אתם ועזבתם חקותי [b] ומצותי

diis seruieritis & , ambulaueritis & : *vestras facies ad* dedi quæ

אשר נתתי לפניכם והלכתם ועבדתם אלהים

.eis vos incuruaueritis & , alienis

אחרים [c] והשתחויתם להם:

domum & , eis dedi quam ,mea terra *desuper* eos euellam Et

20 † ונתשתים מעל אדמתי אשר נתתי להם ואת הבית

eam dabo &;*meis faciebus desuper* proijciã,meo nomini sanctificaui quã istã

הזה אשר הקדשתי לשמי אשליך מעל פני ואתננו

.populis cunctis *in dicterium* & , parabolam in

למשל ולשנינה בכל העמים:

,eam *super* transeunti omni excelsa fuit quæ ista domus Et

21 † והבית הזה אשר היה [d] עליון לכל עבר עליו

huic terræ sic DOMINVS fecit *quo In* ,dicet & ,erit stupori

[e] ישם ואמר במה עשה יהוה ככה לארץ הזאת

? huic domui &

ולבית הזה:

Deum DOMINVM dereliquerint quòd Eo : dicent Et

22 † ואמרו על אשר עזבו את יהוה אלהי

apprehenderint & , Aegypti terra è eos eduxit qui suorum patrum

אבתיהם אשר [f] הוציאם מארץ מצרים ויחזיקו

idcirco : eis seruierint & , eis se incuruauerint & , alienos Deos *in*

באלהים אחרים וישתחוו להם ויעבדום על כן

.hoc malum omne eos super adduxit

[g] הביא עליהם את כל הרעה הזאת:

quod venit — ‡ vt faceret — [q] בוא — [r] ירא — [s] פלל — Si clausero cælos, si præcepero locustæ, vt deuoret — ‡ super — faciem meã, — [t] שוב — [u] פלל — vt sit — [x] היה — coram me — [y] ילך — vt facias — [z] צוה — [a] חקק — pollicitus sum — [b] צוה — corã vobis, — [c] שחה — è — à facie mea, — exemplum — per — [d] עלה — Propter quid — [e] שמם — [f] יצא — [g] בוא

CAP. VIII. ח

Selomoh ædificauit quibus , annorum viginti fine à fuit Et

1 † ויהי [a] מקץ עשרים שנה אשר בנה שלמה

:suam domum & , DOMINI domum

את בית יהוה ואת ביתו:

Selomoh ædificauit , Selomoni Churam dedit quas ciuitates Et

2 † והערים אשר נתן חורם לשלמה בנה שלמה

.Israel filios ibi fecit habitare & ; eas

אותם [b] ויושב שם את בני ישראל:

.eam *super prævaluit* & ; Sobah Chamath † Selomoh abiit Et

3 † וילך שלמה חמת צובה ויחזק עליה:

in — [a] קצץ — [b] ישב — † in — obtinuit

fiscorum vrbes vniuersas & , deserto in Tadmor ædificauit Et
4 †[c] ויבן את־תדמר במדבר ואת כל־ערי המסכנות
, superiorem Bethchoron ædificauit Et .Chamath in ædificauit quas
5 אשר בנה בחמת׃ †ויבן את־בית חורון העליון
,portarum ,murorum ,munitionis ciuitates ,inferiorem Beth-choron &
ואת־בית חורון התחתון ערי [d]מצור חומות דלתים
quæ fiscorum vrbes omnes & , Bahalath Et .vectis &
6 ובריח׃ †ואת־בעלת ואת כל־ערי המסכנות אשר־
& , equitum vrbes & , currus‡ vrbes omnes &, Selomoni fuerunt
היו לשלמה ואת כל־ערי הרכב ואת ערי הפרשים ואת
,Lebanō in &,Ierusalaim in ædificare desiderauit‖ quod Selomoh desideriū oē
כל־חשק שלמה אשר חשק לבנות בירושלם ובלבנון
.suæ ditionis terra vniuersa in &
ובכל ארץ ממשלתו׃
,Perizæis &,Emoræis &,Chittæis de residuum populum Omnem
7 †כל־העם [e]הנותר מן־החתי והאמרי והפרזי
:ipsi Israel de non qui , Iebusæis & , Chiuuæis &
והחוי והיבוסי אשר לא מישראל המה׃
non quos , terra in eos post remanserant qui eorum filiis de †
8 †מן־בניהם אשר נותרו אחריהם בארץ אשר לא־
diem in vsq; tributū in Selomoh eos fecit ascēdere &:Israel filij eos cōsumpserūt
[f]כלום בני ישראל [g]ויעלם שלמה [h]למס עד היום
seruos in Selomoh dedit‖non quos Israel filiis de Et .hanc
9 הזה׃ †ומן־בני ישראל אשר לא־נתן שלמה לעבדים
principes &,ei' triariorū‡ principes & , belli* viri † ipsi nam .suo* opere in
למלאכתו כי־המה אנשי מלחמה ושרי שלישיו [i]ושרי
† qui , adstantes‡ principes isti Et .eius equitum &,eius currus‖
10 רכבו ופרשיו׃ †ואלה שרי הנציבים אשר־
.populum in dominantes‡ ,ducenti & quinquaginta, Selomoh regi
למלך שלמה חמשים [k]ומאתים [l]הרדים בעם׃
Dauid ciuitate de Selomoh fecit ascendere Parhoh filiam Et
11 †ואת־בת־פרעה העלה שלמה מעיר דויד
mihi vxor habitabit Non : dixit Etenim .ei ædificauit quam domū in
לבית אשר בנה־לה כי אמר לא־[m]תשב אשה לי
eas ad‡ est ingressa quas ;ipsa* sanctitas quia .Israel regis Dauid domo in
בבית דויד מלך־ישראל כי־קדש המה אשר־[n]באה אליהם
ascensiones Selomoh fecit ascendere‖ Tunc .DOMINI arca
12 ארון יהוה׃ †אז העלה שלמה [o]עלות
:porticus facies ad ædificauit quod ,DOMINI altare super ,DOMINO
ליהוה על מזבח יהוה אשר בנה [p]לפני האולם׃
Moseh præceptum iuxta faciendum ascendere ad , die in diei verbo in Et
13 †ובדבר־יום ביום [q]להעלות [r]כמצות משה
:annum per vicibus tribus sollemnitatibus & ,nouiluniis‖& ,sabbathis in
לשבתות ולחדשים [s]ולמועדות שלוש פעמים בשנה
sollēnitate in &,hebdomadarū sollēnitate ī & , infermētatorū sollēnitate ī
[t]בחג [u]המצות ובחג השבעות ובחג
sui patris Dauid iudicium iuxta statuit Et .tabernaculorum
14 [x]הסכות׃ †ויעמד כמשפט דויד־אביו את־
,suis custodiis super Leuitas & ,, suo seruitio super† sacerdotum diuisiones
מחלקות הכהנים על־עבדתם והלוים על־משמרותם
,suo die in diei verbo in‡ sacerdotibus corā ministrandum ad &, laudandū ad‡
להלל ולשרת נגד הכהנים לדבר־יום ביומו
præceptum † sic quia : portam & portam ad suis diuisionibus in ianitores &
והשערים במחלקותם לשער ושער כי כן מצות
.Dei viri Dauid
דויד איש־האלהים׃
Leuitis & , sacerdotibus super regis præcepto à declinauerunt nō Et
15 †ולא סרו מצות המלך על־הכהנים והלוים
opus omne fuit paratum Et .thesauris in & , re omni in
16 לכל־דבר ולאצרות׃ †[y]ותכן כל־מלאכת
: eū cōplere ad vsque‖ & ,DOMINI domus est fundata‡ diē in vsq; Selomoh
שלמה עד־היום [z]מוסד בית־יהוה ועד־[a]כלתו
,Hesiongheber in Selomoh iuit Tunc .DOMINI domus perfecta fuit
17 שלם בית יהוה׃ †אז הלך שלמה לעציון גבר
.Edom terram in maris labium super Eloth in &
ואל־אילות על־[b]שפת הים בארץ אדום׃
seruos & , naues suorum seruorū manū p Churā eum ad misit Et
18 †וישלח־לו חורם ביד־עבדיו אניות ועבדים
inde tulerunt & : Ophir in Selomoh seruis cū venerunt &, maris gnaros
יודעי ים ויבאו עם־עבדי שלמה אופירה ויקחו משם
regem ad attulerunt &; auri talenta quinquaginta & quadringenta
ארבע־[c]מאות וחמשים ככר זהב [d]ויביאו אל־המלך
.Selomoh
שלמה׃

thesaurorum [c] בנה; munitas muris, portis & vectibus. [d] צור; thesaurorum ‡quadrigarū, volitum ‡voluit; potestatis; qui remansit [e] יתר; erant: † Sed; fecit tributarios [f] כלה [g] עלה [h] מסס; ‖ posuit ‡ regio. † erant * bellatores, ‡ principum ‖ curruum ‡ qui stabāt, יחיר יוד † erant; qui dominabantur populo. [k] מאה [l] רדה; mea [m] ישב [n] בוא; *est;quia ‡eā ‖ obtulit holocausta [o] עלה; ante porticū: [p] פנה; per singulos dies, vt offerent [q] עלה [r] צוה; ‖ calendis, [s] יעד [t] חגג; [u] מצץ; ordinem [x] סכך; † ī ministerio ‡ vt laudarēt, ministrarent ‡ per singulos dies, singulas portas: † erat; præparauit [y] כון; ‡ qua ‖ donec compleuit perficere domum; [z] יסד [a] כלה; ad littus [b] שפה; יחיר ו iuerunt; [c] מאה [d] בוא

CAP. IX. ט

tentandum ad venit & , Selomoh auditum audiuit Seba regina Et
1 †ומלכת־שבא שמעה את־שמע שלמה ותבוא [e]לנסות
camelis & , valde graui virtute in Ierusalaim in ænigmatib' in Selomoh
את־שלמה בחידות בירושלם בחיל כבד מאד וגמלים
ad venit & :preciosum lapidē &,multitudine in aurū &, aromata portātibus
נשאים בשמים וזהב לרב ואבן יקרה ותבוא אל־
.suo corde cum erat quicquid eo cū est locuta &,Selomoh
שלמה ותדבר עמו את כל־אשר היה עם־לבבה׃
verbum latuit non & :eius verba omnia Selomoh ei indicauit Et
2 †[f]ויגד־לה שלמה את־כל־דבריה ולא־נעלם דבר
.ei indicauerit non quod ,Selomoh à
משלמה אשר לא [g]הגיד לה׃
domum & , Selomoh sapientiam Seba regina vidit Et
3 †[h]ותרא מלכת־שבא את חכמת שלמה והבית
habitationem† & ,eius mensæ cibum Et :ædificauerat quam
4 אשר בנה׃ †ומאכל שלחנו [i]ומושב
,eius pincernas & ,eorū vestimēta &,eius ministrorū assistētiā &,ei' seruorū
עבדיו ומעמד משרתיו ומלבושיהם [k]ומשקיו
:DOMINI domum ascendebat quo ,eius ascensum & ,eorū vestimēta &
ומלבושיהם ועליתו אשר יעלה בית יהוה
.spiritus ea in vltra erat non &
ולא־היה עוד בה רוח׃
,mea terra in audiui quod verbum Veritas : regem ad Dixitque
5 †ותאמר אל־המלך [l]אמת הדבר אשר שמעתי בארצי
credebam non Et .tua sapientia super & ,tuis verbis super
6 על־דבריך ועל־חכמתך׃ †ולא־האמנתי
non ecce Et .mei oculi viderent & ,venirem donec , eorum verbis
לדבריהם עד אשר־[m]באתי ותראינה עיני והנה לא
super Addidisti .tuæ sapientię multitudinis dimidium mihi fuit indicatū
הגד־לי [n]חצי מרבית חכמתך יספת על־
beati & , tui viri Beati .audiui quam auditione
7 השמועה אשר שמעתי׃ †אשרי אנשיך ואשרי
.tuā sapientiam audientes‖& ,semper tuas facies ad stantes , isti tui serui
עבדיך אלה העמדים לפניך תמיד ושמעים את־חכמתך׃
te in voluit qui benedictus tuus Deus DOMINVS Sit
8 †יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ בך
amore in‡ :tuo Deo DOMINO regem in suum thronū super te dandum ad
[o]לתתך על־כסאו למלך ליהוה אלהיך באהבת
eos super te dedit† &,seculum in eum stabiliendum ad , Israel erga tui Dei
אלהיך את־ישראל להעמידו לעולם ויתנך עליהם
.iustitiam & , iudicium faciendum ad regem in
למלך [p]לעשות משפט וצדקה׃
aromata & , auri talenta viginti & , centum regi dedit Et
9 †ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב ובשמים
, istud aroma sicut fuit non Et .preciosum lapidem & ,valde multitudinē in
לרב מאד ואבן יקרה ולא היה כבשם ההוא
.Selomoh regi Seba regina dedit quod
אשר נתנה מלכת־שבא למלך שלמה׃
aurum attulerunt qui Selomoh serui & ,Churam serui etiam Et
10 †וגם עבדי חורם ועבדי שלמה אשר־הביאו זהב
.preciosum lapidem & ,coralliorum ligna attulerunt , Ophir de
מאופיר הביאו עצי אלגומים ואבן יקרה׃
domo in eleuationes coralliorum lignis† rex fecit Et
11 †ויעש המלך את־עצי האלגומים [q]מסלות לבית־
non Et .cantoribus nabla & , citharas & , regia domo in & ,DOMINI
יהוה ולבית המלך וכנרות ונבלים [r]לשרים ולא־
.Iehudah terra in antè ipsa sicut visa sunt
נראו כהם [s]לפנים בארץ יהודה׃
,eius voluntatē omnē Sebah reginæ dedit Selomoh rex Et
12 †והמלך שלמה נתן למלכת־שבא את־כל־חפצה
, est reuersa Et .regem ad attulerat quod * præter ,postulauit quam
אשר שאלה מלבד אשר־[t]הביאה אל־המלך ותהפך
.eius serui & , ipsa suam terram in abiit &
ותלך לארצה היא ועבדיה׃
, vno anno in Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
13 †[u]ויהי משקל הזהב אשר־בא לשלמה בשנה אחת
.auri talenta sex & sexaginta & sexcenta
שש [x]מאות וששים ושש ככרי זהב׃
omnes & , adducentes circumeuntes & ,peruestigantes viros Præter
14 †לבד מאנשי [y]התרים והסחרים מביאים וכל־
argentum & , aurum adducentes , terræ comites† & , Harab reges
מלכי ערב ופחות הארץ מביאים זהב וכסף
.Selomoni
לשלמה׃

famam [e] נסה; cum exercitu; lapides preciosos: in; quicquam [f] נגד; [g] נגד; [h] ראה; cibos † habitacula [i] ישב; functionem [k] שקה; per quem; Verum est [l] אמן; de rebus de; [m] בוא [n] חצה; famæ; qui stant coram te ‖audiunt; vt poneret ‡ propterea quod diligit Deus tuus vt stare faciat † posuit [o] נתן [p] עשה; lapides preciosos; Algummim lapides preciosos. † de Algummim tigna psalteria [q] סלל [r] שור; [s] פנה; * id [t] בוא; annuatim [u] הלך; [x] מאה; mercatores, & negociatores [y] תור † duces

sexcenti :protenso auro scuta ducenta Selomoh rex fecit Et
15 ויעש המלך שלמה מאתים צנה זהב שחוט שש מאות
.vno* scuto super ascendebat protenso auro
זהב שחוט יעלה על הצנה האחת׃
auri * trecenti ; ductili auro † clypeos trecentos Et
16 ושלש מאות מגנים זהב שחוט שלש מאות זהב
saltus domo in rex eos dedit ‡ & :vno‖ clypeo super ascendebat ‡
יעלה על המגן האחת ויתנם המלך בבית יער
illud texit & ; grande dentis* solium rex fecit Et .Lebanon
הלבנון׃ 17 ויעש המלך כסא שן גדול ויצפהו
auro in scabellum‡ & ,solio † gradus sex Et .mundo auro
זהב טהור׃ 18 ושש מעלות לכסא וכבש בזהב
:sessionis locum ad inde & hinc manus & ,apprehensa‡ solio ipsi
לכסא מאחזים וידות מזה ומזה על מקום השבת
.manus iuxta stantes leones duo &
ושנים אריות עמדים אצל הידות׃
hinc gradus sex super ibi stantes leones duodecim Et
19 ושנים עשר אריות עמדים שם על שש המעלות מזה
.regno omni sic est factum Non .inde &
ומזה לא נעשה כן לכל ממלכה׃
domus vasa omnia & ;aurea Selomoh regis potus vasa omnia Et
20 וכל כלי משקה המלך שלמה זהב וכל כלי בית
Selomoh diebus in reputabatur argentū Non .cōcluso auro‖ Lebanō saltus
יער הלבנון זהב סגור אין כסף נחשב בימי שלמה
cum Tarsis euntes regis naues Nam .quicquam in
למאומה׃ 21 כי אניות למלך הלכות תרשיש עם
Tarsis naues veniebant annis tribus in semel :Churam seruis
עבדי חורם אחת לשלוש שנים תבואנה אניות תרשיש
.pauos & , simias & ,elephantum dentes ,argentū & ,aurum portantes
נשאות זהב וכסף שנהבים וקופים ותוכיים׃
terræ regibus omnibus præ Selomoh rex est magnificatus Et
22 ויגדל המלך שלמה מכל מלכי הארץ
.sapientia & , opulentia in
לעשר וחכמה׃
audiendum ad‖,Selomoh facies quærentes terræ reges omnes Et
23 וכל מלכי הארץ מבקשים את פני שלמה לשמע
.eius corde in Deus dedit quam ,eius sapientiam
את חכמתו אשר נתן האלהים בלבו׃
vasa & , argentea vasa , suum munus vir deferentes ipsi Et
24 והם מביאים איש מנחתו כלי כסף וכלי
anni verbum †;mulos & , equos , aromata & armaturam‖ , vestes & , aurea
זהב ושלמות נשק ובשמים סוסים ופרדים דבר שנה
stabula‡ millia quatuor Selomoni fuit† Et .anno in
בשנה׃ 25 ויהי לשלמה ארבעת אלפים ארות
eos dimisit Et ; equitum millia duodecim & , curruum & , equorum
סוסים ומרכבות ושנים עשר אלף פרשים ויניחם
.Ierusalaim in rege cum & ;currus vrbibus in
בערי הרכב ועם המלך בירושלם׃
ad vsque & flumine à ,regibus omnibus in dominans fuit† Et
26 ויהי מושל בכל המלכים מן הנהר ועד
.Aegypti terminum ad vsque & , Pelistim terram
ארץ פלשתים ועד גבול מצרים׃
& , lapides sicut Ierusalaim in argentum rex prębuit Et
27 ויתן המלך את הכסף בירושלם כאבנים ואת
.multitudine in planitie‖in † quæ ,sycomoros quasi prębuit cedros
הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרב׃
cunctis de & , Selomoh ad Aegypto ex equos educentes* Et
28 ומוציאים סוסים ממצרים לשלמה ומכל
,primorum Selomoh verborū residuum‡ Et .terris
הארצות׃ 29 ושאר דברי שלמה הראשנים
,prophetę Nathan verbis super scripta ipsa nonne ,nouissimorum &
והאחרונים הלא הם כתובים על דברי נתן הנביא
videntis Iheddi visionibus in & , Silonitæ Achiiah prophetia in &
ועל נבואת אחיה השילוני ובחזות יעדי החזה
?Nebat filium Iarobham super
על ירבעם בן נבט׃
quadraginta Israel omnem super Ierusalaim in Selomoh regnauit Et
30 וימלך שלמה בירושלם על כל ישראל ארבעים
.suis patribus cum Selomoh dormiuit Et .annis
שנה׃ 31 וישכב שלמה עם אבתיו
Rechabham regnauitque . sui patris Dauid ciuitate in eum sepelierunt &
ויקברהו בעיר דויד אביו וימלך רחבעם
.eo pro eius filius
בנו תחתיו׃

z עשה ductili aurei ductiles ascēdebāt ‡ singulo. a ענן b גנן † ex * aurei ‡ ascendebant ‖ singulo: ‡ posuit e נתן * eburneum d צפה † erant ‡ gradus ex auro erant ‡ tenentes, e ישב stabant iuxta in vniuersis regnis. f כלה ‖ ex mundo ibant in & deferebāt g תכה diuitiis, quærebant faciem ‖ vt audirent deferebant vnusquisque h בוא i כלה ‖ arma † annuatim † fuerunt ‡ præsepia k היה l ינח curruū: quidam tamen erant cum † dominatus est m נתן † sunt ‖ cāpestribus n רבב * educebant o יצא ‡ residua sunt in libro p חזה יעי q contra

CAP. X. יוד

omnis venerant Sechem † quia ; Sechem in Rechabham abiit Et
1 וילך רחבעם שכמה כי שכם באו כל
audire circa † , fuit Et .eum faciendum regnare ad ; Israel
ישראל להמליך אתו׃ 2 ויהי כשמע
faciebus à ‡ fugerat qui Aegypto in ipse &‖ ,Nebat filius Iarobham
ירבעם בן נבט והוא במצרים אשר ברח מפני
.Aegypto de Iarobham est reuersus & ; regis Selomoh
שלמה המלך וישב ירבעם ממצרים׃
: Israel omnis & , Iarobham venit & ;eum vocauerunt & ,miserunt Et
3 וישלחו ויקראו לו ויבא ירבעם וכל ישראל
: dicendo , Rechabham ad sunt locuti &
וידברו אל רחבעם לאמר׃
seruitute de alleuia nunc & ; nostrū iugū aggrauauit tuus Pater
4 אביך הקשה את עלנו ועתה הקל מעבדת
, nos super dedit quod , graui eius iugo de & , dura tui patris
אביך הקשה ומעלו הכבד אשר נתן עלינו
, dies tres Adhuc ,eos ad dixit Et .tibi seruiemus &
ונעבדך׃ 5 ויאמר אלהם עוד שלשת ימים
.populus abiit & .me ad reuertimini &
ושובו אלי וילך העם׃
fuere qui senes Rechabham rex consuluit Et
6 ויועץ המלך רחבעם את הזקנים אשר היו
Quomodo : dicēdo ,viuū ipsū existendo in ; eius patris Selomoh facies ad stantes
עמדים לפני שלמה אביו בהיתו חי לאמר איך
?verbum huic populo respondendum ad consulentes vos
אתם נועצים להשיב לעם הזה דבר׃
,huic populo bono in fueris Si : dicendo ,eum ad sunt locuti Et
7 וידברו אליו לאמר אם תהיה לטוב להעם הזה
erunt & : bona verba eos ad fueris locutus & ., eis placueris &
ורציתם ודברת אלהם דברים טובים והיו
.diebus omnibus serui tibi
לך עבדים כל הימים׃
consuluit Et .ei consuluerāt quod , senum consilium reliquit Et
8 ויעזב את עצת הזקנים אשר יעצהו ויועץ
.eius facies ad stantes* ,eo cum euaserant grandes qui adolescentes
את הילדים אשר גדלו אתו העמדים לפניו׃
verbum respondebimus & ,consulentes vos Quid : eos ad dixit Et
9 ויאמר אלהם מה אתם נועצים ונשיב דבר את
iugo de Alleuia : dicendo , me ad sunt locuti qui , huic populo
העם הזה אשר דברו אלי לאמר הקל מן העל
?nos super tuus pater dedit quod
אשר נתן אביך עלינו׃
: dicendo ,eo cum euaserant grandes qui adolescentes eo cū sunt locuti Et
10 וידברו אתו הילדים אשר גדלו אתו לאמר
tuus Pater : dicendo , te ad sunt locuti qui populo dices Sic
כה תאמר לעם אשר דברו אליך לאמר אביך
dices sic ;nobis desuper alleuia tu & ,nostrum iugum aggrauauit
הכביד את עלנו ואתה הקל מעלינו כה תאמר
.mei patris lumbis præ est grossus meus Paruus : eos ad
אלהם קטני עבה ממתני אבי׃
addam ego & ,graue iugū vos super fecit onerare meus pater nunc Et
11 ועתה אבי העמיס עליכם על כבד ואני אסיף
ego & , flagellis in vos castigauit meus pater : vestro iugo super
על עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני
Rechabham ad populus omnis & , Iarobhā venit Et aculeatis flagris in
בעקרבים׃ 12 ויבא ירבעם וכל העם אל רחבעם
Reuertimini : dicēdo ,rex fuerat locutus quemadmodum , tertio die in
ביום השלשי כאשר דבר המלך לאמר שובו
dereliquit & : durum rex eis Responditque .tertio die in me ad
אלי ביום השלשי׃ 13 ויענם המלך קשה ויעזב
eos ad est locutus Et .senum consilium Rechabham rex
המלך רחבעם את עצת הזקנים׃ 14 וידבר אלהם
aggrauauit meus Pater : dicendo , adolescentum consilium iuxta
כעצת הילדים לאמר אבי הכביד את
vos castigauit meus pater .illud super addam ego & , vestrum iugum
עלכם ואני אסיף עליו אבי יסר אתכם
ad rex audiuit non Et .aculeatis flagris in ego & , flagellis in
בשוטים ואני בעקרבים׃ 15 ולא שמע המלך אל
firmaret vt , Deo cum à causatum erat nam .populum
העם כי היתה נסבה מעם האלהים למען הקים
Achiiahu manū per fuerat locutus quod ,suū verbum DOMINVS
יהוה את דברו אשר דבר ביד אחיהו
.Nebat filium Iarobham ad Silonitæ
השלוני אל ירבעם בן נבט׃

† in a ילך b בוא vt regem cōstituerent cùm audisset c היה ‖ qui erat ‡ à facie d שוב e בוא f עלל posuit steterant corā Selomoh patre ipso viuente, g יעץ h חיה consulitis vt respondeam i שוב k רצה l יעץ nutriti erant * qui stabant coram eo. consulitis, m קלל posuit nutriti erant à Minor digit* meus grossior est virgis n עלל scorpionib*. o בוא dura p ענה q יעץ scorpionib*. r סבב

, eis† rex audisset non quod† Israel omnis Et

16 וכל־ישראל כי לא־שמע המלך להם

,regi populus respõderunt & :dicendo Dauid in pars nobis Quæ

וישיבו העם את־המלך לאמר מה־לנו חלק בדויד

prouide nunc ,Israel tua tentoria in Vir .Isai filio in hereditas nõ Et

ולא־נחלה בבן־ישי איש לאהליך ישראל עתה ראה

.sua tentoria in Israel omnis abiit Et .Dauid tuæ domui

ביתך דויד וילך כל־ישראל לאהליו

eos super regnauit & ,Iehudah vrbibus in habitantes Israel filios† Et

17 ובני ישראל הישבים בערי יהודה וימלך עליהם

qui Hadoram Rechabham rex misit Et .Rechabham

רחבעם: 18 וישלח המלך רחבעם את־הדרם אשר

.est mortuus & ,lapide Israel filij eũ in lapidauerũt & ,tributũ super

על־המס וירגמו־בו בני־ישראל אבן וימת

fugiendum ad currum in ascendendum ad se roborauit Rechabham rex &

והמלך רחבעם התאמץ לעלות במרכבה לנוס

.hanc diem ad vsq; Dauid domũ in Israel sunt præuaricati Et .Ierusalaim

ירושלם: 19 ויפשעו ישראל בבית דויד עד היום הזה:

CAP. XI. יא

,Iehudah domum congregauit & ,Ierusalaim Rechabham venit Et

1 ויבא רחבעם ירושלם ויקהל את־בית יהודה

,bellum facientis electi millia octoginta & centum ,Biniamin &

ובנימן מאה ושמונים אלף בחור עשה מלחמה

.Rechabham ad regnum restituendum ad ,Israel cum bellandum ad

להלחם עם־ישראל להשיב את־הממלכה לרחבעם:

,Dei virum Semahiahu ad DOMINI verbum fuit Et

2 ויהי דבר־יהוה אל־שמעיהו איש־האלהים

,Iehudah regem Selomoh filium Rechabham ad Dic :dicendo

3 לאמר: אמר אל־רחבעם בן־שלמה מלך יהודה

Sic :dicendo ,Biniamin & ,Iehudah in Israel vniuersum ad &

ואל כל־ישראל ביהודה ובנימן לאמר: 4 כה

,vestris fratribus cũ pugnabitis non & ,ascẽdetis Non :DOMINVS dixit

אמר יהוה לא־תעלו ולא־תלחמו עם־אחיכם

verbũ est factum me à quia ,suam domum in vnusquisque reuertimini

שובו איש לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה

contra eundo ab fuut reuersi & ,DOMINI verba audierunt Et .hoc

וישמעו את־דברי יהוה וישבו מלכת אל־

vrbes ædificauit & :Ierusalaim in Rechabham habitauit Et .Iarobham

ירבעם: 5 וישב רחבעם בירושלם ויבן ערים

,& ,lechem-Beth ædificauit Et .Iehudah in munitionem ad

למצור ביהודה: 6 ויבן את־בית־לחם ואת־

,& Socho & ,sur-Beth Et .Techoah & ,Hetham

עיטם ואת־תקוע: 7 ואת־בית־צור ואת־שוכו ואת־

,Ziph & ,Maresah & ,Ghath Et .Hadullam

עדלם: 8 ואת־גת ואת־מרשה ואת־זיף:

,Hazechah & ,Lachis & ,Adoraim Et

9 ואת־אדורים ואת־לכיש ואת־עזקה:

,Iehudah in† quæ ,Chebron & ,Aialon & ,Sorhah Et

10 ואת־צרעה ואת־אילון ואת־חברון אשר ביהודה

dedit & ,munita roborauit Et .munitas vrbes ,Biniamin in &

ובבנימן ערי מצרות: 11 ויחזק את־המצרות ויתן

vrbe omni in Et .vini & ,olei & ,cibi cellaria & ,duces eis in

בהם נגידים ואצרות מאכל ושמן ויין: 12 ובכל־עיר

sibi fuit Et .valde multum ad eas roborauit & ;hastas & ,scuta vrbe &

ועיר צנות ורמחים ויחזקם להרבה מאד ויהי־לו

vniuerſo in qui Leuitæ & ,sacerdotes Et .Beniamin & ,Iehudah

יהודה ובנימן: 13 והכהנים והלוים אשר בכל־

dereliquerũt quoniam .suo termino cuncto de eum super steterunt ,Israel

ישראל התיצבו עליו מכל־גבולם: 14 כי־עזבו

,Iehudah in ierunt & ;suam possessionem & ,sua suburbana Leuitæ

הלוים את־מגרשיהם ואחזתם וילכו ליהודה

fungẽdo sacerdotio a filij & ,Iarobham eos fecit elongare quia ;Ierusalaim in &

ולירושלם כי־הזניחם ירבעם ובניו מכהן

,pilosis & ,excelsis sacerdotes sibi constituit Et .DOMINO

ליהוה: 15 ויעמד־לו כהנים לבמות ולשעירים

,Israel tribubus cunctis de eos post Et .fecit quos vitulis &

ולעגלים אשר עשה: 16 ואחריהם מכל שבטי ישראל

,Israel Deum DOMINVM quærendum ad ,suum cor

הנתנים את־לבבם לבקש את־יהוה אלהי ישראל

suorũ patrum Deo DOMINO immolandum ad ,Ierusalaim venerunt

באו ירושלם לזבוח ליהוה אלהי אבותיהם:

Rechabham fortificauerunt & ,Iehudah regnum roborauerunt Et

17 ויחזקו את־מלכות יהודה ויאמצו את־רחבעם

,Dauid via in ambulauerunt nam .tribus annis Selomoh filium

בן־שלמה לשנים שלוש כי הלכו בדרך דויד

,tribus annis ,Selomoh & vxorem Rechabham sibi accepit Et

ושלמה לשנים שלוש: 18 ויקח־לו רחבעם אשה

Eliab filiam Abihail ,Dauid filij Ierimoth filiam Machalath

את־מחלת בן־ירימות בן־דויד אביהיל בת־אליאב

,Semariah & ,Iehus ,filios ei peperit Et .Isai filij

בן־ישי: 19 ותלד לו בנים את־יעוש ואת־שמריה

Absalom filiam Mahachah accepit eam post Et .Zaham &

ואת־זהם: 20 ואחריה לקח את־מעכה בת־אבשלום

,Selomith & ,Ziza & ,Hatthai & ,Abiiah ei peperit &

ותלד לו את־אביה ואת־עתי ואת־זיזא ואת־שלמית:

omnibus præ Absalom filiam Mahachah ,Rechabham amauit Et

21 ויאהב רחבעם את־מעכה בת־אבשלום מכל־

,sumpsit decem & octo vxores ,suis pellicibus & ,suis vxoribus

נשיו ופילגשיו כי נשים שמונה־עשרה נשא

sexaginta & ,filios octo & viginti genuit Et .sexaginta concubinas &

ופילגשים ששים ויולד עשרים ושמונה בנים וששים

filium Abiah Rechabham caput in constituit Et .filias

בנות: 22 ויעמד לראש רחבעם את־אביה בן־

,eum faciendum regnare ad quia ,eius fratres inter ducem in Mahachah

מעכה לנגיד באחיו כי להמליכו:

terris cunctis in suis filiis omnibus de dispergebat & ,faciebat instruere Et

23 ויבן ויפרץ מכל־בניו לכל־ארצות

escam eis dedit & ,munitis vrbibus cunctis in :Biniamin & ,Iehudah

יהודה ובנימן לכל ערי המצרות ויתן להם המזון

.vxorum turbam petiuit & :multitudine in

לרב וישאל המון נשים:

CAP. XII. יב

,illud roborasset cũ & ,Rechabham regnum confirmare secundũ fuit Et

1 ויהי כהכין מלכות רחבעם וכחזקתו

.eo cum Israel omnis & ,DOMINI legem dereliquit

עזב את־תורת יהוה וכל־ישראל עמו:

Sisac ascendit ,Rechabham regis quinto anno in ,fuit Et

2 ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם עלה שישק

,DOMINVM in fuerant præuaricati nã .Ierusalaim contra Aegypti rex

מלך־מצרים על־ירושלם כי מעלו ביהוה:

non & ,equitũ millibus sexaginta in & ,curribus ducentis & mille In

3 באלף ומאתים רכב ובששים אלף פרשים ואין

,Succhiim ,Lubim ,Aegypto ex eo cum venerunt qui populi numerus

מספר לעם אשר־באו עמו ממצרים לובים סכיים

;Iehudah in quæ munitas vrbes cepit Et .Chusim &

וכושים: 4 וילכד את־ערי המצרות אשר ליהודה

ad venit propheta Semahaiah Et .Ierusalaim ad vsque venit &

ויבא עד־ירושלם: 5 ושמעיה הנביא בא אל־

Ierusalaim in erant congregati qui ,Iehudah principes & ,Rechabham

רחבעם ושרי יהודה אשר־נאספו אל־ירושלם

Vos :DOMINVS dixit Sic :eos ad dixit & ;Sisac faciebus à

מפני שישק ויאמר להם כה־אמר יהוה אתם

.Sisac manu in vos dereliqui ego etiam & ,me dereliquistis

עזבתם אתי ואף־אני עזבתי אתכם ביד־שישק:

Iustus :dixerunt & ,rex & ,Israel principes se humiliauerunt Et

6 ויכנעו שרי־ישראל והמלך ויאמרו צדיק

,se humiliassent quod ,DOMINVM videndo in Et .DOMINVS

יהוה: 7 ובראות יהוה כי נכנעו

non ,sunt Humiliati :dicendo ,Semahaiah ad DOMINI verbum fuit

היה דבר־יהוה אל־שמעיה לאמר נכנעו לא

stillabit non & ,euasionem ad paululum quasi eis daboque :eos corrumpam

אשחיתם ונתתי להם כמעט לפליטה ולא־תתך

ei erunt Quoniam .Sisac manũ per Ierusalaim cõtra meus furor

חמתי בירושלם ביד־שישק: 8 כי יהיו־לו

.terrarum regnorum seruitutem & ,meã seruitute sciẽt & ,seruos in

לעבדים וידעו עבודתי ועבודת ממלכות הארצות:

tulit & ,Ierusalaim contra Aegypti rex Sisac ascendit Et

9 ויעל שישק מלך־מצרים על־ירושלם ויקח את־

,regiæ domus thesauros & ,DOMINI domus thesauros

אצרות בית־יהוה ואת־אצרות בית המלך את־

.Selomoh fecit quos ,aureos clypeos tulit Et .tulit omnia

הכל לקח ויקח את־מגני הזהב אשר עשה שלמה:

constituit & :æneos clypeos eis pro Rechabham rex fecit Et

10 ויעש המלך רחבעם תחתיהם מגני נחשת והפקיד

regiæ domus ostium custodientium ,cursorum principum manum ad

על־יד שרי הרצים השמרים פתח בית המלך:

venieban DOMINI domum regem ingredi tempore à ,erat Et

11 ויהי מדי־בוא המלך בית יהוה באו

,cursorum thalamum ad eos referebant & ,eos tollebant & ,cursores

הרצים ונשאום והשבום אל־תא הרצים:

corrumpendū†ad nō &, DOMINI ita eo ab est auersa se humiliādo in Et

12 † וּבְהִכָּנְעוֹ שָׁב מִמֶּנּוּ אַף־יְהוָה וְלֹא לְהַשְׁחִית

.bona verba fuit‡ Iehudah in etiam Et .consumptionem ad

לְכָלָה וְגַם בִּיהוּדָה הָיָה דְּבָרִים טוֹבִים׃

quia :regnauit &, Ierusalaim in Rechabham rex se roborauit Et

13 † וַיִּתְחַזֵּק הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלַםִ וַיִּמְלֹךְ כִּי־

-septem &, ipsum regnādo in, Rechabham †anni vnius & quadraginta filius

בֶן־אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה רְחַבְעָם בְּמָלְכוֹ וּשְׁבַע

, DOMINVS elegit quam vrbe Ierusalaim in regnauit annis decim

עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלַםִ הָעִיר אֲשֶׁר־בָּחַר יְהוָה

nomen Et .Israel tribubus omnibus ex ibi suum nomen ponendum ad

לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשֵׁם

non quia ,malū fecit Et . Hammonitis Nahamah ‡ eius matris

14 אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית׃ † וַיַּעַשׂ הָרָע כִּי לֹא

Rechabham verba Et . DOMINVM quærendum ad ,suū cor præparauit

15 הֵכִין לִבּוֹ לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה׃ † וְדִבְרֵי רְחַבְעָם

Semahaiah verbis in scripta ipsa nonne ,nouissima & prima

הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים בְּדִבְרֵי שְׁמַעְיָה

,Rechabham bella & ?genealogizando in videntis Iddo & ,prophetæ

הַנָּבִיא וְעִדּוֹ הַחֹזֶה לְהִתְיַחֵשׂ וּמִלְחֲמוֹת רְחַבְעָם

,suis patribus cū Rechabhā dormiuit Et .diebus omnibus Iarobham &

16 וְיָרָבְעָם כָּל־הַיָּמִים׃ † וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם־אֲבֹתָיו

. eo pro eius filius Abiiah regnauit & :Dauid ciuitate in est sepultus &

וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

(Margin: quia humiliauit ‖ fuit ‡ disperdendū ‡ fuerunt — † erat dū regnauit, — vt poneret — ‡ erat — עָשָׂה [r] vt quæreret — כּוּן [s] sunt — dū recensent seriem generationum?)

CAP. XIII. יג

super Abiiah regnauit & ,Iarobham regis decimo octauo anno In

1 † בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּה עַל־

eius matris nomē Et .Ierusalaim in regnauit annis Tribus .Iehudah

2 יְהוּדָה׃ † שָׁלוֹשׁ שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ

,Abiiah inter fuit bellum Et. Ghibhah de Vriel filia ,Michaiahu

מִיכָיָהוּ בַת־אוּרִיאֵל מִן־גִּבְעָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּה

fortitudine in bellum ‡ Abiiah iunxit Et . Iarobham inter &

3 וּבֵין יָרָבְעָם׃ † וַיֶּאְסֹר אֲבִיָּה אֶת־הַמִּלְחָמָה בְּחַיִל

Iarobham Et . electi viri‡ millium quadringenta bello potentium

גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה אַרְבַּע־[a]מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר וְיָרָבְעָם

,electo viro‖ millibus octingentis cum bellum eo cum disposuit

עָרַךְ עִמּוֹ מִלְחָמָה בִּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ בָּחוּר

,Semaraim monte desuper †Abiiah surrexit Et . virtute potente*

4 גִּבּוֹר חָיִל׃ †[b] וַיָּקָם אֲבִיָּה מֵעַל לְהַר צְמָרַיִם

. Israel oīs & ,Iarobham me Audite :dixit & ,Ephraim monte in‡ qui

אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרָיִם וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל׃

dedit Israel Deus DOMINVS quòd scire vobis‡ Nonne

5 † הֲלֹא לָכֶם [c]לָדַעַת כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן

? salis pacto eius filiis & ,ipsi ,seculum in Israel super Dauid regnum

מַמְלָכָה לְדָוִיד עַל־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מֶלַח׃

rebellauit & ;Dauid filij Selomoh seruus Nebat filius Iarobhā surrexit Et

6 † וַיָּקָם יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט עֶבֶד שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְרֹד

filij ,vacui viri eum ad se congregauerūt Et .suum dnm contra

7 עַל־אֲדֹנָיו׃ † וַיִּקָּבְצוּ עָלָיו אֲנָשִׁים רֵקִים בְּנֵי

Rechabhā Et. Selomoh filiū Rechabhā cōtra se roborauerunt & ,Belial

בְלִיַּעַל וַיִּתְאַמְּצוּ עַל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה וּרְחַבְעָם

. eorum facies ad se roborauit non & ,corde tener & ,puer erat

הָיָה נַעַר וְרַךְ־[d]לֵבָב וְלֹא הִתְחַזַּק לִפְנֵיהֶם׃

,DOMINI regni facies ad‡ vos roborari dicentes vos nunc Et

8 † וְעַתָּה אַתֶּם אֹמְרִים לְהִתְחַזֵּק לִפְנֵי מַמְלֶכֶת יְהוָה

,aurei vituli‡ vobiscū & ,multa turba vos & †.Dauid filiorū manu in*

בְּיַד בְּנֵי דָוִיד וְאַתֶּם הָמוֹן רָב וְעִמָּכֶם עֶגְלֵי זָהָב

expulistis Nonne . deos in‡ Iarobham vobis fecit quos

9 אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יָרָבְעָם לֵאלֹהִים׃ † הֲלֹא [e]הִדַּחְתֶּם אֶת־

vobis fecistis & ,Leuitas & ,Aharon filios , DOMINI sacerdotes

כֹּהֲנֵי יְהוָה אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם [f]וַתַּעֲשׂוּ לָכֶם

,suam manū implendum ad veniens* Omnis ?terrarum populi sicut sacerdotes

כֹּהֲנִים כְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כָּל־הַבָּא לְמַלֵּא יָדוֹ

non † sacerdos erit & ,septem arietibus & ,bouis filio tauro cum

[g]בְּפַר בֶּן־בָּקָר וְאֵילִם שִׁבְעָה וְהָיָה כֹהֵן לְלֹא

:eū dereliquimus non & ,nostri Dei DOMINI‡ nos Et . diis‡

10 אֱלֹהִים׃ † וַאֲנַחְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְלֹא עֲזַבְנֻהוּ

. opere in † Leuitæ & ,Aharon filij DOMINO ministrantes* sacerdotesq;

וְכֹהֲנִים מְשָׁרְתִים לַיהוָה בְּנֵי אַהֲרֹן וְהַלְוִיִּם בַּמְלָאכֶת׃

vespera in & , mane in mane in ascensiones‡ DOMINO suffientes‡ Et

11 † וּמַקְטִרִים לַיהוָה [h]עֹלוֹת בַּבֹּקֶר־בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב

,mundam mensam super panis ,ppositio & ,aromatū‖ suffimētū & . vespera in

בָּעֶרֶב וּקְטֹרֶת־סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת לֶחֶם עַל־הַשֻּׁלְחָן הַטָּהוֹר

. vespera in vespera in* accendendū ad ,eius lucernæ & ,aureū candelabrū &

וּמְנוֹרַת הַזָּהָב וְנֵרֹתֶיהָ לְבָעֵר בָּעֶרֶב בָּעֶרֶב

(Margin: ‡ milites ad virorum bellicosorum — מֵאָה [a] ‡ virorū electorum. ‖ viris electis, * potentibus viribus. † è — קוּם [b] ‡ erat ‡ vestra interest — יָדַע [c] defecit — impij, ante eos. — רַךְ [d] dicitis ‡ corā regno * quod est † estis autem multitudo magna, ‡ sunt ‡ pro diis. — נָדַח [e] — עָשָׂה [f] * qui venit ad consecrandū † iis qui — פָּרָה [g] ‡ sunt dij. ‡ sumus * ministrant † sunt ‡ suffiunt ‡ holocausta singulo mane, & singulo vesperi. — עָלָה [h] ‡ aromaticū, * singulo vesperi.)

vos & ;nostri Dei DOMINI custodiam nos custodientes nam

כִּי־שֹׁמְרִים אֲנַחְנוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַתֶּם

,ei⁹ sacerdotes & ,Deus caput in nobiscum ecce Et .eum dereliquistis

12 עֲזַבְתֶּם אֹתוֹ׃ † וְהִנֵּה עִמָּנוּ בָרֹאשׁ הָאֱלֹהִים וְכֹהֲנָיו

,Israel Filij .vos contra taratantarizandū ad vociferationis tubæ &

וַחֲצֹצְרוֹת [i]הַתְּרוּעָה לְהָרִיעַ עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

non quia ,vestrorum patrum Deo DOMINO cum pugnetis ne

אַל־תִּלָּחֲמוּ עִם־יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבֹתֵיכֶם כִּי־לֹא

veniendum ad ,insidiam fecit circuire Iarobham Et .prosperabimini

13 תַצְלִיחוּ׃ † וְיָרָבְעָם [k]הֵסֵב אֶת־הַמַּאְרָב לָבוֹא

.corū posterioribus à insidia‡ & ,Iehudah facies ad‖ essent & ,eorum posterioribus à

מֵאַחֲרֵיהֶם [l]וַיִּהְיוּ לִפְנֵי יְהוּדָה וְהַמַּאְרָב מֵאַחֲרֵיהֶם׃

;retro & ,ante bellum eis ecce & ,Iehudah respexerunt Et

14 †[m] וַיִּפְנוּ יְהוּדָה וְהִנֵּה לָהֶם הַמִּלְחָמָה פָּנִים וְאָחוֹר

.tubis in tubicinantes* sacerdotes & :DOMINVM ad clamauerūt &

וַיִּצְעֲקוּ לַיהוָה וְהַכֹּהֲנִים מַחְצְצְרִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃

,Iehudah viro vociferando in fuit Et .Iehudah viri sunt vociferati Et

15 †[n] וַיָּרִיעוּ אִישׁ יְהוּדָה וַיְהִי בְּהָרִיעַ אִישׁ יְהוּדָה

Abiiah facies ad Israel vniuersum & ,Iarobham percussit Deus &

וְהָאֱלֹהִים נָגַף אֶת־יָרָבְעָם וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי אֲבִיָּה

eos tradidit & ,Iehudah faciebus à Israel filij Fugeruntque .Iehudah &

16 וִיהוּדָה׃ †[o] וַיָּנוּסוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי יְהוּדָה וַיִּתְּנֵם

plaga ei⁹ populus & , Abiiah ,eos in percusserūt Et .corū manu in Deus

17 אֱלֹהִים בְּיָדָם׃ †[p] וַיַּכּוּ בָהֶם אֲבִיָּה וְעַמּוֹ מַכָּה

virorum millia quingenta ,Israel ex vulnerati ceciderūt Et .multa

[q]רַבָּה [r]וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים מִיִּשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ־[s]מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ

sunt roborati & ;illo tempore in Israel filij se humiliauerūt Et .electorū

18 בָּחוּר׃ † וַיִּכָּנְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא וַיֶּאֶמְצוּ

.suorum patrum Deo DOMINO super sunt innixi quia ,Iehudah filij

בְּנֵי יְהוּדָה כִּי נִשְׁעֲנוּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃

;ciuitates eo ab cepit & ,Iarobham post Abiiah est persecutus Et

19 † וַיִּרְדֹּף אֲבִיָּה אַחֲרֵי יָרָבְעָם וַיִּלְכֹּד מִמֶּנּוּ עָרִים

& ; eius filias‡ & ,Iesanah & ; eius filias‡ & ,el--Beth

אֶת־בֵּית־אֵל וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יְשָׁנָה וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־

amplius Iarobham fortitudinem retinuit non Et .eius filias* & ,Ephron

20 עֶפְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ׃ † וְלֹא־עָצַר כֹּחַ־יָרָבְעָם עוֹד

.est mortuus & ,DOMINVS eum percussit Et .Abiiah diebus in

בִּימֵי אֲבִיָּהוּ [t]וַיִּגְּפֵהוּ יְהוָה [v]וַיָּמֹת׃

:quatuordecim vxores sibi accepit & ,Abiiah se roborauit Et

21 † וַיִּתְחַזֵּק אֲבִיָּהוּ [x]וַיִּשָּׂא־לוֹ נָשִׁים אַרְבַּע עֶשְׂרֵה

.filias sedecim & ,filios duos & viginti genuit &

וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בָּנִים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה בָּנוֹת׃

scripta ,eius verborū & ,eius viarū & , Abiiah verborum residuum Et

22 † וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּה וּדְרָכָיו וּדְבָרָיו כְּתוּבִים

.Hiddo prophetæ dissertatione‖ in†

בְּמִדְרַשׁ הַנָּבִיא עִדּוֹ׃

(Margin: custodimus enim — pro duce — רוּעַ [i] — insidias, vt veniret à tergo — סָבַב [k] — ‖ ante ‡ insidiæ à tergo — הָיָה [l] פָּנָה [m] — *clangebant — vociferante — רוּעַ [n] — coram — facie — נוּס [o] — נָכָה [p] — magna. — רָבַב [q] נָפַל [r] — מֵאָה [s] — ‡ villas — * villas — עפרין ק — נָגַף [t] מוּת [v] — נָשָׂא [x] — Residua autē — † sunt ‖ Midras)

CAP. XIIII. יד

.Dauid ciuitate in eum sepelierūt &, suis patribus cum Abiiah iacuit‡ Et

1 † וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד

.annis decem terra requieuit ei⁹ dieb⁹ In ,eo pro ei⁹ filius Asa regnauit Et

וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו בְּיָמָיו שָׁקְטָה הָאָרֶץ עֶשֶׂר שָׁנִים׃

.sui Dei DOMINI oculis in rectum &, ‡bonum† Asa fecit Et

2 †[a] וַיַּעַשׂ אָסָא הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃

,statuas confregit & :excelsa & ,aliena altaria remouit Et

3 †[b] וַיָּסַר אֶת־מִזְבְּחוֹת הַנֵּכָר וְהַבָּמוֹת וַיְשַׁבֵּר אֶת־[c]הַמַּצֵּבוֹת

quærendum ad ,Iehudah dixit Et . lucos succidit &

4 וַיְגַדַּע אֶת־הָאֲשֵׁרִים׃ † וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה לִדְרוֹשׁ אֶת־

.præceptū & ,legem faciendum ad & ,suorum patrū Deum DOMINVM

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְלַעֲשׂוֹת [c]הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה׃

.apricationes & , excelsa Iehudah vrbibus cūctis de remouit Et

5 † וַיָּסַר מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה אֶת־הַבָּמוֹת וְאֶת־הַחַמָּנִים

munitionis‡ vrbes ædificauit Et .eius facies ad regnum requieuit &

6 וַתִּשְׁקֹט הַמַּמְלָכָה לְפָנָיו׃ †[d] וַיִּבֶן עָרֵי מְצוּרָה

annis in bellum eo cum* non & ,terra requieuit quia ,Iehudah in

בִּיהוּדָה כִּי־שָׁקְטָה הָאָרֶץ וְאֵין־עִמּוֹ מִלְחָמָה [e]בַּשָּׁנִים

:Iehudah ad dixit Et . ei‡ DOMINVS dedit requiem† quia ,istis

7 הָאֵלֶּה כִּי־הֵנִיחַ יְהוָה לוֹ׃ † וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה

,turribus & ,muro vallemus & , has ciuitates Aedificemus

נִבְנֶה אֶת־הֶעָרִים הָאֵלֶּה [f]וְנָסֵב חוֹמָה וּמִגְדָּלִים

quæsiuimus quia ,nostras facies ad†terra ipsa*adhuc ,vectibus & ,foribus‡

דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים עוֹדֶנּוּ הָאָרֶץ לְפָנֵינוּ כִּי דָרַשְׁנוּ אֶת־

nos fecit requiescere & ,quæsiuimus : nostrum Deum DOMINVM

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דָּרַשְׁנוּ [g]וַיָּנַח לָנוּ

. sunt prosperati & ,ædificauerunt Et .vndique

מִסָּבִיב [h]וַיִּבְנוּ וַיַּצְלִיחוּ׃

(Margin: ‡ dormiuit — † quod ‡ est — עָשָׂה [a] — סוּר [b] נָצַב [c] — vt quæreret — faceret — יָרָה [c] — simulachra. — ante eum. ‡ munitas — בָּנָה [d] — * fuit — שָׁנָה [e] — † requiescere fecit ‡ eum. — סָבַב [f] — ‡ portis, * existente † corā nobis, — נוּחַ [g] — בָּנָה [h])

Iehudah de hastam &, scutum portans exercitus Asa fuit Et

8 וַיְהִי לְאָסָא חַיִל נֹשֵׂא צִנָּה וָרֹמַח מִיהוּדָה

,arcum tendentiû &, clypeû portantiû Biniamin de &, millia trecenta

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וּמִבִּנְיָמִן נֹשְׂאֵי מָגֵן וְדֹרְכֵי קֶשֶׁת

,virtute fortes isti omnes .millia octoginta & ducenta

מָאתַיִם וּשְׁמוֹנִים אָלֶף כָּל־אֵלֶּה גִּבּוֹרֵי חָיִל׃

,millium mille exercitu cû Aethiops Zerach eos contra est egressus Et

9 וַיֵּצֵא אֲלֵיהֶם זֶרַח הַכּוּשִׁי בְּחַיִל אֶלֶף אֲלָפִים

est egressus Et .Maresah ad vsq; venit & :trecentis curribus &

10 וּמַרְכָּבוֹת שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיָּבֹא עַד־מָרֵשָׁה׃ וַיֵּצֵא

.Maresah ad Sephathah valle in bellum disposuerût & :eius facies ad Asa

אָסָא לְפָנָיו וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה בְּגֵיא צְפָתָה לְמָרֵשָׁה׃

DOMINE :ait &, suû Deû DOMINVM ad Asa clamauit Et

11 וַיִּקְרָא אָסָא אֶל־יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמַר יְהוָה

DOMINE nos adiuua .fortitudini non ,multum inter auxiliandû ad tecum non

אֵין־עִמְּךָ לַעְזוֹר בֵּין רַב לְאֵין כֹּחַ עָזְרֵנוּ יְהוָה

turbam super venimus tuo noîe in &, innitimur te super nam .noster De

אֱלֹהֵינוּ כִּי־עָלֶיךָ נִשְׁעַנּוּ וּבְשִׁמְךָ בָאנוּ עַל־הֶהָמוֹן

.mortalis tecum dominetur non .tu noster Deus DOMINVS .hanc

הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה אַל־יַעְצֹר עִמְּךָ אֱנוֹשׁ׃

coram &, Asa facies ad Aethiopes DOMINVS percussit Et

12 וַיִּגֹּף יְהוָה אֶת־הַכּוּשִׁים לִפְנֵי אָסָא וְלִפְנֵי

,Asa eos est persecutus Et .Aethiopes fugerunt & :Iehudah

13 יְהוּדָה וַיָּנֻסוּ הַכּוּשִׁים׃ וַיִּרְדְּפֵם אָסָא

non ad Aethiopibus de cecidit & :Gherar ad vsque eo cum qui populus &

וְהָעָם אֲשֶׁר־עִמּוֹ עַד־לִגְרָר וַיִּפֹּל מִכּוּשִׁים לְאֵין־

ei castrametationis facies ad & DOMINI facies ad sunt cotriti quia ,vita eis

לָהֶם מִחְיָה כִּי־נִשְׁבְּרוּ לִפְנֵי־יְהוָה וְלִפְנֵי מַחֲנֵהוּ

ciuitates omnes percusserunt Et .valde multum spolium tulerunt Et

14 וַיִּשְׂאוּ שָׁלָל הַרְבֵּה מְאֹד׃ וַיַּכּוּ אֵת כָּל־הֶעָרִים

diripuerût Et .eos super DOMINI pauor fuit quia ,Gherar circuitibus

סְבִיבוֹת גְּרָר כִּי־הָיָה פַחַד־יְהוָה עֲלֵיהֶם וַיָּבֹזּוּ

etiam Et .eis in erat multa praeda quia ,vrbes omnes

15 אֶת־כָּל־הֶעָרִים כִּי־בִזָּה רַבָּה הָיְתָה בָהֶם׃ וְגַם־

,multitudine in pecus duxerunt captiuum & ;percusserunt acquisitionis tentoria

אָהֳלֵי מִקְנֶה הִכּוּ וַיִּשְׁבּוּ צֹאן לָרֹב

.Ierusalaim in sunt reuersi & ;camelos &

וּגְמַלִּים וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלָ͏ִם׃

CAP. XV. טו

.Dei spiritus eum super fuit ,Hobed filium Hasariahu Et

1 וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן־עוֹדֵד הָיְתָה עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים׃

omnis &, Asa, me Audite :ei dixit &, Asa ante est egressus Et

2 וַיֵּצֵא לִפְנֵי אָסָא וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁמָעוּנִי אָסָא וְכָל־

si Et .eo cum vos existêdo in ,vobiscû DOMINVS .Biniamin & ,Iehudah

יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְהוָה עִמָּכֶם בִּהְיוֹתְכֶם עִמּוֹ וְאִם־

.vos derelinquet ,eum dereliqueritis si & :vobis inuenietur ,eû quesieritis

תִּדְרְשֻׁהוּ יִמָּצֵא לָכֶם וְאִם־תַּעַזְבֻהוּ יַעֲזֹב אֶתְכֶם׃

sacerdote absq; & ,veritatis Deo absque Israeli multi dies Et

3 וְיָמִים רַבִּים לְיִשְׂרָאֵל לְלֹא אֱלֹהֵי אֱמֶת וּלְלֹא כֹּהֵן

ad sibi angustia in reuertetur Et .lege absque &, doctore

4 מוֹרֶה וּלְלֹא תוֹרָה׃ וַיָּשָׁב בַּצַּר־לוֹ עַל־

.eis inuenietur & ,eum quaerent & ,Israel Deum DOMINVM

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיְבַקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם׃

coturbationes sed: ingredienti &, egredienti pax non illis temporibus in Et

5 וּבָעִתִּים הָהֵם אֵין שָׁלוֹם לַיּוֹצֵא וְלַבָּא כִּי מְהוּמֹת

gente in gens sunt contritae Et .terrarum habitatoribus cunctis in multae

6 רַבּוֹת עַל כָּל־יוֹשְׁבֵי הָאֲרָצוֹת׃ וְכֻתְּתוּ גוֹי־בְּגוֹי

angustia omni in eos conturbauit Deus quia ,ciuitate in ciuitas &

וְעִיר בְּעִיר כִּי־אֱלֹהִים הֲמָמָם בְּכָל־צָרָה׃

merces est quia :vestrae manus remittantur ne &, cõfortamini vos Et

7 וְאַתֶּם חִזְקוּ וְאַל־יִרְפּוּ יְדֵיכֶם כִּי יֵשׁ שָׂכָר

prophetiam &, haec verba Asa audite secundû Et .vestro operi

8 לִפְעֻלַּתְכֶם׃ וְכִשְׁמֹעַ אָסָא הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהַנְּבוּאָה

omni de abominationes fecit trâsire & ,est confortatus ,prophete Hobed

עֹדֵד הַנָּבִיא הִתְחַזַּק וַיַּעֲבֵר הַשִּׁקּוּצִים מִכָּל־

monte de cepit quas vrbibus de & ,Biniamin & ,Iehudah terra

אֶרֶץ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וּמִן־הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכַד מֵהַר

porticus facies ad quod ,DOMINI altare innouauit & :Ephraim

אֶפְרָיִם וַיְחַדֵּשׁ אֶת־מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר לִפְנֵי אוּלָם

aduenas & ,Biniamin & ,Iehudah vniuersum côgregauit Et .DOMINI

9 יְהוָה׃ וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וְהַגָּרִים

eum ad sunt dilapsi quia :Simhon de & ,Menasseh & ,Ephraim de ,eis cum

עִמָּהֶם מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּמִשִּׁמְעוֹן כִּי־נָפְלוּ עָלָיו

.eo cum eius Deus DOMINVS q, eos videndo in ,multitudine in Israel de

מִיִּשְׂרָאֵל לָרֹב בִּרְאֹתָם כִּי־יְהוָה אֱלֹהָיו עִמּוֹ׃

in quinto anno in ,tertio mense in ,Ierusalaim sunt congregati Et

10 וַיִּקָּבְצוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי לִשְׁנַת חֲמֵשׁ־

illo die in DOMINO immolauerût Et .Asa regni decimo

11 עֶשְׂרֵה לְמַלְכוּת אָסָא׃ וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה בַּיּוֹם הַהוּא

.millia septem oues &, septingentos boues ;adduxerant spolio de

מִן־הַשָּׁלָל הֵבִיאוּ בָּקָר שְׁבַע מֵאוֹת וְצֹאן שִׁבְעַת אֲלָפִים׃

,suorû patrû Deum DOMINVM quaerendum ad, pactû in venerunt Et

12 וַיָּבֹאוּ בַבְּרִית לִדְרוֹשׁ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם

quaesierit non qui omnis Et .sua anima tota in &, suo corde toto in

13 בְּכָל־לְבָבָם וּבְכָל־נַפְשָׁם׃ וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יִדְרֹשׁ

,magnû ad vsq; & paruo à ,moriatur ,Israel Deum DOMINVM

לַיהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל יוּמָת לְמִן־קָטֹן וְעַד־גָּדוֹל

voce in DOMINO Iurauerûtque .mulierem ad vsq; & viro à

14 לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה׃ וַיִּשָּׁבְעוּ לַיהוָה בְּקוֹל

omnis sunt laetati Et .buccinis & ,tubis in & ,iubilo in & ,magna

15 גָּדוֹל וּבִתְרוּעָה וּבַחֲצֹצְרוֹת וּבְשׁוֹפָרוֹת׃ וַיִּשְׂמְחוּ כָל־

tota in & ,iurauerût suo corde toto in quia .iuramento super Iehudah

יְהוּדָה עַל־הַשְּׁבוּעָה כִּי בְכָל־לְבָבָם נִשְׁבָּעוּ וּבְכָל־

DOMINVS requiê prestitit & :eis est inuêtus & ;eû quaesierût sua voluntate

רְצוֹנָם בִּקְשֻׁהוּ וַיִּמָּצֵא לָהֶם וַיָּנַח יְהוָה

eâ remouere fecit rex Asa matrem Mahachah etiam Et .circuitu à eis

16 לָהֶם מִסָּבִיב׃ וְגַם־מַעֲכָה אֵם אָסָא הַמֶּלֶךְ הֱסִירָהּ

Asa excidit Et .pauorem luco fecit quia ,hera ab

מִגְּבִירָה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה לַאֲשֵׁרָה מִפְלָצֶת וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת־

. Chidron torrente in combussit & ,contriuit & ,eius simulachrum

מִפְלַצְתָּהּ וַיָּדֶק וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃

fuit Asa cor Attamen .Israel de recesserunt non excelsa Et

17 וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ מִיִּשְׂרָאֵל רַק לְבַב־אָסָא הָיָה

,sui patris sanctificationes intulit Et .suis diebus omnibus perfectum

18 שָׁלֵם כָּל־יָמָיו׃ וַיָּבֵא אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו

. vasa & ,aurum & ,argentum ;Dei domum ,suas sanctificationes &

וְקָדָשָׁיו בֵּית הָאֱלֹהִים כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים׃

quintum & trigesimum annum ad vsque fuit non bellum Et

19 וּמִלְחָמָה לֹא הָיָתָה עַד שְׁנַת־שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ

. Asa regni

לְמַלְכוּת אָסָא׃

CAP. XVI. טז

Bahasa ascendit Asa regni sexto & trigesimo anno In

1 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וָשֵׁשׁ לְמַלְכוּת אָסָא עָלָה בַּעְשָׁא

dare non pro ,Ramah aedificauit & ,Iehudah contra Israel rex

מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי תֵּת

. Iehudah regi Asa ingredientem & ,egredientem

יוֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

,DOMINI domus thesauris de aurum & ,argentum Asa protulit Et

2 וַיֹּצֵא אָסָא כֶּסֶף וְזָהָב מֵאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה

habitantem ,Aram regem hadad Ben ad misit & :regiae domus &

וּבֵית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶל־בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ אֲרָם הַיּוֹשֵׁב

meû patrê inter & ,te inter & me inter Foedus :dicendo ,Darmesec in

3 בְּדַרְמֶשֶׂק לֵאמֹר׃ בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין אָבִי

irrita ,Vade .aurû & ,argentû te ad misi ecce :tuum patrem inter &

וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי לְךָ כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ הָפֵר

.me desuper ascendat & ,Israel rege Bahasa cum tuum foedus

בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃

principes misit & :Asa regem ad hadad-Ben audiuit Et

4 וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־שָׂרֵי

,Hiion percusserunt & ,Israel vrbes ad ,sibi qui exercituum

הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ אֶל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּכּוּ אֶת־עִיּוֹן

.Naphtali vrbium thesauros omnes & ;maim-Abel & ,Dan &

וְאֶת־דָּן וְאֵת אָבֵל מָיִם וְאֵת כָּל־מִסְכְּנוֹת עָרֵי נַפְתָּלִי׃

,Ramah aedificando ab desiit & ,Bahasa audire iuxta ,fuit Et

5 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת־הָרָמָה

assumpsit rex Asa Et .suum opus cessare fecit &

6 וַיַּשְׁבֵּת אֶת־מְלַאכְתּוֹ׃ וְאָסָא הַמֶּלֶךְ לָקַח אֶת־

,eius ligna & ,Ramah lapides tulerunt & ,Iehudah vniuersum

כָּל־יְהוּדָה וַיִּשְׂאוּ אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ

& ,Ghebah eis in aedificauit & :Bahasa aedificabat quibus

אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּהֶם אֶת־גֶּבַע וְאֶת־

ad videns Chanani venit illo tempore in Et .Misphah

7 הַמִּצְפָּה׃ וּבָעֵת הַהִיא בָּא חֲנָנִי הָרֹאֶה אֶל־

,Aram rege super te innitendo In :eum ad dixit & :Iehudah regem Asa

אָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּהִשָּׁעֶנְךָ עַל־מֶלֶךְ אֲרָם

exercitus euasit idcirco :tuo Deo DOMINO super es innixus non &

וְלֹא נִשְׁעַנְתָּ עַל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן נִמְלַט חֵיל

. tua manu de Aram regis

מֶלֶךְ־אֲרָם מִיָּדֶךָ׃

Marginalia (right): צִנָּה: scuti. צִנָּה ... רֹמַח — כִּבֵּן. קֶשֶׁת: viri tobusti. בּוֹא: contra eum: iuxta. Est op apud te vt auxilieris cum multis ei, cui non est fortitudo. רַב: בּוֹחַ הָמוֹן: Tibi enim contra multitudinem es. praeualeat contra te homo. cota. נָפַל: erat: ceciderunt Aethiopes, donec non esset. נַפְשׁוֹ: coram Dño & coram castris. spolia multa. רַבָּה נִכָּה: per circuitû. בְּשִׁבָּה: tabernacula gregum. ceperunt pecora. שׁוּב: super filium. יָצָא: eo quod fuistis. הָיָה: erunt. vero. אָמֵן: sua. צַר: erit. occisiones. הָמַם: concident gentem. debilitentur. רָפָה: cum audisset. instaurauit. erat ante porticum. גּוּר: transfugerûr. cum viderer. esset. רָאָה.

Marginalia (left): שָׁנָה. spoliis quae. בּוֹא: vt quaereret. רִצָּה נוּחַ: per circuitû. סוּר: imperio. in simulachrû. דָּקַק: remouerunt. סוּר. in. כְּלָה. שָׁנָה. vt non permitteret. בָּנָה נָתַן: de rege. qui habitabat. est. פּוּר: ascendere fac à. שׁוּר: erant. נָכָה. cûm audisset. aedificare. בָּנָה. נָשָׂא: ex. Quia innixus es regi.

,multitudine in exercitu in fuerunt Lubim & ,Aethiopes Nonne

8 † הלא הכושים והלובים היו לחיל [c] לרב

,DOMINO *super te innitēdo in* & ,valde multiplicādū ad ,equitib⁹ in & ,curru in

לרכב ולפרשים להרבה מאד ובהשענך על-יהוה

perlustrantes † *eius* oculi DOMINI Quia ? tua manu in eos tradidit

נתנם בידך : † כי יהוה עיניו [d] משטטות 9

egisti Stulte .eū erga perfecto *suo corde cum se roborandū ad* ,terram totam *per*

בכל-הארץ להתחזק עם-לבבם שלם אליו נסכלת

Asa est iratus Et .bella tecum erunt *tunc à quia* ;hoc in

10 על-זאת כי מעתה יש עמך מלחמות : † ויכעס אסא

propter eo cū ira in‡ quia ,*subuersionis** domo †eū *dedit* & ,vidente aduersus

אל-הראה ויתנהו בית המהפכת כי-בזעף עמו על-

.illo tempore in populo de Asa *confregit** & :hoc

זאת וירצץ אסא מן-העם בעת ההיא :

sunt scripta ipsa ecce ,nouissima & prima Asa verba ecce Et

11 † והנה דברי אסא הראשונים והאחרונים הנם כתובים

Asa ægrotauit Et .Israel & ,Iehudah regum libro in

12 על-ספר המלכים ליהודה וישראל : † ויחלא אסא

supra ad vsque ,suis pedibus in ,sui regni nono & ,trigesimo anno in

[e] בשנת שלושים ותשע למלכותו ברגליו עד-למעלה

quia‡ ,DOMINUM quæsiuit non sua *ægritudine* in etiā Et .ei⁹ ægrotatio

[f] חליו וגם-בחליו לא-דרש את-יהוה כי

est mortuus & .suis patribus cum Asa *iacuit** Et . medicis *in*

13 ברפאים : † וישכב אסא עם-אבתיו [g] וימת

,*suis sepulchris* ‖ in eū sepelierūt Et .*sui regnare vno* & † quadragesimo anno in

14 בשנת ארבעים ואחת למלכו : † ויקברהו בקברתיו

quem lecto in eū fecerūt accūbere Et .Dauid ciuitate ī sibi foderat *quæ*

אשר כרה-לו בעיר דויד וישכיבהו במשכב אשר

pigmentario in pigmentatis ,*odoramentis omnimodis* & aromatibus impleuerat

מלא בשמים [h] וזנים מרקחים במרקחת

. valde vsque magna combustione eum combusserūt & :opere

מעשה וישרפו-לו שרפה גדולה עד-למאד :

cum currib⁹, ‖ cū innixus fuisti. † lustrans

[d] שוט

vt roborēt se qui sunt corde quādoquidē ex hoc tempore posuit † in ‡ carceris, ‡ fuit * oppressit quosdam

verticem fuit

[e] שנה

infirmitate ‡ sed fidit

[f] חלה

*dormiuit

[g] מות

† primo regni sui. ‖ sepulchro suo, quod

aromatibus confectis è diuersis speciebus aromatario

[h] זון

CAP. XVII. יז

. Israel contra inualuit & ,eo pro eius filius Iehosaphat regnauit Et

1 † וימלך יהושפט בנו תחתיו ויתחזק על-ישראל :

dedit & ,munitis Iehudah vrbibus cunctis in exercitū *dedit* Et

2 † [a] ויתן-חיל בכל-[b] ערי יהודה הבצרות ויתן

Asa ceperat quas ,Ephraim vrbibus in & ,Iehudah terra in *præsides*

נציבים בארץ יהודה ובערי אפרים אשר לכד אסא

ambulauit quia ,Iehosaphat cū DOMINUS fuit Et .eius pater

3 אביו : † [c] ויהי יהוה עם-יהושפט כי הלך

. Behalim quæsiuit non & ,primis sui patris Dauid viis in

בדרכי דויד אביו הראשנים ולא דרש לבעלים :

non & ,ambulauit ei⁹ præceptis in & ,quęsiuit sui patris Deum Sed

4 † כי לאלהי אביו דרש [d] ובמצותיו הלך ולא

DOMINUS Confirmauitque .Israel opus secundum

5 כמעשה ישראל : † [e] ויכן יהוה את-

:Iehosaphat ipsi *manus* Iehudah omnis dederūt & ,eius manu in regnum

הממלכה בידו [f] ויתנו כל-יהודה מנחה ליהושפט

viis in suum cor eleuauit Et .*multitudine in*‡ gloria & ,*opulētia ei fuit* &

6 [g] ויהי-לו עשר-וכבוד [h] לרב : † ויגבה לבו בדרכי

.Iehudah de lucos & ,excelsa fecit remouere adhuc & ,DOMINI

יהוה ועוד [i] הסיר את-הבמות ואת-האשרים מיהודה :

,chail-Ben suos principes misit ,*eo regnando** tertio anno in Et

7 † ובשנת שלוש למלכו שלח לשריו לבן-חיל

ciuitatib⁹ in *docēdū ad* ,Michaiahu & ,Nethanel & ,Zechariah & ,Hobadiah &

ולעבדיה ולזכריה ולנתנאל ולמיכיהו ללמד [k] בערי

,Nethaniahu & ,Semaiahu ,Leuitas eis cum Et . Iehudah

8 יהודה : † ועמהם הלוים שמעיהו ונתניהו

,Adoniiahu & ,Iehonathā & ,Semiramoth & ,Hasael & ,Zebadiahu &

וזבדיהו ועשהאל ושמרימות ויהונתן ואדניהו

Ichoram & ,Elisamah eis cū & : Leuitas ‖ ,Thobadoniiahu & , Tobiiahu &

וטוביהו וטוב אדוניה הלוים ועמהם אלישמע ויהורם

legis liber † eis cum Et .Iehudah in docuerunt Et . sacerdotes

9 הכהנים : † [l] וילמדו ביהודה ועמהם ספר תורת

.*populo in* docebāt & ,Iehudah vrbes vniuersas *in* circuierūt Et .DOMINI

יהוה ויסבו בכל-ערי יהודה וילמדו בעם :

quæ terrarum regna omnia super DOMINI pauor fuit Et

10 † ויהי פחד יהוה על כל-ממלכות הארצות אשר

. Iehosaphat cum pugnauerunt non & ,Iehudah *circuitu*

סביבות יהודה ולא נלחמו עם-יהושפט :

.vectigal argēti & ,munus Iehosaphat ad *adducentes** Pelistim de Et

11 † ומן-פלשתים [m] מביאים ליהושפט מנחה וכסף [n] משא

,millia septem arietes *pecoris* † ei *adducentes** Harabes Etiam

גם הערביאים מביאים לו צאן אילים שבעת אלפים

posuit

[a] נתן [b] עיר

præsidia

[c] היה

[d] צוה

[e] כון

munera

[f] נתן

fuerunt ei diuitiæ, ‡ copiose.

[g] היה [h] רבב

[i] סור

‡ quo regnauit

vt docerent

[k] עיר

ושמירמות

[p] ‖ &

† erat

[l] ירה

per populū.

erant in circuitu ‡ adducebant

[m] בוא

[n] נשא

* adducebant † pecorum

.septingentos & ,millia septem hircos & ,septingentos &

ושבע [o] מאות ותישים שבעת אלפים ושבע מאות :

crescens ædificauit Et .sublime ad vsq; *grandescēs* & ,vadens Iehosaphat fuit Et

12 † ויהי יהושפט הלך וגדל עד-למעלה ויבן

fuit multum opus Et .*fiscorum* vrbes & ,ædes Iehudah in

13 ביהודה בירניות וערי מסכנות : † ומלאכה רבה היה

,Ierusalaim in *virtute* ‡ potentes ,*belli* viri & ,Iehudah vrbibus in ei

לו בערי יהודה ואנשי מלחמה גבורי חיל בירושלם :

principes Iehudah In .suorum patrū domū per eorum *census hic* Et

14 † ואלה פקדתם לבית אבותיהם ליהודה [p] שרי

.millia trecenta ,*virtute* potentes eo cū & ,princeps Hadnah ,milliū

אלפים עדנה השר ועמו גבורי חיל שלש מאות אלף :

octoginta & ducenti eo cum & ,princeps Iehochanan eius manū ad Et

15 † ועל-ידו יהוחנן השר ועמו מאתים ושמונים

se deuouens Zichri filius Hamasaiah eius manum ad Et . millia

16 אלף : † ועל-ידו עמסיה בן-זכרי המתנדב

.*virtute potentis* millia ducenta eo cum & ;DOMINO

ליהוה ועמו [q] מאתים אלף גבור חיל :

arcu armati eo cum & ,Eliadah *virtute* potens ,Biniamin ‡ de Et

17 † ומן-בנימן גבור חיל אלידע ועמו נשקי-קשת

eo cum & ,Iehozabad eius manū ad Et . millia ducenta ,clypeo &

18 [r] ומגן מאתים אלף : † ועל-ידו יהוזבד ועמו

ministrantes † Hi .*exercitus expediti* millia octoginta & centum

19 מאה-ושמונים אלף חלוצי צבא : † אלה המשרתים

omni in *munitionis** vrbibus in rex *dabat* ‡ quos ‡ præter ,*regi*

את-המלך מלבד אשר-נתן המלך בערי המבצר בכל-

. Iehudah

יהודה :

[o] מאה

cresce ns

thesaurorū.

bellatores, ‡ viribus erāt

isti numeri

[p] שור

viribus

spōte oblat⁹

potentium viribus.

[q] מאה

‡ filiis viribus

[r] גנן

accincti ad militiam. † erant parati ad obsequiū regis ‡ eos ‡ ponebat * munitis

CAP. XVIII. יח

est factus gener et :*multitudine in* gloria & ,*opulentia* † Iehosaphat ipsi *fuit* Et

1 † [a] ויהי ליהושפט עשר וכבוד [b] לרב ויתחתן

Someron in Achab ad annorum fine in Descenditque . Achab

2 לאחאב : † [c] וירד [d] לקץ שנים אל-אחאב לשמרון

:eo cum ‡ qui populo & ,*multitudine in** boues & ,*pecus** Achab ei mactauit &

ויזבח-לו אחאב צאן ובקר לרב ולעם אשר-עמו

. Ghilhad Ramoth in *ascendere* ei persuasitque

ויסיתהו [e] לעלות אל-רמת גלעד :

:Iehudah regem Iehosaphat ad Israel rex Achab Dixitque

3 † ויאמר אחאב מלך-ישראל אל-יהושפט מלך יהודה

:tu sicut ,ego Sicut :ei dixit Et ?Ghilhad Ramoth ‖ mecū perges Nūquid

התלך עמי רמת גלעד ויאמר לו כמוני כמוך

.bello in* tecum & :meus populus ‖ ,tuus populus sicut &

וכעמך עמי ועמך במלחמה :

hodie *vt* quæso *Inquire* :Israel regem ad Iehosaphat Dixitque

4 † ויאמר יהושפט אל-מלך ישראל דרש-נא כיום

prophetas Israel rex congregauit Et .DOMINI verbum

5 את-דבר יהוה : † ויקבץ מלך-ישראל את-הנביאים

Ghilhad Ramoth in *ibimus* Nū :eos ad dixit & ,viros quadringentos

ארבע מאות איש ויאמר אלהם [f] הנלך אל-רמת גלעד

manu in Deus tradet & ,Ascende :dixerūt Et ?*cessabo* an ,bellum ad

למלחמה אם-אחדל ויאמרו עלה ויתן האלהים ביד

DOMINI propheta † hic Num :Iehosaphat Dixitque .regis

6 המלך : † ויאמר יהושפט האין פה נביא ליהוה

ad Israel rex ait Et ?eo ab requiramus vt ,adhuc

7 עוד ונדרשה מאתו : † ויאמר מלך-ישראל אל-

.eo ab DOMINUM requirendum ad ‡ vnus vir Adhuc : Iehosaphat

יהושפט עוד איש-אחד לדרוש את-יהוה מאתו

omnibus sed ,bonum *in me super vaticinans* ‡ ipse non quia ,eum odi ego & ‖

ואני שנאתיהו כי איננו מתנבא עלי לטובה כי כל-

Dixitque .Imla filius Michaiehu † Ipse .malum *in* suis diebus

[g] ימיו לרעה הוא מיכיהו בן-ימלא ויאמר

. sic rex dicat Ne : Iehosaphat

יהושפט אל-יאמר המלך כן :

Festina : dixit & ,vnum eunuchum *ad* Israel rex Vocauitque

8 † ויקרא מלך ישראל אל-סריס אחד ויאמר מהר

rex Iehosaphat & ,Israel rex Et . Imlai filium Michaiehu

9 מיכהו בן-ימלא : † ומלך ישראל ויהושפט מלך-

,vestibus induti ,suum solium super vnusquisq; *sedentes* Iehudah

יהודה יושבים איש על-כסאו מלבשים בגדים

vaticinantes † prophetæ oēs & ,Someron portæ ostium ‡ area in *sedentes* &

וישבים בגרן פתח שער שמרון וכל-הנביאים מתנבאים

. *eorum facies ad*

[h] לפניהם :

:dixit & ,ferrea cornua Chenahanah filius Sidchiiahu sibi fecit Et

10 † [i] ויעש לו צדקיהו בן-כנענה קרני ברזל ויאמר

fuerunt † diuitiæ, copiose, & affinitate iunctus est

[a] היה [b] רבב

‡ oues, * copiose, ‡ erat

vt ascenderet

[d] ירד [c] קצץ

[e] עלה

‖ in

‖ sic * ero

Consule

pergere debemus

[f] ילך

quiescere ?

† est

‡ est

‖ sed ‡ vaticinatur mihi

† est

[g] יום

מיכיהו ק

sedebant

sedebant ‡ ad † vaticinabantur coram eis.

[h] פנה

[i] עשה

eos consumere ad usq; Aram cornupetes illis In : DOMINVS dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת־אֲרָם עַד־כַּלּוֹתָם׃

11 Ramoth *Ascende : dicendo ,sic prophetantes prophetæ omnes Et
וְכָל־הַנְּבִיאִים נִבְּאִים כֵּן לֵאמֹר עֲלֵה רָמֹת

regis manu in DOMINVS dabit & ,prosperare & ,Ghilhad
גִּלְעָד וְהַצְלַח וְנָתַן יְהוָה בְּיַד הַמֶּלֶךְ׃

12 est locutus ,Michaiehu vocandum ad perrexerat qui nuncius Et
וְהַמַּלְאָךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ לִקְרֹא לְמִיכָיְהוּ דִּבֶּר

ad bonum vno ore prophetarum verba Ecce : dicendo ,eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר הִנֵּה דִּבְרֵי הַנְּבִאִים פֶּה־אֶחָד טוֹב אֶל־

bonum loquaris & ,eis ex vnum sicut tuũ verbum obsecro Sitque ,regem
הַמֶּלֶךְ וִיהִי־נָא דְבָרְךָ כְּאַחַד מֵהֶם וְדִבַּרְתָּ טּוֹב׃

13 dixerit quod ,DOMINVS Viuus : Michaiehu Dixitque
וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ חַי־יְהוָה כִּי אֶת־אֲשֶׁר־יֹאמַר

rex Dixitque ,regem ad venit Et . loquar illud ,meus Deus
אֱלֹהַי אֹתוֹ אֲדַבֵּר׃ וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ

14 an ,bellum ad Ghilhad Ramoth in ibimus num Michah : eum ad
אֵלָיו מִיכָה הֲנֵלֵךְ אֶל־רָמֹת גִּלְעָד לַמִּלְחָמָה אִם־

vestra manu in tradẽtur & ,p̃sperabimini & ,Ascẽdite : dixit Et ? abstinebo
אֶחְדָּל וַיֹּאמֶר עֲלוּ וְהַצְלִיחוּ וְיִנָּתְנוּ בְּיֶדְכֶם׃

15 te adiurans ego vices quot ad Vsque : rex eum ad dixit Et
וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַמֶּלֶךְ עַד־כַּמֶּה פְעָמִים אֲנִי מַשְׁבִּיעֶךָ

DOMINI nomine in veritatem nisi me ad loquaris non quod
אֲשֶׁר לֹא־תְדַבֵּר אֵלַי רַק אֱמֶת בְּשֵׁם יְהוָה׃

16 montes super dispersos Israel vniuersum Vidi : ait Et
וַיֹּאמֶר רָאִיתִי אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל נְפוֹצִים עַל־הֶהָרִים

domini ? Non : DOMINVS dixit Et .pastor eis † non cui ,pecus sicut
כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶן רֹעֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־אֲדֹנִים

pace in suam domum in vir reuertantur .istis
לָאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ־לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם׃

17 te ad dixi Nonne : Iehosaphat ad Israel rex ait Et
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הֲלֹא אָמַרְתִּי אֵלֶיךָ

Ideo : dixit Et ? malum in quinimo ,bonum me super vaticinabitur non
לֹא־יִתְנַבֵּא עָלַי טוֹב כִּי אִם־לְרָע׃ וַיֹּאמֶר לָכֵן

18 super sedentem DOMINVM Vidi .DOMINI verbum audite
שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה רָאִיתִי אֶת־יְהוָה יוֹשֵׁב עַל־

eius dexteram iuxta stantes cælorum exercitum omne & ,suũ solium
כִּסְאוֹ וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדִים עַל־יְמִינוֹ

19 Achab decipiet Quis : DOMINVS dixit Et .eius sinistram &
וּשְׂמֹאלוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב

isto dixit Et ? Ghilhad Ramoth in corruat & ,ascendat vt ,Israel regem
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה

20 stetit & ,spiritus est egressus Et : sic dicente illo & ,sic dicente
אֹמֵר כָּכָה וְזֶה אֹמֵר כָּכָה׃ וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד

DOMINVS dixit Et .eum decipiam Ego : ait & ,DOMINI facies ad
לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה

21 ore in falsitatis spiritum in ero & ,Egrediar : dixit Et ? quo In : eum ad
אֵלָיו בַּמָּה׃ וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי לְרוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי

Egredere prævalebis etiã & ,Decipies : dixit Et .eius prophetarũ omniũ
כָּל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם־תּוּכַל צֵא

22 falsitatis spiritum DOMINVS dedit ecce nunc Et . ita fac &
וַעֲשֵׂה־כֵן׃ וְעַתָּה הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שֶׁקֶר

malum te cõtra est locutus DOMINVS & ,istorũ tuorũ prophetarũ ore in
בְּפִי נְבִיאֶיךָ אֵלֶּה וַיהוָה דִּבֶּר עָלֶיךָ רָעָה׃

23 Michaiehu percussit & ,Chenahanah filius Sidchiiahu accessit Et
וַיִּגַּשׁ צִדְקִיָּהוּ בֶן־כְּנַעֲנָה וַיַּךְ אֶת־מִיכָיְהוּ

meã DOMINI spiritus transiuit via Quanam : ait & ,maxillã super
עַל־הַלֶּחִי וַיֹּאמֶר אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָבַר רוּחַ־יְהוָה מֵאִתִּי

24 die in videns tu Ecce : Michaiehu Dixitque te alloquendum ad
לְדַבֵּר אֹתָךְ׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ הִנְּךָ רֹאֶה בַּיּוֹם

te abscondendum ad cubiculum per cubiculũ ingredieris quo ,illo
הַהוּא אֲשֶׁר תָּבוֹא חֶדֶר בְּחֶדֶר לְהֵחָבֵא׃

25 eum reducite & ,Michaiehu Tollite : Israel rex dixit Et
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל קְחוּ אֶת־מִיכָיְהוּ וַהֲשִׁיבֻהוּ

regis filium Ioas ad & ,ciuitatis principem Amon ad
אֶל־אָמוֹן שַׂר־הָעִיר וְאֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃

26 carceris domo *hunc Ponite : rex dixit Sic : dicetis Et
וַאֲמַרְתֶּם כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׂימוּ זֶה בֵּית הַכֶּלֶא

me reuerti ad usq; oppressionis aquã & ,oppressionis panẽ eum facite comedere &
וְהַאֲכִלֻהוּ לֶחֶם לַחַץ וּמַיִם לַחַץ עַד שׁוּבִי

27 pace in fueris reuersus reuertẽdo Si : Michaiehu dixit Et . pace in
בְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר מִיכָיְהוּ אִם־שׁוֹב תָּשׁוּב בְּשָׁלוֹם

vniuersi populi Audite : ait Et .me per DOMINVS est locutus non
לֹא־דִבֶּר יְהוָה בִּי וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ עַמִּים כֻּלָּם׃

28 Ramoth in Iehudah rex Iehosaphat & ,Israel rex ascendit Et
וַיַּעַל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־רָמֹת

Margin (right): ventilabis Aramæos, donec consumas; vaticinabatur, *in prosperabe-ris; annunciant regi; חָיָה Viuit; pergere debemus; יָלַךְ *quiescam? *tot *adiuro vt; אָמֵן; רָאָה oues, quibus † est † sunt; Reuertatur vnusquisq; mihi *sed; רוּעַ; stantem; עָלָה; יָצָא coram Dño; spiritus mea dax; הָיָה mendacem; פֶּה; נָכָה Per quam viam; vt loquetur tecum? * videbis vt abscondas; לָקַח; *in arctum, afflictionis, donec reuertar; עָלָה

29 est Mutandũ : Iehosaphat ad Israel rex Dixitque .Ghilhad
גִּלְעָד׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוֹשָׁפָט הִתְחַפֵּשׂ

rex se mutauit Et .tuis vestib⁹ te indue tu & .prælium in eundum &
וָבוֹא בַּמִּלְחָמָה וְאַתָּה לְבַשׁ בְּגָדֶיךָ וַיִּתְחַפֵּשׂ מֶלֶךְ

præceperat Aram rex Et . prælium in sunt ingressi Et .Israel
30 יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ בַּמִּלְחָמָה׃ וּמֶלֶךְ אֲרָם צִוָּה

paruo cum pugnabitis Non : dicendo ,sibi † qui currus principibus
אֶת־שָׂרֵי הָרֶכֶב אֲשֶׁר־לוֹ לֵאמֹר לֹא תִּלָּחֲמוּ אֶת־הַקָּטֹן

tantum . Israel rege cum quinimo* ,magno cum
אֶת־הַגָּדוֹל כִּי אִם־אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ׃

31 ipsi & ,Iehosaphat currui principes videre secundũ ,fuit Et
וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב אֶת־יְהוֹשָׁפָט וְהֵמָּה

pugnandum ad eum cõtra sunt versi Et . ipse Israel Rex : dixerunt
אָמְרוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הוּא וַיָּסֹבּוּ עָלָיו לְהִלָּחֵם

illos incitauit & ,ei est auxiliatus DOMINVS & ,Iehosaphat clamauit Et
וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפָט וַיהוָה עֲזָרוֹ וַיְסִיתֵם

eo ab Deus
אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ׃

32 rex esset non quòd ,currus* principes videre secundum ,fuit Et
וַיְהִי כִּרְאוֹת שָׂרֵי הָרֶכֶב כִּי לֹא־הָיָה מֶלֶךְ

33 arcu in † traxit vir Et . eum post à sunt auersi ,Israel
יִשְׂרָאֵל וַיָּשׁוּבוּ מֵאַחֲרָיו׃ וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת

inter & ,iuncturas inter Israel regem percussit & ,sua simplicitate in
לְתֻמּוֹ וַיַּךְ אֶת־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין

de me educes & ,tuam manum Verte : aurigæ ait Et . loricam
הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר לָרַכָּב הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצֵאתַנִי מִן־

34 illo die in bellum ascendit Et . sum infirmus † quia ,castrametatione
הַמַּחֲנֶה כִּי הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא

vesperã ad usq; Aram contra curru in stare se faciens erat Israel rex &
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה מַעֲמִיד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם עַד־הָעָרֶב

solem occidere tempore in est mortuus Et
וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשָּׁמֶשׁ׃

Margin (left): Mutabo me, ingrediar; בּוֹא currum †erant; שׁוּר *vel *sed; cũ vidissent *curruum; רָאָה †est; סָבַב *recedere fecit; cũ vidissent *currum, ab eo. †arcum; תָּמַם; נָכָה *educ; יָצָא *castris, †ægroto; חָלָה; עָלָה *stabat *quo occumbit sol; מוּת

CAP. XIX. יט

1 pace in suam domum ad Iehudah rex Iehosaphat est reuersus Et
וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־בֵּיתוֹ בְּשָׁלוֹם

2 Chanani filius Iehu eius facies ad est egressus Et . Ierusalaim in
לִירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּצֵא אֶל־פָּנָיו יֵהוּא בֶן־חֲנָנִי

auxiliandum impio Nunquid : Iehosaphat regem ad dixit & ,videns
הַחוֹזֶה וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט הֲלָרָשָׁע לַעְזֹר

faciebus à furor te super hoc in Et ? diliges DOMINVM habẽtes odio &
וּלְשֹׂנְאֵי יְהוָה תֶּאֱהָב וּבָזֹאת עָלֶיךָ קֶּצֶף מִלִּפְנֵי

3 tecum sunt inuenta bona verba* Sed . DOMINI
יְהוָה׃ אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ עִמָּךְ

requirendum ad ,tuũ cor præparasti & ,terra de lucos abstulisti quia
כִּי־בִעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ וַהֲכִינוֹתָ לְבָבְךָ לִדְרֹשׁ

Deum
הָאֱלֹהִים׃

4 est egressus & ,est reuersus & . Ierusalaim in Iehosaphat habitauit Et
וַיֵּשֶׁב יְהוֹשָׁפָט בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא

ad eos reduxit & ,Ephraim montem ad usq; Beer-sebah à populo cum
בָעָם מִבְּאֵר שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם וַיְשִׁיבֵם אֶל־

5 terra in iudices Constituitque . suorum patrum Deum DOMINVM
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים בָּאָרֶץ

ciuitate & ciuitate in ,munitis Iehudah ciuitatibus cunctis in
בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת לְעִיר וָעִיר׃

6 quia ,facientes vos quid Videte : iudices ad dixit Et
וַיֹּאמֶר אֶל־הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה־אַתֶּם עֹשִׂים כִּי

iudicij verbo in vobiscum & : DOMINO sed ,iudicabitis homini non
לֹא לְאָדָם תִּשְׁפְּטוּ כִּי לַיהוָה וְעִמָּכֶם בִּדְבַר מִשְׁפָּט׃

7 facite & ,custodite : vos super DOMINI pauor sit nunc Et
וְעַתָּה יְהִי פַחַד־יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ

faciẽrum assumptio & ,iniquitas nostro Deo DOMINO cum non quia
כִּי־אֵין עִם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשֹּׂא פָנִים

8 Iehosaphat constituit Ierusalaim in etiam Et . muneris acceptio &
וּמִקַּח־שֹׁחַד׃ וְגַם בִּירוּשָׁלִַם הֶעֱמִיד יְהוֹשָׁפָט

Israel patrum capitibus de & ,sacerdotibus & ,Leuitis de
מִן־הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל

Ierusalaim sunt reuersi & ,litem ad & ,DOMINI iudicium ad
לְמִשְׁפַּט יְהוָה וְלָרִיב וַיָּשֻׁבוּ יְרוּשָׁלִָם׃

9 DOMINI timore in agetis Sic : dicendo eis super præcepit Et
וַיְצַו עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה תַעֲשׂוּן בְּיִרְאַת יְהוָה

perfecto corde in & ,fide in
בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם׃

Margin (left): שׁוּב ante eum; פָּנָה; †est, †propter *est ira à facie *res bonæ inuentæ †excidisti †vt requires Dominũ; כּוּן; יָשַׁב שׁוּב; יָצָא; facitis; עָשָׂה vt sit secundum rem; הָיָה †est acceptio personarum, נָשָׂא; לָקַח principibus familiarum causam; צָוָה

coetus. habitatores &, Iehudah omnis Attendite : ait Et concionis medio in

15 בְּתוֹךְ הַקָּהָל׃ וַיֹּאמֶר הַקְשִׁיבוּ כָל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי

Vos :vobis DOMINVS dixit Sic :Ieho ſaphat rex & ,Ieruſalaim

יְרוּשָׁלִַם וְהַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט כֹּה־אָמַר יְהוָה לָכֶם אַתֶּם

pauentis à facie multitudinis magnæ. non quia ,huius multa turba facie bus à conſternemini ne & ,timeatis ne

אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מִפְּנֵי הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה כִּי לֹא

.eos contra deſcendite Cras . Deo ſed , bellum vobis

16 לָכֶם הַמִּלְחָמָה כִּי לֵאלֹהִים׃ מָחָר רְדוּ עֲלֵיהֶם

fine in eos inuenietis & ,Sis aſcenſione per aſcendentes ipſi Ecce

הִנָּם עֹלִים בְּמַעֲלֵה הַצִּיץ וּמְצָאתֶם אֹתָם בְּסוֹף

:hoc in pugnandum ad vobis Non . Ieruel deſertum verſus torrentis

17 הַנַּחַל פְּנֵי מִדְבַּר יְרוּאֵל׃ לֹא לָכֶם לְהִלָּחֵם בָּזֹאת

Iehudah vobiſcum DOMINI ſalutem videte & ,ſtate conſiſtite

הִתְיַצְּבוּ עִמְדוּ וּרְאוּ אֶת־יְשׁוּעַת יְהוָה עִמָּכֶם יְהוּדָה

eorum facies ad egredimini Cras .conſternemini ne & ,timeatis ne ,Ieruſalaim &

וִירוּשָׁלִַם אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תֵּחַתּוּ מָחָר צְאוּ לִפְנֵיהֶם

.terram in facies Iehoſaphat verticem flexit Et .vobiſcum DOMINVS &

18 וַיהוָה עִמָּכֶם׃ וַיִּקֹּד יְהוֹשָׁפָט אַפַּיִם אַרְצָה

DOMINI facies ad ceciderunt Ieruſalaim habitatores & ,Iehudah omnis &

וְכָל־יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם נָפְלוּ לִפְנֵי יְהוָה

filiis de Leuitæ ſurrexerunt Et .DOMINO ſe incuruando

19 לְהִשְׁתַּחֲוֺת לַיהוָה׃ וַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מִן־בְּנֵי

DOMINVM laudandū ad ,Corchitarum filiis de & ,Chehathitarum

הַקְּהָתִים וּמִן־בְּנֵי הַקָּרְחִים לְהַלֵּל לַיהוָה

. excellentiam in magna voce in Iſrael Deum

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּקוֹל גָּדוֹל לְמָעְלָה׃

,eos egrediendo Et. Tecoah deſertū per ſunt egreſsi & ,mane in manicarunt Et

20 וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וַיֵּצְאוּ לְמִדְבַּר תְּקוֹעַ וּבְצֵאתָם

.Ieruſalaim habitatores & ,Iehudah me Audite :dixit &,Iehoſaphat ſtetit

עָמַד יְהוֹשָׁפָט וַיֹּאמֶר שְׁמָעוּנִי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם

credite eſtote fideles & ,veſtrum Deum DOMINVM in Credite

הַאֲמִינוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְתֵאָמֵנוּ הַאֲמִינוּ

conſtituit & ,populum ad eſt conſiliatus Et .proſperemini & ,eius prophetis in

21 בִנְבִיאָיו וְהַצְלִיחוּ׃ וַיִּוָּעַץ אֶל־הָעָם וַיַּעֲמֵד

facies ad egrediēdo in :ſanctitatis decore in laudātes & ,DOMINO cantores

מְשֹׁרְרִים לַיהוָה וּמְהַלְלִים לְהַדְרַת־קֹדֶשׁ בְּצֵאת לִפְנֵי

ſeculum in quoniam ,DOMINO Confitemini :dicentes & ,expediti

הֶחָלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ לַיהוָה כִּי לְעוֹלָם

dedit ,laude & ,præconio cum cœperunt tempore in Et .eius miſericordia

22 חַסְדּוֹ׃ וּבְעֵת הֵחֵלּוּ בְרִנָּה וּתְהִלָּה נָתַן

,Sehir montem & ,Moab ,Hammon filios contra inſidiātes DOMINVS

יְהוָה מְאָרְבִים עַל־בְּנֵי עַמּוֹן מוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר

. ſe percuſſerunt & ,Iehudah contra venientes

הַבָּאִים לִיהוּדָה וַיִּנָּגֵפוּ׃

,Sehir montis habitatores cōtra Moab & ,Hammon filij ſteterunt Et

23 וַיַּעַמְדוּ בְּנֵי עַמּוֹן וּמוֹאָב עַל־יֹשְׁבֵי הַר־שֵׂעִיר

,Sehir habitatores in ipſos cōſummare ſecūdū Et.diſperdēdū ad et,anathematizādū ad

לְהַחֲרִים וּלְהַשְׁמִיד וּכְכַלּוֹתָם בְּיוֹשְׁבֵי שֵׂעִיר

.vaſtationem ad ſuo proximo in vnuſquiſque ſunt auxiliati

עָזְרוּ אִישׁ בְּרֵעֵהוּ לְמַשְׁחִית׃

ad reſpexerunt & ,deſertum in ſpeculam ad venit Iehudah Et

24 וִיהוּדָה בָּא עַל־הַמִּצְפֶּה לַמִּדְבָּר וַיִּפְנוּ אֶל־

.euaſio non & ,terra in cadentia cadauera ipſi ecce & , turbam

הֶהָמוֹן וְהִנָּם פְּגָרִים נֹפְלִים אַרְצָה וְאֵין פְּלֵיטָה׃

.eorum ſpolium diripiendū ad eius populus & ,Iehoſaphat venit Et

25 וַיָּבֹא יְהוֹשָׁפָט וְעַמּוֹ לָבֹז אֶת־שְׁלָלָם

vaſa & ,cadauera & ,ſubſtantiam & ,multitudine in eis in inuenerunt que

וַיִּמְצְאוּ בָהֶם לָרֹב וּרְכוּשׁ וּפְגָרִים וּכְלֵי

tribus diebus fuerunt Et .onere abſque ſibi diripuerunt & ,deſideriorum

חֲמֻדוֹת וַיְנַצְּלוּ לָהֶם לְאֵין מַשָּׂא וַיִּהְיוּ יָמִים שְׁלוֹשָׁה

. ipſum multiplex quia , ſpolium prædantes

בֹּזְזִים אֶת־הַשָּׁלָל כִּי רַב־הוּא׃

ibi quia ,Berachah valle in ſunt congregati quarta die in Et

26 וּבַיּוֹם הָרְבִעִי נִקְהֲלוּ לְעֵמֶק בְּרָכָה כִּי־שָׁם

loci nomen vocauerunt idcirco :DOMINO benedixerunt

בֵּרְכוּ אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאוּ אֶת־שֵׁם הַמָּקוֹם

vir omnis ſunt reuerſi Et .hodie vſque ,Berachah vallem illius

27 הַהוּא עֵמֶק בְּרָכָה עַד־הַיּוֹם׃ וַיָּשֻׁבוּ כָּל־אִישׁ

in redeundum ad ,eorum capite in Iehoſaphat & ,Ieruſalaim & Iehudah

יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וִיהוֹשָׁפָט בְּרֹאשָׁם לָשׁוּב אֶל־

.ſuis inimicis de DOMINVS eos lætificauit Quoniā .lætitia in Ieruſalaim

יְרוּשָׁלִַם בְּשִׂמְחָה כִּי־שִׂמְּחָם יְהוָה מֵאוֹיְבֵיהֶם׃

in ,tubis in & , citharis in & ,nablis in Ieruſalaim ſunt ingreſsi Et

28 וַיָּבֹאוּ יְרוּשָׁלִַם בִּנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת וּבַחֲצֹצְרוֹת אֶל־

. DOMINI domum

בֵּית יְהוָה׃

Marginal notes (left): pauentis à facie multitudinis magnæ. יָרֵא חָתַת; יָרַד †aſcendunt ‡gradum; עָלָה †contra ſolitudinem ‡eſt ſtate, & רָאָה ‡pauentis. †contra eos. חָתַת ‡erit incuruauit ſe in faciem proſtrauerunt ſe corā Domino, שָׁחָה; קוּם ‡excelſum. עָלָה ſurrexerunt ‡cūm egrederentur יָצָא roborabimini, proſperabimini. ‡cū populo, יָעַץ ‡dum egrederetur ante accinctos ad prælium, & dicerent: יָדָה ‡quo clamore, ‡poſuit חָלַל רָנַן הָלַל בּוֹא ‡inſidias ‡qui venerāt ‡vt interficerent, & diſperderent. Et cū ipſi conſumpſiſſent כָּלָה רָעָה ‡interfectionem. ‡ſolitudinis, ‡multitudinem, ‡erant iacentia ‡erat הָמָה בָּזַז ‡ſpolia ‡abundāter, ‡ſupellectilia concupiſcibilia, כָּלָה נָשָׂא ‡pondere. ‡prædati ſunt ſpolia, ‡multa erāt. ‡benedictionis, ‡benedictionis, ‡ad diē hāc. שׁוּב ‡vt reuerterentur ‡cum eum pſalteriis, בּוֹא

habitantibus veſtris fratrib de vos ſuper venerit quæ litem omnem Et

10 וְכָל־רִיב אֲשֶׁר־יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים

,præceptum ad legem inter ,ſanguinem & ſanguinem inter ſuis vrbibus in

בְּעָרֵיהֶם בֵּין־דָּם לְדָם בֵּין־תּוֹרָה לְמִצְוָה

,DOMINVM in delinquet nō &,eos præmonebitis & , iudicia & ,ſtatuta

לְחֻקִּים וּלְמִשְׁפָּטִים וְהִזְהַרְתֶּם אֹתָם וְלֹא יֶאְשְׁמוּ לַיהוָה

.delinquetis non & facietis ſic :veſtros fratres ſup & ,vos ſuper ira erit &

וְהָיָה־קֶצֶף עֲלֵיכֶם וְעַל־אֲחֵיכֶם כֹּה תַעֲשׂוּן וְלֹא תֶאְשָׁמוּ׃

verbo omni in ,vos ſuper caput ſacerdos Amariahu ecce Et

11 וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ עֲלֵיכֶם לְכֹל דְּבַר

Iehudah domus dux Iſmahel filius Zebadiahu & ,DOMINI

יְהוָה וּזְבַדְיָהוּ בֶן־יִשְׁמָעֵאל הַנָּגִיד לְבֵית־יְהוּדָה

,Confortamini .veſtras facies ad Leuitæ præfecti & ,regis verbo omni in

לְכֹל דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם חִזְקוּ

. bono cum DOMINVS erit & ,facite &

וַעֲשׂוּ וִיהִי יְהוָה עִם־הַטּוֹב׃

CAP. XX. כ

eis cum & ,Hammon filij & ,Moab filij venerunt ,hæc poſt fuit Et

1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ בְנֵי־מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן וְעִמָּהֶם

indicauerūt & ,venerūt Et .prælium ad Iehoſaphat contra Hammonitis de

2 מֵהָעַמּוֹנִים עַל־יְהוֹשָׁפָט לַמִּלְחָמָה׃ וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ

;Aram de ,mare trans de multa turba te ſuper Venit :dicendo ,Iehoſaphat

לִיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בָּא עָלֶיךָ הָמוֹן רָב מֵעֵבֶר לַיָּם מֵאֲרָם

dedit & ,timuit Et . Henghedi ipſa ,Chaſeſonthamar in ipſi ecce &

3 וְהִנָּם בְּחַצְצוֹן תָּמָר הִיא עֵין גֶּדִי׃ וַיִּרָא וַיִּתֵּן

ieiuniū prædicauit & ,DOMINVM quærendū ad ſuas facies Iehoſaphat

יְהוֹשָׁפָט אֶת־פָּנָיו לִדְרוֹשׁ לַיהוָה וַיִּקְרָא־צוֹם

quærendum ad Iehudah ſunt congregati Et . Iehudah vniuerſo ſuper

4 עַל־כָּל־יְהוּדָה׃ וַיִּקָּבְצוּ יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ

quærendū ad venerūt Iehudah vrbibus vniuerſis de etiam :DOMINO à

מֵיְהוָה גַּם מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ

,Ieruſalaim & ,Iehudah concione in Iehoſaphat ſtetit Et .DOMINVM

5 אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם

: ait Et . noui atrij facies ad ,DOMINI domo in

6 בְּבֵית יְהוָה לִפְנֵי הֶחָצֵר הַחֲדָשָׁה׃ וַיֹּאמַר

:cœlis in Deus ipſe tu nonne ,noſtrorū patrū Deus DOMINE

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ הֲלֹא אַתָּה־הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם

,fortitudo tua manu in & ,gentium regna cuncta in dominans tu &

וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכֹל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ כֹּחַ

noſter Deus tu Nonne ? conſiſtendum ad tecum non & ,potētia &

7 וּגְבוּרָה וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב׃ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ

,Iſrael tui populi faciebus huius terræ habitatores expuliſti

הוֹרַשְׁתָּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

ſeculum in tui amici Abraham ſemini eam dediſti &

וַתִּתְּנָהּ לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם׃

,tuo nomini ſanctuariū ea in tibi ædificauerūt & ,ea in habitauerūt Et

8 וַיֵּשְׁבוּ־בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָּהּ מִקְדָּשׁ לְשִׁמְךָ

,peſtilentia & ,iudicādi gladius ,malū nos ſuper venerit Si : dicendo

9 לֵאמֹר׃ אִם־תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט וְדֶבֶר

tuum nomen quia ,tuas facies ad & ,huius domus facies ad ſtabimus ,fames &

וְרָעָב נַעַמְדָה לִפְנֵי הַבַּיִת הַזֶּה וּלְפָנֶיךָ כִּי שִׁמְךָ

,exaudies & , noſtra anguſtia præ te ad clamabimus Et .hac domo in

בַּבַּיִת הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיךָ מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע

,Sehir mons & ,Moab & ,Hammon filij ecce nunc Et . facies ſaluos &

10 וְתוֹשִׁיעַ׃ וְעַתָּה הִנֵּה בְנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר

terra e eos veniendo in , eos per venire Iſrael dediſti non quos

אֲשֶׁר לֹא־נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל לָבוֹא בָהֶם בְּבֹאָם מֵאֶרֶץ

.eos diſperdiderunt non & ,eis deſuper declinauerūt quia , Aegypri

מִצְרָיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁמִידוּם׃

nos eiiciendum ad veniēdo ,nobis ſuper retribuentes ipſi ecce Et

11 וְהִנֵּה־הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ לָבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ

. nos feciſti accipere hæreditate quam ,tua hæreditate de

מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּנוּ׃

fortitudo nobis in non nam ?eos in iudicabis nonne ,noſter Deus

12 אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפָּט־בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ

neſcimus nos Et .nos contra venientis ,huius multæ turbæ facies ad

לִפְנֵי הֶהָמוֹן הָרָב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע

ſtantes Iehudah omnis Et . noſtri oculi te in ſed ,faciamus quid

13 מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃ וְכָל־יְהוּדָה עֹמְדִים

. eorum filij & ,eorum vxores ,eorum pubes etiam ,DOMINI facies ad

לִפְנֵי יְהוָה גַּם־טַפָּם נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם׃

filij ,Iehiel filij Benaiah filij Zechariahu filius Iachaziel Et

14 וְיַחֲזִיאֵל בֶּן־זְכַרְיָהוּ בֶּן־בְּנָיָה בֶּן־יְעִיאֵל בֶּן־

DOMINI ſpiritus eum ſuper fuit ,Aſaph filiis de Leuites Mathaniah

מַתַּנְיָה הַלֵּוִי מִן־בְּנֵי אָסָף הָיְתָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה

Marginal notes (right): cauſam ‡ad ‡qui habitāt & ‡& peccabunt Domino, ‡non ‡peccabitis. עָשָׂה ‡ſummus ‡re ‡re regia, magiſtri ‡corā vobis. עָשָׂה הָיָה בּוֹא ‡nunciauerūt נָגַד cōtra te multitudo magna ‡ſunt ‡eſt ‡poſuit יָרֵא ‡faciem ſuā ‡Dominum: עִיר ‡cœtu ante atrium nouum. ‡es ‡dominaris cūctis regnis כֹּחַ ‡eſt qui tibi poſſit reſiſtere? ‡facie יָרַשׁ יָשַׁב בָּנָה ‡iudicij, ‡coram domo hac, & corā te, ‡es ‡in anguſtiis noſtris, צוּר יָשַׁע ‡per ‡permiſiſti Iſraelitas tranſire, dum venirent בּוֹא ‡ab ‡retribuunt יָרַשׁ ‡eſt כֹּחַ ‡corā multitudine magna hac,quæ venit ‡ſunt רָבַב יָדַע ‡ſtabat corā Domino, ‡paruuli טַף

eos audiendo in ,terrarum regna omnia super Dei pauor fuit Et
29 ויהי פחד אלהים על כל־ממלכות הארצות בשמעם
. Israel inimicis cum DOMINVS pugnasset quòd
כי נלחם יהוה עם אויבי ישראל׃
.vndique ab suus Deus ei dedit requiem & ,Iehosaphat regnum Quieuitq;
30 ותשקט מלכות יהושפט וינח לו אלהיו מסביב׃
quinque & triginta Filius .Iehudah super Iehosaphat regnauit Et
31 וימלך יהושפט על־יהודה בן־שלשים וחמש
,Ierusalaim in regnauit annis quinque & ,viginti & ,ipsũ regnãdo in annorũ
שנה במלכו ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם
via in ambulauit Et . Silchi filia Hazubah eius matris nomen &
32 ושם אמו עזובה בת־שלחי׃ וילך בדרך
oculis in rectum faciendo ,ea ab declinauit non & ,Asa sui patris
אביו אסא ולא־סר ממנה לעשות הישר בעיני
populus adhuc & :recesserunt non excelsa Veruntamen .DOMINI
33 יהוה׃ אך הבמות לא־סרו ועוד העם
.suorum patrum Deo suum cor præparauerunt non
לא־הכינו לבבם לאלהי אבתיהם׃
ipsa ‖ecce,nouissimorum & ,primorum Iehosaphat verborum residuum Et
34 ויתר דברי יהושפט הראשנים והאחרנים הנם
librum super est factus ascendere qui ,Chanani filij Iehu verbis in scripta
כתובים בדברי יהוא בן־חנני אשר העלה על־ספר
Iehudah rex Iehosaphat se iunxit sic post Et . Israel regum
35 מלכי ישראל׃ ואחרי־כן אתחבר יהושפט מלך־יהודה
.faciendo fecit impiè ipse .Israel rege Achaziah cum
עם אחזיה מלך־ישראל הוא הרשיע לעשות׃
.Tarsis in eundum ad naues faciendum ad ,secum illum iunxit Et
36 ויחברהו עמו לעשות אניות ללכת תרשיש
filius Elihezer est vaticinatus Et . Hesionghaber in naues fecerunt &
37 ויעשו אניות בעציון גבר׃ ויתנבא אליעזר בן־
cum te iungere Iuxta :dicendo ,Iehosaphat super† Maresah de Dodauahu
דדוהו ממרשה על־יהושפט לאמר כהתחברך עם־
,naues sunt cõtritæ & ,tua opera DOMINVS interrupit ,Achaziahu
אחזיהו פרץ יהוה את־מעשיך וישברו אניות
. Tarsis in ire obtinuerunt non &
ולא עצרו ללכת אל־תרשיש׃

cũ audissent; [h] היה; requiescere fecit eum; [i] נוח; erat cum regnauit,; [k] ילך; [l] סור; abstulerunt:; præparauerat; [m] כון; Residua autem ‖sunt; transtulit in hoc]; [n] עשה; seipsum cum eo vt faceret; [o] הלך; Quia iunctus es; † contra; valuerunt

CAP. XXI. כא

cum est sepultus & ,suis patribus cum Iehosaphat iacuit Et
1 וישכב יהושפט עם־אבתיו ויקבר עם־
. eo pro eius filius Iehoram regnauit Et .Dauid ciuitate in suis patribus
אבתיו בעיר דויד וימלך יהורם בנו תחתיו׃
,Zechariahu & ,Iechiel & ,Hazariahu,Iehosaphat filij fratres †ei Et
2 ולו־אחים בני יהושפט עזריה ויחיאל וזכריהו
Iehosaphat filij isti omnes .Sephatiahu & ,Michael & ,Hazariahu &
ועזריהו ומיכאל ושפטיהו כל־אלה בני יהושפט
multa dona eorum pater eis dedit Et .Israel regis
3 מלך־ישראל׃ ויתן להם אביהם מתנות רבות
. Iehudah in munitionum vrbibus cum ,preciosorum & ,auri & ,argenti
לכסף ולזהב ולמגדנות עם־ערי מצרות ביהודה
.primogenitus ‡ipse quia ,Iehoram dedit regnum Et
ואת־הממלכה נתן ליהורם כי־הוא הבכור׃
,se roborauit & ,sui patris regnum super Iehoram surrexit Et
4 ויקם יהורם על־ממלכת אביו ויתחזק
. Israel principibus de etiam & ,gladio in suos fratres omnes occidit &
ויהרג את־כל־אחיו בחרב וגם משרי ישראל׃
octo & ,ipsũm regnãdo in Iehoram‡annorũ duorum & triginta Filius
5 בן־שלשים ושתים שנה יהורם במלכו ושמונה
. Ierusalaim in regnauit annis
שנים מלך בירושלם׃
fecerunt quemadmodum ,Israel regum viam per Ambulauitque
6 וילך בדרך מלכי ישראל כאשר עשו
malum fecit & : vxor ei fuit Achab filia nam .Achab domus
בית אחאב כי בת־אחאב היתה לו אשה ויעש הרע
corrumpere DOMINVS noluit Et .DOMINI oculis in
7 בעיני יהוה׃ ולא־אבה יהוה להשחית את־
quemadmodum & ,Dauid exciderat quod ,fœdus propter Dauid domum
בית דויד למען הברית אשר כרת לדויד וכאשר
.diebus omnibus eius filijs & ,lucernam ei dandum ad ,dixerat
אמר לתת לו ניר ולבניו כל־הימים׃
, Iehudah manu sub de‡ ,Edom est præuaricatus eius diebus In
8 בימיו פשע אדום מתחת יד־יהודה
. regem se super fecerunt regnare &
וימליכו עליהם מלך׃
.eo cum curru omni & ,suis principibus cum Iehoram transiuit Et
9 ויעבר יהורם עם־שריו וכל־הרכב עמו

Dormiuit autem; †erant; Iehudah.; [a] נתן [b] רבב; munitis; ‡erat; [c] קום; [d] שור; ‡erat quando regnauit,; [e] עשה; [f] רוע; disperdere; pepigerat cũ; quòd daret; defecit ‡ne esset sub potestate

& ,eum ad circundantem‡ ,Edom percussit & ,nocte surgens fuit Et
ויהי קם לילה ויך את־אדום הסובב אליו ואת
Iehudah manu sub de‡ Edom est præuaricatus †Et . currus*principes
10 שרי הרכב׃ ויפשע אדום מתחת יד־יהודה
sub à‡ ,ipso tempore in Libnah est præuaricata ‖Tunc .hanc diem ad vsque
עד היום הזה אז תפשע לבנה בעת ההיא מתחת
.suorum patrum Deum DOMINVM dereliquit quia ;eius manu
ידו כי עזב את־יהוה אלהי אבתיו׃
fecit fornicari & ,Iehudah montibus in excelsa fecit ipse Etiam
11 גם־הוא עשה במות בהרי יהודה ויזן את־
eum ad venit Et . Iehudah compulit & ,Ierusalaim habitatores
12 ישבי ירושלם וידח את־יהודה׃ ויבא אליו
Deus DOMINVS dixit Sic :dicendo ,propheta Eliiahu ab scriptura
מכתב מאליהו הנביא לאמר כה אמר יהוה אלהי
,tui patris Iehosaphat viis in ambulasti non quòd † Pro :tui patris Dauid
דויד אביך תחת אשר לא־הלכת בדרכי יהושפט אביך
regum via in ambulasti Et‡ .Iehudah regis Asa viis in &
13 ובדרכי אסא מלך־יהודה׃ ותלך בדרך מלכי
fornicari secũdũ ,Ierusalaim habitatores & ,Iehudah fecisti fornicari & ,Israel
ישראל ותזנה את־יהודה ואת־ישבי ירושלם כהזנות
bonos‡ tui patris domum ,tuos fratres etiam & ,Achab domus
בית אחאב וגם את־אחיך בית־אביך הטובים
magna percussione percutiens‖ DOMINVS Ecce .occidisti te præ
14 ממך הרגת׃ הנה יהוה נגף מגפה גדולה
.tuam substantiam omnem & ,tuas vxores in & ,tuos filios in & ,tuũ populũ in
בעמך ובבניך ובנשיך ובכל־רכושך׃
donec, tuorũ intestinorũ infirmitate ĩ ,multis infirmitatibus in * tu Et
15 ואתה בחליים רבים במחלה מעיך עד־
. diebus super diebus†infirmitate præ tua intestina egrediantur
יצאו מעיך מן־החלי ימים על־ימים׃
,Pelistim spiritum Iehoram super‡ DOMINVS suscitauit Et
16 ויער יהוה על־יהורם את רוח הפלשתים
. Aethiopum manum super qui , Harabum &
והערבים אשר על־יד כושים׃
,substantiam oẽm captiuauerũt & ,cã sciderũt & ,Iehudah in ascẽderunt Et
17 ויעלו ביהודה ויבקעוה וישבו את כל־הרכוש
remansit nõ & ;eius vxores & ,eius filios etiã & ,regia domo in inuentam
הנמצא לבית־המלך וגם־בניו ונשיו ולא נשאר־
.eius filiorum minor Iehoachaz nisi , filius ei
לו בן כי אם־יהואחז קטן בניו׃
eius intestinis in DOMINVS eum percussit hoc totum post Et
18 ואחרי כל־זאת נגפו יהוה במעיו
,diebus ex dies ad fuit Et .sanitatem non ad‖ , infirmitate
19 לחלי לאין מרפא׃ ויהי לימים מימים
sunt egressa ,duorum annorum dierum finis egrediendi tempus secundum &
וכעת צאת הקץ לימים שנים יצאו
nõ Et .malis infirmitatib⁹ in est mortu⁹ & ,ei⁹ infirmitate cũ eius intestina
מעיו עם־חליו וימת בתחלאים רעים ולא־
.suorũ patrum combustionẽ secundũ cõbustionẽ eius populus ei fecerunt
עשו לו עמו שרפה כשרפת אבתיו׃
annis octo & ,ipso regnando in‖ erat‡duorum & triginta Filius
20 בן־שלשים ושתים היה במלכו ושמונה שנים
cum sepelierunt Et .desiderio absq; ambulauitq; .Ierusalaim in regnauit
מלך בירושלם וילך בלא חמדה ויקברהו
. regum sepulchris in non sed ,Dauid ciuitate in
בעיר דויד ולא בקברות המלכים׃

CAP. XXII. כב

eius filium Achaziahu Ierusalaim habitatores regẽ constituerũt Et
1 וימליכו יושבי ירושלם את־אחזיהו בנו
veniens agmen‡ occiderat primos omnes nam .eo pro paruum
הקטן תחתיו כי כל־הראשנים הרג הגדוד הבא
Iehoram filius Achaziahu regnauit Et .castrametationẽ ad Harabibus cum
בערבים למחנה וימלך אחזיהו בן־יהורם
annorum duorum & quadraginta Filius . Iehudah regis
2 מלך יהודה׃ בן־ארבעים ושתים שנה
nomen Et .Ierusalaim in regnauit vno anno & ,ipso regnando in Achaziahu‖
אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלם ושם
ambulauit ipse Etiam .Homri filia Hathaliahu eius matris
3 אמו עתליהו בת־עמרי׃ גם־הוא הלך
,eius consiliaria fuerat eius mater nam . Achab domus viis in
בדרכי בית אחאב כי אמו היתה יועצתו
domus sicut ,DOMINI oculis in malum fecit Et .faciendum impiè ad
4 להרשיע׃ ויעש הרע בעיני יהוה כבית
eius patris mortem post ,consiliarij ei fuerunt ipsi quippe .Achab
אחאב כי המה היו־לו יועצים אחרי מות אביו

surrexit; ‡qui circundederat; [h] נכה; * curruum.; † defecit; ‡ ne esset sub potestate; ‖ defecit; ‡ ne esset sub potestate; [i] זנה; [k] נדח; † eo; ‡ Sed; [l] ילך; sicut fornicata est dom⁹ familiam; ‡meliores; ‖percutit plaga; [m] נגף; omnes substantias tuas.; * eris viscerum; [n] חלה; [o] רבב; †per singulos dies.; [p] יצא [q] עור; ‡ contra; erant iuxta terminum; diripuerunt; [r] עלה [s] שבה; quæ inuenta est; inter filios; ‖ cui erat medela.; [t] חלה [v] היה; in tempore quo egressus est; [x] יצא [y] קצץ; [z] עשה; ‡annorum; ‖quando regnauit; minimum; ‡ exercitus qui venerat castra.; [a] שנה; ‖ erat cũ regnauit; [b] בנה; consuluerat ei, vt impiè ageret.; [c] היה [d] יעץ; [e] עשה [f] רוע; postquã mortuus est pater

ministri &, sacerdotes nisi DOMINI domum ingrediatur ne Et

6 וְאַל־יָבוֹא בֵית־יְהוָה כִּי אִם־הַכֹּהֲנִים וְהַמְשָׁרְתִים

obseruent populus omnis Et .ipsi sanctitas quia, ingrediatur ipsi, Leuitis

לַלְוִיִּם הֵמָּה יָבֹאוּ כִּי־קֹדֶשׁ הֵמָּה וְכָל־הָעָם יִשְׁמְרוּ

vndique regem Leuitæ circundent Et .DOMINI custodiam

7 מִשְׁמֶרֶת יְהוָה׃ וְהִקִּיפוּ הַלְוִיִּם אֶת־הַמֶּלֶךְ סָבִיב

estote Et .moriatur, domū in veniēs & .sua manu in sua vasa & vnusquisque

אִישׁ וְכֵלָיו בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַבַּיִת יוּמָת וִהְיוּ

vniuersus &, Leuitæ fecerunt Et illū egrediendo & illū introeundo in ,rege cum

8 אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֹאוֹ וּבְצֵאתוֹ׃ וַיַּעֲשׂוּ הַלְוִיִּם וְכָל־

vir assumpserūt Et .sacerdos Iehoiadah præcepit quę omnia iuxta, Iehudah

יְהוּדָה כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיִּקְחוּ אִישׁ

non nam .sabbathum egredientibus cū sabbathū ad venientes suos viros

אֶת־אֲנָשָׁיו בָּאֵי הַשַּׁבָּת עִם יוֹצְאֵי הַשַּׁבָּת כִּי לֹא־

diuisiones sacerdos Iehoiadah aperuerat

פָטַר יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־הַמַּחְלְקוֹת׃

, lanceas centuriatum principibus sacerdos Iehoiadah dedit Et

9 וַיִּתֵּן יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן לְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת אֶת־הַחֲנִיתִים

domo quę, Dauid regis quæ peltas &, clypeos &

וְאֶת־הַמָּגִנּוֹת וְאֶת־הַשְּׁלָטִים אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד אֲשֶׁר בֵּית

suum missile vir &, populum omnem constituit Et .Dei

10 הָאֱלֹהִים׃ וַיַּעֲמֵד אֶת־כָּל־הָעָם וְאִישׁ שִׁלְחוֹ

sinistrum domus humerum ad vsque, dextero domus humero ab, sua manu in

בְּיָדוֹ מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית עַד־כֶּתֶף הַבַּיִת הַשְּׂמָאלִית

filium eduxerunt Et circumquaque regem super, domui &, altari

11 לַמִּזְבֵּחַ וְלַבָּיִת עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב׃ וַיּוֹצִיאוּ אֶת־בֶּן־

cōstituerūt regē Et .ornamentum & , separationem eum super dederūt &, regis

הַמֶּלֶךְ וַיִּתְּנוּ עָלָיו אֶת־הַנֵּזֶר וְאֶת־הָעֵדוּת וַיַּמְלִיכוּ

.rex Viuat : dixerunt atque , eius filii &, Iehoiadah eū vnxerūt &, eum

אֹתוֹ וַיִּמְשָׁחֻהוּ יְהוֹיָדָע וּבָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ׃

laudantium &, currentium populi vocem Hathaliahu audiuit Et

12 וַתִּשְׁמַע עֲתַלְיָהוּ אֶת־קוֹל הָעָם הָרָצִים וְהַמְהַלְלִים

.DOMINI domum populum ad venit &, regem

אֶת־הַמֶּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־הָעָם בֵּית יְהוָה׃

, introitu in suam columnam super stans rex ecce &, vidit Et

13 וַתֵּרֶא וְהִנֵּה הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד עַל־עַמּוּדוֹ בַּמָּבוֹא

terræ populus omnis &, regem iuxta tubæ &, principes &

וְהַשָּׂרִים וְהַחֲצֹצְרוֹת עַל־הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַם הָאָרֶץ

, cantici instrumentis cum cantores &, tubis in clangens &, lætans

שָׂמֵחַ וְתוֹקֵעַ בַּחֲצֹצְרוֹת וְהַמְשׁוֹרְרִים בִּכְלֵי הַשִּׁיר

: dixit &, sua vestimenta Hathaliahu scidit &, laudare scientes &

וּמוֹדִיעִים לְהַלֵּל וַתִּקְרַע עֲתַלְיָהוּ אֶת־בְּגָדֶיהָ וַתֹּאמֶר

sacerdos Iehoiadah fecit egredi Et .coniuratio, Coniuratio

14 קֶשֶׁר קָשֶׁר׃ וַיּוֹצֵא יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן אֶת־

ad illam Educite : eos ad dixit &, exercitus præfectos centuriatum principes

שָׂרֵי הַמֵּאוֹת פְּקוּדֵי הַחַיִל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הוֹצִיאוּהָ אֶל־

: sacerdos dixit quoniā .gladio in moriatur, eā post veniēs &, ordines extra

מִבֵּית הַשְּׂדֵרוֹת וְהַבָּא אַחֲרֶיהָ יוּמַת בֶּחָרֶב כִּי אָמַר הַכֹּהֵן

: manus ei imposuerunt Et .DOMINI domo interficiatis Nō

15 לֹא תְמִיתוּהָ בֵּית יְהוָה׃ וַיָּשִׂימוּ לָהּ יָדַיִם

eam interfecerunt &, regis domus equorum portæ introitum ad venit &

וַתָּבוֹא אֶל־מְבוֹא שַׁעַר־הַסּוּסִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְמִיתוּהָ

populū vniuersum inter &, se inter fœdus Iehoiadah excidit Et .ibi

16 שָׁם׃ וַיִּכְרֹת יְהוֹיָדָע בְּרִית בֵּינוֹ וּבֵין כָּל־הָעָם

DOMINO populum in existendum ad, regem inter &

וּבֵין הַמֶּלֶךְ לִהְיוֹת לְעָם לַיהוָה׃

, eā destruxerunt &, Bahal domum populus omnis sunt ingressi Et

17 וַיָּבֹאוּ כָל־הָעָם בֵּית־הַבַּעַל וַיִּתְּצֻהוּ וְאֶת־

Bahal sacerdotem Mathan &: confregerunt eius simulachra &, eius altaria

מִזְבְּחֹתָיו וְאֶת־צְלָמָיו שִׁבֵּרוּ וְאֵת מַתָּן כֹּהֵן הַבַּעַל

domus præfectos Iehoiadah posuit Et .altarium facies ad occiderunt

18 הָרְגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת׃ וַיָּשֶׂם יְהוֹיָדָע פְּקֻדֹּת בֵּית

in Dauid est partitus quos, Leuitarum sacerdotum manu per DOMINI

יְהוָה בְּיַד הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר חָלַק דָּוִיד עַל־

lege in scriptum sicut, DOMINI ascensiones ascēdere faciēdū ad DOMINI domo

בֵּית יְהוָה לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת יְהוָה כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת

ianitores constituit Et .Dauid manus iuxta cātico in & lętitia in, Mosch

19 מֹשֶׁה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁיר עַל יְדֵי דָוִיד׃ וַיַּעֲמֵד הַשּׁוֹעֲרִים

omni in immundus ingredietur nō &: DOMINI domus portas super

עַל־שַׁעֲרֵי בֵּית יְהוָה וְלֹא־יָבוֹא טָמֵא לְכָל־

& , illustres & , centuriatum principes Assumpsitque .verbo

20 דָּבָר׃ וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת וְאֶת־הָאַדִּירִים וְאֶת־

fecit descendere & .terræ populum omnem &, populo in dominantes

הַמּוֹשְׁלִים בָּעָם וְאֵת כָּל־עַם הָאָרֶץ וַיּוֹרֶד אֶת־

superioris portæ medio in introierunt &, DOMINI domo de regem

הַמֶּלֶךְ מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ בְּתוֹךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן

cum perrexit & .ambulauit eorū cōsilio in Etiam .ei corruptionēm ad

5 לְמַשְׁחִית לוֹ׃ גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ וַיֵּלֶךְ אֶת־

regem Chazael super, bellum ad Israel rege Achab filio Iehoram

יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לַמִּלְחָמָה עַל־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־

. Ioram Aramæi percusserunt Et .Ghilhad Ramoth in Aram

אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד וַיַּכּוּ הָרַמִּים אֶת־יוֹרָם׃

eū percusserūt quibus, plagæ quia, Izrehel in se curandū ad est reuersus Et

6 וַיָּשָׁב לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל כִּי הַמַּכִּים אֲשֶׁר הִכֻּהוּ

filius Hazariahu Et; Aram rege Chazael cum ipso pugnādo in Ramah in

בָרָמָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַעֲזַרְיָהוּ בֶן־

filium Iehoram videndum ad descendit Iehudah regis Iehoram

יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד לִרְאוֹת אֶת־יְהוֹרָם בֶּן־

erat Deo à Et .ipse ægrotans quia, Izrehel in Achab

7 אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי־חֹלֶה הוּא׃ וּמֵאֱלֹהִים הָיְתָה

est egressus, ipso veniēdo in Et .Iotam ad veniendum ad, Achaziahu despectio

תְּבוּסַת אֲחַזְיָהוּ לָבוֹא אֶל־יוֹרָם וּבְבֹאוֹ יָצָא

DOMINVS eū vnxit quem, Nimsi filium Iehu ad Iehoram cum

עִם־יְהוֹרָם אֶל־יֵהוּא בֶן־נִמְשִׁי אֲשֶׁר מְשָׁחוֹ יְהוָה

Iehu faciendo ius in, fuit Et .Achab domum succidendum ad

8 לְהַכְרִית אֶת־בֵּית אַחְאָב׃ וַיְהִי כְּהִשָּׁפֵט יֵהוּא

fratrum filios &, Iehudah principes inuenit &, Achab domo cum

עִם־בֵּית אַחְאָב וַיִּמְצָא אֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה וּבְנֵי אֲחֵי

.illos interfecit &, Achaziahu ipsi ministrantes Achaziahu

אֲחַזְיָהוּ מְשָׁרְתִים לַאֲחַזְיָהוּ וַיַּהַרְגֵם׃

latitans ipse &), eū cōprehenderūt &, Achaziahu quæsiuit Et

9 וַיְבַקֵּשׁ אֶת־אֲחַזְיָהוּ וַיִּלְכְּדֻהוּ וְהוּא מִתְחַבֵּא

.eū sepelierūt &, eū interemerūt &, Iehu ad eū adduxerūt & (, Someron in

בְשֹׁמְרוֹן וַיְבִאֻהוּ אֶל־יֵהוּא וַיְמִתֻהוּ וַיִּקְבְּרֻהוּ

DOMINVM quæsiuit qui, ipse Iehosaphat Filius, dixerunt nam

כִּי אָמְרוּ בֶּן־יְהוֹשָׁפָט הוּא אֲשֶׁר־דָּרַשׁ אֶת־יְהוָה

.regnum ad potentia cōtinendū ad, Achaziahu domui nō &, suo corde toto in

בְּכָל־לְבָבוֹ וְאֵין לְבֵית אֲחַזְיָהוּ לַעְצֹר כֹּחַ לְמַמְלָכָה׃

: sua filius esset mortuus quòd, vidit Achaziahu mater Athaliahu Et

10 וַעֲתַלְיָהוּ אֵם אֲחַזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי־מֵת בְּנָהּ

.Iehudah domus regni semen omne interfecit &, surrexit &

וַתָּקָם וַתְּדַבֵּר אֶת־כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה לְבֵית יְהוּדָה׃

Achaziahu filium Ioas regis filia Iehosabhath accepit Et

11 וַתִּקַּח יְהוֹשַׁבְעַת בַּת־הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ

eum dedit &, interfectorum, regis filiorum medio è eum est furata &

וַתִּגְנֹב אֹתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמּוּמָתִים וַתִּתֵּן אֹתוֹ

Iehosabhath eum abscondit &. lectorum conclaui in eius lactatricem &

וְאֶת־מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַתַּסְתִּירֵהוּ יְהוֹשַׁבְעַת

soror erat ipsa nā; sacerdotis Iehoiadah vxor, Iehoram regis filia

בַּת־הַמֶּלֶךְ יְהוֹרָם אֵשֶׁת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן כִּי הִיא הָיְתָה אֲחוֹת

eis cum fuit Et .eum interemit nō &, Hathaliahu faciebus à; Achaziahu

12 אֲחַזְיָהוּ מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הֱמִיתָתְהוּ׃ וַיְהִי אִתָּם

super regnans Hathaliah &: annis sex absconditus Dei domo in

בְּבֵית הָאֱלֹהִים מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־

.terram

הָאָרֶץ׃

CAP. XXIII. כג

principes assumpsit &, Iehoiadah est cōfortat septimo anno in Et

1 וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִעִית הִתְחַזַּק יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי

Iehochanan filium Ismael &, Ierocham filium Hazariahu, centuriarum

הַמֵּאוֹת לַעֲזַרְיָהוּ בֶן־יְרֹחָם וּלְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־יְהוֹחָנָן

&, Hadaiahu filium Mahaseiahu &, Hobed filium Hazariahu

וְלַעֲזַרְיָהוּ בֶן־עוֹבֵד וְאֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ בֶן־עֲדָיָהוּ וְאֶת־

, Iehudah per circuierūt Et .fœdere in secum Zichri filium Elisaphat

2 אֱלִישָׁפָט בֶּן־זִכְרִי עִמּוֹ בַבְּרִית׃ וַיָּסֹבּוּ בִּיהוּדָה

capita &, Iehudah vrbibus cunctis de Leuitas congregauerunt &

וַיִּקְבְּצוּ אֶת־הַלְוִיִּם מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה וְרָאשֵׁי

.Ierusalaim in venerunt &; Israel patrum

הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ אֶל־יְרוּשָׁלָםִ׃

dixitque .rege cum Dei domo in fœdus concio omnis excidit Et

3 וַיִּכְרֹת כָּל־הַקָּהָל בְּרִית בְּבֵית הָאֱלֹהִים עִם־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר

filios super, DOMINVS est locut sicut regnabit regis filius Ecce: eos ad

לָהֶם הִנֵּה בֶן־הַמֶּלֶךְ יִמְלֹךְ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עַל־בְּנֵי

venientibus vobis ex pars Tertia: facietis quod verbū Hoc .Dauid

4 דָוִיד׃ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ הַשְּׁלִשִׁית מִכֶּם בָּאֵי

.liminum ianitoribus, Leuitis &, sacerdotib. sabbathū

הַשַּׁבָּת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְשֹׁעֲרֵי הַסִּפִּים׃

; fundamenti porta in pars tertia &, regis domo in pars tertia Et

5 וְהַשְּׁלִשִׁית בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר הַיְסוֹד

.DOMINI domus atriis in populus omnis &

וְכָל־הָעָם בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃

Marginal notes (left margin): ingrediantur; † de sunt; לָבוֹא; † qui ingressus fuerit; יָקִיפוּ; כְּלִי instrumenta; eo ingrediente, & egrediente.; singuli; יֹצְאֵי עֹשֶׂה à sabbatho.; dimiserat; centurionib.; נָתַן חֲנִית; † fuerant; † erant in; בֶּגֶד; singuli gladios habebāt ab latere; † latus; † iuxta; per circuitū.; יָצָא posuerunt; † diadema, & testimoniū.; חָיָה; populorum; * in; רוּץ; stabat super gradum suū; רָאָה; † omnem populum; lætantem, & clangentem; * musicis,; שִׁיר בֶּגֶד; egressus est ad centuriones & præfectos.; יָצָא מֵאָה; septa: qui secutus fuerit; מוּת; * in; שׂוּם; † regiæ; pepigit; vt esset populus; הָיָה בּוֹא; נָתַץ; ante altaria.; † præpositos; distribuit; עָלָה יָרַד; ad offerendū holocausta; † est; ad; † qualibet re.; centuriones, & magnates.; לָקַח שׁוּר; fecerunt; יָרַד; per medium

Marginal notes (right margin): perditionem; contra; נָכָה; vt curaret; † erant ei,; dū pugnaret; vt videret; רָאָה; ægrotabat.; † conculcatio vt veniret; † cūm venisset; contra; vt succideret; † cūm iudiciū faceret; שָׁפַט; שׂוּר; שָׁרַת; latebat; est,; † erat potētia; † obtinēdum; מוּת; regium; קוּם; מָלַךְ; qui interficiebantur: & posuit nutricem; † cubiculo; נָתַן יָנַק; נָטָה הָיָה; facie; regnabat; שָׁנָה; centuriones,; לָקַח; שׂוּר; מֵאָה; סָבַב; principes; familiarum; בּוֹא; percussit cœtus; † est; qui venitis; עָשָׂה בּוֹא; † ad; † ritis cum; סָפַף

erat quando mortuus est. — ciuitate in eum sepelierunt Et .ipsum moriendo in annorum triginta &

16 וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה בְּמוֹתוֹ׃ † וַיִּקְבְּרֻהוּ בְעִיר

,Deo cum &, Israel in bonum fecit quia ,regibus cum Dauid

דָּוִיד עִם־הַמְּלָכִים כִּי־עָשָׂה טוֹבָה בְּיִשְׂרָאֵל וְעִם הָאֱלֹהִים

postquā mor tuus est. — ,Iehudah principes venerunt ,Iehoiadah mori post Et .eius domo &

17 וּבֵיתוֹ׃ † וְאַחֲרֵי מוֹת יְהוֹיָדָע בָּאוּ שָׂרֵי יְהוּדָה — שׂור

obtéperauit eis. — .eos ad rex audiuit Tunc .regi se incuruauerunt &

וַיִּשְׁתַּחֲווּ לַמֶּלֶךְ אָז שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם׃ — שמה

.seruierūt &,suorū patrum Dei DOMINI domum dereliquerunt Et

18 † וַיַּעַזְבוּ אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיַּעַבְדוּ

sculptilibus. — Ierusalaim & Iehudah cōtra ira fuit Et .doloribus & ,lucis

אֶת־הָאֲשֵׁרִים וְאֶת־הָעֲצַבִּים וַיְהִי־קֶצֶף עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם

propter delictum *ad †vt conuerterent *eis, auscultauerunt. — eos conuertendū ad†,prophetas eos in*misit Et .hoc eorum delicto in

19 בְּאַשְׁמָתָם זֹאת׃ † וַיִּשְׁלַח בָּהֶם נְבִאִים לַהֲשִׁיבָם

.auribus perceperunt† non &,eos in†sunt testificati &:DOMINVM ad

אֶל־יְהוָה וַיָּעִידוּ בָם וְלֹא הֶאֱזִינוּ׃ — עוד

super — ,sacerdotis Iehoiadah filiū Zechariah induit Dei spiritus Et

20 וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן

quid Vt :Deus dixit Sic :eis dixit &,populum desuper stetit &

וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים לָמָּה

transgredimini — .prosperabimini non Et :DOMINI mandata transgredientes vos

אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־מִצְוֹת יְהוָה וְלֹא תַצְלִיחוּ — צוה

.vos derelinquet &,DOMINVM dereliquistis quia

כִּי־עֲזַבְתֶּם אֶת־יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם׃

lapidibus,iuxta præceptū — ,regis præcepto in ,lapide eum obruerunt &,eū aduersus coniurauerunt Et

21 † וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ

rex Ioas est recordatus non Et .DOMINI domus atrio in

22 בַּחֲצַר בֵּית יְהוָה׃ † וְלֹא־זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ

interfecit &,eo cum eius pater Iehoiadah fecit quam misericordiæ

הַחֶסֶד אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־

cūm moreretur, — .requirat &,DOMINVS Videat :dixit,eum mori secundum Et .eius filium

בְּנוֹ וּכְמוֹתוֹ אָמַר יֵרֶא יְהוָה וְיִדְרֹשׁ׃

,Aram exercitus eum cōtra ascendit ,anni reuolutione in ,fuit Et

23 † וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו חֵיל אֲרָם — יקף

perdiderunt — principes omnes corruperunt &,Ierusalaim & ,Iehudah in venerunt &

וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־כָּל־שָׂרֵי — בזא

omnia spolia — .Darmesec regem ad miserunt eorū spolium omne & ;populo e populi

הָעָם מֵעָם וְכָל־שְׁלָלָם שִׁלְּחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמָשֶׂק׃

cum paucis viris venit — DOMINVS &,Aram exercitus venerunt hominum pauco in Quia

24 כִּי בְּמִצְעַר אֲנָשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם וַיהוָה

dereliquerūt quia :vehemēti multitudine † exercitū eorū manu in tradidit

נָתַן בְּיָדָם חַיִל לָרֹב מְאֹד כִּי עָזְבוּ אֶת־ — רבב

.iudicia fecerunt Ioas cum &:suorū patrum Deum DOMINVM

יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת־יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃ — עשה

cum abirent — :multis languoribus in eum dereliquerūt quia,eo ab ipsos eundo in Et

25 וּבְלֶכְתָּם מִמֶּנּוּ כִּי־עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלֻיִים רַבִּים

cōiurauerūt †propter sanguinem — ,sacerdotis Iehoiadah filiorū sanguinibus in† sui serui eū contra se colligarunt

הִתְקַשְּׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו בִּדְמֵי בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן

† in — ciuitate in eū sepelierunt &:est mortuus &,suo lecto super eū occiderūt &

וַיַּהַרְגֻהוּ עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר — נטה מות

regum sepulchris in eum sepelierunt non & .Dauid

דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃

funt qui con iurauerunt — ,Hāmonites Simhath filius Zabad .eum contra sese colligantes isti Et

26 † וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן־שִׁמְעָת הָעַמּוֹנִית

& multitudo — fuerit multiplicatū,eius filij Et .Moabites Simrith filius Iehozabad &

27 וִיהוֹזָבָד בֶּן־שִׁמְרִית הַמּוֹאָבִית׃ † וּבָנָיו וְרֹב — רבה

†donorum †sunt †disquisitione — scripta ipsa† ecce :Dei domus fundamentū &,eum super onus†

הַמַּשָּׂא עָלָיו וִיסוֹד בֵּית הָאֱלֹהִים הִנָּם כְּתוּבִים

eius filius Amasiahu regnauit Et .regum libri Midras † in

עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ

.eo pro

תַּחְתָּיו׃

CAP. XXV. כה

†erat cūm — viginti Et .Amasiahu regnauit† annorum quinq; & viginti Filius

1 † בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ וְעֶשְׂרִים

Iehohaddan eius matris nomē Et .Ierusalaim in regnauit annis nouem &

וְתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן

veruntamen ;DOMINI oculis in rectum Fecitque .Ierusalaim de

2 מִירוּשָׁלָ͏ִם׃ † וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק — עשה

regnum esset roboratum cum fuit Et .perfecto corde in non

3 לֹא בְּלֵבָב שָׁלֵם׃ † וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה

†sibi, *qui percusserūt — .suuin patrem regem percutientes*,suos seruos occidit &,se super†

עָלָיו וַיַּהֲרֹג אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ — נכה

†est — ,lege in † scriptum sicut quia :interemit non eorum filios Et

4 וְאֶת־בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כִּי כַכָּתוּב בַּתּוֹרָה — מות ירה

.regni solium super regem fecerunt sedere & :regis* domum †in — † in regiam, — ישב

בֵּית הַמֶּלֶךְ † וַיּוֹשִׁיבוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא הַמַּמְלָכָה׃

Et ,quieuit vrbs & ,terræ populus omnis sunt lætati Et

21 † וַיִּשְׂמְחוּ כָל־עַם־הָאָרֶץ וְהָעִיר שָׁקָטָה וְאֶת־

.gladio in interfecerunt Hathaliahu

עֲתַלְיָהוּ הֵמִיתוּ בֶחָרֶב׃

CAP. XXIIII. כד

†erat *quando regnauit, — annis quadraginta & ,ipsum regnādo in* Ioas* annorum septem Filius

1 † בֶּן־שֶׁבַע שָׁנִים יֹאָשׁ בְּמָלְכוֹ וְאַרְבָּעִים שָׁנָה

.Sebah-Beer de Sibiah eius matris nomē Et .Ierusalaim in regnauit

מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ צִבְיָה מִבְּאֵר שָׁבַע׃

Iehoiadah diebus omnibus ,DOMINI oculis in rectum Ioas fecit Et

2 † וַיַּעַשׂ יוֹאָשׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כָּל־יְמֵי יְהוֹיָדָע — עשה

accepit — ,filios genuit & :duas vxores Iehoiadah ei tulit Et .sacerdotis

3 הַכֹּהֵן׃ † וַיִּשָּׂא־לוֹ יְהוֹיָדָע נָשִׁים שְׁתָּיִם וַיּוֹלֶד בָּנִים — נשא

†in †vt innouaret — innouandum ad†,Ioas corde cum† fuit ;hoc post fuit Et .filias &

4 וּבָנוֹת׃ † וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן הָיָה עִם־לֵב יוֹאָשׁ לְחַדֵּשׁ — היה

,Leuitas & ,sacerdotes congregauit Et .DOMINI domum

5 אֶת־בֵּית יְהוָה׃ † וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם

per singulos annos, — vniuerso de cōgregate & ,Iehudah ciuitates ad Egredimini :eis dixit &

וַיֹּאמֶר לָהֶם צְאוּ לְעָרֵי יְהוּדָה וְקִבְצוּ מִכָּל־ — יצא

anni tempore a vestri Dei domum roborandum ad argentum Israel

יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף לְחַזֵּק אֶת־בֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִדֵּי שָׁנָה

.Leuitæ festinauerunt non Et .rem ad festinabitis vos & ;anno in

בְּשָׁנָה וְאַתֶּם תְּמַהֲרוּ לַדָּבָר וְלֹא מִהֲרוּ הַלְוִיִּם׃

principem, — non Cur :ei dixit & ,caput Iehoiadah rex vocauit Et

6 † וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ לִיהוֹיָדָע הָרֹאשׁ וַיֹּאמֶר לוֹ מַדּוּעַ לֹא־

†à *vt afferrent — Ierusalaim de & ,Iehudah de afferendum ad* ,Leuitis super† quæsisti

דָרַשְׁתָּ עַל־הַלְוִיִּם לְהָבִיא מִיהוּדָה וּמִירוּשָׁלַ͏ִם אֶת־

†a congregatione †tabernaculum *& — tentorium † in ,Israel concione* & ,DOMINI serui Moseh munus

מַשְׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה וְהַקָּהָל לְיִשְׂרָאֵל לְאֹהֶל — נשא

†destruxerūt — dirupe runt* eius filij † ,impia Hathaliahu Quia ?testimonij

7 הָעֵדוּת׃ † כִּי עֲתַלְיָהוּ הַמִּרְשַׁעַת בָּנֶיהָ פָרְצוּ אֶת־

posuerunt — fecerūt DOMINI dom' sanctificationes oēs etiam & :Dei domum

בֵּית הָאֱלֹהִים וְגַם כָּל־קָדְשֵׁי בֵית־יְהוָה עָשׂוּ — עשה

eā dederunt† & ,vnam arcam fecerunt & :rex dixit Et .Behalim ipsi

8 לַבְּעָלִים׃ † וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲשׂוּ אֲרוֹן אֶחָד וַיִּתְּנֻהוּ — נתן

,Iehudah in vocem dederunt Et .forinsecus DOMINI domus porta in

9 בְּשַׁעַר בֵּית־יְהוָה חוּצָה׃ † וַיִּתְּנוּ־קוֹל בִּיהוּדָה

vt afferrent — serui Moseh donum DOMINO afferendum ad ,Ierusalaim in &

וּבִירוּשָׁלַ͏ִם לְהָבִיא לַיהוָה מַשְׂאַת מֹשֶׁה עֶבֶד־ — בוא

,principes omnes sunt lætati Et .deserto in Israel super Dei

10 הָאֱלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר׃ † וַיִּשְׂמְחוּ כָל־הַשָּׂרִים

donec implerent. — complendum ad vsque ,arcā in proiecerūt & ,attulerūt & :populus omnis &

וְכָל־הָעָם וַיָּבִיאוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לָאָרוֹן עַד־לְכַלֵּה׃

quo afferebant †præpositum †cū videbāt, †esset — ,regis præfecturam ad arcam afferebat tempore in ,erat Et

11 † וַיְהִי בְּעֵת יָבִיא אֶת־הָאָרוֹן אֶל־פְּקֻדַּת הַמֶּלֶךְ

ingrediebatur & ,argentū multū ᵽ ,eos videre vt &† ,Leuitarū manum per

בְּיַד הַלְוִיִּם וְכִרְאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף וּבָא

arcam euacuabant & :capitis† sacerdotis præpositus & ,regis scriba

סוֹפֵר הַמֶּלֶךְ וּפְקִיד כֹּהֵן הָרֹאשׁ וִיעָרוּ אֶת־הָאָרוֹן — ראה

†primi: & effundebant *per singulos dies. — .die in diem ad† fecerunt Sic .suo loco in eā restituebāt & ,eā portabāt &

וְיִשָּׂאֻהוּ וִישִׁבֻהוּ אֶל־מְקֹמוֹ כֹּה עָשׂוּ לְיוֹם בְּיוֹם — נשא שוב

ad† Iehoiadah & ,rex illud dedit Et .multitudine in argentū collegerūt† &

12 וַיַּאַסְפוּ כֶסֶף לָרֹב׃ † וַיִּתְּנֵהוּ הַמֶּלֶךְ וִיהוֹיָדָע אֶל־ — עשה

†congreganteri †facienti †ministerij †cōduxerunt — mercede conducētes fuerunt* Et .DOMINI domus seruitutis† opus facientem

עוֹשֵׂה מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה וַיִּהְיוּ שֹׂכְרִים — רבב היה

fabros etiam & ;DOMINI domū innouandū ad ,artifices & cæsores

חֹצְבִים וְחָרָשִׁים לְחַדֵּשׁ בֵּית יְהוָה וְגַם לְחָרָשֵׁי

DOMINI domum fortificandum ad ,æris & ferri

בַרְזֶל וּנְחֹשֶׁת לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה׃

* obducta est cicatrix operis — :eorū manū per opus ad medicina ascendit* & ,opus facientes fecerūt Et

13 † וַיַּעֲשׂוּ עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה וַתַּעַל אֲרוּכָה לַמְּלָאכָה בְּיָדָם

†in dispositione sua, †cum cōsum massent, †coram rege — ,eā roborauerūt & ;suā rectitudine super† ,Dei domum fecerunt stare &

וַיַּעֲמִידוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים עַל־מַתְכֻּנְתּוֹ וַיְאַמְּצֻהוּ׃ — תכן

Iehoiadah & regis facies ad attulerunt ,eos consummare secūdum† Et

14 וּכְכַלּוֹתָם הֵבִיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וִיהוֹיָדָע אֶת־

,ministerij vasa ,DOMINI domus vasa illud fecerūt & ,argenti residuum

שְׁאָר הַכֶּסֶף וַיַּעֲשֵׂהוּ כֵלִים לְבֵית־יְהוָה כְּלֵי שָׁרֵת — כלה בוא

*ex eo †offerebant holocausta — ascendere facientes fuerunt† Et .argētea & aurea vasa & ,cochlearia & ,mortaria &

וְהַעֲלוֹת וְכַפּוֹת וּכְלֵי זָהָב וָכָסֶף וַיִּהְיוּ מַעֲלִים

.Iehoiadah diebus cunctis iugiter DOMINI domo in ascensiones

עֹלוֹת בְּבֵית־יְהוָה תָּמִיד כֹּל יְמֵי יְהוֹיָדָע׃ — עלה היה

centū Filius .est mortuus & ,diebus est saturarus & ,Iehoiadah senuit Et

15 † וַיִּזְקַן יְהוֹיָדָע וַיִּשְׂבַּע יָמִים וַיָּמֹת בֶּן־מֵאָה — יום מות

morientur Non :dicendo, DOMINVS præcepit quod ,Mosch libro in
בספר משה אשר־צוה יהוה לאמר לא־ימותו
vir ‡ sed ;patribus super morientur non filij & ,filiis super patres
אבות על־בנים ובנים לא־ימותו על־אבות כי איש
;Iehudah Amasiahu congregauit* Et . morientur suo peccato in
5 בחטאו ימותו ׃ ויקבץ אמציהו את־יהודה
,centuriarũ principes in et ,millium principes in patrum†domũ per eos constituit &
ויעמידם לבית־אבות לשרי האלפים ולשרי המאות
;supra & annorũ viginti filio à eos recẽsuit &:Biniamin & ,Iehudah omni ĩ
לכל־יהודה ובנימן ויפקדם למבן עשרים שנה ומעלה
exercitum egredientis electi millia trecenta eos inuenitque
וימצאם שלש־מאות אלף בחור יוצא צבא
centum Israel de mercede cõduxit Et .clypeum & ,hastam tenentis
אחז רמח וצנה ׃ 6 וישכר מישראל מאה
.argenti talentis centum in robore fortium millia
אלף גבור חיל במאה ככר־כסף ׃
veniat ne Rex :dicendo ,eum ad venit Dei vir Et
7 ואיש האלהים בא אליו לאמר המלך אל־יבוא
oĩbus‡ ,Israel cum DOMINVS†non quia :Israel exercitus tecum
עמך צבא ישראל כי אין יהוה עם־ישראל כל
: bellum ad roborate ,fac ,tu ingredere Quinimo . Ephraim filiis
בני אפרים ׃ 8 כי אם־בא אתה עשה חזק למלחמה
Deo in fortitudo est nam .inimici facies ad† Deus te corruere faciet
יכשילך האלהים לפני אויב כי יש־כח באלהים
hominem ad Amasiahu Dixitque .faciendum corruere‡ & ,adiuuandũ ad
לעזור ולהכשיל ׃ 9 ויאמר אמציהו לאיש
agmini† dedi quæ talentis centum * faciendum quid Et ; Dei
האלהים ומה־לעשות למאות הככר אשר נתתי לגדוד
multum tibi dandũ ad DOMINO Est :Dei vir dixit Et ? Israel
ישראל ויאמר איש האלהים יש ליהוה לתת לך הרבה
se ad venerat quod agmen in‡ Amasiahu eos separauit Et . eo præ
מזה ׃ 10 ויבדילם אמציהו להגדוד אשר־בא אליו
valde eorum nasus‖est iratus Et .suum locum ad eundum ad ,Ephraim de
מאפרים ללכת למקומם ויחר אפם מאד
. nasi‡ ira in suum locum ad sunt reuersi & ,Iehudah contra
ביהודה וישובו למקומם בחרי־אף ׃
vallem*abiit & ,suũ populum eduxit & ,est roboratus Amasiahu Et
11 ואמציהו התחזק וינהג את־עמו וילך גיא
.millia decem Sehir filios† percussit & :salis
המלח ויך את־בני־שעיר עשרת אלפים ׃
eos adduxerũt & ,Iehudah filij duxerunt captiuos‡ viuos millia decem Et
12 ועשרת אלפים חיים שבו בני יהודה ויביאום
.sunt rupti‖ hi omnes & ,petræ capite*à eos proiecerunt & :petræ caput‡ad
לראש הסלע וישליכום מראש הסלע וכלם נבקעו ׃
secum eundo ab‡ ,Amasiahu fecit reuerti quos agminis‡ filij Et
13 ובני הגדוד אשר השיב אמציהו מלכת עמו
-Beth ad vsq; & Someron à Iehudah vrbes in sunt diffusi & ,bellum ad
למלחמה ויפשטו בערי יהודה משמרון ועד־בית
.multam prædã diripuerũt & ,millia tria eis ex percusserũt & :chorõ
חורון ויכו מהם שלשת אלפים ויבזו בזה רבה ׃
, Edomæos cædendo à Amasiahu venire post ,fuit Et
14 ויהי אחרי בוא אמציהו מהכות את־אדומים
, deos in sibi eos statuit & ,Sehir filiorum deos adduxit &
ויבא את־אלהי בני שעיר ויעמידם לו לאלהים
.suffiuit eis & ,se incuruauit eorum facies ad &
ולפניהם ישתחוה ולהם יקטר ׃
,prophetã eum ad misit & ;Amasiahu in DOMINI nasus est iratus Et
15 ויחר־אף יהוה באמציהו וישלח אליו נביא
non qui ,populi deos quæsisti quid Vt :eum ad dixit &
ויאמר אליו למה דרשת את־אלהי העם אשר לא־
? tua manu è suum populum eruerunt
הצילו את־עמם מידך ׃
regis consiliariũ Nunquid :‡ei dixit & ,eum ad ipsum loquendo in ,fuit Et
16 ויהי בדברו אליו ויאמר לו הליועץ למלך
:dixit & ,propheta cessauit Et ?te percutiẽt quid vt ,tibi Cessa ?te dederunt
נתנוך חדל־לך למה יכוך ויחדל הנביא ויאמר
non & ,hoc fecisti quia ,te corrũpendũ ad‡ Deus consilium ceperit quod , Noui
ידעתי כי־יעץ אלהים להשחיתך כי־עשית זאת ולא
,Iehudah rex Amasiahu est consiliatus Et .meo consilio audisti
שמעת לעצתי ׃ 17 ויועץ אמציהו מלך יהודה
:dicendo ,Israel regem Iehu filij Iehoachaz filium Ioas ad misit &
וישלח אל־יואש בן־יהואחז בן־יהוא מלך ישראל לאמר
.faciebus*nos videamus ,Ito
לך נתראה פנים ׃
,Iehudah regẽ Amasiahu ad Israel rex Ioas misit Et
18 וישלח יואש מלך־ישראל אל־אמציהו מלך־יהודה

vbi — pro ‡ vnusquisq; — propter peccatum suũ, morietur. — *compleuit — †familiarum tribunos, & centuriones, — שור מאה — electorũ egredientium ad pugnam tenentium — צנן — בוא — †est ‡cum — Alioquin, — cadere † coram inimico. — כוח — ‡ cadere — * est de — † exercitui — יתיר — רבה — valde. — ‡exercitũ qui vt iret — ‖furor — הלך — קום — חרה — ‡ furoris. — * in — ילך — † de filiis — נכה — ‡ ceperunt — שבה בוא — ‡ verticem — * vertice — †crepuerunt. — ‡ exercitus quẽ remisit — ‡ ne iret — הלך — postquam venit — היה — coram eis — שחה — furor — ei: — נצל — cũm loqueretur — ‡ rex posuerunt — cogitauerit ‡perdere — consilium meum. — יעץ — Veni, * facie. — ראה

,Lebanon in‡quæ cedrum ad misit ,Lebanon in‡ qui Paliurus :dicendo
לאמר החוח אשר בלבנון שלח אל־הארז אשר בלבנון
bestia transiuit Et .vxorem in meo filio tuam filiam Da :dicendo
לאמר תנה־את־בתך לבני לאשה ותעבר חית
.paliurum ‡ conculcauit & ,Lebanon in† quæ agri
השדה אשר בלבנון ותרמס את־החוח ׃
tuum cor te leuauit & ,Edom percussisti Ecce :Dixisti
19 אמרת הנה הכית את־אדום ונשאך לבך
,malum in te immiscebis quid vt .tua domo in sede Nũc .honorificandũ ad
להכביד עתה שבה בביתך למה תתגרה ברעה
quia ,Amasiahu audiuit non Et ? tecum Iehudah & ,tu cadas &
ונפלת אתה ויהודה עמך ׃ 20 ולא־שמע אמציהו כי
deos quæsierunt quia :manu in eos dandum ad ,illud Deo à
מהאלהים היא למען תתם ביד כי דרשו את אלהי
,faciebus se viderunt & ,Israel rex Ioas ascendit Et . Edom
אדום ׃ 21 ויעל יואש מלך־ישראל ויתראו פנים
. Iehudah ‡ quæ ,semes--Beth in ,Iehudah rex Amasiahu & ,ipse
הוא ואמציהו מלך־יהודה בבית שמש אשר ליהודה ׃
vnusquisque fugerunt & ,Israel facies ad Iehudah est cæsus Et
22 וינגף יהודה לפני ישראל וינסו איש
filij Ioas filium Iehudah regem Amasiahu Et .sua tentoria ad
לאהליו ׃ 23 ואת אמציהו מלך־יהודה בן־יואש בן־
eum adduxit & :semes-Beth in Israel rex Ioas cepit ,Iehoachaz
יהואחז תפש יואש מלך־ישראל בבית שמש ויביאהו
ad vsque Ephraim porta à Ierusalaim muro in† rupit & ,Ierusalaim *
ירושלם ויפרץ בחומת ירושלם משער אפרים עד־
. cubitis quadringentis respicientis portam
שער הפונה ארבע מאות אמה ׃
inuenta † vasa omnia & ,argentum & ,aurum omne Et
24 וכל־הזהב והכסף ואת כל־הכלים הנמצאים
,regis domus thesauros ‡ & ,edom-Hobed cum Dei domo in
בבית־האלהים עם־עבד אדום ואת־אוצרות בית המלך
.Someron rediit*& ,arrhabonum filios &
ואת בני התערבות וישב שמרון ׃
mortem post† Iehudah rex Ioas filius Amasiahu vixit Et
25 ויחי אמציהו בן־יואש מלך יהודה אחרי מות
.annis quindecim ,Israel regis‡ Iehoachaz filij‡ Ioas
יואש בן־יהואחז מלך ישראל חמש עשרה שנה ׃
nonne ,nouissimorum & ,primorum Amasiahu verborum residuum Et
26 ויתר דברי אמציהו הראשנים והאחרונים הלא
? Israel & ,Iehudah regum libro in scripta ipsa ecce
הנם כתובים על־ספר מלכי־יהודה וישראל ׃
DOMINVM post‡ à Amasiahu recessit quo ,tempore à Et
27 ומעת אשר־סר אמציהו מאחרי יהוה
:Lachis in fugit & ,Ierusalaim in ligationem * eum contra ligauerunt‡ &
ויקשרו עליו קשר בירושלם וינס לכישה
. ibi eum interfecerunt & ,Lachis in eum post miserunt &
וישלחו אחריו לכישה וימיתהו שם ׃
suis patribus cum eum sepelierunt & ,equos super eũ portauerunt Et
28 וישאהו על־הסוסים ויקברו אתו עם־אבתיו
. Iehudah ciuitate in
בעיר יהודה ׃

CAP. XXVI. כו

filius†ipse &)Huzziiahu Iehudah populus omnis ceperunt Et
1 ויקחו כל־עם יהודה את־עזיהו והוא בן־
. Amasiahu suo patre pro eum cõstituerũt regẽ & (,annorum sedecim
שש עשרה שנה וימליכו אתו תחת אביו אמציהו ׃
postquam ,Iehudah ipsi eam restituit & ,Eloth ædificauit Ipse
2 הוא בנה את־אילות וישיבה ליהודה אחרי
. suis patribus cum rex iacuit
שכב־המלך עם־אבתיו ׃
quinquaginta & ,ipsum regnãdo in‖Huzziiahu†annorum sedecim Filius
3 בן־שש עשרה שנה עזיהו במלכו וחמשים
Iecholiah eius matris nomẽ Et .Ierusalaim in regnauit annis duobus &
ושתים שנה מלך בירושלם ושם אמו יכליה
. Ierusalaim de
מן־ירושלם ׃
fecit quæ omnia iuxta :DOMINI oculis in rectum fecit Et
4 ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר־עשה
Zechariahu diebus in Deum quærendum ad ,fuit Et .eius pater Amasiahu
5 אמציהו אביו ׃ ויהי לדרש אלהים בימי זכריהו
DOMINVM eum quærere ‡ diebus in & :Dei visionibus in intelligentis
המבין בראת האלהים ובימי דרשו את־יהוה
. Deus eum prosperari fecit
הצליחו האלהים ׃

Carduus est — נתן חיה — †erat ‡carduum. — נכה — prouocas — erat, vt traderet — facie, — עלה פנה — ‡erat — coram — נוס — tabernacula — *in †murũ — anguli — מאה — †quæ sunt — apud ‡in thesauris — nobiles, *reduxit in — שוב חיה — † postquam mortuus est — ‡filius — ‡ rex — Residua aũt — sunt — ‡Domino — סור — ‡ coniurauerunt — *coniurationem — נוס — נשא — tulerunt — † erat — לקח — עוב — dormiuit — †erat ‡cũ regnauit, — שנה — יתיר — עשה — vt quæreret — visiones ‡quibus quæsiuit

6 Gath murum rupit &, Pelistim in pugnauit & est egressus Et

וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־חוֹמַת גַּת

Asdod in vrbes ædificauit & ; Asdod murum & , Iabneh murum &

וְאֵת חוֹמַת יַבְנֵה וְאֵת חוֹמַת אַשְׁדּוֹד וַיִּבְנֶה עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד

contra &, Pelistim contra Deus eum adiuuit Et . Pelistim in &

7 וּבַפְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־

.Mehunim & Gurbahal in habitantes Harabas

הָעַרְבִיאים הַיֹּשְׁבִים בְּגוּר־בָּעַל וְהַמְּעוּנִים׃

ad vsque eius nomē iuit &: Huzziiahu ipsi mun' Hāmonitæ dabant Et

8 וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ וַיֵּלֶךְ שְׁמוֹ עַד־

.sublimitatem in vsque fuit robustus quia, Aegypti introitum

לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי הֶחֱזִיק עַד־לְמָעְלָה׃

, anguli portam super Ierusalaim in turres Huzziiahu ædificauit Et

9 וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים בִּירוּשָׁלַ͏ִם עַל־שַׁעַר הַפִּנָּה

.cas roborauit &: angulum super &, vallis portam super &

וְעַל־שַׁעַר הַגַּיְא וְעַל־הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם׃

acquisitio quia , multas cisternas excidit & , deserto in turres extruxit Et

10 וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב בֹּרוֹת רַבִּים כִּי מִקְנֶה

.motibus in vinitores & agricolę , planitie in &, humili loco i & , ei erat multa

רַב הָיָה לוֹ וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר אִכָּרִים וְכֹרְמִים בֶּהָרִים

. erat humum diligens quia , Carmel in &

וּבַכַּרְמֶל כִּי־אֹהֵב אֲדָמָה הָיָה׃

exercitum ingredientiū bellū facientium exercitus Huzziiahu ipsi fuit Et

11 וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂה מִלְחָמָה יוֹצְאֵי צָבָא

Mahaseiahu &, scribæ Iehiel manum per eorum census numero in agmen in

לִגְדוּד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם בְּיַד יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ

.regis principibus de Chananiahu manū ad ,præfecti

הַשּׁוֹטֵר עַל יַד־חֲנַנְיָהוּ מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ׃

millia duo , virtute fortium patrum capitum numerus Omnis

12 כֹּל מִסְפַּר רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְגִבּוֹרֵי חָיִל אַלְפַּיִם

trecentorum militiæ exercitus eorum manū ad Et . sexcenti &

13 וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וְעַל־יָדָם חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת

bellum facientium quingentorum & , millium septem & , millium

אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עוֹשֵׂי מִלְחָמָה

.inimicum contra regi auxiliandum ad,robotis fortitudine cū

בְּכֹחַ חָיִל לַעְזֹר לַמֶּלֶךְ עַל־הָאוֹיֵב׃

, hastas &, clypeos exercitui cuncto Huzziiahu eis præparauit Et

14 וַיָּכֶן לָהֶם עֻזִּיָּהוּ לְכָל־הַצָּבָא מָגִנִּים וּרְמָחִים

.fundarum lapides &, arcus &, loricas &, galeas &

וְכוֹבָעִים וְשִׁרְיֹנוֹת וּקְשָׁתוֹת וּלְאַבְנֵי קְלָעִים׃

existendum ad, cogitantis excogitatione machinas Ierusalaim in fecit Et

15 וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלַ͏ִם חִשְּׁבֹנוֹת מַחֲשֶׁבֶת חוֹשֵׁב לִהְיוֹת

grandibus lapidibus in & , sagittis in iaciendū ad angulis in & , turribus super

עַל־הַמִּגְדָּלִים וְעַל־הַפִּנּוֹת לִירוֹא בַּחִצִּים וּבָאֲבָנִים גְּדֹלוֹת

, se iuuādū ad mirificauit quia , procul ad vsque eius nomen est egressum &

וַיֵּצֵא שְׁמוֹ עַד־לְמֵרָחוֹק כִּי־הִפְלִיא לְהֵעָזֵר

ad, eius cor est eleuatum , se roborare iuxta Et . est roboratus donec

16 עַד כִּי־חָזָק׃ וּכְחֶזְקָתוֹ גָּבַהּ לִבּוֹ עַד־

est ingressus &: Deū Dominum cōtra est prævaricat' &, corrumpendū

לְהַשְׁחִית וַיִּמְעַל בַּיהוָה אֱלֹהָיו וַיָּבֹא

.suffimenti altare super suffiendum ad, Domini templū in

אֶל־הֵיכַל יְהוָה לְהַקְטִיר עַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃

Domini sacerdotes eo cum & . sacerdos Hazariahu eum post venit Et

17 וַיָּבֹא אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ כֹּהֲנִים לַיהוָה

.virtutis filij octoginta

שְׁמוֹנִים בְּנֵי־חָיִל׃

Huzziiahu tibi Non :ei dixerunt &, regem Huzziiahu cōtra steterunt Et

18 וַיַּעַמְדוּ עַל־עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־לְךָ עֻזִּיָּהוּ

sanctificatorum Aharon filiorum sacerdotum sed, Domino suffire

לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכֹּהֲנִים בְּנֵי־אַהֲרֹן הַמְקֻדָּשִׁים

tibi non &, es prævaricatus quia , sanctuario de Egredere . suffire

לְהַקְטִיר צֵא מִן־הַמִּקְדָּשׁ כִּי מָעַלְתָּ וְלֹא־לְךָ

.Deo Domino gloriam ad

לְכָבוֹד מֵיְהוָה אֱלֹהִים׃

ipsum sauiēdo in Et. suffiēdū ad suffimētū sua manu in &, Huzziiahu sæuijt Et

19 וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ וּבְיָדוֹ מִקְטֶרֶת לְהַקְטִיר וּבְזַעְפּוֹ

sacerdotum facies ad eius fronte in est orta lepra & , sacerdotibus cum

עִם־הַכֹּהֲנִים וְהַצָּרַעַת זָרְחָה בְמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים

.suffimenti altare desuper Domini domo in

בְּבֵית יְהוָה מֵעַל לְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃

sacerdotes omnes &, caput sacerdos Hazzariahu eum ad respexit Et

20 וַיִּפֶן אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ כֹהֵן הָרֹאשׁ וְכָל־הַכֹּהֲנִים

ipse etiam Et . inde eū festinate fecerūt &, sua frōte in leprosus ipse ecce &

וְהִנֵּה־הוּא מְצֹרָע בְּמִצְחוֹ וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁם וְגַם־הוּא

. Dominus eum percussit quia , egredi est compulsus

נִדְחַף לָצֵאת כִּי נִגְּעוֹ יְהוָה׃

quo mortu est, in separata &, suæ mortis diem ad vsque leprosus rex Huzziiahu fuit Et

21 וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצֹרָע ׀ עַד־יוֹם מוֹתוֹ וַיֵּשֶׁב

Iotha Et . Domini domo è fuerat excis' quia, leprosus libera domo

בֵּית הַחָפְשׁוּת מְצֹרָע כִּי נִגְזַר מִבֵּית יְהוָה וְיוֹתָם

. terræ populum indicans, regis domum super eius filius

בְּנוֹ עַל־בֵּית הַמֶּלֶךְ שׁוֹפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ׃

scripsit, nouissimorum & primorum , Huzziiahu verborum residuum Et

22 וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים כָּתַב

.propheta Amos filius Ieiahiau

יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא׃

cum eum sepelierunt Et . suis patribus cum Huzziiahu dormiuit Et

23 וַיִּשְׁכַּב עֻזִּיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־

Leprosus: dixerunt nam . regibus qui , sepulchri agro in suis patribus

אֲבֹתָיו בִּשְׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לַמְּלָכִים כִּי אָמְרוּ מְצוֹרָע

.eo pro eius filius Iotham regnauit Et . ipse

הוּא וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXVII. כז

sedecim & : ipso regnando in , Iothā annorū quinque & viginti Filius

1 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה

. Sadoc filia Ierusah, eius matris nomen Et . Ierusalaim in regnauit annis

שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁה בַּת־צָדוֹק׃

fecit quæ omnia iuxta Domini oculis in rectum Fecitque

2 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה

. Domini templum in est ingressus nō veruntamē . ei' pater Huzziiahu

עֻזִּיָּהוּ אָבִיו רַק לֹא־בָא אֶל־הֵיכַל יְהוָה

portam ædificauit Ipse . corrumpentes populus adhuc &

וְעוֹד הָעָם מַשְׁחִיתִים׃ 3 הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר

. multum ad ædificauit loci alti muro in &, excelsam Domini domus

בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן וּבְחוֹמַת הָעֹפֶל בָּנָה לָרֹב׃

ædificauit saltibus in &, Iehudah monte in ædificauit Vrbesque

4 וְעָרִים בָּנָה בְּהַר־יְהוּדָה וּבֶחֳרָשִׁים בָּנָה

filiorum rege cum pugnauit ipse Et . turres & , palatia

בִּירָנִיּוֹת וּמִגְדָּלִים׃ 5 וְהוּא נִלְחַם עִם־מֶלֶךְ בְּנֵי־

anno in Hammon filij ei dederunt Et . eos super est roboratus &, Hāmō

עַמּוֹן וַיֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם וַיִּתְּנוּ־לוֹ בְנֵי־עַמּוֹן בַּשָּׁנָה

ipso , tritticorum coros millia decem &, argenti talenta centum

הַהִיא מֵאָה כִּכַּר־כֶּסֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֹּרִים חִטִּים

anno in & , Hammō filij ei reddiderunt Hoc . millia decem hordeorum &

וּשְׂעוֹרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים זֹאת הֵשִׁיבוּ לוֹ בְּנֵי עַמּוֹן וּבַשָּׁנָה

præparauit quia , Iotham est roboratus Et . tertio & , secundo

6 הַשֵּׁנִית וְהַשְּׁלִשִׁית׃ וַיִּתְחַזֵּק יוֹתָם כִּי הֵכִין

. sui Dei Domini facies ad suas vias

דְּרָכָיו לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃

ipsa ecce , eius viæ & , eius bella omnia &, Iotham verborum residuum Et

7 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־מִלְחֲמֹתָיו וּדְרָכָיו הִנָּם

. Iehudah & , Israel regum libro in scripta

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

sedecim & , ipsum regnando in erat annorum quinque & viginti Filius

8 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה

, suis patribus cum Iotham Iacuitque . Ierusalaim in regnauit annis

9 שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו

. eo pro eius filius Achaz regnauit & : Dauid ciuitate in eū sepelierūt &

וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXVIII. כח

annis sedecim & , ipsum regnando in Achaz annorum viginti Filius

1 בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה

Dauid sicut Domini oculis in rectū fecit non & : Ierusalaim in regnauit

מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְלֹא־עָשָׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִיד

conflatilia etiam & : Israel regum viis in abiit Et . eius pater

2 אָבִיו׃ וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם מַסֵּכוֹת

hinnom Ben valle in suffiuit ipse Et . Behalim ipsi fecit

3 עָשָׂה לַבְּעָלִים׃ וְהוּא הִקְטִיר בְּגֵיא בֶן־הִנֹּם

expulit quas gentium abominationes iuxta igni in suos filios cōbussit &

וַיַּבְעֵר אֶת־בָּנָיו בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֹרִישׁ

suffiebat &, immolabat Et . Israel filiorum facie à Dominus

4 יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר

. frondoso ligno omni sub & , colles super & , excelsis in

בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃

, Aram regis manu in eius Deus Dominus eum Tradiditque

5 וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהָיו בְּיַד מֶלֶךְ אֲרָם

adduxerunt &, magnam captiuitatem eo ex captiuauerūt &, eū in percusserūt &

וַיַּכּוּ־בוֹ וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שִׁבְיָה גְדוֹלָה וַיָּבִיאוּ

plaga eo in percussit &, est traditus Israel regis manu in etiam &, Darmesec
דַּרְמֶשֶׂק וְגַם בְּיַד־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִתָּן וַיַּךְ־בּוֹ מַכָּה
centum Iehudah in Remaliahu filius Pecach occidit Et magna
6 גְדוֹלָה׃ וַיַּהֲרֹג פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ בִּיהוּדָה מֵאָה
ipsos deserendo in ; virtutis filios omnes , vno die in millia viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּיוֹם אֶחָד הַכֹּל בְּנֵי־חָיִל בְּעָזְבָם אֶת־
suorum patrum Deum DOMINVM
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם׃
, regis filium Mahaseiahu Ephraim potens Zichri occidit Et
7 וַיַּהֲרֹג זִכְרִי גִּבּוֹר אֶפְרַיִם אֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן־הַמֶּלֶךְ
regis secundum Elchanah & ; domus ducem Hazricham &
וְאֶת־עַזְרִיקָם נְגִיד הַבָּיִת וְאֶת־אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ׃
mulierŭ millia ducenta suis fratribus de Israel filij duxerunt captiuos Et
8 וַיִּשְׁבּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֲחֵיהֶם מָאתַיִם אֶלֶף נָשִׁים
adduxerunt Et. eis ab diripuerŭt multŭ spolium etiam & ; filiarŭ & , filiorum
בָּנִים וּבָנוֹת וְגַם־שָׁלָל רָב בָּזְזוּ מֵהֶם וַיָּבִיאוּ
DOMINI propheta erat ibi Et Someron in spolium
9 אֶת־הַשָּׁלָל לְשֹׁמְרוֹן׃ וְשָׁם הָיָה נָבִיא לַיהוָה
dixitque , Someron in venientis exercitus facies ad est egress*&, ei*nomē Hoded
עֹדֵד שְׁמוֹ וַיֵּצֵא לִפְנֵי הַצָּבָא הַבָּא לְשֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
, Iehudah cōtra vestrorŭ patrum Dei DOMINI excādescĕtia in Ecce : eis
לָהֶם הִנֵּה בַּחֲמַת יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבוֹתֵיכֶם עַל־יְהוּדָה
cælos ad vsque, sæuitia* in eis in occidistis& : vestra manu in eos tradidit
נְתָנָם בְּיֶדְכֶם וַתַּהַרְגוּ־בָם בְּזַעַף עַד לַשָּׁמַיִם
dicentes vos ; Ierusalaim in & Iehudah filios nunc Et . perugit
10 הִגִּיעַ׃ וְעַתָּה בְּנֵי־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַםִ אַתֶּם אֹמְרִים
vobiscum vos tantum Nonne . vobis ancillas in & , seruos in subiicere
לִכְבֹּשׁ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת לָכֶם הֲלֹא רַק־אַתֶּם עִמָּכֶם
vestro Deo DOMINO delicta ?
אֲשָׁמוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
duxistis captiuā quam captiuitatem reducite & , me audite nunc Et
11 וְעַתָּה שְׁמָעוּנִי וְהָשִׁיבוּ הַשִּׁבְיָה אֲשֶׁר שְׁבִיתֶם
vos super DOMINI nasi ira quia ; vestris fratrib* de
מֵאֲחֵיכֶם כִּי חֲרוֹן אַף־יְהוָה עֲלֵיכֶם׃
filius Hazariahu , Ephraim filiorum capitibus de viri surrexerunt Et
12 וַיָּקֻמוּ אֲנָשִׁים מֵרָאשֵׁי בְנֵי־אֶפְרַיִם עֲזַרְיָהוּ בֶן־
Sallum filius Iechizchiiahu&, Mesillemoth filius Berechiahu, Iehochanā
יְהוֹחָנָן בֶּרֶכְיָהוּ בֶן־מְשִׁלֵּמוֹת וִיחִזְקִיָּהוּ בֶּן־שַׁלֻּם
, militia è venientes contra , Chadlai filius Hamasa &
וַעֲמָשָׂא בֶּן־חַדְלָי עַל־הַבָּאִים מִן־הַצָּבָא׃
delictum in quia, huc captiuitatem adducetis Non : eis dixerunt Et
13 וַיֹּאמְרוּ לָהֶם לֹא־תָבִיאוּ אֶת־הַשִּׁבְיָה הֵנָּה כִּי לְאַשְׁמַת
super &, nostra peccata super addere dicentes* Vos . nos super DOMINI
יְהוָה עָלֵינוּ אַתֶּם אֹמְרִים לְהֹסִיף עַל־חַטֹּאתֵינוּ וְעַל־
. Israel super nasi ira & , nobis delictum multum* nam . nostra delicta
אַשְׁמָתֵנוּ כִּי־רַבָּה אַשְׁמָה לָנוּ וַחֲרוֹן אָף עַל־יִשְׂרָאֵל׃
, principum facies ad*, prædam & captiuitatem expeditus* reliquit Et
14 וַיַּעֲזֹב הֶחָלוּץ אֶת־הַשִּׁבְיָה וְאֶת־הַבִּזָּה לִפְנֵי הַשָּׂרִים
sunt nuncupati* qui viri surrexerunt Et . concionis totius &
15 וְכָל־הַקָּהָל׃ וַיָּקֻמוּ הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־נִקְּבוּ
de vestierut eorū nudos omnes&, captiuitatē in apprehenderut, &nomina p
בְשֵׁמוֹת וַיַּחֲזִיקוּ בַשִּׁבְיָה וְכָל־מַעֲרֻמֵּיהֶם הִלְבִּישׁוּ מִן־
, eos fecerŭt comedere&, eos fecerŭt calceare&, eos fecerŭt vestire& spolijs
הַשָּׁלָל וַיַּלְבִּשׁוּם וַיַּנְעִלוּם וַיַּאֲכִלוּם
omnem asinis in eos duxerunt & , eos vnxerunt & , eos fecerunt bibere &
וַיַּשְׁקוּם וַיְסֻכוּם וַיְנַהֲלוּם בַּחֲמֹרִים לְכָל־
: eorŭ fratres apud palmarum ciuitatē Iericho eos adduxerŭt &, impingentē
כּוֹשֵׁל וַיְבִיאוּם יְרֵחוֹ עִיר־הַתְּמָרִים אֵצֶל אֲחֵיהֶם
Achaz rex misit illo tempore In . Someron* sunt reuersi &
16 וַיָּשׁוּבוּ שֹׁמְרוֹן׃ בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אָחָז
, venerunt Edomæi adhuc Et . sibi auxiliandum ad , Assur reges ad
17 עַל־מַלְכֵי אַשּׁוּר לַעְזֹר לוֹ׃ וְעוֹד אֲדוֹמִים בָּאוּ
. captiuitatem duxerunt captiuam & , Iehudah de percusserunt &
וַיַּכּוּ בִיהוּדָה וַיִּשְׁבּוּ־שֶׁבִי׃
. Iehudah meridiem & , planiciei vrbes per se diffuderunt Pelistim Et
18 וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ בְּעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וְהַנֶּגֶב לִיהוּדָה
, Socho & , Ghederoth & , Aialon & , semes-Beth ceperunt &
וַיִּלְכְּדוּ אֶת־בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְאֶת־אַיָּלוֹן וְאֶת־הַגְּדֵרוֹת וְאֶת־שׂוֹכוֹ
& , Ghimzo & , eius filias & , Timnah & ; eius filias* &
וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־תִּמְנָה וּבְנוֹתֶיהָ וְאֶת־גִּמְזוֹ וְאֶת־
DOMINVS humiliauit Nam . ibi habitauerūt &, eius filias
19 בְּנֹתֶיהָ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ כִּי־הִכְנִיעַ יְהוָה אֶת־
, Iehudah in feriari fecerat quia : Israel regem Achaz propter Iehudah
יְהוּדָה בַּעֲבוּר אָחָז מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל כִּי הִפְרִיעַ בִּיהוּדָה
. DOMINVM in præuaricatione præuaricādo &
וּמָעוֹל מַעַל בַּיהוָה׃

, ei fuit angustiæ & , Assur rex pilneser-Tilgath eum super* venit Et
20 וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְּגַת פִּלְנְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיָּצַר לוֹ
domum Achaz fuerat partitus Etenim . eum roborauit non &
21 וְלֹא חֲזָקוֹ׃ כִּי־חָלַק אָחָז אֶת־בֵּית
, Assur regi dedit* &: principum & , regis domum & , DOMINI
יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיִּתֵּן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר
addidit & sibi esse angustiæ tempore in Et . sibi auxilium ad non &
22 וְלֹא לְעֶזְרָה לוֹ׃ וּבְעֵת הָצֵר לוֹ וַיּוֹסֶף
. Achas rex ipse , DOMINVM in præuaricari
לִמְעוֹל בַּיהוָה הוּא הַמֶּלֶךְ אָחָז׃
Quoniā ; dixit & . eū in percutientib* Darmesec diis immolauit Et
23 וַיִּזְבַּח לֵאלֹהֵי דַרְמֶשֶׂק הַמַּכִּים בּוֹ וַיֹּאמֶר כִּי
. me adiuuabūt&, immolabo eis , eos adiuuantes ipsi Aram regum dij
אֱלֹהֵי מַלְכֵי־אֲרָם הֵם מַעְזְרִים אוֹתָם לָהֶם אֲזַבֵּחַ וְיַעְזְרוּנִי
. Israel omni & , eū faciendū ruere ad ei fuerunt ipsi &
וְהֵם הָיוּ־לוֹ לְהַכְשִׁילוֹ וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל׃
vasa quassauit* & , Dei domus vasa Achaz collegit Et
24 וַיֶּאֱסֹף אָחָז אֶת־כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים וַיְקַצֵּץ אֶת־כְּלֵי
fecit & ; DOMINI domus fores* clausit & , Dei domus
בֵית־הָאֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיַּעַשׂ
. Ierusalaim in angulo omni in altaria sibi
לוֹ מִזְבְּחוֹת בְּכָל־פִּנָּה בִּירוּשָׁלָםִ׃
diis suffiendum ad , excelsa fecit Iehudah vrbe & vrbe omni in Et
25 וּבְכָל־עִיר וָעִיר לִיהוּדָה עָשָׂה בָמוֹת לְקַטֵּר לֵאלֹהִים
. suorum patrum Deum DOMINVM fecit irasci & ; alienis
אֲחֵרִים וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
, nouissimorum & primorum , eius viarū omniū & , eius verborū residuū Et
26 וְיֶתֶר דְּבָרָיו וְכָל־דְּרָכָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים
. Israel & , Iehudah regum libro in scripta ipsa ecce
הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל׃
; Ierusalaim in, ciuitate in eū sepelierūt&, suis patrib* cū Achaz iacuit Et
27 וַיִּשְׁכַּב אָחָז עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ בָעִיר בִּירוּשָׁלַםִ
regnauit & : Israel regum sepulcra ad eum adduxerunt non quia
כִּי לֹא הֱבִיאֻהוּ לְקִבְרֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ
. eo pro eius filius Iechizchiiahu
יְחִזְקִיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXIX. כט

viginti & : annorum quinque & viginti filius regnauit Iechizchiiahu
1 יְחִזְקִיָּהוּ מָלַךְ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה וְעֶשְׂרִים
Abiiah , eius matris nomen Et . Ierusalaim in regnauit annis nouem &
וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ אֲבִיָּה
DOMINI oculis in rectum Fecitque Zechariahu filia
2 בַּת־זְכַרְיָהוּ׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה
. eius pater Dauid fecerat quæ omnia iuxta
כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה דָּוִיד אָבִיו׃
aperuit , primo mense in, eum regnandi primo anno in Ipse
3 הוּא בַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן פָּתַח
. eas roborauit & , DOMINI domus valuas
אֶת־דַּלְתוֹת בֵּית־יְהוָה וַיְחַזְּקֵם׃
plateam ad eos collegit & : Leuitas atque , sacerdotes Adduxitque
4 וַיָּבֵא אֶת־הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַלְוִיִּם וַיַּאַסְפֵם לִרְחוֹב
, vos sanctificate Nūc . Leuitæ me Audite : eos ad Dixitque . orientalem
5 הַמִּזְרָח׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמָעוּנִי הַלְוִיִּם עַתָּה הִתְקַדְּשׁוּ
educite & ; vestrorum patrum Dei DOMINI domum sanctificate &
וְקַדְּשׁוּ אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם וְהוֹצִיאוּ אֶת־
sunt præuaricati Quia . sanctitate de immunditiam
6 הַנִּדָּה מִן־הַקֹּדֶשׁ׃ כִּי־מָעֲלוּ
, nostri Dei DOMINI oculis in malum fecerunt & , nostri patres
אֲבֹתֵינוּ וְעָשׂוּ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֵינוּ
dederūt&, DOMINI tabernaculo à suas facies verterūt & . eū dereliquerūt&
וַיַּעַזְבֻהוּ וַיַּסֵּבּוּ פְנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן יְהוָה וַיִּתְּנוּ־
ostia extinxerunt & , porticus fores clauserunt Etiam . ceruicem
7 עֹרֶף׃ גַּם סָגְרוּ דַּלְתוֹת הָאוּלָם וַיְכַבּוּ אֶת־
ascendere fecerunt non ascensionem & ; suffierunt non suffimentum & , lucernas
הַנֵּרוֹת וּקְטֹרֶת לֹא הִקְטִירוּ וְעֹלָה לֹא־הֶעֱלוּ
super DOMINI ira fuit Et . Israel Deo sanctitate &
8 בַקֹּדֶשׁ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי קֶצֶף יְהוָה עַל־
, sibilum in &, stupore in, cōmotione in eos tradidit ; Ierusalaim & Iehudah
יְהוּדָה וִירוּשָׁלָםִ וַיִּתְּנֵם לְזַוָעָה לְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה
. vestris oculis in videntes vos quemadmodum
כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים בְּעֵינֵיכֶם׃
, nostræ filiæ &, nostri filij & ; gladio in nostri patres corruerunt en Et
9 וְהִנֵּה נָפְלוּ אֲבוֹתֵינוּ בֶּחָרֶב וּבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ
. hoc super captiuitatem in nostræ vxores &
וְנָשֵׁינוּ בַּשְּׁבִי עַל־זֹאת׃

Marginalia (left): * ad obsedit eum צוּר; Quamuis diuiserit † dederit; † fuit Iquo erat angustiis affectus vt præuaricaretur; adiuuant; congregauit † confregit omnia * ostia כָּלָה; עָשָׂה; פָּנָה; singulis vrbibus; Residua autē sunt; dormiuit; בּוֹא; Icum esset; עָשָׂה; quo regnauit; congregauit; נָדַד; רוּץ; סָבַב; כָּבָה; holocaustū non obtulerunt; עָלָה; desolationē, ceruitis; רָאָה; propter

Marginalia (right): eum robustos, eō quòd reliquissent; à rege. Ceperuntq; שָׁבָה spolia multa מָאָה spolia בָּזַז; coră exercitu qui veniebat * בּוֹא propter iram * eos * furore qui peruenit. † dicitis נָגַע vere † sunt שׁוּב furoris † est חָרָה principibus קוּם pugna. * contra Dominum est * dicitis * magnum est * furoris * exercitus * coram principibus, & omni cætu. † expositi fuerunt בּוֹז שׁוּר שָׁבָה שְׁקֹם סוּךְ infirmum, בּוֹא חֲמֹר * in vt auxiliarentur ceperunt נָכָה † ad † villas villas villas vlcisci fecit de præuaricatus erat

;Israel Deo DOMINO* fœdus *pangere*† meo corde *cum* Nunc

10 עתה עם לבבי לכרות ברית ליהוה אלהי ישראל

quia .*sitis securi*† ne nunc mei Filij . sui *nasi*†iram nobis à auertet &

11 וישב ממנו חרון אפו׃ בני עתה אל תשלו כי

existēdū ad‖&,ei ministrādū ad *ei⁹ facies ad standū ad*†,DOMINVS elegit *vobis in*

בכם בחר יהוה לעמד לפניו לשרתו ולהיות

.*suffientes & ministrantes ei*

לו משרתים ומקטרים׃

Hazariahu fili' Ioel &,Hamasai filius Machath,Leuitę surrexerunt Et

12 ויקמו הלוים מחת בן עמשי ויואל בן עזריהו

Hazariahu &,Habdi filius Chis Merari filiis de &,Chahathi filiis de

מן בני הקהתי ומן בני מררי קיש בן עבדי ועזריהו

filius Heden &,Zimmah filius Ioach,Ghersunitis de &:Iehallelel filius

בן יהללאל ומן הגרשני יואח בן זמה ועדן בן

,Asaph filiis de &:Iehiel &,Simri,Elisaphan filiis de Et .Ioach

13 יואח׃ ומן בני אליצפן שמרי ויעואל ומן בני אסף

:Simhi &,Iechiel,Heman filiis de Et .Mathaniahu &,Zechariahu

14 זכריהו ומתניהו׃ ומן בני הימן יחואל ושמעי

.Huzziel &,Semahiah,Ieduthun filiis de &

ומן בני ידותון שמעיה ועזיאל׃

sunt ingressi &,sunt sanctificati &,suos fratres Collegeruntque

15 ויאספו את אחיהם ויתקדשו ויבאו

.DOMINI domū mūdandū ad,DOMINI *verbis in*† regis mandatum iuxta

כמצות המלך בדברי יהוה לטהר בית יהוה׃

;mundandū ad,DOMINI domum intra sacerdotes sunt ingressi Et

16 ויבאו הכהנים לפנימה בית יהוה לטהר

,DOMINI tēplo in inuenerūt quam,immunditiā omnem eduxerunt &

ויוציאו את כל הטמאה אשר מצאו בהיכל יהוה

torrentē ad *educendum ad**,Leuitę *susceperunt* Et .DOMINI domus atrio in

לחצר בית יהוה ויקבלו הלוים להוציא לנחל

,sanctificare primi mensis vna in cœperunt Et .foras Chidron

17 קדרון חוצה׃ ויחלו באחד לחדש הראשון לקדש

sanctificauerūt &,DOMINI porticū ad sunt ingressi mēsis octaua die in &

וביום שמונה לחדש באו לאולם יהוה ויקדשו

mensis sextadecima die in & :octo diebus DOMINI domum

את בית יהוה לימים שמונה וביום ששה עשר לחדש

,regem Chizchiiahu ad interius sunt ingressi Et .perfecerunt primi

18 הראשון כלו׃ ויבואו פנימה אל חזקיהו המלך

altare &,DOMINI domum omnem Mundauimus:dixerunt &

ויאמרו טהרנו את כל בית יהוה ואת מזבח

omnia &,dispositionis mensam &,eius vasa omnia &,*ascensionis*

העולה ואת כל כליו ואת שלחן המערכת ואת כל

Achaz rex fecerat elongare quæ vasa omnia Et .eius vasa

19 כליו׃ ואת כל הכלים אשר הזניח המלך אחז

ipsa‖ecce &,*sanctificauimus & ,præparauimus ,ipsum præuaricādo in*,suo regno in

במלכותו במעלו הכנו והקדשנו והנם

.DOMINI *altaris facies ad*

לפני מזבח יהוה׃

,ciuitatis principes *collegit*†&,rex Iehizchiiahu *manicauit*‖Et

20 וישכם יחזקיהו המלך ויאסף את שרי העיר

arietes &,septem *iuuencos*†adduxerunt Et .DOMINI domū*ascendit &

21 ויעל בית יהוה׃ ויביאו פרים שבעה ואילים

super‖,peccato pro septem caprarum *capreolos*†&,septem agnos &,septem

שבעה וכבשים שבעה וצפירי עזים שבעה לחטאת על

Aharon filiis dixitque.Iehudah *super & ,sanctuario super*†&,regno

הממלכה ועל המקדש ועל יהודה ויאמר לבני אהרן

.DOMINI altare super *faciendum ascēdere ad**,sacerdotibus

הכהנים להעלות על מזבח יהוה׃

,sanguinem sacerdotes susceperunt &,*bouem*†mactauerunt Et

22 וישחטו הבקר ויקבלו הכהנים את הדם

sanguinem asperserunt &,arietes mactauerūt &;altare super asperserūt &

ויזרקו המזבחה וישחטו האלים ויזרקו הדם

.altare super sanguinem asperserūt &,*agnos* mactauerūt &,altare super

המזבחה וישחטו הכבשים ויזרקו הדם המזבחה׃

fulcierunt & :concionis & ,regis facies ad peccati hircos applicuerunt Et

23 ויגישו את שעירי החטאת לפני המלך והקהל ויסמכו

expiauerunt &,sacerdotes eos mactauerūt Et .eos super suas manus

24 ידיהם עליהם׃ וישחטום הכהנים ויחטאו את

quia ,Israel vniuersum *super* expiandū ad,altare super eorū sanguinem

דמם המזבחה לכפר על כל ישראל כי

.*peccatum & ,ascensionem** rex *indixit*† Israel omni†

לכל ישראל אמר המלך העולה והחטאת׃

,*nablis in*†,cymbalis cum DOMINI domo†Leuitas statuit Et

25 ויעמד את הלוים בית יהוה במצלתים בנבלים

:prophetę Nathā &,regis videntis Ghad &,Dauid *præcepto in*‖,citharis in &

ובכנרות במצות דויד וגד חזה המלך ונתן הנביא

in †est pcutere *cum †furoris †erretis. Vos enim
שוב חרה שלה
†vt stetis coram eo ‖ei ministretis & suffitis.
קום
ויעיאל / יחואל
Congregaueruntque
בוא
†iuxta verba
צוה פנה יצא
tulerunt *vt educerēt
חלל כלה פנה
holocausti,
כלה
dum præuaricaretur:prę parata sunt, & sanctificata sunt, ‖ sunt coram altari
כון
‖mane surrexit †cōgregauit *in †tauros
עלה בוא פרה
†hircos ‖pro †pro sanctitate, & pro *vt offerrent †boues,
arietes,
p peccato coram rege & cœtu, imposueruntque
נגש
†pro †iussit *fieri holocaustum & sacrificium pro peccato. †in †psalteriis,
צלל
‖iuxta præceptum

†fuit .eius prophetarum manum per præceptum†DOMINI manum per quia

כי ביד יהוה המצוה ביד נביאיו׃

.tubis cum sacerdotes &,Dauid *vasis in* Leuitæ Steteruntque

26 ויעמדו הלוים בכלי דויד והכהנים בחצצרות׃

.altare *ad ascensionem ascendere faciendum ad**,Chizchiiahu dixit Et

27 ויאמר חזקיהו להעלות העלה להמזבח

,tubæ &,DOMINI canticum cœpit,holocaustū cœpit†tēpore in Et

ובעת החל העולה החל שיר יהוה והחצצרות

.Israel regis Dauid *vasorum*‖manus *super*†&

ועל ידי כלי דויד מלך ישראל׃

tubæ &,cantoris canticum &,*se incuruantes concio**omnis Et

28 וכל הקהל משתחוים והשיר משורר והחצצרות

complere secundum Et .*ascensionem complendum ad vsque*†omnes ,*buccinantes**

מחצצרים הכל עד לכלות העלה׃ וככלות

.*se incuruauerūt**&,eo cū†inuenti†omnes &,rex,*poplites flexerūt facere ascēdere*

29 להעלות כרעו המלך וכל הנמצאים אתו וישתחוו׃

laudandum ad†,Leuitis principes & rex Iechizchiiahu dixit Et

30 ויאמר יחזקיהו המלך והשרים ללוים להלל

ad vsque laudauerunt Et .vidētis Asaph &,Dauid verbis in,DOMINVM

ליהוה בדברי דויד ואסף החזה ויהללו עד

,Iechizchiiahu respōdit Et .*se incuruauerūt & ,ceruicem flexerunt*†&,lætitiam

31 לשמחה ויקדו וישתחוו׃ ויען יחזקיהו

adducite &,accedite .DOMINO vestram manū *implestis*†Nunc:dixit &

ויאמר עתה מלאתם ידכם ליהוה גשו והביאו

,victimas *concio*†attulerunt Et .DOMINI domū in *confessiones**&,victimas

זבחים ותודות לבית יהוה ויביאו הקהל זבחים

numerus fuit Et .holocausta corde voluntarius omnis &,*confessiones*†&

32 ותודות וכל נדיב לב עלות׃ ויהי מספר

,centum arietes,septuaginta boues ,*concio**attulerunt quod holocausti

העלה אשר הביאו הקהל בקר שבעים אילים מאה

.hæc omnia DOMINO *ascensionem**in,ducentos agnos

כבשים מאתים לעלה ליהוה כל אלה׃

.millia tria pecudes &,sexcentos boues,sanctificationes Et

33 והקדשים בקר שש מאות וצאן שלשת אלפים׃

expoliare†poterant non &,*parum*†in erāt sacerdotes Veruntamen

34 רק הכהנים היו למעט ולא יכלו להפשיט את

consummari ad vsque†Leuitæ eorū fratres eos *roborauerūt**&:holocausta omnia

כל העלות ויחזקום אחיהם הלוים עד כלות

recti†Leuitæ nam .sacerdotes sanctificarent se donec &,opus

המלאכה ועד יתקדשו הכהנים כי הלוים ישרי

.sacerdotibus præ se *sanctificandum ad*†,corde

לבב להתקדש מהכהנים׃

,pacificorum adipibus cum multitudine in holocaustum etiam Et

35 וגם עולה לרב בחלבי השלמים

domus *seruitium*†est præparatum & :*ascensionem**ad libaminibus in &

ובנסכים לעלה ותכון עבודת בית

,populus omnis &,Iechizchiiahu est lætatus Et .DOMINI

36 יהוה׃ וישמח יחזקיהו וכל העם

.res fuit *subito in quia*†:populo Deus præparasset quod *super*

על ההכין האלהים לעם כי בפתאום היה הדבר׃

†fuit cum instrumentis musicis *vt offerrent holocaustū super
עלה
†quo
חלל
†per ‖instrumentorum †cœtus adorabant,
שחה שור
*clangebant †donec perficerent holocaustū. Et cū perfecissent offerre, incuruauerunt se, †qui †sunt
כלה קדד
*adorauerūt. †vt laudarēt †incuruati sunt, & adorauerunt.
ענה נגש בוא
†consecrastis *laudes †cœtus
ידה היה
†laudes, †cœtus, *holocaustū †pauci, †excoriare
יכל
*iuuarunt †donec consummaretur †erant
לאך
†vt sanctificarent *holocaustū, †ministeriū
כון
eo †quia repēte
כון

CAP. XXX. ל

etiam & ;Iehudah &,Israel omnem ad Iechizchiiahu misit Et

1 וישלח יחזקיהו על כל ישראל ויהודה וגם

DOMINI domū ad *veniēdū ad*,Menasseh &,Ephraim ad scripsit epistolas

אגרות כתב על אפרים ומנשה לבוא לבית יהוה

.Israel Deo DOMINO Pesach *faciendum ad* ,Ierusalaim in

בירושלם לעשות פסח ליהוה אלהי ישראל׃

,Ierusalaim in *concio* omnis & eius principes &,rex est consiliatus Et

2 ויועץ המלך ושריו וכל הקהל בירושלם

potuerunt non Nam .secundo mense in Pesach *faciendum ad*

3 לעשות הפסח בחדש השני׃ כי לא יכלו

erant sanctificati non sacerdotes quia ; ipso tempore in illud facere

לעשתו בעת ההיא כי הכהנים לא התקדשו

.Ierusalaim in *sunt collecti* non populus &,sufficientiā ad

למדי והעם לא נאספו לירושלם׃

.*concionis** omnis oculis in &,regis oculis in verbum *fuit rectum*†Et

4 ויישר הדבר בעיני המלך ובעיני כל הקהל׃

Israel vniuersum in vocem *faciendū*‖trāsire *ad*†,verbum statuerunt Et

5 ויעמידו דבר להעביר קול בכל ישראל

Deo DOMINO Pesach faciēdū ad *veniēdū ad*,Dan vsq; & sebah-Beer à

מבאר שבע ועד דן לבוא לעשות פסח ליהוה אלהי

:est scriptum sicut,fecerūt *multitudine in*†non quia :Ierusalaim in Israel

ישראל בירושלם כי לא לרב עשו ככתוב׃

vt venirent
vt facerent
עשה
cœtus
יעץ שור
vt facerent
שנה
erat congregatus
†placuit *cœtus. †vt ‖facerent
vt venirent
†propter multitudinem
רבב

eius principũ &,regis manu de epistolis cum cursores Perrexeruntque
6 † וילכו [g] הרצים באגרות מיד המלך ושריו
Filij :dicendo ,regis præceptum iuxta & :Iehudah &,Israel vniuersum in
בכל־ישראל ויהודה [h] וכמצות המלך לאמר בני
,Ischac ,Abraham Deum DOMINVM ad reuertimini Israel
ישראל שובו אל־יהוה אלהי אברהם יצחק
regum vola‡e vobis relictam euasionem ad reuertetur Et .Israel &
וישראל [i] וישב אל־הפליטה הנשארת לכם [k] מכף מלכי
qui ,vestri fratres sicut &,vestri patres sicut sitis ne Et . Assur
7 אשור : † ואל־תהיו כאבותיכם וכאחיכם אשר
eos tradidit &,suorum patrum Deum DOMINVM in sunt præuaricati
מעלו ביהוה אלהי אבותיהם [l] ויתנם
induretis ne Nunc .videntes* vos quemadmodũ,stuporem in
8 [m] לשמה כאשר אתם ראים : † עתה אל־תקשו
venite &,DOMINO manum date .vestri patres sicut ,vestram ceruicem
ערפכם כאבותיכם תנו־יד ליהוה ובאו
DOMINO seruite &;seculum in sanctificauit quod ,ei⁹ sanctuariũ ad
למקדשו אשר הקדיש לעולם ועבדו את־יהוה
vos conuertẽdo in†quia .eius nasi ira vobis à auertetur &,vestro Deo
9 אלהיכם וישב ממכם [n] חרון אפו : † כי בשובכם
facies ad miserationes in‡ vestri filij & ,vestri fratres ,DOMINVM ad
על־יהוה אחיכם ובניכם לרחמים לפני
misericors &,gratiosus‡quia,hanc terram ad redeundum ad & ,eos captiuantium
[o] שוביהם ולשוב לארץ הזאת כי־[p] חנון ורחום
si ,vobis à facies*remouebit non & ,vester Deus DOMINVS
יהוה אלהיכם ולא־[q] יסיר פנים מכם אם־
ciuitate de transeuntes† cursores fuerunt Et .eum ad reuersi fueritis
10 תשובו אליו : † ויהיו [r] הרצים עברים מעיר
fuerunt‡Et .Zebulũ ad vsq;& Menasseh & Ephraim terrã per ciuitatem in
לעיר בארץ־אפרים ומנשה ועד־זבלון [s] ויהיו
viri Attamen .eos in subsannantes & ,eis super deridentes
11 משחיקים עליהם ומלעגים בם : † אך אנשים
.Ierusalaim ĩvenerũt &,se humiliauerũt Zebulũ de &,Menasseh &,Aser de
מאשר ומנשה ומזבלון נכנעו [t] ויבאו לירושלם :
,vnum cor eis dandum ad‡ ,Dei manus fuit Iehudah in Etiam
12 † גם ביהודה היתה יד האלהים [v] לתת להם לב אחד
.DOMINI verbo in*principum & ,regis præceptum faciendum ad
לעשות [x] מצות המלך [y] והשרים בדבר יהוה :
sollennitatem faciendũ ad,multus populus Ierusalaim in sunt collecti†Et
13 † ויאספו ירושלם עם־רב לעשות את־[z] חג
.valde multitudinem ad‡coetus,secundo mense in infermentatorum
המצות בחדש [a] השני קהל לרב מאד :
omnia* &,Ierusalaim in‡quæ altaria remouerunt &,surrexerũt Et
14 [b]† ויקמו ויסירו את־המזבחות אשר בירושלם ואת כל־
immolauerũt Et .Chidron torrentẽ in,piecerũt &,remouerũt suffimiti vasa
15 המקטרות הסירו וישליכו לנחל קדרון : † וישחטו
.Leuitæ &,sacerdotes Et .secundi mensis decima quarta in Pesach
הפסח בארבעה עשר לחדש השני והכהנים והלוים
domum ascensiones adduxerũt & ,se sanctificauerunt & ,erãt affecti pudore
נכלמו ויתקדשו [c] ויביאו [d] עלות בית
legem secundũ,suũ indiciũ‡secundũ sua statione super†steterũt Et .DOMINI
16 יהוה : † ויעמדו על־עמדם כמשפטם [e] כתורת
manu de sanguinem spargentes* sacerdotes ,Dei viri Moseh
משה איש־האלהים הכהנים זרקים את־הדם מיד
:se sanctificauerant non qui ,concione in multitudo* Nam .Leuitarum
17 הלוים : † כי־[f] רבת בקהל אשר לא־התקדשו
sanctificãdũ ad mũdo non omni‡Pesachim immolatione super†Leuitæ &
והלוים על־שחיטת הפסחים לכל לא טהור להקדיש
,Ephraim de multitudo ,populi multitudo Quia .DOMINO
18 ליהוה : † כי מרבית העם רבת מאפרים
comederũt Sed .se mundauerũt nõ,Zebulũ &,Issaschar ,Menasseh &
ומנשה יששכר וזבלון לא הטהרו כי־אכלו
,eis super*Iechizchiiahu orauit Sed .scriptum sicut non in Pesach
את־הפסח בלא ככתוב כי התפלל יחזקיהו עליהם
suum cor omne .propter‡ expiabit bonus DOMINVS :dicendo
19 לאמר יהוה הטוב יכפר בעד : † כל־לבבו
,suorum patrum Deum DOMINVM ,Deum quærendum ad parauit
[g] הכין לדרוש האלהים יהוה אלהי אבותיו
ad DOMINVS exaudiuit Et .sanctitatis purificationẽ secundũ nõ &‡
20 ולא כטהרת הקדש : † וישמע יהוה אל־
Israel filij Feceruntque .populum sanauit &,Iechizchiiahu
21 יחזקיהו וירפא את־העם : [h]† ויעשו בני־ישראל
septem infermentatorum sollennitatem ,Ierusalaim in inuenti‡
הנמצאים בירושלם את־[i] חג [k] המצות שבעת
die in die† DOMINVM laudantes*& :magna lætitia cum diebus
ימים בשמחה גדולה ומהללים ליהוה יום ביום

רוץ [g] — צוה [h] — eos, qui euaserunt ‡manu — שוב [i] כפף [k] — נתן [l] — desolationẽ, *cernitis. — שמם [m] — furoris †cùm reuersi fueritis — חרה [n] — ‡misericordiam consequentur corã eis, qui captiuos duxerũt eos, vt reuertantur ‡clemens, — שבה [o] — חנן [p] סור [q] — *faciem †transierunt — רוץ [r] היה [s] — ‡irridebant eos, & subsannabant. — בוא [t] נתן [v] — ‡vt daret *iuxta verbũ — צוה [x] שור [y] — †congregati — חגג [z] — ‡multus — שנה [a] — ‡erant *altaria suffimentorum — קום [b] — holocausta in — בוא [c] עלה [d] — †in loco suo ‡morem — ירה [e] — ‡spargebant *multi erant in coetu, — רבב [f] — †erant ‡pro — non secundũ quod est. *pro ‡eum. Quia — כון [g] — ‡quamquam — ‡qui sunt — *laudabant †per singulos dies

est Locutusque .DOMINO fortitudinis vasis in sacerdotes & Leuitæ
הלוים והכהנים בכלי [l] עז ליהוה : † וידבר 22
intellectum intelligentium Leuitarum omnium cor ad Iechizchiiahu
יחזקיהו על־לב כל־הלוים המשכילים שכל־
,diebus septem indictum comederunt &,DOMINO bonum
טוב ליהוה ויאכלו את־[m] המועד שבעת הימים
Deo DOMINO se confitentes & ,pacificorum victimas immolantes
מזבחים זבחי שלמים [n] ומתודים ליהוה אלהי
septem faciendum ad ,concio omnis inierunt consiliũ Et .suorum patrum
23 אבותיהם : † ויועצו [o] כל־הקהל לעשות שבעת
.lætitiam‡ diebus septem fecerunt & : aliis diebus
ימים אחרים ויעשו שבעת ימים שמחה :
,iuuencos*mille concioni eleuare fecit Iehudah rex Chizchiiahu Quia
24 † כי חזקיהו מלך־יהודה הרים לקהל אלף פרים
,mille iuuencos† coetui eleuauerunt principes Et .ouium millia septem &
ושבעת אלפים צאן והשרים [p] הרימו לקהל [q] פרים אלף
.multitudine in sacerdotes se sanctificauerũt Et .millia decem oues &
וצאן עשרת אלפים ויתקדשו כהנים לרב :
,Leuitæ &,sacerdotes &,Iehudah coetus omnis sunt lætati Et
25 † וישמחו כל־קהל יהודה והכהנים והלוים
terra de venientes‡ peregrini Et .Israel de venientes coetus omnis &
וכל־הקהל הבאים מישראל [r] והגרים הבאים מארץ
.Iehudah in habitantes & ,Israel
ישראל והיושבים ביהודה :
Selomoh diebus à quia ,Ierusalaim in magna lætitia fuit Et
26 †[s] ותהי שמחה גדולה בירושלם כי מימי שלמה
.Ierusalaim in hoc sicut non ,Israel regis ,Dauid filij
בן־דויד מלך ישראל לא כזאת בירושלם :
;populo benedixerunt & ,Leuitæ sacerdotes surrexerunt Et
27 †[t] ויקמו הכהנים הלוים ויברכו את־העם
habitaculum ad eorum oratio venit & ,eorum voce in auditum est &
וישמע בקולם ותבוא תפלתם למעון
.coelos ad eius sanctitatis
קדשו לשמים :

CAP. XXXI. לא

‡inuenti qui Israel omnis sunt egressi ,hoc totum perficere secundũ Et
1 †[a] וככלות כל־זאת יצאו כל־ישראל הנמצאים
,lucos succiderunt & ,statuas fregerunt &,Iehudah vrbibus in
לערי יהודה וישברו [b] המצבות ויגדעו האשרים
,Iehudah vniuerso de altaria & ,excelsa sunt demoliti &
וינתצו את־הבמות ואת־המזבחות מכל־יהודה
sunt Reuersiq; .cõsumendũ ad vsq;,Menasseh &,Ephraim in &,Biniamin &
ובנימן ובאפרים ומנשה עד־לכלה וישובו
.suas vrbes ad ,suam possessionem ad vnusquisq; ,Israel filij omnes
כל־בני ישראל איש לאחזתו [c] לעריהם :
super Leuitarum &,sacerdotum diuisiones Iechizchiiahu statuit Et
2 † ויעמד יחזקיהו את־מחלקות הכהנים והלוים על־
Leuitas & ,sacerdotes ,sui seruitij os secundum virum ,suis diuisionibus
מחלקותם איש כפי עבדתו לכהנים וללוים
laudandum & ,confitendũ ad & ministrandũ ad ;pacifica & ,holocaustũ ad
לעלה ולשלמים לשרת [d] ולהדות ולהלל
,eius substantia de regis pars Et .DOMINI castrorum portis in
3 בשערי [e] מחנות יהוה : † ומנת המלך מן־רכושו
,sabbathis in ascensiones† & ,vespere & mane ,ascensiones ascensiones ad
לעלות [f] לעלות הבקר והערב והעלות לשבתות
.DOMINI lege in ‡scriptum sicut ,sollennitatibus & ,mensibus in‡&
ולחדשים [g] ולמעדים ככתוב בתורת יהוה :
,sacerdotũ partẽ dandum ad*,Ierusalaim habitatoribus populo dixit Et
4 † ויאמר לעם ליושבי ירושלם [h] לתת מנת הכהנים
exuperare secundum†Et .DOMINI lege in confortarentur vt ,Leuitarũ &
5 והלוים למען יחזקו [i] בתורת יהוה : † וכפרץ
recẽtis olei & ,musti‡,frumenti initium‡ Israel filij multiplicauerunt,rem
הדבר הרבו בני־ישראל ראשית דגן תירוש ויצהר
multitudinem in omnium decimam & ,agri prouentus†omnis &,mellis*&
ודבש וכל [k] תבואת שדה ומעשר הכל לרב
vrbibus in habitantes‡,Iehudah & ,Israel filij Et .adduxerunt
6 הביאו : † ובני ישראל ויהודה היושבים בערי
,sanctitatum decimã & ,pecudũ & ,boum decimam ipsi etiam ,Iehudah
יהודה גם־הם מעשר בקר וצאן ומעשר קדשים
aceruos dederunt*& ,adduxerunt ,suo Deo DOMINO sanctificatarum‡
המקדשים ליהוה אלהיהם הביאו ויתנו ערמות
, fundare aceruos coeperunt tertio mense In .aceruos
7 ערמות : † בחדש השלשי [l] החלו הערמות ליסוד
.consummauerunt septimo mense in &
ובחדש השביעי [m] כלו :

cum instrumentis sonoris — עזז [l] — per sollennitatem — יעד [m] — ידה [n] — coetus, vt sic facerent — יעץ [o] — ‡cũ lætitia. — seposuit coetui *tauros, — separauerunt †tauros — רום [p] פרה [q] — qui venerant ‡qui venerãt — גור [r] — היה [s] — fuit similis — קום [t] — exaudita est vox — cũm perfecissent ‡sunt — כלה [a] — יצב [b] — donec consumerent. — עיר [c] — in — vnumquẽq; secundũ ministeriũ suũ. — ידה [d] — חנה [e] — ad offerendũ holocausta †holocausta — עלה [f] יעד [g] — ‡Calendis, ‡est *vt darent — נתן [h] — †cũm multiplicata esset res, — ירה [i] — ‡primitias ‡vini, *dactyli, †fructus — בוא [k] — ‡qui habitabant — ‡quæ sanctificata erant *posuerunt aceruatim. — חלל [l] — כלה [m]

, aceruos viderunt &, principes &, Iechizchiiahu venerunt Et
8 ויבאו יחזקיהו והשרים ויראו את־הערמות
.Israel eius populo &, DOMINO benedixerūt &
ויברכו את־יהוה ואת עמו ישראל׃
.aceruis super Leuitis &, sacerdotibus super Iechizchiiahu inquisiuit Et
9 וידרש יחזקיהו על־הכהנים והלוים על־הערמות׃
: dixit &, Sadoc domus primus sacerdos Hazariahu cum ad dixit Et
10 ויאמר אליו עזריהו הכהן הראש לבית צדוק ויאמר
, saturari &, edere ‡DOMINI domum † adducere oblationem incipiendo Ab
מהחל התרומה לביא בית־יהוה אכול ושבוע
benedixit DOMINUS quia, multitudinem ad vsque superrelinquere &
והותר עד־לרוב כי יהוה ברך את־
. huic turbæ residua* &, suo populo
עמו והנותר את־ההמון הזה׃
. DOMINI domo in cellas parandum ad‖, Iechizchiiahu dixit Et
11 ויאמר יחזקיהו להכין לשכות בבית יהוה
sancta &, decimam &, eleuationem‡ adduxerunt Et .parauerunt &
12 ויכינו׃ ויביאו את־התרומה והמעשר והקדשים
eius frater Simhi &, Leuita Cananiahu dux ‡ ea super Et .fide in *
באמונה ועליהם נגיד כונניהו הלוי ושמעי אחיהו
, Hazahel &, Nachath &, Hazariahu &, Iechiel Et .secundus
13 משנה׃ ויחיאל ועזזיהו ונחת ועשהאל
, Machath &, Ismachiahu &, Eliel &, Iosabad &, Ierimoth &
וירימות ויוזבד ואליאל ויסמכיהו ומחת
mandato in eius fratris Simhi &, Cananiahu manu de prępositi, Benaiahu &
ובניהו פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו במפקד
.Dei domus ducis Hazariahu &, regis Iechizchiiahu
יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית־האלהים׃
deuotiones super ‖ orientem ad ianitor Leuites Imnah filius Chore Et
14 וקורא בן־ימנה הלוי השוער למזרחה על נדבות
.sanctificationū sanctificatioēs & DOMINO eleuationem dādū ad , Dei
האלהים לתת תרומת יהוה וקדשי הקדשים׃
, Semahiahu &, Iesuah &, Miniamin &, Heden eius manum ad Et
15 ועל־ידו עדן ומנימן וישוע ושמעיהו
dandum ad , fide in sacerdotum ciuitatibus in Secaniahu &, Amariahu
אמריהו ושכניהו בערי הכהנים באמונה לתת
.paruo sic magno sicut, diuisionibus in suis fratribus
לאחיהם במחלקות כגדול כקטן׃
, supra &, annorum trium filio à masculis eorum genealogizare Præter
16 מלבד התיחשם לזכרים מבן שלוש שנים ולמעלה
, eorū seruitium in, eius die in diei verbo in, DOMINI domū in ingredieti omni
לכל־הבא לבית־יהוה לדבר־יום ביומו לעבודתם
genealogizare‡ Et .suas diuisiones iuxta‖ eorum obseruationibus in ‖
17 במשמרותם כמחלקותיהם׃ ואת התיחש
viginti filio à, Leuitarum &, suorum patrum domum per sacerdotum
הכהנים לבית אבותיהם והלוים מבן עשרים
.suis diuisionibus in suis obseruationibus in*, supra &, annorum
שנה ולמעלה במשמרותיהם במחלקותיהם׃
, eorum filiis &, eorum vxoribus, eorum pube cuncta in genealogizare‡ Et
18 ולהתיחש בכל־טפם נשיהם ובניהם
se sanctificabant eorum fide in quia: concioni‡ omni, eorum filiabus &
ובנותיהם לכל־קהל כי באמונתם יתקדשו־
, eorū vrbium suburbij agris ‖ in sacerdotibus Aharon filiis Et .sanctitate‖
19 קדש׃ ולבני אהרן הכהנים בשדי מגרש עריהם
dandū ad ‖, nomina per sunt nominati qui viri, ciuitate & ciuitate omni in
בכל־עיר ועיר אנשים אשר נקבו בשמות לתת
.Leuitis in genealogizare omne ad ‖&, sacerdotibus in‡, masculo omni partes
מנות לכל־זכר בכהנים ולכל־התיחש בלוים׃
, bonum fecit & .Iehudah omni in Iechizchiiahu hoc sicut‡ fecit Et
20 ויעש כזאת יחזקיהו בכל־יהודה ויעש הטוב
.sui Dei DOMINI facies ad veritatem &, rectum &
והישר והאמת לפני יהוה אלהיו׃
, Dei domus seruitio ‖ in cœpit quod, opere omni in Et
21 ובכל־מעשה אשר־החל בעבודת בית־האלהים
, fecit suo corde toto in, suum Deum quærendū ad, precepto in &, lege in &
ובתורה ובמצוה לדרש לאלהיו בכל־לבבו עשה
.est prosperatus &
והצליח׃

ראה / à de / de domo / A tēpore quo inceperūt oblationes †ad ‡comedim⁹, & saturati sumus, & supfuerunt / יתר רבב / *superesse fecit multitudinem hanc. / ‖vt pararēt gazophylacia / המה כון / ‡primitias, & decimas, / בוא / יתיר ו / *fideliter / ‡erat / secundum imperium / יתיר ו / ‖erat spōte oblata Deo, primitias / ‖super / נתן / fideliter, vt darent / secundum diuisiones, / progeniem eorum per singulos dies secundū ministerium / ‖secundū obseruationes / שנה בוא / ‖in diuisionibus suis. / ‡progeniem / *secundū obseruationes suas / ‡progeniem in cunctis paruulis / ‡cœtui / ‖in agro suburbano / טפף נתן / singulis ciuitatibus / ‖vt darent / ‡tam de / ‖& omni progenie quā de / ‡simile / מנה עשה / verum corā Dño Deo suo. / ‖ministerio / אמן חלל / vt quęreret / ירה

CAP. XXXII. לב

rex Sancherib venit, horum veritatem &, verba Post
1 אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב מלך־
.munitas ciuitates cōtra est castrametat⁹ &, Iehudah in est ingress⁹ &, Assur
אשור ויבא ביהודה ויחן על־הערים הבצרות
.se ad eas perrumpendum ad, dixit &
ויאמר לבקעם אליו׃

hæc / בוא חנן / vt diuideret

bellum ad ‖ eius facies‡ &, Sancherib venit quòd, Iechizchiiahu vidit Et
2 וירא יחזקיהו כי־בא סנחריב ופניו למלחמה
, suis principibus cum consilium iniit Et .Ierusalaim contra
3 על־ירושלם׃ ויועץ עם־שריו
:ciuitatem extra † qui, fontium aquas obturandum ad, suis potentibus &
וגבריו לסתום את־מימי העינות אשר מחוץ לעיר
obturarunt &, multus populus sunt congregati Et .eum adiuuerunt &
4 ויעזרהו׃ ויקבצו עם־רב ויסתמו את־
: dicendo, terræ medio in inundantem torrentem &, fontes omnes
כל־המעינות ואת־הנחל השוטף בתוך־הארץ לאמר
?multas aquas inuenient &, Assur reges venient quid Vt
למה יבואו מלכי אשור ומצאו מים רבים׃
ascendere fecit &, diruptum murum omnem ædificauit &, est confortatus Et
5 ויתחזק ויבן את־כל־החומה הפרוצה ויעל
Millo roborauit & .alium murum forinsecus &, turres super
על־המגדלות ולחוצה החומה אחרת ויחזק את־המלוא
.clypeos &, multitudinem in missile fecit &, Dauid vrbem
עיר דויד ויעש שלח לרב ומגנים׃
, se ad eos congregauit & :populum super bellorum principes dedit Et
6 ויתן שרי מלחמות על־העם ויקבצם אליו
: dicendo, eorum cor ad est locutus &, ciuitatis portę plateam ad
אל־רחוב שער העיר וידבר על־לבבם לאמר׃
faciebus à consternemini ne &, timeatis ne, roboremini & Confortamini
7 חזקו ואמצו אל־תיראו ואל־תחתו מפני
nobiscum quia, eo cum ‡ quæ, turbæ† vniuersæ faciebus à &, Assur regis
מלך אשור ומלפני כל־ההמון אשר־עמו כי־עמנו
DOMINUS ‖ nobiscū &, carnis brachiū‡ ipso Cum .illo cum præ multa
8 רב מעמו׃ עמו זרוע בשר ועמנו יהוה
populus sunt innixi‡ Et .nostra bella pugnādū ad ‖ &, nos iuuādū ad‡, noster De⁹
אלהינו לעזרנו ולהלחם מלחמתנו ויסמכו העם
.Iehudah regis Iechizchiiahu verba super*
על־דברי יחזקיהו מלך־יהודה׃
.Ierusalaim in suos seruos Assur rex Sancherib misit hac Post
9 אחר זה שלח סנחריב מלך־אשור עבדיו ירושלימה
regē Iechizchiiahu ad ;illo cum ‖ eius potestas oīs &, Lachis contra† ipse Et
והוא על־לכיש וכל־ממשלתו עמו על־יחזקיהו מלך
: dicendo, Ierusalaim in † qui Iehudah omnem ad &, Iehudah
יהודה ועל־כל־יהודה אשר בירושלם לאמר׃
, confidentes vos quod Super: Assur rex Sancherib dixit Sic
10 כה אמר סנחריב מלך אשור על־מה אתם בטחים
Iechizchiiahu Nonne ?Ierusalaim in obsidione in sedentes &
11 וישבים במצור בירושלם׃ הלא יחזקיהו
: dicendo, siti in &, fame in moriendū ad vos dandum ad, vos incitans
מסית אתכם לתת אתכם למות ברעב ובצמא לאמר
? Assur regis vola è nos eruet noster Deus DOMINUS
יהוה אלהינו יצילנו מכף מלך אשור׃
, eius altaria &, eius excelsa remouit Iechizchiiahu ipse Nonne
12 הלא־הוא יחזקיהו הסיר את־במתיו ואת־מזבחתיו
vnius altaris facies Ad :dicendo, Ierusalaim &, Iehudah ipsi dixit &
ויאמר ליהודה ולירושלם לאמר לפני מזבח אחד
? suffietis illud super &, vos incuruabitis
תשתחוו ועליו תקטירו׃
populis omnibus mei patres &, ego feci quid, cognoscetis Nonne
13 הלא תדעו מה עשיתי אני ואבותי לכל עמי
eruere terrarum gentium dij potuerunt valendo an ?terrarum
הארצות היכול יכלו אלהי גויי הארצות להציל את־
, istarum gentium deos vniuersos inter ‖ Quis ?mea manu è suā terram
14 ארצם מידי׃ מי בכל־אלהי הגוים האלה
suum populum eruere potuerit qui, mei patres exterminio deleuerūt quas
אשר החרימו אבותי אשר יכול להציל את־עמו
?mea manu è vos eruere vester Deus possit vt, mea manu è
מידי כי יוכל אלהיכם להציל אתכם מידי׃
vos incitet ne &, Chizchiiahu vos seducat ne nunc Et
15 ועתה אל־ישיא אתכם חזקיהו ואל־יסית אתכם
gens omnis, deus omnis poterit non Quia .ei credatis ne &, hæc sicut
כזאת ואל־תאמינו לו כי־לא יוכל כל־אלוה כל־גוי
quia etiā, meorū patrū manu è &, mea manu è suū populū eruere regnum &
וממלכה להציל עמו מידי ומיד אבותי אף כי
sunt locuti adhuc Et ?mea manu è vos eruent non vester Deus
16 אלהיכם לא־יצילו אתכם מידי׃ ועוד דברו
.eius seruū Iechizchiiahu cōtra &, Deum DOMINUM cōtra eius serui
עבדיו על־יהוה האלהים ועל יחזקיהו עבדו׃
, Israel Deum DOMINUM afficiendo probris scripsit epistolas Et
17 וספרים כתב לחרף ליהוה אלהי ישראל
non qui, terrarum Gentium dij Sicut: dicendo, eum cōtra dicēdo &
ולאמר עליו לאמר כאלהי גויי הארצות אשר לא־

‡quod ‖esset / יעץ / vt obturarēt / †erant / clauserunt / dirutum, & reparauit / בנה / עלה / gladios / עשה גנן / posuit / paucatis à facie / ירא חתת / facie multitudinis / *est / plures sunt quàm ‡est / ‡vt adiuuet / ‖vt puguet / המה / ‡confirmarunt se / *propter / †erat ‖erat / †erat / Cui fiditis, & manetis / seducit vt tradat / סות / manu / נצל כפף / סור / Coram altari vno adorabitis, / שחה / cognoscitis / ידע / nunquid potentes / ‖fuit / occiderunt / נצל / persuadeat vobis simile, Si potuit / quanto magis Deus vester non eruet

Iechizchiiahu Deus eruet non sic ,mea manu è suum populū eruerunt
הצילו עמם מידי כן לא־יציל אלהי יחזקיהו
Iehudaicè magna voce in clamauerunt Et .mea manu è suū populum
18 † ויקראו בקול־גדול יהודית עמו מידי׃
,eos timere faciendū ad ,murum super † qui Ierusalaim populum contra
על־עם ירושלם אשר על־החומה [b] ליראם
.ciuitatem caperent vt ,eos turbandum ad
ולבהלם למען ילכדו את־העיר׃
populorum deos contra sicut ,Ierusalaim Deum ad‡ sunt locuti Et
19 † וידברו אל־אלהי ירושלם כעל אלהי עמי
.hominis manuum opus ,terræ
הארץ מעשה ידי האדם׃
propheta Amos filius Iesahiahu & ,rex Iechizchiiahu orauit Et
20 † ויתפלל יחזקיהו המלך וישעיהו בן־אמוץ הנביא
.cælos ad sunt vociferati & :hoc super
על־זאת ויזעקו השמים׃
,virtutis potentem omnē excidit & ,angelum DOMINVS misit Et
21 † וישלח יהוה מלאך ויכחד כל־גבור חיל
pudore in * est reuersusq; .Assur regis castrametatione in principē & ,ducē &
ונגיד ושר במחנה מלך אשור [c] וישב בבשת
egressi & ,sui Dei domum est ingressus & ;suam terram in facierum
[d] פנים לארצו ויבא בית אלהיו ומיציאו
.gladio in eum corruere fecerunt ibi ,eius viscera
מעיו שם [e] הפילהו בחרב׃
habitatores & ,Iechizchiiahu DOMINVS Seruauitque
22 † [f] ויושע יהוה את־יחזקיהו ואת ישבי
eos deduxit‖ &:omniū manu è & ,Assur regis Sancherib manu è Ierusalaim
ירושלם מיד סנחריב מלך־אשור ומיד־כל וינהלם
,Ierusalaim in DOMINO munus adferentes* multi Et .circuitu à ‡
23 מסביב׃ † ורבים מביאים מנחה ליהוה לירושלם
omnium oculis in est exaltatus & :Iehudah regi Chizchiiahu preciosa &
ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה וינשא לעיני כל־
ægrotauit illis diebus In .posthac gentium
24 הגוים מאחרי־כן׃ † [g] בימים ההם חלה
‖ei dixit Et .DOMINVM ad orauit &;mortem ad vsque Iechizchiiahu
יחזקיהו עד־למות ויתפלל אל־יהוה ויאמר לו
,se super ‡ retributionem secundum non Et .ei dedit portentum‖ &
25 ומופת נתן לו׃ † ולא־כגמול עליו
,ira eum contra fuit & :eius cor est eleuatū quia ,Iechizchiiahu reddidit
[h] השיב יחזקיהו כי גבה לבו ויהי עליו קצף
.Ierusalaim & ,Iehudah contra &
ועל־יהודה וירושלם׃
habitatores &,ipse,sui cordis elatione in Iechizchiiahu se humiliauit Et
26 † ויכנע יחזקיהו בגבה לבו הוא וישבי
diebus in DOMINI ira eos super venit non & :Ierusalaim
ירושלם ולא־בא עליהם קצף יהוה בימי
multūm* gloria &,opulētia‖ Iechizchiiahu ipsi fuit Et .Iechizchiiahu
27 יחזקיהו׃ † ויהי ליחזקיהו עשר וכבוד הרבה
,preciosi lapidis & ,auri & ,argenti sibi fecit thesauros & :valde
מאד ואוצרות עשה־לו לכסף ולזהב ולאבן יקרה
.desiderij vasorum omnium & ,clypeorum & ,aromatum &
ולבשמים ולמגנים ולכל כלי חמדה׃
stabula‡ & ,recentis olei & ,musti† & ,frumenti prouentui cellaria Et
28 † ומסכנות לתבואת דגן ותירוש ויצהר וארות
.stabula‖ ad greges & ;iumento & iumento cuiuis
לכל־בהמה ובהמה ועדרים לאורות׃
.multitudinē in boues & ,pecoris acquisitionem & ,sibi fecit vrbes Et
29 † [i] וערים עשה לו ומקנה־צאן ובקר [k] לרב
.valde multam substantiam Deus ei dedit nam
כי נתן־לו אלהים רכוש רב מאד׃
Ghichon aquarum exitum obturauit Iechizchiiahu ipse Et
30 † והוא יחזקיהו סתם את־[l] מוצא מימי גיחון
:Dauid vrbis occidentem ad subter eas direxit & ,superiorem
[m] העליון ויישרם [n] למטה־מערבה לעיר דויד
.suo opere omni in Iechizchiiahu est prosperat⁹ &
ויצלח יחזקיהו בכל־מעשהו׃
quærendū ad,eum ad missis ‖ Babel principum interpretibus in sic Et
31 † וכן במליצי [o] שרי בבל המשלחים עליו לדרש
,eum tentandum ad‡ ,Deus eum dereliquit ,terra in fuerat quod portentum†
המופת אשר היה בארץ עזבו האלהים [p] לנסותו
,Iechizchiiahu verborum residuum‖ Et .eius corde in ‖omnia sciendum ad
32 לדעת כל־בלבבו׃ † ויתר דברי יחזקיהו
Amos filij Iesahiahu visione in † scripta ipsa ecce ,eius misericordiæ &
וחסדיו הנם כתובים [q] בחזון ישעיהו בן־אמוץ
.Israel & ,Iehudah regum libro in ,prophetæ
הנביא על־ספר מלכי־יהודה וישראל׃

† erat vt timerent, & terrerent cos, [b] ירא ‡ contra contra exercitus, castris * cum rubore vultus [c] שוב [d] פנה מציאי [p] è visceribus interemerūt [e] נפל [f] ישע ‖ portauit ‡ vt nō timerēt ab iis qui erant in * adferebant munera [g] יום locutus est ‖ Dominus ‖ signum ‡ sibi factam, [h] שוב ab fuerunt ‖ diuitiæ, * multa lapidū preciosorum, concupiscibilium. apothecas fructus † vini ‡ præsepia ordines gregum ‖ caulas. greges pecudum, [i] עיר [k] רבב [l] יצא [m] עלה [n] נטה propter legatos ‖ missos [o] שור [p] נסה † de portento ‡ vt tentaret. vt scirent ‖ quæ erant ‖ residua autē † sunt [q] חזה

sublimitate ‖ in eū sepelierunt &,suis patribus cum Iechizchiiahu iacuit Et
33 † וישכב יחזקיהו עם־אבתיו ויקברהו במעלה
omnis ipso moriendo in ‡ ei fecerunt gloriam & ,Dauid filiorum sepulcrorum
קברי בני־דויד וכבוד [r] עשו־לו במותו כל־
.eo pro eius filius Menasseh regnauit Et .Ierusalaī habitatores &,Iehudah
יהודה וישבי ירושלם וימלך מנשה בנו תחתיו׃

dormiuit ‖ excelso sepulcro ‡ mortuo [r] עשה

CAP. XXXIII. לג

quinquaginta &:ipsū regnādo in Menasseh annorū duodecim Filius
1 † [a] בן־שתים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים
.Ierusalaim in regnauit annis quinque &
וחמש שנה מלך בירושלם׃
,gentiū abominationes iuxta,DOMINI oculis in malum fecit Et
2 † [b] ויעש הרע בעיני יהוה כתועבות הגוים
.Israel filiorum faciebus à DOMINVS expulit quas
אשר הוריש יהוה [c] מפני בני ישראל׃
diruerat quæ excelsa ædificauit & ,est conuersus Et
3 † [d] וישב ויבן את־הבמות אשר נתץ
,lucos fecit & ,Behalim ipsi aras erexit Et .eius pater Iechizchiiahu
יחזקיהו אביו [e] ויקם מזבחות לבעלים ויעש אשרות
.eis seruiuit & ,cęlorum militiæ omni se incuruauit &
[f] וישתחו לכל־צבא השמים ויעבד אתם׃
:DOMINVS dixerat qua ‖,DOMINI domo in altaria ædificauit Et
4 † ובנה מזבחות בבית יהוה אשר אמר יהוה
.seculum in meum nomen erit Ierusalaim In
בירושלם יהיה־שמי לעולם׃
atriis duobus in ,cælorum exercitui cuncto altaria ædificauit Et
5 † ויבן מזבחות לכל־צבא השמים [g] בשתי חצרות
suos filios fecit transire ipse Et .DOMINI domus
6 בית־יהוה׃ † והוא העביר את־בניו
,angurabatur & ,obseruabat tempora & :Hinnom filij valle in ignem per
באש בגי בן־הנם ועונן ונחש
malū faciendū ad‡ multiplicauit sciolum & pythonem ‖ fecit & ,præstigiis vacabat &
וכשף ועשה אוב וידעני הרבה [h] לעשות הרע
.eum irritandum ad DOMINI oculis in
בעיני יהוה להכעיסו׃
, Dei domo in ,fecerat quod simulacri dolatile † posuit Et
7 † [i] וישם את־פסל הסמל אשר עשה בבית האלהים
,hac domo In : eius filiū Selomoh ad & ,Dauid ad Deus dixit qua ‡
אשר אמר אלהים אל־דויד ואל־שלמה בנו בבית הזה
ponam ,Israel tribubus cunctis de elegi quam Ierusalaim in &
ובירושלם אשר בחרתי מכל שבטי ישראל אשים
remouere addam non Et .seculum in meum nomen
8 את־שמי לעילום׃ † ולא אוסיף [k] להסיר
:vestris patribus statui quam humo desuper Israel pedem
את־רגל ישראל מעל האדמה אשר העמדתי לאבתיכם
,eis præcepi quæ omnia faciendum ad custodierint si duntaxat
רק אם־ישמרו לעשות את כל־אשר [l] צויתים
.Moseh manum per iudicia & ,statuta & ,legem omnem
לכל־התורה והחקים והמשפטים ביד־משה׃
,Ierusalaim habitatores & ,Iehudah ipsum Menasseh errare fecit Et
9 † [m] ויתע מנשה את־יהודה וישבי ירושלם
DOMINVS fecit perdere quas ,gentibus præ malum faciendum ad
לעשות רע מן־הגוים אשר השמיד יהוה
.Israel filiorum faciebus à
[n] מפני בני ישראל׃
non & ,eius populū ad & ,Menasseh ad DOMINVS est locutus Et
10 † וידבר יהוה אל־מנשה ואל־עמו ולא
principes eos super DOMINVS adduxit Et .attenderunt
11 הקשיבו׃ † [o] ויבא יהוה עליהם את־שרי
;cōpedibus in Menasseh ceperunt & ,Assur regi ‖ qui exercitus
הצבא אשר למלך אשור וילכדו את־מנשה בחוחים
.Babel in eum fecerunt abire & ,catenis duabus in eum vinxerunt &
ויאסרהו בנחשתים ויוליכהו בבלה׃
se humiliauit & ,sui Dei DOMINI facies‡ orauit ,ei esse angustia vt Et
12 † וכהצר לו חלה את־פני יהוה אלהיו ויכנע
.suorum patrum Dei faciebus à valde
מאד מלפני אלהי אבתיו׃
, ei⁹ deprecationē exaudiuit & ,ei exorabilis fuit & ,eum ad orauit Et
13 † ויתפלל אליו ויעתר לו וישמע [p] תחנתו
quòd Menasseh cognouit & :suum regnum in Ierusalaim eum reduxit &
[q] וישיבהו ירושלם למלכותו [r] וידע מנשה כי
.Deus † ipse DOMINVS
יהוה הוא האלהים׃

erat cūm regnauit ipse [a] בנה facie [b] עשה [c] פנה [d] שוב [e] קום [f] שחה ‖ de [g] שנה diuinationibus operam dabat, ‖ pythones, & magos ‡ vt facerent [h] רוע [i] שום † sculptile idolum ‡ de [k] סור à terra vt faciant [l] צוה [m] תעה vt facerent facie [n] פנה [o] בוא ‖ erant abditis; compedibus, cū angustiis esset affect⁹, ‡ faciem facie [p] חנן [q] שוב [r] ידע † esset

occidentē ad David ciuitati exteriorem murum ædificauit hoc post Et
14 ואחרי־כן בנה חומה חיצונה לעיר־דויד מערבה
,altum locū ad circuiuit‖&, piscium porta in intrandū ad &, torrēte in Ghichon
לגיחון בנחל ולבוא בשער הדגים וסבב לעפל
ciuitatibus cūctis in exercit⁹ principes posuit & ;valde eum† exaltauit &
ויגביהה מאד וישם שרי־חיל בכל־הערים
&, alienigenæ deos remouit Et . Iehudah in munitis
15 הבצרות ביהודה׃ ויסר את־אלהי הנכר ואת־
ædificauerat quæ aras omnes &, DOMINI domo ē simulachrū
הסמל מבית יהוה וכל־המזבחות אשר בנה
.vrbem extra proiecit & :Ierusalaim in &, DOMINI domus mōte in
בהר בית־יהוה ובירושלם וישלך חוצה לעיר׃
victimas illud super immolauit &, DOMINI altare reparauit Et
16 ויכן את־מזבח יהוה ויזבח עליו זבחי
DOMINO seruiendum ad, Iehudah dixitq; :confessionē &, pacificorum
שלמים ותודה ויאמר ליהודה לעבוד את־יהוה
,excelsis in immolantes populus adhuc Attamen . Israel Deo
אלהי ישראל׃ 17 אבל עוד העם זבחים בבמות
,Menasseh verborum residuum Et . suo Deo DOMINO dūtaxat
רק ליהוה אלהיהם׃ 18 ויתר דברי מנשה
cum ad loquentium videntium verba &, suū Deum ad eius oratio &
ותפלתו אל־אלהיו ודברי החזים המדברים אליו
regum verbis in ipsa‡ecce, Israel Dei DOMINI nomine in
בשם יהוה אלהי ישראל הנם על־דברי מלכי
,eius peccatum omne &, †ei esse exorabilem &, eius oratio Et . Israel
ישראל׃ 19 ותפלתו והעתר־לו וכל־חטאתו
statuit &, excelsa eis in ædificauit quibus ‡loca &, ei⁹ preuaricatio &
ומעלו והמקמות אשר בנה בהם במות והעמיד
in * scripta ipsa ecce :eum humiliari ante, sculptilia &, lucos
האשרים והפסלים לפני הכנעו הנם כתובים על
. Chozai‡ verbis
דברי חוזי׃
:sua domo‡eum sepelierūt &, suis patribus cum Menasseh Iacuitque
20 וישכב מנשה עם־אבתיו ויקברהו ביתו
duorum & viginti Filius . eo pro eius filius Amon regnauit &
וימלך אמון בנו תחתיו׃ 21 בן־עשרים ושתים
.Ierusalaim in regnauit annis duobus & :ipsum regnādo in Amon‡ annorū
שנה אמון במלכו ושתים שנים מלך בירושלם׃
fecerat quemadmodum, DOMINI oculis in malum fecit Et
22 ויעש הרע בעיני יהוה כאשר עשה
Menasseh fecerat quæ sculptilibus cunctis & : eius pater Menasseh
מנשה אביו ולכל־הפסילים אשר עשה מנשה
faciebus à se humiliauit non Et. eis seruiuit &, Amon immolauit, eius pater
אביו זבח אמון ויעבדם׃ 23 ולא נכנע מלפני
Amon ipse sed :eius pater Menasseh se humiliauerat sicut, DOMINI
יהוה כהכנע מנשה אביו כי־הוא אמון
eū interfecerūt &, ei⁹ serui eū cōtra colligarunt Et . delictum multiplicauit
הרבה אשמה׃ 24 ויקשרו עליו עבדיו וימיתהו
colligantes omnes terræ populus percusserunt Et . sua domo in
בביתו׃ 25 ויכו עם־הארץ את כל־הקשרים
Iosiiahu terræ populus fecerunt regnare & :Amon regem contra
על־המלך אמון וימליכו עם־הארץ את־יאשיהו
. eo pro eius filium
בנו תחתיו׃

CAP. XXXIIII. לד

vno & triginta & :ipsum regnādo in‖Iosiiahu†annorum octo Filius
1 בן־שמונה שנים יאשיהו במלכו ושלשים ואחת
,DOMINI oculis in rectum fecit Et . Ierusalaim in regnauit anno
שנה מלך בירושלם׃ 2 ויעש הישר בעיני יהוה
.sinistram & dexterā‡declinauit nō &, sui patris David viis ī ambulauit &
וילך בדרכי דויד אביו ולא־סר ימין ושמאול׃
cœpit, puer ille adhuc ipse &, eius regnare annorum octauo in Et
3 ובשמונה שנים למלכו והוא עודנו נער החל
cœpit anno duodecimo in & :sui patris David Deum quærere
לדרוש לאלהי דויד אביו ובשתים עשרה שנה החל
, lucis &, excelsis ab Ierusalaim &, Iehudah mundare
לטהר את־יהודה וירושלם מן־הבמות והאשרים
. conflatilibus‡&, simulachris &
והפסילים והמסכות׃
apricationes‖& ;Behalim aras eius facies ad* Destruxeruntque
4 וינתצו לפניו את מזבחות הבעלים והחמנים
,conflatilia &, sculptilia*&, lucos & :abscidit, eis desuper sublime in† quæ
אשר־למעלה מעליהם גדע והאשרים והפסלים והמסכות
.eis immolantium‡sepulchrorū faciebus super†sparsit &, cōminuit & cōtriuit
שבר והדק ויזרק על־פני הקברים הזבחים להם׃

mundauitque :eorū altaria super combussit sacerdotum ossa Et
5 ועצמות כהנים שרף על־מזבחותם ויטהר
. Ierusalaim &, Iehudah
את־יהודה ואת־ירושלם׃
‡ Naphtali ad vsq; & Simhon &, Ephraim &, Menasseh vrbibus in Et ‡
6 ובערי מנשה ואפרים ושמעון ועד־נפתלי
&, altaria est demolitus Et . vndiquaq; suis locis desolatis in
7 בחר בתיהם סביב׃ וינתץ את־המזבחות ואת־
simulachra omnia &, comminuendo contriuit sculptilia* &, lucos
האשרים והפסלים כתת להדק וכל־החמנים
.Ierusalaim est reuersus & :Israel terra omni in excidit
גדע בכל־ארץ ישראל וישב לירושלם׃
,terram mundando, eum regnandi decimo octauo anno in Et
8 ובשנת שמונה עשרה למלכו לטהר את־הארץ
Mahaseiahu &, Asaliahu filium Saphan misit ;domum &
והבית שלח את־שפן בן־אצליהו ואת־מעשיהו
roborandū ad, cōmonefaciētē Ioachaz filium Ioach &, ciuitatis principē
שר־העיר ואת יואח בן־יואחז המזכיר לחזק
. sui Dei DOMINI domum
את־בית יהוה אלהיו׃
dederunt &, magnum sacerdotem Chilchiiahu ad venerunt Et
9 ויבאו אל־חלקיהו הכהן הגדול ויתנו את־
custodes Leuitæ cōgregauerāt quod, Dei domum †illatum argentum
הכסף המובא בית־אלהים אשר אספו־הלוים שמרי
, Israel residuo vniuerso de &, Ephraim &, Menasseh manu de abaci†
הסף מיד מנשה ואפרים ומכל שארית ישראל
. Ierusalaim sunt reuersi & :Biniamin &, Iehudah omni ab &
ומכל־יהודה ובנימן וישבי ירושלם׃
domo in præpositorum*, opus facientis manu super‡ tradiderunt Et
10 ויתנו על־יד עשה המלאכה המפקדים בבית
facientes† qui operis factores illud tradiderunt & :DOMINI
יהוה ויתנו אתו עושי המלאכה אשר עשים
.domum roborandum ad &, instaurandum ad‡, DOMINI domo in
בבית יהוה לבדוק ולחזק הבית׃
,excisionis lapides emendum ad, ædificatoribus &, artificibus dederunt Et
11 ויתנו לחרשים ולבנים לקנות אבני מחצב
corruperunt‖ quas, domos contignandū ad &;commissuras ad ligna &
ועצים למחברות ולקרות את־הבתים אשר השחיתו
. Iehudah reges
מלכי יהודה׃
eos super &, opere in fide in facientes viri Et
12 והאנשים עשים באמונה במלאכה ועליהם
,Zechariah &, Merari filiis de Leuitæ Hobadiahu &, Iachath‡constituti
מפקדים יחת ועבדיהו הלוים מן־בני מררי וזכריה
omnis, Leuitæ & :vincendum ad Chehathim filiis de Mesullam &
ומשלם מן־בני הקהתים לנצח והלוים כל־
.musices vasis in habens peritiam
מבין בכלי־שיר׃
opere in opus facientē omnem, sollicitatores &, baiulos super Et
13 ועל הסבלים ומנצחים לכל־עשה מלאכה לעבודה
. ianitores &, præfecti &, scribæ Leuitis de & ;‡opere &
ועבודה ומהלוים סופרים ושטרים ושוערים׃
reperit, DOMINI domum illatum ‡ argentum eos educendo in Et
14 ובהוציאם את־הכסף המובא בית יהוה מצא
.Mosch manu in DOMINI legis librum sacerdos Chilchiiahu
חלקיהו הכהן את־ספר תורת־יהוה ביד־משה׃
legis Librum :scribam Saphan ad dixit &, Chilchiiahu respōdit Et
15 ויען חלקיהו ויאמר אל־שפן הסופר ספר התורה
ad librum Chilchiiahu tradidit Et . DOMINI domo in reperi
מצאתי בבית יהוה ויתן חלקיהו את־הספר אל־
retulit &, regem ad librum Saphan adduxit Et . Saphan
שפן׃ 16 ויבא שפן את־הספר אל־המלך וישב
manu in est datum quod Omne :dicendo, verbum regi adhuc
עוד את־המלך דבר לאמר כל אשר־נתן ביד־
.facientes ipsi, tuorum seruorum
עבדיך הם עשים׃
illud tradiderūt &, DOMINI domo in inuentū argentum conflauerunt Et
17 ויתיכו את־הכסף הנמצא בבית־יהוה ויתנוהו
.opus facientium manū super &, præpositorum manū super
על־יד המפקדים ועל־יד עושי המלאכה׃
mihi dedit Librum :dicendo, regi scriba Saphan nunciauit Et
18 ויגד שפן הסופר למלך לאמר ספר נתן לי
. regis facies ad Saphan eo in legit Et . sacerdos Chilchiiahu
חלקיהו הכהן ויקרא־בו שפן לפני המלך׃
.sua vestimēta scidit &, legis verba rex audire secundum fuit Et
19 ויהי כשמע המלך את דברי התורה ויקרע את־בגדיו׃

extra ciuitatem s חוץ introitum ‖circundedit muro arcem, †eā t גבה alienos, v סור ædificauit ויכן ק vt seruiret x ידה ‡immolabat vatum ‡qui loquebantur y פלל ‡sunt quomodo exorabilis fuit †Deus, ‡in z קום antequā humiliaret se, *sunt ‡videntium. a חזה Dormiuitq; ‡in b שנה ‡erat quando regnauit, c פסל facie coiurauerūt e מות qui coniurauerunt ‡erat ‖cùm regnauit, d עשה ‡ad e סור ‖anno quo regnauit, adhuc existens puer f חלל ‡sculptilib⁹. g נסך *coram eo ‖simulachra †erāt sup eis demoliri fecit, *simulachra & sculptilia, †in supficie ‡eorum qui immolabāt h דקק

יחד ‡Sic malleis suis per circuitū. בחרבותיה *simulachra i דקק k שוב quo regnauit, quo mūdauit à commentariis, l בוא m נתן †in †liminis habitatorib⁹ וישבי ק ‡manui facientium *qui præfecti erant †faciebant ‡vt sarcirent, & roborarēt cæmentariis, vt emerent ‡excisos, n בנה ‖destruxerāt o קרה faciebant fideliter ‡erant p לוה ad vrgendū: omnes habentes instrumentorū quolibet opere ‡erant cū educerent ‡quod fuerat in per manum faciunt. q נתך manui r נגד coram rege. cùm audisset

, Saphan filio Achicham & , Chilchiiahu rex præcepit Et

20 ויצו המלך את־חלקיהו ואת־אחיקם בן־שפן

Hasaiah & , scribæ Saphan & , Michah filio Habdon &

ואת־עבדון בן־מיכה ואת שפן הספר ואת עשיה

DOMINVM quærite Ite :dicendo , regis seruo

עבד־המלך לאמר׃ 21 לכו דרשו את־יהוה

libri verbis super Iehudah in & , Israel in residuo pro & , me pro

בעדי ובעד הנשאר בישראל וביהודה על־דברי הספר

, nos in stillauit qui , DOMINI furor magnus quia : est repertus qui

אשר נמצא כי־גדולה חמת־יהוה אשר נתכה בנו

faciendũ ad , DOMINI verbũ nostri patres custodierunt non quòd eo

על אשר לא־שמרו אבותינו את־דבר יהוה לעשות

.hoc libro in ‡scriptum ‡ omne iuxta

ככל־הכתוב על־הספר הזה׃

propheten Chuldah ad regis † qui & , Chilchiiahu abiit Et

22 וילך חלקיהו ואשר המלך אל־חלדה הנביאה

, vestium custodis , Chasrah filij , Tochhath filij Sallum vxorem

אשת שלם בן־תוקהת בן־חסרה שומר הבגדים

.hoc iuxta eam ad sunt locuti & :Secunda in Ierusalaim in habitans ipsa &

והיא יושבת בירושלם במשנה וידברו אליה כזאת׃

Dicite : Israel Deus DOMINVS dixit Sic : eis dixit Et

23 ותאמר להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל אמרו

.me ad vos misit qui viro

לאיש אשר־שלח אתכם אלי׃

locum super malum adducens ego Ecce : DOMINVS dixit Sic

24 כה אמר יהוה הנני מביא רעה על־המקום

super scriptas execrationes omnes : eius habitatores super & , istum

הזה ועל־יושביו את כל־האלות הכתובות על־

.Iehudah regis facies ad ‡ legerunt quem , libro

הספר אשר קראו לפני מלך יהודה׃

, alienis diis suffiuerunt & , me dereliquerunt quòd eo Pro

25 תחת אשר עזבוני ויקטירו לאלהים אחרים

stillabit & : suarum manuum operibus cunctis in me irritarent vt

למען הכעיסני בכל מעשי ידיהם ותתך

.extinguetur non & , isto loco in meus furor

חמתי במקום הזה ולא תכבה׃

, DOMINO in ‡ inquirendum ad vos mittentem Iehudah regem ad Et

26 ואל־מלך יהודה השלח אתכם לדרוש ביהוה

verba ‖ Israel Deus DOMINVS dixit Ita : eum ad dicetis sic

כה תאמרו אליו כה־אמר יהוה אלהי ישראל הדברים

, tuum cor est emollitum ea Propter .audisti quæ

אשר שמעת׃ 27 יען רך־לבבך

locum contra eius verba te audiendo in , Dei faciebus à te humiliasti &

ותכנע מלפני אלהים בשמעך את־דבריו על־המקום

scidisti & , meas facies ad te humiliasti & , eius habitatores cõtra & , istum

הזה ועל־ישביו ותכנע לפני ותקרע את־

.DOMINVS dixit , audiui ego etiã & : meas facies ad fleuisti & , tua vestimẽta

בגדיך ותבך לפני וגם־אני שמעתי נאם־יהוה׃

tua sepulchra ad te congregabis & , tuos patres ad te colligam ego Ecce

28 הנני אספך אל־אבתיך ונאספת אל־קברותיך

adducens ego quod malum omne in tui oculi videbunt non & , pace in

בשלום ולא־תראינה עיניך בכל הרעה אשר אני מביא

.verbum regi retulerunt Et . ei' habitatores cõtra & , istũ locum contra

על־המקום הזה ועל־ישביו וישיבו את־המלך דבר׃

, Iehudah seniores omnes congregauit & , rex misit Et

29 וישלח המלך ויאסף את־כל־זקני יהודה

, DOMINI domum † rex ascendit Et .Ierusalaim &

וירושלם׃ 30 ויעל המלך בית־יהוה

, Leuitę & , sacerdotes & , Ierusalaim habitatores & , Iehudah vir omnis &

וכל־איש יהודה וישבי ירושלם והכהנים והלוים

eorum auribus in legit & .paruum ad vsq; & magno à , populus omnis &

וכל־העם מגדול ועד־קטן ויקרא באזניהם

.DOMINI domo ‡ reperti , fœderis libri verba omnia

את־כל־דברי ספר הברית הנמצא בית יהוה׃

facies ad † fœdus excidítque* , suo stare super rex stetit Et

31 ויעמד המלך על־עמדו ויכרת את־הברית לפני

, eius præcepta custodiendũ ad ‖ & , DOMINVM post ambulandũ ad , DOMINI

יהוה ללכת אחרי יהוה ולשמור את־מצותיו

, sua anima tota in & , suo corde toto in eius statuta & , eius testimonia &

ועדותיו וחקיו בכל־לבבו ובכל־נפשו

.hoc libro in † scripta ‡ fœderis verba faciendũ ad ‡

לעשות את־דברי הברית הכתובים על־הספר הזה׃

fecerũt & : Biniamin & , Ierusalaim in repertum omnem fecit stare Et

32 ויעמד את כל־הנמצא בירושלם ובנימן ויעשו

.suorum patrum Dei , Dei pactum iuxta Ierusalaim habitatores

יושבי ירושלם כברית אלהים אלהי אבותיהם׃

Marginalia: [c] צוה — [d] ילך — vt facerent — ‡ quod † est — † erant — [e] ילך — habitabat — adduco — [f] בוא [g] רוע — omnia male dicta quę scripta sunt in — ‡ coram rege — יחיר — [h] נתך — qui mittit ‡ Dominum, — ‖ ea — Et quia — [i] רכך — à facie Dei, cùm audires — coram me, — coram me : — [k] בכה — sepulchrum — adduco — [l] שוב — † in — [m] עלה — qui repertus est ‡ in — in loco — * percussitq; coram Domino, vt ambularet — ‖ vt custodiret — [n] פנה [o] הלך — [p] צוה [q] עוד — ‡ faceretque — ‡ quæ † sunt qui repertus est — [r] חקק — [s] עשה

, terris vniuersis de abominationes omnes Iosiiahu remouit Et

33 ויסר יאשיהו את־כל־התועבות מכל־הארצות

, Israel in repertum omnem fecit seruire & , Israel filiorum ‡ quæ

אשר לבני ישראל ויעבד את כל־הנמצא בישראל

recesserunt non suis diebus cunctis : suo Deo DOMINO seruiendum ad

לעבוד את־יהוה אלהיהם כל־ימיו לא סרו

.suorum patrum Deum DOMINVM post à

מאחרי יהוה אלהי אבותיהם׃

CAP. XXXV. לה

immolauerũt & : DOMINO Pesach ‖ Ierusalaim in Iosiiahu fecit Et

1 ויעש יאשיהו בירושלם פסח ליהוה וישחטו

.primi mensis decima quarta in Pesach

הפסח בארבעה עשר לחדש הראשון׃

seruitium ad eos confortauit & : suis custodiis in sacerdotes constituit Et

2 ויעמד הכהנים על־משמרותם ויחזקם לעבודת

facientibus intelligere Leuitis Dixitque .DOMINI domus

בית יהוה׃ 3 ויאמר ללוים המבונים

sanctitatis ‡ arcam Date ‖ : DOMINO sanctis , Israel vniuersum

לכל־ישראל הקדושים ליהוה תנו את־ארון־הקדש

non .Israel rex Dauid filius Selomoh ædificauit quam domo in

בבית אשר בנה שלמה בן־דויד מלך ישראל אין־

& , vestro Deo DOMINO seruite nunc .humero in onus vobis ‖

לכם משא בכתף עתה עבדו את־יהוה אלהיכם ואת

domum per vos præparate Et .Israel eius populo

עמו ישראל׃ 4 והכינו לבית־

, Israel regis ‖ Dauid scriptura in , vestras diuisiones secundum vestrorum patrum

אבותיכם כמחלקותיכם בכתב דויד מלך ישראל

.eius filij Selomoh scriptura in ‡ &

ובמכתב שלמה בנו׃

vestrorum fratrum patrum domus diuisiones ad sanctitate* in state Et

5 ועמדו בקדש לפלגות בית האבות לאחיכם

.Leuitarum patris domus diuisionem & , populi filiorum

בני העם וחלקת בית־אב ללוים׃

, vestros fratres præparate & , vos sanctificate & , Pesach immolate Et

6 ושחטו הפסח והתקדשו והכינו לאחיכם

.Moseh manum per , DOMINI verbum iuxta faciendum ad

לעשות כדבר־יהוה ביד־משה׃

, caprarum filios & , agnorum pecus* populi filiis Iosiiahu extulit Et

7 וירם יאשיהו לבני העם צאן כבשים ובני־עזים

boum & , millia triginta numerum ad , reperto ‡ omni Pesachim † omnia

הכל לפסחים לכל־הנמצא למספר שלשים אלף ובקר

.regis substantia de hæc .millia tria

שלשת אלפים אלה מרכוש המלך׃

: eleuauerunt ‖ Leuitis & , sacerdotibus , populo deuotionẽ ad eius principes Et

8 ושריו לנדבה לעם לכהנים וללוים הרימו

sacerdotibus , Dei domus duces Iechiel & , Zechariahu & , Chilchiiahu

חלקיה וזכריהו ויחיאל נגידי בית האלהים לכהנים

.trecentos boues & , sexcenta & , millia duo Pesachim † dederunt

נתנו לפסחים אלפים ושש מאות ובקר שלש מאות׃

, Chasabiahu & , eius fratres Nethanel & Semahiahu & , Chonaniahu Et

9 וכונניהו ושמעיהו ונתנאל אחיו וחשביהו

Pesachim pro Leuitis eleuauerunt , Leuitarũ principes Iozabad & , Iehiel &

ויעיאל ויוזבד שרי הלוים הרימו ללוים לפסחים

.quingentos boues & ‡ millia quinque

חמשת אלפים ובקר חמש מאות׃

, suo stare super ‖ sacerdotes steterunt & : seruitium est præparatum Et

10 ותכון העבודה ויעמדו הכהנים על־עמדם

.regis præceptum iuxta , suis diuisionibus in Leuitæ &

והלוים על־מחלקותם כמצות המלך׃

, eorũ sanguine de sacerdotes asperserunt & , Pesach immolauerunt Et

11 וישחטו הפסח ויזרקו הכהנים מידם

.spoliantes Leuitæ &

והלוים מפשיטים׃

familiarum domus diuisiones ad ea dandum ad , ascensionem remouerunt Et

12 ויסירו העלה לתתם למפלגות לבית־אבות

sic Et .Moseh libro in ‖ scriptũ sicut DOMINO applicandũ ad ‡ , populi filiis

לבני העם להקריב ליהוה ככתוב בספר משה וכן

sancta & : normam iuxta igne in Pesach coxerunt Et .boui ‡

לבקר׃ 13 ויבשלו הפסח באש כמשפט והקדשים

vniuersos ad fecerũt currere & , lebetib' in & , ahenis in & , ollis in coxerunt

בשלו בסירות ובדודים ובצלחות ויריצו לכל־

.populi filios

בני העם׃

Marginalia: [t] סור — ‡ erant qui repertus est — vt seruirent — [v] יום — tergo Domini Dei — ‖ transitum — [a] עשה — in ministerio — [b] בון [c] נתן — המבינים — qui sancti erant — ‖ Ponite — ‡ sanctuarij — ‖ erit — [d] כון — familiarum vestrarum in diuisionibus vestris, secũdũ quod scripsit ‖ rex — ‡ secundum scripturam — * sanctuario secundũ diuisionem — [d] כון — vt faciant — [e] עשה — largitus est — * gregem — [f] עז — † pro transitibus — ‡ qui repert' est, secundũ — sponte — ‖ largiti sunt — [g] רום — † pro transitibus — יחיר — largiti sunt — ‡ pecudes — [h] מאה — ministerium — ‖ in loco suo, — [i] צוה — sunt aspersi — decorticabant ea. Sustuleruntque holocausta, vt darent ea secundum — ‡ vt offerrent — ‖ est — [k] סור — ‡ de bobus. — [l] רוץ

filij sacerdotes nam .sacerdotibus & ,sibi parauerunt postea Et
14 וְאַחַר הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי
Leuitæ & :noctem ad vsque, adipes & ,ascensionē faciendo ascendere in Aharon
אַהֲרֹן בְּהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־לָיְלָה וְהַלְוִיִּם
.Aharon filiis sacerdotibus & ,eis parauerunt
הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן׃
,Dauid præceptum iuxta ,sua statione super Asaph filij cantores Et
15 וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם כְּמִצְוַת דָּוִיד
.porta & porta in ianitores & ,regis videntis Ieduthun & ,Hemā & ,Asaph &
וְאָסָף וְהֵימָן וִידֻתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ וְהַשֹּׁעֲרִים לְשַׁעַר וָשָׁעַר
Leuitæ eorum fratres quia ,suo seruitio desuper recedendum eis non
אֵין לָהֶם לָסוּר מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם
DOMINI seruitium omne est paratum Et .eis parauerunt
16 הֵכִינוּ לָהֶם׃ וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה
altare super ascensiones faciendū ascēdere & ,Pesach faciendum ad ,illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת עַל מִזְבַּח
.Iosiiahu regis præceptum iuxta ,DOMINI
יְהוָה כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃
,illo tempore in Pesach ,reperti ,Israel filij Fecceruntque
17 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים אֶת־הַפֶּסַח בָּעֵת הַהִיא
.diebus septem infermentatorum sollennitatem &
וְאֶת־חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת יָמִים׃
Semuel diebus à ,Israel in illud sicut Pesach est factum non Et
18 וְלֹא־נַעֲשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל מִימֵי שְׁמוּאֵל
quod ,Pesach sicut fecerunt non Israel reges omnes Et .vatis
הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר־
,Israel & ,Iehudah omnis & ,Leuitæ & sacerdotes & ,Iosiiahu fecit
עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
.Ierusalaim habitatores & ,inuentum
הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָם׃
Pesach est factum ,Iosiiahu regni anno decimo octauo In
19 בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּת יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח
Iosiiahu præparauit quod ,hoc totum Post .hoc
20 הַזֶּה׃ אַחֲרֵי כָל־זֹאת אֲשֶׁר הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־
iuxta ,Charchemis in bellandū ad ,Aegypti rex Necho ascendit ,domum
הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהִלָּחֵם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־
.Iosiiahu eius occursum in est egressus & : Perath
פְּרָת וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃
.Iehudah rex ,tibi & mihi Quid :dicendo ,nuncios eum ad misit Et
21 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ מֶלֶךְ יְהוּדָה
;dixit Deus & ;mei belli domum contra sed, hodie tu te contra non
לֹא־עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל־בֵּית מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר
.te corrumpat non vt ,me cum qui Deo à tibi desine .me festinandum ad
לְבַהֲלֵנִי חֲדַל־לְךָ מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר־עִמִּי וְאַל־יַשְׁחִיתֶךָ׃
,eo cum pugnandum ad sed ,eo ab suas facies Iosiiahu auertit non Et
22 וְלֹא־הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָנָיו מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם־בּוֹ
venit Et .Dei ore ex Necho verba ad audiuit non & .se mutauit
הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא שָׁמַע אֶל־דִּבְרֵי נְכוֹ מִפִּי אֱלֹהִים וַיָּבֹא
.Meghiddo campo in pugnandum ad
לְהִלָּחֵם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃
: suis seruis rex Dixitque .Iosiiahu regem in iaculatores sunt iaculati Et
23 וַיֹּרוּ הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַעֲבָדָיו
.admodum langui quia ,me facite Transire
הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד׃
eū fecerunt equitare & ,curru de eius serui eum fecerunt transire Et
24 וַיַּעֲבִירֻהוּ עֲבָדָיו מִן־הַמֶּרְכָּבָה וַיַּרְכִּיבֻהוּ
,Ierusalaim eum fecerunt ire & ,ei qui secundum currum super
עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלַם
Iehudah omnis & ;suorū patrum sepulchris in est sepultus & ,est mortu &
וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל־יְהוּדָה
est lamentatus Et .Iosiiahu super lugentes Ierusalaim &
25 וִירוּשָׁלַם מִתְאַבְּלִים עַל־יֹאשִׁיָּהוּ׃ וַיְקוֹנֵן
cantatrices & ,cantores omnes dixerunt Et .Iosiiahu super Irmeiahu
יִרְמְיָהוּ עַל־יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ כָל־הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת
ea dederunt & : hodie vsque Iosiiahu super suis lamentationibus in
בְּקִינוֹתֵיהֶם עַל־יֹאשִׁיָּהוּ עַד־הַיּוֹם וַיִּתְּנוּם
.lamentationibus in scripta ipsa ecce Et .Israel super statutum in
לְחֹק עַל־יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל־הַקִּינוֹת׃
lege in scriptum sicut ,eius pietates & ,Iosiiahu verborum residuum Et
26 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וַחֲסָדָיו כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת
ipsa ecce ,nouissimæ & primæ eius res Et .DOMINI
27 יְהוָה׃ וּדְבָרָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים הִנָּם
.Iehudah & ,Israel regum libro in sunt scripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃

Marginalia: כּוֹן offerendo ho locaustum, fuerunt; erant in gra du suo; עֹלָה צִוָּה vatis singulis por tis. erat ministerio ministerium; vt facerent offerrent ho locausta; עָשָׂה qui; sunt; חָגַג simile; יוֹם qui repertus fuerat; vt pugnaret; יָצָא aliam est bellum meum, festinatē. est perdat faciem suam vt pugnaret verbis; פֶּה בּוֹא vt pugnaret; iaculis affece rūt sagittarij; יָרָה vulnerat um; erat pergere; מוּת lugebant; קִין sunt; נָתַן חָקַק residua autē est; יָרָה

CAP. XXXVI. לו

,Iosiiahu filium Iehoachaz terræ populus tulerunt Et
1 וַיִּקְחוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
.Ierusalaim in suo patre pro eū constituerunt regē &
וַיַּמְלִיכֻהוּ תַחַת־אָבִיו בִּירוּשָׁלָם׃
tribus & ;ipsum regnādo in ,Iehoachaz annorum viginti & trium Filius
2 בֶּן־שָׁלוֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה
.Ierusalaim in regnauit mensibus
חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם׃
terram multauit & ,Ierusalaim in Aegypti rex eum amouit Et
3 וַיְסִירֵהוּ מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלָם וַיַּעֲנֹשׁ אֶת־הָאָרֶץ
rex regem constituit Et .auri talento & ,argenti talentis centum
4 מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃ וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ־
vertit Et .Ierusalaim & ,Iehudah super eius fratrē Eliachim Aegypti
מִצְרַיִם אֶת־אֶלְיָקִים אָחִיו עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם וַיַּסֵּב
,Necho tulit eius fratrem Iehoachaz & : Iehoiachim eius nomen
אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אָחִיו לָקַח נְכוֹ
annorū quinque & viginti Filius .Aegyptum in eum adduxit &
5 וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
;Ierusalaim in regnauit annis vndecim &,ipsum regnando in Iehoiachim
יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם
.sui Dei DOMINI oculis in malum fecit &
וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו׃
eum vinxit & ;Babel rex Nebuchadnesar ascendit eum Contra
6 עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ
.Babel in eum faciendum ire ad ,cōpedibus æreis in
בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ בָּבֶלָה׃
,Babel in Nebuchadnesar adduxit DOMINI domus vasis ex Et
7 וּמִכְּלֵי בֵּית יְהוָה הֵבִיא נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל
,Iehoiachim verborum residuum Et .Babel in suo templo in ea dedit &
8 וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ בְּבָבֶל׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים
scripta ipsa ecce ,eo super inuentum & ,fecit quas ei abominationes &
וְתֹעֲבֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה וְהַנִּמְצָא עָלָיו הִנָּם כְּתוּבִים
eius filius Iehoiachin regnauit & ;Iehudah & ,Israel regum libro in
עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין בְּנוֹ
,ipsum regnando in Iehoiachim annorum octo Filius .eo pro
9 תַּחְתָּיו׃ בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין בְּמָלְכוֹ
fecit Et .Ierusalaim in regnauit ,diebus decem & ,mensibus tribus &
וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַעֲשֶׂרֶת יָמִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וַיַּעַשׂ
.DOMINI oculis in malum
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
eū fecit adducere & ,Nebuchadnesar rex misit anni reuersione in Et
10 וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר וַיְבִאֵהוּ
regem constituit & : DOMINI domus desiderij vasis cum Babel in
בָבֶלָה עִם־כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית־יְהוָה וַיַּמְלֵךְ אֶת־
.Ierusalaim & ,Iehudah super eius fratrem Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם׃
vndecim & ;ipsum regnādo in Sidchiiahu annorū vnius & viginti Filius
11 בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ בְמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה
.Ierusalaim in regnauit annis
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם׃
se humiliauit nec ;sui Dei DOMINI oculis in malum fecit Et
12 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו לֹא נִכְנַע
.DOMINI ore ex prophetæ Irmeiahu faciebus à
מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה׃
eum iurare fecerat qui ,rebellauit Nebuchadnesar regē contra etiā Et
13 וְגַם בַּמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרָד אֲשֶׁר הִשְׁבִּיעוֹ
,suum cor roborauit & ,suā ceruicem indurauit & :Deum per
בֵּאלֹהִים וַיֶּקֶשׁ אֶת־עָרְפּוֹ וַיְאַמֵּץ אֶת־לְבָבוֹ
vniuersi Etiam .Israel Deum DOMINVM ad redeundo à
14 מִשּׁוּב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל־
preuaricationē preuaricari multiplicauerūt popul & ,sacerdotum principes
שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם הִרְבּוּ לִמְעוֹל־מַעַל
,DOMINI domum polluerunt & ,gentiū abominationes omnes iuxta
כְּכֹל תֹּעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת־בֵּית יְהוָה
Deus DOMINVS misit Et .Ierusalaim in sanctificauerat quam
15 אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלָם׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֵי
:mittendo & ,manicando suorū nunciorū manum per eos ad eorum patrum
אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד מַלְאָכָיו הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ
subsannantes fuerunt Et .suo habitaculo super & ,suo populo super pepcit qa
16 כִּי־חָמַל עַל־עַמּוֹ וְעַל־מְעוֹנוֹ׃ וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים
,eius prophetis in illudentes & ,eius verba spernentes & ,Dei nuncios in
בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִאָיו
.curatione non ad vsque eius populū in DOMINI excādescentiā ascēdere ad vsq;
עַד עֲלוֹת חֲמַת־יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד־לְאֵין מַרְפֵּא׃ בּוֹא עָלָה

Marginalia: לָקַח; erat cū regnauit; cōdemnauit; סוּר; סָבַב; מָלַךְ; erat quando regnauit,; רָעַע; vt pergere fa ceret; כָּלָה בּוֹא posuit; residua autē; quod est in; sunt; & decem Vide cap. 24. quarti Regum. erat quando regnauit,; עָשָׂה; concupiscibilibus; erat cūm regnauit:; עָשָׂה facie; defecit,; ne reuerteretur; manesurgendo,; subsannabāt עִין הָיָה; putpedēbāt; errabant; donec ascēderet furor; donec non esset curatio.

eorum *electos* occidit &, Chasdim regem eos contra fecit ascendere Et
17 ויעל עליהם את מלך כשדיים ויהרג בחוריהם
virgine† &, *electo* *super* pepercit non &, eorũ sanctuarij domo in gladio in
בחרב בבית מקדשם ולא חמל על בחור ובתולה
.eius manum in tradidit Omnes .decrepito & seni
זקן וישש הכל נתן בידו׃

iuuenes יחיר י iuueni, †virgini,

thesauros &, parua &, magna Dei domus vasa vniuersa Et
18 וכל כלי בית האלהים הגדלים והקטנים ואצרות
abduxit omnia, eius principũ &, regis thesauros &, DOMINI domus
בית יהוה ואוצרות המלך ושריו הכל הביא
.Babel in
בבל׃

[q] שור

murum destruxeruntque ;Dei domum incenderunt Et
19 וישרפו את בית האלהים וינתצו את חומת
vasa omnia &, igne in combusserunt eius palatia omnia & : Ierusalaim
ירושלם וכל ארמנותיה שרפו באש וכל כלי
.*corrumpendo* eius *desideriorum*
מחמדיה להשחית׃

concupiscibilia delendo

ei fuerunt Et .Babel in gladio à *residuum* fecit transmigrare Et
20 ויגל השארית מן החרב אל בבל ויהיו לו
.Paras regnum *regnare ad vsque*, seruos in eius filiis &
ולבניו לעבדים עד מלך מלכות פרס׃

quicquid reliquũ fuerat donec regnauit [s] גלה

voluit donec, Irmeiahu ore in DOMINI verbum explendum Ad
21 למלאות דבר יהוה בפי ירמיהו עד רצתה
complendum ad, *cessauit* *desolari* diebus omnibus, sua sabbatha terra
הארץ את שבתותיה כל ימי השמה שבתה למלאות
.*annos* septuaginta
שבעים שנה׃

perficeret [s] מלא רצה quibus desolata fuit quieuit; vt complerentur anni.

verbum explendum ad, Paras regis Chores *vno* anno in Et
22 ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר
Chores spiritum DOMINVS suscitauit, Irmeiahu os per DOMINI
יהוה בפי ירמיהו העיר יהוה את רוח כורש
etiam &, suũ regnum vniuersum per vocẽ fecit transire &, Paras regis
מלך פרס ויעבר קול בכל מלכותו וגם
: dicendo, scripturam per
במכתב לאמר׃

primo [v] שמם [x] עור

mihi dedit terræ regna Omnia : Paras rex Chores dixit Sic
23 כה אמר כורש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי
ei *ædificandũ ad me super* *demandauit* ipse &, cælorum Deus DOMINVS
יהוה אלהי השמים והוא פקד עלי לבנות לו
, eius populo omni de vobis in quis : Iehudah in quæ, Ierusalaim in domũ
בית בירושלם אשר ביהודה מי בכם מכל עמו
.ascendat &, eo cum †suus Deus DOMINVS
יהוה אלהיו עמו ויעל׃

præcepit mihi vt ædificarẽ [y] בנה est

†sit [z] עלה

תם ספר השני דברי הימים
Finis Libri secundi Paralipomenon.

סכום הפסוקים של ספר יהושע שש מאות וחמשים וששה וסימנו וחציו ומחשבון עד רמת גלעד וסדריו ארבעה עשר׃

סכום פסוקים של ספר שפטים שש מאות ושמונה עשר וסימנו חים וסדריו יד וחציו וירעצו וירצצו׃

סכום הפסוקים של ספר רות שמונים וחמשה וחציו ותאמר רות המואביה׃

סכום הפסוקים של ספר שמואל אלף וחמש מאות וששה וסימנו אוך וסדריו לד וחציו ולמשה עגל מרבק׃

סכום פסוקי דספר מלכים אלף וחמש מאות ושלשים וארבעה וסימנו אהלד / וסדריו לה וחציו ויקבץ מלך ישראל את הנביאים׃

ונקרא ומוגה עם רב עיון על ידי בנדיכטוס אריאש מונטנוס ממונה על המלאכה הזאת במצות פיליפוס מלך טוב וירא האלהים על כל אשר הם קוראים בשם ישוע המשיח׃

EX REGIS CATHOLICI MANDATO
Benedictus Arias Montanus D.Th. recensuit & probauit.

B. Arias Montanus תלמי